

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava

Julkisen ehdotusvaiheen (MRL 65 §, MRA 12 §) kuulemisen aikana saapunut palaute ja vastineet

Kuulemisaika 23.9.-24.10.2024 (maakuntahallitus, MKH 17.9.2023 § 145)

Käsittely: MKH 10.2.2025 § 5 (palautekooste MKH 19.11.2024 § 185)

Muistutuksia antaneiden osallisten lukumäärät:

Jäsenkunnat	14
Kehittämiskeskukset	1
Naapurimaakunnat ELY-keskukset Ministeriöt	3
Muut viranomaistahot	4
Yhdistykset, yhteisöt	-
Yksityishenkilöt, yritykset	6
Tuulivoimatoimijat	27
	54
	14

Yhteensä 123

Taitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Etukannen valokuvat

Kuusamon Valtavaara (12/2021, Mari Kuukasjärvi)
Tuulivoimapuisto (Kuvapankki, Suomen Tuulivoimayhdistys ry)
QStock-festivaali (Oulun kaupungin julkinen kuvapankki)

Takakannen kuva

Tyrnävän Markkuu (7/2007, Mari Kuukasjärvi)

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ VAIHEMAAKUNTAKAAVAN TILANTEESTA JA EHDOTUSVAIHEEN PALAUTTEESTA	6
JULKISEN EHDOTUSVAIHEEN KUULEMISEN 23.9.-24.10.2024 YLEISVASTINEET	7
<i>Yleisvastine 1 / TALOUSVAIKUTUKSET.....</i>	<i>7</i>
<i>Yleisvastine 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000.....</i>	<i>8</i>
<i>Yleisvastine 3 / TUULIVOIMA.....</i>	<i>9</i>
<i>Yleisvastine 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET.....</i>	<i>11</i>
<i>Yleisvastine 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS.....</i>	<i>13</i>
<i>Yleisvastine 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT.....</i>	<i>14</i>
<i>Yleisvastine 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT.....</i>	<i>15</i>
<i>Yleisvastine 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ.....</i>	<i>15</i>
<i>Yleisvastine 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ.....</i>	<i>17</i>
POHJOIS-POHJANMAAN KUNNAT	19
Kalajoen kaupunki / Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja Jukka Puoskari, 14.10.2024 / Lisäys 24.10.2024.....	19
Kempeleen kunta / ei muistutusta (sähköposti 17.10.2024, Kaija Muraja).....	35
Kuusamon kaupunki / Tulevaisuuslautakunta, 22.10.2024 § 88	35
Limingan kunta / kunnanhallitus, kunnanjohtaja Pekka Rajala ja tekninen johtaja Jaana Valjus, 23.10.2024	45
Merijärven kunta / Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja Kari Jokela, 17.10.2024 (saatu sähköpostitse 17.10.2024)	45
Nivalan kaupunki / KH 14.10.2024 § 371.....	47
Oulaisten kaupunki / kaavainsinööri Sanna Vähäkangas, 24.10.2024.....	48
Oulun kaupunki / yhdyskuntalautakunta 15.10.2024 § 466.....	52
Pudasjärven kaupunki / KH 6.2.2024 § 42	54
Raahen kaupunki / KH 14.10.2024 273 §	64
Reisjärven kunta / vs. kunnanjohtaja Matias Ojalehto, tekninen johtaja Jari Vuori, 22.10.2024	68
Taivalkosken kunta / va. kunnanjohtaja Mirva Haataja, 18.10.2024 (saatu sähköpostitse 18.10.2024).....	69
Utajärven kunta / kunnanjohtaja Anne Sormunen 17.10.2024 (saatu Utajärven kirjaamosta 19.11.2024)	71
Vaalan kunta / kaavoittaja Marianne Ojala ja kunnanjohtaja Minna Kärkkäinen, 24.10.2024	76
Ylivieskan kaupunki / KH 14.10.2024 § 298.....	85
Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry / 24.10.2024.....	88
NAAPURIMAAKUNNAT.....	90
Kainuun liitto / maankäyttöasiantuntija Teppo Törmä, suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, 23.10.2024.....	90
Keski-Pohjanmaan liitto / maakuntajohtaja Jyrki Kaiponen, aluesuunnittelupäällikkö Reijo Kiviniemi, 23.10.2024	93
Lapin liitto / kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, suunnittelujohtaja Paula Qvick, 24.10.2024 (295/10.02.00/2021).....	93

ELY-KESKUKSET.....	95
Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (EPOELY/102/2024) / Alueidenkäytön ryhmäpäällikkö Juhani Hallasmaa, Ylitarkastaja Jaakko Löytynoja, 24.10.2024	95
Kainuun elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (KAIELY/808/2023) / 24.10.2024	96
Lapin elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (LAPELY/176/2024) / 16.10.2024	97
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (POPELY/2847/2024) / 24.10.2024	100
MUUT VIRANOMAISET	121
Fingrid Oyj / Maankäyttö ja ympäristöyksikön päällikkö Mika Penttilä, 23.10.2024.....	121
Ilmatieteen laitos / säätötka-asiantuntija Annakaisa von Lerber, 24.10.2024 (589/03.00.02/2024)	122
Luonnonvarakeskus / , 29.10.2024 (3498/00 04 05/2024)	123
Metsähallitus / kiinteistökehitys, alueidenkäytön johtava asiantuntija Tanja Hämäläinen / Metsähallituksen puolesta: yhteyspäällikkö Tiina Hakkarainen, Luontopalvelut / tuulivoiman hankekehityspäällikkö Ville Koskimäki, Kiinteistökehitys / erätalouspäällikkö Jussi Viitanen, Eräpalvelut ja aluejohtaja Kalle Eerikäinen, Metsätalous Oy, 22.10.2024 (MH 6369/2022)	127
Paliskuntain yhdistys / toiminnanjohtaja Anne Ollila, 24.10.2024 (Dnro 337/2024)	136
Pohjois-Pohjanmaan museo / kulttuuriperintötyön johtaja Pasi Kovalainen, 24.10.2024 (OUKA/11947/10.02.01/2021).....	145
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Finnish Safety and Chemicals Agency / ei lausuntoa	148
MUU OSALLISPALAUTE / TUULIVOIMATOIMIJAT (YKSILÖINTITIE TOJA POISTETTU)	149
ABO Energy Suomi Oy / kehitysjohtaja Amanda Cardwell, 23.10.2024	149
EPV Energia Oy / ryhmäpäällikkö Ari Soinen (saatu sähköpostitse 21.10.2024)	163
Ilmatar Energy Oy / hankekehitysjohtaja Jussi Heikkinen, 24.10.2024	164
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024	172
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024 / Halmemäki.....	175
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Kokkopetäikkö.....	177
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Hakulinkangas	178
Infinergies Finland Oy / hankekehitysjohtaja Annika Reichel, 24.10.2024 / Hautakangas-Harvankangas	183
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Uposenmäki	187
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Korteperä	189
Myrsky Energia Oy / toimitusjohtaja Heidi Laurila, saatu sähköpostitse 23.10.2024.....	191
Neoen Renewables Finland Oy / hankekehitysjohtaja Miika Pilli, maajohtaja Jerri Loikkanen, 24.10.2024	197
Nordi/ Heli Nevala, Senior Project Manager 31.10.2024	204
Puhuri Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaala ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 2.10.2024	206
Skyborne Renewables offshore Finland Oy / hankekehitysjohtaja Otso Lintinen, 23.10.2024	207
Taaleri Energia Oy / vanhempi kehityspäällikkö Pauli Maaninka, saatu sähköpostitse 23.10.2024.....	209
Tuulialfa Oy / toimitusjohtaja Antti Tanskanen, 24.10.2024	210
Tuulialfa Oy:n lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta 17.9.2024.....	210
Valorem Energies Finland Oy / projektipäällikkö Jere Kujanpää, 24.10.2024	211
VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy / projektijohtaja Katja Tuukkanen, 18.10.2024.....	214
Yhteistuuli Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaala ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 18.10.2024.....	216

MUU OSALLISPALAUTE / YHDISTYKSET, YHTEISÖT (YKSILÖINTITIEDOJA POISTETTU).....218

Oulun kauppakamari / varatoimitusjohtaja Esa Pellikainen, 21.10.2024	218
Pohjanmaan kauppakamari / toimitusjohtaja Paula Erkkilä, 23.10.2024	219
Ainalin osakaskunta / 24.10.2024	220
BirdLife Suomi ry / 24.10.2024	221
Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy / 23.10.2024	223
lin Ympäristöyhdistys Ry / 23.10.2024	227
Juopulin kyläyhdistys ry/ 24.10.2024	228
Kalajoki Matkailuyhdistys Ry / 23.10.2024.....	229
Kitkan Viisaat ry / 24.10.2024.....	230
Kivarin yhteismetsä / 17.10.2024.....	232
Kärsämäjärven yhteismetsä / 22.10.2024.....	234
Luontolive Oy / 24.10.2024	235
Metsänhoitoyhdistys Koillismaa / 21.10.2024	236
Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus Ry / 15.10.2024	238
MTK Pohjois-Suomen metsävaliokunta / 18.10.2024	239
Nuorittan Nuorisoseura ry / 24.10.2024	240
Ojakylän maa- ja kotitalousseura / 24.10.2024	241
Vuorikosken erämiehet ry/ 22.10.2024.....	242
Pudasjärven yhteismetsä / 16.10.2024	243
Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät / 18.10.2024	244
Ruukin Yrityspuisto Oy / 25.10.2024	246
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri / 24.10.2024	248
Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry) / 24.10.2024.....	253
Tuulivoimavapaa Pudasjärvi ry / 24.10.2024.....	259
Yli-lin kuntalaisyhdistys / 24.10.2024	268
Ylivuoton kyläyhdistys (Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry) / 22.10.2024.....	284
Raahen Satama Oy / toimitusjohtaja Seppo Vehkaoja, 24.10.2024	287

MUU OSALLISPALAUTE / KANSALAISMUISTUTUKSET (YKSILÖINTITIEDOJA POISTETTU).....288

Muistutus 1	288
Muistutus 2	290
Muistutus 3	294
Muistutus 4	295
Muistutus 5	297
Muistutus 6	298
Muistutus 7	299
Muistutus 8	302
Muistutus 9	305
Muistutus 10	308
Muistutus 11	309

Muistutus 12	310
Muistutus 13	312
Muistutus 14	314
Muistutus 15	315
Muistutus 16	316
Muistutus 17	321
Muistutus 18	338
Muistutus 19	339
Muistutus 20	340
Muistutus 21	341
Muistutus 22	343
Muistutus 25	345
Muistutus 26	346
Muistutus 27	347
Muistutus 28	354
Muistutus 29	355
Muistutus 30	357
Muistutus 31	358
Muistutus 32	359
Muistutus 33	361
Muistutus 34	368
Muistutus 35	369
Muistutus 36	371
Muistutus 37	374
Muistutus 38	381
Muistutus 39	382
Muistutus 40	383
Muistutus 41	384
Muistutus 42	386
Muistutus 43	388
Muistutus 44	389
Muistutus 45	391
Muistutus 46	392
Muistutus 47	393
Muistutus 48	394
Muistutus 49	395
Muistutus 50	455
Muistutus 51	458
Muistutus 52	461
Muistutus 53	463
Muistutus 54	464

TIIVISTELMÄ VAIHEMAAKUNTAKAAVAN TILANTEESTA JA EHDOTUSVAIHEEN PALAUTTEESTA

Maankäyttö- ja rakennuslain nimike muuttui kesken tämän kaavaprosessin. Nimike on 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki ([AKL 5.2.1999](#)), lakipykälät säilyivät ennallaan. Alueidenkäyttölain sisältö on edelleen valmistelussa, tavoitteena on saada uusi laki voimaan 1.1.2026. Alueidenkäyttölain mukaan maakuntakaava voidaan laatia vaiheittain (AKL/MRL 27 §). Tämä tarkoittaa sitä, että maakuntakaavaprosessissa ei käydä läpi kaikkia alueen maankäytön kokonaisuuksia, vaan keskitytään joihinkin kaavoituksen aloitusvaiheessa määriteltyihin teemoihin. Vaihekaavoituksessa kaavakartalla esitetään ainoastaan uudet tai muuttuvat kaavamerkinnot, ja poistuvat kaavamerkinnot esitetään ylirastitettuna. Muut lainvoimaisissa maakuntakaavoissa esitetyt merkinnot jäävät ennalleen.

[Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa](#) (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, maakuntahallitus / MKH 21.6.2022 § 97) keskitytään seuraaviin sisältöihin: aluerakenne ja saavutettavuus, energiantuotanto, varastointi ja siirto, liikennejärjestelmä ja logistiikka- alueet, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun sekä ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen. Kaavaprosessin aikana tarkastellaan tarvittaessa muuta valtakunnallista ja maakunnallista valmistunutta selvitystietoa, joka liittyy teemoihin tai on aiheellista sisällyttää maakuntakaavaan (pohjavesialueiden luokitus- ja rajausero muutosten ajantasaistaminen, perinnebiotooppien päivitys, Suomen ensimmäisen merialuesuunnitelman selvityspohja, puolustusvoimien alueet, porotalouden ja muun maankäytön keskinäinen tarkastelu, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ([VAMA 2021](#)), valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet ([VARK 2024](#)). Tässä vaihemaakuntakaavassa suurin yksittäinen kokonaisuus on tuulivoima ja siihen liittyvä energiansiirto sekä niitä rajoittavat reunaehdot.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen (MRL 65 §, MRA 12 §) pidettiin 23.9.-24.10.2024 välisenä aikana. Kuntiin lähetettiin tiedote kaavan nähtäville asettamisesta 18.9. ja kuulutus julkaistiin 20.9.2024. Palautetta saatiin kuulemisaikana miltei 150, yhteensä 123 osalliselta, joista osa toimitti useita muistutuksia. Maakunnan 30 kunnasta muistutuksen jätti kolmetoista, yksi kannanotto saatiin seudulliselta kehittämisskeskukselta (NIHAK). Naapurimaakuntaliitoista kannanotot saatiin Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Lapin liitoista. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lisäksi palautetta saatiin Etelä-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin ELY-keskuksista, lähinnä koskien Natura-riskiarviointia ja luonnonsuojelulain [34 §:n](#) huomioimista. Muilta viranomaisista saatiin kuusi muistutusta: Fingrid Oyj, Ilmatieteen laitos (FMI), Luonnonvarakeskus (Luke), Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys ja Pohjois-Pohjanmaan museo. Tämän lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) ei ollut huomautettavaa kaavaratkaisusta. Yhdistyksiltä ja yhteisöiltä saatiin kuulemisaikana 28 muistutusta, yksityishenkilöiltä ja yrityksiltä kirjattiin yhteensä 55 mielipidettä, osa yhteiskannanottoina. Lisäksi muistutuksia saatiin yhteensä 14 tuulivoimatoimijalta, osalta toimijalta useampia, eri tuulivoima-alueita koskevia. Muistutuksia jättäneiden yksityishenkilöiden nimet ja kiinteistötunnukset on henkilötietolain nojalla poistettu koosteen julkisesta versiosta, samoin on poistettu palautteessa salaisiksi ilmoitetut tiedot.

Maakuntahallitus käsitteli anonymisoidun palautekoosteen kokouksessaan 19.11.2024 ([§ 185](#)), ja kävi asiasta evästyskeskustelun, jonka johtopäätöksenä vaihekaavan valmistelua päätettiin jatkaa. Maakuntahallituksella oli mahdollisuus tutustua myös alkuperäiseen palautteeseen kokouksessa. Palautekooste (lausunnot ja muistutukset), Ruotsin vastaus kansainväliseen kuulemiseen sekä Ruotsissa kuulemisaikana annetut lausunnot olivat kokousasian liitteenä.

Alkuperäisen tavoitteen mukaan vaihemaakuntakaava oli tarkoitus viedä maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn joulukuussa 2024, mutta runsaan palautteen, sen edellyttämien työneuvottelujen ja kaava-aineiston täsmentämistarpeen takia kaavan hyväksyminen siirtyy keväälle 2025. Vastinekooste käsitellään maakuntahallituksessa 10.2.2025 yhdessä uuden ehdotusvaiheen nähtäville asetettavien (AKL/MRL 65 §, MRA 12 §, MRA 32 §) kaava-asiakirjojen kanssa.

JULKISEN EHDOTUSVAIHEEN KUULEMISEN 23.9.-24.10.2024 YLEISVASTINEET

Yleisvastine 1 / TALOUSVAIKUTUKSET

Maakuntakaavan sisältövaatimuksissa (AKL/MRL 28 §) mainittu erityisen huomion kiinnittäminen maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin tarkoittaa yhdessä alueidenkäytön taloudellisuuden, kestävyys ja tarkoituksenmukaisuuden vaateiden kanssa sitä, että kaavaratkaisun on perustuttava riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Kuntatalousvaikutusten arviointi ei sisälly maakuntakaavan sisältövaatimuksiin.

Maakuntakaava luo edellytykset merkittävälle investoinnille. Erityisesti tuulivoimaa koskevat merkinnät mahdollistavat erittäin merkittävät investoinnit sekä laajan elinkeino vaikutuksen. Pohjois-Pohjanmaa on Suomen johtava tuulivoimamaakunta, joten epäsuoria vaikutuksia kohdistuu myös Pohjois-Pohjanmaalla toimivaan tuulivoimatoimialaan, kuten tuulivoimaloiden rakenteisiin, kuljetukseen tai operointiin liittyviin yrityksiin. Tuulivoiman aluetalousvaikutukset ovat merkittävät ja uusiutuvan energiantuotannon lisääntyminen parantaa merkittävästi huoltovarmuutta. Uusiutuvan energian tuotannon lisääntymisen ohella tuulivoiman keskeisimmät myönteiset vaikutukset liittyvät talouteen. Tuulivoimalla on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia kuntatalouteen muun muassa lisääntyvien verotulojen, työllisyysvaikutusten ja kerrannaisvaikutusten kautta. Tuulivoimatuotanto tuo myös maanomistajille maanvuokratuloja.

Maakunnan liikenneverkon kehittämiseen liittyvät merkinnät lisäävät toteutuessaan merkittävästi elinkeinojen kehittämisen edellytyksiä.

Teollisuus- ja varastoalueiden merkinnät parantavat maakunnan elinkeinojen kehittämisen edellytyksiä ja luovat edellytyksiä uudelle energiaturrokselle liittyvälle elinkeinotoiminnalle esimerkiksi vetytalouteen liittyen (maapallon ilmastonmuutoksen hillitseminen fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisen kautta). Merkittävä tuulivoimarakentaminen ja siihen liittyvä sähköverkon vahvistamistarve aiheuttavat myös negatiivisia taloudellisia vaikutuksia esimerkiksi maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Toisaalta esimerkiksi metsätalouden toimintaedellytykset voivat myös parantua tuulivoimarakentamisen kautta lisääntyvän ja kantavuudeltaan vahvistuvan alemman asteisen tieverkon kautta. Negatiivisia taloudellisia vaikutuksia voi muodostua esimerkiksi luonnon hiljaisuuteen, pimeyteen tai muihin luontoelämyksiin pohjautuville matkailuelinkeinoyrityksille.

Kiinteistöverotulot ovat kunnille merkityksellisiä nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Kiinteistöverotuksessa voimalaitoksina pidetään kaiken laatuista sähköä tuottavia laitoksia. Siten myös tuulivoimalat ja aurinkovoimalat ovat kiinteistöverolaissa tarkoitettuja voimalaitoksia. Kiinteistöverolain 14 §:n 1 momentin mukaan kunnanvaltuusto voi määrätä erikseen eräiden laitosten veroprosentin, jota sovelletaan voimalaitokseen sekä ydinpolttoaineen loppusijoituslaitokseen kuuluviin rakennuksiin ja rakennelmiin. Täksi veroprosentiksi voidaan määrätä enintään 3,10 (vuosi 2022). Kiinteistöverolain 14 §:n 2 momentin mukaan eräiden laitosten veroprosenttia voidaan soveltaa vain, jos voimalaitoksen nimellisteho ylittää 10 megavoltiampeeria tai, jos useampi voimalaitos on kytketty sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun jakeluverkkoon tai pykälän 3 kohdassa tarkoitettuun suurjännitteiseen jakeluverkkoon taikka 31 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun kantaverkkoon yhteisen liittymispisteen kautta, ja niiden yhteenlaskettu nimellisteho ylittää 10 megavoltiampeeria (2.11.2017/723). Muussa tapauksessa voimalaitokseen sovelletaan yleistä kiinteistöveroprosenttia.

Kunnan saama kiinteistöveron suuruus riippuu monesta tekijästä: tuulivoimapuistojen koosta (voimaloiden lukumäärä, joka vaikuttaa kokonaisinvestoinnin suuruuteen sekä veroprosenttiin), iästä ja investointikustannuksesta sekä kunnan kiinteistöveroprosenteista. Tuulivoimapuistossa sijaitsevasta maatuulivoimalasta voi kertyä sen elinkaaren aikana kiinteistöveroä yli 400 000 euroa / voimala, mikäli kunta on ottanut käyttöön korkeimman mahdollisen voimalaitoksen kiinteistöveroprosentin (3,1 %). Esimerkiksi kymmenen voimalan suuruisesta puistosta voi siis tulla kaupungille kiinteistöverotuloja koko elinkaaren aikana yli 4 miljoonaa euroa. Lisäksi kunta perii voimaloista rakennuslupamaksun.

Yleisvastine 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa keväällä 2024 toteutettiin Natura-alueita koskeva riskiselvitys, jossa tarkasteltiin Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Selvitys löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>. Maakuntahallitus käsittelee kuulemisaikana saadun palautekoosteen kokouksessaan 19.11.2024 ja kävi maakuntakaavan etenemisestä evästekeskustelun. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan oli määrä valmistua vuoden 2024 aikana, mutta julkisen ehdotusvaiheen runsaan palautteen, sen edellyttämien työneuvotteluiden ja kaava-aineiston täsmäntämistarpeen takia hyväksymiskäsittely siirtyy keväälle 2025. Ympäristöviranomaisen lausunnot toivat esiin sen, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltava erityisesti Natura 2000-verkoston suojeluperusteiden (Luonnonsuojelulaki LSL 34 §) ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että vaihemaakuntakaavan tv-alueiden rajaukset tarkentuvat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan uudelleen helmimaaliskuussa 2025 julkisesti nähtäville asetettavaan kuulemisvaiheeseen (maakuntahallitus 10.2.2025).

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeitä. Pohjois-Pohjanmaan liiton toukokuussa 2024 valmistuneessa Natura-alueita koskevassa riskiselvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston rajaus ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto on esitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen selostuksen liitekartalla 1 (*Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto*). Valmistunut selvitys on tarkentanut vaihemaakuntakaavan taustaselvityksenä toteutetun TUULI-hankkeen (*Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla, 1.6.2020-30.4.2023*) viherrakente- ja ekosysteemipalveluselvityksessä määritellyjä ekologisia yhteyksiä, ja korvannut ne. Natura-riskiarviointia täydennettiin uuteen ehdotusvaiheeseen, jotta tämän vaihemaakuntakaavan osalta ei synny luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointivelvollisuutta (lopullinen kaavaratkaisu ei merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja).

Natura-alueisiin kohdistuvia riskejä on pystytty vähentämään rajaamalla tuulivoimaloiden alueita etäämmälle Natura-alueista ja myös poistamalla tuulivoimaloiden alueita. Riskiselvityksen päivityksen tuloksella on varmistettu, ettei energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisen julkisen ehdotuksen mukainen kaavaratkaisu aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia Natura-suojeluperusteisiin ja Natura 2000-verkostoon. Toiseen ehdotusvaiheen kuulemiseen osoitettavat uudet seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet eivät ylitä merkittävän riskin rajaa etäisyys- tai Natura-alueiden pinta-alavähennyksen kriteereillä. Muutokset tuulivoima-alueisiin ovat olleet sellaisia, joilla on huomattavasti vähennetty viranomaisvaiheen kaavaehdotukseen verrattua kokonaisvaikutusten määrää. Selvityksessä huomioitiin erityisesti linnuston kannalta tärkeitä Natura-alueita (SPA), joihin kohdistuvia vaikutuksia on syytä arvioida ja ohjata maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla. Joihinkin Natura-alueisiin kohdistuu kuitenkin jo toteutuneista tai luvitetuista sekä maakuntakaavan säilyvistä tuulivoimaloiden alueista niin

suuri riski haitallisille vaikutuksille, että vähäisetkin yksittäiset lisäykset voivat olla merkittävä riskitekijä. Maakuntakaavan ja sen tuulivoimarakentamisen yleismääräyksen ohjaava vaikutus tarkempaan suunnitteluun on erittäin tärkeä vaikutusten lieventämiseksi energiantuotannon ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen yhteensovittamisessa.

Yleisvastine 3 / TUULIVOIMA

Maakuntakaava on yleispiirteisoin maankäytön suunnittelun taso, joten selvityksetkin ovat yleispiirteisempiä ja maakunnan laajuisia. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja, jotka on todettu vaikutuksiltaan vähiten muuta maankäyttöä haittaaviksi. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa käsitellään lainsäädännön ohjauksen mukaisesti seudullisesti merkittäviä tuulivoimakokonaisuuksia (AKL/MRL, luku 10 a). Nämä manneralueella sijaitsevat maakuntakaavamerkinnot ovat Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA, samoin kuin lainvoimaisissa 1. ja 3. vaiHEMAAKUNTAKAAVOISSA, kymmenen (10) tai useampia tuulivoimaloita sisältäviä alueita. Tuulivoimaa ohjataan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoissa merkinnällä *Tuulivoimaloiden alue* (maa-alueilla tv-1, merialueilla tv-2) ja yleisellä suunnittelumääräyksellä *Tuulivoimaloiden rakentaminen*, joka koskee kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen perusteella rakentuneet tuulivoimalat ovat toistaiseksi kokonaiskorkeudeltaan alle 250-metrisiä. Tällä hetkellä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tutkitaan kokonaiskorkeudeltaan 350-metrisiä tuulivoimaloita. Kyse on teollisen mittaluokan hankkeista, joilla on merkittäviä vaikutuksia Suomen energiansiirtokokonaisuuteen.

Maakuntakaavakartalla osoitetaan tuulivoimalle soveltuvat seudullisesti merkittävät alueet alueen erityisominaisuusmerkinnällä, joka mahdollistaa päällekkäiset maankäytön muodot. Pohjois-Pohjanmaalla onkin kuntatason suunnittelussa uusiutuvaa energiaa yhdisteleviä osayleiskaavoja, aurinko- ja tuulivoimaa sisältäviä hybridipuistoja. Maakuntakaavassa ei määritellä tuulivoimaloiden sijaintia tai korkeutta, ainoastaan osoitetaan tuulivoimaloille parhaiten soveltuvat alueet. Suomen lainsäädännön (AKL/MRL 44 §) mukaista yleiskaavan käyttämistä rakennusluvan edellytyksenä ei sovelleta energiahankkeisiin. Tuulivoiman osalta lakiin on laadittu erillinen luku 10, joka sisältää tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset. Nykyisen lainsäädännön mukaan (alueidenkäyttölaki AKL [5.2.1999/132](#)) tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää kunnan laatimaa yleiskaavaa, jossa tutkitaan toteuttamisesta aiheutuvat vaikutukset voimalakohtaisen sijaintien ja voimalatyyppien pohjalta, ja laaditaan havainnekuvia tuulivoimaloista maisemassa. Seudullisesti merkittävien, laajempien tuulivoima-alueiden toteutuminen edellyttää, että alue on merkitty maakuntakaavaan tv-aluemerkinnällä.

Maakuntakaavassa esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi ([YVA](#), Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä [5.5.2017/252](#)) ja lähekkäin sijaitsevien energiantuotantoalueiden yhteisvaikutusten arviointi sisältyvät yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueerajauksen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa

maankäytön suunnittelussa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksen ei tarvitse olla lainvoimainen, päätös voi olla valituskäsittelyn alaisena oikeusasteissa, kun kaava on kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa (AKL/MRL 201 §). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka, kunnes maakuntakaava on saanut lainvoiman mahdollisten oikeuskäsittelyiden jälkeen. Pohjois-Pohjanmaalla kaavan osallisilla on valitusoikeus Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, ja valitusoikeuden hakumenettelyn jälkeen korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO) lakisääteisen kaavaprosessin päättävästä maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksestä.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa maakunnan tuulivoimarakentamista alueille, joissa tuulivoiman toteutumisen vaikutukset eivät muodostu merkittäviksi. Tuulivoimaa merkittävästi rajaavia toimintoja ovat puolustusvoimien valvontajärjestelmiin kohdistuvat vaikutukset, joiden suhteen ei lähitulevaisuudessa ole odotettavissa tuulivoimarakentamisen mahdollistavia muutoksia, vaikka kokonaisuutta selvitetään valtion hallinnossa. Osassa kuntia lomarakennusten sijoittuminen laajalle alalle estää tuulivoimarakentamista. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa ei osoiteta seudullisesti merkittäviä tuulivoima-alueita, jotka ovat saaneet maakuntakaavaprosessin aikana kielteisen lausunnon puolustusvoimilta. Mikäli tuulivoima-alueiden sijoittuminen puolustusvoimien ilmavalvonnan osalta kriittisille alueille mahdollistuu, esimerkiksi teknologian kehittymisen ja mahdollisten kompensatioalueiden perusteella, käsitellään mahdolliset uudet tuulivoima-alueet uudessa maakuntakaavaprosessissa TUULI-hankkeen sijainninhajausmallissa tunnistettujen alueiden pohjalta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen ei nosteta erillisellä tv-reservialuemerkinällä seudullisesti merkittäviä tuulivoima-alueita, jotka ovat muista syistä tämänhetkisten selvitysten mukaan mahdottomia toteuttaa.

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Seudullisesti merkittävää uutta tuulivoimarakentamista ei osoiteta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa linnuston päämuuttoreitin alueelle. Perämeren rannikon päämuuttoreitti on osa valtakunnallisesti merkittävää päämuuttoreittiä ja linnuston maakunnallinen keskittymäalue. Tapauskohtaisesti voidaan yksityiskohtaisemmassa hankesuunnittelussa harkita pienimuotoisempaa tuulivoimarakentamista tai uusiutuvan energian eri muotoja yhdisteleviä ratkaisuja myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja. Linnuston päämuuttoreitillä sijaitsevien tuulivoimapuistojen saavuttaessa käyttöikänsä lopun, alueiden uudelleen rakentamista käsitellään voimassa olevan yleiskaavan, sen mahdollisen muutostarpeen ja sen hetkisen selvitystiedon kautta.

Maakuntien liitot ovat tehneet tiivistä yhteistyötä tuulivoimakokonaisuuden suunnittelussa. Naapurimaakuntien käyttämät kriteerit ja laaditut selvitykset ovat osaltaan olleet ohjaamassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan linjauksia. Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajan molemmin puolin on käynnissä eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita, joista liitto saa lausuntopyyynnön suunnittelun eri vaiheissa. Valtion aluehallintoviranomaisina toimivat elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskukset (ELY) hallinnoivat YVA-lain mukaista menettelyä ([5.5.2017/252](#)). Maakuntarajan lähelle sijoittuvien hankkeiden YVA-ennakkoneuvotteluissa sekä YVA-menettelyn ja kaavoituksen viranomaisneuvotteluissa on ollut osallistujia kaikista maakuntaliitoista, joiden alueelle tuulivoimahankkeen vaikutukset ulottuvat. Valtioneuvoston julkaisu 15.3.2023 [Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen tehostaminen](#) (selvitysmies Arto Rätty) on huomioitu (katso kaavaselostus luku 6.11.3 Vaikutukset aluevalvonnan sensorijärjestelmiin (tutkavaikutukset)).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan uudessa ehdotusvaiheessa jatketaan tv-alueiden rajausten tapauskohtaista tarkastelua saadun palautteen, työneuvotteluiden, valmistuneiden valtakunnallisten ja maakunnallisten selvitysten sekä vaikutusten arvioinnin kautta. Myös erillisten tuulivoimahankkeiden kuntatasoisen kaavoitus- ja lausuntomenettelyn aikana saatuja selvityksiä ja vaikutusten arviointia hyödynnetään vaihemaakuntakaavaratkaisussa. Selvitykset tuovat taustatietoa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutusten arviointiin. Maakuntakaavamerkinnot ja yleismääräykset tarkentuvat toiseen ehdotusvaiheen kuulemiseen lisääntyneen tiedon pohjalta.

Merialuetta koskeva tieto hyödynnetty sillä tarkkuudella kuin se maakuntakaavoituksen osalta on tarpeellista ja mahdollista. Esimerkiksi Perämeren kalastus on pyritty huomioimaan troolauksen, rannikon verkkokalastuksen ja rysien osalta. Merituulivoimaloiden vaikutuksesta vaelluskalojen käyttäytymiseen ja elinolosuhteisiin ei ole olemassa tietoja. Selvittäminen edellyttää käytännössä koko Itämeren laajuisia, rannikkovaltioiden yhteisiä selvityksiä. Hyljetilannetta on selvitetty Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Ruotsin sisarorganisaation kautta. Vedenalaisen meriluonnon tietoja on hyödynnetty VELMU-karttapalvelusta.

Käytössä on ollut Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) merialuesuunnittelua varten zonation-menetelmällä laatimia aineistoja ja merialuesuunnittelun Meri-TV -hankkeen materiaaleja. SYKE on tehnyt Ympäristöministeriön toimeksiannosta Meri-TV -hankkeeseen liittyen Ekosysteemipalveluiden arvoalueet Suomen merialueilla raportin eli ns. ESPA-alueita (SYKE raportteja 6/2024). Selvityksen tarkoituksena oli tunnistaa alueita, jonne merituulivoimaa voidaan sijoittaa vaarantamatta ekosysteemipalveluiden kannalta merkittäviä alueita. Asiantuntijoiden yhteistyössä määrittämiä ekologisesti merkittäviä meriluontoalueaineisto (EMMA-alueet) on myös ollut käytössä.

Kaavaselostusta täydennetään ja vaikutustarkasteluja tarkennetaan. Mikäli maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen julkaistaan uutta merkityksellistä selvitystietoa, se tulee huomioida hankkeen suunnittelussa, luvituksessa ja toteutuksessa.

Yleisvastine 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

Tuulivoimalat ja niihin liittyvät sähkönsiirtorakenteet sekä alueiden vaatima infraverkko muuttavat maisemaa. Tuulivoimalat ovat maisemasta selkeästi ja kauas erottuvia suurikokoisia elementtejä, joita on vaikeaa sopeuttaa ympäristöönsä. Merkitystä on kuitenkin sillä, millaiseen ympäristöön ja maisemaan tuulivoimaloita sijoitetaan, sillä maiseman herkkyyks ja sietokyky vaihtelevat. Eri maisematyyppien sietokykyyn vaikuttavat tekijät eivät ole ristiriidattomia, joten ei ole mahdollista yksiselitteisesti määrittää, minkälaiseen ympäristöön tuulivoimaloita voi maisemallisten tekijöiden kannalta rakentaa tai mitkä alueet tulisi jättää rakentamiselta vapaaksi. Merkittävä visuaalinen muutos maisemassa ei automaattisesti tarkoita merkittävää tai merkittävästi haitallista maisemavaikutusta. Vaikka tuulivoimalat erottuisivat selvästi maisemakuvassa, eivät ne välttämättä merkittävästi vaikuta maiseman rakenteeseen, luonteeseen tai laatuun, mikäli alueella on jo esimerkiksi suurimittakaavaista teollista toimintaa. Maisematyyppien muuttumista ei voi suoraan luokitella haitalliseksi vaikutukseksi. Toisaalta tietyn tyyppisessä ympäristössä pienikin muutos voi maiseman luonteen tai laadun kannalta olla merkittävästi haitallinen. Uusien ihmistoimintojen myötä maisemassa tapahtuu muutoksia. Näitä muutoksia tutkitaan ja arvioidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa havainnekuvien kautta ennen toteuttamisen luvittamista.

Vaihemaakuntakaavaprosessin aloittaneen *Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla* maisemaselvityksessä (TUULI-hanke, MKH 8.5.2023 § 73) laadittiin maisemarakenne- ja maisemakuvakartat koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnan mittakaavassa sekä jokaisesta seudullisesti merkittävistä tuulivoimapotentiaalisista alueista kohdekortit, joissa esitetään mm. maisemavaikutusten lievennystoimenpiteitä tarkempaa maankäytön suunnittelua varten sekä suosituksia voimaloiden ja sähkönsiirtoreittien sijoittamiselle. Hankkeesta laadittiin myös tarinakartta, jossa havainnollistetaan selvityksen tuloksia. Selvityksessä huomioitiin vaikutukset maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön, maakunnallisesti merkittäviin luonto- ja kulttuurimatka-alueisiin sekä virkistysalueisiin ja -reitteihin. Maisemassa näkyvinä häiriötekijöinä huomioitiin maakunnallisesti merkittävät teollisuusalueet, alueellinen ja valtakunnallinen sähköverkko (alueverkko ja kantaverkko) sekä mm. turvetuotanto- ja maa-ainestenottoalueet. Maisema-analyysin lähtötietoina on käytetty maastotietokannan korkeussuhteita. Analyysissä ei ole huomioitu tarkemman suunnittelun alla olevia sähkönsiirtoyhteyksiä eikä tuulivoima-alueiden huoltoteitä. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan taustaselvitykseksi laadittu maisemaselvitys toteutettiin asiantuntija-arviona. Työtä ohjasi viranomaisista koostuva ohjausryhmä, johon kuului konsultin lisäksi asiantuntijajäseniä Pohjois-Pohjanmaan museosta, ELY-keskuksesta, Metsähallituksesta ja Pohjois-Pohjanmaan liitosta.

Maakuntakaavassa ei tutkita voimalakohtaisia sijainteja, tämä selvitetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakunnallisen maisemarakenteen avulla tutkittiin maiseman sietokykyä muutoksille ja näkyvyysalueanalyysissä tarkasteltiin tuulivoima-alueille mahdollisesti sijoittuvien voimaloiden muodostamaa näkyvyyttä ympäristöön. Yhteisvaikutusten tarkastelussa kiinnitettiin huomiota siihen, etteivät kyläyhteisöt jää saarretuksi useiden eri tuulivoima-alueiden keskelle. Kohdekorteissa on esitetty maisemarakenteen piirteet, maisemakuvalliset tekijät (herkät alueet, häiriötekijät), maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueet, luonnonympäristön arvoalueet ja herkät alueet. Arvioinnissa käytettiin työkaluna IMPERIA-arviointitaulukkoa ja sen pohjalta on arvioitu vaikutuksen merkittävyys. Maisemavaikutusten arvioinnissa ja näkyvyysalueanalyysissä on huomioitu myös useiden tuulivoimahankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset.

Kaavaratkaisussa kiinnitettiin huomiota myös visuaaliseen maisemakuvaan kohdistuviin vaikutuksiin arvokkaiden maisema-alueiden ulkopuolella. Virkistykseen käytettävät alueet (erityisesti luonteeltaan erämaiset alueet) ovat herkkiä muutoksille, samoin alueet, joilla on maisemallista arvoa vapaa-ajan vieton kannalta. Kaavaratkaisussa tuulivoimaloiden alueita on rajattu siten, ettei merkittäviä vaikutuksia maisemallisesti herkkiin luonto- ja kulttuurimatka-alueisiin, reitteihin ja suuriin vapaa-ajan asutuskeskittyymiin muodostuisi. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa jokaisesta tv-alueesta laadittiin yksityiskohtainen kohdekuvaus, johon sisältyy myös alueen suunniteltu sähkönsiirto sen hetkisen hanketilanteen perusteella ja tarkistettiin kaikkea suunnittelua ohjaavaa tuulivoimarakentamisen yleismääräystä siten, että siinä huomioidaan kaikki laaditut uudet selvitykset. Uudessa ehdotusvaiheessa tarkennetaan maisemavaikutusten arviointia merialueilla. Merialueille kohdistuu maisemavaikutuksia sekä meri- että maatuulivoimaloiden alueista. Näkymäesteiden puuttuessa tuulivoimalat näkyvät erityisen hyvin merialueille ja merialueilla. Merituulivoimaloiden alueet ovat maatuulivoima-alueita laajempia ja niille sijoittuvien voimaloiden lukumäärä ja kokonaiskorkeus on maatuulivoimapuistoja suurempi. Valtioiden rajat ylittävät kaavan toteuttamisen vaikutukset on tutkittava EU-direktiivin ja Suomen lainsäädännön mukaisesti yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tai valtioneuvoston asetuksella säädettävän valtion muun vastuuviranomaisen kanssa.

TUULI-hankkeen (*Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla* 1.6.2020-30.4.2023) maisemaselvityksessä laadittujen näkyvyysalueanalyysien perusteella tuulivoimalat näkyvät erityisesti avoimille maisema-alueille, kuten vesistöalueille, viljelyksessä oleville peltoalueille ja puuttomille tai vähäpuustoisille suoalueille. Vaikutukset ovat suurimmat avoimissa maisemissa, joissa ei ole näkymäesteitä – kuten merialueilla, suurilla järviolueilla, laajoilla suoalueilla ja

laajoilla viljelyslakeuksilla. Tuulivoimaloiden alueen (tv-1) ja merituulivoimaloiden alueen (tv-2) kaavamerkintöjen suunnittelumääräyksissä on velvoite huomioida vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä lieventämisvelvoite suunnittelun aikana havaittuihin haitallisiin vaikutuksiin.

Tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä on yksityiskohtaista suunnittelua velvoittava hankkeiden yhteisvaikutusten tarkastelu mm. kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin liittyen. Lisäksi on huolehdittava, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Tuulivoimamahankkeen liikenteellisiä vaikutuksia ja muita yhteisvaikutuksia tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kyseisen hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyissä. Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa (kuntakaavoitus) laaditaan visuaalisia kuvasovitteita tuulivoimaloiden tarkkoja sijainteja määriteltäessä. Maakuntakaavan seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa (LIITE 2) on arvioitu maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavoituksessa yleispiirteisimpänä kaavatasona edellytetään. Kaavaselostuksen luvussa 6 (Vaikutusten arviointi / vaihe-maakuntakaavan keskeiset vaikutukset) on avattu maakunnallisen tarkastelun perusteita.

Yleisvastine 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

Vaihemaakuntakaavan taustaselvityksessä (*Energiamurros ja maankäytön ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla 1.3.2022-31.12.2024 / EMMI-hanke, työpaketti 1*) tutkittiin energiasiirtymän mahdollisuuksia Pohjois-Pohjanmaalla. Selvityksessä keskityttiin kuntien tahtotilaan vetytalouden hyödyntämisessä sekä vetytuotannon sijoittumista ohjaaviin maankäytön reunaehtoihin. Työn lähtökohtana oli uusiutuvan energian tuotannon lähtökohtien selvittäminen ja sen kokonaisuuden kehittäminen. Tällä hetkellä Suomen kulutuspaikat sijaitsevat etelässä, ja uusiutuvan energian tuotannon painopiste on pohjoisessa. Vetytuotanto voi tarjota aluetaloudellisesti merkittävän ratkaisun sähkönsiirron pullonkaulojen purkamiseen, energian varastointiin ja jatkojalostukseen. Raportissa käytiin esimerkinomaisesti läpi mahdollisia sijoituspaikkoja maakunnassa, ja esitettiin vetytalouden reunaehtoja.

Vaihemaakuntakaavassa esitetty kaasuputken yhteystarvemerkinä esittää energiansiirron pitkän aikavälin tavoitteen tämänhetkisen selvitystiedon mukaisesti. Yhteystarvemerkinä ei määritä kaasuputken tarkkaa sijaintia tai reittiä, vaan osoittaa maakunnan tahtotilaa. Merkinä kattaa sekä rannikon että sisämaan alueet. Kansallisesti kaasunsiirrosta vastaa Gasgrid Finland, jolla on velvollisuus mahdollistaa liittäminen runkoputkeen. Kunnat voivat tarpeen mukaan liittyä runkoverkkoon alueellisten verkkojen kautta. Gasgrid edellyttää liittymän teknisten tietojen välittämistä tarvittavien selvitysten ja kustannusvaikutusten muodostamista varten.

Aurinkovoiman osalta vaihemaakuntakaavassa on annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä, joita on kaavaprosessin kuluessa täydennetty. EMMI-hankkeen työpaketissa 2 (*Maankäytön ilmastovaikutusten arviointi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa*) tehtiin yleistason arviointi aurinkovoiman ilmastovaikutuksista erilaisten sijaintialueiden osalta. Vaihekaava ei kuitenkaan ohjaa aurinkovoiman sijaintia kunnissa, ohjausvaikutus toteutuu vaihekaavan yleismääräyksen kautta. Lopullinen sijainninhjaus tapahtuu kuntakaavoituksessa ja mahdollisessa erillisessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA). Aurinkovoiman kasvu on voimakasta, joten maankäytön muutokset ja hiilinielut ovat ilmastovaikutusten keskiössä.

Yleisvastine 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj on vastuussa kansallisesta sähkönsiirrosta. Sähköjärjestelmämme on osa yhteispohjoismaista sähköjärjestelmää. Maanlaajuinen kantaverkko on sähkönsiirron runkoverkko, johon ovat liittyneet suuren sähköntuottajat, sähköä paljon kuluttavat tehtaot sekä sähkön jakeluverkot. Kantaverkkoyhtiöllä on sekä sähköntuotannon että kulutuspisteiden liittämismahdollisuus. Fingrid edellyttää liittymän teknisten tietojen välittämistä tarvittavien selvitysten ja kustannusvaikutusten muodostamista varten. Kantaverkkoon liittyminen etenee vaiheittain, liitynnät suunnitellaan hyvissä ajoin yhteistyössä asiakkaan kanssa. Asiakkaan liityntätietojen pohjalta tarkastellaan liittymismahdollisuuksia ja sovitaan liittymistavasta. Liittymistapaa sovittaessa otetaan huomioon kantaverkon käyttövarmuus, siirtokyky, sähköturvallisuus, ympäristövaikutukset ja kokonaiskustannukset. Alueverkkoyhtiöt toimittavat sähkön asiakastalouksiinsa, ja rakentavat voimalinjoja alueellansa.

Jokaisen uuden energiantuotantohankkeen yhteydessä tutkitaan useampia vaihtoehtoisia sähkönsiirtoreittejä, joista vähiten kokonaisvaikutuksia aiheuttava vaihtoehto toteutuu, mikäli energiantuotanto käynnistyy. Liityntä kantaverkkoon tapahtuu kantaverkkoyhtiön hallinnoimilla sähköasemilla. Vaihtoehdot tutkitaan erillisessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA-laki [5.5.2017/252](#)). Energiaverkkoja ohjataan kansallisella lainsäädännöllä (*Sähkömarkkinalaki* [9.8.2013/588](#), *Laki energian alkuperätakuista* [1050/2021](#)). Energiavirasto valvoo sähkömarkkinoiden lain mukaisuutta.

Maakuntakaavassa esitetään kantaverkko ja sen liityntäpisteet sekä alueverkon 110 kV voimalinjat. Vaihekaavaselostuksen liitekartalla (*LIITE 1 / Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto*) havainnollistetaan uusiutuvan energiantuotannon ja sähkönsiirron kokonaisuutta, ja esitetään myös jo rakentuneet tuulivoimapuistot ja vireillä olevat tuulivoimayleiskaavat. Sosiaaliseen hyväksyttävyyteen kohdistuva ristiriita tuulivoimapuistojen alueiden ja sähkönsiirtolinjojen alle jäävien maa-alueiden korvauksista lunastuslain puitteissa sekä haittavaikutukset taajamien laajentumiselle, asutukselle ja maisemakuvulle on yleisesti tiedostettu. Maakuntakaavoituksella ei kuitenkaan voida ottaa kantaa lunastuslain mukaisiin menettelyihin (*Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta* [29.7.1977/603](#) ja *Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta* [29.7.1977/603](#)). Pohjois-Pohjanmaan liitto tekee kansallista edunvalvontaa käytäntöjen muuttamiseksi.

Energiansiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuuli- ja aurinkovoima-alueiden ulkopuolelle, kantaverkon liittymispisteiden ympäristöön ja johtokäytävien alle jääville maa-alueille. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavakuntakaavan julkiseen ehdotukseen uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: *”Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimamala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”*

Pitkän aikavälin kehittämisperiaatemerkintänä esitettävistä voimajohdon yhteystarvemerkinnoista yleispiirteistään uuden ehdotusvaiheen kaavakartalla Fingridin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa pidetyissä työneuvotteluissa sovitulla tavalla. Yhteystarve osoitetaan suoralla, nuolipäisellä katkoviivalla, jottei merkinnästä tule käsitystä, että linjaus olisi tarkemmilla selvityksillä tutkittu. Merkinnän selityksen mukaan: *”Merkinnällä osoitetaan sähköverkon kehittämistarve pitkällä aikavälillä. Nuolimerkintä on yleispiirteinen yhteystarve, jota ei ole tutkittu tarkemmilla selvityksillä. Sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. Yhteystarpeella on hankeperustelut, mutta siihen ei voida liittää maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta. Arvioitu toteuttamisaikataulu on 5-20 vuotta.”*

Yleisvastine 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) perustuvat alueidenkäyttölakiin (5.2.1999/132, luku 3, nimike muuttui 1.1.2025, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki). Maakuntien ja kuntien on otettava kohteet ja alueet huomioon kaavoituksessa ja valtion viranomaisten omassa toiminnassaan. Osana valtakunnallisia tavoitteita tehdään koko Suomen kattavia kartoituksia rakennetusta kulttuuriympäristöstä (RKY 2019), maisema-alueista ja arkeologisista kohteista.

Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajat on vahvistettu valtioneuvoston päätöksellä (VAMA 2021, valtioneuvosto / VN 18.11.2021), ja ovat käyneet läpi erillisen kuulemis- ja hyväksyntäprosessin. VAMA-2021 -alueet on tuotu kaavakartalle valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja muut valtakunnalliset selvitykset ovat ohjeena maakuntakaavaa laadittaessa. Valtakunnallisen maisema-alueen sisällä voidaan kehittää olevia maankäytön toimintoja yhteistyössä viranomaisten kanssa siten, että arvokkaan maisema-alueen ominaispiirteet otetaan huomioon. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on myös alueellinen vetovoimatekijä mm. matkailun ja virkistyksen osalta.

Viimeisin Valtioneuvoston tekemä päätös on 7.11.2024 valtakunnallisesti merkittävistä arkeologisista kohteista (VARK 2024). VARK-inventointi tulee voimaan 1.3.2025, ja se huomioidaan uudessa vaihekaavaehdotuksessa, joka asetetaan nähtäville alkuvuodesta 2025. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakuvaus ja kohdeluettelo löytyvät Museoviraston julkisilta verkkosivuilta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus kartoittivat maakunnan vuosina 2019-2023. Perinnebiotooppimerkintä korvaa aikaisemman perinnemaisema-merkinnän maakuntakaavassa.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja maisema-alueet kartoitettiin toisen vaihemaakuntakaavan laatimisen yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on julkaissut tulkintaoppaan maisemavaikutuksista 2. vaihemaakuntakaavan laatimisen aikaan: Arki arvokkaalla maisema-alueella. Maakuntakaavan tulkintaopas.

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtioneuvoston päätösten muuttaminen maakuntakaavalla ei ole mahdollista.

Yleisvastine 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kartassa esitetään ainoastaan muuttuvat tai poistuvat merkinnät aiempiin vaihemaakuntakaavoihin nähden. Kaavaselostuksessa on tieverkon kehittämisen osalta mainittu liikennekäytävät ja yhteysvälit, joille on energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettu merkintämuutoksia. Lainvoimaisten kaavojen ja vaihemaakuntakaavaluonnoksen yhdistelmäkartta näyttää maakunnan kokonaisuuden myös liikennejärjestelmän osalta.

Vaihemaakuntakaavan liikennejärjestelmää ja logistiikkaa koskevat merkinnät pohjautuvat valmistuneisiin selvityksiin, ja niiden osalta on tehty yhteistyötä kuntien ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä muiden valtion viranomaisten kanssa. Kaava-asiakirjoissa on huomioitu sellaiset 3.vaihemaakuntakaavan jälkeen valmistuneet

selvitykset, joiden on katsottu antavan evästyksiä vaihemaakuntakaavan ratkaisuihin. Kaavaselostuksessa on tarkemmin avattu valmistuneet selvitykset, sekä selvitykset, joiden valmistuminen on energia- ja vaihemaakuntakaavan valmistelun aikana kesken, ja joiden valmistuminen vaikuttaa kaavaratkaisuihin.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus hyväksyi 14.10.2024 (§ 161) kokouksessaan Pohjois-Pohjanmaan päivitetyn liikennejärjestelmäsuunnitelman. Liikennejärjestelmäsuunnitelma kokoaa yhteen maakunnan toimijoiden näkemyksen liikennejärjestelmän kehittämisestä, tulevaisuuden haasteista sekä tavoitteet ja toimenpiteet, joilla tunnistettuja haasteita ja ongelmia pyritään ratkomaan. Liikennejärjestelmäsuunnitelma toimii maakuntakaavoitusta tukevana asiakirjana, ja antaa tavoitteiden ja toimenpiteidensä kautta evästyksiä maakuntakaavan liikennejärjestelmää koskeviin ratkaisuihin.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus linjasi kokouksessaan 10.6.2024 että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa ei esitetä uusia ratayhteyksiä Koillismaalle. Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltavassa aluerakenne 2050 aineistossa on tunnistettu pitkän aikajänteen mahdollisina rautateiden yhteystarpeina Bothnia Green Rail Otanmäki-Tuomioja -yhteyvälillä sekä Koillirata yhteyvälillä Kontiomäki-Suomussalmi-Taivalkoski-Kuusamo-Kemijärvi/Salla.

Valtatie 8 on koko maakunnan alueelta merkittävästi parannettava valtatie, eikä tähän merkintään ole kaavan valmistelun yhteydessä todettu muutostarpeita. Valtatiet 4 ja 8 ovat maakunnan kansainvälisen saavutettavuuden kannalta keskeisiä väyliä. Valtatien 8 osalta valmistui alkuvuodesta 2022 esiselvitys elinkeinoelämän tarpeista ja väylän älykkyyden mahdollisuuksista (Valtatie 8 – Älyväylä 2121/2022), jossa selvitettiin muun muassa miten valtatie 8 älykkyyttä voidaan kehittää palvelemaan läntisen Suomen vientiteollisuuden tarpeita. Keväällä 2023 on valmistunut valtatie 8 uudelleenarviointi välillä Vaasa-Oulu. Uudelleenarvioinnissa on muodostettu ajantasainen näkemys kehittämisen tavoitteilasta. Tavoitetila muodostaa perustan hankekohtaiselle suunnittelulle.

Liikenneverkon palvelutasotarkastelussa on todettu puutteita Pohjois-Pohjanmaan alueella valtatiellä 4 koko välillä Pyhäjärvi-Haaransilta sekä Oulun pohjoispuolella lin Räänänperä-Kuivaniemi välillä. Erityisesti lin taajaman kohta on tällä hetkellä liikenteen pullonkaula. Pohjois-Pohjanmaalla valtatie 4 on etenkin Pulkmila-Haurukylä -yhteyvälillä kaukana TEN-T - ydinverkkokäytävän palvelutasovaatimuksista. Valtakunnalliset liikenneverkkokokonaisuudet tutkitaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kautta (Liikenne 12).

Valtatietä 22 koskien on valmistunut Oulu-Kajaani -kehittämisselvitys vuonna 2024 jossa selvitettiin kehittämistoimenpiteitä koko suunnittelualueelle. Kehittämisselvityksen mukaisesti tavoitetilanteessa merkittävä osa liittymistä Oulun kaupunkiseudulla on eritasoliittymiä, joilla voidaan parantaa erityisesti liikenteen sujuvuutta sekä liikenneturvallisuutta. Valtatie 22 on tunnistettu maakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa maakunnan merkittäväksi väyläksi ja sen kehittämistä jatketaan osana maakunnan tieverkon kehittämistä.

Korvenkylä-Kiiminki -kehittämistä koskevan esiselvityksen mukaisesti väylä voidaan laajentaa 2+2-kaistaiseksi nykypaikalleen. Yhteyvälillä on käynnissä yleissuunnitelman sekä ympäristövaikutusten arviointi, jotka valmistuvat vuonna 2025. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa ei väylän länsipuolisesta, 3.vaihemaakuntakaavan mukaisesta uudesta maastokäytävästä voida luopua ennen ympäristövaikutusten arvioinnin valmistumista. Nykypaikalle kehittämisen mahdollistamiseksi yhteysväli on esitetty muutettavan nykypaikallaan merkittävästi parannettavaksi valtatieksi.

Tuulivoimarakentamisen erikoiskuljetusten osalta on valmistunut liikenneitävyys selvitys (PPL ja Kainuun liitto, 2022).

Yleisvastine 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttui 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölainsiksi, jonka sisällön uudistamista valmistellaan (suunniteltu voimaantulo 1.1.2026). Maakuntakaava laaditaan alueidenkäyttölain 28 §:n (AKL(MRL) [5.2.1999/132](#)) sisältövaatimusten mukaisesti siten, että sovitetaan yhteen keskenään hyvinkin ristiriitaisia kokonaisuuksia laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Maankäyttö- ja rakennusasetus täydentää lakia.

AKL (MRL) 28 § Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 15 §:ssä ja 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 91 §:ssä tarkoitettua maisemanhoitoaluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa. (5.1.2023/15)

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan **tarkoituksenmukaiseen** alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;*
- 2) alueiden käytön ekologiseen **kestävyyteen**;*
- 3) ympäristön ja talouden kannalta **kestäviin** liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;*
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen **kestävään** käyttöön;*
- 5) maakunnan elinkeinoelämän **toimintaedellytyksiin**;*
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön **vaalimiseen**; sekä*
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden **riittävyteen**.*

*Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä **alueiden käytön taloudellisuutta** ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.*

AKL (MRL) 9 § (5.5.2017/254) Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

*Kaavan tulee perustua **kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin**. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.*

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

MRA 1 § Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;*
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;*
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;*
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;*
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;*
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.*

Tämän lisäksi maankäyttö- ja rakennuslaki määrittää **kansallisen turvallisuuden huomioimisen** alueidenkäytössä erityiseksi reunaehdoksi (MRL 4 a §):

MRL 4 a § (29.3.2019/467) Kansallinen turvallisuus alueidenkäytössä

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä.

Maakunnan liiton tehtävänä on maakunnan suunnittelu ja merialuesuunnittelu (AKL/MRL 19 §). Suomen alueiden käytön suunnittelujärjestelmän (MRL 4 §) mukaisesti maakunnan liiton on huomioitava maakuntakaavaa laatiessaan valtioneuvoston hyväksymät alueiden käyttöä ja aluerakennetta koskevat valtakunnalliset tavoitteet.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on hyväksytty valtioneuvostossa joulukuussa 2017 (VAT 2017, VN 14.12.2017).

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on:

- 1) varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,*
- 2) auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,*
- 3) toimia kaavoituksen ennakoivan ja vuorovaikutteisen viranomaistyön välineenä valtakunnallisesti merkittävässä alueidenkäytön kysymyksissä sekä*
- 4) edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa.*

Lainsäädännön mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

(Lähde: <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/valtakunnalliset-alueidenkayttotavoitteet>)

POHJOIS-POHJANMAAN KUNNAT

Lausunto	Vastine
<p>Kalajoen kaupunki / Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja Jukka Puoskari, 14.10.2024 / Lisäys 24.10.2024</p> <p>Kalajoen kaupungin lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotusaineistosta (MRL 65 §, MRA 12 §)</p> <p>Aluksi</p> <p>Laajan maakunnan alueella tuulivoimaan osoitettujen alueiden tarkastelu on erityisesti merituulivoiman osalta jäänyt hämmästyttävän puutteelliseksi. Kaikista oleellisin eli uusien merituulivoima-alueiden vaikutus elinkeinoihin ja asutukseen on jäänyt lähes kokonaan arvioimatta.</p> <p>Matkailu on rannikon alueella voimakkaimmin kasvava toimiala. Pelkästään Kalajoella matkailukeskukseen on investoitu satoja miljoonia ja tulevaisuuden investoinnit ovat miljardiluokkaa. Matkailukeskuksen alkuperäiset vetovoimatekijät ovat olleet meri, aurinko ja hiekka. Koskemattoman vapaana rakentamisesta olevan meriluonnon merkitys vain korostuu, kun matkailussa ollaan rannikollakin siirtymässä kansainvälisille markkinoille arktisen rannikon teemalla. Aito, puhdas ja koskematon meri on samanlainen luonnonelementti kuin tunturi Lapissa. Tästä maisemasta ja luonnosta nauttivat myös paikalliset asukkaat.</p> <p>Vihreän siirtymän nimissä ei voi tuhota alueen voimakkaimmin kasvavan elinkeinon toimintaedellytyksiä eikä alueen asukkaiden asuinolosuhteita. Avoin merialue on vaikutuksiltaan huomattavasti herkempi kuin peitteiset maa-alueet.</p> <p>Kalajoen kaupunki ja keskeisiä matkailuyrityksiä edustava Kalajoki Matkailuyhdistys ry ovat valmistelun jokaisessa vaiheessa tuoneet johdonmukaisesti esille vaatimuksen, että merituulivoimaa ei voi sijoittaa siten, että se näkyy Kalajoen merimaisemassa. Esitämme, että maakuntakaava palautetaan valmisteluun siten, että varmistetaan ettei haitallisia vaikutuksia synny. Maisemavaikutuksia tulee tarkastella sekä päivällä, illalla että pimeään aikaan. Vaihtoehtoisesti esitämme, että maakuntakaavasta poistetaan kaikki ne merituulikaavat, joiden osalta ei ole varmistettu yhdessä Kalajoen edustajien kanssa, että niistä ei aiheudu haitallisia maisemavaikutuksia. Vuoropuhelu merituulivoiman valmistelun osalta on ollut valitettavan puutteellista ja valmistelun aikana puistot ovat siirtyneet ilman kestäviä perusteita huonommalle alueelle. Emme vastusta merituulivoimankaan sijoittamista esimerkiksi Hanhikivenniemen energiatuotantoalueen tai SSAB:n tehdasalueen läheisyyteen.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p> <p>Kalajoen sataman kehittäminen on tunnistettu yhtenä toimenpiteistä Pohjois-Pohjanmaan päivitetystä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Sataman pääväylän merkintämuutokselle ei ole laadittu selvityksiä jotka osoittaisivat sellaisia kehittämistarpeita mitkä edellyttäisivät maakuntakaavan merkintämuutoksia.</p>

Satamien osalta esitämme, että Kalajoen sataman ja Kalajoen sataman pääväylä varustetaan samanlaisella kehittämismarkkinällä kuin Raahen ja Oulun satamat.

Perustelut

Maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota (MRL 28 §) mm. alueen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin sekä maiseman, luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Maakuntakaavan vaikutukset kaupungin maankäyttöön

Kaavaselostuksessa on mainittu, että maakuntakaavalla luodaan alueidenkäytön edellytyksiä pitkälle tulevaisuuteen. Alueiden käyttöä suunniteltaessa ja toteuttamisessa on otettava maakuntakaava huomioon sekä pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista. Kuntien viranomaisten tulee toimia maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kanssa samansuuntaisesti eikä saa vähentää mahdollisuuksia maakuntakaavan toteuttamiseen eli sitouduttava maakuntakaavan ratkaisuihin. Maakuntakaava otetaan huomioon myös valtion rahoituksessa, tukimuotojen ohjaamisessa sekä päätösten tekemisessä. Viranomaisten ohjaamat tukimuodot vaikuttavat maankäytön suunnitteluun ja suunnitelmien toteuttamiseen.

Maakuntakaavassa määritellään kuntien alue- ja yhdyskuntarakenteen tavoiteltava suunta.

Maakuntakaavoitus on kaavatasoittain tarkentuva maankäytön suunnittelujärjestelmä. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja siinä esitetään yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön perusratkaisut ja aluevaraukset sekä useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi tarpeelliset ratkaisut. Maakuntakaavaa tullaan toteuttamaan kuntakaavoilla, yleis- ja asemakaavoilla.

Maakuntakaavassa yhteensovitetaan erilaisia alueidenkäytön tarpeita, tavoitteena hyvän elinympäristön säilyttäminen ja haitallisten vaikutusten ehkäisy. Maankäyttö- ja rakennuslain yleisenä tavoitteena on edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehitystä.

Energia- ja ilmastovaihemaa- ja maakuntakaava vaikuttaa kuntien kilpailukykyyn, viihtyisään elinympäristöön ja turvaa luonnon monimuotoisuutta.

Maakuntaohjelma

Maakuntaohjelma toimii yhtenä tärkeänä maakuntakaavatyön lähtökohtana ja korostaa kuntien roolia aluekehittämisessä. Maakuntaohjelma korostaa alueen kansainvälisen ja kansallisen veto- ja pitovoiman merkitystä.

Maakuntaohjelman kärkiteemoja on mm. kansainvälisesti houkutteleva ja menestyvä alue, hyvinvointi ja kulttuuri sekä ympäristö ja kestävä kehitys.

Maakuntaohjelmassa esitetty painopistealue, energiantuotanto ja siihen sisältyvä merituulivoima, ei saa tarkoittaa sitä, että maakuntakaavassa osoitetaan ainutlaatuinen ja arvokas yhteinen avoin merialue ja merimaisema uhrataan teolliseksi merituulivoimapuistoalueeksi ja merituulivoimapuistomaisemaksi, kun vaihtoehtona on sijoittaa teolliset merituulivoimapuistot Hanhikiven ja SSAB:n olemassa olevan teollisuusalueen yhteyteen.

Maatuulivoima-alueet Kalajoella

Kaavaselostuksen sivun 71 kuvasta 23 puuttuu Kalajoen puolelle sijoittuva vireillä oleva Tallikallion tuulivoimapuiston osayleiskaava, joka tulee lisätä kuvaan 23 sekä sivuilla 71 ja 72 olevaan taulukkoon. Lisäksi kuvaan 23 tulee tarkistaa Verkasalon tuulivoimapuiston sijainti, koska Verkasalon tuulivoimapuistosta osa sijoittuu Kalajoen puolelle. Sama korjaus tulee tehdä myös sivun 73 kuvaan 73 Verkasalon tuulivoimapuiston osalta. Sivun 72 taulukossa on tuulivoimapuistoalueen nimi Aittakangas; tarkoitetaanko alueella Linnanharjun tuulivoimapuistoaluetta?

Maakuntakaavassa tulee osoittaa kaikki Kalajoella jo valmistuneet, rakentuneet tai toiminnassa olevat maatuulivoimapuistoalueet tv-kaavamerkinnällä.

Merituulivoimalat

Maakuntakaavakarttaan on Kalajoen kaupungin vaikutusalueelle esitetty kaksi merituulivoimapuistoa kaavamerkinnällä tv-2, merituulivoimapuistot 212 ja 213/ Maanahkiaisien merituulivoimapuisto, joista merituulivoimapuisto 212 sijoittuu vielä lähemmäksi Kalajokea.

Kaavaselostuksessa on todettu, että Maanahkiaisien (tv-2 213) kohdistuu suuria vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Rahjan saaristoon. Lisäksi kaavaselostuksessa on todettu, että merimaisemassa näkyviä suuria muutoksia kohdistuu myös matkailu- ja virkistysalueelle Rahjan saaristoon. Lisäksi selostuksessa on todettu, että voimaloista muodostuu yhteisvaikutuksia ja vaikutukset ovat suurimmillaan niillä alueilla, joilta avautuu laajoja näkymiä merellä sijaitsevien tuulivoima-alueiden suuntaan. Jos näin on havaittu, olisi maakuntakaavassa tullut ehdottomasti tutkia vaihtoehtoa, jossa ko. merituulivoimapuisto olisi sijoittunut lähemmäksi jo valmiiksi teollistuneita alueita ja laatia vaihtoehdosta selvitykset ja vaikutustenarvioinnit.

Maatuulivoimaloiden lisäksi tuulivoiman kehittämisen painopiste on siirtynyt siis myös merialueille. Merituulivoimaloiden alueet ovat maatuulivoima-alueita laajempia ja niille sijoittuvien voimaloiden lukumäärä ja kokonaiskorkeus on maatuulivoimapuistoja suurempi.

Kaavaselostuksen kuvassa 25 esitetään energia- ja ilmasto-vaiHEMAAKUNTAKAAVASSA osoitetut tuulivoimaloiden alueet. Tallikallion alueelle ei ole osoitettu maakuntakaavan tv-alueetta. Tv-1 385 (Verkasalo) ulottuu myös Kalajoen kaupungin puolelle. Maakuntakaavan tv-1 505 (Aittakangas) alueelle on vireillä Linnanharjun tuulivoimahanke.

Maakuntakaavassa osoitetaan seudulliset tuulivoimaloiden alueet. Nähtävillä olleessa energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisessa ehdotuksessa on osoitettu vain uudet seudulliset tuulivoimaloiden alueet. Maakuntakaavojen epävirallisessa yhdistelmäkartassa (kaava-aineiston liitteenä) on esitetty myös 1. ja 3. vaiHEMAAKUNTAKAAVOISSA osoitetut tuulivoimaloiden alueet. Kaava-aineiston liitekartalla 1 esitetään kootusti maakuntakaavojen tuulivoimaluueiden lisäksi myös toiminnassa olevat tuulivoimapuistot sekä vireillä olevat tuulivoimahankeet.

Tuulivoiman sijoittaminen lähelle teollistunutta aluetta on hyvä ja kannatettava ehdotus, mutta käytännössä Maanahkiaisien alueen (tv-2 213) siirtäminen lähemmäs Hanhikivenniemeä ja mannerta ei ole mahdollista. Hanhikiven ydinvoima-alueen suojavyöhykkeeseen (sv-yv) on etäisyyttä noin 600 m. Maanahkiaisien merituulivoima-alue sijoittuu nyt noin 5-6 km etäisyydelle mantereesta sekä sen pysyvältä ja loma-asutuksesta. Pyhäjoen taajamaan on etäisyyttä noin 7 km ja Raahen taajamaan 14 km.

Maakuntakaavaa laadittaessa tulee tutkia ylikunnalliset vaikutukset myös merituulivoimaloiden osalta. Maakuntakaavassa avomerelle osoitetulla kahdella teollisen kokoluokan merituulivoimapuistolla on vaikutuksia Kalajoelle.

Maakuntakaavassa on esitetty seudullisesti merkittävään tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet. Kaavaselostuksessa mainitaan, että maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa (yleis- tai asemakaava) muuttaa tai luopua mutta se edellyttää, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Jos maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa, maakuntakaavan tavoite on turvattava kuitenkin samassa kaavassa. Hyväksyttävä eroavuus ei kuitenkaan voi tarkoittaa maakuntakaavassa tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista. Eli tämän periaatteen mukaan maakuntakaavassa merialueille sijoitetut tuulivoima-alueet rakennetaan maakuntakaavassa esitetyn mukaisesti, sijaintipaikkaa ei yksityiskohtaisemmassa kuntakaavassa (yleis- tai asemakaava) saa enää muuttaa.

Maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Seudullisesti vaikuttavan uuden maankäyttöratkaisun esittäminen vasta kuntakaavoituksen yhteydessä on ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Alueen omaleimaisiksi alueiksi voidaan tunnistaa mm. merenrannikko.

Matkailu ja merituulivoimapuistot

Alueidenkäytön kehityskuvatyössä on todettu, että on olennaista ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet. Erityisesti matkailualueet tulee ottaa esille alueidenkäytön kehityskuvatyössä kuten mm. Kalajoen matkailualue Hiekkasärkillä sekä Marinan satama-alue. Kehityskuvan mukaan aluerakennetta on kehitettävä siten, että eri alueiden vahvuuksia hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Kalajoella matkailu on alueen vahvuus ja erittäin tärkeä elinkeino, jonka kilpailukykyä ei saa vaarantaa esim. teollisten merituulivoimapuistojen osoittamisella maakuntakaavassa sellaiselle alueelle, josta on haittavaikutuksia Kalajoen matkailulle. Kalajoen Hiekkasärkkien matkailualueeseen sekä Marinan satama-alueeseen on tehty paljon investointeja ja ollaan investoimassa lisää ko. alueiden kehittämiseksi.

Alueen kaupungit ovat profiloituneet omien erityisominaisuuksiensa vahvuuksiensa mukaan. Matkailu on vahvuus, elintärkeä yritysmuoto ja elinkeino Kalajoella.

Kalajoella on tehty mittavia matkailuun liittyviä investointeja Hiekkasärkkien alueelle. Merituulivoimaloiden sijoittaminen ei saa vaikeuttaa muuta yritystoimintaa esim. matkailua eikä hankaloittaa matkailun kehittämistä Kalajoella eikä estää matkailun kehittämiseen sijoitettavia investointeja tulevaisuudessa. Kalajoen matkailua kehitetään myös kansainvälisesti.

Kauppamerenkulun edellytykset pitää pystyä säilyttämään kaikissa olosuhteissa. Rannikon läheisyydessä myös mataluus nousee haasteeksi. Rannikon läheisyydessä on ekologisesti merkittävä Kalajoki-Pyhäjoki meriluontoalue (EMMA-alue) ja läheisyydessä on myös verkkokalastusalueita. Merialueella tuulivoimalat näkyvät kauas. Mikäli merituulivoimahankkeet lähtevät etenemään, niin niiden YVA-prosessissa selvitetään mahdolliset vaikutukset tarkasti.

Maakuntakaavassa osoitetaan tuulivoimaloiden alueita, jonka alueille on mahdollista sijoittaa seudullisen mittaluokan tuulivoima-alue. Merituulivoimapuistojen osayleiskaavoissa osoitettujen tuulivoimaloiden on myös merellä sijoitettava maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle tai tukeuduttava tv-2 alueeseen.

Kalajoen matkailullinen asema maakunnan ja koko Suomen matkailukartalla tunnustetaan. Mahdollisten merituulivoimapuistojen tarkemmissa vaikutustarkasteluissa ja hankekohtaisessa suunnittelussa tulee arvioida mahdollisia vaikutuksia Kalajoen matkailualueelle ja löytää keinoja mahdollisten haitallisten vaikutusten estämiseksi ja vähentämiseksi.

Kalajoella on toteutettu lukuisia tuulivoimahankkeita manteeelle. Lähimmät rakennetut tuulivoimalat sijaitsevat esimerkiksi noin 6 km etäisyydellä keskeiseltä Hiekkasärkkien matkailualueelta. Vastaavasti lähimmät tuulivoimalat on rakennettu vajaan 4 km etäisyydelle valtakunnallisesti merkittävästä kulttuuriympäristöstä (RKY 2009), vanhasta kauppapaikasta Plassi. Merituulivoima-alueet ovat muiden kuntien alueella ja etäisyyttä edellä mainituista kohteista niihin kertyy huomattavasti enemmän (noin 28 km) kuin paikallisiin maatuulivoimaloihin.

<p>Hiekkasärkkien alueella on meneillään mm. Marinan sataman rakentaminen laaditun voimassa olevan asemakaavan pohjalta. Marinan sataman kehittämiseen on investoitu runsaasti ja saatu tukirahoitusta.</p> <p>Hiekkasärkkien alueelle on vireillä Hiekkasärkkien kylpyläkortteliin asemakaavan muutos, jolla vastataan kasvavaan matkailun kysyntään. Hiekkasärkkien vetonauloja ovat meri, hiekka ja aurinko, joiden vetovoimaa ja näkymiä merimaisemassa keskellä avointa merialuetta maakuntakaavassa sijoitetut teolliset merituulivoimapaistot eivät saa tuhota.</p> <p>Merialueella on erittäin tärkeää maisemallista arvoa myös vapaa-ajanvieton kannalta. Teolliset merituulivoimapaistot sijoitettuna maakuntakaavassa esitetyllä sijainnilla poistavan merimaiseman arvon vapaa-ajan vieton kannalta. Maakuntakaavassa esitetyistä merituulivoimapaistoista aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia maisemallisesti herkkiin Kalajoen luonto- ja kulttuurimatkailualueisiin.</p> <p>Merialuesuunnittelu</p> <p>Rannikon maakuntien maakuntavaltuustoissa on hyväksytty v. 2020 Suomen ensimmäinen merialueilla tapahtuvaa toimintaa yhteen sovittava merialuesuunnitelma. Merialuesuunnitelmassa on tarkastelun kohteena mm. matkailu, virkistyskäyttö, ympäristön ja luonnon säilyttäminen, suojelu ja parantaminen. Merialuesuunnitelmassa kiinnitettiin huomiota myös merialueen ominaispiirteisiin.</p> <p>Selvitykset ja niiden riittävyys</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua kaavan vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Myös maakuntakaavan laatiminen edellyttää mm. riittäviä selvityksiä. Kaavan tulee perustua kaavan vaikutukset arvioivaan suunnitteluun sekä riittäviin selvityksiin ja tutkimuksiin (MRL 9 §, MRA 1 §).</p> <p>Maakuntakaavaehdotusta varten olisi tullut laatia selvitys teollisten merituulivoimapaistojen vaikutuksesta vaelluskaloihin mm. merituulivoimaloiden perustusten aiheuttavien äänien vaikutus lohen vaellusreitteihin. Tämä selvitys puuttuu. Meluselvitys on vedenalaisen melun osalta puutteellinen.</p> <p>Avomerialueen luonnosta tulee laatia tarkemmat selvitykset kuten maa-alueelle sijoittuvien tuulivoima-alueiden osalta, koska maakuntakaavassa on osoitettu teollisia merituulivoimapaistoja avomerialueelle. Merelle sijoittuvien merituulivoimapaistojen osalta on selvittävää jo maakuntakaavavaiheessa vedenalaiseen luontoon kohdistuvat vaikutukset kattavasti huomioiden koko eliöyhteisö ja vaikutukset laajempaan ekologiseen verkostoon.</p> <p>Selvitykset teollisen merituulivoimapaiston vaikutuksista jään muodostumiseen, liikkeisiin ja jään kestävytyteen ja näiden vaikutuksista norpan pesintään ja selviytymiseen puuttuu. Teollisten merituulivoimapaistojen rakentamisella</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt 14.12.2020 omalta alueeltaan merialuesuunnitelman, jossa osoitetaan energiantuotannon alueita.</p> <p>Merialueelta on toistaiseksi olevaa pohjatietoa huomattavasti vähemmän kuin maa-alueelta, mitä kauemmas ulkomerelle edetään, sitä vähemmän selvitystietoa on. Tieto merialueen vedenalaisesta luonnosta on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina, ja sitä kartutetaan tutkimuksien, selvitysten kautta merituulivoima-alueiden suunnittelun edessä. On huomioitava, että osa tiedoista ei ole turvallisuusnäkökohtien vuoksi vapaasti käytettävissä, kuten esimerkiksi tarkat pohjamaalaji- ja syvyytiedot. Merituulivoimapaistojen selvittämisessä on hyödynnetty olemassa olevaa tietoa, mutta paljon tiedonkeruuvastuuta ja selvittämistä jää mahdollisille hanketoimijoille. Käynnissä erilaisia kansainvälisiä ja kansallisia tutkimushankkeita, joissa on mukana suomalaisia tahoja ja sektoritutkimuslaitoksia.</p> <p>Merialuetta koskeva tieto on hyödynnetty sillä tarkkuudella kuin se maakuntakaavoituksen osalta on tarpeellista ja mahdollista. Esimerkiksi Perämeren kalastus on pyritty huomioimaan troolauksen, rannikon verkkokalastuksen ja rysien osalta. Merituulivoimaloiden vaikutuksesta vaelluskalojen käyttäytymiseen ja elinolosuhteisiin ei ole olemassa tietoja. Selvittäminen edellyttää käytännössä koko Itämeren laajuisia, rannikkovaltioiden yhteisiä selvityksiä. Hyljetilannetta on selvitetty Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Ruotsin sisäorganisaation kautta. Vedenalaisen meriluonnon tietoja on hyödynnetty VELMU-karttapalvelusta.</p> <p>Käytössä on ollut Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) merialuesuunnittelua varten zonation-menetelmällä laatimia</p>
--	--

voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia esim. Itämerennorpan pesimärauhaan jopa ulkomerellä. Nämä selvitykset tulee tehdä maakuntakaavaan.

Myöskään teollisten tuulivoimapuistojen ja kalastuksen yhteensovittamista ei ole selvitetty maakuntakaavan yhteydessä.

Merialuesuunnittelussa todetaan, että merituulivoimaa kehitettäessä esim. maakuntakaavassa, on tärkeää ottaa huomioon muut merelliset elinkeinot, maisema-arvot, luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistyskäyttö. Selvityksiä muista merellisistä elinkeinoista, maisema-, luonto- ja kulttuuriarvoista sekä virkistyskäytöstä tulee täydentää.

Maakuntakaavamateriaalista puuttuu muiden merellisten elinkeinon yhteensovittaminen sekä niihin liittyvät selvitykset. Maakuntakaavassa tulee laatia selvitykset merialueen ominaispiirteistä laajasti ja myös Kalajoen Hiekkasärkkien kohdalta sekä selvitykset teollisen merituulivoimapuiston vaikutuksista matkailuun, virkistyskäyttöön, ympäristön ja luonnon säilyttämiseen, suojeluun ja parantamiseen. Laajempi selvitys merenpohjasta myös puuttuu. Tiedot ympäristöstä ja meren luonnonoloista ja -varoista ovat puutteelliset ja niistä pitää laatia selvitykset. Kaavaselostuksessa todetaan, että avomerellä kulkevia lintujen päämuuttoreittejä/ lajikohtaisia päämuuttoreittejä ei ole huomioitu kaikilta osin, joten avomerelle sijoittuvat lintujen päämuuttoreittejä koskevat selvitykset ovat puutteellisia.

Maakuntakaavaa varten laadittua näkyvyysanalyysi-selvitystä tulee tarkentaa siten, että maakuntakaavassa esitettyjen teollisten merituulivoimaloiden näkyvyys valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021), Maakallaan, Hiekkasärkkien alueelle tulee selvitettyä tarkasti. Teollisten merituulivoimapuistojen kaikista vaikutuksista valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle tulee laatia tarkka selvitys.

Näkyvyysanalyysiselvityksessä tulee tarkastella teollisen merituulivoimapuiston näkyvyyttä laajemmin kuin vain 30 kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta, koska avomerellä teollinen suuri tuulivoimapuisto näkyy kauemmaksi kuin mantereen puolella. Merituulivoimapuistojen näkyvyyden kannalta erityisen herkkiä alueita ovat mm. Perämeren rannikkoalueet.

Avoimessa maisemassa kuten avomerimaisemassa, maisemakuva avautuu ja muodostuu näkymien kautta. Vesistön tai meren varrella sijaitsevalta paikalta vesistön suuntaan ja vesistöalueiden ylitse avautuvia näkymiä pidetään tärkeinä.

Selvitys tulee tehdä myös siitä, miten kauaksi avomerelle sijoittuvien teollisten merituulivoima-alueiden tuulivoimalat näkyvät. Koska Kalajoen puoleiselle vaikutusalueelle on tulossa kaksi erittäin laajaa teollista merituulivoimapuistoa, tulee laatia selvitys näiden kahden merituulivoimapuiston kaikista yhteisvaikutuksista Kalajoelle.

Selvityksiä maisemavaikutuksista tulee täsmentää koskien valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021) ja Hiekkasärkkien arvokasta avomerimaisemaa. Maisemaselvitykset ja havainnekuvaselvitykset tulee laatia siten, että

aineistoja ja merialuesuunnittelun *Meri-TV* -hankkeen materiaaleja. SYKE on tehnyt Ympäristöministeriön toimeksianosta *Meri-TV* -hankkeeseen liittyen Ekosysteemipalveluiden arvoalueet Suomen merialueilla raportin eli ns. ESPA-alueita ([SYKE raportteja 6/2024](#)). Selvityksen tarkoituksena oli tunnistaa alueita, jonne merituulivoimaa voidaan sijoittaa vaarantamatta ekosysteemipalveluiden kannalta merkittäviä alueita.

Asiantuntijoiden yhteistyössä määrittämiä ekologisesti merkittäviä meriluontoalueaineisto (EMMA-alueet) on myös ollut käytössä.

Kaavaselostusta täydennetään ja vaikutustarkasteluja tarkennetaan. Mikäli maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen julkaistaan uutta merkityksellistä selvitystietoa, se tulee huomioida hankkeen suunnittelussa, luvituksessa ja toteutuksessa.

merituulivoimaloiden näkyminen pimeällä lentoestevaloin tulee havainnekuvista selville sekä merituulivoimaloiden näkyminen Hiekkasärkiltä, Rahjan saaristosta ja Maakallasta auringonlaskun ja revontulien aikaan. Koska tuulivoimaloiden lapojen pyörimisliike lisää tuulivoimaloiden näkyvyyttä, tulee laatia videokuvaselvitys, miten merituulivoimalat näkyvät valtakunnallisesti arvokkaalle VAMA alueelle. Avomerellä sijoitettavien teollisten tuulivoimaloiden visuaalisiin vaikutuksiin etäisyyksistä Kalajoen VAMA-alueelle, Maakallaan ja Hiekkasärkille tulee laatia selvitys.

Teollisista merituulivoimapuistoista tulee laatia tarkka maisemavaurioselvitys.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi ja selvitys puuttuu. Selvitykset alueiden käytöstä ja ihmisten kokemuksista alueesta ja maisemasta tulee laatia ja arvioida sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa käytetyillä menetelmillä.

Selvitykset vaikutuksista ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön ovat puutteelliset. Teollisen merituulivoimapuiston vaikutukset kohdistuvat myös Kalajoen puoleisten ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Myös luontoon ja elinkeinoelämään (matkailuun) kohdistuvat muutokset vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Myös merituulivoimaloiden maisemakuvaan ja merialueen luonteen muuttumiseen, erityisesti matkailuun ja virkistykseen käytetyillä alueilla, liittyvät tekijät voidaan kokea haitalliseksi.

Kalajoen vaikutusalueen asukkaisiin kohdistuvien vaikutusten ja asukkaiden kokemien vaikutusten arviointi puuttuu selvityksistä.

Selvityksistä puuttuu kokonaan teollisen merituulivoima-alueen vaikutukset aineettomiin tekijöihin mm. alueen historiaan, ihmisten kokemuksiin ja toiveisiin, arvostuksiin ja asenteisiin. Kyselyselvitys olisi voitu suorittaa tietokoneavusteisesti. Kuntalaisten mielipiteet avomerelle sijoitettavista teollisen kokoluokan merituulivoimapuistoista ovat tärkeitä, koska ne koskevat laajaa aluetta.

Maakuntakaavassa esitettyjä merituulivoimapuistojen sijaintipaikkoja ei, maakuntakaavan valmistuttua ja tultua hyväksytyksi, voi enää muuttaa, jos myöhemmin tarkemmassa suunnittelussa (yleis- tai asemakaava) ja myöhemmässä luvituksessa havaitaan, että teollisen merituulivoimapuiston sijoitusta on lisäselvitysten vuoksi muutettava.

Maakuntakaavan selvitykset ovat siten edelleen puutteelliset ja riittämättömät ja selvityksiä tulee täydentää. Selvitykset olisi pitänyt olla valmiit ennen kuin maakuntakaavaehdotus viedään julkisesti nähtäville, koska puuttuvien selvitysten vaikutusta maakuntakaavaan on vaikeaa arvioida eikä osallisilla ole enää mahdollisuutta antaa palautetta maakuntakaavaehdotuksen, vaikuttaa maakuntakaavaratkaisuun nähtävillä olon jälkeen.

Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida teollisten merituulivoimapuistojen toteuttamisen vaikutukset mm. maisemaan, kulttuuriperintöön (VAMA 2021), rakennettuun ympäristöön (rannikolla Kalajoen puolella sijaitseva asutus) sekä elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen (matkailu). Tärkeänä osatehtävänä on

selvittää ja vertailla mahdollisten vaihtoehtoisten ratkaisujen vaikutuksia. Arvioinnissa keskitytään niihin kaavan osaratkaisuihin, joihin liittyy olennaisia maankäytön muutoksia ja merkittäviä vaikutuksia. Avomerelle sijoittuvista teollisen kokoluokan merituulivoimapuistoista muodostuu merkittäviä pysyviä muutoksia ja vaikutuksia merimaisemaan. Selvitykset ovat tältä osin puutteelliset.

Maakuntakaavan selvitykset tulee olla riittävät, jotta merituulivoimapuiston sijainti voidaan osoittaa maakuntakaavassa eikä puutteellisten ja myöhemmin tehtävien selvitysten vuoksi tarvitse maakuntakaavaa laatia uudestaan.

Puutteellisten selvitysten vuoksi maakuntakaavaa ei tule viedä hyväksymiskäsittelyyn.

Vaikutukset maisemaan

Merimaisema on visuaalinen kokonaisuus. Kalajoen kohdalla laaja rajautumaton arvokas merimaisema. Kalajoen vaikutusalueelle on maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu kaksi erittäin laajaa merituulivoima-aluetta ja koska alueet sijaitsevat avomerellä, ne tulevat näkymään yhtenä laajana kokonaisuutena avomerimaisemassa.

Maiseman herkkyyttä lisää sen arvostus valtakunnallisesti arvokkaana alueena tai arvokkaan alueen läheisyys. Erityisesti maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet ovat herkkiä muutoksille. Lähtökohtaisesti maisemakuvultaan herkkiä alueita ovat mm. arvokkaat maisema-alueet, arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä edustavat kokonaisuudet, joissa maisemilla tai näkymillä on arvojen kannalta merkitystä ja maisemallista arvoa luonto- ja kulttuurimatkailejille, kuten Kalajoella.

Maiseman herkkyyys maakuntakaavassa esitetyille Kalajoen vaikutusalueelle sijoittuville teollisen koko luokan merituulivoimaloille on erittäin suuri. Kalajoen vaikutusalueelle on maisemapiirteiltään ja käyttötarkoitukseltaan alkuperäisenä ja eheänä säilynyt maisema-alue ja erittäin arvokas kulttuurihistoriallinen kohde ja aluekokonaisuus, Maakalla. Maisematyyppin luonne on avomeri, jossa on pitkät näkymät eikä näkymiä katkaisevaa puustoa eikä maastonmuotoja. Maisemasta avautuu suorina laajoja näkymiä maakuntakaavassa esitettyihin teollisen luokan merituulivoimapuistoihin. Vaikutusalueella on maisemallista arvoa valtakunnalliselle ja kansainväliselle luonto- ja kulttuurimatkailejille. Vaikutusalueella on valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja maisema-alueita, rakennettua kulttuuriympäristöä ja perinnemaisemia kuten Rahjan saaristo ja Maakalla.

Maakuntakaavassa esitetyt teollisen kokoluokan merituulivoimapuistot sijoittuvat Kalajoen puoleisen arvoalueen lähiympäristöön ja näkyvät maisemassa hyvin laajalle alueelle ja vaikuttavat oleellisella tavalla maiseman kannalta tärkeitä merimaiseman ominaispiirteitä heikentävästi. Maiseman ja kulttuuriperinnön kannalta arvokkaiksi luokitellut ominaispiirteet ja alueen arvot häviävät, heikentyvät tai ovat vaarassa kadota. Merituulivoimaloiden aiheuttamat negatiiviset vaikutukset maisemassa ovat erittäin suuria. Maiseman luonne muuttuu kielteisesti ja erittäin selvästi. Kokemus alueesta muuttuu kielteisesti ja selvästi. Merituulivoimapuistojen myötä maisemaan tulee uusi elementti,

joka eroaa täysin maiseman ominaispiirteistä, mittasuhteista ja luonteesta. Maisemakuva ja maiseman yhtenäisyys ja maisemaelementit heikentyvät pysyvästi tai tuhoutuvat. Muutos on pysyvä. Teolliset merituulivoimapaistot tulevat maisemaa hallitsevaksi elementiksi.

Valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisema-alueita pidetään lähtökohtaisesti sopimattomina tuulivoimaloille. Kalajoen valtakunnallisesti merkittävän kulttuurimaiseman läheisyyteen on nyt kuitenkin maakuntakaavassa osoitettu kaksi teollisen kokoluokan merituulivoimapaistoa. Merituulivoimapaistot eivät saa vaikuttaa alueen luonteeseen, mittakaavaan, maisemakuvaan tai alueen historiaan Kalajoen puolella.

Myös virkistyskäyttöön käytettävät alueet, kuten vaikutusalueella sijaitseva Hiekkasärkkien alue, ovat herkkiä muutoksille. Merituulivoimaloiden näkyvyys maisemassa voi olla merkittävä tekijä virkistyskäyttökokemuksen esim. veneilyn, metsästyksen, kalastuksen, kannalta. Kalajoen merimaisemalla on erityistä merkitystä katsojille.

Teolliset suuret merituulivoimapaistot häiritsevät maisemakuvaa ja aiheuttavat ei-toivottuja vaikutuksia meren luontoarvoille. Suuret teolliset merituulivoimapaistoalueet, jotka maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu Kalajoen puoleiselle vaikutusalueelle, aiheuttavat pysyvän maisemavaurion avomerimaisemaan. Maisemavaurio kohdistuu alueen luonnon- ja kulttuuripiirteisiin ja muuttaa pysyvästi koko maisemakuvaa, kuten maakuntakaavaehdotuksessa esitetyt kaksi suurta merituulivoimapaistoa. Maisemavaurio on toimenpiteestä aiheutuva maisemarakenteen ominaispiirteiden ja maisemakuvan laadun selkeä heikentyminen.

Tuulivoimalat näkyvät suuren kokonsa, lapojen pyörimisliikkeen ja lentoestevalojen vuoksi kauaksi. Merituulivoimalat näkyvät kauemmaksi kuin mantereen puolelle sijoitetut maatuulivoimalat jopa yli 35 kilometriä, koska avomerellä ei ole näkymiä suojaavia elementtejä kuten puustoa ja kasvillisuutta eikä maastonmuotoja ja maanpinnan korkeusvaihteluita eikä rakennuksia kuten mantereen puolella. Avomerellä etäisyyden merkitys merituulivoimaloiden visuaalisiin vaikutuksiin tulee selvittää.

Teollinen suuri merituulivoimapaisto aiheuttaa maisemallisen kilpailutilanteen maisemassa ja tulee hallitsemaan maisemaa.

Pimeänä aikana tuulivoimaloista näkyvät lentoestevalot. Lentoestevalot näkyvät kauas avoimessa pimeässä merimaisemassa.

Teollisen kokoluokan merituulivoimapaistot muodostavat valomeren ja valosaastetta avomerialueelle Merimaisema muuttuu oleellisesti ja vaikutus on pysyvä.

Suuret teollisen luokan merituulivoimapaistot muuttavat merimaisemakokonaisuuden luonnetta. Merituulivoimaloiden visuaaliset vaikutukset korostuvat alueilla, joilta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-

aluetta, kuten Kalajoella. Varsinkin kun Kalajoen näkymäalueelle on tulossa kaksi erittäin suurta merituulivoimapuistoa, joiden laajuudet ja tuulivoimaloiden määrät ovat suuria.

Teollisen merituulivoimapuiston vaikutusalue avomerellä tulee osoittaa laajemmaksi kuin 30 kilometriä ja selvitykset tulee tehdä laajemmalta alueelta kuin 30 kilometrin etäisyydeltä teollisesta merituulivoimapuistosta.

Teollisten merituulivoimapuistojen vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021)

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on hyväksytty valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Kalajoella Rahjan saaristomaisemat (129) kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Valtakunnalliset maisema-alueet ovat valtakunnallisesti edustavampia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu mm. monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon ja perinteiseen rakennuskantaan. Lisäksi alueisiin sisältyy muita maisematyyppejä, kuten saaristolaista muotoa edustavia kohteita sekä historiallisesti merkittäviä maisemanähtävyyksiä, kuten Kalajoella Rahjan saaristo ja Maakalla. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti merkittäviä identiteettitekijöitä, joita teollisen mittaluokan merituulivoimapuistot eivät saa pilata. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan maisema-alueen avulla voidaan tukea Kalajoen elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat elinvoimaisia, luonnon- ja kulttuuriarvoiltaan monipuolisia kulttuurimaisemia, jotka ilmentävät poikkeuksellisen edustavasti maisemamaakunnalleen ja -seudulleen ominaisia maisemapiirteitä. Maisema-alueisiin sisältyy nähtävyyden luonteisia historiallisia matkailukohteita ja kulttuurillisesti merkittäviä luonnonmaisemakokonaisuuksia, kuten Kalajoella Rahjan saaristo ja Maakalla.

Valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla maiseman herkkyys muutoksille, kuten teollisen mittaluokan merituulivoimapuistoalueille, on lähtökohtaisesti erittäin suuri. Kalajoen edustalla sijaitseva arvokas avomerimaisema on erittäin herkkä sellaisille muutoksille kuin teollisen mittaluokan merituulivoima-alueet.

Valtakunnallisesti alueidenkäyttötavoitteissa on yhtenä tavoitteena valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaaminen. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat maakäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamia inventointeja, jotka tulee huomioida maakuntakaavassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 24 § mukaan:

”Valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueiden käytön kannalta.

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.”

Teollisten merituulivoima-alueiden vaikutukset Kalajoen valtakunnallisesti arvokkaalle alueelle tulee tutkia ja selvittää tarkasti.

Maakuntakaavassa esitetty puskurivyöhyke teollisen kokoluokan merituulivoimapuistoille ei ole riittävä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden yhteydessä. Maakuntakaavassa esitetty etäisyys teollisen kokoluokan merituulivoima-alueesta valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021) ei ole riittävä.

Rahjan saaristomaisema

Rahjan saaristo on edustava ja monipuolinen maankohoamisrannikon saaristokohde. Alueen hyvin säilynyt ja vyöhykkeinen saaristoluonto muodostaa arvokkaan kokonaisuuden Siiponjoen uoman kanssa. Maisemaa rikastavat perinteisestä saaristolaiskulttuurista kertovat piirteet, kuten vanhat kalastussatamat, kalastajakylät ja perinnebiotoopit. Rahjan saaristosta avautuva avoin merimaisemanäkymä ei saa vaarantua teollisten merituulivoimapuistojen myötä.

Teollisten merituulivoimapuistoalueiden osoittaminen maakuntakaavassa Hanhikivenniemen ja SSAB:n teollisuusalueen läheisyyteen vähentäisi vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden tavoitteena on tukea ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää kehitystä. Tavoitteet koskevat mm. vaikutusta kansalliseen kulttuuri- ja luonnonperintöön. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ovat mm. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat.

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon, kiinnitettävä huomiota alueen oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin ja sovitettava yhteen alueellisten kehittämistavoitteiden kanssa.

Kaavamääräykset

Merituulivoimaloiden toteuttamisen osalta maakuntakaavan kaavamerkintöjen suunnittelumääräykset eivätkä yleismääräykset ole riittävät, vaikka niissä veloitetaan ottamaan huomioon maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset sekä pyrkimys ehkäistä haitallisia vaikutuksia ja yleismääräyksessä on veloitte ottaa huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset mm. kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin ja huolehdittava että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Avomerialueelle sijoitettujen suurien teollisten merituulivoima-alueiden haitallisten vaikutusten ehkäiseminen on kuitenkin haasteellista, ellei

merituulivoimapuistoja sijoiteta lähemmäksi jo teollistuneita alueita. Merituulivoima-alueiden sijainti on kuitenkin määrätty maakuntakaavassa ja merituulivoima-alueiden siirtäminen tarkemmassa kuntakaavoituksessa (yleis- ja asemakaavassa) on siten melkein mahdotonta, ellei maakuntakaavaa laadita uudelleen.

Teollisen merituulivoima-alueen osalta kaavamääräyksiin tulee lisätä etäisyysmerkintä, miten kauaksi teollinen merituulivoimapuisto tulee sijoittaa valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta, ettei teollisesta merituulivoimapuistosta aiheudu negatiivisia vaikutuksia Kalajoen puolelle. Merituulivoimapuistoalue tulee osoittaa vaikutusalueen ulkopuolelle.

Kaavamääräyksen tekstiä, jossa ”tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on arvioitava tuulivoimahankkeen vaikutukset vaikutusalueelle sijaitseviin Natura-alueisiin” tulee täydentää siten että merituulivoimahankkeen vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin vaikutusalueella tulee arvioida.

Valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskeviin kaavamääräyksiin tulee lisätä, että merituulivoimapuiston vaikutusalueelle on otettava huomioon arvokkaan alueen luonnon- ja kulttuuripiirteet ja maisemakuva ja turvattava maisema- ja kulttuuriympäristön säilyminen myös valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ulkopuolella. Vaikutusalueella tulee edistää avoimien merialueiden säilymistä. Lisäksi merituulivoimapuistoalueen vaikutusalueella tulee kaavamääräyksessä korostaa yhteensovittamista kulttuuri- maisema- ja luontoarvojen sekä muiden elinkeinojen ja asutuksen kanssa ja huolehdittava siitä, että myös merituulivoimapuistojen vaikutusalueella tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja haitallisten vaikutusten syntyminen merituulivoimapuistoista estetään. Merituulivoima-alueiden suunnittelussa tulee käyttää viimeisintä selvitystietoa.

Merituulivoimapuistojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityisesti huomiota rakentamisen sopeuttamiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.

Lieventämistoimenpiteet

Maisemaselvityksen lieventämistoimenpiteet tulee maakuntakaavassa ottaa huomioon. Maisemaselvityksen lieventämistoimenpiteenä esitetään, että voimalasijoittelussa suositetaan maisemahäiriöalueita, joilla on entuudestaan esimerkiksi teollisuustoimintaa. Tätä esitettyä lieventämistoimenpidettä tulee maakuntakaavassa noudattaa.

Maakuntakaavassa tulee tutkia teollisten merituulivoimapuistojen sijoittaminen Hanhikivenniemen ja SSAB:n valmiin teollisuusalueen läheisyyteen. Tällöin teollisten merituulivoimapuistojen maisemavaikutukset ovat vähäisemmät ja sähkönsiirtoyhteudet lyhyemmät.

Maiseman katsotaan sietävän paremmin tuulivoimaloita, mikäli alueella on jo ennestään esim. teollisuusmaankäyttöä. Merituulivoimalat eivät kiinnitä niin paljon huomiota, kun näkökentässä on jo teknisiä mastoja, voimalinjoja ja esim. teollisuus- ja satamarakenteita. Maisemahaittojen minimoimiseksi on suositeltavinta rakentaa

tuulivoimalla olemassa olevien maisemähäiriöiden yhteyteen, koska ihmisen muokkaama maisema sietää tuulivoimarakentamista paremmin kuin luonnonelementtien hallitsema avomerimaisema. Lisäksi maisemassa, joka on jatkuvassa muutosprosessissa ihmisten toiminnan osalta esim. Hanhikivenniemen alueella, ovat tuulivoimaloiden maisemavaikutukset vähemmän haitallisia. Vaikka merituulivoimalat erottuvat selvästi merimaisemassa eivät ne välttämättä merkittävästi vaikuta maiseman rakenteeseen, jos ne sijoitetaan alueelle, jossa on jo suurimittakaavaista teollisuutta. Maakuntakaavassa tulee siis teolliset merituulivoimapaistot sijoittaa lähemmäksi teollistuneita alueita.

Avomeri tulee jättää merituulivoimapaistojen rakentamiselta vapaaksi. Avomeriympäristössä teollisen kokoluokan merituulivoima-alue on maiseman luonteen kannalta merkittävän haitallinen.

Merituulivoimalla-alueet tulee rajata siten, että niillä ei ole negatiivisia vaikutuksia Kalajoelle.

Satamat ja laivaväylät

Kalajoen satama on tärkeä satama ja kaavaselostukseen tulee lisätä toimenpiteitä Kalajoen sataman kehittämisestä.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi kaavoituksessa perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen. Lainsäädännön mukaan kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan vaikutuksia.

Selvityksiä ei ole maakuntakaavassa tehty koko siltä merialueelta, johon teollisella merituulivoimapaistolla on vaikutuksia. Myöskään vaihtoehtotarkastelua ja vaikutustarkastelua ei ole tehty vaihtoehdosta, jossa teollinen merituulivoimapaisto sijoitettaisiin lähemmäksi jo teollistunutta aluetta Hanhikiveä ja SSAB:n aluetta.

Asumisviihtyvyyteen kohdistuvat haitalliset vaikutukset voivat kasvaa merkittävästi mm. maiseman kokemisen ja ympäristön käytön muuttumisen vuoksi, jos teolliset merituulivoimapaiston sijoittuvat maakuntakaavassa esitetyille alueille. Selvitys merituulivoimapaistojen vaikutuksista asumisviihtyvyyteen Kalajoen puolella puuttuu maakuntakaavasta.

Kalajoen kaupungin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksesta annettu lausunto tulee lisäksi ottaa huomioon tämän kaavaehdotuksesta annetun lausunnon lisäksi.

Kalajoen sataman kehittämistä jatketaan Pohjois-Pohjanmaan päivitetyn liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

Lisäys, kaupunginjohtaja Jukka Puoskari ja kaupunginhallitus, 24.10.2024

Täydennys Kalajoen kaupungin lausuntoon Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakunta-kaavaehdotuksesta

Kalajoen kaupunki täydentää lausuntoaan otsikossa mainitusta kaavaehdotuksesta seuraavalla tavalla:

Useissa keskusteluissa on noussut esille se, että kaikilta osin ei ole ollut selvää käsitystä siitä, mitkä ovat jo lainvoimaisilla yleiskaavoilla osoitetut merituulivoima-alueet ja mitkä ovat nyt maakuntakaavassa esitettävät uudet alueet. Samalla, ilmeisesti osittain puutteellisista selvityksistä johtuen, ei ole selvää käsitystä millaiset maisema- ja muut ympäristövaikutukset sekä vaikutukset elinkeinotoimintaan ja asutukseen esitetyt merituulivoimahankkeet aiheuttavat.

Kalajoen kaupunki on esiselvitysten ja valmistelun kaikissa vaiheissa tuonut esille, että emme sinänsä vastusta tuulivoimarakentamista, mutta emme hyväksy merituulivoimahankkeiden toteutusta kansallismaiseman veroiselle koskemattomalle meriluontoalueelle. Olemme edellyttäneet, että merituulivoimalat eivät saa näkyä tässä arvokkaassa maisemassa.

Puutteellisten selvitysten vuoksi olemme joutuneet itse teettämään selvitystä merituulivoiman maisemahaitoista. Selvitysten pohjalta 350m korkuiset merituulivoimatoteutukset näkyvät 60 kilometrin päähän. Oheisessa liitekartoissa näkyy merituulivoimala-alueiden etäisyys Maakallaan ja yhteen Suomen voimakkaimmin kasvavista matkailukeskuksista Kalajoella.

Merituulivoimahankkeiden valmistelu on edennyt käsittämättömän kepeästi ja riskinä on, että puutteellisesti selvitettyillä hankkeilla pilataan arvokasta meriluontoa pysyvästi. Pyhäjoen Hanhikivenniemi ja SSABn tehdasalue ovat energiatuotantoon ja teolliseen tuotantoon kaavoitettuja alueita. Mikäli merituulivoimaa halutaan rakentaa lisää, toteutukseen tulee valita maankäytöllisesti järkevämmät alueet läheltä näitä alueita. Maakuntakaavan valmistelusta puuttuu vaihtoehtoinen tarkastelu, jossa alueet olisi sijoitettu lähemmäksi näitä alueita.

Kalajoen kaupunki ei ole valittanut Maanahkiaisien kaavasta, jossa on kaavoitettu 200m korkuista merituulivoimaa lähemmäksi rannikkoa. Emme voi kuitenkaan hyväksyä Maanahkiaisienkaan voimaloiden korkeuden kasvattamista niin, että ne rupeavat näkymään hallitsevammin maisemassa. Ympäristövaikutuksiltaan pienemmän hankkeen pohjalta ei voi toteuttaa automaattisesti ihan eri kokoluokan hanketta ilman huolellista vaikutusarviointia.

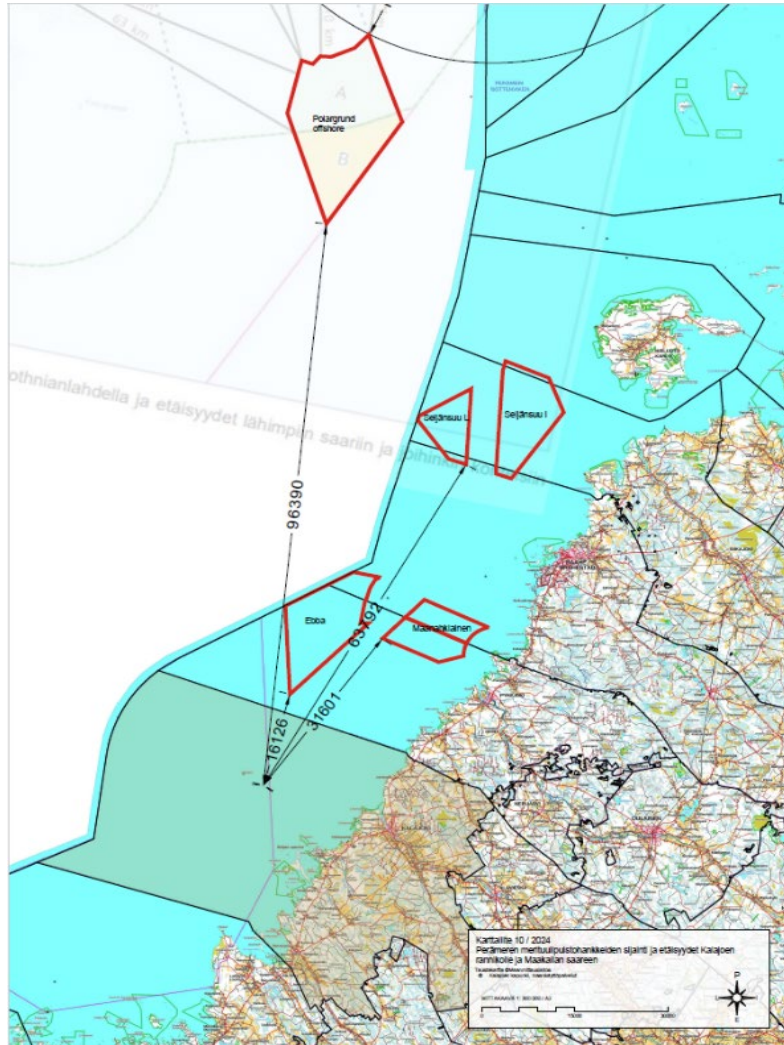
Esitämme, että otsikossa mainittu maakuntakaava palautetaan ainakin merituulivoiman osalta vielä uudelleen tarkasteltavaksi ja valmistelun yhteydessä käydään aidosti läpi vaikutukset ja vaihtoehtoiset toteuttamistavat. Nyt tuulivoimaloiden koko on kasvanut merkittävästi ja samalla esitetään hyväksyttäväksi täysin uusia alueita kuten Ebba

Olemassa olevan tiedon mukaan merituulivoima-alueita ei voi viedä lähemmäs Hanhikivenniemiä tai SSAB:n tehdasaluetta. Perusteluina ovat mm. merenkulun varmistaminen muuttuvissa olosuhteissa ja erilaiset ympäristötekijät.

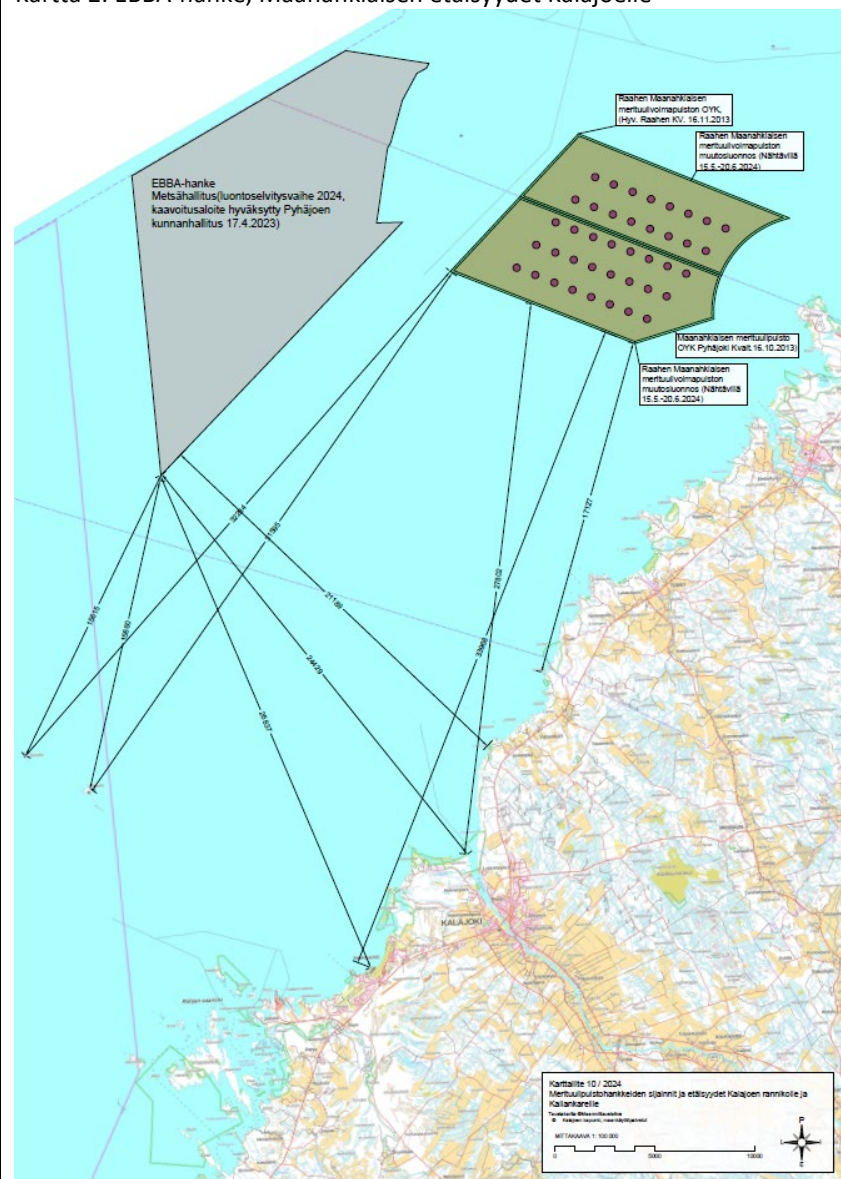
arvokkaalle maisema-alueelle koskemattomaan meriluontoon. Hanketoimijana Metsähallitus ei ole käynyt lainkaan vuoropuhelua niiden tahojen kanssa, joille hankkeesta aiheutuu huomattavia haitallisia vaikutuksia.

Karttaliitteet 2 kpl

Kartta 1: Kartta merituulivoimaloista, Juhani Kattilakoski

Kartta 2: EBBA-hanke, Maanahkiaisen etäisyydet Kalajoelle

<p>Kempeleen kunta / ei muistutusta (sähköposti 17.10.2024, Kaija Muraja)</p>	
<p>Kuusamon kaupunki / Tulevaisuuslautakunta, 22.10.2024 § 88</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta</p> <p>Tiivistelmä</p> <p>Tulevaisuuslautakunta antaa Kuusamon kaupungin muistutuksen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta.</p> <p>Päätösehdotus</p> <p>Tulevaisuuslautakunta päättää, että</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuusamon kaupunki antaa muistutuksen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkisen kuulemisen aineistosta esittelytekstin mukaisesti ja 2. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus ei ole hyväksyttävissä ja se tulee palauttaa maakuntakaavan sisältövaatimusten vastaisena esittelytekstissä mainituilla perusteilla uudelleen valmisteluun. Tavoitteena tulee olla mahdollistava maakuntakaava. <p>Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.</p> <p>Päätös</p> <p><i>Keskustelun kuluessa varajäsen Mika Flöjt teki seuraavan muutosesityksen:</i></p> <p><i>"TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN, yleismääräystä on tarkennettava siten, että siinä annetaan vaatimukset yksityiskohtaisimmissa määräyksissä määriteltävän kyseisten tuulivoimayksiköiden suunnitellun toiminta-ajan huolto- ja kunnossapitovastuusta siirtoyhteydet mukaan lukien, hankkeen käyttöajan jälkeisestä purkamisvastuusta siirtoyhteydet mukaan lukien sekä toiminnan lopettamisen jälkeisestä jälkihoitovastuusta ympäristövastuut mukaan lukien.</i></p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Olisi kohtuutonta, mikäli kaupunki joutuisi tuulivoimakaavoituksia laatiessaan ilman maakuntakaavan tuomaa veloitetta vaatimaan hanketoimijoita selvittämään kaavoituksen perusteeksi selvitykset myös suunnitellun hankkeen toiminta-ajan jälkeisten jälkihoitovastuista, turvatakseen kuntalaisten oikeusturvaan.

- Rakentamisen yleismääräyksissä on nykyistä tarkemmin veloitettava tuulivoimakaavojen laatimista varten selvitettäväksi ko. hankkeen ja muiden hankkeen yhteisvaikutukset ekologisiin käytäviin ekologiset käytävät 14, 15, 16, 17

- Rakentamisen yleismääräyksissä on tarkemmin veloitettava tuulivoimakaavojen laatimista varten selvitettäväksi lähellä olevien tuulivoimahankkeiden (mukaan lukien siirtoyhteydet) yhteiset vaikutukset maisema-alueisiin ja ekologisiin käytäviin Maaninkavaara Kuusamo (entinen voimassa olevan maakuntaan mukainen alue, jota hanketoimija hakee nyt Nuunajärvi nimisenä) sekä uusi alue 406 Vitikkovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen. 506 Martinvaara sekä 508 Kalliovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen.

Esitän Riisitunturin kansallispuiston ja sen laajennusosan suojelualueen kylkeen ja ns. Maaningan erämaahan sijoittuvan Nuunajärven tuulivoima-alueen ja läheisten tuulivoima-alue merkintöjen poistamista kokonaisuudessaan maakuntakaavasta. Viittaus KHO:n hylkäys päätökseen aikaisemmasta samalle alueelle sijoittuvasta Maaningan hankkeesta: vaikutukset poronhoitoon, maisemaan, luontoon, linnustoon (petolinnut) ja Posion matkailuväen vastukseen hanketta kohtaan.

Lisäksi Kitkajärven ylittävää osaa siirtolinjan osalta ei ole YVA:ta, vaikka alue valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue ja Natura-alue.

Siirtolinja tulee YVA:ta.

Myöskään pohjoispuolella olevat hankkeiden yhteisvaikutuksia ei ole maakunnan kaavassa selvitetty, eikä myöskään Posion puolen hankkeita. Kokonaisuutena hankekokonaisuus siirtolinjoineen tuhoaa Riisitunturin kansallispuiston maisema-, luonto-, luontokuvaus, retkeily, revontulimatkailu arvot, vaikka merkittävä osa Riisitunturin matkailijoista on Posion lisäksi Ruka-Kuusamon alueella majoittuvia.

Riisitunturin Maaningan erämaassa on hankealueella ja sen läheisyydessä useita eri petolintujen pesiä ja saalistusreviirejä, ja sitenkin hanke on soveltumaton alueelle missään muodossa.

Hanke tulee myös merkittävästi alentamaan Kitkajärven länsipuolen rantojen asutuksen vapaa-ajankiinteistöjen vetovoimaa ja kiinteistöjen arvoa sekä vaikuttavaa haitallisesti kansallismaisemaan. Matkavaaran hanke ei ole maakuntakaavassa?

Etelä-Kuusamon hankealueiden ja siirtolinjavaihtoehtojen osalta pitää rajata riittävä yli 5 km etäisyys pysyvään ja vapaa-ajan asutukseen, huomioitava paremmin poronhoito, linnusto, petolinnut sekä vaikutukset ekologisiin käytäviin."

Flöjtin esitystä ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että tulevaisuuslautakunta hyväksyi pohjaesityksen.

Merkitään pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen edustaja Inka Hokkanen poistui kokouksesta klo 18.15 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelyteksti

Kuusamon kaupungille on saapunut Pohjois-Pohjanmaan liitolta 18.9.2024 ilmoitus oikeudesta tehdä muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään torstaina 24.10.2024 klo

16.00. Aineisto on toimitettu luottamushenkilöille portaaliin tutustuttavaksi oheismateriaalina ennen kokousta.

Maankuntakaavan sisältövaatimusten vastaisuus

Kaavaehdotus on MRL 28 § vastainen sisältövaatimusten suhteen, koska siinä ei ole kiinnitetty erityistä huomiota maankunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, eikä siinä ole pidetty silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaehdotuksen selostusosassa on kuvattu tuulivoimaan liittyen 13 erillistä selvitystä, muttei yhtään kokoavaa ja riittävää selvitystä esimerkiksi mallinuksin ja laskelmin, miten kaavaehdotus ja aiemmissa vaiheissa olleet vaihtoehdot vaikuttaisivat em seikkoihin jatkossa. Huomattavaa on, että elinkeinoelämän toimintaedellytykset eivät ole käsitteellisesti sama asia kuin kuntatalousvaikutukset, jos kohta silläkin on välillinen vaikutus elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Puute on vakava, ja tässä mielessä kaavaehdotus kajoaa tuntuvasti jo perustuslailliseen oikeuteen harjoittaa elinkeinoa (oikeus työhön ja elinkeinovapautteen) sekä omaisuuden suojaan.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus ja suhde kuntakaavoitukseen

Maakuntakaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet, tässä tapauksessa tuulivoiman rakentamisen lähtökohdaksi. Tästä näkökulmasta katsottuna maakunnan liitto puuttuu kunnan toimivaltaan osittain liian yksityiskohtaisella ja

puutteellisesti valmistellulla maakuntakaavalla. Kaikki nyt ehdotuksessa mukana olevat alueet eivät tule toteutumaan maakuntakaavan mahdollistamassa laajuudessa.

Tästäkin syystä kaikki potentiaalisiksi tunnistetut alueet (sijainninhajausmallissa osoitetut kyllä- ja ehkä-alueet) tulisi palauttaa maakuntakaavaan. Lainsäädäntö ohjaa kaavoitusta siitä huolimatta, vaikka maakuntakaava mahdollistaisi alueita runsaammin. Korkein hallinto-oikeus on mm. todennut, ettei maakuntakaavan tarkoitus yleispiirteisenä maankäytön välineenä lähtökohtaisesti edellytä, että maakuntakaavassa osoitetun maankäytön sopivuus tulisi yksityiskohtaisesti ratkaista maakuntakaavassa (KHO:2020:53, KHO:2023:57).

Maakuntakaavan mukaan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tv-merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella (mm. melu- ja välkemallinnukset, havainnekuvat). Käytännössä siis osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa osoitettu ja perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla.

Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. Edellä kerrottu tilanne, ottaen huomioon myös maakuntakaavassa osoitettujen alueiden vähyys, jättää tällöin aluerajauksen vastaavuuden tai vastaamattomuuden kuitenkin tulkinnanvaraiseksi ja loppupeleissä oikeusasteiden arvioitavaksi, mikä ei ole tavoiteltava tilanne.

Seudullisen tuulivoimala-alueen määrittely vähintään kymmeneen voimalaan tulee tosiasiasa vahvasti ja pitkälle tulevaisuuteen määrittämään kaikkien tuulivoimahankkeiden suunnittelun etenemismahdollisuuksiin. Käytännössä kymmenen yksikön rajauksella evätään maakuntakaavan ulkopuolisten seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden tutkiminen yksityiskohtaisemmalla kaavoituksella, joka vuorostaan puuttuu kaupungin mahdollisuuksiin ja oikeuksiin kehittää omia alueitaan.

Lisäksi, seudullisten tuulivoima-alueiden rajoittaminen virheellisten tulkintojen, oletusten sekä YM ohjeistusten vastainen kertomien soveltaminen vaikkapa maakotkien törmäysriskien osalta vaikuttaa nousseen isoon rooliin maakuntakaavan ohjaavan roolin sijasta.

Laadinnassa oleva vaihemaakuntakaava vie edellytykset yksityiskohtaisemmalta suunnittelulta ja selvityksiltä hankkeiden YVA- vaiheessa ja kunnan kaavoituksessa.

Hallitusohjelman ja maakuntaohjelman vastaisuus

Maakuntakaavan ehdotus ei ole esitettyssä muodossa Suomen hallitusohjelman ja työllisyystavoitteiden mukainen. Investointi- ja työllisyystavoitteet koskevat koko Suomea mukaan lukien Itä-Suomi. Tyynellä säällä tuulivoimala-alueiden

Maakuntakaavassa osoitetaan ne tuulivoimaloiden alueet, jotka ovat selvitysten ja vaikutusten arvioinnin kautta valikoituneet maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön kannalta kestäville sijainneille.

Maakuntakaavan laadinnassa on hyödynnetty useita selvityksiä, joita on ohjannut asiantuntijoista ja viranomaisista koostunut ohjausryhmä. Ympäristöministeriö on viestipalvelu X:ssä antamassaan lausunnossaan 14.10.2024 todennut, että *"Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa"* luonnosta saa hyödyntää maakuntakaavaa laatiessa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisu ei perustu virheellisiin tulkintoihin, oletuksiin eikä YM:n ohjeistuksen vastaisuuteen.

Toisessa julkisessa ehdotusvaiheessa tuulivoimaloiden alueita rajattiin siten, ettei suuren törmäysriskin raja-arvo 0,06 ylity.

keskittäminen vähentää tuotantoa, hajauttaminen on täten parempi ratkaisu. Ehdotus ei edistä maakunnan huoltovarmuutta eikä hiilineutraalisuutta, ei liioin Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022-2025 työpaikkatavoitetta vuodelle 2040.

Maakuntaohjelman tarkastelujaksolle ajoittuu useita suuria hankkeita, joista työllisyysvaikutuksiltaan suurimmat ovat energia-alalla; erityisesti tuulivoimarakentaminen, tuulivoimaloiden ylläpito, energian varastointiratkaisut sekä tarkastelujakson loppupuolella tuotannosta poistettavien tuulivoimaloiden purkamisen lisäävät työvoiman kysyntää energia-alalla. Nämä työpaikat eivät synny maakunnan tuulivoima-alueettomalle osalle ja tämä kehityskulku osaltaan vahvistaa eriarvoistavaa aluekehitystä maakunnan sisällä.

Ehdotus asettaa maakunnan kunnat eriarvoiseen asemaan, sillä maakuntakaavaehdotuksessa on erittäin suuria eroja mitä tulee mahdollisiin tuulivoima-alueisiin Pohjois-Pohjanmaan alueella. Ouluun ja sen ympäristökuntiin on osoitettu tuulivoima-alueita, mutta maakunnan koillisosa on tuulivoima-alueiden suhteen lähes tyhjä.

Tuulivoima-alueiden pientäminen luonnosvaiheesta, muutokset viranomaiskuulemisvaiheesta, sekä kokonaisten tuulivoima-alueiden (myös voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen mukaisten) poistaminen ehdotusvaiheessa on epätasapuolista, eikä edistä maakunnan elinvoimaa. Kuusamon kaupunki pitää ratkaisevan tärkeänä, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava laaditaan tasapuolisen kehityksen mahdollistavana ja siinä osoitetaan riittävä määrä alueita tuulivoimatuetuotantoa varten myös Koillismaalle.

Kaavamääräysten tulkinnanvaraisuus ja valitusperusteet

Kaavamääräyksiä tulisi karsia siten, että vain keskeisimmät ja lainsäädäntöön nähden lisäarvoa antavat määräykset säilytettäisiin. Esimerkiksi luontoarvojen huomiointi tulee pitkälti lainsäädännöstä, ja selvitykset ja yhteisvaikutusten arviointi YVA-prosessista. Osa maakuntakaavan kaavamääräyksistä on luonteeltaan ja muotoilultaan lähinnä ohjeena ymmärrettävä, eivät kaavamääräyksiä. Esimerkkinä "lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon olisi ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassaolevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin" tulisi olla lähinnä ohjeena. Jos maakuntakaava on lainvoimainen ja sitova, eikä strateginen, ovat kaavamääräykset sitovia ja tarjoavat tällaisenaan lainsäädäntöön perustumattomia valitusperusteita. Se ei voi olla maakuntakaavan tavoitteena.

Sovellettujen rajoitteiden pysyvyys ja kaavaehdotuksen vanhentuneisuus

Kaavaehdotuksessa on huomioitu hyvin useita rajoitteita ikäänkuin pysyvinä, vaikeivat ne sitä tosiasiallisesti ole. Esimerkkeinä voi todeta mm kotka- ja susireviirit, ja vaikkapa teknologian tason ja kehittymisen. Kaavaa laadittaessa on aineistosta päätellen sovellettu kotkan ydinreviirin osalta ympäristöministeriön ohjeistuksiin verrattuna tiukempaa linjaa. Näin siitäkin huolimatta, vaikka kaavaselostuksessa sanotaan että haitalliset vaikutukset ja arvioidut reviirien menetykset johtuvat erityisesti toiminnassa olevien ja luvitettujen tuulivoimapuistojen sijoittumisesta maakotkareviirin ydinalueille. Tämä on johtamassa laajoilla alueilla maakunnan eri osissa, ja etenkin itä ja koillisosissa tilanteeseen, jossa

edellytyksiä taloudellisesti kannattaviin tuulivoimahankkeisiin ei ole. Syykin on selvä, sähkönsiirtoratkaisun rahoittaminen edellyttää kokoluokaltaan seudullisia hankkeita. Kaavaehdotuksessa sähkönsiirtoyhteyden tarve on onneksi huomioitu, muttei yksin riittävä ratkaisuna.

Aluevalvonnan turvaamiseksi on olemassa ratkaisuja, jotka mahdollistavat tulevaisuudessa tuulivoiman kehittämistä kuntakaavoituksella (TEM julkaisu 2024:28), jos maakuntakaava on mahdollistava. Tarvittavat rahoitus- eli kompensatoratkaisut ovat valmistelussa parhaillaan, joten kuntakaavojen valmistelun aikana käypäinen ratkaisu ehtii löytyä, ja yleiskaavojen hyväksyttävyyden voidaan varmistaa siinä vaiheessa.

Maakuntakaavaehdotus on osittain siis vanhentunut jo ennen hyväksymiskäsittelyä em syistä. Tilanteen muuttuessa tarvitaan uusi vaihemaakuntakaavakierros muuttunutta tilannetta vastaamaan, jonka jälkeen kunnat laativat oikeusvaihtaiset yleiskaavat. Se tarkoittaa seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden lykkääntymistä vuosikausilla, ja luo epävarmuutta elinvoiman kehittämisessä.

Todennäköisesti investoinnit suuntautuvat aivan muualle, ehkä koko maan ulkopuolelle. Tätä taustaa vasten olisi oikea ratkaisu palata lähtöruutuun, ja palauttaa kaavan valmistelu mahdollistavaksi ja maakuntakaavan ohjausvaikutuksen edellyttämälle tasolle, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu.

Sähkönsiirtoverkon yhteydet

Sähkönsiirtoverkon pääyhteyksiä tulee täsmentää uusiutuvan energian hankkeita paremmin palvelevaksi (esim. tuuli- ja aurinkovoima). Tämä tarkoittaa, että ehdotukseen osoitetaan esimerkiksi Kuusamossa valtatie 5 itäpuolelle kapasiteetiltaan riittävä, vähintään sähkönsiirtotarpeena Kuusamon kunnan kaakkoisosien tuulivoima- alueille, jotta pääverkko voidaan suunnitella ja mitoittaa huomioon ottaen mahdolliset verkkoon liittyvät uudet tuotantolaitokset. On huomattava, että hankkeita on valmistelussa muitakin, joita ei nähtävillä ollut kaavaehdotus tue riittävästi.

TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli ja maakuntakaavaa varten laadittujen selvitysten epävarmuustekijät

Suomessa ei ole tällä hetkellä sitovaa määräystä siitä, mille etäisyydelle esim. asutuksesta tai muista toiminnoista tuulivoimalat voidaan sijoittaa, eikä myöskään etäisyyttä koskevaa valtakunnallista ohjeistusta.

Etäisyyksien arvioimisen tulisi perustua vaikutusten arviointiin kuntakaavoituksen yhteydessä. Korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksen mm. arvokkaiden maisema-alueiden läheisyyden osalta, jonka mukaan tuulivoimapuistosta ei ole ollut haittaa valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, vaan tuulivoimala-alue on voinut sijaita lähimmillään 800 metrin etäisyydellä maisema-alueen rajauksesta (KHO:2021:52).

Petolintuselityksessä todetaan mm., että selvitys sisältää paljon epävarmuustekijöitä. Osa epävarmuustekijöistä aliarvioi riskiä, osa taas yliarvioi riskiä. Osa epävarmuustekijöistä saattaa aiheuttaa kumpaakin. Näin epävarman kriteerin

perusteella ei tule asettaa alueille rajoitusta eikä aluetta poistaa, vaan selvitysten teko tulee jättää kuntakaavoituksen tehtäväksi. Seudullisten tuulivoima-alueiden pienentämis- ja poisrajaamisperusteena on käytetty hankkeiden yhteisvaikutusta. Yhteisvaikutusten arviointi esitetyllä tavalla on ennenaikaista ja liian varovaista, koska yhteisvaikutukset syntyvät vasta toteutusvaiheessa. Arviointi on perustellumpaa tehdä yleiskaavatasolla, koska silloin on parempi tietämys hankkeista, jotka voivat toteutua.

Maakuntaliiton ehdoton linjaus poistaa tuulivoima-alueita vain TUULI- hankkeen aikana annettuun Puolustusvoimien lausuntoon tai perusteiltaan ontuvaan kotkan törmäysriskitulkintaan perustuen tuntuu liian varovaiselta ja lyhytnäköiseltä. Puolustusvoimien antamat lausunnot alueista ovat voineet olla vain yleisluonteisia ja ovat näin ollen ennenaikaisia. Lakikaan ei suoraan velvoita maakuntaa rajaamaan energiantuotannon alueita maakuntakaavassa Puolustusvoimien aluevalvonnalle aiheutuvien vaikutusten perusteella, vaikka MRL 4a§:ssä todetaan että alueidenkäytön suunnitelmassa on turvattava puolustusvoimien, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun ja huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia vaaranneta.

Potentiaalisten alueiden lisäämisen jälkeenkin maakuntakaava ottaisi riittävästi huomioon kansallisen turvallisuuden alueidenkäytön suunnittelussa, koska kuntakaavoituksessa edellytetään jokatapauksessa huolellista ja yksityiskohtaista vaikutusten selvittämistä. Puolustusvoimilla on monipuolinen mahdollisuus ohjata hankkeita tarkempaan VTT:n haittavaikutuslaskentaan sensorivaikutusten osalta, lausua, muistuttaa ja viimekädessä valittaa kaavaratkaisuista, mikä viimekädessä varmistaa riittävästi puolustusvoimien toiminaedellytysten turvaamisen. Toisaalta seudullisten tuulivoima-alueiden ylivarovainen poisrajaaminen on ristiriidassa samaisen MRL 4a§:n mukaisesti alueiden huoltovarmuuden kehittämistarpeiden turvaamisen siitä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksien kannalta. Puolustusvoimat laatii käytännössä lopullisen lausuntonsa yksittäisen tuulipuiston toteutettavuudesta siinä vaiheessa, kun tuulivoimaloiden määrä, korkeus ja sijoittelu ovat selvillä, eli kunnallisen yleiskaavoituksen yhteydessä.

Viimeiseksi kaavaehdotuksen valmistelussa tutkitut, TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin kyllä- ja ehkä -alueet, joita ei osoiteta tuulivoimaloiden alueina maakuntakaavassa, on esitetty vaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotusaineistosta suppeasti ilman riittäviä karsimiseen liittyviä perusteluita liitteen 2 lopussa. Myöskään TUULI-hankkeen kohdekorteissa (2022) ei ole esitetty perusteluita alueiden karsimiselle, vaan ainoastaan aluetta puoltavat ja rajoittavat tekijät sekä muita huomioita (esimerkiksi Puolustusvoimien tarpeisiin liittyen). Kyseessä olevia kyllä- tai ehkä-alueita on kuitenkin Kuusamonkin alueella enemmän, kuin vaihemaakuntakaavaan hyväksytyjä alueita. Lisäksi TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin loppuraportissa (2022) ja julkisen ehdotusvaiheen selostuksessa todetaan, että ehkä-luokitellut alueet ovat ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voitaisiin lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista. (raportti, s. 17; selostus, s.35). Laajempi, karttapohjainen ja sanallinen tarkastelu on esitetty vaihemaakuntakaavan aineistossa vain kaavakartalla esitetyille alueille. Vastaavanlainen tarkastelu olisi tullut esittää myös karsittujen alueiden osalta, jotta tarkastelu olisi ollut yhdenmukainen, tasapuolinen ja selkeät perustelut esittävä. Nyt taulukko ei kerro yksiselitteisesti, mikä alueen pudottamisen todellinen perustelu on, vaan taulukossa on vain esitetty siihen vaikuttavat tekijät. Maakuntakaavan merkittävyys seudullisten tuulivoimahankkeiden toteutumismahdollisuuksille on kuitenkin oleellinen.

Hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on tehtävä myös maakuntakaavaa laadittaessa, jotta maakunnallinen kokonaisuus hahmottuu.

Aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamistyön huomioiminen

Työ- ja elinkeinoministeriön sekä puolustusministeriön asettaman työryhmän valmisteleman Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen loppuraportin 25.6.2024 (TEM 2024:28) mukaan pitkällä aikavälillä itäisen Suomen tuulivoimarakentamista on mahdollista edistää kompensatioalueella. Raporttiin oli tunnistettu Kuusamon potentiaali. Parhailaan perustetaan konkreettisten kompensatiotoimien arvioinnin jatkotyöryhmää. Kompensatioalueen perustaminen vaatii kuitenkin lisäselvityksiä ja tahtotilaa myös tuulivoimatoimijoiden keskuudessa, jotta tarvittava rahoitus voidaan varmistaa. On odotettavissa, että ministeriö asettaa työryhmän jatkamaan em. valmistelua syksyllä 2024. Kuusamon kaupunki ja hanketoimijat ovat perustaneet oman työryhmän kompensatioalueen pilottihankkeen valmistelua tukemaan.

Aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamisen tulisi vaikuttaa keskeisesti siihen, millaisia ratkaisuja mm. Pohjois- Pohjanmaan vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tullaan lopulta esittämään. Tämä työ on käynnissä, muttei huomioitu tai käytännössä käytetty lainkaan maakuntakaavan valmistelussa, eikä näy kaavaselostuksen lähdeviitteenä.

Kaavoitusaloitteet ja valmistelussa olevat muut hankkeet Kuusamon kaupunki on hyväksynyt kolme merkittävää tuulivoimaosayleiskaava-aloitetta kesäkuussa 2024 (tulevaisuuslautakunta 13.6.2024 § 56-58, kaupunginhallitus 18.6.2024 § 108-110). Hankkeilla olisi toteutuessaan merkittävä vaikutus Kuusamon kaupungin talouden, vihreää energiaa hyödyntävien elinkeinojen kehittymisen ja huoltovarmuuden kannalta. Alueiden kokonaisteho olisi toteutuessaan yhteensä n. 1400 MW, mikä vastaisi lähes Olkiluoto 3 tehoa (1600 MW). Keskeistä hankkeiden tavoitteen toteutumisen kannalta on se, että kaikki kolme tuulivoimahanketta voivat toteutua. Näistä kaksi on osittain merkitty maakuntakaavaehdotuksessa seudulliseksi hankkeeksi, mutta suurin n. 80 voimalaa käsittävä Ukonpalon alue puuttuu kokonaan ehdotuksesta. Tällöin vaarana on, että kaikki hankkeet jäävät toteutumatta mm. sähkönsiirtolinjan, jonka kantaverkkoyhtiö Fingrid on liitolle esittänyt, rakentamiskustannusten takia.

Johtopäätökset ja muutosesitys

Kuusamon kaupungin alueelle sijoittuu lainvoimaisissa 1. - 3. vaihemaakuntakaavoissa ja vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seuraavat tuulivoimaloiden alueet: Soidinharju-Haukivaara tv-1 301, (4 voimalaa rakennettu) Maaninka tv-1 367, (vireillä Nuunajärven tuulivoimaosayleiskaava) Vitikkovaara tv-1 406, (pohjois-osan uusi alue) Martinvaara tv-1 506, (uusi alue, jolle osittain sijoittuu juuri käynnistetty Rikinkankaan tuulivoimaosayleiskaava) Kalliovaara tv-1 508, (uusi alue, jolle osittain sijoittuu juuri käynnistetty Töppäreen tuulivoimaosayleiskaava)

Edellä mainitun perusteella Kuusamon kaupunki vaatii, että maakuntakaavassa tulee osoittaa myös TUULI-hankkeen sijainninhajausmallissa esitetyt tuulivoimalle potentiaaliset ehkä- alueet sekä myös ei- alueet kunnan alueella erityisominaisuuksia kuvaavalla merkinnällä samalla periaatteella kuin kaupungin lounaiskulmaan lisätty sijainnin ohjausmallin mukainen ei-alue (tv-1/406 Vitikkovaara), jota luonnoksessa ei ollut.

Tuulivoimaa merkittävästi rajaavia toimintoja ovat mm. puolustusvoimien valvontajärjestelmiin kohdistuvat vaikutukset, joiden suhteen ei ole lähitulevaisuudessa odotettavissa tuulivoimarakentamisen mahdollistavia muutoksia. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa ei tulla osoittamaan seudullisesti merkittäviä tuulivoimalueita, jotka ovat saaneet maakuntakaavaprosessin aikana kielteisen lausunnon puolustusvoimilta. Mikäli tulevaisuudessa tuulivoima-alueiden sijoittuminen tällä hetkellä ilmalvonnalla osalta kriittisille alueille mahdollistuu, esimerkiksi teknologian kehittymisen ja valtakunnallisesti

Palautettavia alueita ovat erityisesti Taivalkosken rajalla sijaitsevat sijainninhjausmallissa numeroilla 39 ja 45 (Ukonpalo) merkityt ei-alueet, joille on suunnitteilla hanke. Ukonpalon alueella tuulet ovat todettu erinomaisiksi sähköntuotannon kannalta. Hankkeiden tuotantopotentiaali on arvioitu niin suureksi, että myös tarvittavan siirtoverkon rakentaminen on taloudellisesti kannattavaa. Myös voimassa olevassa 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettu alue tulee palauttaa. Tuulivoimalla on vaikutuksia myös poronhoidolle ja kääntäen, poronhoidolla on vaikutuksia tuulivoiman sijoittumiselle.

Yksityiskohtaisemmassa yleiskaavoituksessa pystytään tarkemmin tutkimaan alueen laajuus ja ratkaisemaan tuulivoimaloiden sijainti ja tarvittaessa neuvottelemaan esim. poronhoitoon kohdistuvista lieventämistoimenpiteistä.

Alueiden palauttaminen maakuntakaavaan merkitsee luonnollisesti sitä, että ehdotusaineistossa oleva liikennöitävyys selvityskin on päivitettävä. Lähtökohtaisesti selvitys on hyvä tehdä ja palvelee myöhempiä vaiheita.

Liitteet

Pohjois-Pohjanmaan liiton tiedote kuntiin 18.9.2024

Esittelijä

Kehitysjohtaja Jari Karsikko, p. 040 860 8394

Lisätietoja

Valmistelijat: kehitysjohtaja Jari Karsikko p. 040 860 8394, kaavoittaja Pekka Räisänen, p. 040 756 7881 ja kaavoitusarkkitehti Laura Häkkänen, p. 040 351 0367

LIITTEET

KUULUTUS

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus nähtäville Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenkunnille

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen nähtäville asettaminen (MRL 65 §, MRA 12 §)

määriteltävien mahdollisten kompensatioalueiden perusteella, käsitellään mahdolliset uudet tuulivoima-alueet uudessa maakuntakaavaprosessissa TUULI-hankkeen sijainninhjausmallissa tunnistettujen alueiden pohjalta. Ehdotukseen ei nosteta erillisellä tv-reservialuemerkinällä seudullisesti merkittäviä tuulivoima-alueita, jotka ovat muista syistä tämänhetkisten selvitysten mukaan mahdottomia toteuttaa.

Liikennöitävyys selvitystä ei ole tarpeen päivittää ennen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymistä.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Nähtäville asetettava julkinen ehdotusaineisto käsiteltiin maakuntahallituksessa 17.9.2024 (§ 145), pykälä hyväksyttiin kokouksessa. Nykyisen lainsäädännön mukaisesti kaavaehdotuksesta ei pyydetä tässä vaiheessa erillisiä lausuntoja. Kuntien lausunnot saatiin vaihemaakuntakaavan viranomaislausuntokierroksella (MRA 13 §) alkuvuodesta 2024, ja palaute ja vastineet hyväksyttiin maakuntahallituksessa 6.5.2024 (§ 85).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen nähtävillä oloa koskeva kuulutus tulee asettaa kunnan viralliselle ilmoitustaululle 23.9.-24.10.2024 väliseksi ajaksi. Nähtäville asettamisesta ja oikeudesta muistutuksen tekemiseen on ilmoitettava, kuten kunnalliset ilmoitukset asianomaisissa kunnissa julkaistaan (MRA 12 §). Kunta voi lisäksi tiedottaa oman käytäntönsä mukaisesti, esimerkiksi kaavoituksen verkkosivulla.

Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.-24.10.2024. Kaavaehdotus taustaselvityksineen on tutustuttavissa Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivulla osoitteessa <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava> ja liiton toimistolla (Poratie 5 A, Oulu).

Kaavaehdotusta esitellään verkkotilaisuudessa to 3.10.2024 klo 17-18:30. Linkki tilaisuuteen tulee liiton verkkosivulle, ja esittely tallennetaan. Lisäksi järjestetään kolme kaavakahvilaa: ma 30.9. klo 17-19, Haapavesi (kaupungintalon valtuustosali, Tähtelänkuja 1); ti 8.10. klo 16-18 Pudasjärvi (Hyvän olon keskus Pirtti, Kurkisalantiie 1) ja Oulu (liiton toimisto, Poratie 5 A, 3. kerros). Kaavaa valmistelleet asiantuntijat ovat tavattavissa ja vastaavat kysymyksiin. Tervetuloa keskustelemaan!

Pohjois-Pohjanmaan liitto julkaisee kuulutuksen keskitetysti ilmoituslehdissään (Kaleva, Kalajokilaakso, Koillissanomat, Raahen Seutu) perjantaina 20.9.2024. Julkaistava kuulutus on tämän tiedotteen liitteenä. Asianomaisten kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta kuulemisaikana, viimeistään torstaina 24.10.2024 klo 16:00. Kirjalliset kannanotot toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi tai osoitteeseen Pohjois-Pohjanmaan liitto, Poratie 5 A, 90140 Oulu.

Yhteistyöterveisin,

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Markus Erkkilä Mari Kuukasjärvi

Suunnittelujohtaja Kaavoituspäällikkö

<p>Limingan kunta / kunnanhallitus, kunnanjohtaja Pekka Rajala ja tekninen johtaja Jaana Valjus, 23.10.2024</p> <p>LIMINGAN KUNNAN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSESTA</p> <p>Limingan kunta pitää hyvänä kaasuputkilinjauksen merkintätavan muuttamista yleispiirteisemmäksi. Kaasuputki tulee suunnitella ja toteuttaa Limingan ja Tyrnävän taajamien välistä siten, että se mahdollistaa vetytalouden kehittymisen Ankkurilahdessa ja vt8 ympäristön teollisuusalueilla.</p> <p>Limingan kunnan näkemyksen mukaan Tupoksen ja Oulun lentoaseman välinen tieyhteysvaraus tulisi yhä säilyttää maakuntakaavassa. Edellisen lausunnon (KH 26.02.2024 § 49) vastineessa todetaan, että merkinnän poistaminen perustuu Oulun lentoaseman liikenneyhteyksien esiselvitykseen vuodelta 2020, jossa ei löydetty varaukselle liikenteellisiä tai maankäytöllisiä perusteita.</p> <p>Limingan kunta toteaa, että vuonna 2020 tehty selvitys Oulun lentoaseman liikenteen kehitystarpeista ei ole enää ajan tasalla, sillä se ei ota huomioon nykyistä geopoliittista ympäristöä. Eryteisesti huoltovarmuuden ollessa ensiarvoisen tärkeää, on välttämätöntä osoittaa muita reittivaihtoehtoja. Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksessa (10.9.2024) on todettu, että liikennejärjestelmän häiriönsietokyky tulisi parantaa ”tunnistamalla kuljetusten kannalta kriittiset yhteydet ja laatimalla niille varareittisuunnitelmat.” Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 raportissa (2024) on todettu, että ”Pidemmällä aikavälillä tulisi ratkaista lentoaseman saavutettavuus eri suunnista.”</p> <p>Limingan kunnan näkökulmasta on olennaista, että maakuntakaavassa otetaan huomioon mahdollisuudet kehittää ja turvata vaihtoehtoisia reittejä, jotka voivat toimia tarvittaessa huoltovarmuuden tukipilareina. Oulun lentoasema on osana TEN-T verkostoa merkittävä liikenteellinen solmukohta, jonka osalta häiriönsietokyky tulisi ensisijaisesti parantaa. Ehdotamme, että Tupos – Oulun lentoasema tieyhteysvaraus säilytetään maakuntakaavassa nykyisellään.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Vuonna 2020 valmistuneessa lentokenttäyhteyksiä koskevassa esiselvityksessä on ollut mukana Pohjois-Pohjanmaan liiton lisäksi alueen ELY-keskus, Oulun seudun kunnat, Finavia ja Väylävirasto. Selvityksen päätavoitteena oli koota tietoa siitä, miten Oulun lentoasemalle kuljetaan lähivuosikymmeninä. Liikennemäärien ennuste ja maankäytölliset kysymykset johtivat selvityksessä lopputulokseen, ettei Tupoksen suunnan yhteydelle ole puoltavia maankäytöllisiä tai liikenteellisiä perusteita. Liikennemäärät kyseisellä tiellä arvioitiin jäävän niin pieniksi, ettei investoinnille olisi perusteita, kun maakunnallisen liikennejärjestelmän mukaiset tavoitteet ja arviointiperusteet otetaan huomioon. Selvityksessä todettiin myös uuden yhteyden hyöty matka-aikaan olisi noin kaksi minuuttia nykyiseen verkkoon nähden.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan päivitetystä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on käsitelty laajasti muuttuneen toimintaympäristön vaikutuksia maakunnan liikennejärjestelmään. Oulun lentoaseman kehittäminen parantamalla nykyistä Lentoasemantietä on nostettu yhdeksi suunnitelman kärkitoimenpiteistä. Liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyön yhteydessä ei noussut esiin huomioita, jotka olisivat ristiriidassa vuoden 2020 liikenneyhteyksien esiselvityksen kanssa. Näin ollen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maakuntakaavituksen kautta Oulun lentoaseman liikenneyhteyksiä kehitetään olemassa olevaa tieverkkoa hyödyntäen.</p>
<p>Merijärven kunta / Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja Kari Jokela, 17.10.2024 (saatu sähköpostitse 17.10.2024)</p> <p>MERIJÄRVEN KUNNAN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSEEN</p> <p>Merijärven kunnan alueella on vireillä kolme tuulivoimakaavaa eli</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kettukangas (Hirvisalo-Pieni-Valkonen), tv-1-alue (510) - Rahkakuru (Rahkakuru-Lamppikangas), tv-1-alue (336) - Hauksuonneva, tv-1, 414 	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Tuulivoimaloiden alueiden rajauksiin vaikuttaneet tekijät on esitetty alueen kohdekuvauksissa. Tuulivoimaloiden alueiden tv-1 510, Hirvisalo-Pieni-Valkoen ja tv-1 336, Rahkakuru-Lamppikangas rajaukset pysyvät ennallaan toisessa julkisessa ehdotuksessa.</p>

Merijärven kunta on lausunut energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta maakuntaliitolle kunnan hallituksen 12.2.2024 § 27 päätöksen mukaisesti. Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan lausunnossa esitetyt muutokset olivat hyvin perusteltuja. Tuolloista lausuntoa ei kuitenkaan ole otettu seuraavien tuulivoima-alueiden osalta huomioon. Tästä syystä Merijärven kunta jättää muistutuksen kaavan ehdotuksesta niiden osalta.

Kettukankaan tuulivoima-alueen osalta kunnan lausunnossa esitettiin, että tuulivoimapuiston aluerajausta kaavassa tulisi laajentaa tuulivoimahankkeen rajauksen mukaiseksi. Kaavaehdotuksessa alue on esitetty kuitenkin edelleen alkuperäisessä laajuudessaan hankkeen rajausta selvästi pienempänä. Alueiden kohdekuvauksessa (Liite 2) suurimpana syynä aluerajauksen säilyttämiseen suppeampana on hankkeen sijoittuminen ekologiseen verkostoon nähden.

Kaavaselostuksen mukaan ekologinen yhteystarve -merkintä on kuitenkin yleispiirteinen ja edistää luonnon monimuotoisuutta. Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen yhteydet eivät kuitenkaan ole paikkaan sidottuja, vaan ne osoittavat siirtymistarpeen kahden pisteen välillä. Ekologisen yhteystarpeen aluetta ei siten voi kartalla osoittaa tarkasti tiettyyn paikkaan sidotuksi. Tästä syystä ekologinen yhteystarve -kaavamerkintä tuleekin voida siirtää Kettukankaan tuulivoima-alueen aluerajauksen ulkopuolelle ja laajentaa tuulivoima-alue kattamaan koko tuulivoimahankkeen alue.

12.2.2024 annetussa lausunnossa esitetyt perustelut Kettukankaan osalta ovat edelleen kunnan kanta ja tuulivoimapuiston aluerajauksen tulee lopullisessa kaavassa olla hyväksytyin kaavoitusaloitteen rajauksen mukainen.

Rahkakurun tuulivoima-alue on osoitettu lainvoimaisessa 1.vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena tv-1. Alue on esitetty kaavaluonnoksessa laajempaan, josta se kuitenkin on nyt palautettu esitettyyn laajuuteen. Perusteluna palautukseen on esitetty laajentamisen vaikutuksilla maakunnallisesti arvokkaaseen Petäjäsken kulttuurimaisemaan ja asutukseen, Kalaputaan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009) ja Viirelänpuhdon maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Merijärven kunnan 12.2.2024 antamassa lausunnossa perusteluista on lausuttu seuraavaa:

Rahkakurun alueen tuulivoimatoimija on laatinut alueelle näkymäanalyysit tilanteissa joissa tv-3, 509 alueelle rakennetaan 23 tuulivoimalaa ja lainvoimaisen 1 vaihe-maakuntakaavan tv-1, 336 alueelle rakennetaan 14 tuulivoimalaa. Kuvat sijoittelusta tarkemmin kunnan 12.2.2024 antamassa lausunnossa. Tuulivoimatoimija toimittaa mielellään Pohjois-Pohjanmaan liitolle laatimansa näkymäalueanalyysin tulokset tarkennettuna tarkastelua varten.

Petäjäsken kulttuurimaisema ja asutus:

Mikäli maisemahaittoja halutaan vähentää hankealueen eteläpuolella sijaitsevaan Petäjäsken kulttuurimaisemaan, ei ole mitään perusteita pienentää hankealueen pohjoispuolista rajausta. Tuulivoimatoimija on sijoittamassa

Tuulivoimaloiden aluetta tv-1 414, Hauksuonneva on voitu julkisessa ehdotusvaiheessa laajentaa luoteeseen. Aluetta on myös rajattu koillisesta.

Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue voimalakohtaisen selvitysten perusteella ja se voi sijaita maakuntakaavan tv-alueita laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>tuulivoimaloita 2 km etäisyydelle asuin- ja lomarakennuksista, joten haitallisia vaikutuksia Petäjäskosken asutukseen ei aiheudu.</p> <p>Kalaputaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö: Tuulivoimatoimijan laatimien näkymäalueanalyysien tulosten perusteella näyttää siltä, ettei ero voimaloiden näkyvyyden muutoksessa ole merkittävä, rakennetaanko alueelle 14 voimalaa vai 23 voimalaa. Maakuntakaavan aluerajausta ei tule pienentää vain varmuuden vuoksi, vaan antaa jouston varaa tarkemman tuulivoimaosayleiskaavan laatimiseen ja osayleiskaavassa laadittavien selvitysten perusteella tehtäviin kaavaratkaisuihin.</p> <p>Rahkakurun hankealueen eteläosaan suunniteltavat tuulivoimalat sijoittuvat rakenteilla olevan Maaselänkankaan tuulivoimapuiston viereen. Maisemavaikutukset eivät kasva merkittävästi kun tuulivoimalat sijoitetaan jo olemassa olevien tai rakenteilla olevien tuulivoimaloiden viereen.</p> <p>12.2.2024 annetussa lausunnossa esitetyt perustelut Rahkakurun tuulivoima-alueen osalta ovat edelleen kunnan kanta ja esitämme, että lopullisessa maakuntakaavassa Rahkakurun tuulivoimapuiston aluerajauksen tulee olla hyväksytyin kaavoitusaloitteen rajauksen mukainen.</p>	
<p>Nivalan kaupunki / KH 14.10.2024 § 371 Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotusaineistosta Valmistelija: Maankäyttöpäällikkö p. 040 344 7285 / Juha Peltomaa</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen ja päivittämisen tarvetta aiheuttavat useat kansainväliset, valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja poliittiset linjaukset sekä lainsäädännön muutokset. Ilmastonmuutos on vahvana teemana kaikessa valtakunnallisessa päätöksenteossa, ja ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ottamista. Monien merkittävien hankkeiden, kuten liikenne-, infrastruktuuri- sekä muiden suurhankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on ajan tasalla oleva maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaa on vahvasti mukana energiamurroksessa, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastonmuutoksen hillinnan ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022-2025 sekä Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan 2021-2030 yhtenä painopisteenä on ilmastonmuutoksen haasteeseen vastaaminen ja maakunnan kehittäminen kohti vähähiilisyttä. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen edellyttää alueellisia ja paikallisia toimia. EMMI-hanke (Energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla) toi vastauksia tähän kokonaisuuteen. Pohjois-Pohjanmaa kehittyi jatkossakin uusiutuvan ja vähäpäästöisen energian maakuntana. Maakunnassa kehitetään ja lisätään fossiilittoman energian tuotantoa, älykkäitä energijärjestelmiä ja energiatehokkuutta. Pohjois-Pohjanmaa on vahvasti mukana tulevaisuuden energiamuotojen kehittämisessä ja energiatalouden murroksen aiheuttamien haasteiden</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

<p>ratkaisemisessa. Vetytalous osana energiatuotantokokonaisuutta on uusi kehittämisen kohde, ja sen hyödyntämiseen löytyy kuntien kiinnostusta. Maankäytön ratkaisut, yritykset ja uusien teknologioiden mahdollistava tutkimus-, kehitys ja innovointitoiminta ovat merkittävässä roolissa energiatuotannon kestävässä kasvussa. Tuulivoimarakentamisen suunnitelmallisen ja kestäväen etenemisen taustatietoa toi maakunnallinen TUULI-hanke (1.6.2020-30.4.2023), jossa laadittiin kokonaistarkastelu tuulivoimasta Pohjois-Pohjanmaan alueella.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan Litto pyytää lausuntoa energia- ja vaihemaakuntakaavaehdotuksesta, lausunnot on palautettava 24.10.2024 mennessä.</p> <p>Valmistelijan ehdotus Nivalan kaupunki toteaa, että Kalajokilaakson eteläosassa on merkittäviä vetyhankkeita suunnitteilla, joiden toteutumisesta voisi edistää maakuntakaavassa alueelle johtava kaasuputken yhteystarve merkintä. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden kuten Kalajokilaakson viljelymaisemien suunnittelumääräykset on päivitetty. Määräyksillä ei saa haitata maatalouselinkeinon kehittymistä eikä kaupungin taajamatoimintojen suunnitelmallista kehittymistä.</p> <p>Kurunpuhtoon ollaan kaavoittamassa ja suunnittelemassa seudullisesti merkittävää biokaasulaitosta ja mahdollisesti siihen liittyvää mm. vedyntuotantoa. Siksi kaavakartalle tulisi ko. alueelle merkitä t-1 ja t-2 kohdemerkintä. Nivalaan on luvitettu muutama aurinkovoimapuisto. Lisäksi suunnitteilla on monia todella pinta-alaltaan suuria hankkeita. Osa sijoittuu kaivoksen jätealueelle, mutta osa on suunnitteilla metsäalueille, joka on voimakkaan maatalouden alueella paremmin aurinkovoimapuistotoimintaa soveltuvaa aluetta kuin esim pellot. Tuulivoima- ja aurinkovoimapuistojen sähkönsiirrossa on pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään ja yhteisiin pylväisiin. Tämä korostuu varsinkin suurten sähköasemien läheisyydessä.</p> <p>Päätös Kaupunginjohtaja täydensi päätösesitystään seuraavasti: "Määräyksillä ei saa haitata maatalouselinkeinon kehittymistä eikä kaupungin taajamatoimintojen ja kyläkeskusten suunnitelmallista kehittymistä."</p>	<p>Vaihemaakuntakaavassa esitetty kaasuputken yhteystarve-merkintä esittää energiansiirron pitkän aikavälin tavoitteen tämänhetkisen selvitystiedon mukaisesti. Yhteystarve-merkintä ei määritä kaasuputken tarkkaa sijaintia tai reittiä, vaan osoittaa maakunnan tahtotilaa. Merkintä kattaa sekä rannikon että sisämaan alueet. Kansallisesti kaasunsiirrosta vastaa Gasgrid Finland, jolla on velvollisuus mahdollistaa liittäminen runkoputkeen. Kunnat voivat tarpeen mukaan liittyä runkoverkkoon alueellisten verkkojen kautta. Gasgrid edellyttää liittymän teknisten tietojen välittämistä tarvittavien selvitysten ja kustannusvaikutusten muodostamista varten.</p> <p>Kurunpuhdon teollisuusalue lisätään kaavakartalle (t-2) ja selostusta päivitetään saatavilla olevalla tiedolla.</p>
<p>Oulaisten kaupunki / kaavainsinööri Sanna Vähäkangas, 24.10.2024</p> <p>Oulaisten kaupungin muistutus Pohjois-pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan</p> <p>Oulaisten kaupunki jätti Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta ehdotusvaiheen viranomaislausunnon, jonka sisällössä Oulaisten kaupunki otti kantaa varsinkin Pohjois-Pohjanmaan energiatratgiaan ja sen tavoitteisiin, joiden mukaisesti maakunnan tavoitteena on, että ”energiatoimiala tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä, alueen luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä ja asukkaiden elämänlaatua”. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Oulaisten osalta näiden tavoitteiden täyttymistä jossain määrin pyritään uudessa maakuntakaavassa edelleen heikentämään etenkin vireillä olevien tuulivoimahankkeiden osalta. Harmillisesti myös vety näyttää edelleen olevan rannikkopaikkakuntien etuoikeus, vaikka Oulaisissakin sille sijaa olisi ja aurinkovoima lienee yleisesti vähän kysymysmerkki, vaikka hankkeita onkin Suomessa jo menossa. Aiemmin jätetyn lausunnon sisältöä ei tässä vaiheessa lienee kannattavaa toistaa, mutta</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

muistutuksena haluamme tuoda vielä kerran esille Oulaisten kaupungin nykytilanteeseen eniten vaikuttavan seikan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimapuistoja koskevista määräyksistä ja niiden vaikutuksista kaupungillemme.

Tuulivoima

Suurin taloudellinen menetys Oulaisten kaupungille Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tultua hyväksytyksi, koskee Puutioneva-Hautakangas tv-1. 363 aluetta, jonka myötä seuraavaksi ehdotusvaiheeseen etenevä Rahkola-Hautakankaan tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelussa ollut alue supistuu merkittävästi.

Käytännössä vielä luonnoksessa osoitettu tv-1, 388 alue on kumottu ja alueelle on palautettu lainvoimaisen 3. vaihemaakuntakaavan mukainen tv-1, 363 alue Puutioneva-Hautakangas.

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimayleiskaavaa laaditaan Oulaisten ja Haapaveden kaupunkien alueille. YVA-menettelystä on saatu perusteltu päätelmä, jonka perusteella hankkeen jatkosuunnittelua viedään eteenpäin. Alueen eteläosassa Haapaveden kaupungin alueella on Puutionsaaren tuulivoimahanke, jonka osayleiskaava on lainvoimainen. Rahkola-Hautakankaan ja Puutionsaaren hankkeilla on yhteinen 400 kV voimajohtohanke Uusnivalaan.

Oulaisten kaupungin näkemyksen mukaan maakuntakaavan supistettu alue käytännössä estää merkittävän voimalamäärän toteutumisen Rahkola-Hautakankaan hankealueen länsiosassa, millä olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kaupungille. Kaupungin näkökulmasta olisi järkevää keskittää suurempi voimalamäärä sille alueelle, jossa tuulivoimaa ja sen vaatimaa infraa rakennetaan joka tapauksessa. Rahkola-Hautakankaan alueen supistamisen myötä esimerkiksi tulevan voimajohdon kapasiteetti jäisi vajaakäytölle.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen aineiston liitteen 1, seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet (tv-1, tv-2) luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto (MKH 17.9.2024), mukaan Rahkola-Hautakankaan hankealue ei sijoitu ekologisen verkoston ydinalueelle (kuva 1), ja vain osa siitä sijoittuu ekologisen verkoston alueelle. Kaavaehdotuksen esittelytilaisuuden aineistossa on todettu, että "tuulivoimaloiden alueita voi sijoittua ekologisten yhteyksien varrella" ja "tärkeimmät huomioitavat kohteet ovat ekologisen verkoston ydinalueet". Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä eläinten liikkumista alueella ottaen huomioon, että tuulivoimaloiden väliset etäisyydet ovat pitkiä.

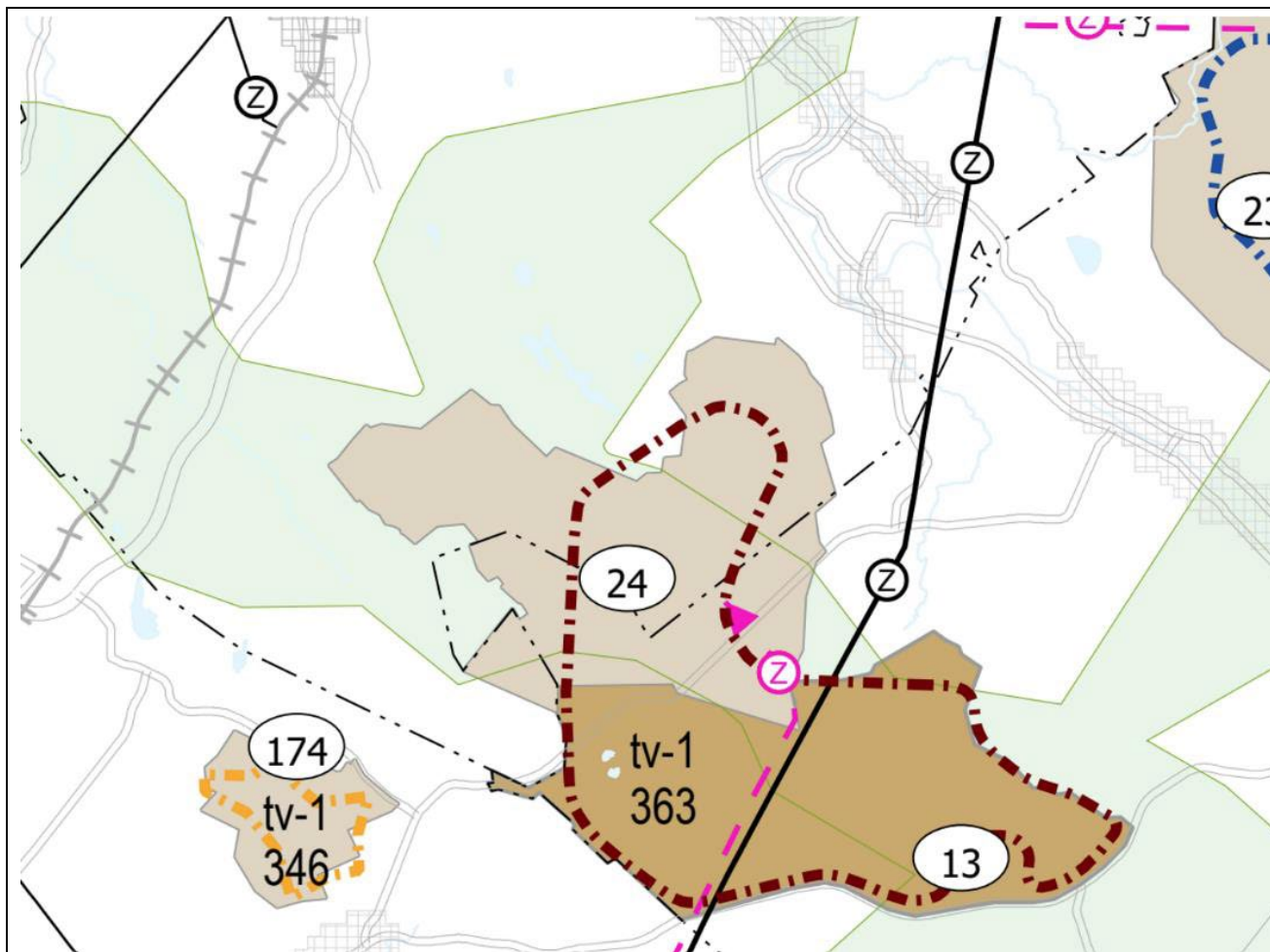
Tv-1 363 (Puutioneva-Hautakangas)

Voimassa olevan 3. vaihemaakuntakaavan mukainen tv-1 363 mahdollistaa sen, että Rahkola-Hautakankaan alueelle voidaan toteuttaa seudullisen kokoluokan tuulivoimapuisto. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa osoitettu laajempi tv-1 388 alue ei ole ehdotusvaiheessa arvioidun alueelle kohdistuvien tuulivoimarakentamisen vaikutuksien perusteella mahdollinen. Tätä arviota tukee myös Rahkola-Hautakankaan YVA-menettelystä saatu perusteltu päätelmä.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tueksi valmistui keväällä 2024 Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys. Myös tämän selvityksen mukaan suuria riskejä ja pinta-alamenetyksiä kohdistuu Iso Honkaneva-Pikku Honkanevan Natura-alueeseen vireillä olevasta Rahkola-Hautakankaan tuulivoimahanikkeesta sekä lainvoimaisesta 3. vaihemaakuntakaavan tv-1 363 -alueesta. Selvityksen tuloksien perusteella tv-1 363 aluetta ei ole mahdollista laajentaa lännemmäksi.

Maakuntakaavan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tv-merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Alueen rajaukseen liittyvät perustelut on kirjattu alueen kohdekuvaukseen. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-alueita laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut Rahkola-Hautakankaan tuulivoimaosayleiskaavan ehdotusvaiheen työneuvotteluun yhdessä hanketoimijan, Oulaisten ja Haapaveden kaupunkien ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa marraskuussa 2024.

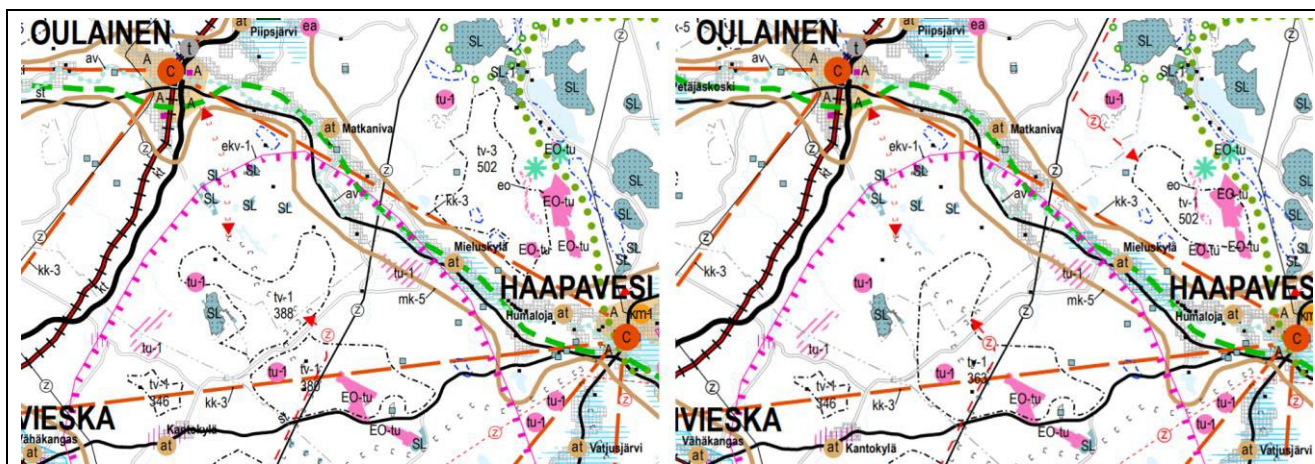

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Kuva 1: Ruskealla katkoviivalla on tv-1 alue Puutioneva-Hautakangas 363. Vaaleanruskealla on Rahkola-Hautakankaan vireillä olevan kaavan luonnosvaiheen hankerajaus, ja vaaleanvihreä väri kuvaa ekologista verkostoa. Pinkillä katkoviivalla on osa suunnitellusta 400 kV voimajohdosta Rahkola-Puutionsaari-Uusnivala.

Yhteenvetona Oulaisten kaupunki näkee perustelluksi, että maakuntakaavan tv-alue rajataan siten kuin maakuntakaavan valmistelun luonnosvaiheessa (kuva 2), mikä antaa kuntakaavoitukselle enemmän liikkumavaraa ja paremmat mahdollisuudet asiaan kuuluvien tarkempien selvitysten perusteella tehtävään hankkeen jatko suunnitteluun.

Kuva 2: Vasemmanpuoleinen kuva on vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheesta. Oikeanpuoleisessa kuvassa on viranomaisehdotuksen mukainen rajausta, jossa Rahkola-Hautakankaan aluerajausta on merkittävästi supistettu.

Oulaisten kaupunki haluaa hanketoimijan pystyvän edistämään Rahkola – Hautakankaan hanketta luonnosvaiheen rajauksen (kuva 2.) mukaisesti ja vetoaa tulevan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan yleisiin suunnittelu määräyksiin tuulivoimasalalta, määräysten yleispiirteisyyteen ja siihen, että tämän maakuntakaavan ei ole tarkoitus määrätä vaan ohjata. Maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaan tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella maakuntakaavassa esitettyyn alueeseen tukeutuen. Toki määräyksessä korostetaan myös sitä, että vaikutusten arvioinnissa on huomioitava viimeisin selvitystieto mukaan lukien valtakunnalliset ja maakunnalliset selvitykset. Rahkola-Hautakankaalle on näin ollen tehty maakuntakaavan TUULI-hankkeen selvityksiä, että yleiskaavan edellyttämiä selvityksiä sekä YVA:n edellyttämät selvitykset. Mikäli hanke voitaisiin toteuttaa nykyisillä suunnitelmilla ja lupaviranomaisen antaman perustellun päätelmän mukaisilla korjauksilla sekä tarkentavilla selvityksillä, näkisi Oulaisten kaupunki sen reiluna jo pitkäksi valmista lähellä olevalle hankkeelle, jota Oulaisissa on odotettu.

Lisäksi Oulaisten kaupunki korostaa ja edellyttää, että Rahkola-Hautakankaan yleiskaavoituksessa otetaan huomioon perustellussa päätelmässä ja Natura-lausunnosta saatu palaute, kuten voimaloiden riittävä etäisyys Natura-alueesta. Tuulivoimaloiden etäisyys asutuksesta on vähintään 2 km. Tarkemmassa suunnittelussa arvioidaan myös vaikutukset Nivalan susireviiriin.

Oulaisten kaupungin taloudellinen tilanne on vaikea, ja tuulivoima siitä maksettavien kiinteistöverojen vuoksi erittäin tervetullutta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan myötä Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava tulisi supistumaan arviolta ainakin 8–15 voimalan verran.

Oulaisten kaupungin alueella on vireillä myös seudullisesti merkittävät Rahkakurun ja Kettukankaan tuulivoimapuistojen osayleiskaavat, sekä ei seudullisesti merkittävänä kehitettävä yksityisten henkilöiden hanke Matkanivan

<p>tuulivoimapuisto. Rahkakurun osalta Oulaisia koskevat alueet ovat lähinnä enklaaveja, eikä kaupunki voi millään tavalla luottaa siihen, että Oulainen hyötyisi tästä hankkeesta edes sen toteutuessa. Kettukankaan osalta tilanne on onneksi hiukan parempi ja Matkanivan osalta valittiin vasta hiljattain konsultti, joten sen toteutumisesta ei voi tietää.</p>	
<p>Oulun kaupunki / yhdyskuntalautakunta 15.10.2024 § 466 Oulun kaupungin lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta</p> <p>Oulun kaupunkia koskevat keskeiset muutokset ehdotusaineistossa perustuen tarkempiin selvityksiin ja vaikutustenarviointiin (verrattuna viranomaiskuulemisvaiheeseen):</p> <p>Energiantuotanto, varastointi ja siirto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti. Seudullisesti merkittävä kokonaisuus on siis kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke aiemmin ehdotetun seitsemän sijaan • Maakuntakaavakartalle on osoitettu Oulussa kokonaan tai osittain 10 tuulivoimaloiden aluetta mantereelta. • Ylikiimingin Puurosuon tv-1 515-alue on poistettu Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti puolustusvoimiin kohdistuvien vaikutusten vuoksi • Ylikiimingin Mustasuon tv-1 545-alueen rajausta on laajennettu hieman länteen • Yksittäisten tuulivoimahankkeiden sähkölinjojen yhteystarpeita ei esitetä kaavakartalla, vaan ne on viety kaavaselostuksen liitekartalle • Ylikiiminkiin Petäjaskoski-Nuojuankangas 400 kV voimajohdon varteen suunnitellun uuden Vuoton sähköaseman sijaintia on tarkennettu pohjoisemmaksi • Ouluun osoitetaan uutena 400 kV:n yhteystarve Pikkaralasta Oritkarin satamaan mahdollistamaan vetytaloushankkeiden kehittämistä Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti • Aurinkovoiman yleisiin suunnittelumääräyksiin on tehty tarkennuksia liittyen niiden sijoittumiseen ja yhteensovittamiseen muiden toimintojen kanssa Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti • Viranomaiskuulemisvaiheessa uutena kaavamerkintänä otettiin käyttöön teollisuus- ja varastoalueiden osalta lisämerkintä t-2, jolla osoitetaan seudullisesti merkittävien uusiutuvan energiantuotannon jatkojalostuksen edellyttämien kemiallisten prosessien tuotantolaitosten alueet. Ouluun sijoittuu neljä kaupungin tunnistamaa potentiaalialuetta: Oritkari, Takalaanila, Pyyryväinen ja Pikkarala. Julkisessa ehdotusvaiheessa Pikkarala on poistettu kaavakartalta lausuntopalautteen ja esille nousseiden maankäytöllisten haasteiden (pohjavesialue, lentopaikka) vuoksi • Viranomaiskuulemisvaiheessa uutena kehittämisperiaatteellisena kaavamerkintänä osoitettiin kaasuputken yhteystarve. Merkinnällä osoitetaan energiaverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet. Merkintä liittyy vetytalouden tavoitteisiin ja on osa Perämerenkaarelle suunnitteilla olevaa kansainvälistä vetyverkostoa. Julkisessa ehdotusvaiheessa merkinnän linjausta on yleispiirteistetty Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti <p>Liikenne</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

- Uuden Lentoasemantien sekä Tupoksen suunnan tieyhteysvaraus ja Uuden Lentoasemantien varaukseen liittyneet eritasoliittymämerkinnät poistetaan lopullisesti kaavakartalta
- Kaavakartalta on poistettu valtatie 20 ohitustiementä sekä eritasoliittymävaraukset

Oulun kaupungin lausunto

Oulun kaupungin viranomaiskuulemisvaiheen ehdotusaineistosta antama lausunto on huomioitu pääosin ansioituneesti.

Energiantuotanto, varastointi ja siirto

Oulun kaupungin alueelle osoitetut t-2-kaavamerkinnot ovat perusteltuja mahdollistamassa kaupungin vihreän siirtymän tavoitteita. Pyyryväisen ja Ruskonselkä–Välikylän alueen kaavoittaminen edistää samalla maakuntakaavan kehätien toteutumista. Ouluun sijoittuu neljä kaupungin tunnistamaa potentiaali-aluetta: Oritkari, Takalaanila, Pyyryväinen ja Pikkarala. Julkisessa ehdotusvaiheessa Pikkarala on poistettu kaavakartalta lausuntopalautteen ja esille nousseiden maankäyttöisten haasteiden (pohjavesialue, lentopaikka) vuoksi.

Oulun kaupungin tunnistama potentiaalinen alue sijoittuu Pikkaralan sähköaseman luoteispuolelle. Pikkaralan 400/110/20 kV sähköasema sijaitsee pohjoiseteläsuuntaisten siirtoyhteyksien tärkeässä solmupisteessä. Pikkaralan alueelta löytyy monia vihreän siirtymän hankkeiden tarvitsemia ominaisuuksia. Alue sijaitsee lähellä Fingridin sähköasemaa, johon on potentiaalia liittää uutta kulutusta runsaasti. Alueen koko on myös houkutteleva useille eri hankkeille. Alueen logistiikka on tiestön puolesta hyvä ja alueella voi olla mahdollista saada vanha rautatieasema käyttöön. Alue sijaitsee noin 1,5 km päässä Oulujoesta, mikä mahdollistaa vedensaannin.

Pikkaralan potentiaalialue rajautuu eteläosastaan pohjavesialueeseen sijoittuen kokonaan sen ulkopuolelle. Alueen vaikutukset pohjavesialueelle tullaan selvittämään ja huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa. Oulun kaupunki näkee, että tästä syystä aluetta ei ole perusteltua jättää pois maakuntakaavasta ottaen huomioon maakuntakaavan yleispiirteisyyden. Haasteena mainittu Ahmosuon lentopaikka ei sijaitse potentiaalialueen välittömässä läheisyydessä vaan 2,5 kilometrin etäisyydellä. Oulun kaupunki näkee, että vaikutukset lentopaikan suhteen tulisi myös selvittää tarkemmassa suunnittelussa. Oulun kaupunki esittää Pikkaralan t-2-kaavamerkinnot palauttamista kaavakartalle.

Maakuntakaavakartalla osoitettu kaasuputken yhteystarve on kaupungin näkemyksen mukaan tarpeellinen lisäys, jolla varaudutaan Perämerenkaarelle muodostuvaan kansainväliseen vetyverkostoon. Merkinnot linjausta on yleispiirteistetty Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti. Oulun kaupunki on selvittänyt linjausvaihtoehtoja kaasuputkien yhteystarpeille Pyyryväiseen, Oritkariin, Takalaanilaan ja Pikkaralaan sekä käynyt vuoropuhelua Gasgridin kanssa kansallisen vetyverkoston reittivaihtoehtoista. Kaupunki löysi esiselvityksessä mahdollisia reittivaihtoehtoja, joita lähdetään selvittämään tarkemmin syksyllä 2024 alkavassa Oulun vihreän siirtymän teollisuusalueiden 400 kV:n voimajohto- ja vetyputkistoreittien esisuunnittelussa. Kaupungin, maakunnan liiton ja Gasgridin on syytä jatkaa tiivistä vuoropuhelua vetyverkoston jatkosuunnittelun osalta.

Käydyissä työneuvotteluissa on sovittu Pikkaralan t-2 merkinnot lisäämisestä kaavakartalle ja kaavaselistusta täydennetään.

400 kV voimajohdon yhteystarve lisätään Pyyryväiseen ja Takalaanilaan.

<p>Ouluun osoitetaan uutena 400 kV:n yhteystarve Pikkaralasta Oritkarin satamaan mahdollistamaan vetytaloushankkeiden kehittämistä, mitä kaupunki pitää erittäin hyvänä. Oulun kaupungin tavoitteena on mahdollistaa vastaava yhteys myös Pyyryväisen ja Takalaanilan alueille, mutta näille yhteystarvetta ei ollut osoitettu.</p> <p>Oulun kaupungin 400 kV:n voimajohtojen esiselvityksessä on katsottu mahdolliseksi uusi voimajohto nykyisen rinnalle Isokankaan sähköasemalta Pyyryväiseen ja edelleen Takalaanilaan. Reittivaihtoehtoja lähdetään selvittämään tarkemmin syksyllä alkavassa esisuunnittelussa. Kaupunki näkee, että Oritkari– Pikkaralan mukaisesti samoilla perusteilla yhteystarpeet olisi syytä osoittaa kaavakartalla myös edellä mainituille alueille.</p> <p>Oulun kaupunki toivoo tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat koko ajan.</p> <p>Liikennejärjestelmä Valtatien 20 ohitustiemerkinän osalta Oulun kaupunki huomauttaa ristiriidasta kaavakartan ja kaavaselostuksen välillä. Kaavakartalta on poistettu valtatie 20 ohitustiemerkinä sekä eritasoliittymävaraukset ja Kuusamontie on osoitettu merkittävästi parannettavana valtatie 20 ohitustiemerkinä. Kaavaselostuksessa kuitenkin todetaan tästä eriyvästi, ettei valtatie 20 ohitustiemerkinästä sekä eritasoliittymävarauksista Välikylän ja Jäälin välisellä alueella voida luopua ennen YVA-menettelyn valmistumista.</p> <p>Päätöshistoria Yhdyskuntalautakunta 20.02.2024 § 80 lausunto viranomaiskuulemisvaiheen ehdotusaineistosta. Yhdyskuntalautakunta 13.09.2022 § 481 lausunto valmisteluaineistosta.</p> <p>Päätös Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti lisäyksellä, että lausuntoa täydennetään seuraavasti: Oulun kaupunki toivoo tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat koko ajan.</p>	<p>Julkisen ehdotusvaiheen aineistossa valtatie 20 Kiimingin ohitustiemerkinä on säilytettävissä merkinnöissä. Valtatie 20 on osoitettu merkittävästi parannettavana valtatie 20 ohitustiemerkinä. 3. vaihemaakuntakaavan mukaisesti ohitustielinjauksesta ja siihen liittyvistä eritasoliittymävarauksista ei voida kaavan valmistelun yhteydessä luopua ennen YVA-prosessin valmistumista.</p>
<p>Pudasjärven kaupunki / KH 6.2.2024 § 42</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta (julkinen ehdotusvaihe)</p> <p>KH 06.02.2024 § 42</p> <p>Valmistelija Tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219</p> <p>Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta (viranomaislausuntovaihe)</p> <p>Lausuntopyyntö</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt maankäyttö- ja rakennusasetuksen</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan ne tuulivoimaloiden alueet, jotka ovat selvitysten ja vaikutusten arvioinnin kautta valikoituneet maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön kannalta kestäville sijainneille.</p>

mukaiseen ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierrokseen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 19.12.2023 (§ 178) hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen lausuntoaineiston maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti kuultavaksi. Tämä kuulemiskierros ei ole julkinen, joten lausunnot pyydetään ainoastaan niiltä tahoilta, jotka sisältyvät asetuksen kirjaukseen. Saatuihin lausuntoihin laaditaan vastineet, jotka käsitellään maakuntahallituksessa. Mahdollisiin saapuviin mielipiteisiin kaava-aineistosta ei anneta vastineita.

Viranomaislausuntovaiheen (MRA 13 §) kaavaehdotusaineisto on liitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisille verkkosivuille.

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Lausunto tulee toimittaa 23.2.2024 mennessä Pohjois-Pohjanmaan liiton kirjaamoon.

Tekniset ja ympäristöpalvelut on tutustunut kaava-aineistoon ja valmistellut lausuntoa. Lausuntoa valmistellaan kaupunginhallituksen kokouksessa 6.2.2024 ja jätettävä lausunto esitetään päätettäväksi kokouksessa 20.2.2024.

Taustaa

Maakuntakaavassa esitetään vaikutuksiltaan vähintään seudullisesti merkittävät tv-alueet erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä.

Seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi on maa-alueilla (tv-1) määritelty pintaalaltaan vähintään 7 km² suuriset tuulivoimaloiden alueet. Tälle alueelle voisi sijoittua noin 7 voimalaa, mikä ylittää nykyisillä tuulivoimaloiden tehoilla YVA-menettelyn rajan (45 MW). Maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Ennen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava uudistuksen käynnistämistä tehdyssä Pohjois-Pohjanmaan liiton Tuulihankkeen sijainninhjausmallissa Pudasjärvellä tai sen rajoilla tunnistettiin 24 kappaletta tv-3 ehkä-merkinnällä olevia tuulivoimapotentiaalisia alueita. Sen aikaisessa esityksessä ei ollut käytettävissä vielä kaikkia selvityksiä, jotka ovat valmistuneet myöhemmin, kuten maakotkaselvitys ja maisemaselvitys.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa Pudasjärvelle oli osoitettu 10 kpl tuulivoimapotentiaalisia tv-3 alueita (sijainninhjausmallin ehkä-alueita). Kaupunki jätti kaavaluonnoksesta lausunnon KH 13.09.2022 § 292, jossa peräänkuulutettiin maakuntakaava-alueiden rajausten yleispiisteisyyttä, sekä maakuntakaavan mahdollistavaa esitystapaa selvittää alueiden soveltuvuus tarkemmin yleiskaavoitusvaiheessa ja vasta siinä vaiheessa valita parhaiten soveltuvat alueet.

Pudasjärven omassa tuulivoimaselvityksessä tunnistettiin yhteensä 51 kappaletta potentiaalisia alueita jotka luokiteltiin

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

soveltavuuden perusteella luokkiin 1-3. Selvityksen jälkeen on laadittu ja päätetty Pudasjärven tuulivoimaohjelma 2030, VALT 22.05.2023 § 30.

Energia ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSEN SISÄLTÖ

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheen kaavaratkaisun ja vaikutusten arvioinnin tueksi on valmistunut aikasempien selvityksien lisäksi maakotkaselvitys ja maisemaselvitys, joiden tulokset ovat tuoneet tärkeää laadullista taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Natura-alueiden selvitys valmistuu huhtikuussa 2024 ja sen tulokset ovat käytettävissä maakuntakaavaehdotuksen julkisessa kuulemisessa.

Lisäksi tuulivoimarakentamiseen soveltuvien alueiden sijoittumiseen ovat kaavaratkaisussa vaikuttaneet tuulivoimahankkeiden YVA- ja kaavoitusmenettelyiden aikana laaditut selvitykset ja vaikutusten arvioinnit, viranomaisten ja kuntien näkemykset viranomaisneuvotteluiden, työneuvotteluiden ja TUULI-hankkeessa käydyn vuoropuhelun kautta, osallisten palaute kaavatyon eri vaiheissa ja maakuntahallituksen ohjaus. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheessa on tarkasteltu ja arvioitu kaikki maakuntakaavan luonnoksessa osoitetut tv-alueet (79 kpl) ja luonnoksen tv-alueiden ulkopuolelle jääneet sijainnihajausmallin mukaiset ehkä-alueet (128 kpl). Ehdotusvaiheessa on kunnan toiveesta tarkasteluun otettu mukaan kaksi TUULI-hankkeessa kuntien aiemmalla omalla päätöksellään luokittelemaa ei-aluetta Oulussa ja Pudasjärvellä (Koirasuo tv-3 521).

Sähköverkon merkinnällä on kaavaehdotuksessa osoitettu Pudasjärven alueella sähköverkon kehittämistarpeet, Pudasjärvi-Herva (li) 400 kV, Pontema (Utajärvi) – Pudasjärvi - Pirttikoski 400 kV, Herva – Pärjä 400 kV, Ylikiiminki - Pudasjärvi 110 kv ja Pudasjärvi - Ranua 110 kv.

Maakuntatason ekologiset yhteydet mahdollistavat tietyille lajeille välttämättömät vuotuiset vaellukset ja turvaavat eläinten levittäytymisen. Ekologisten yhteyksien leveys vaihtelee muutamasta sadasta metrillä kilometriin ja mitä leveämpi ja hyvälaatuisempi yhteys on, sitä paremmin se myös toimii. Leveys vaihtelee huomattavan paljon taajamien ja haja- asutusalueiden välillä ja kaupungeissa eläimille kelpaavat liikkumiseen hyvinkin pienialaiset metsäkaistaleet. Pohjois-Pohjanmaan lajisto on pääasiassa metsäisiin elinympäristöihin sopeutuneita lajeja, joten niiden liikkumista turvaavien yhteyksien tulee myös olla metsäisiä. Metsäistä verkostoa tukevat pellot, mutta niitä voidaan pitää liikkumisen kannalta toissijaisina metsiin verrattuna.

Pudasjärven alueelle ehdotuksessa osoitettuja kohteita ovat yhteydet Haapajärvi – Litokaira (2), Pyhäjärvi – Syöte (8), Olvassuo – li (10) ja Olhava – Oulanka (11). Yhteyksillä on vaikutusta maankäytön suunnitteluun niiden lähialueilla.

Kaavaehtotuksessa esitetyt tuulivoima-alueet poikkeavat aikaisemmasta kaavaluonnoksesta.

Ehdotuksessa esitetyt tuulivoima-alueet, 7kpl:

Pukasuo tv-1 408 (Alueella aktiivinen hanke) Kuikkasuo tv-1 410 (Alueella aktiivinen

hanke) Maukku tv-1 411

Koiravaara tv-1 416.

Alueet on nostettu ehdotukseen uusina alueina sijainninhajausmallin mukaisesti.

Koppelonsaarensuo tv-1 526 (Alueella aktiivinen hanke) Alueen rajausta mukaisesti luonnoksessa osoitettua tv-alueita.

Palovaara-Lakisuo tv-1 522 (Pärjä) (Tuulivoimaosayleiskaavoitus käynnissä)

Aluetta on pienennetty maankäyttövaikutusten vuoksi kasvattamalla etäisyyttä ydinreviiriin. Lisäksi aluetta on rajattu kasvattamalla etäisyyttä Ruosuo-Isosuo Natura-alueeseen.

Aittovaara tv-1 524 (Tuulivoimaosayleiskaavoitus käynnissä)

Aluetta on pienennetty koillis- ja pohjoisosasta. Alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet Natura- ja maisemavaikutukset, joista merkittävimmät kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaaseen Taipaleenharjun kulttuurimaisema-alueeseen ja Aittovaaran (SPA) Natura-alueeseen.

Lisäksi rajaukseen on vaikuttanut Aittovaara-Laattaikon pohjavesialueen sijainti.

Luonnosvaiheen jälkeen ehdotuksesta poistettuja alueita, 7kpl:

Karkuvaara tv-3, 518

Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maisemavaikutuksiin ja asutukseen. Alueen pohjoispuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Iijokivarren jokivarsimaiset ja lounaispuolella Jongun, Jaurakan ja Puhoksen maakunnallisesti arvokas joki- ja järvimaiset ja Puhoksen maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MRKY). Yhteisvaikutuksia maisemaan lisää länsipuolelle rakentunut Tolpanvaaran tuulivoimapuisto. Maisemaan kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi alueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävää tuulivoima-alueita.

Rytisuo tv-3, 519

Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat alueen maankäyttövaikutuksiin ja maisemavaikutuksiin sekä asutukseen. Maankäyttövaikutukset kohdistuvat lähes koko alueelle. Alueen pohjoispuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Iijokivarren jokivarsimaiset ja eteläpuolella Jongun, Jaurakan ja Puhoksen maakunnallisesti arvokas joki- ja järvimaisema-alue. Yhteisvaikutuksia lisää itäpuolelle rakentunut Tolpanvaaran tuulivoimapuisto. Maankäyttövaikutusten merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi alueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävää tuulivoima-alueita.

Korpisuo tv-3, 520 (Alueella aktiivinen hanke)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Karhusuo, Puolivälinsuo ja Iso Teerisuo. Alueen luoteispuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen (MAALI). Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueilta ja luonnonrauha-alueista. Luonnoksessa osoitettu tv- alueen epäsopuustainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei osoiteta maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Koirasuo tv-3, 521 (Alueella aktiivinen hanke)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Puolivälinsuo ja Karhusuo. Alueen länsipuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään alueeseen (MAALI). Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueilta ja luonnonrauha-alueista. Luonnoksessa osoitettu tv-alueen epäsopuustainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei ole osoitettu maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Kivari tv-3, 523 (Tuulivoimaosayleiskaavoitus käynnissä)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat linnustoon, suojelualueisiin ja maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkaan muodostuu koko alueelta. Alueen itä ja kaakkoispuolella sijaitsee Ohtosuon Natura-alue SCI/SPA. Kivarinjoen suot-FINIBA-alue sijoittuu kaakkoispuolelle ja maakunnallisesti arvokas Ahosuo-Isosuo-Penikkasuon lintualue (MAALI) alueen pohjoispuolelle sekä Rojolanperänsuot MAALI-alue itäpuolelle. Alueen koillispuolelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Pärjänsuon asutusmaisema ja Pärjänsuon maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Linnustoon, erityisesti maakotkaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi aluetta ei ole osoitettu seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Uolevinsuo – Vilmivaara tv-3, 525 (Alueella aktiivinen hanke)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakotkaan ja Natura- alueisiin. Alueen länsipuolella sijaitsee Kaahloja-Susisuon Natura-alue (SCI/SPA). Maakotkaan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia muodostuu lähes koko alueelta. Alueen etelä- ja kaakkoispuolen tuulivoimarakentamisesta kohdistuu vaikutuksia Nurmiharjun maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Pärjänsuon maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä Livojokivarren asutukseen. Vaikutuksia kohdistuu myös pohjoispuolella sijaitsevaan Kelankylään Ranuan puolella. Linnustoon, erityisesti maakotkaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi aluetta ei ole osoitettu seudullisesti

merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Isokivensuo tv-3, 527

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maisemaan, linnustoon ja virkistykseen. Alue sijoittuu maakotkarevii-rille ja alueen vaikutukset maakotkaan kohdistuvat merkittävälle osalle aluetta. Alueen pohjois- ja luoteispuolella sijaitsee maakunnallisesti arvokas Jongun-Jaurakan ja Puhoksen joki- ja järvimaisemat ja Puhoksen maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MRKY). Alueen poikki kulkee myös UKK- reitti. Alueen eteläpuolella sijaitsee Kainuun vaarajakson metsät FINIBA- alue ja Siikavaaran - Korpijoen seudun Natura-alue SCI. Linnustovaikutusten, erityisesti maakotkaan kohdistuvien vaikutusten sekä maisemaan ja retkeilyyn liittyvien vaikutusten vuoksi aluetta ei ole osoitettu seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Osa poistuvista, luonnoksessa osoitetuista, tv-alueista korvautuu lainvoimaisella 1. tai 3. vaihemaakuntakaavan tv-alueella. Myös tässä tapauksessa muutos perustuu vaikutusten arvioinnin tuloksiin ja johtopäätöksiin, kuten tv-1 306 Pudasjärvi Tolpanvaara-Jylhävaara.

1. vaihemaakuntakaavan lainvoimaiset tuulivoimaloiden alueet (tv-1), jotka kumotaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa: Pahkakoski Peurasuo tv-1 314 li, Oulu, Pudasjärvi (poistuva osa tv-1 390) Länsiosa alueesta korvautuu uudella tv-alueella. Itäosassa petolinnustoon kohdistuvia vaikutuksia.

Maakuntakaavan ohjauvaikutuksen periaatteet Pohjois- Pohjanmaalla

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 5.2.1999/132, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki) mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoimaa koskevaa yleiskaavaa ei voida hyväksyä kunnanhallituksessa ja -valtuustossa ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa tv-1 -alueena. Maakuntakaavasta tehty maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi kuitenkin olla valituskäsittelyn alaisena hallinto-oikeusasteissa eli kunnan päätöksenteko voi edetä maakuntakaavan hyväksymispäätöksen oikeuskäsittelyn aikana.

Kuntakaavoituksen selvitykset ja yleiskaavoitus voivat edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka jo ennen maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyä.

Kuntakaavaratkaisu voi riittävillä tarkemmilla selvityksillä perustellen erota maakuntakaavasta, mutta ei saa olla vastoin maakuntakaavan periaatteita. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset ja yhteisvaikutusten arviointi (YVA) ovat ratkaisevana tekijänä arvioinnissa.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös koskee maakuntakaavaan osoitetun tuulivoima-alueen yleiskaavoittamista maakuntakaavassa osoitettua laajempaan.

Huomioitavaa on, että osa TUULI-hankkeen maisemaselvityksen kohdekortteihin kirjatusta lievennystoimenpiteistä on tarkoitettu tarkemman, hankekohtaisen suunnittelun ohjaamisen työkaluksi tuulivoimalakohtaisella tasolla.

Maakuntakaava on yleispiirteisempi suunnittelun taso, jossa tarkastellaan seudullisesti merkittäviä tv-alueita erityisominaisuutta kuvaavan merkinnän kautta ja arvioidaan yhteisvaikutuksia maakunnallisella tasolla.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus käy keskustelun laadittavasta lausunnosta ja linjaa jatkovalmistelua.

Päätös

Pudasjärven kaupunginhallitus pysyy 22.5.2023 hyväksytyyn tuulivoimaselvityksen takana Pudasjärven kaupungin tekninen johtaja valmistelee kaupungin lausunnon tältä pohjalta ja perustelee maakuntakaavassa poistettavaksi merkittyjen alueiden tärkeyttä Pudasjärven kaupungin tuulivoimastrategialle ja potentiaalisia tuulivoima- alueita ei tulisi poistaa Pudasjärveltä maakuntakaavasta

Hallituksen jäsenet Juhani Jurmu, Anni-Inkeri Törmänen, Sirkka Pankinaho, Jorma Kouva, Heikki Erkkilä, kaupunginjohtaja Tomi Timonen ja hallintosihteeri Mirja Moilanen ilmoittivat esteellisyytensä intressijäävi ja puheenjohtaja Vesa Rieki ilmoitti esteellisyytensä palvelussuhdejäävi ja he poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Kaikki puheenjohtajat jäävänsivät, joten tämän pykälän puheenjohtajaksi valittiin Marko Koivula.

Kokoukseen osallistui varajäseniä, Anni-Inkeri Törmäsen tilalla Sointu Veivo, Heikki Erkkilän tilalla Christa van der Vegt, Vesa Riekin tilalla Kauko Seppänen. Hallintojohtajan ollessa poissa ja sijaisena toimiva kaupunginjohtaja jäävänsä esittelijänä toimi tekninen johtaja Janne Karhu. Pöytäkirjanpitäjänä vs. resurssipäällikkö Tiina Turves

Christa van der Vegt jätti asiasta eriävän mielipiteen, liitteenä 1.

Jakelu

KH 20.02.2024 § 64

Valmistelija tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219

Tekniset ja ympäristöpalvelut on valmistellut lausuntoa Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta. Lausuntoluonnos lähetetään kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostilla. Lausunnon valmistelua jatketaan kokoukseen asti ja lausunto esitellään kokouksessa.

Lausunto tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan liittoon 23.2.2024 mennessä.

Teknisen johtajan esitys Kaupunginhallitus päättää:

1) antaa pöytäkirjan liitteenä olevan lausunnon Pohjois-Pohjanmaan energia

ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta

2) Pykälä tarkastetaan heti kokouksessa

Päätös

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kaksi teknisen johtajan esityksestä poikkeavaa esitystä ja niitä molempia on kannatettu, joten täytyy äänestää. Marko Koivulan (Mari Kälkäjä, Kauko Seppänen ja Sointu Veivo kannattivat) tekemä esitys (liite 2) on JAA ja Christa van der Vegtin (Jouko Lohilahti kannatti) esitys (liite 3) on EI. Suoritetaan nimenhuutoäänestys EI: Lohilahti, Van der Vegt

JAA: Seppänen, Koivula, Kälkäjä, Lantto, Veivo, Tihinen

Toinen äänestys, jossa teknisen johtajan pohjaesitys on JAA ja Marko Koivulan esitys on EI.

EI: Seppänen, Koivula, Kälkäjä, Lantto, Veivo JAA: Lohilahti, Van der Vegt, Tihinen

Päätös:

1) Kaupunginhallitus antaa liitteenä 4 olevan lausunnon

2) Pykälä tarkistettiin kokouksessa

Hallituksen jäsenet Juhani Jurmu, Anni-Inkeri Törmänen, Sirkka Pankinaho, Jorma Kouva, Heikki Erkkilä, kaupunginjohtaja Tomi Timonen ja hallintosihteeri Mirja Moilanen ilmoittivat esteellisyytensä intressijäävi ja puheenjohtaja Vesa Riekki ilmoitti esteellisyytensä palvelussuhdejäävi ja he poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Kaikki puheenjohtajat jäävä-sivät, joten tämän pykälän puheenjohtajaksi valittiin Marko Koivula.

Kokoukseen osallistui varajäseniä, Anni-Inkeri Törmäsen tilalla Sointu Veivo, Heikki Erkkilän tilalla Christa van der Vegt klo 16:05 alkaen, Vesa Riekin tilalla Kauko Seppänen. Hallintojohtajan ollessa poissa ja sijaisena toimiva kaupunginjohtaja jääväsi itsensä, esittelijänä toimi tekninen johtaja Janne Karhu. Pöytäkirjanpitäjänä vs. resurssipäällikkö Tiina Turves.

Christa van der Vegt jätti asiasta eriävän mielipiteen.

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan liitto, kirjaamo

KH 15.10.2024 § 308

2737/10.02.00/2024

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta (julkinen ehdotusvaihe)

Valmistelija

Tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219, hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen.

Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.2024. Kaavaehdotus taustaselvityksineen on tutustuttavissa Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivulla osoitteessa www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava ja liiton toimistolla (Poratie 5 A, Oulu).

Kaavaehdotusta esitellään verkkotilaisuudessa to 3.10. klo 17–18.30. [Linkki tilaisuuden tallenteeseen.](#)

Lisäksi on järjestetty kolme kaavakahvilaa:

ma 30.9. klo 17-19, Haapavesi (kaupungintalon valtuustosalin, Tähtelänkuja ti 8.10. klo 16–18, Pudasjärvi (Hyvän olon keskus Pirtti, Kurkisali, Varsitie 1) ja Oulu (liiton toimisto, Poratie 5 A, 3. kerros). Kaavaa valmistelleet asiantuntijat ovat tavattavissa ja vastaavat kysymyksiin.

Kaava-alueen kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään to 24.10.2024 klo 16:00. Kirjalliset kannanotot toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo (at) pohjois-pohjanmaa.fi tai osoitteeseen Pohjois-Pohjanmaan liitto, Poratie 5 A, 90140 Oulu.

Palaute pyydetään toimitettavaksi kirjaamon sähköpostiin sekä teksti- että PDF-muodossa.

Kaavan teemat ovat: energia (tuotanto, varastointi ja siirto), viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, aluerakenne ja säävutettavuus, liikennejärjestelmä, energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi. Lisätietoja kaava-aineistosta antavat valmistelijat, joiden vastualueet ja yhteystiedot löytyvät liiton verkkosivuilta.

Julkisessa ehdotusvaiheessa Pudasjärvelle esitetään seuraavia alueita (yliviivattu Palovaara-Lakisuo on poistettu viranomaisehdotusvaiheen jälkeen).

Pukasuo (tv-1 408),

Kuikkasuo (tv-1 410),

Maukku (tv-1 411),

Koiravaara (tv-1 416)

~~Palovaara Lakisuo (tv-1 522),~~

Aittovaara (tv-2 524),

Koppelosaarensuo (tv-2 526)

Tolpanvaara-Jylhävaara (tv-1 306) (jo olemassa)

Ehdotettavista alueista puuttuvat muun muassa Pärjän ja Kivarin alueet, joiden tuulivoimaosayleiskaavoitus on käynnissä.

Luonnos lausunnoksi toimitetaan kaupunginhallituksen jäsenille kokoukseen mennessä. Lausunto julkaistaan pöytäkirjan liitteenä.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus antaa kaavaehdotuksesta pöytäkirjan liitteenä olevan muistutuksen.

Hallintojohtajan muutettu esitys

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan muistutuksen: Pudasjärven kaupunki kiittää maakuntaliittoa perusteellisesta valmistelutyöstä. Kaupunki puoltaa kaavaehdotusta sellaisenaan ottaen huomioon, että seudullisesti merkittävän puiston raja säilyisi 10 voimalassa, mikä luo edellytykset tarkastella pienempien puistojen toteuttamismahdollisuudet kuntakaavoituksen ja mahdollisen ympäristövaikutusten arvioinnin kautta

Päätös Muutettu esitys hyväksyttiin.

Vesa Rieki, Tomi Timonen, Juhani Jurmu, Heikki Erkkilä, Jorma Kouva, Anni-Inkeri Törmänen ja Vesa Rieki ilmoittivat esteellisyytensä (intressijäävi) ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Riekin tilalla osallistui varajäsen Kauko Seppänen ja Törmäsen tilalla varajäsen Sointu Veivo. Puheenjohtajana toimi 2. vpj Sirkka Pankinaho ja esittelijänä hallintojohtaja Henri Pätsi.

Asiaa esitteli tekninen johtaja Janne Karhu.

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan liitto, kirjaamo

Raahen kaupunki / KH 14.10.2024 273 §

Valmistelija: kaavoituspäällikkö Anu Syrjäpalo

Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemiseen

Johdanto

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaava on asetettu maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtäville ajalle 23.9.– 24.10.

Kaavaehdotus taustaselvityksineen on tutustuttavissa Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivulla osoitteessa www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava ja liiton toimistolla (Poratie 5 A, Oulu). Kaava-alueen kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään to 24.10. klo 16:00.

Kaavan teemat ovat: energia (tuotanto, varastointi ja siirto), viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä, energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi.

Nähtävillä oleva aineisto:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Vaihe- maakuntakaavakartat 1 A ja 1 B (1:300 000)

Kaavakartta 1 A: Uudet kaavamerkin- nät

Kaavakartta 1 B: Kumottavat kaavamerkin- nät

Vaihe- maakuntakaavan merkin- nät ja määräykset

Vaihe- maakuntakaavan selostus ja LIITE 3, LIITE 4 (liitteet selostuksen lopussa)

LIITE 1 Teemakartta / Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto (1:300 000, erillisliite) LIITE 2 Tuulivoima- alueiden kohdekuvaukset (erillisliite)

LIITE 5 Lainvoimaiset maakuntakaavat ja vaihe- maakuntakaavaehdotus (epävirallinen kaavayhdistelmä 1:300 000, erillis- liite)

Tausta

Maakuntahallitus käsitteli Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisai- neiston nähtäville asetettavaksi 17.9.2024 (§ 145). Kuulemisaika on 20.9. - 24.10.2024. Maakunnan kuntien jäsenillä ja osallisilla on tilaisuus esittää muistutus kaavan sisällöstä. Kuulutus on julkaistu perjantaina 20.9.2024 Kalevassa sekä Raahen Seudussa.

Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle ennen nähtävänäoloajan päättymistä (torstai 24.10.2024 klo 16:00 men- nessä). Jatkoaikaa muistutuksille ei ole mahdollista antaa, jotta tavoiteaikataulussa pysytään. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava perusteltu kannanotto (vastine) esitettyyn mielipiteeseen. Mikäli ehdotusvaiheen kuulemisessa saadun palautteen (muistutukset) kautta päätöksenteossa joudutaan tekemään

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

merkittäviä muutoksia kaavakartalle tai kaavamerkintöihin ja -määräyksiin, kaavaehdotus on asetettava uudelleen nähtäville (MRA 32 §).

Raahen kaupungin lausunto

Raahen kaupunki kiittää Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntakaavoituksen viranhaltijoita nyt julkisesti nähtävillä olevan ja erittäin ajankohtaisen maakuntakaavan ripeästä valmistelusta. Pohjois-Pohjanmaan liitto on tarttunut ilmasto- ja energiamurroksen aiheuttamaan nopeaan muutokseen määrätietoisesti ja lainvoimaistuessaan nyt nähtävillä oleva ilmasto- ja energiamaakuntakaava luo maakunnalle lähtökohdat maankäytön kehittämiseksi niin, että energiamurros saadaan hallitusti luotsattua läpi myös luonnon arvokas monimuotoisuus huomioiden.

Maakuntakaavassa on tavoitettu kirkkaasti tulevaisuuden kehitysnäkymä Pohjois-Pohjanmaasta jo alkaneen puhtaan siirtymän edelläkävijänä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on selvittänyt mm. tuulivoiman aluetaloudellisia ja työllisyysvaikutuksia. Vahva osaaminen tuulivoiman toteuttamisessa luo hyvän perustan aktiiviselle kehittämiselle. Alueelle on mahdollista luoda ekosysteemi, jossa nivoutuvat yhteen puhdas energiantuotanto sekä vähähiilisten tuotteiden jalostus ja kulutus. Raahen kaupunki on jo tarttunut tähän haasteeseen ja pyrkii olemaan edelläkävijä energiamurroksen avaamien mahdollisuuksien toteuttajana.

Maakuntakaava on valmistuessaan yleispiirteinen, strateginen asiakirja, joka antaa kunnille lähitulevaisuudessa hyvät mahdollisuudet sovittaa yhteen maankäytöllisesti uudet energia- ja teollisuusratkaisut, samalla kuitenkin turvaten luonnon monimuotoisuuden säilymisen edellytykset.

RAAHEN SATAMA- JA TEHDASALUE ON PUHTAAN SIIRTYMÄN RISTEYSPAIKKA

Puhtaan siirtymän energiaratkaisut ja niiden vaikutukset tiivistyvät Raahessa keskustaajaman eteläpuoliselle tehdas- ja satama-alueelle. Alueella on voimassa kuluneen vuoden aikana hyväksytty SSAB:n tehdasalueen asemakaava, joka mahdollistaa terästehtaan siirtymisen fossiilittomaan teräksentuotantoprosessiin. Parhaillaan alueelle laaditaan kahta osayleiskaavaa Raahen Satama-alueelle sekä SSAB:n tehdasalueen eteläpuolelle. Lisäksi alueen eteläosassa on käynnissä SSAB:n tehdasalueen laajennuksen asemakaava. Kaavahankkeilla mahdollistetaan alueen monipuolinen puhtaasta siirtymästä ponnistava kehittäminen. Tähän on hyvät edellytykset uusien merituulivoima-alueiden rakentumisen myötä.

SSAB:n Raahen terästehdas on siirtymässä fossiilittomaan teräksentuotantoon kuluvan vuosikymmenen aikana, ja viereillä olevilla kaavahankkeilla mahdollistetaan myös esimerkiksi teollisen mittaluokan vedyntuotanto alueella.

Raahen kaupunki ja Satama ovat yhteistyössä kehittämässä satama-aluetta kansainväliseksi merituulikeskukseksi, johon liittyvät mittavat investoinnit ovat juuri alkamassa. Lisäksi satama-alueelle kehitetään tulevaisuuden satamatoimintoihin ja puhtaaseen siirtymään keskittyvä ekosysteemi.

Maakuntakaavaehdotuksessa rannikkoalueelle on osoitettu vetyputkilinjaus, joka on elintärkeä puhtaan siirtymän investointien kannalta, sen parantaessa sähkön siirtomahdollisuuksia mereltä myös Raahen kauemmas Pohjois-Pohjanmaalle.

VIHANNIN KIERTOTALOUSHAARAVIEN TEOLLISUUDEN KEHITTÄMINEN

Pohjolan Peruna on Vihannissa kehittänyt aktiivisesti elintarviketuotantoaan suljetun kierron, kiertotalouden, kestävän kehityksen sekä huoltovarmuuden turvaamisen suuntaan. Tehdas nähdäänkin elintarvikealan veturiyrityksenä, jonka ympärille on lähdetty kehittämään edellä mainituista teemoista kumpuavaa yritystoimintaa. Sivuvirtojen hyödyntäminen, energiaomavaraisuus, lähiviljelijöiden elinvoima ja puhdas ruoka ovat teemoja, joilla puhtaan siirtymän jalostusasetta Vihannissa nostetaan muun muassa energiantensiivisellä elintarvikealalla.

Raahen kaupunki pyytää tarkistamaan maakuntakaavaehdotusta muutamilta osin.

MAANAHKIAISEN MERITUULIVOIMA-ALUEEN OSAYLEISKAAVA

Maanahkiaisien merituulivoimapuiston alueella on voimassa vuonna 2013 laadittu tuulivoimala-alueen rakentamisen mahdollistava osayleiskaava. Raahen kaupunginhallitus on hyväksynyt 28.3.2022 (§131) kaavoitusaloitteen Maanahkiaisien osayleiskaavan tarkistamiseksi. Osayleiskaavaa ollaan tarkistamassa kasvaneiden tuulivoimalakorkeuksien vuoksi. Julkisesta ehdotuksesta on poistettu aiemmin nähtävillä ollut yhteystarvemerkinä voimajohtolle Maanahkiaisien merituulivoima-alueelta (tv-2 213) Kultalan niemelle ja se on korvattu teemakartalle. Yhteystarvemerkinä olisi syytä osoittaa maakuntakaavakartalla esimerkiksi ohjeellisenä yhteystarvemerkinä, sillä reitti on tutkittu mahdollisena voimajohtoreittinä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä vuonna 2011. On erittäin todennäköistä, että kyseinen voimajohtoreitti rantautumiselle säilytetty maastokäytävä (Raahen eteläisen ranta-alueen osayleiskaava 2023) tulee rakentumaan lukuisien merituulivoima-alueiden valmistuessa.

Hanhikivenniemen ohjeellinen laivaväylämerkintä on osoitettu ristiriitaisesti Maanahkiaisien merituulivoima-alueen kanssa. Ohjeellisen laivaväylän linjausta tulisikin näiltä osin tarkistaa niin, että se olisi myös mahdollista toteuttaa.

Lisäksi Maanahkiaisien itäosalle on osoitettu veneväylämerkintä (2. ja 3. vmkk), joka ohjaa Perämeren rannikon ylikunnallista veneväylää. Veneväylän sijainti suhteessa merituulivoima-alueeseen tulisikin tarkistaa. Se kulkee nyt merituulivoima-alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa.

SSAB:N TEHDASALUE

SSAB:n Raahen terästehtaalle on suunniteltu 400kV:n kahdennettä voimajohto tulevaan fossiilittoman teräksentuotannon tarpeisiin. Voimajohtoon sijainti on määräytynyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyn kautta ja parhaillaan johtoreitillä on käynnissä lunastuslupamenettely.

Kaavaehdotuskartan ja selostuksen välillä on ristiriita, sillä kaavaehdotuskartalla voimajohto on osoitettu ohjeellisenä, mutta selostuksessa (s. 101) todetaan näin:

”Raahen SSAB:n terästehtaan tulevan sähköntarpeen takaamiseksi on suunnitteilla uudet 2 x 400 kV voimajohtot. YVA-tarkastelu on päättynyt ja lunastusmenettely on käynnissä, joten kaavakartalla osoitetaan uusi sähkölinja välillä SSAB – Hanhelan suunniteltu sähköasema (C1).”

Maanahkiaisien tuulivoimaosayleiskaava on vireillä ja kaavoituksen yhteydessä tarkastellaan myös vuoden 2011 YVA-menettelyssä tutkittua sähkönsiirtoreittiä ja rantautumismahdollisuutta. Merituulivoiman liityntäpiste tulee Fingridin esiselvityksen mukaan olemaan todennäköisesti Hanhelassa, mutta sen rakentaminen edellyttää lähialueelle sijoitettavaa merkittävää sähkönkulutusta.

Talousvyöhykkeellä sijaitsevan merituulivoimahankeeseen 400 kV yhteystarve on kuitenkin syytä merkitä kaavakartalle, koska sen liityntäpisteen tiedetään olevan Raahen Hanhelan sähköaseman läheisyydessä Fingridin tekemän merituulivoiman liityntäpisteselvityksen perusteella.

Tuulivoimahankeiden liityntäjohtojen yhteystarvemerkinä osoittamisesta maakuntakaavakartalla on julkisessa ehdotuksessa luovuttu. Tuulivoimahankeiden sähkönsiirtoreittien linjauksiin liittyy paljon epävarmuuksia ja voimajohtoreitti varmistuu vasta lunastuslupavaiheessa.

Hanhikivenniemen laivaväylän sijainti tarkistetaan ja tarvittaessa muutetaan. Veneväylämerkintä voidaan siirtää Maanahkiaisien merituulivoimalueen itäpuolelle.

Raahen SSAB:n voimajohtomerkinä kaavakartalla korjataan uudeksi voimajohtoksi. Kaavakartalla rinnakkaiset, saman jännitetasoon voimajohtot on esitetty kaavateknisistä syistä johtuen yhdellä viivamerkinällä.

Voimajohto tulisi esittää maakuntakaavaehdotuksessa uutena 2x400 kV:n voimajohtona, sillä sen linjaus on valikoitunut YVA-menettelyn perusteella ja aluetta tulisi ehdottomasti koskea maankäyttö- ja rakennuslain 33§ mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

SSAB: kahdennetun voimajohdon rinnalle on esitetty Halla-hankkeelle suuntautuva voimajohdon yhteystarve. Yhteystarvemerkinä on ohjeellinen ja suuntaa antava, mutta suojeleuhjelmien kannalta saattaisi olla merkityksellistä huomioida, ettei voimajohto voi missään tapauksessa rakentua SSAB:n tehdasalueen eikä Raahen Sataman alueille, vaan yhteystarve tulee osoittaa länteen jo SSAB:n tehdasalueen eteläpuolella.

MERITUULIVOIMA-ALUEET 212 JA 211

Raahen kaupunginhallitus on hyväksynyt Metsähallituksen kaavoitusaloitteet Pyhäjoki-Raahe (EBBA) sekä Raahe-Siikajoki läntinen merituulivoimahankkeiden osayleiskaavan laatimisesta. Suunnittelualueet noudattavat vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetyt merituulivoima-alueiden rajauksia tv-2 212 ja 211.

Vaihemaakuntakaavan teemakartalla (LIITE 1) olisi hyvä osoittaa ohjeellinen yhteystarvemerkinä voimajohdoille merituulivoimala-alueille tv-2 211, 212 ja 210.

VIHANNIN ELINTARVIKEALAN KESKITTYMÄ

Vihannin kuntakeskuksen läheisyydessä sijaitseva elintarviketuotantolaitos on kehittynyt viime vuosina merkittävästi. Tuotantoprosesseja ollaan muuttamassa ympäristöystävällisiksi tavoitteena kiertotalouden periaatteet, maatalouden kestävä kehitys sekä omavaraisuus ja huoltovarmuus. Alueelle ollaan parhaillaan rakentamassa 10 GWh:n vuositehoista biokaasulaitosta tehtaan sähkön, lämmön ja höyryn tuotantoa varten. Alueelle tulisi osoittaa teollisuuden tuotanto- ja varastotilojen (t) alueen lisäksi seudullisesti merkittävä biojalostamon alue (t-1) tai seudullisesti merkittävien uusiutuvan energiantuotannon jatkojalostuksen tuotantolaitosten alue (t-2). Täydentävä merkintä on tarpeen jo käynnistyneen kehityksen mahdollistamiseksi. Jatkossa yleis- ja asemakaavoitusta tehtäessä olisi mahdollista tarkastella tilannetta sen osalta, niin että tulevaisuudessa laitos voisi palvella teollisuusaluetta laajemminkin.

EKOLOGISET VERKOSTOT

Viheryhteystarve on ollut maakuntakaavan yksi keskeisistä teemoista. Viheryhteystarpeella pyritään mahdollistamaan Pohjois-Pohjanmaan luontoympäristön säilyminen yhtenäisenä, luonnon monimuotoisuuden mahdollisimman hyvin säilyttävänä kokonaisuutena. Viheryhteystarpeen huomioiminen yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa on tarpeen, jotta luontokatoa pystytään hidastamaan uusien energiantuotantomahdollisuuksien kuten aurinkovoiman sekä tuulivoiman toteutuessa täysimääräisesti. Myös paljon tilaa vaativat investoinnit tulee pystyä sijoittamaan Pohjois-Pohjanmaalle niin, ettei huolettomasti turmella ekologisia verkostoja ja aiheuteta tarpeetonta luontokatoa, joka voitaisiin hyvällä suunnittelulla välttää. Viheryhteystarve merkintä osoitetaan maakuntakaavaehdotuksen teemakartalla, jonka takia sen oikeusvaikutus jää epäselväksi.

Vihantiin on osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa kyseiselle alueelle (kantatien 88, pääradan ja kantatie 86 väliin) teollisuus- ja varastoalue (t) kohdamerkinä. Esitetty kohdamerkinä t-1 tai t-2 tulisi päällekkäin olemassa olevan merkinnän kanssa, jonka voi katsoa käsittävän samalla myös biojalostamo ja/tai energiantuotannon jatkojalostamisen. Merkinnän lisääminen yleispiirteiseen (1:300 000) maakuntakaavakarttaan ei tuo lisäarvoa eikä merkintä erottuisi alueelta. Asia on mahdollista tuoda esille kaavaselostuksessa.

Tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä todetaan ekologisen verkoston osalta seuraavasti:

”ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia muihin elinkeinoihin, asutukseen, luontoympäristöön, tuulivoimalle herkille lajeille, Natura 2000 -verkostoon sekä ekologisen verkoston ja sen ydinalueiden säilymiseen tai muuhun ympäristöön. Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on

<p>Olisi tärkeää harkita viheryhteystarpeen osoittamista suunnittelumääräyksineen oikeusvaikutteisessa maakuntakaavassa ohjeellisena ja yleispiirteisenä merkintänä niin, että ekologiset yhteydet voidaan turvata yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p> <p>Kehittämislautakunta § 31 20.02.2024 Kaupunginhallitus § 51 11.03.2024 Kehittämislautakunta § 114 08.10.2024 Kaupunginhallitus § 273 14.10.2024</p>	<p><i>huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.”</i></p>
<p>Reisjärven kunta / vs. kunnanjohtaja Matias Ojalehto, tekninen johtaja Jari Vuori, 22.10.2024</p> <p>Muistutus: Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmastovaihe- maakuntakaava, Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen</p> <p>Johdanto</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteena tulisi olla mahdollistavuuden edistäminen puhtaan energian tuotannossa. Miksi siis rajoittaa mahdollisuuksia ja tehdä perusteellisia esteitä tuulivoimatuotannon osalta?</p> <p>Energiatuotannon keskittymä Reisjärvellä</p> <p>Reisjärvelle ja sen ympäristöön on syntymässä merkittävä puhtaan energian tuotannon keskittymä, johon alueen kunnat haluavat panostaa. Tämä keskittymä mahdollistaa pitkän aikavälin toimenpiteet, erityisesti vedyntuotannon alalla, joka perustuu vahvasti alueella oleviin tuulivoimahankkeisiin. Kansainväliset toimijat ovat tehneet merkittäviä aluevarauksia vedyntuotannon kehittämiseksi. Alueella on suunnitteilla lähes 600 tuulivoimalaa, joiden potentiaalinen yhteis-teho olisi jopa 4200 MW, ja investointiarvio tälle hankekokonaisuudelle ylittää 5 miljardia euroa.</p> <p>Maakuntakaavan haasteet</p> <p>Nykyisessä maakuntakaavassa on havaittu, että useat tuulivoimahankkeet, noin 280 voimalan osalta, sijoittuvat TV-1 aluerajojen ulkopuolelle. Tämä rajoitus hidastaa energiatuotannon kehitystä ja lisää riskejä kunnallisessa kaavoituksessa. Maakuntakaavan ei tule estää tai vaikeuttaa energiantuotannon hankkeiden toteuttamista. Nyt luodaan painetta hakea maksimaalista liikkumavaraa aluerajoissa, mikä johtaa viivästyksiin ja mahdollisiin oikeusprosesseihin.</p> <p>Paikalliset erityispiirteet</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Useissa Reisjärven kunnan kanssa käydyissä työneuvotteluissa on keskusteltu Reisjärvelle sijoittuvien potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutuksista ja näiden alueiden mahdollisuuksista tulla osoitetuksi uusina tv-alueina energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavaan. Kolmesta alueesta Kiiskineva on osoitettu energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavassa.</p> <p>Rauranselän ja Pikku-Kivinevan potentiaalisia tuulivoima- alueita ei ole nostettu missään vaiheessa energia- ja ilmas- tovaihe- maakuntakaavaan mm. Natura-alueisiin, maako- kaan ja metsäpeuraan kohdistuvien merkittävien haitallis- ten vaikutusten vuoksi. Tämä peruste vahvistui laaditun Natura-riskiselvityksen ja julkisen ehdotusvaiheen ympäris- töviranomaisilta saadun palautteen jälkeen.</p> <p>Maakuntakaavaa hyväksyttäessä on myös noudatettava luonnonsuojelulain (9/2023) luvun 5 säännöksiä, joissa sää- detään Natura-alueista, mm. Natura-alueiden suojelun pe- rusteena olevien luonnonarvojen heikentämiskiellosta ja suunnitelmien arviointivelvollisuudesta.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut antamassaan lausunnossaan, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jättää liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain (LSL 35 §) ja samalla luontodirektiivin vaatimuksiin.</p>

<p>Reisjärvellä on tullut esiin metsäpeuraan ja kulttuurimaisemiin liittyviä rajoitteita, jotka edellyttävät tarkkaa paikallistason selvitystä. Maakuntakaavan varovaisuusperiaate voi johtaa liialliseen rajaamiseen, mikä hankaloittaa tarpeellisten selvitysten tekemistä. Paikallisesti olemme parhaat asiantuntijat selvittämään luonto- ja ympäristöarvot kunnan strategian mukaisiksi.</p> <p>Ehdotus</p> <p>Ehdotamme, että maakuntakaava palautetaan valmisteluun siten, että se ei ennakkoon rajoita energiantuotannon hankkekehitystä. Erityisesti Rauran ja Pikkukivinevan alueiden tuulivoimahankkeita tulisi tarkastella kunnallisessa päätöksenteossa alemmilla kaavatasoilla.</p> <p>Yhteenveto</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tulee toimia mahdollistavana ja tukevana kehitykselle, ei esteenä. Tarvitsemme kaavoitusta, joka huomioi paikalliset tarpeet ja mahdollistaa puhtaan energian tuotannon kehittämisen. Maakuntakaavan tulee tukea myös Reisjärven kuntaa ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheen kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen huomioiden saatu palaute ja se asetetaan uudelleen nähtäville helmikuussa 2025.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Taivalkosken kunta / va. kunnanjohtaja Mirva Haataja, 18.10.2024 (saatu sähköpostitse 18.10.2024)</p> <p>Taivalkosken kunnan muistutus/kannanotto energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan liitolle</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksen alustuksessa todetaan, että ilmastonmuutos on vahvana teemana kaikessa valtakunnallisessa päätöksenteossa ja ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ottamista. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus maakuntakaavoituksella. Pohjois-Pohjanmaa kehittyy jatkossakin uusiutuvan ja vähäpäästöisen energian maakuntana.</p> <p>Tosiallisesti ilmastomuutoksen hillintää Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella estää itäisen maakunnan osalta se, että uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa rajoitetaan merkittävästi. Esimerkiksi tuulivoiman rakentamisen osalta rajoituksia on tullut lisää maakuntakaavan luonnosvaiheen tilanteesta. Maakuntakaavan ehdotus tuulivoiman käyttöönotolle ei mahdollista tuulivoiman rakentamisessa samassa määrin kuin läntisen maakunnan alueelle kaavaan tehtyjen rajoitusten vuoksi. Maakuntakaavan tehdyt ehdotukset eivät puolla kuntien kehittymistä, uusien tulovirtojen saamista ja edistä kuntien ilmastomuutoksen hillintää tai tavoitetta olla hiilineutraaleja kuntia tulevaisuudessa. Tuulivoiman poissulkeminen rajoittaa maakunnan itäisen osan teollisen energiantuotannon kehittymisen ja vetytuotannon käyttöönoton.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

Kunnilta odotetaan toimenpiteitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Kuitenkaan tämä ei ole mahdollista maakuntakaavan tehtyjen ehdotusten perusteella.

Yleispiirteinen maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta. Mikäli maakuntakaavalla rajataan tiettyjä alueita kuntien todelliset kaavoitusmahdollisuudet heikentyvät ja tämä poissulkee myös kuntien kehityksen.

Pohjoisen ohjelman kirjausten mukaan Pohjoista aluetta on tavoitteena kehittää. Ehdotus maakuntakaavasta ei tue Pohjoisen ohjelman tavoitetta, koska maakuntakaava ehdotus on laajasti kuntien kehittymistä poissulkeva. Jotta maakunnan itäinen alue halutaan pitää asuttuna rajaturvallisuuden varmistamiseksi, tulee myös maakuntakaavan osoittaa alueen kehittymisen edellytykset. Nykymuodossaan maakuntakaava ehdotus on rakennettu ongelmalähtöisesti eikä tulevaisuutta ajatellen. Lisäksi maakuntakaavassa ei ole huomioitu puolustusvoiman muutoksia, jotka voivat helpottaa kattavaa tuulivoimarakentamista Koillismaahan alueelle.

Vuorovaikutus jäsenkuntien ja sidosryhmien kanssa on ollut valmisteluvaiheessa aktiivista. Aktiivisesta keskustelusta huolimatta maakuntakaavan laatimisessa maakuntakaavoittajien mielipiteet ja linjaukset ovat olleet keskustelun kärki. Kuntien ehdotuksia kaavan muuttamiselle ei ole huomioitu millään tavalla, vaikka niitä on esitetty perustellusti. Kaiken kaikkiaan maakuntakaava keskustelujen jälkeen kunnat on jätetty arvailujen varaan siitä, mitä tuulivoima-alueita kunnat tulevat saamaan. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteissa tai kriteereiden esittelyissä on ollut ristiriitaisuuksia, jotka ovat tuulivoiman käyttöä poissulkevia Koillismaalla, mutta eivät kuitenkaan länsipuolella maakuntaa.

Maakuntakaava koskevassa pohjustuksissa nostetaan esille, että bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta, ilmastotavoitteet huomioiva maankäyttö ja vähäpäästöinen liikkuminen, kestävä energian tuotanto sekä maatalouden uudistuminen luovat edellytykset kestävään kasvuun. Kuitenkaan Koillismaalle näitä edellytyksiä ei kaavassa suoda. Vähäpäästöisen liikkumisen mahdollistamiseksi maakuntakaavassa tulisi Taivalkosken kunnan osalta kaavassa huomioida raideyhteyden palauttaminen Suomussalmi (Pesiölä) - Taivalkosken väliseltä matkalta, joka parantaa merkittävästi kansallisen huoltovarmuutta ja edistää kuntien ilmastotavoitteita vähäpäästöisten toimien edistämisestä. Raide yhteys on kaavamerkinnässä, mutta liikennejärjestelyissä asiaa ei ole huomioitu millään tavalla.

Sähköverkon kehittyminen näyttää jäävän myös heikoksi Taivalkosken kunnan alueella mikä estää uusiutuvan energian hankkeiden edistämisen kunnan alueella ja kuntien rajaseudulla.

Julkisessa ehdotusvaiheessa Taivalkosken kuntaan esitetään seuraavia alueita:

TV 1 409 : Kolkonjärvenalue

TV1 416: Koiravaara Kumottavat

TV1 304 Huuhkajavaara

Ehdotettavista alueista puuttuvat kaikki muut potentiaaliset kunnan tuulivoima-alueet, joihin on mahdollisuus rakentaa tuulivoimaa Taivalkosken kunnan tekemien selvitysten perusteella. Maakuntakaavaehdotuksessa Taivalkosken kunnan tuulivoimarakentamista on rajattu pois puolustusvoiman tutka-aseman vuoksi. Taivalkosken kunta pyytää

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen lähtökohtana on Suomessa tie- ja rataverkon kehittäminen olemassa olevaa verkostoa hyödyntäen. Ottaen huomioon valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjaukset sekä Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyön yhteydessä tehdyt havainnot, ei uusille ratayhteyksille ole nähty liikenteellisiä tai maankäytöllisiä perusteita. Pohjois-Pohjanmaan liitto jatkaa pohjoisten yhteyksien kehittämistä tiiviissä yhteistyössä muiden Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan alueiden kanssa.

Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisesti merkittävät tuulivoimaloiden alueet, jotka ovat selvitysten ja vaikutustenarvioinnin kautta valikoituneet maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen näkökulmasta kestäville sijainneille.

<p>merkitsemään potentiaaliset tuulivoima-alueet maakuntakaavaan ehdollisina alueina, jotka voidaan ottaa käyttöön, kun puolustusvoimat antavat kunnalle myönteisen päätöksen tuulivoimarakentamiselle kaavaan esitetyille alueille. Suomen liityttyä Natoon rajaseudun turvallisuus kehittyy ja monipuolistuu, joka tuo uusia mahdollisuuksia ilmalvalvonalle sekä tutkaamiselle. Tämä mahdollistaa myös tuulivoiman laajemman rakentamisen jatkossa Taivalkosken kunnalle.</p> <p>Johtopäätös: Taivalkosken kunta ei hyväksy energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen viranomaisaineistoa esitetyssä muodossa, joka heikentää etenkin maakunnan koillisosan elinvoimaisuuden kehittämistä sekä hiilineutraalisuuden taivoittelua.</p> <p>Taivalkosken kunta vaatii, että maakuntakaavassa tulee osoittaa kaikki mahdolliset kunnan tuulivoimalle potentiaaliset alueet ehdollisina ehkä-merkinnällä tv1- merkinnällä.</p> <p>Maakuntakaavaan Taivalkosken kunnan ja Kuusamon kaupungin rajalla sijaintaohjauksellissa numerolla 39 ja 45 oleva Ukonpalon alue tulee palauttaa tv1-merkinnällä maakuntakaava, koska alueelle on käynnistymässä tuulivoimahanke.</p> <p>Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 5.2.1999/132 28§ vastainen, eikä tue maakunnan elinkeinon toiminta-edellytyksiä.</p> <p>Maakuntakaava on myös ristiriitainen maankäyttö- ja rakennuslain 4a§ huoltovarmuus näkökohtien ja 5 § alueiden käytön sijoittelun kanssa.</p> <p>Maakuntakaavassa esitetty sähköverkko ei mahdollista Koillismaan alueen uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa sillä laajuudella, joka olisi kunnilla mahdollista.</p>	<p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa maakunnan tuulivoimarakentamista alueille, joissa tuulivoiman toteutumisen vaikutukset eivät muodostu merkittäviksi. Tuulivoimaa merkittävästi rajaavia toimintoja ovat puolustusvoimien valvontajärjestelmiin kohdistuvat vaikutukset, joiden suhteen ei ole lähitulevaisuudessa odotettavissa tuulivoimarakentamisen mahdollistavia muutoksia.</p> <p>Ukonpalon hankealueella ei ole tällä hetkellä edellytyksiä nousta seudulliseksi tuulivoimaloiden alueeksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan puolustusvoimien aluevalvontaan liittyvien haitallisten vaikutusten vuoksi.</p> <p>Alueidenkäyttölain 4 § koskee kansallista turvallisuutta alueidenkäytössä: <i>Alueidenkäytön suunnittelussa on turvettava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä.</i></p> <p>Maakuntakaavassa osoitettu sähköverkko on esitetty kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa käydyn vuoroaikutuksen mukaisesti.</p>
<p>Utajärven kunta / kunnanjohtaja Anne Sormunen 17.10.2024 (saatu Utajärven kirjaamosta 19.11.2024)</p> <p>Utajärven kunnan lausunto nähtävillä olevasta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksesta</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on valmistellut energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusta ja vähentänyt tai pienentänyt merkittävästi tuulivoima-alueita kaavaehdotusvaihetta varten. Utajärven kunta on antanut lausuntoja ja toimittanut näkemyksiään liitolle jo aikaisemmin, eikä niitä ole huomioitu liitossa riittävällä tavalla. Lisäksi kaavaehdotuksessa on lukuisia yleismääräyksiä, jotka hankaloittavat kaavoitusta.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

Yleiset kaavamääräykset

Keskeisin kaavaehdotuksessa huomioitava asia on se, että yleisiä kaavamääräyksiä on poikkeuksellisen paljon, ja ne ovat pääosin luonteeltaan suunnitteluohjeita.

Suunnitteluohjeiden esittäminen sitovina kaavamääräyksinä on ongelmallista, koska ne ovat epätasällisia, monitulkintaisia ja tapauskohtaisia, ja silti yleisinä kaava määräyksinä oikeudellisesti sitovia. Mikäli kaava määräykset jäävät voimaan esitetystä laajuudessa, seurauksena on oikeusasteiden ruuhkautuminen, ja valtaosa hankkeista palautuu kaavoitukseen, koska hankkeita ei ole saatu suunniteltua täsmällisesti kaavamääräysten mukaisesti. Tästä syystä esitämme, että kaikki ohjeenomaiset kaavamääräykset siirretään yleisistä kaavamääräyksistä kaavaselostuksen puolelle. Aurinkovoiman sijoittamista myöskään ei ole tutkittu maakunta kaavoituksen yhteydessä, eikä kaavassa ole aurinkovoimaa koskevia merkintöjä, joten kaikki aurinkovoimaa koskevat kaavamääräykset tulisi poistaa kaavamääräyksistä ja siirtää kaavaselostukseen.

Kumpusuo tv-1, 541 (SOM 101)

Alueella on vireillä Tornikankaan tuulivoimapuiston YVA- ja kaavoitusmenettely. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on tullut vireille 7.11.2022 ja ollut nähtävillä 23.11. - 23.12.2022. Lisäksi hankkeesta vastaava on toteuttanut Tornikankaan tuulivoimahankkeen asukaskyselyn kesällä 2023.

Hanketta on suunniteltu maksimissaan 44 tuulivoimalan kokonaisuutena ja se on parhaillaan YVA- ja kaavaselostusten laadintavaiheessa. Jo tehtyjen YVA-selvitysten pohjalta todellinen voimalamäärä tulee olemaan maksimivaihtoehtoa pienempi. YVA-menettelyssä vaikutukset luontoon, lajistoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yhteisvaikutuksiin arvioidaan laajasti pohjautuen perusteellisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Utajärven kunnan lausunto perustuu vielä julkaisemattoman YVA-selostuksen mukaisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.

Maakuntakaavaehdotuksessa suunnitteilla olevan Tornikankaan hankealueen etelä- ja itäosia ollaan rajaamassa merkittävästi osin pois. Kaavaehdotusaineiston mukaan [tv] "alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet Pilkkasuon suojelualue, maakotkavaikutukset sekä etäisyys Säippäsuo-Kivisuon Natura2000 - alueeseen.". Natura-alueen ja maakotkan lisäksi merkittäviä vaikutuksia todetaan kohdistuvan ekologisia yhteyksiä hyödyntävään metsä peuraan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yhteisvaikutuksiin.

Utajärven kunnan näkemyksen mukaan alueen rajaaminen kaavaehdotuksessa esitettyllä tavalla ei perustu riittäviin vaikutusten arviointeihin, ja se rajoittaa merkittävästi Tornikankaan tuulivoima puistoalueen tarkempaa suunnittelua yleiskaavoitusprosessissa. Maakuntakaavoituksen vaikutusten arviointi on perustunut yleispiirteisempään tietoon kuin mitä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn selvitysten perusteella on ollut käytettävissä.

Esimerkiksi Tornikankaan jo valmistuneen Natura-arvioinnin perusteella hankkeesta ei todeta aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Säippäsuo-Kivisuon Natura2000 -alueelle. Lisäksi Pilkkasuon luontoarvot on tunnustettu myös

Yleiset suunnittelumääräykset ovat täsmentyneet kaava-prosessin kuluessa saadun palautteen ja viranomaistahojen kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta. Ne ohjaavat tarkoituksenmukaisella tavalla maakunnan maankäytön suunnittelua.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN KAAVATKAIKU Tornikankaan hankealueelle julkisessa ehdotuksessa osoitettu tv-1 541 (Kumpusuo) alueen ja viranomais ehdotusvaiheessa poistettu tv-3 539 (Pyyhesuo) perustuvat riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (maakotkaselvitys, elinympäristömallinnus, Natura-riskiselvitys ja ekologisen verkoston selvitys).

Maakuntakaavaa hyväksyttäessä on noudatettava luonnonsuojelulain (9/2023) luvun 5 säännöksiä, joissa säädetään Natura-alueista, mm. Natura-alueiden suojelun perusteena olevien luonnonarvojen heikentämiskiellosta ja suunnitelmien arviointivelvollisuudesta.

hankekohtaisissa selvityksissä, joten alueelle ei tulla kohdistamaan toimenpiteitä. Vaikutusten arvioinnin perusteella myöskään maakotkaan ei kohdistu raja-arvoja ylittäviä vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia on arvioitu tiiviissä yhteistyössä lähimpien hankkeiden (Maaselkä ja Pontema) kanssa.

Näin ollen, Utajärven kunta pitää Tornikankaan (Kumpusuo tv-1, 541) energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheen tv-1 aluerajausta (Kuva 1) kohtuuttoman suppeana suhteessa hankkeessa jo tehtyjen yksityiskohtaisten vaikutusten arviointien tuloksiin, jotka mahdollistavat nykyisen ehdotusvaiheen tv1 aluerajauksen laajentamisen edelleen etelän ja idän suuntiin.

Ympäristö / Metsäpeura

Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa Tornikankaan hankealueen on todettu sijoittuvan eteläosastaan vaihe- maakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura 2000 riskiarvioinnissa (PPL 6/2024) määritellyn ekologisen verkoston luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen yhteyden varrelle, jota etenkin metsäpeuran todetaan hyödyntävän.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksen esittelytilaisuudessa (3.10.2024) tuulivoima-alueiden Natura 2000 riskiarvioinnin kaavaratkaisujen vaikutusten periaatteena ja kriteerinä todettiin käytetyn 5 km suoja puskuria tv-alueen ja Natura-alueen välillä silloin, kun Natura-alueen suojeluperusteena on metsäpeura. Muussa tapauksessa suojapuskurina on käytetty 3 km.

Utajärven kunta näkee edellä esitetyt periaatteet ja kriteerit perusteettomana ottaen huomioon metsäpeuran suojelustatuksen (ei tiukasti suojeltu vaan suojelu perustuu Natura-alueisiin) ja se, että metsäpeuralle ei ole olemassa laisäädäntöön perustuvia suojaetäisyyksiä. Lisäksi energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen aineiston liitteen 1, seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet (tv-1, tv-2) luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto (MKH 17.9.2024), mukaan Tornikankaan hankealue (164) ei sijoitu ekologisen verkoston ydinalueelle (Kuva 2). Kaavaehdotuksen esittelytilaisuuden aineistossa on todettu, että "tuulivoimaloiden alueita voi sijoittaa ekologisten yhteyksien varrella" ja "tärkeimmät huomioitavat kohteet ovat ekologisen verkoston ydinalueet".

Luonnonvarakeskus (Luke) arvioi metsäpeurojen määrää talviaikaan tehtävien lentolaskentojen avulla ja viimeisimmän (20.3.2024) seurantajulkistuksen mukaan Suomenselän populaation koko on vakaa, käsittäen noin 2000 yksilöä. Hankealueen YVA-menettelyn yhteydessä tehdyn metsäpeuraselvityksen perusteella metsäpeuran pohjoisella laidunalueella (3748 km²) elää siten arviolta vain 5-10 % koko Suomenselän talvehtimisalueen metsäpeurapopulaatiosta. Itse Tornikankaan hankealue käsittää kyseisestä pohjoisesta laidunalueesta vain pienen osan. Hankealueen ulkopuoliset laajat Natura-alueet sen sijaan tarjoavat runsaasti elintilaa metsäpeuroille. Utajärven kunta ei täten näe tarkoituksenmukaisena, että laajoja alueita Natura-alueiden ulkopuolella suojellaan rakentamistoimenpiteillä.

Toisaalta Utajärven kunta pyytää kiinnittämään huomiota myös siihen, että Tornikankaan hankealue sijaitsee metsäpeuran toivotun levinneisyysalueen pohjoisrajan, eli poronhoitoalueen välittömässä läheisyydessä, jossa metsäpeuran

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut antamassaan lausunnossaan, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jättää liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain (LSL 35 §) ja samalla luontodirektiivin vaatimuksiin.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheen kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen huomioiden saatu palaute. Kaavaratkaisun tueksi on laadittu uusi Natura-riskiarviointi. Kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville helmikuussa 2025.

Suunnitteluperiaatteena metsäpeuran huomioimiseksi energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotuksessa tuulivoimaloiden alueet sijoittuvat vähintään 5 kilometrin etäisyydelle niistä Naura-alueista, joissa metsäpeura on suojeluperusteena.

Samaa viiden kilometrin etäisyysvaatimusta on myös suositeltu käytettävän niille Natura-alueille, joille metsäpeuraa on ehdotettu suojeluperusteeksi. Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheessa näille Natura-alueille on käytetty pienempää suojavyöhykettä. Vaikutuksia arvioidessa on huomioitu myös tuulivoima-alueen sijoittuminen metsäpeuran tärkeille esiintymis- ja vasomisalueille ja vaellusreitille. Pelkästään metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten vuoksi maakuntakaavasta ei ole poistettu tuulivoimaloiden alueita.

Yksityiskohtaisemmassa hankekaavoituksessa vaikutukset metsäpeuran osalta selvitetään, jolloin tukeutuminen maakuntakaavan tv- aluerajaukseen varmistuu.

Maakuntakaavassa esitetyt tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä

ja poron risteytyminen vaarantaa metsä peuran perimää. Pohjois-Pohjanmaan osalta sekoittumis- ja risteymäriski on uusi ilmiö, joka on seurausta Suomenselän metsäpeurojen levittäytymisestä poronhoitoaluetta kohti.

Utajärven kunta muistuttaa, että vaihemaakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa esitetyt ratkaisut on tarkoitettu tarkentumaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Tornikankaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutuksia ekologisia yhteyksiä hyödyntävään metsäpeuraan on selvitetty tarkasti ympäristövaikutusten arviointien yhteydessä toteutetun elinympäristömallinnuksen, pantadatan sekä maastonselvitysten pohjalta. Tulokset huomioidaan osayleiskaavaa laadittaessa.

Maakotka

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa todetaan Tornikankaan hankealuetta rajatun myös maakotkavaikutusten vähentämiseksi. Kuten metsäpeuran, Utajärven kunta toteaa myös maakotkan osalta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen ratkaisuja tehdyn ilman yksityiskohtaisempaa hankekohtaista vaikutusten arviointia.

Tornikankaan ympäristövaikutusten arviointien yhteydessä toteutetun maakotkan elinympäristö- ja törmäysmallinnuksen, maastotarkkailun sekä Ponteman ja Maaselän tuulivoimapuistojen yhteisvaikutusten arviointien perusteella hankkeen ei ole todettu ylittävän viranomaisohjeistusten mukaisia merkittävien vaikutusten raja-arvoja. Lisäksi Utajärven kunnan näkemyksen mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelussa on maakotkavaikutusten osalta käytetty aineistoa, joka yliarvioi kotkalle aiheutuvia riskejä. Maakotkan suuren riskin raja-arvona on valmistelussa käytetty 0,05, joka perustuu valmisteilla olleeseen ja sittemmin ympäristöministeriön hylkäämään Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa -selvitykseen. Viranomaisille on ministeriön toimesta toimitettu ohjeistus, jonka mukaan viranomaispäätöksiä ei tule perustaa kyseiseen selvitykseen.

Utajärven kunta toteaa, että myös maakotkaan kohdistuvat vaikutukset tullaan huomioimaan yleiskaavoituksen yhteydessä tehtävässä hankealueen lopullisessa rajauksessa sekä tuulivoimaloiden sijoittelusuunnitelmassa siten, että raja-arvoja ylittäviä vaikutuksia ei pääse syntymään.

Tynnyrikorven kaavamerkintä tv-1 544

Vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa aluetta (tv-544) on supistettu kolmasosaan kaavaluonnoksessa esitetystä laajuudesta. Aluetta on pienennetty luonnosvaiheesta kauttaaltaan maakotkavaikutusten vuoksi kasvattamalla etäisyyttä ydinreviiriin. Lisäksi aluetta on rajattu kasvattamalla etäisyyttä Viinivaaran pohjavesialueeseen, Natura- alueisiin sekä valtakunnallisesti arvokkaaseen Olvassuon maisema-alueeseen.

Utajärven kunta esittää rajauksen tv-1544 laajentamista luonnosvaiheen rajauksen mukaiseksi. Esityksen perustelut ovat seuraavat:

- 1) Tynnyrikorven hankealueella on noin 20 maanomistajaa, jotka ovat päättäneet kehittää mailleensa uulivoimaa. Maakuntakaavaehdotuksen mukaan hankealue pieneni kolmasosaan nykyisestä. Tämä merkittävästi

tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueerajauksen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavataso tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla.

Tornikankaan hanke sijoittuu luontoarvojen näkökulmasta herkälle alueelle kahden laajan Natura-alueen väliin. Hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös suojelualueita ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luo-1 alueita. Alueet ovat myös maakotkan ja metsäpeuran tärkeitä elinympäristöjä. Maakuntakaavan tv-1 541 (Kumpusuo) sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueita yhdistävän verkoston varrelle. Tämä osa ekologista verkostoa on Natura-riskiselvityksessä määritelty myös metsäpeura-verkostoksi.

Natura-alueisiin, ekologiseen verkostoon ml. suojelualueet, maakotkaan ja metsäpeuraan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi tv-1 541 aluetta ei ole mahdollista laajentaa.

Ympäristöministeriö ei ole hylännyt valmistelemaansa maakotkaselvitystään. Selvityksessä käytetty suuren riskin raja-arvo 0,05 on uusi raja-arvo, jota Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus suosittelee varovaisuusperiaatetta noudattaen käytettäväksi viimeisimmän parhaaseen tietoon perustuen. Ympäristöministeriö on viestipalvelu X:ssä antamassaan lausunnossaan 14.10.2024 todennut, että ”Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa” luonnosta saa hyödyntää maakuntakaavaa laatiessa.

Toisessa julkisessa ehdotusvaiheessa tuulivoimaloiden alueita rajattiin siten, ettei suuren törmäysriskin raja-arvo 0,06 ylity.

Tynnyrikorven hankkeen tv-1 544 (Kaskensuo I) rajauksessa on huomioitu vaikutukset Niittysuo-Siiransuon ja

<p>heikentää maanomistajien mahdollisuuksia kehittää omistamaansa maa-alueita varsinkin niiden maanomistajien osalta, joiden mailta tv-merkintä poistuu. Merkinnän merkittävä pienentäminen on kohtuutonta maanomistajien edun näkökulmasta. Kaavaluonnoksen mukainen rajausta mahdollistaisi sen, että hankkeessa huomioidaan ympäristöasiat siten, että myös maanomistajien etu toteutuu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Rajauksen supistamista perustellaan vaikutuksilla Natura-alueisiin. Vaikutuksia ei maakuntakaavoituksen yhteydessä kuitenkaan ole arvioitu sillä tarkkuudella, että vaikutuksen merkittävyys voitaisiin määritellä. Perusteellinen vaikutusarviointi tehdään Mustasuo-Tynnyrikorven hankkeen YVA:n yhteydessä, jossa määritellään myös riittävät toimenpiteet sille, että vaikutus Natura-alueisiin jää merkittävää vähäisemmäksi. Maakuntakaavoitus on yleispiirteistä, kun KHO on jo aiemmin todennut. 3) Maakuntaliitto esitti tärkeimpänä perusteluna tv-alueen poistamiselle vaikutukset maakotkaan pelkän työpöytä-tarkastelun perusteella ilman maastossa todennettua tietoa siitä, miten maakotka aluetta käyttää. Lisäksi liiton tekemä maakotkamallinnus on kiistanalainen eli työssä on käytetty Ympäristöministeriönkin kieltämiä todennäköisyyssarvoja (artikkeli aiheesta myös Helsingin Sanomat). On ilmeistä, että maakotka täytyy hankkekehityksessä huomioida, ja tehdä perusteelliset selvitykset maakotkan pesien käytöstä ja lentosuunnista. Yleiskaavoituksessa ja YVA-prosessin aikana hankkeissa tehdäänkin tutkitun tiedon perusteella yhteensovittamista. Mikäli maakuntakaavamerkintää supistetaan merkittävästi ilman, että lähialueen kotkien todellista käyttäytymistä maastossa tutkitaan, poistuu samalla mahdollisuus suunnitella hanke selvitystuloksiin nojaten parhaaksi mahdolliseksi alueelle soveltuvaksi tuulivoimahankkeeksi. 4) TV-alueen rajaaminen pohjavesialueen ulkopuolelle on perusteltua, mutta pohjavesialueeseen ei ole tarpeen pitää 1-2 km etäisyyttä, kuten kaavaehdotuksen TV-alueessa on tehty. Pohjavesialue huomioidaan YVA:n ja OYK:n vaikutusarvioinnissa, ja niissä esitetään riittävät lieventämiskeinot. 5) Maisemavaikutusten suhteen Olvassuon valtakunnallisesti maisema-alueen aluetta rajaava vaikutus idän suunnasta on liian pitkä. Jo luonnosvaiheessa tv- 544 alueen ja Olvassuon maisema-alueen välinen etäisyys oli 8 km. Ehdotuksessa tätä etäisyyttä on kasvatettu yli 10 kilometriin, mikä ei ole perusteltua ja varotoimenpiteenä selittämättömän raskas. Esimerkiksi tapauksessa KHO:2021:52 yhteensä 12 voimalaa sijoittui lähimmillään 800 m etäisyydelle valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta, ja vaikutuksia ei päätöksessä arvioitu niin merkittäviksi, että osayleiskaava olisi ollut maiseman vaalimista ja tuulivoimarakentamisen maisemaan sopeutuvuutta koskevien yleiskaavan sisältövaatimusten vastainen. 6) Ympäristöarvojen yksityiskohtainen selvittäminen kuuluu yleiskaava- ja YVA- menettelyyn, maakuntakaava on yleispiirteinen suunnittelutaso (vrt. KHO 2023:57 vuosikirjapäätös). Maakuntakaavan valmistelun arvioinnissa käytetään yleispiirteisiä olemassa olevia aineistoja, kun taas yleiskaava prosessissa selvitetään maastossa tarkemmin alueen todelliset arvot. Tällöin arvot on myös mahdollista huomioida hankesuunnittelussa siten, että suunnittelualueelle voidaan määritellä paras mahdollinen hanke ja vaikutusten lieventämistoimet. Tämä toteutui vielä maakuntakaavan luonnosvaiheessa, mutta nyt kaavaehdotuksessa tarkoitukseen sopimattomien yleispiirteisten aineistojen perusteella oli tehty liian yksityiskohtaista vaikutusarviointia, jonka vuoksi mm. Tynnyrikorven tv-alueita on rajattu. 7) Huomautamme myös, että heinäkuussa 2024 astui voimaan luonnonsuojelulain muutos, jonka myötä uusiutuvan energian tuotantolaitokset katsottiin erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi laitoksiksi (LSL 2023/9, §39). Muutoksen tarkoitus on sujuvoittaa hankkeiden etenemistä mm. Natura- alueiden ja suojeltujen eliölajien 	<p>Kiiminkijoen Naura-alueisiin, niiden suojeluperusteena ole- viin lajeihin ml. alueen sijoittuminen maakotkareviirille ja Viinivaaran pohjavesialueen läheisyyteen. Alueen vaikutus- arviointia on tarkemmin kuvattu kaavaselostuksen liit- teessä 2.</p>
---	---

<p>esiintymispaikkojen läheisyydessä. Tynnyrikorven tv-alueen pienentämisen perusteena on käytetty mm. Natura ja maa kotkaa. Ei olisi oikein tai kohtuullista, että muuttuneen luonnonsuojelulain kanssa ristiriitainen maakuntakaavoitus tällä tavalla tekisi tyhjäksi lainsäädännöllä tavoiteltavan sujuvoittamisen.</p>	
<p>Vaalan kunta / kaavoittaja Marianne Ojala ja kunnanjohtaja Minna Kärkkäinen, 24.10.2024</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotus, Vaalan kunnan lausunto</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto laatii neljättä, koko maakunnan alueidenkäyttöä koskevaa vaihemaakuntakaavaa, jonka pääteemoina ovat energiantuotanto, viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu, aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet sekä energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen.</p> <p>Vaihemaakuntakaavan taustalla on Pohjois-Pohjanmaan osallistuminen energiamurrokseen, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on 18.9.2024 lähettänyt alueen kuntiin tiedotteen kaavaehdotuksen nähtävillä olosta ja mahdollisuudesta tehdä muistutus kaavaehdotuksesta kuulemisaikana.</p> <p>Vaalan kunnan lausunto</p> <p>Vaalan kunta on tutustunut kaavaehdotusvaiheen aineistoon. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimiseksi on tuotettu suuri määrä tausta-aineistoa, joista myös alueen kunnat voivat merkittävästi hyötyä kuntien sisäisen alueidenkäytön suunnittelussa. Vaalan kunta kiittää laajasta aineistosta ja kattavasta tutkimuksesta, jota kaavatyön taustalla on tehty.</p> <p>Vaalan kunta on antanut energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa lausunnon syksyllä 2022 sekä viranomaisehdotuksesta lausunnon keväällä 2024. Lausunnoissaan kunta on korostanut maakuntakaavan mahdollistavan luonteen tärkeyttä; Vaalan kunta pitää tärkeänä, että maakuntakaava toimii yleispiirteisenä alueen kehittämisen mahdollistajana, joka ei tarpeettomasti rajoita alueellista suunnittelua ja tarkemman, kuntatason kaavoitusta. Pohjois-Pohjanmaan liitto on kertonut tavoitteekseen tehdä tarkentuvan suunnittelun mahdollistava vaihemaakuntakaava, jolla ohjataan tuulivoimarakentamisen kokonaisuutta ja hallitaan tuulivoimarakentamisen vaikutuksia koko maakunnan tasolla.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

Vaalan kunta näkee maakuntakaavaehdotuksen vastaavan asetettuihin tavoitteisiin osittain. Koko maakuntakaavan alueella kaava voi hallita tuulivoimarakentamisen vaikutuksia, mutta tuulivoiman tarkentuvan suunnittelun mahdollistavuu-teen kaava ei tuulivoima-alueiden merkittävän vähentämisen ja pienentämisen myötä vaikuta pääsevän.

Toisaalta tuulivoima-alueiden seudullisesti merkittävän kokonaisuuden määritelmä on muutettu seitsemästä voimalasta kymmenen voimalaa käsittävään, mikä voi paikoin edistää hankkeiden toteutumismahdollisuuksia. Kokonaisuuden arviointi on kuitenkin haastavaa, kun kaavaa on aikaisemmissa vaiheissa käsitelty erilaisin määritelmin. Kaavaehdotuksen lyhyt nähtävilläoloaika ja loppuvuoden kiireellinen käsittelyaikataulu tuo erityisiä haasteita tarkasteluun.

Tuulivoima

Seudullisen kokoluokan tuulivoiman alueiden määritelmään tehty muutos on erityisen merkittävä ja suuria vaikutuksia aiheuttava. Seudullisen kokoluokan tuulivoimala-alueen voimalamäärää on nostettu seitsemästä kymmeneen, mikä mahdollistaa pienempien hankkeiden joustavamman kehittämisen, kun maakuntakaavamerkintä ei lähtökohtaisesti ole hankkeille välttämätön. Toisaalta lieventäminen voi aiheuttaa tuulivoimarakentamisen hajautumista, mikä ei lopputuloksen kannalta palvele kokonaisuutta. Jää myös arvailujen varaan, olisiko kokonaisuus muotoutunut toisenlaiseksi ja kuntien näkemykset olleet merkittävän erilaisia, mikäli määritelmä olisi ollut sama koko kaavaprosessin ajan.

Kaavaehdotuksessa viranomais ehdotusvaiheen tuulivoima-alueita on päivitetty monin tavoin, kuntien näkemyksiä on otettu huomioon. Vaalan kunnan osalta kunnan näkemys ei juurikaan ole aiheuttanut vaikutuksia. Vaalan kunta on viranomais ehdotusvaiheessa esittänyt, että Vaalan kunnan alueelle kaavaehdotuksessa tv-1 – alueina osoitettaisiin Haarasuonkankaan kaksi erillistä aluetta sekä Susisuon alue viranomais ehdotuksessa esitetyn rajauksin, Korteperänsuon ja Naulakankaan (myös Painuan kanava) alueet kaavaluonnoksen mukaisin rajauksin sekä Neittävänvaaran ja Iso-Pyyhesuon-Murronsuon alueet TUULI-hankkeen rajauksia myötäillen. Kaavaehdotuksessa on esitetty Vaalaan seuraavat tuulivoima-alueet:

Alue	Kaava- eh- dotuksen alue	Viranomais ehdotuk- sen alue	Kaava- luon- noksen alue	Tuuli- hank- keessa	Tilanne kaavaehdo- tuksessa
Haarasuonkangas, P	tv-1, 400	tv-1, 400	tv-1, 400	80, kyllä	<i>Susisuo yhdistetty</i>
Haarasuonkangas, E	tv-1, 401	tv-1, 401	tv-1, 401	90, kyllä	<i>Ei muutoksia</i>
Neittävänvaara	tv-1, 405	tv-1, 405	tv-3, 542 (Rosimo; Honkalan- kankaan alue)	104, ehkä	<i>Aluetta pienennetty Vaalassa ja kasva- tettu Siikalatvassa</i>

Susisuo		tv-1, 413		86, ehkä	<i>Yhdistetty Haarasuonkankaaseen</i>
Korteperänsuo		tv-1, 540	tv-3, 540	102, ehkä	<i>ei esitetty maakuntakaavaan</i>
Naulakangas	tv-1, 370	tv-1, 370	tv-1, 402	213, kyllä	<i>palautettu vmk3 -muotoon</i>
Painuan kanava			tv-1, 402	213, kyllä	
Turkkiselkä	tv-1, 373	tv-1, 373	tv-1, 403	248, kyllä	<i>palautettu vmk3 -muotoon</i>
Iso-Pyyhesuo – Murronsuo – Susisuo		tv-3, 539 (Iso-Pyyhesuo n alue, kumotaan)	tv-1, 413 (Susisuon alue, uutena)	86, ehkä	<i>ei esitetty maakuntakaavaan</i>

Haarasuonkankaan molempien alueiden osalta Vaalan kunta näkee tilanteen pysyvän tarkoituksenmukaisena. Susisuon alue on yhdistetty Haarasuonkankaan toiseen alueeseen, mutta etenevää kaavan hankealuetta pienempänä. Maakuntakaavamerkintä ei kuitenkaan luo tarkkaa aluerajausta, vaan kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueen rajauksista. Näin ollen Susisuon tuulivoimahanketta voidaan edelleen tutkia alkuperäisen rajauksen alueella.

Neittävänvaaran tuulivoimala-alueen muutokset kaavaluonnoksesta kaavaehdotukseen ovat olleet merkittäviä. Alueen rajaukseen kerrotaan vaikuttaneen lähiympäristön suuri herkkyys ja muutoksen suuruus tuulivoimarakentamiseen kohdistuvista vaikutuksista. Kylien saartovaikutusten välttämiseksi alue on osoitettu Naulakankaan tuulivoima-alueen viereen, millä on pyritty vähentämään vaikutusta myös Siika- ja Neittävänjokivarsien maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Naulakankaan alueen palauttaminen kolmannessa vaihemaakuntakaavassa hyväksytyyn muotoon aiheuttaa Painuan kanavan tv-1 – alueen jäävän vaille maakuntakaavamerkintää. Painuan kanavan tuulivoimahanke on seudullisesti merkittävää pienempi, mutta yleismääräykseen sisällytetyllä Oulujärveä koskevalla määräyksellä Painuan kanavan alueella ei käytännössä voida tuulivoimaa toteuttaa.

Neittävänvaaran ja Naulakankaan alueiden välinen etäisyys jää kaavaehdotuksessa hyvin lyhyeksi. Herää kysymys, olisiko näin lyhyellä välimatkalla ollut hyödyllisempää yhdistää alueet toisiinsa, kuten esimerkiksi Susisuo yhdistettiin Haarasuonkankaan alueeseen? Toisaalta Naulakankaan aluetta olisi voitu jatkaa myös lounaiseen, Honkalankankaan tutkittavana olevalla tuulivoimala-alueelle, jolloin etäisyys Siika- ja Neittävänjokivarsien maisema-alueisiin olisi kasvanut

Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet -Natura-alueen suuntaan sijoittuvat tuulivoimaloiden alueet lisäävät haitallisia vaikutuksia Natura-alueeseen ja sen suojeluperusteena oleviin lajeihin. Natura-alue on yksi niistä neljästä Natura-alueesta, joiden suojeluperusteena on metsäpeura. Näille Natura-alueille on oltava vähintään 5 km etäisyys uusista tuulivoimaloiden alueista

merkittävästi. Nykyisellä sijainnillaan Neittävänvaaran alue jää puoliväliin niitä kyliä, joihin kohdistuvien vaikutusten pienentämisellä aluerajausta perustellaan.

Tuulivoimarakentamisen yleismääräys Oulujärven ympäristössä

Viranomais ehdotusvaiheessa Vaalan kunta otti kantaa tuulivoimarakentamisen yleismääräyksen lisäykseen, joka koskee tuulivoimarakentamista Oulujärven ympäristössä. Lisäys tuotiin kaavaan vasta viranomais ehdotusvaiheessa.

Yleiset suunnittelumääräykset koskevat kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa. Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisesti merkittävät tuulivoimala-alueet, mutta niiden ulkopuolella voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Pohjois-Pohjanmaan alueella seudullisesti merkittävä kokonaisuus on vähintään kymmenen voimalaa käsittävä tuulivoimahanke. Lisämääräyksenä kuitenkin on, että Oulujärven ranta-alueella tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään viiden kilometrin etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta maisemavaikutusten vähentämiseksi. Tämä määräys koskee ainoastaan Vaalan kuntaa, koska se on ainoa Oulujärven rannalla oleva Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kunta.

Naapurimaakunta Kainuun puolella tuulivoimamaakuntakaavassa on yleismääräys, jonka mukaan tuulivoima-alueella tulee olla merkintä maakuntakaavassa jo kolmen teollisen kokoluokan tuulivoimalan puistolla, mikäli alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle viiden kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä. Kainuun maakuntakaavamerkinnässä on siis otettu etäisyyden lisäksi huomioon paitsi voimaloiden määrä, myös täsmennetty voimaloista teollinen kokoluokka.

ELY-keskuksen tuulivoimarakentamisen menettelykäsikirjassa pientuulivoimaksi määritellään yksittäinen voimala, joka muut määritelmän huomioiden asettuu käytännössä korkeusluokkaan 5–30 metriä. Pientuulivoimaa voidaan käyttää esimerkiksi akkujen lataukseen, suoraan sähköntuotantoon tai lämmitykseen omakotitaloissa, maataloudessa, vapaa-ajan-asunnoissa ja laitoksissa. Teollisen kokoluokan voimalaitosten tornien alin korkeus on määritelmästä riippuen noin 50 metriä.

Rakentamislain uudistuksessa alle 30 metriä korkealta tuulivoimalalta voidaan edellyttää rakentamislupaa, jos sen rakentamisella on vähäistä suurempaa merkitystä maisemaan. Yleensä pientuulivoimalat eivät näitä vaikutuksia aiheuta. Pientuulivoiman rakentamista pyritään siis valtakunnallisesti edistämään osana vihreän siirtymän edistämistä.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakunnan tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä yksiselitteisesti osoitetaan tuulivoimalat sijoitettavaksi vähintään viiden kilometrin etäisyydelle Oulujärvestä, ottamatta kantaa tuulivoimalan kokoluokkaan, tyyppiin tai määrään. Yleisen suunnittelumääräyksen osalta kaavamääräyksissäkin mainitaan, että yleiset suunnittelumääräykset koskevat kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa.

Maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleismääräys on ehdottomana määräyksenä erityisen voimakas, ja se kohdistuu vain yhteen alueen kuntaan. Se asettaa järven ympäristöön levittäytyneen kunnan asukkaat, yritykset ja muut toimijat eriarvoiseen asemaan paitsi muiden seutukunnan kuntien, myös rakentamislainsäädännön uudistusten tavoitteiden suhteen. Yksittäisen tai muutaman tuulivoimalan ja jopa teollista kokoluokkaa pienemmän tuulivoiman rakentaminen

Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä on tarkennettu seuraavasti:

*Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella **teollisen kokoluokan** tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta maisemavaikutusten vähentämiseksi.*

on määräyksen myötä mahdotonta koko kuntakeskuksen alueella, ja myös järven lähetyillä oleviin kyliin keskittyneiden yritysten alueella. Viiden kilometrin etäisyydelle Oulujärven ranta-alueista sijoittuvat niin kuntakeskus, suurimmat yritysalueet, maatiloja ja käytännössä Oulujärven pohjoispuolella kulkevan valtatie 22 sekä rautatien osuus, joiden varteen ollaan kehittämässä teollisuutta. Vaikutuksiltaan vähäisellä pientuulivoimalla voisi olla näillä alueilla tulevaisuutta.

Vaalan kunta on energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomais ehdotusvaiheen lausunnossaan ottanut kantaa yleismääräyksen sisältöön. Lausuntoon antamassaan vastineessa Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että tuulivoiman yleismääräyksen sisältöä tarkastellaan uudestaan vaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkiseen ehdotusvaiheeseen. Muutosta ei Oulujärveä koskevan määräyksen osalta kuitenkaan ole tapahtunut, eikä ole esitetty perusteita sille, miksi määräys säilytetään näin voimakkaana. Perusteita ei ole esitetty myöskään sille, miksi Vaalan puolella olevalla Oulujärvellä on kaavamääräyksen oltava sisällöltään kieltävämpi kuin naapurikuntien, Kajaanin ja Paltamon osalla Oulujärvestä koskeva naapurimaakunnan asettama määräys.

Kaavaslostuksessa tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia käsittelevässä luvussa 6.6.1 mainitaan, että etäisyysvaatimus on lisätty ehdotusvaiheessa tuulivoima-alueiden suurten maisemavaikutusten lieventämiseksi; Oulujärven maisemallista herkkyyttä mainitaan lisäävän valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Rokualla ja Manamansalossa sekä Säräisniemen maakunnallisesti arvokas maisema-alue ja Säräisniemen kylä, joka tunnetaan maakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä. Mm. näiden tunnistettujen maisemavaikutusten vuoksi ehdotusvaiheessa poistettiin Painuan kanavan ja Rosimon tuulivoimaloiden alueet. Lisäksi samaisessa luvussa kerrotaan, että yleismääräys 5 km etäisyysvaatimuksesta seudullisiin tuulivoima-alueisiin on myös Kainuun maakuntakaavassa. Tässä kuitenkin harhaanjohtavasti rinnastetaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntakaavojen yleismääräykset; Kainuun merkintä kun nimenomaan koskee seudulliseen kokoluokkaan asettuvaa tv- aluetta ja teollisen kokoluokan voimaloita, kun taas Pohjois-Pohjanmaan merkintä viittaa vain yleisesti tuulivoimaan, voimaloiden kokoluokasta ja alueellisesta mittakaavasta riippumatta.

Kaavaehdotuksesta on Oulujärven kohdistuneiden maisemavaikutusten perusteella poistettu kaksi seudullisen kokoluokan tuulivoima- aluetta. Näistä toisen YVA-ohjelma on ollut nähtävillä, ja siitä on selvinnyt, että tarkasteltavat voimalapaikat sijaitsevat yli viiden kilometrin päässä Oulujärvestä. Toisen alueen voimalapaikoista miltei kaikki sijaitsevat alle viiden kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.

Vaalan kunta esittää, että tuulivoimakaavoituksen yleisessä suunnittelumääräyksessä Oulujärveä koskevaa määräystä on tarkistettava, eikä se saa perusteetta olla estävämpi kuin Kainuun puolella oleva Oulujärveä koskeva määräys. Yleisen suunnittelumääräyksen tulee noudattaa maakuntakaavan yleispiirteisesti ohjaavaa luonnetta.

Yleisen suunnittelumääräyksen ensimmäinen lause kertoo suunnittelumääräyksen koskevan kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa. Yleismääräyksen sanamuodoissa on selkeästi tuotava ilmi, mikäli kaavamääräyksen tietyssä kohdassa viitataan vain seudullisen kokoluokan voimala-alueisiin tai teollisen kokoluokan voimaloihin. Yleisen suunnittelumääräyksen sanamuodoilla voidaan mahdollistaa maakuntakaavan tulkinta sen lähtökohdan, yleispiirteisyyden mukaisesti.

Oulujärven erityisiä maisemia voidaan suojella myös lievemällä määräyksellä kuin estämällä kaikki tuulivoimarakentaminen viiden kilometrin säteellä kaikista sen rannoista. Oulujärven maisemat ovat laajasti tunnistettuja ja arvostettuja Vaalan kunnassa. Maisemansuojelun näkökulmalla ei kuitenkaan ole oikeutettua estää yksittäisten voimaloiden tai teollista kokoluokkaa pienemmän tuulivoiman rakentamista esimerkiksi yksittäisten tilojen tarpeisiin, varsinkaan, kun esimerkiksi pientuulivoiman kokoluokka ei näkyviä vaikutuksia järvelle tule aiheuttamaan kuin aivan rannan tuntumassa, mikä on viidestä kilometristä hyvin pieni osa.

Aurinkoenergia maakuntakaavassa

Aurinkovoimaa ja sähkönsiirtoa koskevaa, kaavaluonnosvaiheessa lisättyä yleistä suunnittelumääräystä on päivitetty ehdotusvaiheeseen. Määräys sisältää suosituksia aurinkovoiman sijoittamiselle sekä sähkönsiirron suunnittelun osalta laajennetun yhteistyövaatimuksen hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisien sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden välille, samalla tavalla kuin tuulivoiman osalta on määrätty.

Yleismääräystä on myös laajennettu osioilla, joissa tarkennetaan suunnittelussa huomioon otettavia ja selvitettäviä kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoja, vaikutuksia elinkeinoihin ja asutukseen, poronhoitoalueiden erityispiirteitä, vesistövaikutuksia sekä mahdollisia haitallisia vaikutuksia puolustusvoimien sensori- ja tietoliikennejärjestelmille.

Teollisen kokoluokan aurinkoenergia-alueille ei tule erillistä kaavamerkintää, joten aurinkoenergia jää kuntakaavoituksella ratkaistavaksi, yleismääräyksen kautta maakuntakaavan ohjauksessa.

Sähkönsiirto

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN luonnos- ja viranomais ehdotusvaiheissa kaavakartalla esitettiin vireillä olevien tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden liityntäjohtoja, mutta julkiseen kaavaehdotukseen ei näitä enää osoiteta yhteystarpeina. Perusteluna kerrotaan YVA-menettelyn aikana tutkittavina oleviin hankealueisiin ja sähkönsiirtoreittien linjauksiin liittyvät epävarmuudet ja voimajohdon reitin varmistuminen vasta lunastuslupavaiheessa. Vaalan kunnassa on havaittu samat epäkohdat, ja kunta pitää selkeyden vuoksi hyvänä ratkaisuna, että kaavakartalle on jätetty vain maakunnan sähköverkon suuret voimajohdot, sähköverkon kehittämistarpeet sekä energianhuollon kannalta merkittävät voimat ja muuntamoalueet.

Kaavaselostuksen liitekartalla 1, johon on koottu kokonaiskuva maakunnan tuulivoima-alueista ja energiansiirrosta, esitetään lisäksi hankkeiden liityntäjohtot.

Viranomais ehdotusvaiheessa Vaalan kunta esitti Pohjois-Pohjanmaan liitolle toiveen selvittää mahdollisuutta perustaa karttapalvelu, jossa esitettäisiin eri vaiheissa etenemässä olevat tuulivoimahankkeet ja muut sähkönsiirtoa vaativat hankkeet ja niiden suunnitellut sähkönsiirtovaihtoehdot. Viranomais ehdotuksen vastineessaan liitto kertoo karttapalvelun perustamisen olevan haastavaa, sillä Fingrid ei toimita myönteisiä lausuntojaan maakuntaliitoille.

Pohjois-Pohjanmaan liitto tuo esille, että [Fingridin karttapalvelusta](#) ja verkkokiikarista löytyy ajantasainen tieto sähköverkoista ja suunnitelluista hankkeista.

Tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä on päivitetty sähkönsiirron osalta siten, että sähkönsiirron suunnittelussa yhteistyötä ulotetaan jatkossa muiden hanketoimijoiden lisäksi kuntiin, viranomaisiin sekä kanta- ja alueverkoyhtiöihin. Lisäksi veloitetaan arvioimaan sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä. Vaalan kunta pitää mahdollisena, että näillä muutoksilla saavutetaan hyötyä kaikkien osapuolten kannalta.

Ekologinen verkosto ja luonnon monimuotoisuus

Ekologinen verkosto muodostuu luonnon ydinalueista ja ekologisista yhteyksistä. Luonnon ydinalueet ovat rauhallisia ja yhtenäisiä, riittävän laajoja metsäalueita, joilla ihmisen vaikutus on vähäinen ja joilla eläimet pystyvät elämään. Ekologisella yhteydellä taas tarkoitetaan piirteiltään riittäviä metsäkäytäviä tai metsäketjuja, joiden kautta eläimet voivat siirtyä alueelta toiselle.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA ekologisen verkoston rajauksen tavoitteena on osoittaa tärkeimmät alueet, joilla turvataan tuulivoimatuotannolle ja myös sähkölinjoille herkkien lajien säilyminen pitkällä aikavälillä. Ekologisen verkoston rajauksessa on huomioitu sekä linnuston tärkeimpiä liikkumisreittejä että maaeläimistön tärkeimmät yhteydet ja luonnon ydinalueet. Myös susireviirien sijoittuminen on huomioitu. Ekologisen verkoston selvitystyön taustalla on laaja taustatyö, jota on toteutettu koko kaavaprosessin ajan. Ekologinen verkosto esitetään julkisessa ehdotusvaiheessa kaavaselostuksessa sekä sen liitekartalla ja otetaan huomioon tuulivoimarakentamisen yleisissä suunnittelumääräyksissä.

Pohjois-Pohjanmaan ekologinen verkosto kiertää Vaalassa Oulujärven eteläisen puolen rantoja, järven pohjoispuolella verkosto sijoittuu ranta-alueista etäämmälle. Lisäksi kunnan luoteis- ja pohjoisosissa ekologinen verkosto on vahvasti Natura- ja linnustoalueiden ympärillä. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen.

Liikennejärjestelmä

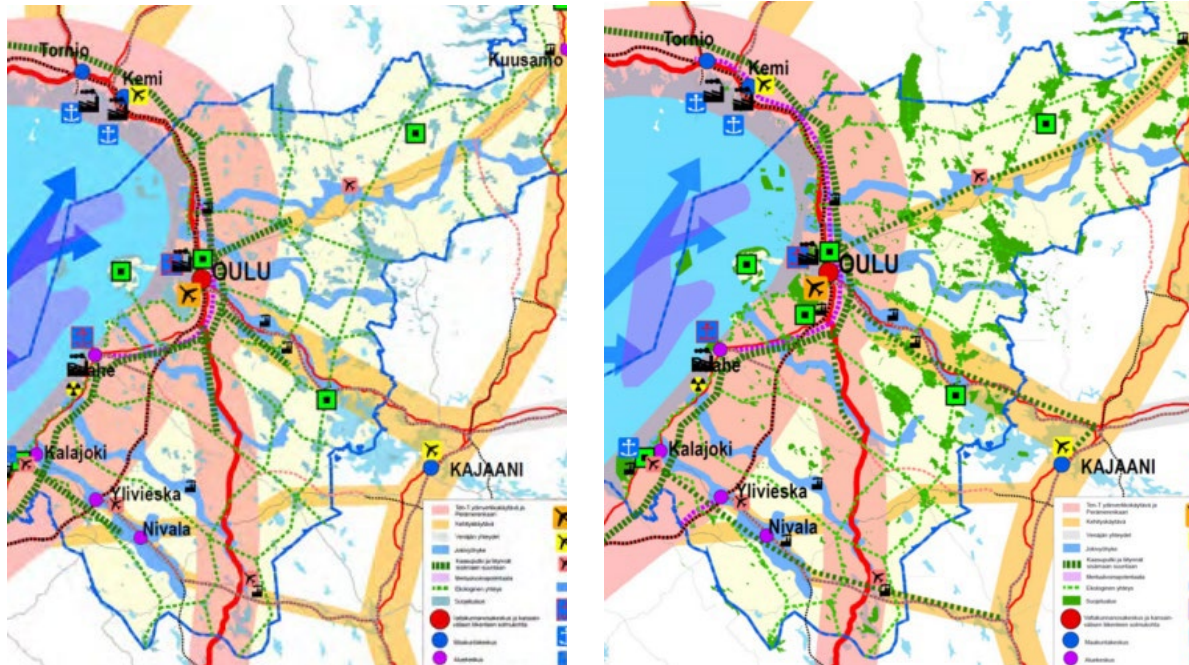
Vaalan kunta pitää tärkeänä, että valtatie 22 kehittämistä jatketaan. Kunta on edelleen sillä kannalla, että yhteysväli Oulu-Kajaani tulisi lisätä pääväyläasetukseen ja valtatie 22 kehittää valtatie 6 jatkeena. Muuttuneessa maailmantilanteessa itä-länsi – suuntaisten valtateiden merkitys korostuu osana reittiä Eurooppaan.

Teollisuus- ja varstoalueet, biotalous, energian jatkojalostus (vetytalous)

Vaalan kunta kiittää Pohjois-Pohjanmaan liittoa kaavaehdotukseen erillisestä esityksestä lisätystä vetytuotannon mahdollistavasta t-2 – aluevarausmerkinnästä ja Liminkankaan vihreän vedyn tuotanto- ja jatkojalostuslaitoksen huomioimisesta yhtenä toteuttamiskelpoisista, seudullisesti merkittävistä vetytaluuden alueista.

Valtatien 22 merkitys maakunnan sisäisissä ja ylimatekunnallisissa liikenneviroissa on tunnistettu Pohjois-Pohjanmaan päivitettyssä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Valtatie 22 kehittämistä edistetään liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tunnistettujen toimenpiteiden kautta.

Kaavaselostuksen luvussa 4.1.2 kerrotaan Pohjois-Pohjanmaan aluerakennetyöstä ja valmistuneesta Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltava aluerakenne 2050 – raportista. Kaavaselostuksen kuvana 20 kerrotaan olevan edellä mainitun työn yhdistelmäkartta, jonka maakuntahallitus on hyväksynyt 15.4.2024 (§67)1. (1 <https://ppliiitto.oncloudos.com/kouks/2024327-9-16910.PDF>) Kaavaselostuksessa esitetty kartta (seuraavista kuvista vasemmanpuoleinen) ei kuitenkaan vastaa valmiin aluerakennetyöraportin kuvaa 8 (kuvista oikeanpuoleinen); kuvista voi huomata eroavaisuuden tummanvihreän katkoviivan (”kaasuputki ja liittynät sisämaan suuntaan”) osalta:

Selostuksessa käytetty kuva lienee aluerakennetyön valmisteluvaiheesta. Vaalan kunta esitti valmisteluvaiheessa kaasuputken visiointia EMMI-hankkeen osoittamalla tavalla. Loppuraportin karttoihin kaasuputken sijaintia tarkennettiin huomioiden kunnista saadut kommentit.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavaehdotukseen kaasuputken yhteystarve osoitetaan vain Perämerenkaaren rannikolle, perustuen tähänhetkisiin kansallisiin selvityksiin. Merkintä näkyy sekä kaavakartalla että teemakartalla samantapaisena.

Vaalan kunta toistaa näkemyksensä siitä, että EMMI-hankkeen hahmotelma kaasuverkkoyhteysmerkinnästä on kattava ja kulkemalla läpi koko alueen se luo kuvan asiaan vihkiytyneestä maakunnasta. Koska kaasuputken

Kaavaselostukseen on päivitetty Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltava aluerakenne 2050 yhdistelmäkartan kuva.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>yhteystarvemerkinällä on kaavaselostuksenkin mukaan tarkoitus kuvata Pohjois-Pohjanmaan potentiaalia energiamurroksen osana, on vaikea ymmärtää, miksi hankkeen omassa taustaselvityksessä aikaansaatu hahmotelma sivuutetaan ja hyväksytään käytettäväksi kansallisten selvitysten osoittama potentiaali, joka on omaa selvitystä huomattavasti vähäisempi. Edelleenkin, kysymyksessä on yleispiirteinen aluevaraus, jonka toteuttaminen vaatii tarkempaa tutkimusta ja todennäköisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.</p> <p>Vaalan kunta katsoo, että kaasuputki potentiaalilin osoittajana markkinoi aluetta vihreän siirtymän investointien suunnittelijoiden suuntaan – merkintä kertoo tahtotilasta. Kuntien tahtotila on kehittää vetytuotantoa, mikä näkyy jo kaavaselostuksessa esitetystä hankkeiden luettelostakin.</p> <p>Vaikka seudun aluerakennetyössä visioitua aikaväliä voidaan pitää pidempänä kuin vaihemaakuntakaavan käsittelemää, ei se silti ole ratkaiseva tekijä vision noudattamisessa – aluerakennetyö ei ota kantaa toteuttamisjärjestykseen eikä tarkkaan aikatauluun. Vihreän siirtymän investointeja suunnitellaan jo nyt. On myös otettava huomioon, että kaasu liikkuu putkessa molempiin suuntiin – tarpeen tullen vetyä jalostava toimija voi ostaa vetyä tuotannon tarpeisiin ja näin varmistaa tuotannon jatkumisen. Vetyputki ei siis automaattisesti tarkoita vain vedyn kuljettamista ulos alueelta ja arvonlisän siirtämistä muualle, eikä kaasuputkimerkintä yleispiirteisellä pitkän aikavälin kehittämisperiaatemarkintänä sekään suoraan ohjaa tuohon suuntaan. Mikäli näin olisi, kaasuputkimerkintä olisi varmasti jätetty kokonaan merkitsemättä kaavaan.</p>	
<p>Ylivieskan kaupunki / KH 14.10.2024 § 298 Valmistelija: vs. kaupunginarkkitehti Esa Taka-Eilola</p> <p>YLIVIESKAN KAUPUNGIN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTO- VAIHEMAAKUNTAKAAVAN JULKISESTA EHDOTUSAINEISTOSTA</p> <p>Taustaa</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Mahdolliset kaavaa koskevat muistutukset on toimitettava maakunnan liitolle ennen nähtävänäoloajan päättymistä (torstai 24.10.2024 klo 16:00 mennessä).</p> <p>Kaavoituksen taustalla on energiamurros, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Kaavaa laaditaan vaihemaakuntakaavaperiaatteella, jolloin kaavaprosessissa ei käydä läpi kaikkia alueen maankäytön kokonaisuuksia, vaan keskitytään ainoastaan kaavoituksen aloitusvaiheessa sovittuihin teemoihin.</p> <p>Kaava käsittelee aluerakennetta, energiantuotantoa ja siirtoa, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita, energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, ilmastovaikutusten arviointia sekä muita tarpeellisia kokonaisuuksia.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

Ylivieskan kaupunki jätti ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierrokseen lausunnon helmikuussa 2024 (khal 12.02.2024 § 32). Oheiseen yhteenvetoon on koottu kaupungin lausunto sekä PohjoisPohjanmaan liiton vastineet (mkh 6.5.2024 § 85) tiivistetysti:

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotusta tulee täydentää seuraavasti:

1. Maakuntakaavaehdotukseen lisätään teollisen mittaluokan aurinkovoimarakentamiseen liittyvät raja-arvo(t), josta ilmenee, että milloin hanke täyttää teollisen mittaluokan.

a. Vastine: Aurinkovoimaa ohjataan tässä vaihemaakuntakaavassa ainoastaan yleisellä suunnittelumääräyksellä, kaavakartalle ei aurinkovoimaa olla merkitsemässä. Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden raja-arvoja ei ole toistaiseksi päätetty valtakunnallisesti, osa viranomaisista käyttää yhden piikkimegawatin raja-arvoa (1 MWp).

2. Tv-1-alueiden rajauksia koskevia määräyksiä täydennetään siten, että aluerajauksista voitaisiin poiketa tarkentavissa selvityksissä ilmenneiden tuloksien ja näistä johdettujen perusteluiden myötä.

a. Vastine: Maakuntakaavan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tvmerkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella.

3. Hangaskurunkangas (tv-1 384) -hanke ei kuulu Ylivieskan kaupungin hankkeisiin, tieto korjataan materiaaleihin.

a. Vastine: Tieto korjataan asiakirjoihin.

4. Pajukoski (tv-1 404) -aluerajausta tarkennetaan kaavaehdotukseen YVA-menettelyssä valmistuvien selvityksien ja käytävän vuoropuhelun perusteella.

a. Vastine: Tv-1 404 alueen rajaukseen liittyvät perustelut on kirjattu alueen kohdekuvaukseen. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-alueella laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

5. Hirvineva (tv-1 543) -hankkeen nimi muutetaan selvennyksen vuoksi nimelle "Vasama" alueen tuulivoimahankkeen mukaisesti.

a. Vastine: Esitys otetaan pohdintaan

6. Urakkanevan lainvoimaisen tuulivoimaosayleiskaavan mukainen aluerajaus lisätään maakuntakaavaehdotukseen tv1-alueena

a. Vastine: Täsmentyy ELY-palaverin jälkeen, ks. ylempänä.

7. Maisemavaikutuksien tulkintaa helpottamaan lisätään ohjeellisia raja-arvoja sekä erimerkinomaisia lieventämiskeinoja

a. Vastine: Maisemavaikutusten arviointeihin ei ole olemassa kilometriperusteisia ohjearvoja. Tuulivoimarakentamisen maisemaselvityksen tarkkuustaso riippuu kyseessä olevan kaavan tarkkuustasosta. Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia, ml. yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, arvioidaan voimalakohtaisesti hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyssä. Merkittävyydeltään suuriksi arvioitujen vaikutusten yhteydessä on esitettävä lievennystoimenpiteitä. Tämä on maisemavaikutusten arviointiin perehtyneen asiantuntijan yksi keskeisimmistä tehtävistä.

8. Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä (3.vaihemaakuntakaavan mukainen merkintä) merkityn eritasoliittymän merkintä on poistettu, jonka perustelut, vaikutukset ja mahdolliset korvaavat toimenpiteet tulee esittää tarkemmin kaavaselostuksessa.

a. Vastine: Eritasoliittymävarausta valtateiden 86/63 ja 27 risteyksessä on esitetty vuonna 2010 valtatie 27 kehittämisselvityksessä. Kehittämisselvityksen jälkeen on julkaistu sekä Liikenne- ja viestintäministeriön asetus maanteiden ja rautateiden pääväylyistä ja niiden palvelutasosta, sekä Väyläviraston pääteiden kehittämisperiaatteet. Valtatiet 86 ja 27 eivät kuulu korkeimman tason pääväyliin, jolloin eritasoliittymävaraus ei ole enää liikennejärjestelmän tehokkuusnäkökulman kannalta tarkoituksenmukaista. Eritasoliittymää ei ole huomioitu myöskään Ylivieskan yleiskaavassa. Perustelut lisätään kaavaselostukseen.

Ylivieskan kaupunki esittää, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta järjestetään Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa työneuvottelu, jossa käydään tarkentavalla tasolla läpi edellä mainittuja asioita.

Vastine: Lausunnossa esitetyt kokonaisuudet on käyty läpi Ylivieskan ja Pohjois-Pohjanmaan liiton välisessä työneuvottelussa 11.4.2024.

Muistutus julkisesta ehdotusaineistosta

Ylivieskan kaupunki pitää hyvänä ja tärkeänä, että kaupungin lausuntoon on pääosin vastattu ja reagoitu.

Kaupunki pitää tärkeänä, että tv-1 -alueiden ohjausvaikutusta on avattu vastineessa ja kaava-asiakirjoissa: ”Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-alueella laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.” Merkintä jättää kuitenkin tulkinnanvaraa myöhempään kaavoitukseen siitä, että mikä on maakuntakaavan mukaista kaavoitusta ja mikä ei. Tapauskohtaiseen harkintaan jää myös pienempien hankkeiden tulkinta, ovatko nämä tulkittava seudulliseksi hankkeeksi viereisen hankkeen suhteen (yhteisvaikutukset) vai ei. Tulkinta jää eri viranhaltijoiden ja lopulta oikeusasteen päätettäväksi, jota ei pidetä hyvänä. Sama tulkittavuus toistuu maisemavaikutuksien arvioinnissa, johon erillisiä raja-arvoja ei ole luotu.

Ylivieskan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että ”maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke.” Tässä

Työneuvottelu Ylivieskan kaupungin kanssa on pidetty 11.4.2024.

Maakuntakaavan ohjausvaikutusta on avattu kaavaselostuksen luvussa 7 *Vaihemaakuntakaavan toteutus ja seuranta*.

<p>tilanteessa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen aikaan hyväksytyt lainvoimaiset esim. 9 tuulivoimalaa käsittävät osayleiskaavat (esim. Urakkaneva) ovat myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan mukaisia.</p> <p>Aurinkovoiman osalta teollisen mittaluokan raja-arvoja ei toistaiseksi ole valtakunnallisesti päätetty. Tämä työ on viireillä Ympäristöministeriössä. Tässä tilanteessa on ymmärrettävää, että maakuntakaavaan ei raja-arvoja ole lisätty.</p> <p>Hangaskurunkangas (tv-1 384) -tuulivoimahankkeen tiedot on kirjattu Ylivieskan kaupungin hankkeissa tuulivoimaloiden kohdekuvauksien sivulla 4, vaikka näin ei ole. Asia tulee korjata kaavaprosessin edetessä.</p> <p>On hyvä, että selkeyden vuoksi Hirvineva (tv-1 543) -hankkeen nimi on muutettu nimelle "Vasama" alueen tuulivoimahankkeen mukaisesti.</p> <p>Kaupunki pitää tärkeänä, että Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä (3.vaihemaakuntakaavan mukainen merkintä) merkityn eritasoliittymän merkinnän poistamisen perustelut on avattu kaavaselostukseen vastineen mukaisesti.</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa on merkintä pohjoiseteläsuuntaisesta kaasuputken yhteystarpeesta, jolla "osoitetaan energiaverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet. Kaasuputken sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvityksien perusteella." Suomessa kaasun siirrosta vastaa valtion omistama kaasun siirtoverkko yhtiö Gasgrid Finland Oy, jonka tehtävänä on toteuttaa myös vedyn siirtoinfra ja sen avulla yhdistää vetytalouden toimijat sekä vauhdittaa vetytalouden syntyä. Vedynsiirtoverkon suunnittelu on valmisteluvaiheessa ja Gasgrid on julkaissut useita alustavia pohjoiseteläsuuntaisia reittivaihtoehtoja huhtikuussa 2024 maakuntakaavan viranomaisehdotuksen kuulemisen jälkeen. Reittivaihtoehtoihin on pyydetty jättämään kirjallista palautetta 31.8.2024 mennessä. Maakuntakaavan yhteystarvemerkin mukailta yhtä näistä reittivaihtoehtoista ja antaa vaikutelman vedynsiirtoreitin tulevasta linjauksesta. Ylivieskan kaupunki toteaa, että maakuntakaavan mukainen kaasuputken yhteystarvemerkin ei saa tässä vaiheessa millään muotoa rajoittaa tulevan verkoston sijoittumismahdollisuuksia maakunnan alueella.</p> <p>Kaupunginhallitus § 32 12.02.2024 Kaupunginhallitus § 298 14.10.2024</p>	<p>Hangaskurunkankaan hankkeen tiedot korjataan oikeiksi liitteen 2 johdantosivulle.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Lausunto: Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmastovaihemaakuntakaava, Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen Mahdollistavuus tavoitteena</p> <p>Maankäyttö ja rakennuslain 28§ mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Nivala-Haapajärven seutukunnan alueelle on rakentumassa merkittävä puhtaan energiantuotannon keskittymä. Seutukunta ja alueen kunnat haluavat edistää puhdasta siirtymää ja mahdollistaa monilla pitkäntähtäimen toimenpiteillä mm. vedyntuotannon alueella, joka nojautuu vahvasti eri suunnitteluvaiheissa</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

oleviin tuulivoimahankkeisiin. Vedyntuotantoon on tehty seutukunnan alueella merkittäviä aluevarauksia kansainvälisten toimijoiden aloitteesta. Kiinnostukselle on olemassa selkeä syy. Alueella on eri asteisissa suunnitteluvaiheissa lähes 600 tuulivoimalaa (6-8 MW voimaloilla potentiaalinen yhteisteho olisi 4200 MW, osa hankkeista sisältää myös aurinkovoimaa). Investointiarvio tälle kokonaisuudelle nousee yli 5 Mrd € summaan. Aluetaloudellisesti pelkät rakentamisaikaiset hyödyt mitataan kerrannaisvaikutuksineen yli 1 Mrd € kokoluokassa.

Seutukunnan toimesta on kontaktoitu kaikki tuulivoimahankkeiden vastuutahot ja n. 280 voimalaa sijoittuu TV-1 aluerajojen ulkopuolelle, vaikka mukaan on laskettu rajojen ulkopuolisia, mutta rajan läheisellä sijainnilla olevia voimalapaikkoja.

Maakuntakaavassa ei tule etukäteen hidastaa ja lisätä energiantuotannon hankekehityksen riskejä ja hankaloittaa kuntatason kaavoittamisessa tehtäviä perusteellisia selvityksiä. Jatkossakin pitää säilyttää mahdollisuus tehdä perusteellisiin selvityksiin pohjaavia aluerajauksia energiatuotannon osalta. Tällä voidaan vähentää hankekehitysvaiheen riskejä ja mahdollisia oikeusastekäsittelyjä.

Kuntiemme alueilla olevissa hankkeissa on usein noussut esille mm. metsäpeuraan, maakotkaan ja kulttuurimaisemiin liittyvät rajoitteet, jotka vaativat tarkkaa paikallistason selvitystä ja yhteisiä selvityksiä hankealueilla (yhteisvaikutukset). Maakuntakaavan tasolla on menty liiallisen varovaisuusperiaatteen taakse ja käytännössä alueita enakkoon liikaa rajaamalla, vaikeutetaan varsinaisten tarkempien selvityksien tekemistä, jotka kuuluvat paikalliseen kuntakaavoituksen toimintaan.

Kehitysvaiheessa olevien hankealueiden mukana pitämiseen olisi syytä kiinnittää huomiota maakuntakaavan valmistelussa. Osa pienemmistäkin hankkeista päättyy eriarvoiseen asemaan yhteisvaikutuksien arvioinneissa. On vaarana, että jopa toisen maakunnan puolella oleva TV-1 aluemerkitä voi asettaa Pohjois-Pohjanmaan puolella olevan hankkeen eriarvoiseen asemaan, jos hanketta kaavoitetaan ”ei seudullisesti merkittävänä”. Vaikka kyseessä voi olla esimerkiksi näkemykselliset tulkintaerot liikkuvan elämistön huomioinnista, kun TV-1 aluemerkitöjä on asetettu eri puolilla, kahden maakunnan rajalla.

EU-tasolla ja kansallisella tasolla tahtotila on osoitettu siihen, että byrokratiaa pitää keventää kaikilla tasoilla puhtaan siirtymän mahdollistamiseksi. Konkreettisenä toimintamallina pitää olla mahdollistavuus!

Nivala-Haapajärven seutukunta ehdottaa maakuntakaavan käytännön soveltamiseen ja ohjeistukseen mahdollisimman laajaa liikkumavaraa siten, että maakäyttö ja rakennuslain mukaiset tavoitteet toteutuvat täysimääräisesti, kun alueelliset selvitykset ja vaikutusarviointit puoltavat asiaa.

Tuulivoimarakentamisen suunnittelussa ja erityisesti jo maakuntakaavatasolla on tärkeää arvioida vaikutuksia niihin teemoihin, joiden vaikutukset ulottuvat paikallistasoa laajemmiksi. Laajimmat vaikutukset tuulivoimarakentamisesta kohdistuvat juuri metsäpeuraan, maakotkaan ja kulttuurimaisemaan ja tämän vuoksi ne ovat olleet erityisen tärkeitä myös vireillä olevan maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa. Koska maakunnassa on jo paljon rakennettua tuulivoimaa ja vireillä runsaasti uusia hankkeita, tulee vaikutuksia tarkastella yhdessä jo toteutuneiden tuulivoimala-alueiden kanssa.

Muistutuksen jättäjä ei täsmennä, mistä nimenomaisesta merkinnästä on kyse, joten asiaan on vaikea vastata.

NAAPURIMAAKUNNAT

<p>Kainuun liitto / maankäyttöasiantuntija Teppo Törmä, suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, 23.10.2024</p> <p>MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVAN EHDOTUKSESTA</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on asettanut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston julkisesti nähtäville (MRL 65 §, MRA 12 §) 23.9.-24.10.2024, jonka aikana osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Tavoitteena on saada vaihe- maakuntakaava hyväksymiskäsittelyyn maakuntahallitukseen ja -valtuustoon vuoden 2024 aikana.</p> <p>Vaihe- maakuntakaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä ja sen pääteemat ovat:</p> <ul style="list-style-type: none">· Energiantuotanto, varastointi ja siirto mm. maa- ja merituulivoima, vetytalous, aurinkovoima· Viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu· Aluerakenne ja saavutettavuus· Liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet· Energiaturroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen <p>Kainuun liitto on antanut lausunnot Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 3.12.2021 sekä vaihe- maakuntakaavan kaavaluonnoksesta 23.09.2022 sekä vaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksesta 21.2.2024. Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksen lausuntokierroksen jälkeen kaava-aineisto on täydentynyt mm. Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevalla selvityksellä, jota koskevaan kommenttipyyntöön Kainuun liitto on vastannut 29.5.2024.</p> <p>Vaihe- maakuntakaavaehdotus, julkinen ehdotusvaihe</p> <p>Maakuntakaavatilanne</p> <p>Kainuussa on voimassa kuusi maakuntakaavaa: Kainuun kokonaismaakuntakaava 2020, Kainuun 1. vaihe- maakuntakaava, Kainuun kaupan vaihe- maakuntakaava, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava ja Kainuun vaihe- maakuntakaava 2030. Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi 12.12.2023 Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 ja siihen liittyvän kaavaselostuksen liitteineen sekä kumosi voimassa olevien maakuntakaavojen maakuntakaavamerkin- nät ja -</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>
--	--

määräykset siltä osin kuin tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitetaan niihin muutoksia. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on kuulutettu voimaan 6.3.2024. Kaava ei ole vielä lainvoimainen.

Tuulivoimatuotanto

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen lausuntokierroksella seudullisesti merkittävä tuulivoimaloiden kokonaisuus muodostui seitsemästä (7) tai sitä suuremmasta määrästä tuulivoimaloita. Julkisessa ehdotusvaiheessa seudullisesti merkittävä kokonaisuus on nostettu vähintään kymmenen (10) voimalaa käsittävään tuulivoimahankkeeseen. Tämä on yhdenmukainen voimalamäärä Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen kanssa ja on yhdenmukainen Kainuun maakuntakaavoituksen kanssa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa kaavaehdotuksessa osoitetaan 55 tuulivoima-aluetta, joista 50 tv-1 aluetta maalle ja 5 tv-2 aluetta merelle. Viranomaisehdotukseen verrattuna 35 tv-1 aluetta pysyy ennallaan, uudelleen muotoiltuja tv-alueita on 17 ja poistuvia tv-alueita kuusi (6). Kainuun maakuntarajan läheisyydessä Susisuon tv-1 (412) alue yhdistyy Haarasuonkankaan P tv-1 (400) kanssa. Susisuon poistumisen taustalla ovat Naturaan kohdistuvat riskivaikutukset. Kainuun liitto pitää hyvänä, että Natura-alueisiin ja ekologiseen verkostoon kohdistuva vaikutusten arviointi on tarkentunut kaavaprosessin aikana.

Kainuun liitto pyytää edelleen lisäämään tarkennuksena energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaselostuksen liitekarttaan 1 voimassa olevan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2030 tuulivoimaloiden alueet kokonaiskuvan hahmottamiseksi.

Liikennejärjestelmä

Viranomaisehdotuksen jälkeen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan on tullut muutoksia liikennejärjestelmätöiden osalta. Viranomaisehdotuksessa oli valtatie 5 osalta koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteysväliä merkittävästi parannettavan valtatie (vt) /kantatie (kt) merkintä, mikä on julkisessa ehdotusvaiheessa poistunut. Vaihemaakuntakaavaselostuksen (s. 126) mukaan keväällä 2023 julkaistun Valtatie 5 Kajaani-Kuusamo -kehittämisselvityksen toimenpideehdotukset eivät ole mittaluokaltaan sellaisia, että ne aiheuttaisivat merkintämuutoksia maakuntakaavakartalle. Kainuun voimassa olevassa vaihemaakuntakaavassa 2030 on osoitettu muun muassa seuraavat yhteysväliä "Tavoitteellinen runkoverkkoon kuuluva maantie" -merkinnällä:

- vt 5 Kontiomäki (vt 22) – Suomussalmi – maakuntaraja (Taivalkoski-Kuusamo jne.) sekä
- vt 22 Kontiomäki (vt 5) – Pohjois-Pohjanmaan maakuntaraja

Kainuun liitto ehdottaa edelleen harkittavaksi, että myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoituksessa tunnistetaan valtateiden 5 ja 22 merkitys saavuttavuuden, elinkeinoelämän tarpeiden sekä maantieverkon verkostomaisuuden toteutumisen ja yhdistävyyden kannalta, sekä huomioidaan myös tavoitteet niiden kuulumisesta runkoverkkoon.

Liitekartalle 1 lisätään Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2030 tuulivoimaloiden alueet Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 tv-alueiden lisäksi.

Valtatie 5 kehittäminen on tunnistettu Pohjois-Pohjanmaan päivitettyssä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Julkiseen ehdotusvaiheeseen poistunut merkintä valtatie 5 muuttamisesta merkittävästi parannettavaksi valtatieksi ei muuta valtatie 5 toimenpideselvityksessä esitettyä tavoitetta. Valtatie 22 merkitys on tunnistettu myös maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tilannekuvassa ja toimenpiteissä. Kummankin valtatie kehittämisestä edistetään liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tunnistettujen tarpeiden ja toimenpiteiden pohjalta yhdessä tienpidosta vastuullisen viranomaisen kanssa.

Kainuun liitto on nostanut esille lausunnoissaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 3.12.2021, maakuntakaavaluonnoksesta 23.9.2022 sekä maakuntakaavaehdotuksessa 21.2.2024 Kontiomäki-Kemijärvi ratayhteyden mahdollisuudet ja niiden huomioon ottamisen maankäytön suunnittelussa. Kainuun liiton 21.2.2024 antamaa lausuntoa koskevassa vastineessa Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa potentiaaliset liikennevirrat (esiselvitys Kontiomäki-Kemijärvi 2021) ovat muuttuneet oleellisesti, mikä edellyttäisi uusia selvityksiä yhteystarpeen nostamiseksi kaavakartalle. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aikataulu ei Pohjois-Pohjanmaan liiton mukaan mahdollista uusien selvitysten laadintaa kaavaprosessin aikana. Vastineessa mainitaan, että julkisessa ehdotusvaiheessa tutkitaan mahdollista selvitystarvemerkinä kaavakartalle. Merkinä ei kuitenkaan julkisessa kaavaehdotuksessa ole osoitettu.

Kainuun liitto toistaa ratayhteyttä koskevan lausuntonsa. Kontiomäki-Taivalkoski -ratayhteys tarjoaa raideliikenteen hyödyntämis- ja kehittämismahdollisuuksia tavarankuljetuksiin, Kainuuseen ja Koillismaalle suuntautuvaan matkailuliikenteeseen, maakunnan sisäiseen joukkoliikenteeseen. Pitkän aikavälin suunnitelmissa ratayhteys on potentiaalinen osa mahdollisia tulevia Jäämeren ratayhteyksiä. Kainuun liiton mielestä ratayhteyttä koskevat selvitykset antavat edelleen perustellun pohjan Taivalkoski-Kemijärvi ratayhteystarpeen huomioon ottamiseksi pitkän aikavälin maankäytön suunnittelussa yli maakuntarajojen myös nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Kainuun liitto esittää, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa huomioidaan Kontiomäki-Kemijärvi ratayhteyden kehittämistarpeet pitkän aikavälin tavoitteena ja mahdollisuutena.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on käsitelty yhtenä teemana vetyverkostoa. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että valtakunnallisen vetyverkoston suunnittelussa huomioidaan energiasiirtotarpeet koko maassa ja muun muassa yhteydet itäiseen Suomeen.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa kaavaehdotuksessa on uutena kohteena osoitettu vetylaitos (t-2 merkinä) Vaalaan Kainuun maakuntarajan välittömään läheisyyteen. Kainuun liitto pyytää huomioidaan ja esittämään selkeästi vaihemaakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa vetylaitoksen mahdolliset maakuntarajan ylittävät vaikutukset.

Kaavatekniset asiat

Lausunnoilla olevassa maakuntakaavaehdotuksessa osoitettuja Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnan rajalle ylittäviä maakuntakaavamerkinä ovat mm. pääsähköjohtojen yhteystarvemerkinä, pohjavesialueet sekä valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet (VAMA). Kainuun liitto esittää edelleen kaavateknisenä korjauksena maakuntakaavaehdotusta muutettavaksi siten, että edellä mainitut maakuntarajat ylittävät maakuntakaavamerkinä rajoittuvat vain Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava-alueelle.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa maakuntakaavan julkisesta kaavaehdotuksesta.

Uusia ratayhteyksiä on käsitelty sekä maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyön yhteydessä että Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltavan aluerakenteen valmistelussa. Aluerakennetyössä nk. Koillisrata on tunnistettu pitkän aikajänteen mahdollisena rautatien yhteystarpeena. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjauksina on liikennejärjestelmän kehittäminen nykyistä tie- ja rataverkkoa hyödyntäen ja tämä luo pohjan myös maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteille.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on ohjeistanut 10.6.2024 kokouksessaan kaavaratkaisun periaatteiksi jatkaa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelua ilman uusien ratayhteyksien merkinä. Pohjois-Pohjanmaan liitto jatkaa liikennejärjestelmätyötä tiiviissä yhteistyössä Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisten alueiden kanssa.

Kainuun alueelle ulottuvat maakuntakaavamerkinä poistetaan, jos se ei aiheuta ongelmia maakuntakaavan tulkinna (esimerkiksi kartalle jäisi pieni, muuten erottumaton viiva tai alue näkyviin).

<p>Keski-Pohjanmaan liitto / maakuntajohtaja Jyrki Kaiponen, aluesuunnittelupäällikkö Reijo Kiviniemi, 23.10.2024</p> <p>Kannanotto Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotus</p> <p>Maakuntahallitus käsitteli Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston nähtävillä asetettavaksi tiistaina 17.9.2024 (§ 145, pykälä hyväksyttiin kokouksessa). Kaava-alueen kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään to 24.10.2024 klo 16:00.</p> <p>Keski-Pohjanmaan liitto lausuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksesta, vaikka Keski-Pohjanmaan liitolle ei tullut pyyntöä lausunnosta asianomaisasemasta huolimatta. Keski-Pohjanmaan liitto kiittää Pohjois-Pohjanmaan liittoa hyvin laaditusta ja valmistellusta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että kaavaselostuksessa on kattavasti käyty läpi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan prosessin vaiheita, siinä tehtyjä ratkaisuja ja niiden perusteita sekä arvioitu maakuntakaavan vaikutuksia mm. ihmisiin ja ympäristöön sekä valtakunnallisiin alueiden käytön tavoitteisiin. Tärkeän uusiutuvan energian tuotannon, tuulivoiman suhteen on tehty paljon työtä useissa selvityksissä, eri vaikutusten arvioinneissa ja lopullisten tuulivoima-alueiden muodostamisissa.</p> <p>Keski-Pohjanmaan liitossa on vireillä 6. vaihemaakuntakaava, energiamurros ja ympäristövaihemaakuntakaava, jossa kaavaluonnosvaihe on meneillään. Keski-Pohjanmaan maakuntaan vaikuttavat myös maakuntiemme rajalla sijaitsevat ylimaakunnallisesti jatkuvat ja vaikuttavat maankäyttökohteet. Näitä kohteita ovat mm. ekologiset yhteystarpeet, pääsähköjohdon yhteystarpeet ja tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutukset sekä kaasuputken yhteystarve. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että edellä mainittujen maankäyttökohteiden yhteensovittaminen kaavoituksella näiden kohdalta täytyy tehdä yhteistyössä liittojemme välillä ja em. kohteet tullaan huomioimaan myös Keski-Pohjanmaan 6. vaihemaakuntakaavassa. Sähkönsiirroissa on hyvä löytää ohjeistuksella mahdollisimman vähäiset haitat ympäristön, ihmisten ja metsäkiinteistöjen omistajien kannalta.</p> <p>Tuulivoima-alueita, joiden vaikutukset ulottuvat myös Keski-Pohjanmaan maakuntaan ovat Kalajoen Aittakangas, Sievin Linttineva ja Salmijärvenneva. Tuulivoima-alueiden vaikutuksista ovat Keski-Pohjanmaalla Kannuksen asukkaat esittäneet huolensa. Aittakankaan tuulivoima-alueelta (tv-1 505) on osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve Kannuksen kautta Sievin Kukonkylän 400/110 kV sähköasemalle. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve ei ole oikeusvaikutteinen Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisessa ehdotusvaiheessa ei MRL:n mukaisesti lähetetty lausuntopyyntöjä, mutta kaavan osallisilla oli mahdollisuus antaa kaavasta muistutus. Kuulutus julkaistiin sanomalehdissä ja kaavan osallisille toimitettiin tieto kuulemisesta.</p> <p>Merkitään Keski-Pohjanmaan 6. vaihemaakuntakaavan liittyvä tilannekatsaus tiedoksi. Maakuntien välistä yhteistyötä ja yhteensovittamista maakuntakaavoituksessa jatketaan.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen kaavakartalla ei ole osoitettu tuulivoimahankkeiden liityntäjohtojen yhteystarvemerkitöjä. Tuulivoimahankkeiden liityntäjohtot esitettiin julkisen ehdotusvaiheen liitteen 1 teemakartalla, johon koottiin kokonaiskuva syksyn 2023 tilanteesta.</p> <p>Toisessa julkisessa ehdotusvaiheessa tuulivoimahankkeiden liityntäjohtojen merkitsemisestä yhteystarvemerkitänä myös liitekartalle 1 luovuttiin sen vuoksi, että YVA-vaiheessa olevien hankkeiden sähkönsiirtoreitteihin liittyy vielä paljon epävarmuutta. Yhteystarvemerkinnot osoittavat pitkän aikavälin kehittämistarpeita.</p>
<p>Lapin liitto / kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, suunnittelujohtaja Paula Qvick, 24.10.2024 (295/10.02.00/2021)</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

Tausta

Lapin liitto on antanut lausunnon energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta 5.2.2024. Pohjois-Pohjanmaa liiton hallitus on antanut vastineet lausuntoon 6.5.2024.

Lapin liiton näkemys

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa esitetään raideyhteyden yhteystarve Kemijärveltä Taivalkoskelle. Yhteystarve on osoitettu myös Lappi-sopimuksen 2022-2025 tulevaisuuskuvassa 2040 +. Laadittavassa Lapin liikennestrategiassa yhteystarve on nostettu esille toimenpideohjelmassa 2036: ”Selvitetään maakuntien yhteistyönä raideyhteyksien toteuttamista Kemijärveltä etelään.” sekä toimenpideohjelmassa 2050: ”Toteutetaan aiemmin laaditun selvityksen mukaiset toimenpiteet raideyhteyden toteuttamiseksi Kemijärveltä etelään.” Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavan selostuksen mukaan Koillismaan ratayhteyden selvittämistä jatketaan Pohjois-Pohjanmaan aluerakenne 2050:n laatimisen yhteydessä. Lapin liitto pitää tärkeänä, että asian selvittelyä jatketaan yhteistyössä maakunnan liittojen kesken.

Viranomaislausunnossa Lapin liitto nosti esille, että Maaningan (tv-1 367) tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat sekä Riisitunturin kansallispuiston läheisyys. Annetun vastineen mukaan ko. alue on hyväksytty 3. vaihemaakuntakaavassa seudulliseksi tuulivoimaloden alueeksi sekä tuotu esille, että ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavassa annetut ohjeistukset on huomioitava tuulivoimayleiskaavoja laadittaessa. Lapin liitto toistaa viranomaislausunnossa esiin nostaman asian vaikutusten arvioinnin tarpeesta laatimisesta Maaningan (tv-1 367) tuulipuiston osalta.

Muilta osin Lapin liiton virastolla ei ole huomauttamista Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.

Uusia ratayhteyksiä on käsitelty sekä maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyön yhteydessä että Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltavan aluerakenteen valmistelussa. Aluerakennetyössä nk. Koillisrata on tunnistettu pitkän aikajänteen mahdollisena rautatien yhteystarpeena. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjauksina on liikennejärjestelmän kehittäminen nykyistä tie- ja rataverkkoa hyödyntäen ja tämä luo pohjan myös maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteille.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on ohjeistanut 10.6.2024 kokouksessaan kaavaratkaisun periaatteiksi jatkaa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelua ilman uusien ratayhteyksien merkintöjä. Pohjois-Pohjanmaan liitto jatkaa liikennejärjestelmätöitä tiiviissä yhteistyössä Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisten alueiden kanssa.

ELY-KESKUKSET

Lausunto	Vastine
<p>Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (EPOELY/102/2024) / Alueidenkäytön ryhmäpäällikkö Juhani Hallasmaa, Ylitarkastaja Jaakko Löytynoja, 24.10.2024</p> <p>Lausunto kaavaehdotuksesta, Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaava</p> <p>Tausta</p> <p>Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on Pohjois-Pohjanmaan liiton pyynnöstä kommentoinut Natura 2000 -verkoston riskiselvitystä ja todennut, että se varaa itselleen mahdollisuuden lausua korjattuun kaavaehdotukseen, jolloin selvityksen johtopäätöksen on voitu huomioida maakuntakaavaehdotuksessa. Edellä mainittu selvitys tai sen johtopäätökset eivät olleet käytettävissä varsinaisessa maakuntakaavan viranomais- ehdotusta koskevassa kuulemisvaiheessa.</p> <p>Lausunto</p> <p>Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus luonnonsuojeluviranomaisena kiinnittää lausunnossaan huomionsa toimialueellaan sijaitseviin Natura 2000 -verkoston kohteisiin ja niihin kohdistuviin korkean riskin vaikutuksiin riskiselvityksen tulokset ja tuuli- voima-alueet huomioiden.</p> <p>Kaavaehdotuksesta käy ilmi, että Syväjärvennevan alue (tv-1 535) Sievin kunnassa sijoittuu maakuntakaavassa tunnistetun ekologisen verkoston ydinalueelle. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että hankealue uhkasi vähintään Keski-Pohjanmaan puolelle johtavia eläimistöä, kuten metsäpeuran vaellusreit- tejä ja vaikuttaisi todennäköisesti merkittävästi myös Keski-Pohjanmaalla sijaitsevan Kivinevan (FI1001004) Natura 2000 alueen suojeluarvoihin, johon etäisyyttä on ai- noastaan 3,6 km, mutta todennäköisesti myös Kivinevan lounaispuolella, Kivinevasta lähimmillään alle kilometrin sijaitse- vaan Natura alueeseen Lestijoen yläjuoksu ja Paukaneva (FI10010005). Metsäpeura on molempien Natura-alueiden suo- jeluperusteena ja alueet ovat erittäin tärkeitä metsäpeuran vasomis- ja kesälaidunalueita. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus panee merkille, että kohde- kortissa on todettu metsäpeuran elinympäristöjen sijoittuvan myös Salmijärvennevan alueelle ja sen lähiympäristöön.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen uusimman paikkatietoaineiston mukaan Salmijärvenneva sijoittuisi ainakin osittain myös maakotkan reviirin mallinnetulle ydinalueelle, jolloin hanke saattaisi merkittävän törmäysriskin seurauksena ai- heuttaa kielteisiä vaikutuksia lajin reviirin säilymiselle vähintään pitkällä aikavälillä. Kuten Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunnossaan maakuntakaavan Natura riskiarviointiin todennut, lasketaan maakotka laajojen Natura-alueiden suo- luontotyyp- piin ominaisla- jistoon kuuluvaksi.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Kaavaratkaisun tueksi on laadittu Natura-riskiarviointin täydennys. Kaavaehdotus asetaan uudelleen nähtäville helmikuussa 2025.</p> <p>Toisessa julkisessa ehdotuksessa myös tv-1 535 (Salmijärvenneva) on rajattu viiden kilometrin etäisyydelle Kivinevan Natura-alueesta, jonka suojeluperusteena on metsä- peura.</p> <p>Tuulivoimaloiden aluetta on rajattu myös etäämmälle maakotkareviirin ydinalueesta huomioiden myös samalle reviirille kohdistuvat kumulatiiviset vaikutukset.</p>

<p>ekologisilla yhteyksillä onkin eniten merkitystä lähinnä suden ja metsäpeuran lajisuojelun kannalta, mikä kaavan valmistelussa on hyvin tiedostettu. Kuten yleensäkin, ottaen huomioon maakuntakaavan esitystarkkuus, paljon jää yleiskaavoissa selvitettävää myös luontoarvojen osalta.</p> <p>Kainuun ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa nähtävillä olevaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotukseen.</p> <p>Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäyttöasiantuntija Sirpa Lyytinen ja ratkaissut johtaja Sari Myllyoja. Lausunnon valmisteluun on osallistunut luonnonsuojeluasiantuntija Jouko Saastamoinen.</p>	
<p>Lapin elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (LAPELY/176/2024) / 16.10.2024</p> <p>Lapin ELY-keskuksen lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotuksesta</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotus, julkinen kuuleminen Pohjois-Pohjanmaan liitto on kuuluttanut otsikon mukaisen vaihemaakuntakaavaehdotuksen julkiseen kuulemiseen. Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 17.9.2024 (§ 145) hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen lausuntoaineiston maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti kuultavaksi.</p> <p>Lausuttavana ovat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotus määräyksineen, siihen liittyvä kaavaselostus liitteineen (9.9.2024) sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (9.9.2024). Lapin ELY-keskus lausuu kaavaehdotuksesta seuraavaa:</p> <p>Natura-alueet ja linnusto</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelun yhteydessä on laadittu selvitys sen keskeisistä Natura-vaikutuksista, ”Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotusvaiheen Natura 2000 -verkoston kohdistuvien riskien tunnistaminen”. Selvityksen lopputulemana on ollut, että vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa esitetyistä tuulivoima-alueista voisi potentiaalisesti aiheutua kohtalaisia tai suuria riskejä huomattavalle osalle Pohjois-Pohjanmaan ja sen lähialueiden Natura-alueista. Riskejä on arvioitu kohdistuvan myös erinäisille Lapin maakunnan puolella sijaitseville Natura-alueille. Selvitys ei sisältynyt viranomaisehdotuksen lausuntokierroksen materiaaleihin, vaan sen tulokset ovat olleet käytettävissä vasta sen jälkeen.</p> <p>Viranomaisehdotuksen jälkeen tuulivoima-alueisiin on tehty muutoksia, kuten alueiden rajausten pienentämistä Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten ehkäisemiseksi. Myös liitteen 2 kohdekohtaisia kuvauksia, jotka kaavaan sisältyvän tuulivoiman yleismääräyksen mukaan tulee huomioida tarkemmassa vaikutusten arvioinnissa, on täydennetty luontoarvojen osalta. Lisäksi kaava-aineistossa on nostettu esille, että osalle Natura-alueista vaikutuksia aiheuttaa jo aiemmissa</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Kaavaratkaisun tueksi on laadittu Natura-riskiarvioinnin täydennys. Kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville helmikuussa 2025.</p>

maakuntakaavoissa osoitettu toiminta. Kaavaselostuksessa on todettu, että tämä tulee ottaa huomioon suunniteltaessa uusia tuulivoima-alueita kyseisten Natura-alueiden vaikutusalueille. Lapin ELY-keskus tarkentaa, että jo aiheutettu heikkennys tulisi huomioida myös jo olemassa olevia tuulivoima-alueita laajennettaessa, niiden toimintaa muuten oleellisesti muutettaessa sekä vaikutusalueille muuta maankäyttöä suunniteltaessa. Edellä todetut asiat huomioiden Lapin ELY-keskus pitää selvitystä ja sen huomioimista maakuntakaavan tasolla riittävänä luonnonsuojelulain (9/2023) luvun 5 säännösten huomioimisena Lapin maakunnan puoleisiin Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Lapin ELY-keskus kuitenkin korostaa kaavaselostuksessa mainittua toteamusta, että maakunnan kattava riskiselvitys ei poista hankekoh-taista velvoitetta laatia yksityiskohtainen tarkka Natura-arviointi, mikäli se katsotaan tarkemman suunnittelun yhteydessä tarpeelliseksi.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan keskeiseksi vaikutukseksi on tunnistettu myös sen mahdolliset vaikutukset muuttolintuihin. Osa näistä linnuista jatkaa muuttomatkaa Pohjois-Pohjanmaalta Lapin puolelle, jolloin muuttolintuihin kohdistuvat vaikutukset voivat vaikuttaa myös Lapin linnustoon. Lintujen lajista ja määränpäästä riippuen vaikutukset voivat ilmetä esimerkiksi riistalintukannoissa tai Natura-alueiden suojeluperustelajistossa. Lapin ELY-keskus pitääkin kannatettavana kaava-aineistossa esitettyä periaatetta, että linnuston päämuuttoreitille ei enää osoitettaisi lisää tuulivoimaa. Lapin ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että määritetty rannikon päämuuttoreitti ei kata kaikkien lajien päämuuttoreittejä, vaan esimerkiksi arktisten sorsien ja kuikkalintujen lajikohtaiset päämuuttoreitit sijaitsevat kauempana rannikosta. ELY-keskus katsookin, että asia tulisi huomioida riittävällä tarkkuudella merituulivoima-alueiden liitteen 2 kohdekohtaisissa kuvauksissa, jotta kyseiset muuttoreitit tulisivat tarkemmassa suunnittelussa huomioiduksi asianmukaisesti.

Useiden tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa todetaan, että merialueiden sensitiivisten lintualueiden selvityksen luonnoksen (2024) mukaan ne sijoittuvat osittain sensitiivisille lintualueille, jotka eivät lähtökohtaisesti soveltuisi laajamittaiseen tuulivoimatuotantoon, tai alueille, jotka soveltuvat varauksin tuulivoimatuotantoon. Kirjausten merkitys ja vaikutus jäävät kuitenkin epäselviksi. ELY-keskus huomauttaa, että vaihemaakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan kohdekuvaukset on huomioitava tarkemmassa vaikutusarvioinnissa. Kyseisiä kohdekuvausten kirjauksia olisi siten syytä selvittää, jotta niiden huomioiminen olisi yksiselitteistä.

Luokitellut pohjavesialueet

Viranomaiskuulemisen lausuntovastineiden mukaan maakuntarajat ylittävät pohjavesialueet, joiden pääsijaintikunta on muu kuin Pohjois-Pohjanmaa, on esitetty luettelona liitteen 3 lopussa. Lapin ELY-keskus toteaa, että liitteessä 3 on kuitenkin esitetty vain Pohjois-Pohjanmaan alueella sijaitsevat pohjavesialueet. Lapin ELY-keskus toistaa näkemyksensä siitä, että maakuntarajat ylittävät pohjavesialueet tulee esittää kaavaselostuksessa.

Vaikutukset maakuntarajan Lapin puoleisiin maisema-alueisiin

ELY-keskus toteaa, että kaavaehdotuksessa on tunnistettu Lappia koskevat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Oulankajoen ja Kitkajoen koskimaisemat sekä Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat VAMA 2021). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suurimmat maisema-alueeseen kohdistuvat maisemavaikutukset voisi ajatella muodostuvan

On totta, että TUULI-hankkeen linnuston päämuuttoreitin päivitysselvityksessä määritelty rannikon päämuuttoreitti ei kata merellä muuttavien arktisten sorsien ja kuikkalintujen päämuuttoreittejä. Natura-selvityksessä, kaavaselostuksessa ja kohdekuvauksissa esitetään lintumuuton pääväylä, johon on koottu eri selvityksissä laaditut tärkeät muuttoreitit kuten BirdLife Suomen lintujen päämuuttoreitit 2023 ja Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen MAALI-selvityksen muuton pullonkaula-alueet ja muuttoreitit. Muuttolinnuston vaikutusten arviointia täydennetään kaavaselostukseen.

Merialueiden sensitiivisten lintualueiden osalta maakuntaliitolla on ollut käytettävissä aiemmin ympäristöministeriössä valmistelussa ollut, mutta nyt Suomen ympäristökeskuksen valmisteleva selvitys: *Itämeren toimintasuunnitelman sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla* (alustava luonnos 25.1.2025). Vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselostukseen.

Merialueilta olevan tiedon määrä ja tarkkuus ovat huomattavat kuin maa-alueilla, mutta tiedot tarkentuvat erilaisten tutkimusten ja myös hanketoimijoiden toimesta. Kirjauksia täydennetään ja tarkistetaan saatavilla olevien materiaalien pohjalta.

Maakuntarajat ylittävät pohjavesialueet, joiden pääsijaintikunta on muu kuin Pohjois-Pohjanmaa, on esitetty kaavakartalla ja pohjavesialueliitteessä (Liite 3.). Tällaisia Pohjois-Pohjanmaan pohjavesialueita on kaikkiaan 12 joista

kaavaehdotuksessa osoitetusta Vittikkovaaran tuulivoima-alueen (tv-1406) ja Kuusamossa sijaitsevan Maaningan tuulivoima-alueen yhteisvaikutuksista Kitkajärvien ja Riisitunturin valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotuksessa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021) koskevat kaavamääräykset ovat riittävät turvaamaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden arvot.

Kalatalous

Kaavaselostuksessa (luku 6.8.6) todetaan, että on tärkeää tunnistaa kalastukseen soveltuvat alueet sekä tärkeät kalojen lisääntymisalueet. Samassa yhteydessä mainitaan näitä asioita koskevat tietopuutteet ja todetaan, että kaikki merkittävät kalojen esiintymisalueet, lisääntymispaikat, kalastusalueet jokien suistot, riutat ja särkät on pyritty rajaamaan pois merituulivoimaloiden alueista. Kalastoa ja kalastusta huomioimista on tuotu esiin yksittäisten tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa. Kokonaisuuden hahmottamista selkeyttäisi, jos kalastolle ja kalastukselle merkittävät alueet esitettäisiin erikseen teemakartalla. Toisaalta esimerkiksi ulkomeren merkityksestä eri kalalajeille tai kalojen elinvaiheille ei ole tietoa. Myöskään vaelluskalojen vaellusreiteistä ja käyttäytymisestä merialueella ei ole tarkkaa tietoa. Nämä tietopuutteet on hyvä tuoda esiin kaavaselostuksen kalastovaikutusosiossa.

Tuulivoimapuistojen vaikutukset kalastolle on arvioitu kaavaselostuksessa yleisesti vähäisiksi. Kaavaselostuksessa jo mainittujen vaikutusten lisäksi tuulivoimapuistoilla voi olla paikallisia vaikutuksia meriveden virtauksiin. Lisäksi merituulivoimaan liittyy energiantuotannon toteutustavasta riippuvia vaikutuksia. Mikäli tuulivoimapuiston yhteydessä merialueella on vedyn tuotantoa, muodostuu vedyn tuotannosta muun muassa lämpöpäästöä ja meriveden saliniteettia muuttavaa kuormitusta. Kokonaisuutena merituulivoiman yhteisvaikutuksista esimerkiksi vaelluskalojen vaelluskäyttäytymiseen ei ole tietoa. Toisaalta tuulivoimapuistoilla voi olla kumuloituvia negatiivisia vaikutuksia kalastolle, jos esimerkiksi useita tuulivoimapuistoja sijoittuu vaelluskalojen keskeisille vaellusreiteille. Kalastolle potentiaaliset yhteisvaikutukset koskevat paitsi maakuntakaava-alueen merituulivoimahankkeita, myös Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeillä sijaitsevia hankkeita. Kaavaselostuksessa olisi syytä tuoda esiin, että laajamittaisen merituulivoiman rakentamisen aiheuttamiin kalastovaikutuksiin liittyy edelleen merkittäviä epävarmuuksia, jotka tarkentunevat lähitulevaisuudessa.

Troolikalastuksen estymisen lisäksi tuulivoima-alueet ja merikaapelireitit todennäköisesti rajoittavat merkittävästi tai estävät kokonaan kiinteillä pohjaan ankkuroitavilla pyydyksillä (mm. verkot, loukut ja rysät) kalastuksen kyseisillä alueilla. Siten rannikkokalastus voi estyä kokonaan tai se on voimakkaasti rajoitettua tuulivoima-alueilla.

Vaihemaakuntakaavan teemakartoissa on esitetty voimajohdon yhteystarve alueen tv-211 läpi. Lapin ELY-keskus kysyy, liittyykö kyseinen linjaus Hallan merituulivoimapuistoon? Hallan YVA-menettely on yhä keskeneräinen ja tuulivoimapuiston YVA-vaihtoehtoihin liittyy neljä merikaapelireittiä, joista vain yhden kaapelireitin liityntäpiste sijaitsee Raahessa.

Vesiviljelyn osalta merkittäviä alueita ei ole mainittu kaavaselostuksessa tai kaavakartoissa. Näitä voi tarkentaa esimerkiksi merialuesuunnittelun kartta-aineistoista.

Asiakirjan valmistelu ja hyväksyminen

Lapin maakunnan puolella pääosin olevia alueita on 8 kpl. Liitetaulukossa ne siirrettiin kyseisen Pohjois-Pohjanmaan kunnan kohdalle, esimerkiksi Kuusamo/Posio, 12614115, Hirsiniemi. Ratkaisuun päädyttiin, jotta kaavan hyödyntäjälle on helpompi huomioida kuntaa koskevat pohjavesialueet kuin taulukon lopusta.

Merialuetta koskeva tieto on hyödynnetty sillä tarkkuudella kuin se maakuntakaavoituksen osalta on tarpeellista ja mahdollista. Esimerkiksi Perämeren kalastus on pyritty huomioimaan troolauksen, rannikon verkkokalastuksen ja rysien osalta. Merituulivoimaloiden vaikutuksesta vaelluskalojen käyttäytymiseen ja elinolosuhteisiin ei ole ole-massa tietoja. Selvittäminen edellyttää käytännössä koko Itämeren laajuisia, rannikkovaltioiden yhteisiä selvityksiä. Hyljetilannetta on selvitelty Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Ruotsin sisarorganisaation kautta. Vedenalaisen meriluonnon tietoja on hyödynnetty VELMU-karttapalvelusta.

Käytössä on ollut Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) merialuesuunnittelua varten zonaton-menettelmällä laatimia aineistoja ja merialuesuunnittelun Meri-TV -hankkeen materiaaleja. SYKE on tehnyt Ympäristöministeriön toimeksiannosta Meri-TV -hankkeeseen liittyen Ekosysteempipalveluiden arvoalueet Suomen merialueilla raportin eli ns. ESPA-alueita (SYKE raportteja 6/2024). Selvityksen tarkoituksena oli tunnistaa alueita, jonne merituulivoimaa voidaan sijoittaa vaarantamatta ekosysteempipalveluiden kannalta merkittäviä alueita.

Asiantuntijoiden yhteistyössä määrittämiä ekologisesti merkittäviä meriluontoalueia-aineisto (EMMA-alueet) on myös ollut käytössä.

Kaavaselostusta täydennetään ja vaikutustarkasteluja tarkennetaan. Mikäli maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen julkaistaan uutta merkityksellistä selvitystietoa, se tulee huomioida hankkeen suunnittelussa, luvituksessa ja toteutuksessa.

<p>Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Maija Mäkelä (linnusto ja Natura), hydrogeologi Anne Lindholm (luokitellut pohjavesialueet), ylitarkastajat Jussa Liikkanen ja Riku Tapio (vaikutukset maakuntarajan Lapin puoleisiin kuntiin) ympäristö ja luonnonvarat - vastuualueelta sekä johtava kalatalousasiantuntija Heikki Laitala (kalatalous) Lapin ELY-keskuksen kalatalousyksiköstä.</p>	<p>Merituulivoima-alueen tv-2 211 läpi osoitettu 400 kV:n voimajohdon yhteystarve on talousvyöhykkeellä olevan Hallan merituulivoimahankkeen sähkönsiirron yhteystarve. Fingrid on linjannut marraskuussa 2024, että alustavasti Perämeren pohjoisin merituulivoiman liityntäpiste (1,3 GW) tulisi olemaan sähkön tarveperusteisesti Raahessa Hanhelan sähköaseman läheisyydessä.</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (POPELY/2847/2024) / 24.10.2024 Viite: Kuulutus 17.9.2024</p> <p>ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO: POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHE</p> <p>1 LAUSUNNON TIIVISTELMÄ, YHTEENVETO JA JATKOTOIMET</p> <p>Tässä lausunnossa ELY-keskus nostaa esille erityisesti viranomais ehdotusvaiheen jälkeen valmistuneen Natura-riskiselvityksen sekä sen huomioimiseen liittyviä näkökulmia. ELY-keskus on aiemmin todennut, että se suhtautuu erittäin vakavasti riskinarvioinnissa esitettyihin tietoihin yksittäisten Natura-alueiden kohdalla jo nykyisellään yhteisvaikutustarkastelussa ilmenevistä merkittävän heikennyksen kynnyksen ylittymisistä sekä laajemmin Natura 2000-verkoston kohdistuvasta tunnistetusta uhasta. ELY-keskus piti selvityksestä antamassa kommentoinnissaan erittäin tärkeänä, että kyseisen riskiselvityksen tulos otetaan vakavasti, ja ennen kaikkea, että sen tulokset tulevat huomioituksi energia- ja ilmastovaihemaa- kantaavan julkisessa ehdotuksessa.</p> <p>ELY-keskus toteaa, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jättää liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain ja samalla luontodirektiivin vaatimuksiin. Kaavaehdotukseen riskiselvityksen myötä tehtyjen muutosten jälkeen olisi tullut osoittaa kaavan vaikutusten jäävän sille tasolle, että siitä ei aiheudu merkittävää riskiä Natura-suojeluperusteille yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa, ja että luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointivelvollisuutta ei näin synny. Tämä jää kuitenkin osoittamatta, vaikka todistusvastuu merkittävien Natura-vaikutusten muodostumatta jäämisestä on suunnitelmasta vastaavalla taholla, eli Pohjois-Pohjanmaan liitolla. Natura-alueiden suojeluperusteisiin kohdennettu riittävä perustelu heikentämiskiellon täyttymisestä on edellytys hyväksyttävälle vaihemaa- kantaavan julkisessa ehdotuksessa.</p> <p>ELY-keskus tuo lausunnossaan esille lisäksi muihin vaikutustyyppihin kohdistuvia huomioita sekä voimassa olevan kaavan tai laadittavan kaavaratkaisun tai kaavan merkintöjen ja määräysten muutostarpeita. Lisäksi lausunnossa tuodaan esille kaava-aineistoon liittyviä näkökulmia.</p> <p>ELY-keskus toteaa, että kaavasta on tarpeen järjestää neuvottelu ELY-keskuksen ja liiton kanssa, jotta lausunnossa esitetyt asiat tulevat huomioituksi.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on järjestänyt työneuvottelun ELY-keskuksen kanssa 2.12.2024 ja 23.1.2025 vaihemaa- kantaavan ehdotusvaiheessa Natura 2000 -riskiarvioin- nin huomioimisesta kaavaratkaisussa.</p>

2 ELY-KESKUKSEN KANNANOTOT KAAVAN VALMISTELUVAIHEISSA

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksesta 21.9.2022 sekä kaavan viranomaisedotusvaiheesta 22.2.2024. Lisäksi ELY-keskus on pyynnöstä kommentoinut vaihemaakuntakaavan viranomaisedotusvaiheen jälkeen Natura 2000 -verkostoon kohdennettua riskiselvitystä 10.6.2024 ja todennut tässä yhteydessä, että se tulee ottamaan tarkemmin kantaa riskiselvitykseen pohjautuvan Natura-alueverkoston huomioimisesta maakuntakaavaehdotuksen julkisessa vaiheessa.

Nyt nähtävillä olleeseen julkiseen kaavaehdotusaineistoon on tutustuttu Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri yksiköissä ja siitä annettua palautetta on koottu tähän lausuntoon. ELY-keskuksen lausunnossa ei ole tarpeen toistaa tässä vaiheessa aiemmin lausuttua. Aiemmissa lausunnoissa esitetyn lisäksi ELY-keskus toteaa tässä julkisen kaavaehdotuksen vaiheessa seuraavaa:

3 KAAVAN TUULIVOIMA-ALUEET JA SÄHKÖNSIIRTO SEKÄ NIIDEN VAIKUTUSTEN TARKASTELU

Keskeisenä kaavan teemana on ollut energiantuotantoalueiden osoittaminen kaavassa, erityisesti tuulivoimarakentamiselle soveltuvien alueiden osoittaminen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on jo kolmas laajamittaisesti seudullista tuulivoimarakentamista käsittelevä vaihemaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa on osoitettu uudet seudulliset tuulivoimarakentamiseen soveltuvat tuulivoima-alueet (tv-alue) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa aiemmin osoitettuja tv-alueita. Tuulivoimarakentamisen kokonaisratkaisun on siten tarkoitus muodostua 1. ja 3. vaihemaakuntakaavasta voimaan jäävien sekä nyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksesta.

Maakuntakaavatyön aikana TUULI-hankkeessa laadittujen selvitysten myötä kaavaratkaisua muodostettaessa on tunnistettu useita eri vaikutustyyppisiä, joissa yhteisvaikutusten osalta suunnittelutilanne on edellyttänyt kokonaisvaltaista ohjaamista sekä tv-alueiden lukumäärän ja sijainnin optimointia. ELY-keskus toteaa kaavatyön aikana sijainninhjausmallista kaavaluonnoksen ja viranomaisedotusvaiheen myötä julkiseen ehdotusvaiheeseen päätyvien kaavaratkaisujen olleen merkittävä maakunnan tuulivoimapotentiaalia tarkentava ja kestävään tuulivoimarakentamiseen pyrkivä jatkuvasti kehittynyt prosessi, jonka lopputulosta on syytä hyödyntää maakunnan kokonaisvaltaisen tuulivoimarakentamisen ohjaukselle. Useiden TUULI-hankkeen aikana laadittujen selvitysten myötä tieto kokonaisvaikutuksista on lisääntynyt ja kaavaratkaisun vaikutusten lopullinen arviointi on ollut kokonaan mahdollista vasta tarkentuneeseen tietoon perustuen. ELY-keskus lausuu nyt lopullisten vaikutusarviointien myötä muodostuneesta julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta, jonka tulisi olla erittäin tärkeä pohja maakunnan sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään tuulivoimarakentamisen ohjaukselle.

Maakuntakaavoituksen haasteena on ollut sijainninhjausmallin osoittamien alueiden runsas määrä luonnosvaiheessa, sillä näitä alueita ei ole tuolloin vielä riittävästi tarkasteltu suojelualueiden ja sensitiivisen lajiston tai muiden rajoitteiden, kuten maiseman ja asutuksen saarto vaikutusten osalta. Luonnosvaiheesta on tapahtunut jo osittain karsintaa viranomaisedotusvaiheeseen, mutta vasta tuo vaihe on otettu Natura-riskitarkastelussa huomioon. Nyt julkinen ehdotusvaihe on pyrkinyt edelleen karsimaan aiemmin kaavoituksen alkuvaiheessa hahmoteltuja (sijainninhjausmalli) alueita, joista useille on jo lähtenyt hankesuunnittelu toteutumaan tai kuntien tahtotila muodostumaan. Kaavatyön tarkoitus on tarkentaa tietoa ja sen myötä optimoida kaavaratkaisua, mutta energiantuotantohankkeiden nopeatahtinen ja samanaikainen eteneminen aiheuttaa pitkän aikavälin suunnittelulle haasteen.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisessa ehdotuksessa on osoitettu 55 tv-aluetta, joista maatuulivoimalle osoitettuja (tv-1) on 50 ja meritulivoimalle osoitettuja (tv-2) 5. Lisäksi lainvoimaisista vaiHEMAAKUNTAKAAVOISTA säilyy 48 tv-1-aluetta. ELY-keskus toteaa ongelmallisena sen, että vaikutusten kannalta kaavoituksen yhteydessä on pyritty selvittämään nyt kaavassa osoitettavan tuulivoimarakentamisen osalta kestävä kokonaisratkaisu, mutta tuulivoimarakentamisen ohjausperiaatteita ei ole yhtenäisestä tarkastelusta huolimatta ulotettu samanlaisina kaikille aiemmissa vaiHEMAAKUNTAKAAVOISSA osoitetuille alueille. Aiemmista vaiHEMAAKUNTAKAAVOISTA on jätetty voimaan toteutumattomia tv-alueita, joiden vaikutustarkastelut ovat osoittaneet niiden olevan kokonaisvaikutusten tarkastelun kannalta haitallisia, ja joiden muuttamisella tai osoittamatta jättämisellä olisi mahdollisesti voitu lisätä tuulivoima-aluevarauksia toisaalla vähemmän haitattomilla alueille.

Edelleen haasteellisena ELY-keskus näkee sen, että kaavan tuulivoimarakentamista koskeva periaate on muuttunut nyt laadittuun ehdotukseen aiemmasta siten, että kaavalla on tarkoitus ohjata vain hankkeita, joissa on kymmenen tai enemmän voimaloita. Ohjausperiaate on yhtenäinen voimassa olevien kaavojen kanssa, mutta ELY-keskus toteaa, että aiemmissa vaiheissa seudullisen tuulivoimarakentamisen kohdentaminen yli 7 neliökilometrin ja 7 voimalan hankkeisiin olisi mahdollistanut kaavassa osoitettavien tv-alueiden kokonaisvaltaisten vaikutusten hallinnan nyt esitettyä paremmin.

ELY-keskus toteaa tärkeäksi, että maakuntakaavaa toteutettaessa yksittäisten hankkeiden osalta tullaan varmistumaan siitä, etteivät kokonaisvaikutukset muodostu nyt maakuntakaavatyössä selvitettyä suuremmiksi alueille, joissa maakuntakaavan ratkaisuja on rajoitettu vaikutusten vähentämiseksi. ELY-keskus toteaa myös, että vaikutusalueiltaan yhtenevien, mutta kokoluokaltaan alle seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden yhtenäisen ohjaamisen tarve on ilmeinen, mikä on tunnistettu kaavaa laadittaessa tuulivoimarakentamisen ohjaamista koskevissa periaatteissa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kerrannaisvaikutusten huomioiminen myös rajaa maakuntakaavaa toteutettaessa kuntien harkintamahdollisuutta yksittäisissä kunnallisissa kaavahankkeissa poiketa nyt laaditusta maakuntakaavaratkaisusta tai toteuttaa vaikutusten osalta kriittisille alueille yksittäisiä hankkeita, joiden kokonaisvaikutukset nousisivat yhdessä maakuntakaavassa selvitettyjen alueiden kanssa kestävämmiksi. Muussa tapauksessa maakuntakaavan tarkoitus kokonaisvaltaisesta tuulivoimarakentamisen ohjaamisesta ja liiallisten vaikutusten poissulkemisesta ei voi toteutua tarkoitetulla tavalla.

Tuulivoimarakentamista ohjataan kaavassa osoitettujen tv-alueiden lisäksi yleisellä suunnittelumääräyksellä, jonka ohjaus kohdistuu erityisesti kaavassa osoitettujen tv-alueiden ulkopuolisille alueille. ELY-keskus kehotti viranomais ehdotuslausunnossaan tiivistämään ja selkiyttämään yleismääräystä, jotta se tulisi paremmin huomioitua tarkemmassa suunnittelussa. Suunnittelumääräyksessä on huomioitu monipuolisesti erilaisia ympäristövaikutuksia vähentäviä tekijöitä, mikä on johtanut määräystekstin laajenemiseen aiemmasta. Riski sille, että määräyksen paisuessa sen tulkinnanvaraisuus lisääntyy ja yksittäisten määräyskohtien ohjausvaikutus vähenee, on olemassa.

Kaavassa osoitettavien tv-alueiden vaikutusarviointia on esitetty ehdotusvaiheen liitteen 2 (Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset) lopussa taulukkoina ja karttaesityksinä, miten kaavoituksen eri vaiheissa tv-alueiden lukumäärä ja sijainti ovat muuttuneet. Perusteluita tv-alueiden sijoittumiselle ja rajautumiselle on osoitettu myös eri kaavavaiheiden karsintaa osoittavien taulukoiden lisäksi tv-alueiden kohdekuvauksissa, mutta varsinaisen koko kaavaratkaisun koostava vaikutusarviointi jää vaikeasti hahmottavaksi.

Kaavaselostuksen luvussa 7.3.3 Ehdotusvaiheessa uusien selvitysten perusteella haasteellisiksi todetut lainvoimaiset tuulivoimaloiden alueet avataan hankesuunnittelussa olevia tuulivoima-alueiden vaikutusten arvioinnin tarpeita.

Seudullisesti merkittävän tuulivoimahankkeen kokoluokka määriteltiin samaksi kuin lainvoimaisissa 1. ja 3. vaiHEMAAKUNTAKAAVASSA, jotta maakuntakaavan ohjausvaikutus olisi selkeämpi. Uuden ehdotusvaiheen valmistelussa pienimpiä tv-1 -alueita on poistettu Natura-riskiarvioinnin päivityksen yhteydessä, kun niiden pinta-ala laski alle seitsemän neliökilometrin.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen maakotkaselvityksessä (2022) ja energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä (2024) on tuotu esille, että melko pienetkin huonosti sijoitetut tuulivoimahankkeet voivat aiheuttaa kotkareviireille merkittäviä vaikutuksia ja estää useita yhteisvaikutukseltaan haitattomampia hankkeita. Tämä tulee ottaa huomioon kuntakaavoituksessa.

Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta.

ELY-keskus näkee osin ongelmallisena sen, että vaikutustenarviointia on jätetty toteuttamatta ja velvollisuutta haitallisten vaikutusten muodostumisen ehkäisyyn on useilta osin siirretty hankekohtaiseen suunnitteluun ja osoitettu tämä velvollisuus suunnittelumääräyksissä. Tietyltä osin on maakuntakaavataso tarkoitettu, että hankekohtainen suunnittelu tarkentaa vaikutusarviointia eli hankkeen koon ja laajuuden perustelua, mutta kokonaistarkastelun kannalta tilanne ja rajoitteet tulee maakuntakaavassa riittävästi todeta, mikäli kokonaisuutta halutaan ohjata selkeillä ja asianmukaisilla reunaehdoilla. Yleisissä suunnittelumääräyksissä on muun muassa huomautus tarpeesta arvioida Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset sekä varmistua merkittävien haitallisten vaikutusten aiheutumattomuudesta, mikä on hyvä muistutus. ELY-keskus tuo esille, että Natura-alueita koskeva heikennyskielto ja velvoite vaikutusarviointiin tulevat suoraan luonnonsuojelulain (9/2023) 5 luvun säännöksistä ja joka tapauksessa tarkempien hanketietojen ja hankekokonaisuuden (tv-alue ja sähkönsiirto) velvollisuudeksi jää tarkentaa harkintaa sekä toteuttaa tarvittaessa asianmukainen luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi.

Arviointivelvoitteiden jättäminen hankekohtaiseen tarkempaan suunnitteluun on osin ymmärrettävää, mutta kyseessä olevan maakuntakaavan osoittamien kaavamerkintöjen vaikutusarviointi tulisi kuitenkin olla kaavan aiheuttamien vaikutusten osalta läpileikkaavaa ja tukeutua kaavatyössä laadittuihin selvityksiin sekä muuhun aineistoon. Vaikka maakuntakaavataso ohjaus huomioiden arviointi on yleispiirteistä, on se kuitenkin tärkeä perustelu ja lähtökohta tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaukselle. Nyt kaavassa osoitettavien alueiden vaikutusarviointi on osittain toteutettu, mutta kokonaisuutena esitetty sekavasti eri osuuksissa.

4 LUONTOVAIKUTUKSET KAAVARATKAISUISSA

ELY-keskus toi viranomais ehdotusvaiheen lausunnossaan esille laajasti luontovaikutuksiin liittyviä huomioita ja jatkosuunnittelun tarpeita ja ottaa nyt kantaa tässä julkisen ehdotusvaiheen lausunnossaan siihen, miten kaavan vaikutusarviointi tai kaavaratkaisujen tarkentaminen ovat edelleen kohdentuneet ja tarkentaneet lähinnä tv-1 ja tv-2-alueiden luontovaikutusten osalta.

4.1 Linnustovaikutusten huomioiminen

ELY-keskus totesi viranomais ehdotuslausunnossaan maakuntakaavoituksen olevan tärkeä työväline etenkin muuttolinnustoon ja tärkeisiin kerääntymisalueisiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnissa, ja tämän arvioinnin olisi ulotuttava selkeästi maakunnanrajat ylittäväksi. Maakuntakaavatyössä linnustovaikutuksiin kohdennettu ohjaus on pääosin toteutettu vuonna 2021 TUULI-hankkeen yhteydessä päivitetyn linnuston päämuuttoreittiselvityksen kautta. ELY-keskus toi edellisessä lausunnossaan esille useita puutteita linnustollisesti arvokkaiden alueiden huomioimisessa, mikä voi aiheuttaa jatkossa merkittäviä haasteita tarkemmalle suunnittelulle tiettyjen tuulivoima-alueiden osalta.

Julkinen edotus on nyt osittain vastannut näihin puutteisiin ja tarkentanut kaavaratkaisua, mutta useita tv-alueita on edelleen linnustollisesti haastavilla sijainneilla. ELY-keskus toteaa, että haitallisten kumulatiivisten vaikutusten mahdollinen ilmeneminen on linnuston kohdalla hyvin aiheellinen huoli tuulivoimarakentamisen lisääntyessä huomattavasti nykytilanteesta. Tämän osalta laajemman ohjauksen ja suunnittelun tarve koskee maatuulivoiman yhteisvaikutusten lisäksi etenkin merialuesuunnittelua, joka tässä julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on edelleen jäänyt heikoksi.

Energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan toisen julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi.

Kaavaselostusta täydennetään ja vaikutusten arviointia selkeytetään

Muuttolinnustoon liittyvää vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselostukseen.

Merialueiden sensitiivisten lintualueiden osalta maakuntaliitolla on ollut käytettävissä aiemmin ympäristöministeriössä valmistelussa ollut, mutta nyt Suomen ympäristökeskuksen valmisteleva selvitys: *Itämeren toimintasuunnitelman sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla* (alustava luonnos 25.1.2025).

Tv-2 -alueiden vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselostukseen ja merituulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräystä on täsmennetty.

ELY-keskus toi aiemmassa lausunnossaan esille, että aiemmin osoitettu rannikon päämuuttoreitin rajaus ja sen huomioimisesta annettu suositus eivät koske merialueella tapahtuvaa muuttoa, eikä rajaus siten ole käyttökelpoinen aluevesien tv2-alueiden sijoittelun suunnittelussa ja totesi myös, että asiaa tulee tarkentaa vielä Natura-riskiselvityksen perusteella. Riskiselvityksessä linnuston muuttoreitit onkin tunnistettu aiempaa monipuolisemmin määrittämällä päämuuttoreittiä laajempi päämuuttoväylä. Tämä aineistojen yhdistelmänä osoitettu leveämpi rajaus pyrkii huomioimaan paremmin muutovirran sijainnin esimerkiksi tuuliloista johtuvaa vaihtelua ja sisältää myös merialueet, sillä merialueiden sorsa- ja kuikkalintujen merkittävää muuttoväylää ei ole huomioitu aiemmin TUULI-hankkeen tuottamassa rajauksessa. Riskiselvityksessä todetaan, että tuulivoimarakentaminen ei sovi yhdistelmätason osoittamalle alueelle, tai edellyttää ainakin merialueiden osalta muuttolinnustoon kohdennettuja mittavia lisäselvityksiä ja perusteluja. Lisäksi riskiselvityksen yhteydessä toteutettu rannikon ja merialueen ekologisen verkoston rajaus huomioi Natura 2000-verkoston toiminnallisuuden ja niiden suojeluperusteena olevan lajiston herkkyyttä merituulivoiman rakentamiselle.

ELY-keskus toteaa, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa tai kaavaselistuksen arvioinneissa ei kuitenkaan näy, miten meri- ja rannikkoalueiden tv-2-alueiden sijoittamisessa on huomioitu laadittu riskiselvitys ja siinä tarkastellut edellä kuvatut uudet rajaukset. Kaavaratkaisussa on huomioitu ELY-keskuksen toteaman mukaan edelleen vain kaavakartalla esitetty rannikon päämuuttoreitin päivitysselvityksen mukainen rajaus vuodelta 2021. ELY-keskus toteaa, että rannikon päämuuttoreitin osoittamisen lisäksi linnustoon kohdistuva vaikutusarviointi ja muutosten jälkeen sen perustelu on kaavaehdotuksen osalta edelleen niukka ja puutteellinen.

Natura-riskiselvityksen yhteydessä linnustovaikutusten muodostumisperiaatteet on todettu ja tärkeällä tavalla osoitettu suojeluperusteiden kautta. Lisäksi ekologisen verkoston tarkennus huomioi tärkeät linnustoalueet sekä käytettävissä olevan linnustoaineiston. Kaavaselistus ei kuitenkaan koosta selkeästi, miten tämä tilattu riskiselvitys ja ekologisten yhteyksien tarkentaminen olisi kohdennettu linnuston osalta riskialttiisiin tai jopa haitalliseksi arvioituihin kaavan tv-alueisiin.

ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan nostanut esille tärkeän petolintumuuttoreitin lisäksi mm. kurjen muuttoreitit, jotka sijaitsevat pääosin sisämaassa. Nyt julkisessa ehdotusvaiheessa tv-alueiden kohdekuvauxiin on lisätty huomioidut sijoittumisesta tärkeille muuttoreiteille sekä edellytys riittävän laajalle vaikutusarvioinnille. Se, ohjaako tämä kestävä tuulivoimarakentamista riittävästi, jää edelleen hankekohtaisen suunnittelun vastuulle, mutta hankekohtainen ja vain luvitetut tai lähialueelle samassa suunnittelutilanteessa huomioiva arviointi ei ymmärrettävästi kanna vastuuta laajasta maakuntarajat ylittävästä kokonaiskuvasta.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioimisessa sekä hankekohtaisessa tarkemmassa suunnittelussa ELY-keskus korostaa etenkin tunnistetun petolintumuuton pullonkaula-alueen riittävää ja varovaisuusperiaatteeseen perustuvaa huomioimista. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että Oulun ja linn tv-alueilla etenkin maakunnan rajat ylittävien merkittävien haitallisten yhteisvaikutusten muodostumisen potentiaalissa on edelleen suurta epävarmuutta.

Maakuntakaavatyön yhteydessä on pääosin asianmukaisesti huomioitu tv-alueiden etäisyydet kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeistä lintualueista (IBA, FINIBA). ELY-keskus toteaa, että vaikka parannusta kaavavalmisteluun edelliseen vaiheeseen on tapahtunut, ainakin yksi uusi sähkönsiirron yhteystarve on osoitettu sijoittumaan FINIBA-alueelle.

Merialueelta on maa-alueeseen verrattuna vähemmän tietoa, ja sitä on hyödynnetty sillä tarkkuudella kuin se maakuntakaavoituksen osalta on tarpeellista ja mahdollista. Esimerkiksi Perämeren kalastus on pyritty huomioimaan troolauksen, rannikon verkkokalastuksen ja rysien osalta. Merituulivoimaloiden vaikutuksesta vaelluskalojen käyttäytymiseen ja elinolosuhteisiin ei ole olemassa tietoja. Selvittäminen edellyttää käytännössä koko Itämeren laajuisia, rannikkovaltioiden yhteisiä selvityksiä. Hyljetilannetta on selvitetty Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Ruotsin sisarorganisaation kautta. Vedenalaisen merituulivoimien tietoja on hyödynnetty VELMU-karttapalvelusta.

Suurhiekan aluetta on pienennetty merkittävästi. Laadittu Natura-riskiselvitys, sen täydennys ja muut mahdollisesti päivittyneet tiedot huomioidaan ja dokumentoidaan selostukseen selkeämmin.

Petolintumuuton pullonkaula-alueelta poistuu muuttolinnustoon ja Natura-alueisiin kohdistuvien yhteisvaikutusten vuoksi kaksi tuulivoimaloiden aluetta. Myös petolintumuuton vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselistukseen.

Kaavakartalla esitettyjen sähkönsiirron pitkän aikavälin kehittämisen yhteystarvemerkinöjen sijaintia ja merkitystä selkeytetään siten, että yhteystarpeet osoitetaan suorina linjoina pisteiden A ja B välillä huomioimatta, mitä kaavamerkinöjä tai kriittisiä alueita välille osuu. Myös merkinnän väri muutetaan, jotta se erottuu muista voimalinjamerkinnöistä.

4.2 Tuulivoimalle sensitiivisen lajiston huomioiminen

Laaditun Natura-riskiselvityksen yhteydessä on erikseen tarkasteltu tuulivoimalle sensitiivistä lajistoa, joista liiton selvityksissä on mainittu erikseen maakotka, metsäpeura ja metsähanhi.

Maakotka

Riskiselvityksen mukaan maakotkaan olisi kohdistunut vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen mukaisten sekä jo toteutuneiden että luvitettujen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksena noin 9 reviiiriä vastaava menetys (6,5 %). Jos huomioidaan myös vireillä olevina tiedossa olevat tuulivoimahankkeet, on menetys noin 12 reviiiriä (8,4 %). Laaditussa riskiselvityksessä on todettu, että menetys on populaation kantokyvyn perusteella kestävä. ELY-keskus kommentoi pyynnöstä Natura-riskiselvitystä ja totesi kommentissaan, että on erittäin tärkeää huomioida maakotkareviirit vielä aiempia valmisteluvaiheita paremmin julkisessa ehdotusvaiheessa.

Jo viranomaisehdotuksessa maakotkan osalta riskialttiiden tv-alueiden rajauksia oli siirretty tai kavennettu maakotkareviirien ydinalueiden läheisyydessä, ja tätä on edelleen tarkennettu julkiseen ehdotusvaiheeseen, huomioiden ELY-keskuksen antamat aiemmat lausunnot. Lisäksi kaavaehdotuksen yleismääräysten mukaan tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa maakotkan ydinreviirin ulkopuolelle, mitä ELY-keskus pitää tarpeellisena lisäyksenä. Joskin määräykseen sisällytetty sana "lähtökohtaisesti" mahdollistaisi kuitenkin säännöstä poikkeamisen ilman etukäteen asetettuja poikkeamisen edellytyksiä.

ELY-keskus toteaa kuitenkin joitakin poikkeuksia lajin riittävässä huomioimisessa, sillä eräiden reviirien yhteyteen osoitettuja tv-alueita on jopa laajennettu. Sähkönsiirron yhteystarpeita on myös osoitettu maakotkareviirien ydinalueille ja tämä tilanne on epäsuotuisa etenkin joidenkin Natura-alueille sijoittuvien maakotkareviirien tapauksessa, jossa maakotka on kyseisen Natura-alueen suojeluperustelaji. ELY-keskuksen arvion mukaan tämä aiheuttaa merkittäviä haasteita voimajohtojen linjauksen tarkemmassa suunnittelussa ja lisää kaavaratkaisun aiheuttamaa riskiä maakotkalle, etenkin kun tarkastellaan riskejä Natura-alueiden suojeluperusteille.

ELY-keskus toteaa, että maakotkapopulaatioon kohdistuvaa riskiä on toki lievennetty julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa, ja selkeitä myönteisiä muutoksia on tehty. Kaavaratkaisuun kuitenkin sisältyy edelleen myös maakotkan kannalta selkeästi lähtökohtaisesti haitallisia merkintöjä. Kaavaselostuksen perusteella jää siis epävarmuus, missä määrin julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyt muutokset tosiasiallisesti vähentävät maakotkapopulaatioon kohdistuvaksi arvioitua menetystä, ja onko tuo menetys edelleen suuruudeltaan pitkällä aikavälillä kestävä.

Metsäpeura

ELY-keskus totesi aiemmassa lausunnossaan, että metsäpeura on tällä hetkellä ainoastaan neljän joko osin tai kokonaan Pohjois-Pohjanmaan alueella sijaitsevan Natura-alueen suojeluperustelaji; Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet (Vaala), Kansaneva-Kurkineva-Muurainsuo (Pyhäntä), Etelä-Sydänmaa (Reisjärvi) ja Kivineva (osittain Sievi), ja että, maakuntakaavan tuulivoima-alueita ei varovaisuusperiaatteen mukaisesti tulisi sijoittaa alle viiden kilometrin etäisyydelle edellä mainituista Natura-alueista, joilla metsäpeura on suojeluperusteena. Julkisen ehdotusvaiheen kaavaselostuksen mukaan metsäpeura on huomioitu Natura-riskinarvioinnissa haitalliseksi todettuja tv-alueita siirtämällä ja poistamalla, mitä ELY-keskus pitää tavoiteltavana ja toteaa, että kolmella neljästä Natura-alueella, joissa metsäpeura Pohjois-Pohjanmaalla on

Tuulivoima-alueita on tarkasteltu uudelleen toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen. Tv-alueiden rajauksiin on tullut muutoksia ja alueita on poistettu. Päivitetyin Natura-riskiselvityksen avulla on voitu varmistua, ettei uudesta ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta muodostu suuria haitallisia vaikutuksia maakotkareviireihin. Vaikutusten arviointi on myös kohdennettu Natura-alueille, joilla maakotka on suojeluperustelaji.

suojeluperusteena, tuulivoimaloiden alueet on edelleen osoitettu vähintään 5 kilometrin etäisyydelle. Poikkeuksena tästä on Kivinevan Natura-alue, jonka osalta mainittu suojaetäisyys ei täyty. ELY-keskus on ottanut lausunnossaan asiaan tarkemmin kantaa Natura 2000-verkostoa käsittelevässä osuudessa.

Myös ne Natura-alueet (yht. 26 kpl), joihin metsäpeura on ehdotettu lajin suojelutarpeen vuoksi tulevaisuudelle suojeluperustelajiksi, on kaavaselostuksessa tunnistettu. Tosin näistä kahdenoista Natura-alueen viiden kilometrin etäisyysvyöhykkeen sisälle kuitenkin sijoittuu kaavaehdotuksen mukainen tuulivoimaloiden alue, ja viiden Natura-alueen kohdalla tuulivoimalueita sijoittuu jopa alle kolmen kilometrin etäisyydelle. Tämän myötä on olemassa riski, että jatkossa näiden alueiden merkitys metsäpeuralle ja myös sen suojelulle heikentyvät.

Natura-riskiselvityksen yhteydessä on tehty erillinen metsäpeuraverkoston rajausta, joka osoittaa alueet ja käytävät, joiden tulisi säilyä vapaana tuulivoimarakentamiselta. Metsäpeuraverkoston rajausta perustuu Luonnonvarakeskuksen laatimaan lajin vasa-aikaiseen elinympäristömalliin sekä peuran pantaseuranta-aineistoon. Verkoston rajausta on avuksi metsäpeuraan kohdistuvien riskien tunnistamisessa ja paikallistamisessa, mutta ELY-keskus toteaa sen vaikuttavuuden jäävän epäselväksi ilman kaavakarttamerkintää. Tämä puolestaan entisestään korostaa tarvetta laajemman ekologisen verkoston huomiointiin.

ELY-keskus pitää lähtökohtaisesti myönteisenä, että metsäpeura on aiempaa tarkemmin huomioitu tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa sekä tuulivoimaa koskevissa kaavan yleismääräyksissä. Annettu määräys on kuitenkin varsin yleisluontoinen jättäen paljon tulkinnanvaraa siihen, mikä voidaan katsoa riittäväksi etäisyydeksi esiintymis- ja vasomisalueisiin. ELY-keskus muistuttaa, että luotettavaa tutkimustietoa siitä, millä varoetäisyydellä metsäpeuran lisääntymiselle mahdollisesti aiheutuvat haitalliset vaikutukset ovat vältettävissä, ei ole vielä tällä hetkellä olemassa.

Susireviirit

Tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa on lisätty maininta, mikäli alue sijoittuu kaavan suunnitteluvaiheessa tulkitulle susireviirille. Lisäksi yleisissä määräyksissä seuraavasti: ”Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin”. Määräys on kuitenkin hyvin yleispiirteinen, ja jättää tulkinnanvaraa siihen, millä tavalla asia tulisi ottaa huomioon. Ei ole olemassa tutkimukseen pohjautuvaa tietoa, kuinka paljon häiriötöntä tilaa reviirillä tulisi säilyä, jotta reviirin elinkyky ei heikenny.

ELY-keskus yhtyy kaavaselostuksessa esitettyyn arvioon siitä, että mikäli kaikki maakuntakaavan tv-alueet rakentuvat kokonaisuudessaan, on laajoja alueita susireviirien sisällä tuulivoimaloiden vaikutuspiirissä, mikä kasvattaa merkittävästi riskiä sille, että myös suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään tai hävitetään.

Merinisäkkäät

ELY-keskuksen viranomaisehdotuksesta antaman lausunnon jälkeen, itämerennorppa ja harmaahylje on huomioitu siten, että huomautuksia lajin huomiointiin nyt vaihtelevalla laajuudella sisällytetty tv-2-alueiden (merituulivoima) kohdekuvauksiin. Poikkeuksena on Maanahkiaisen tv-2-alue, jonka kohdalle hyljelajeja ei mainita. Lajeja koskevia yleismääräyksiä ei kuitenkaan ole lisätty kaavaehdotukseen.

Kohdekuvauksia ja merituulivoimaloiden alueen t-2 -merikinnän selitystä täydennetään merinisäkkäiden osalta.

4.3 Natura-suojeluperusteiden sekä Natura- ja suojelualueverkoston huomioiminen kaavaratkaisuissa

Pohjois-Pohjanmaan liitto on teettänyt maakuntakaavatyön viimeisenä selvityksenä viranomaisehdotusvaiheen kaavaratkaisulle (MRA 13 §) laaditun Natura 2000 -verkostoon kohdistuvan riskiselvityksen (Latvasilmu osk 2024), joka valmistui viranomaisehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen keväällä 2024. Tarkastelu on toteutettu kaikille maakunnassa ja myös enintään 25 kilometrin etäisyydellä maakuntarajan ulkopuolella sijaitseville Natura 2000 -verkoston kohteille.

Viranomaisehdotusvaiheen kaavaselostuksessa on todettu, että maakuntakaavan valmistelussa ei aiota laatia varsinaista luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. ELY-keskus totesi viranomaisehdotusvaiheen lausunnossaan tämän mahdolliseksi, sillä asianmukaista Natura-arviointia varten tiedot arvioitavista vaikutuksista sekä arvioinnin kohteesta tulisivat olla tarkemmat, ja maakuntakaavataso tarkastelussa tulee varmistua lähtökohtaisesti kokonaisuuden osalta riittävien suojaetäisyyksien huomioimisesta suhteessa useiden Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Maakuntakaavataso arvioinnissa on tällä tavalla mahdollisuus hyvin laajalla mittakaavalla huomioida yhden energiantuotantomuodon, kuten tuulivoiman, aiheuttamia yhteisvaikutuksia Natura-suojeluperusteisiin ja juuri tuulivoimalle sensitiiviseen eläinlajistoon.

Luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain mukaisena edellytyksenä Natura-arvioinnin välttämiseksi kuitenkin on, että Natura-alueisiin kohdistuvat todennäköisesti merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan riittävällä varmuudella poissulkea. Tämän vuoksi ELY-keskus tuo esille, että Natura-alue rajattuna yksittäisenä alueena ei ole huomioitavissa pelkästään tietyllä suojaetäisyydellä yleispiirteisessä suunnitelmassa osoitettavien toimenpidealueiden sijoittelussa, vaan riittävän etäisyyden sekä yleispiirteisenkin riskit poissulkevan arvioinnin on perustuttava kunkin Natura-alueen tarkoitukseen eli sen suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin sekä vielä laajemmin tarkasteltuna Natura-alueverkoston toimivuuteen ja eheyteen.

Maakuntakaavan tarkkuudella toteutettu suojeluperustetarkastelu ja riskien poissulkeminen ei kuitenkaan poista yksittäisten hankkeiden Natura-arviointivelvollisuutta. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan tapauskohtaisesti huomioida liitännäishankkeet (sähkönsiirto) ja hankekokonaisuuden tarkemmat toiminnot sekä vaikutusmekanismit Natura-suojeluperusteille ja Natura-alueen eheydelle, mutta laajempi yhteisvaikutusarviointi hankekohtaisessa arvioinnissa jää usein heikommalle tasolle. Tästä on osoituksena myös laadittu Natura-riskitarkastelu, jonka tulos osoittaa Pohjois-Pohjanmaan Natura-verkostoon kohdistuvia suuria riskejä, sillä jopa 46 % arvioiduista lintudirektiivin mukaisista SPA-alueista ja 13 % arvioiduista luontodirektiivin mukaisista SAC-alueista on suuren riskin luokassa yhden tai useamman arvioidun tekijän kautta. Lisäksi kaavaselostuksen mukaan sähkölinjojen haitallisen vaikutuksen arvioidaan olevan kokonaisuutena niin mittava, että mikäli niiden aiheuttamaa riskiä ei huomioida, heikentävät ne hyvin todennäköisesti koko Natura-alueverkoston eheyttä.

ELY-keskus on riskiselvityksestä 10.6.2024 antamassaan kommentoinnissa todennut, että se suhtautuu erittäin vakavasti riskinarvioinnissa esitettyihin tietoihin yksittäisten Natura-alueiden kohdalla jo nykyisellään yhteisvaikutustarkastelussa ilmenevistä merkittävään heikennyksen kynnyksen ylittymisestä sekä Natura-verkoston kokonaisheikentymättömyyteen kohdistuvasta tunnistetusta uhasta. ELY-keskus piti kommentoinnissaan erittäin tärkeänä, että kyseisen riskiselvityksen tulos otetaan vakavasti, ja ennen kaikkea, että sen tulokset tulevat huomioiduiksi jo energia- ja ilmastovaihemaa-kaavavulkisessa ehdotuksessa.

Natura-verkoston kohdistetun riskiselvityksen tarkasteluvyöhyke kattaa etäisyysvyöhykkeitä Natura-alueiden ympäristössä. Riskiselvityksessä huomiona olivat maakuntakaavan tuulivoima-alueiden etäisyyteen ja laajuuteen ja siten suojeleperustelajistoon kohdentuvaan elinympäristörisktiin perustuvat vaikutukset sekä maakuntakaavassa osoitettujen voimalinjojen sekä valtakunnanverkon suurten sähköasemien sijainnin aiheuttamat riskit Natura-alueverkostolle kokonaisuutena. Linnustoperusteisten Natura-alueiden (SPA) osalta pinta-alavaikutusta on arvioitu laskemalla, kuinka paljon tuulivoima-alueet vievät Natura-alueita ympäröivästä alueesta. Osalle lajistoa kyse on menetetyistä elinalueista, mikäli laji väistyy alueelta (Tolvanen ym. 2023), tai ei enää kulje sen kautta. ELY-keskus pitää riskiselvityksen lähtökohtia perusteltuna, sillä linnustoon kohdistuvan törmäysriskin lisäksi Natura-alueita ympäröi vyöhyke, jolla tuulivoiman vaikutusmekanismit aiheuttavat mahdollisesti pysyvää välttelykäyttäytymistä.

Julkisen ehdotusvaiheen kaaselostuksen mukaan Natura-riskiselvityksen tuloksia on huomioitu siten, että suuren riskin etäisyydelle linnustonperusteisista Natura-alueista (SPA-alueet) sijoittuneita tv1-alueita on sekä poistettu kokonaan että rajattu etäämmälle. Tämän tarkennuksen myötä vähintään kahden kilometrin suojaetäisyys osoitettavien uusien tv-1-alueiden ja SPA-alueiden välillä pääosin täytyisi pienentäen haitallisten vaikutusten todennäköisyyttä, mitä ELY-keskus pitää myönteisenä ja tärkeänä. Lisäksi Pitkämatala-Suurhiekan tv-2-aluetta on rajattu etäämmälle lähimmistä SPA-alueista. ELY-keskus toteaa, että edellä mainituilla toimenpiteillä on myös saatu jossain määrin vähettyä tv-alueiden aiheuttamaa elinympäristöriskiä (pinta-alatulkinta) linnustoperusteisten Natura-alueiden ympäristössä. Lisäksi sähkönsiirrosta aiheutuva riski on pyritty pienentämään poistamalla aiemmissa kaavavaiheissa kaavakartalla esitettyjä tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden liityntäjohtojen liiankin tarkkoja yhteystarvemerkinöitä, joille ei kuitenkaan ole voitu maakuntakaavatasolla osoittaa haitattominta reittisuuntaa.

Julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyt toimenpiteet pohjautuvat laadittuun riskitarkasteluun, mutta ehdotukseen ei sisälly analyttistä arviota, missä määrin ne vähentävät siinä tunnistettuja riskejä, jotka tuulivoimala-alueista ja sähkönsiirrosta Natura-alueverkoston suojeleperusteille ja kokonaisuikentymättömyydelle aiheutuvat. Etenkin kriittisimmiksi todettujen Natura-alueiden osalta tämä toimenpiteiden vaikuttavuuden selkeä ja yksiselitteinen perustelu olisi oleellinen arvioitaessa, onko maakuntakaavassa osoitettavat merkinnät ja yleismääräykset saatu sellaiselle tasolle, että Natura-alueverkoston luonnonarvoille aiheutuvat todennäköiset merkittävät haitalliset voidaan riittävän luotettavasti poissulkea.

Julkiseen ehdotusvaiheeseen tehtyjen tv-alueiden ja ohjeellisten sähkönsiirtoyhteyksien siirtojen ja poistojen jälkeenkin useiden Natura-alueiden läheisyyteen ollaan osoittamassa uusia, laajoja tv-alueita. Lisäksi uusia voimajohtojen yhteystarpeita on myös osoitettu useiden Natura-alueiden läheisyyteen tai jopa niiden kautta. Myös aiemmista lainvoimaisista vaihemaakuntakaavoista ollaan säilyttämässä sellaisia tv-alueita, jotka on arvioitu varsin haitalliseksi, mutta joilla ei kuitenkaan ole olemassa vielä lainvoimaisia osayleiskaavaa tai rakennettua hanketta.

ELY-keskus huomauttaa, että ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti todistamisen vastuu koskee haitallisten vaikutusten puuttumisen eikä niinkään niiden olemassaolon osoittamista. Ja vastuu haitallisten Natura-vaikutusten puuttumisen osoittamisesta on suunnitelmasta vastaavalla taholla, eli tässä tapauksessa Pohjois-Pohjanmaan liitolla. Ilman annettua erillistä kattavaa selvitystä/arviota julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyistä muutoksista ja niiden arvioituista vaikutuksista kaavaratkaisun Natura-vaikutusten riskitasoon, ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole mahdollista luotettavalla

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisen julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi.

Kaaselostuksen luvussa 6.8.1 Vaikutukset Natura 2000-verkoston on avattu Natura-kokonaisuutta ja riskiselvityksen huomioimista kaavaratkaisussa.

Natura-alueisiin kohdistuvia riskejä pystyttiin vähentämään rajaamalla tuulivoimaloiden alueita etäämmälle Natura-alueista ja myös poistamalla tuulivoimaloiden alueita. Riskiselvityksen päivityksen tuloksella on varmistettu, ettei energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisen julkisen ehdotuksen mukainen kaavaratkaisu aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia Natura-suojeleperusteisiin ja Natura 2000-verkoston.

<p>tavalla poissulkea sitä, kohdistuuko kaavaratkaisusta riskialttiiksi todettuihin Natura-alueisiin ja siten myös koko Natura-alueverkoston eheyteen edelleen todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia.</p> <p>ELY-keskus tulkitsee julkisen kaavaehdotusaineiston perusteella kaavaratkaisuun edelleen jäävän riskin Natura-suojeluperusteille ja tässä tarkastelussa esille nousevan eritoten seuraavat Natura-alueet: Haapaveden lintuvedet ja suot, Kivineva, Kummunlammit-Uikulanjärvi, Kuisuo, Kärämänjärvet, Multarinmeri-Harjuntakanen-Riitasuo, Nurmesjärvi sekä erittelemättä SPA-alueet, joiden suojelunperusteena on maakotka. Erityisesti jäävän riskin osalta esiin nousevat tv-alueiden ja kaavassa osoitettujen sähkönsiirtotarpeiden yhteisvaikutukset. Edellä olevaa luettelo kuitenkin sisältyy vain lähtökohtaisesti selkeimmät tapaukset, eikä sitä tule pitää tyhjéntävänä.</p> <p>ELY-keskus tuo esille seuraavassa tarkempia perusteluja ehdotusvaiheen kaavaratkaisuun jäävistä Natura-riskeistä:</p> <p><u><i>Kivineva (FI1001004)</i></u> Maakuntakaavaehdotuksen tv-1 535 Salmijärvenneva sijoittuu noin 3,7 km etäisyydellä osin Sievin kunnan alueelle sijoituvasta Kivinevan Natura-alueesta, jonka suojelunperustelajeihin lukeutuu metsäpeura. Etäisyys on lyhyempi kuin Natura-riskiselvityksessä viitattu Luonnonvarakeskus Luken suosittelema viiden kilometrin suojaetäisyys (Paasivaara 2022). Tällä hetkellä kyseisellä alueella ovat vireillä Vääräjoen ja Kenkäkankaan tuulivoimahankkeet.</p> <p>Kivinevan Natura-alueen viiden kilometrin vaikutusalueelle sijoittuu Salmijärvennevan tv-1-alueen lisäksi Toholampi-Lestijärven kaksi tuulivoima-alueita, jotka on osoitettu lainvoimaisessa Keski-Pohjanmaan 4. vaihemaakuntakaavassa. Toholampi-Lestijärven tuulivoimahankkeella on myös lainvoimainen osayleiskaava, jossa osoitetut voimalayksikköjen paikat sijoittuvat ainoastaan joidenkin satojen metrien etäisyydelle Kivinevan Natura-alueella sijaitsevia metsänpeuran elinympäristöistä.</p> <p>Edellä mainitut todeten ELY-keskus katsoo, ettei kaavaehdotuksesta Kivinevan Natura-alueen suojelunperusteisiin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten muodostumista tv-alueesta yksin ja etenkin yhdessä muiden tiedossa olevien jo suunnittelussa pitkällä olevien hankkeiden tai toisen maakunnan maakuntakaavamerkintöjen kanssa voida riittävällä varmuudella poissulkea.</p> <p><u><i>Kummunlammit-Uikulanjärvi (FI1100404)</i></u> Kyseisen Natura-alueen suojeluperusteena olevien Natura-suotyyppien vesitalouden on todettu heikentyneen pitkän ajan kuluessa sekä alueella olevien ojitusten että itäpuolisen maa-ainesten vaikutuksesta, minkä seurauksena luontotyyppien edustavuuden on todettu heikentyneen merkittävästi. Lausuttavana olevan kaavaratkaisun mukainen tv-1 alue 415 (Takukangas) sijaitsee lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta ja siitä on arvioitu aiheutuvan myös suuri riski alueen suojelunperusteena olevalle linnustolle laaditussa riskiselvityksessä. Suuri riski on myös arvioitu muodostuvan Natura-alueen ympärille osoitetuista sähkölinjoista.</p> <p>ELY-keskus katsoo, että koska Kummunlammen-Uikulanjärven Natura-alueen suojelun perusteet ovat jo tällä hetkellä todennetusta heikentyneet merkittävästi, on alue jo lähtökohtaisesti herkkä lisäheikennyksille. Kaavaselistuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, millä tavalla tunnistetut riskit on otettu huomioon julkisessa ehdotusvaiheessa esitetyssä</p>	<p>Toiseen ehdotusvaiheen kuulemiseen osoitettavat uudet seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet eivät ylitä merkittävän riskin rajaa etäisyys- tai Natura-alueiden pinta-alavähennyksen kriteereillä. Muutokset tuulivoima-alueisiin ovat olleet sellaisia, joilla on huomattavasti vähennetty viranomaisvaiheen kaavaehdotukseen verrattua kokonaisvaikutusten määrää. Selvityksessä huomioitiin erityisesti linnuston kannalta tärkeitä Natura-alueita (SPA), joihin kohdistuvia vaikutuksia on syytä arvioida ja ohjata maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla.</p> <p>Joihinkin Natura-alueisiin kohdistuu kuitenkin jo toteutuneista tai luvitetuista sekä maakuntakaavan säilyvistä tuulivoimaloiden alueista niin suuri riski haitallisille vaikutuksille, että vähäisetkin yksittäiset lisäykset voivat olla merkittävä riskitekijä.</p> <p>Maakuntakaavan ja sen tuulivoimarakentamisen yleismääräyksen ohjaava vaikutus tarkempaan suunnitteluun on erittäin tärkeä vaikutusten lieventämiseksi energiantuotannon ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen yhteensovittamisessa.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden aluetta tv-1 535 (Salmijärvenneva) on rajattu Kivinevan Natura-alueesta 5 kilometrin etäisyydelle.</p> <p>Tuulivoimaloiden alueen uudelleen rajauksessa on myös kasvatettu etäisyyttä maakotkan ydinreviiriin.</p> <p>Tuulivoimaloiden alue tv-1 415 (Takukangas) poistetaan maakuntakaavan uudesta ehdotuksesta. Lieventämistoi- menpiteet huomioiden alueelle ei voida muodostaa seudullisen kokoluokan tv-alueita (pinta-ala on 7 km²).</p>
---	---

kaavaratkaisussa. ELY-keskuksen arvion mukaan kaavaratkaisusta Natura-alueen suojeluperusteille ja tavoitteille aiheutu-
via todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ei ole pystytty riittävällä varmuudella poissulkemaan.

Nurmesjärvi (FI1101802)

Nurmesjärvi on Pohjois-Pohjanmaan eteläosien edustavimpia lintujärviä. Natura-riskiselvityksessä on arvioitu, että viran-
omaisehdotusvaiheen mukaisesta kaavaratkaisusta kohdistuisi Nurmesjärven Natura-alueeseen suuri riski niin tuulivoima-
alueiden läheisyydestä ja pintaa-alavaikutuksista kuin myös suunnitelluista sähkölinjoista ja sähköasemista.

Julkisen ehdotusvaiheen perusteella Nurmesjärven Natura-alueen viiden kilometrin vaikutusalueelle on sijoittumassa yh-
teensä neljä tuulivoimaloiden aluetta, joista kaksi (tv-1 393 Kokkopetäikkö ja tv-1 387 Riitamaa-Nurmesneva) ovat lausut-
tavana olevassa ehdotuksessa uutena osoitettavia. ELY-keskus pitää parannuksena sitä, että aiemmissa valmisteluvai-
heissa lähempänä sijainneen Kokkopetäikön tv-alueella on nyt rajattu etäämmälle Nurmesjärven Natura-alueesta kumuloi-
tuvien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Ottaen huomioon näiden tv-alueiden sijainnin ja pinta-alan ELY-keskus kui-
tenkin katsoo, että myös Riitamaa-Nurmesnevan tv-alueella olisi tullut rajata etäämmälle Nurmesjärven Natura-alueesta,
jotta Natura-riskiselvityksessä todettua pinta-alamenetystä viiden kilometrin etäisyydellä ja siten myös aiheutuvaa riskiä
olisi saatu edelleen vähennettyä.

Pohjois-Pohjamaan ELY-keskus pitää hyvänä ratkaisuna sitä, ettei Pysäysperä-Parkkimanjärvi-Murtoperä-voimajohtoa ja
Parkkimanjärven muuntoasemaa ole osoitettu kaavassa uutena voimajohdon yhteystarpeena ja seudullisena energiahuol-
lon alueena. Tämän ratkaisun myötä on Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuneiden riskien todennäköisyyttä on
saatu pienennettyä. ELY-keskus pitää kuitenkin erikoisena ratkaisuna, että samalla kaavan liitekartalla osoitetaan ”merkit-
täviä haitallisia vaikutuksia sisältävä voimajohdon yhteystarve” ko. Natura-alueen eteläpuolella.

Julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyistä muutoksista huolimatta ELY-keskus katsoo, että kaavaslostuksen perusteella ei
kuitenkaan ole mahdollista luotettavasti ja yksiselitteisesti arvioida sitä, missä määrin muutokset vähentävät Natura-riski-
selvityksessä tunnistettua Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuvaa kokonaisriskiä. Näin ollen ELY-keskuksen arvion
mukaan ei voida myöskään riittävällä varmuudella todeta, etteikö lausuttavasta kaavaratkaisusta voisi edelleen todennä-
köisesti aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia Nurmesjärven suojelun perusteille ja tavoitteille.

Natura-alueet, joiden suojelunperusteena on maakotka

Pohjois-Pohjanmaalla maakotka on suojeluperusteena 39:llä Natura-alueella (SPA). Laaditussa riskiselvityksessä (vain vi-
ranomaiskäyttöön tarkoitettu liite 10) on näillä Natura-alueilla sijaitseviin maakotkareviireihin arvioitu useissa tapauksissa
kohdistuvan merkittävää törmäysriskiä. ELY-keskukselle ei kuitenkaan käy julkisen ehdotusvaiheen asiakirjoista selkeästi
ilmi, millä tavalla tämä arviointi on näillä kyseenomaisilla reviereillä ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa mahdollisesti hu-
mioitu etenkin tv-1-alueiden rajauksissa, jotta merkittävien haitallisten vaikutusten todennäköisyys voitaisiin luotettavalla
tavalla sulkea pois.

ELY-keskus kritisoi erityisesti myös sitä, että esitetystä kaavaratkaisusta sähkönsiirron yhteystarpeita on osoitettu Natura-
alueille sijoittuvien maakotkareviirien ydinalueille, vaikka kyseessä joissain tapauksissa olisi nykyisen voimajohdon rinnalle

Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuvia haitallisia
riskejä on vähennetty supistamalla tv-1 387 Riitamaa alu-
etta merkittävästi kaakosta. Riitamaan aluetta rajattiin
niin, ettei muuttolinnustolle tärkeä levähdysalue jää tuu-
livoima-alueiden ympäröimäksi päämuuttosuuntiin näh-
den.

Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuvia haitallisia
vaikutuksia on voitu myös vähentää poistamalla tuulivoi-
maloiden alue tv-1 393, Kokkopetäikkö maakuntakaavan
uudesta ehdotuksesta (pinta-ala on 7 km²). Lieventämis-
toimenpiteet huomioiden alueelle ei voida muodostaa
seudullisen kokoluokan tv-alueita.

Uudessa kaavaehdotuksessa vaikutusten arviointi koh-
dennetaan erityisesti niille Natura-alueilla sijaitseviin
maakotkareviireihin, joiden suojelunperusteena on maa-
kotka.

Kaavakartalla esitettyjen sähkönsiirron yhteystarvemer-
kintöjen sijaintia ja merkitsemistapaa selkeytetään siten,
että yhteystarpeet osoitetaan suorina linjoina pisteiden A
ja B välillä huomioimatta, mitä kaavamerkintöjä tai kriitti-
siä alueita välille osuu. Myös merkinnän väri muutetaan.

tai tilalle suunniteltu yhteistarve. Voimajohtojen yhteystarpeita on osoitettu polveilevalla viivalla, joka antaa ymmärtää, että karkean tason suunnittelua olisi yhteystarpeen sijoittelussa toteutettu.

Maakuntakaavan tarkkuustaso ja Natura-tarkastelu

ELY-keskus toteaa maakuntakaavan olevan yleispiirteinen suunnitteluväline ja kaavan toteutumisen tapahtuvan sen ohjausvaikutuksen myötä. Oleellista on nimenomaan ohjauksen vaikuttavuus sekä miten kaavamerkintöjen mahdollistamalla ja osoittamalla tv- alueilla toteutetaan tarkemman tason suunnittelua ja miten hyvin huomioidaan tv-alueiden kohdekorttien avulla esiin tuotuja suunnittelun haasteita ja jopa reunaehtoja. ELY-keskus tuo esille, että kyseenalaista on, voidaanko ohjaavan kaavan tv-alue kaavamerkintää toisaalta rajoittaa kohdekuvaukseen lisätyllä tiedolla tai velvoitteella. Tässä etenkin kyseenalaista on Natura-arviointivelvollisuuteen viittaaminen niillä kohteilla (tv-1 ja tv-2 alueet), jotka kokonaistarkastelussa sijoittuvat edelleen useammilla mittareilla tarkastellen suuren riskin alueille maakuntakaavan pohjalle laaditun riskitarkastelun perusteella.

ELY-keskus toteaa, että tv-alueiden kohdekuvaukset ovat luonteeltaan kaavaratkaisua selittäviä ja täydentäviä, mutta kaavan ohjausvaikutus tarkempaan suunnitteluun perustuu viime kädessä kaavakartalla osoitettujen ratkaisujen kautta, mikä on otettava huomioon asiaa arvioitaessa.

Yleisesti maakuntakaavan yleispiirteisyyden vuoksi sen osoittamien toimenpiteiden osalta ei voida yksiselitteisesti määrittellä, milloin kynnys luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointivelvollisuuden syntymisestä ylittyy. Pelkästään toimenpitealueiden (mm. tv-alueet) rajauksilla ja potentiaalisen alueen osoittamisella ei voida vielä päästä sellaiseen arvioinnin tarkkuuteen, johon asianmukaisessa Natura-arvioinnissa pyritään, jolloin maakuntakaavatasolla Natura-vaikutusten tarkastelu on selkeintä laatia poissulkevan riskitarkastelun kautta.

Energia- ja ilmastovaihemaa- ja viranomais- ja ehdotusvaiheelle laadittu Natura-riskitarkastelu on laadittu asianmukaisella tavalla ja siinä on huomioitu ekologisen verkoston tarkastelun kautta Natura-alueiden kytkeytyvyys ja sen myötä kumuloituvien vaikutusten muodostuminen. Riskitarkastelu osoitti toimenpidetarpeita ennen julkisen kaavaehdotuksen muodostamista. Tätä on pyritty toteuttamaan, mutta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan siinä on onnistuttu vain osittain.

ELY-keskus toteaa, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jättää edelleen liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain ja samalla luontodirektiivin vaatimukseen Natura 2000-verkoston kuuluvien alueiden suojelun perusteena olevien luonnonarvojen heikentymättömyydestä sekä siitä seuraavasta arviointivelvollisuudesta. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin.

ELY-keskus edelleen korostaa, että suunnitelman laatijalla eli maakuntaliitolla on velvollisuus todeta maakuntakaavassa osoitettavien toimenpiteiden merkitys suhteessa Natura-alueisiin ja kohdistuviin riskeihin lainsäädännön tarkoittamalla tavalla. Tässä tapauksessa tehdyn riskitarkastelun jälkeen kaava-asiakirjoissa olisi tullut osoittaa julkiseen

ehdotusvaiheeseen tehtyjen muutosten jälkeen vaikutusten jäävän sille tasolle, että kaavasta (suunnitelma) ei aiheudu merkittävää riskiä Natura-suojeluperusteille yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa eikä Natura 2000-verkoston yhtenäisyyden heikennystä tapahdu, ja että luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointivelvollisuutta ei näin synny. Tämä jää kuitenkin osoittamatta.

4.4 Ekologiset yhteydet

Maakuntakaavatyössä on toteutettu viimeisenä laaditun Natura-riskitarkastelun yhteydessä myös tarkennettu ekologisen verkoston rajaus, joka perustuu Natura-alueiden suojeluperusteisiin ja monien tuulivoimatuotannolle herkkien lajien ja tärkeiden lajiryhmien elinympäristöjen ydinalueisiin sekä niiden välisiin olennaisiin yhteyksiin.

ELY-keskus on esittänyt aiemmissa lausunnoissaan, että ekologiset yhteydet tulisi osoittaa ohjeellisena kaavakartalla. Natura-riskiselvityksen yhteydessä on laadittu ekologisen verkoston tarkennettu tulkinta, joka nyt julkisessa ehdotusvaiheessa esitetään kaavaselostuksen liitekartalla ja huomioidaan suunnittelumääräyksissä. ELY-keskus toteaa ekologisen verkoston nyt huomattavasti paremmin ja perustellummin analysoiduksi, mutta sen esittäminen edelleen liitekartalla ei vastaa kaavan tärkeää ohjaavaa tarkoitusta. Kaavaselostuksessa on käsitelty ekologisen verkoston merkitystä ja arvioitu laajasti julkisen kaavaehdotuksen vaikutuksia ekologiseen verkostoon, missä yhteydessä on tunnistettu maakunnan eteläpuoliskosta alueita, joissa tv-alueiden sijoittelu aiheuttaa riskin ekologisen verkoston eheyden säilymiselle. Kaavaratkaisussa vastuu ekologisen verkoston säilymisestä osoitetaan kuitenkin yksittäisten hankkeiden suunnittelulle. ELY-keskus toteaa edelleen, että nimenomaan maakuntakaavatasolla tulisi olla selvempi ohjausvaikutus ekologisen verkoston toimivuuden säilyttämiseksi.

Selvityksessä määritellyille ekologisen verkoston ydinalueille on osoitettu tv-1 ja tv-2-alueita. Esimerkiksi merialueella tv-2 alue Maanahkiainen 213 sijoittuu osoitetun ekologisen yhteyden alueelle nro. 1. Lisäksi mm. Nurmesjärven Natura-alueen läheisyyteen sijoittuvasta neljästä tv-alueesta kolme sijaitsee Natura-riskitarkastelussa määritetyllä ekologisen verkoston ydinalueella nro. 4. Julkisen ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa esitetään ekologisen verkoston rajauksen ja sen huomioimisen turvaavan Natura 2000-verkoston alueiden eheyttä ja suojeluperusteena olevan lajiston säilymistä ja toisaalta helpottavan hankesuunnittelua esiselvitysvaiheessa. ELY-keskus toteaa olevan ristiriitaista, että ydinalueille osoitettavia tuulivoima-alueita on viranomaisvaiheen jälkeen supistamisen sijaan laajennettu.

Osalle kaavassa osoitetuista tv-alueista sijoittuu pieniä yksityismaan luonnonsuojelualueita sekä valtiolle luonnonsuojelutarkoitukseen hankittuja alueita. Näiden riittävä huomioiminen liittyy myös ekologisen verkoston kokonaisuuden tarkasteluun ja laadittu verkoston tarkempi analysointi on tämänkin osalta tärkeä ja jatkossa erityisesti huomioitava.

ELY-keskus edelleen korostaa, että ekologisten yhteyksien ja suojelualueverkoston suojaetäisyyksien riittävällä huomioimisella voitaisiin osittain ratkaista myös haastetta tuulivoiman vaikutuksille sensitiivisten lajien vaelluskäyttäytymisen sekä reviirin tai elinympäristön kannalta tärkeiden ydinalueiden ja lisääntymisalueiden huomioimisesta useiden hankkeiden yhteisvaikutuksia tarkasteltaessa. Nyt laadittu ekologisten yhteyksien ja sen osalta etenkin ydinalueiden osoittamisen tulisi toimia lisäksi tulevaisuudessa tärkeänä runkona kuntakohtaisessa suunnittelussa, sekä ilmastonmuutoksen että luontokadon torjunnan tarkastelussa. Tämän vuoksi ELY-keskuksen edellyttämälle ekologisen verkoston osoittamiselle kaavakartalla on selkeästi merkittävä tarve.

Ekologisen verkoston huomioiminen on nostettu esille tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä, joka ohjaa kaikkea tarkempaa suunnittelua.

Uudessa maakuntakaavan ehdotuksessa poistetaan tuulivoimaloiden alueita ja tuulivoimaloiden alueita rajataan etäämmälle Natura-alueista ja maakotkan ja metsäpeuran tärkeistä elinympäristöistä. Toimenpiteillä vaikutetaan myös ekologisen verkoston eheyden säilymiseen mm. maakunnan eteläosassa.

Maanahkiasen merituulivoima-alue on lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitetty laajempaan alueena (tv-2 205). Alueella on myös lainvoimaiset osayleiskaavat, joiden päivitystyö on käynnissä. Maanahkiasen (tv-2 213) esitetty alue ulottuu ekologisen yhteyden alueelle nro 1. Maanahkiainen jätetään maakuntakaavaan ja sen erityispiirteet kirjataan kohdekuvauksiin. Hankekehityksessä ekologinen yhteys tulee huomioida ja esittää tarvittavia lieventämistoimia.

4.5 Sähkösiirron luontovaikutukset

ELY-keskus tuo esille kaavaratkaisussa olevan sähkösiirron osalta epäohdonmukaisuutta, ja korostaa sähkösiirron aiheuttamia riskejä Natura-suojeluperusteiden kokonaistarkastelussa. Maakuntakaavan tavoite huomioiden sähkösiirron osoittaminen yhteystarvemerkinä tulisi myös pohjautua riittäviin arviointeihin ja laajaan kokonaistarkasteluun. Tässä korostuu etenkin uusien sähköasemien osoittaminen, jossa vaikutustarkastelua on jossain määrin tarkennettu viranomais ehdotusvaiheesta.

Julkisen ehdotusvaiheen kaavaslostuksessa kirjatun mukaan sähkölinjojen haitallisen vaikutuksen on arvioitu olevan kokonaisuutena niin mittavia, että mikäli niiden aiheuttamaa riskiä ei huomioida, heikentävät ne hyvin todennäköisesti koko Natura-alueverkoston eheyttä, ja että laaditun Natura-riskiselvityksen mukaan sähkölinjat aiheuttavat suuren tai kohtalaisen törmäysriskin huomattavalle määrälle linnustoperusteisesti suojeluja Natura-alueita (SPA), joille sijoittuu sekä rakennettuja että suunniteltuja voimajohtoja. ELY-keskus toteaa myös tässä yhteydessä, että kokonaisriskitarkastelussa kaavakartalla osoitetut rakennetut ja luvitetut voimajohtot aiheuttavat jo sen, että hyväksyttävän riskitason tarkastelussa muita riskiä lisääviä toimintoja ei tietyille vyöhykkeelle enää voida sijoittaa. Korkean riskin ilmenemisen toteaminen ei riitä, vaan tarvitaan riittäviä toimenpiteitä kaavaratkaisuun.

Kaavaslostuksessa todetaan, että voimajohtojen yhteystarvemerkinä ei osoita linjan sijaintia, mutta merkinnällä on kierretty alueita, joissa sen toteuttaminen ei olisi mahdollista, kuten esimerkiksi Natura 2000 alueille tai keskeisille matkailualueille. ELY-keskus toteaa, että tästä mainitusta periaatteesta huolimatta yhteystarvemerkinä on osoitettu ja sijoitettu useille Natura-alueille ja pahimmillaan alueille, joilla ne sijoittuvat Natura-alueen suojeluperusteena olevan maakotkan ydinreivillä tai Natura-riskitarkastelussa suojeluperustelajistoon kohdistuvan korkean riskin vyöhykkeelle.

Kaavaslostuksessa mainitaan myös Pohjois-Pohjanmaan liiton tunnistavan, että energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavassa osoitettavien uusien energiahuollon alueiden kokonaisvaikutusarviointiin liittyy puutteellisuuksia, sillä sähköasemien ja voimajohtojen yhteisvaikutusten arviointia ei ole minkään suunnittelumenettelyn aikana toteutettu. ELY-keskus toteaa tämän olevan suuri ratkaisematon haaste kokonaisriskin tulkinnan osalta, mutta haasteen olevan Natura-suojeluperusteisiin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten poissulkemisessa kuitenkin oleellinen tekijä. ELY-keskus tuo esille maakuntakaavan merkityksen eri intressien yhteensovittamisessa ja yhteisvaikutusten hallinnassa, mikä konkretisoi tuu myös valtakunnan tasolla merkittävien sähkösiirtoyhteyksien osoittamisessa maakunnan osalta.

ELY-keskus tuo vielä esille energiantuotantohankkeiden sähkösiirtotarpeiden kokonaispaineen. Aurinkovoiman tuotantoalueita ei ole katsottu mahdolliseksi osoittaa ohjeellisesti energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavassa. Aurinkovoimanhankkeita on kuitenkin runsaasti suunnittelussa tai toteutuksessa, ja niihin liittyy aina myös tarve sähkösiirroille, joista osa varmasti toteutuu ilmajohtoina. Tämä lisää edelleen Natura-riskitarkastelussa huomioitua, jo pelkästään maakuntakaavassa osoitettujen voimajohtojen aiheuttamaa suurta riskiä Natura-suojeluperusteille.

5 AURINKOVOIMA JA MUU UUSIUTUVAN ENERGIAN JATKOJALOSTUS

Energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan kaavaratkaisua (ml. sähkösiirto) on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan toisen julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi.

Myös sähkösiirron vaikutusarviointia täydennetään kaavaslostukseen.

Voimajohtojen yhteystarvemerkinä yleispiirteistetään Fingridin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa pidetyissä työneuvotteluissa sovitulla tavalla, jottei merkinnästä tule käsitystä, että linjaus olisi tarkemmilla selvityksillä tutkittu. Merkinnän selitys on edelleen:

Merkinnällä osoitetaan sähköverkon kehittämistarve pitkällä aikavälillä. Nuolimerkinä on yleispiirteinen yhteystarve, jota ei ole tutkittu tarkemmilla selvityksillä. Sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. Yhteystarpeella on hankeperustelut, mutta siihen ei voida liittää maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta. Arvioitu toteuttamisaikataulu on 5-20 vuotta.

5.1 Aurinkovoima

ELY-keskus toteaa, että valtakunnallisesti on edelleen määrittelemättä, millaisen aurinkovoimarakentamisen tulisi olla maakuntakaavallisen ohjauksen piirissä. ELY-keskus pitää tästä huolimatta hyvänä ja tarpeellisenä maakuntakaavaan sisällytettyä aurinkovoimaloiden rakentamiseen liittyvää suunnittelumääräystä. Suunnittelumääräys on yleisesti ottaen pitkä, noin kaksi sivua. Laaditussa suunnittelumääräyksessä on monelta osin huomioitu suunnitteluun liittyviä erilaisia ympäristöllisiä tavoitteita. Suunnittelumääräyksen ohjausvaikutukseen jää nykyisellään tulkinnanvaraisuutta, mitä ei yleisesti ottaen voida pitää kaavamääräyksissä hyvänä. Suunnittelumääräys voi kuitenkin edesauttaa erilaisten ympäristövaikutusten yhtenäistä huomioimista aurinkovoiman laajemmassa suunnittelussa, joka perustelee suunnittelumääräyksen tarvetta ja sisältöä tässä tilanteessa.

5.2 Uusiutuvan energian jatkojalostuksen teollisuus- ja varastoalueet sekä kaasuputki

ELY-keskus toi viranomais ehdotuksesta annetussa lausunnossaan esille tarpeen kaavassa T-2-kaavamerkinnoillä osoitettavien toimintojen käsittelemistä kaavoituksessa, mutta esitti harkittavaksi, onko T-2-merkinnoille esitettyssä muodossa riittävät perusteet kaavoituksen aikana olleen aineiston perustella. Nyt laaditussa kaavaehdotuksessa kaavassa osoitettavien T-2 kaavamerkintöjen suunnittelumääräystä on muutettu siten, että määräyksessä edellytetty huomioon ottamisen sijasta selvittämään lähiasutukselle ja muulle ympäristölle aiheutuvat ympäristö- ja päästöriskit ja pyrkiä riskiä lieventäviin ratkaisuihin. Lisäselvityksiä ei tämän teeman osalta ole aiempaan nähden tehty kaava-aineistoon. Kaava-aineistoa on täydennetty edellisestä vaiheesta siten, että siinä on huomioitu tiedossa olevia muutoksia hankkeiden suunnittelutilanteessa, mm. lisätty uusia hankkeita.

ELY-keskus esittää edelleen huolenaan sen, tuleeko tämä sinänsä tärkeä teema käsiteltyä kaavamerkintään nähden riittävästi ja miten rajoittavana kaavaratkaisua tulee pitää niiden mahdollisten tulevien alueiden osalta, jotka kuuluisivat osoittaa T-2-kaavamerkinnoilla, mutta jotka eivät ole vielä tiedossa. Tavoitteena maakuntakaavoituksessa tulisi olla käsiteltävien teemojen kokonaisvaltainen ja yhdenmukainen ratkaiseminen koko maakunnan osalta.

Kaavan edelliseen vaiheeseen sisällynyttä kaasuputken yhteystarpeen kehittämisperiaate kaavamerkintää on tarkistettu. Merkintään on lisätty myös suunnittelumääräys, jonka mukaan kaasuputken sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. ELY-keskus toteaa, että laadittua kehittämisperiaatetta koskevaa merkintää on pidettävä tavoitteellisenä, eikä sillä ole suoraa ohjausvaikutusta tarkemmassa suunnittelussa tehtäviin ratkaisuihin. ELY-keskuksen tiedossa on, että vedynsiirtoinfrastruktuuria ryhdytään suunnittelemaan alustavasti ensi vuoden aikana. Tärkeää on, että tavoitetila maakuntakaavassa on mahdollisimman yhtenäinen laadittavan siirtoverkoston suunnittelutavoitteiden kanssa.

6 MAISEMA, PERINNEBIOTOOPIT, ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ**6.1 Maisema**

Kaavaratkaisulla päivitetään maakunnan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA) vastamaamaan valtioneuvoston päätöstä, mikä on hyvä asia ja saattaa maakuntakaavatilanteen ajantasaiseksi tältä osin.

Teollisuus- ja varstorakennusten kokonaisuutta on täydennetty kaavaselostukseen (Luku 4.10).

Kaavassa käsiteltävien teemojen yhteensovittamiseksi maisema-arvoihin on tehty kaavahankkeen aikana monipuolista arviointi- ja selvitystyötä, jolla kaavan mahdollistamat toiminnot, erityisesti tuulivoimarakentaminen, on pyritty yhteensovittamaan maisemallisiin arvoihin ja maisemallisen muutoksen kannalta kestäviin ratkaisuihin. ELY-keskus toteaa, että maisemallisen muutoksen hallinta korostuu tuulivoimarakentamisen lisääntymisen myötä. Maakuntakaavoituksessa on tunnistettu alueita, joilla tuulivoimarakentamisen ja niihin liittyvän sähkönsiirron maisemalliset vaikutukset ovat vaikuttaneet rajaavasti yksittäisten tv-alueiden rajauksiin tai tv-alueiden muodostamaan kokonaisuuteen. Samoin liitteen 2 kohdekuvausissa on tunnistettu kaavassa osoitettavien tv-alueiden tarkemmassa suunnittelussa huomioitavia toteuttamisen reunaehtoja vaikutusalueen maisemallisiin arvoihin liittyen. ELY-keskus toteaa kaavassa yleisesti ottaen tunnistetun ja huomioon otetun maisemalliset arvot riittävällä tavalla. Kaavaa toteutettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, etteivät maisemalliset kokonaisvaikutukset ylitä kriittisiksi tunnistetuilla alueilla nyt arvioituja vaikutuksia myöskään niiden hankkeiden seurauksena, joita ei ole tarkoitettu ohjattavan maakuntakaavoituksen tv-aluemerkinnöillä. ELY-keskuksella ei ole muuta lausuttavaa maiseman osalta.

6.2 Perinnebiotoopit

Perinnebiotooppeja koskeva kaavamääräys tarkistettu ja ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon. ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa tältä osin.

6.3 Valtakunnallisesti arvokkaat arkeologiset kohteet

Kaavaselostuksessa on kuvattu valtakunnallisesti arvokkaiksi inventoidut arkeologiset kohteet (VARK). Inventointi perustuu Museoviraston valtakunnalliseen inventointiin ja arvotukseen. Kaavaselostuksessa todetaan (luku 4.8.4, s. 123), että VARK-kohteet osoitetaan kaavakartalla valtioneuvoston hyväksytyä kohdeluettelon. ELY-keskus toteaa, että VARK-kohteiden esittäminen kaavaselostuksessa on hyvä asia. Tieto selvityksestä on saatavissa Pohjois-Pohjanmaan osalta nyt maakuntakaavaselostuksesta yhteen koottuna. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kannattaa harkita tarkkaan kuitenkin sitä, osoitetaanko kohteita kaavakartalla, mikäli valtioneuvoston päätöstä kohteista ei ole tehty siten, että kohteet on voitu huomioida ehdotusvaiheen kaavakartalla. Valtakunnallisena inventointina valtioneuvoston päättämät kohteet tulevat huomioon otettavaksi myös suoraan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kautta tarkemmassa maankäytön suunnittelussa sekä arkeologista kulttuuriperintöä koskevan lainsäädännön kautta.

7 LIIKENNÄRJESTELMÄT JA LOGISTIIKKA-ALUEET

Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen liikennejärjestelmätyö ja yhteistyö alueen eri toimijoiden kanssa on aktiivista ja tulevaisuuteen katsovaa. Vuoden 2024 aikana on päivitetty yhteistyössä maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, joka kokoaa ajankohtaiset näkemykset liikennejärjestelmän kehittämistä ohjaavasta visiosta, tavoitteista, toimintalinjoista sekä niitä tukevista toimenpiteistä, suunnitelman vaikutusten arvioinnista ja seurannasta. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN liikennejärjestelmää koskevat merkinnät perustuvat liikenneverkkoon selvitysten perusteella tehtäviin muutoksiin.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue on antanut lausuntonsa 22.2.2024 osana Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomais ehdotusvaiheesta. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan liikenneasioiden osalta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja

VARK-aineisto on hyväksytty valtioneuvostossa 7.11.2024, joten se tuodaan uuteen kaavaehdotukseen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusta näiden selvitysten huomioimisesta ja tekee kaavaselostukseen tarvittavat lisäykset näiltä osin.

ilmastovaihe- ja infrastruktuuri -vastuualueen aiemmassa lausunnossa esille nostamia asioita.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomautti aiemmin antamassaan lausunnossa, että kaavaselostuksen kappaleessa 4.9.2 Tieliikenne esitellyistä selvityksistä puuttuu vuonna 2023 valmistunut Valtatien 4 kehittäminen välillä Pyhäjärvi-Pulkila, Pyhäjärvi, Kärämäki, Siikalatva: Toimenpideselvitys, <https://www.doria.fi/handle/10024/187088>. Ko. selvitys on verrattavissa muihin kappaleessa esitettyihin selvityksiin, joten selvitys olisi ollut tärkeää lisätä kaavaselostukseen. Valtatien 8 osalta kaavaselostuksessa olisi ollut hyvä mainita myös vuonna 2023 valmistunut selvitys Valtatien 8 uudelleenarviointi välillä Vaasa-Oulu, jossa esitetään valtatie 8 pitkän aikavälin tavoitetilä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on tarkoitus aloittaa vuonna 2025 toimenpideselvityksen laatiminen valtatielle 8, joissa tavoitetilän saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään tarkemmin. Kaavaselostuksessa olisi voinut mainita myös, että aluevarausuunnitelmien laatiminen on käynnissä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimesta valtatiellä 4 Rantsilan, Pulkilan ja Kärämäen taajamien kohdalla liittyen valtatie 4 pitkän aikavälin kehittämistoimenpiteisiin.

Oulun lentoaseman saavutettavuuden ja lentoaseman yhteyksien kehittämiseksi pitkällä aikavälillä merkittävästi parannettavan seututien merkintää jatketaan energia- ja ilmastovaihe- ja infrastruktuuri -vastuualue on todennut viranomaisehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että tehdyssä Oulun lentoaseman liikenneyhteyksien esiselvityksessä ja vuonna 2021-2022 valmistuneissa Lentokentäntielle laadituissa tie- ja rakennussuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät ulotu lentoasemalle saakka, vaan päättyvät maanteiden 815 ja 816 kiertoliittymän jälkeen. Pohjois-Pohjanmaan liitto on kaavalausuntoon antamassaan vastineessa todennut kuitenkin, että energia- ja ilmastovaihe- ja infrastruktuuri -vastuualueen halutaan luoda edellytykset Lentokentäntien kapasiteetin kasvattamiselle pitkällä aikavälillä Oulun lentoaseman kasvun, alueen huoltovarmuuden sekä liikennejärjestelmän resilienssin kasvattamisen vuoksi.

Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihe- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa samoin kuten viranomaisehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että vuonna 2021 tehdyn Valtatien 4 kehittäminen välillä Haurukylä-Haaransilta, Liminka -kehittämisselvityksen johtopäätöksenä todettiin, että Haurukylä-Haaransilta-jaksolla on syytä tarkastella myös muita tielinjausvaihtoehtoja kuin valtatie nykyinen linjaus. Seuraava suunnitteluvaihe on ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jossa vertaillaan eri vaihtoehtojen vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointi ohjaa jatkosuunnittelua mm. tielinjauksen suhteen. Ennen ympäristövaikutusten arviointiprosessin läpikäyntiä tien tulevaa sijaintia ei Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkökulmasta voi varmuudella osoittaa uudelle tielinjaukselle, vaikka alustava vaikutusten arviointi toikin esille nykypaikalla kehittämisen haasteet. Väli on joka tapauksessa merkittävästi kehitettävä.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee tärkeänä kaavaselostuksessa olevan maininnan, ettei valtatie 20 ohitustiemerkinnästä sekä eritasoliittymävarauksista Välikylän ja Jäälän välisellä alueella voida vaihe- ja infrastruktuuri -vastuualueen luopua ennen YVA-menettelyn valmistumista. Nykypaikalle laajentamisen mahdollistamiseksi valtatie 20 muutetaan Välikylän ja Jäälän välisellä osuudella merkittävästi parannettavan valtatie (vt) merkinnälle. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että merkintä tulisi ulottua Kiiminkiin asti. Valtatiellä 20 Korvenkylä-Kiiminki välillä on käynnissä

Valtatie 20 on merkitty 3.vaihe- ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunnossa merkittävästi parannettavaksi valtatieksi valtatie länsipuolisen, uuden maastokäytävän ja Kiimingin taajaman välillä. Tämän merkintään ei ole esitetty muutoksia energia- ja ilmastovaihe- ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunnossa.

yleissuunnitelman laatiminen. Yleissuunnittelun alussa tieosuudelle laaditaan ympäristövaikutusten arviointi, jossa tarkastellaan mm. erilaisia vaihtoehtoja valtatieparantamiseksi ja erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella valitusta vaihtoehdosta laaditaan yleissuunnitelma. YVA ja yleissuunnitelma on tarkoitus valmistua vuonna 2025.

Valtatie 22 Oulu-Kajaani -kehittämisselvitys on valmistunut vuonna 2024 toisin kuin kaavaselostuksessa mainitaan. Merkittävimmät kehittämistarpeet ovat Oulun kaupunkialueella sekä Muhoksen ohikulkutien rakentaminen. Varsinaisia tien uus- tai laajennusinvestointeja selvityksessä ei esitetä, jollei yksittäisiä ohituskaistapareja, liittymien parantamisia tai pientä tien leventämistä lasketa sellaisiksi. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan valtatielle 22 suunnitellut kehittämistoimenpiteet eivät Oulun kaupunkialueen ulkopuolella valtatiellä 22 vastaa 3. vaihemaakuntakaavassa olevaa kuvausta merkittävästi parannettavasta valtatiestä. Maakuntakaavamerkinnöissä ja -määräyksissä merkittävästi parannettava valtatie -merkinnällä osoitetaan huomattavaa tien parantamista, joka on verrattavissa tien uus- tai laajennusinvestointeihin. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan kehittämisselvityksen mukaiset toimenpiteet ovat pienempiä parantamistoimia, eivät merkittävää kehittämistä.

Valtatien 5 osalta kaavaselostuksessa todetaan, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelun yhteydessä on todettu, ettei Valtatie 5 Kajaani-Kuusamo -kehittämisselvityksen toimenpide-ehdotukset ole mittaluokaltaan sellaisia, että ne aiheuttaisivat merkintämuutosta maakuntakaavakartalle. Valtatien 5 kehittämistä edistetään kehittämisselvityksen toimenpide-ehdotusten mukaisesti ilman muutoksia kaavakartalle. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue on samaa mieltä liiton kanssa linjauksesta.

Kaavaselostuksessa on maininta 3. vaihemaakuntakaavan mukaisesta merkinnästä eritasoliittymän varaukseen liittyen Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että kyseessä on kantatien 86 ja valtatie 27 liittymäalue. Itse eritasoliittymävarauksen poistamisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavalta ei Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ole huomauttamista.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee tärkeänä, että puhtaan siirtymän hankkeiden liikenteelliset vaikutukset arvioidaan huolellisesti. Hankkeiden selvitysvaiheessa on syytä laatia erillinen liikenteellinen selvitys joko YVA-menettelyn yhteydessä tai hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamista. Selvitys auttaa tunnistamaan esimerkiksi tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvien kuljetusten vuoksi mahdollisesti tarvittavat muutostarpeet maantieverkolla sekä niiden toteuttamisen aikataulullisesti riittävän ajoissa.

8 VESIENHOITO, TULVARISKIT JA POHJAVEDET

8.1 Vesien- ja merienhoito

Lausunnolla olevasta kaavaehdotuksesta ei käy selville, miten kaavan valmistelussa on otettu huomioon valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelmat (laki vesienhoidon järjestämisestä 28§) ja selvitetty merkittävät vaikutukset pintavesiin. Asiakirjojen perusteella em. asiakokonaisuuksia on käsitelty valmistelussa hyvin yleisellä tasolla ja yksittäisten tuulivoima-alueiden käsittelyssä pintavesiä ei ole huomioitu lainkaan (Liite 2).

Valtatien 22 merkitys sekä maakunnan sisäisissä että yli-maakunnallisissa liikennevirroissa on tunnistettu sekä yli-maakunnallisissa strategioissa että päivitetystä Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Valtatie 22 on ollut aiemmassa vaihemaakuntakaavassa merkittävästi parannettavana valtatie, ja kehittämistoimenpiteitä on tunnistettu myös vastikään päivitetyn liikennejärjestelmäsuunnitelman kärkitoimenpiteissä. Näiltä osin merkittävästi parannettavan valtatie merkintä katsotaan perustelluksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelun yhteydessä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta ja tekee kaavaselostukseen tarvittavat korjaukset.

Esitetyt täydennykset valtioneuvoston hyväksymien vesien- ja merenhoitosuunnitelmien osalta huomioidaan kaavaselostuksessa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa tulisi nykyistä selkeämmin käsitellä vesien- ja merenhoidon tavoitteiden huomioiminen ja sen liitteissä nykyistä selvemmin tuoda esiin pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arviointi ja ennen kaikkea lieventämistoimenpiteiden toteuttaminen hankevaiheessa. Seuraavassa on esitetty ehdotuksia pintavesien tilan sekä vesien- ja merenhoidon tavoitteiden huomioimisesta.

Liite 2:

Aluekohtaisissa kuvauksissa ei pintavesiä ole huomioitu. Kaikissa kuvauksissa on virke ”Vaikutukset edellä mainittuihin on arvioitava huolellisesti ja tarvittaessa esitettävää lieventämistoimenpiteitä.” Hyvin usein tuulivoima-alueilla on tarvetta arvioida huolella pintavesivaikutuksia ja lähes aina tehdä joitain lieventäviä toimenpiteitä, jotka vähentävät vaikutuksia pintavesiin. Liitteen 2 kohdekuvauksista olisi syytä käydä selvästi ilmi, että arviointia on tehtävä ja lieventäviä toimenpiteitä suunniteltava mahdollisesti myös muille kuin edellä kohdekuvauksissa kuvatuille seikoille. Esimerkiksi seuraavasti: ”Mikäli on mahdollista, että merkittäviä vaikutuksia kohdistuu myös muihin kuin edellä mainittuihin, esimerkiksi pintavesiin tai vesienhoitoon, tulee myös vaikutukset näihin arvioida huolellisesti ja esittää lieventävät toimenpiteet.”

Kaavaselostus:

Luvussa 3.3.13 (Valmistelussa olevat valtakunnalliset tuulivoimaa koskevat selvitykset ja lakimuutokset) voisi olla hyvä mainita valmisteilla oleva selvitys tuulivoiman vesistövaikutuksista esim. seuraavasti: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa on valmisteilla maa- ja metsätalousministeriön rahoittama selvitys maatuulivoiman potentiaalisista vesistövaikutuksista ja niiden lieventämisestä. Se valmistuu vuoden 2024 aikana. Selvityksessä on käytetty esimerkialueena Pohjois-Pohjanmaata, mutta sitä on tarkoitus hyödyntää valtakunnallisesti.

Kaavaselostuksen luvussa 3.5.4 *Vesienhoitosuunnitelma ja merenhoitosuunnitelma* aihetta on käsitelty pääotsikon ”3.5 Muut selvitykset ja täydennykset tietopohjaan alla”. ELY-keskus huomauttaa, että valtioneuvoston hyväksymien vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioiminen viranomaistoiminnassa on lailla säädettyä, joten sen käsitelytasoa kaavaselostuksessa voisi harkita muutettavaksi.

Luvussa 3.5.4 on esitetty sinänsä paikkaan pitäviä asioita vesienhoitosuunnittelusta, mutta niistä ei täysin selviä vesienhoitosuunnittelun ja merenhoitosuunnittelun lähtökohta ja velvoittavuus. Lisäksi tekstissä mainittu lakivalmistelu on jo edennyt hallituksen esitykseksi ja tulee ehkä vielä vuoden 2024 aikana osaksi lainsäädäntöä. ainakin tältä osin tekstiä olisi syytä päivittää. Merenhoitosuunnitelmaa tekstissä ei ole kuvattu lainkaan, vaikka se otsikossa mainintaankin. Alla on yleinen kuvaus vesienhoitosuunnitelmasta ja merenhoitosuunnitelmasta ja niiden huomioimisesta uusien hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Seuraavaa voi hyödyntää kaavaselostuksen viimeistelyssä:

Vesienhoito perustuu EU:n vesipuitedirektiiviin. Kansallisesti vesienhoidosta on säädetty laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (272/2011), valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006) ja valtioneuvoston asetuksessa vesienhoitoalueista (1303/2004).

Vesienhoidon tavoitteena on turvata ja saavuttaa pinta- ja pohjavesien vähintään hyvä tila. Vesienhoitoa suunnitellaan ja toteutetaan ELY-keskusten johdolla Manner-Suomen seitsemällä vesienhoitoalueella. Pohjois-Pohjanmaa kuuluu lähes

Alueidenkäyttölain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen määräysten mukaan pintavesien ja vesienhoidon huomioiminen sisältyy yksityiskohtaisemman kaavoituksen vaikutusten arviointiin.

Tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä vesienhoito on huomioitu seuraavasti: *Tuulivoiman vesistövaikutuksiin, etenkin vesistökuormituksen riskin riittävään huomioiseen happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymisalueilla, on kiinnitettävä tarkemmassa suunnittelussa erityistä huomiota. Tuulivoimahankkeiden suunnittelussa ja hankekohtaisissa vaikutusten arvioinneissa tulee huomioida valuma-alueiden muutosten ja vedenpäästöjen muutokset, joista helposti muodostuu ennakkoimattomia kerrannaisvaikutuksia runsaan tuulivoimarakentamisen alueilla. Lisäksi tuulivoima- ja voimajohtorakentamisen on huomioitava virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen tiestörakentamisessa, eroosioherkkyyden huomioiminen virtaamia äärevöittäessä sekä rantavyöhykkeen olosuhteiden ja pienten virtavesien olosuhteiden turvaaminen. Lisäksi vaikutusten arvioinnissa on huomioitava yhteisvaikutukset muiden suuresti maankäyttöä muuttavien hankkeiden kanssa.*

Luku *Vesienhoitosuunnitelma ja merenhoitosuunnitelma* siirretään kaavaselostuksessa kohtaan 2 *Suunnittelun lähtökohdat ja suhde muuhun suunnitteluun.*

kokonaan Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueeseen. Valtioneuvoston hyväksymissä vesienhoitosuunnitelmissa mm. arvioidaan kaikkien vesimuodostumien tila, niihin kohdistuvat merkittävät paineet sekä toimenpiteet vesien hyvän tilan saavuttamiseksi tai sen ylläpitämiseksi. Tällä hetkellä suunnittelualueella on voimassa Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2022–2027.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki (1299/2004) tuli voimaan 31.12.2004. Lakia säädettäessä vesienhoidon ympäristötavoitteet tulkittiin ainoastaan jäsenvaltioita sitoviksi tavoitteiksi vesienhoitosuunnitelmissa. Valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten velvoitettiin jo tuolloin ottamaan valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelmat huomioon toiminnassaan, mutta suunnitelmilla ei katsottu kuitenkaan olevan sitovaa vaikutusta yksittäisiin toiminnanharjoittajiin (HE 120/2004 vp). Myöhemmin Euroopan unionin tuomioistuimien on antanut ympäristötavoitteita ja niiden sitovuutta vahvistavia tuomioita, mikä on yhtenä tärkeimpänä syynä johtanut tarpeeseen tarkistaa Suomen lainsäädäntöä.

Lainsäädännön muutos on edennyt jo hallituksen esitykseksi (HE 175/2024 vp (eduskunta.fi)). Merkittävin tarkistus koskee vesienhoidon tavoitteen sitovuutta uusissa hankkeissa. Lakimuutos ei sinänsä tuo merkittäviä muutoksia nykykäytäntöön, sillä viranomaisten ja tuomioistuinten on jo aiemmin tullut noudattaa EU-tuomioistuimen päätösten mukaisia linjauksia.

Merenhoito

Merenhoidon päämääränä on meriympäristön hyvä tila – sen saavuttaminen ja ylläpitäminen. Meriympäristön hyvälle tilalle on laadittu tarkat määritelmät ja sen saavuttamiseksi on asetettu yleisiä tavoitteita.

Meriympäristön tilaa arvioidaan seuraamalla meriekosysteemiä ja meriympäristöä useilla mittareilla, ja tilasta julkaistaan säännöllisesti arviointiraportteja. Tilan parantamista ja hyvän tilan ylläpitämistä varten on laadittu merenhoidon toimenpideohjelman, jonka toteutumista seurataan tiiviisti. Vuonna 2024 on julkaistu Merenhoitosuunnitteluun kuuluva Suomen meriympäristön tila 2024. Siinä ja sen tausta-asiakirjoissa kuvataan merialueiden nykytila sekä hyvän tilan kriteerit 11 kuvaajalle.

Viranomaisten tulee ottaa merenhoidon tavoitteet huomioon hankkeiden vaikutuksia arvioitaessa, mutta ne eivät ole yksittäisissä hankkeissa yhtä sitovia kuin vesienhoidon tavoitteet. Rannikkoalueella vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelualueet menevät päällekkäin. Tällä alueella tulee huomioida molempien suunnittelujärjestelmien tavoitteet.

Kaavaselostuksen luvussa 6.5.2 (Vaikutukset vesistöihin) on kuvattu monia potentiaalisia vaikutuksia pintavesiin. Maatuu-livoiman ja aurinkovoiman vaikutuksista on mainittu oleellimmat vaikutukset. Maatuu-livoiman ja aurinkovoiman todelliset vaikutukset pintavesiin tunnetaan vielä puutteellisesti, mikä olisi hyvä tuoda esiin.

Merituulivoiman vaikutuksista olisi syytä huomioida esitetyn lisäksi ainakin työnaikainen vedenalainen melu, ruoppausten ja läjitysten aiheuttama veden samentuminen, pohjien liettyminen ja rakentamisesta johtuva muu pohjan muuttuminen.

Myös useiden merituulihankkeiden yhteisvaikutukset olisi hyvä tuoda selvästi esiin. Mm. kalojen vaellus mainitaan vain sulkulauseessa, mutta etenkin useiden hankkeiden ja useiden mahdollisten vaikutusmekanismien (sähkömagneettiset

kentät, melu, samennos) yhteisvaikutuksista vaelluskalojen (sukukypsät ja smoltit) kannetaan laajasti huolta. Tietoa asian tiimoilta on hyvin vähän.

Ehdotuksessa on mainittu, että tunnistetut potentiaaliset paikat merituulivoimalle sijaitsevat paikoissa, joissa niiden aiheuttama rasitus meriluonnolle on mahdollisimman vähäinen. Ehdotuksesta ei kuitenkaan selviä, miten tämä on tehty. Arviomenetelmän ohella olisi hyvä tuoda esiin arvioon liittyvät epävarmuudet, sillä merituulivoimarakentamisen monet vaikutukset ja esim. kalojen vaellusreitit Perämerellä tunnetaan vielä hyvin puutteellisesti.

8.2 Tulvariskit

Kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa on oma kappaleensa ”3.5.3 Merkittävät tulvariskialueet ja muut tulvariskialueet”, jossa on huomioitu vesistöyksikön kaavan valmisteluvaiheen lausunnossa annetut kommentit.

8.4 Melu

Ympäristönsuojeluyksiköllä ei ole melun osalta kommentoitavaa.

9 LAUSUNNON ALLEKIRJOITUS, JAKELU JA YHTEYSTIEDOT

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Lausunnon on esitellyt alueidenkäyttöryhmän päällikkö Taina Törmikoski ja ratkaissut ympäristövastuualueen johtaja, ylijohtaja Jonas Liimatta.

Lausunnon valmistelusta ovat vastanneet alueidenkäyttöryhmästä ylitarkastaja Minna Takalo ja alueidenkäytönasiantuntija Touko Linjama sekä luonnonsuojeluryhmästä ylitarkastajat Veli-Matti Kangas ja Maarit Vainio.

Lisäksi lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet asiantuntijat eri vastuualueilla tai yksiköissä: ylitarkastajat Elisa Kyllönen ja Maria Ekholm-Peltonen (geologiset muodostumat ja pohjavedet), ylitarkastajat Kimmo Aronsuu ja Veli-Pekka Latvala (vesistöt ja tulvariskit), ylitarkastaja Kaisa Pikkarainen (melu), sekä L-vastuualueelta liikennejärjestelmävastaava Minna Nikula sekä yksikön päällikkö Heino Heikkinen.

JAKELU Pohjois-Pohjanmaan liitto / Maakuntahallitus (kirjaamo)

TIEDOKSI Lausunnon valmisteluun osallistuneet

Pohjois-Pohjanmaan liitto / Mari Kuukasjärvi ja Erika Kylmänen

Ympäristöministeriö

Yhteystiedot

Alueidenkäyttöryhmä: Alueidenkäyttöryhmän päällikkö Taina Törmikoski, p. 0295 038 428

Luonnonsuojeluryhmä: Ylitarkastaja Maarit Vainio, p. 0295 037 007

Sähköpostiosoitteet muodossa: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

MUUT VIRANOMAISET

Lausunto	Vastine
<p>Fingrid Oyj / Maankäyttö ja ympäristöyksikön päällikkö Mika Penttilä, 23.10.2024</p> <p>Kiitos lausuntopyynnöstä ja hyvästä yhteistyöstä kaavaprosessin aikana.</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty Fingridin kanssa työneuvotteluissa esitetyt kantaverkon kehitystarpeet. Ohessa muutama tarkennus kaavaselostuksen tekstiin (poistettava teksti yliviivauksella):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hervan sähköasema on valmistumassa vuoteen 2027 mennessä - sivu 102: <i>"Metsälinja 2 (A8) osalta on alkanut välillä Pysäysperä-Nuojuankangas suunnittelutyö, tavoitteena on korvata olemassa oleva 220 kV voimajohto 400+110 kV voimajohtoilla. Metsälinja 2 uudistaminen on osa pitkän tähtäimen tavoitetta muodostaa 400 kV rengasverkko Haapajärvellä sijaitsevalta Pysäysperän asemalta Pyhäjärven kautta Kajaanissa sijaitsevalle Vuolijoen sähköasemalle."</i> - Nuojuankangas – Seitenoikea voimajohdon YVAsta on saatu perusteltu päätelmä lokakuussa 2024 - Korostamme, että voimajohdon yhteystarvemerkinä ei määritä voimajohdon reittiä, vaan ilmaisee ainoastaan yhteystarvetta tietyille välille. Tämä liittyy erityisesti Kuusamon kautta olevaan yhteyteen sivulla 102: <i>"Maan itäosan sähkösiirtovarmuutta parantaisi 400 kV pääsähköjohto Kainuusta Seitenoikealta Koillismaan (Taivalkoski[1]Kuusamo) kautta edelleen Lapin puolelle (B4)."</i> <p>Kaavamerkintöjen osalta haluamme todeta, että merkinnän EN ENERGIAHUOLLON ALUE suunnittelumääräys <i>"Merkinnällä osoitetaan maakunnan energihuollon kannalta tärkeät voimalat ja suurmuuntamoiden alueet. Suunnittelumääräys: Vesivoimalaitosten yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaelluskalojen nousuesteen poistamiseksi tarvittavan kalatien rakentaminen. Uusien kantaverkon liityntäpisteiden sijainnin suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on otettava teknistaloudellisten seikkojen lisäksi huomioon myös sähköasemalle tulevaisuudessa liittyvien voimajohtojen kokonaisvaikutukset yhteistyössä viranomaisten kanssa."</i> on näkemyksemme mukaan haasteellinen. Sähköaseman sijainnin suunnitteluvaiheessa ei ole tavanomaisesti varmuutta tai edes kokonaisnäkemystä sinne tulevaisuudessa liittyvien voimajohtojen määrästä tai sijainnista, joten kokonaisvaikutusten arviointi on tässä suunnitteluvaiheessa käytännössä mahdotonta. Sähköasemalle liittyvien voimajohtojen määrä ja reitit varmistuvat vasta liityntähankkeiden toteutumisen yhteydessä.</p> <p>Kaavakartan viivamerkinöissä on tulkintamme mukaan muutamia päivitystarpeita Uusi voimajohtomerkinöiden osalta, eli merkinnällä Uusi voimajohto 400 kV on merkitty parissa tapauksessa jo valmistuneita voimajohtoja. Ehdotamme, että merkintöjen tarkistamisesta järjestetään maakuntaliiton ja Fingridin välinen lyhyt työneuvottelu.</p> <p>Ystävällisin terveisin Mika Penttilä</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Fingrid Oyj ovat pitäneet työneuvottelun 16.12.2024. Voimajohdon merkintöjä ja kaavaselostusta päivitetään palautteen ja työneuvottelussa sovitun mukaisesti.</p> <p>Hervan sähköaseman valmistuminen päivitetään selostukseen.</p> <p>Metsälinja 2 välillä Pysäysperä-Nuojuankangas teksti korjataan esitettyyn muotoon.</p> <p>Nuojuankangas-Seitenoikea voimajohdon muuttunut tilanne huomioidaan.</p> <p>Voimajohtojen yhteystarvemerkinöitä ja niiden esittämistä kaavakartalla tutkitaan saadun palautteen, kaavan suunnittelutarkkuuden sekä tarkoituksenmukaisuuden mukaan. Koillismaalle osoitettu voimajohdon yhteystarve on yhteensovitettu Kainuun vastaavan yhteystarvemerkinän kanssa ja merkitty maakuntien rajalta olemassa olevalle johtokäytävälle. Kainuu-Koillismaan alueella on paljon luontoarvoja. Natura-alueita sekä Hossan kansallispuisto, jotka tulee huomioida mahdollisessa voimajohdon yhteystarpeen suunnittelussa.</p> <p>Koska rakennetut sähköasemat ovat aiheuttaneet rakentamisen jälkeen paljon monenlaisia yhteensovittamisongelmia, on haluttu varmistaa, että mahdollisimman varhaisessa vaiheessa pyritään huomioimaan mahdollisten voimajohtojen suurien liityntämäärien aiheuttamia ongelmia. Asiakokouluudesta on keskusteltu Fingridin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa käydyissä työneuvotteluissa.</p>

<p>Mika Penttilä yksikön päällikkö Fingrid Oyj Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu, Maankäyttö ja ympäristö PL 530 00101 Helsinki Käyntiosoite: Lakkisepäntie 21, 00620 HELSINKI - Käpylän juna-aseman lähellä puh. 030 395 5230 mika.penttila@fingrid.fi www.fingrid.fi</p> <p>Fingrid välittää. Varmasti</p>	<p>Kaavakartalla esitettyjen sähkönsiirron pitkän aikavälin kehittämisen yhteystarvemerkitöjen sijaintia ja merkitsemistapaa selkeytetään siten, että yhteystarpeet osoitetaan suorina linjoina pisteiden A ja B välillä huomioimatta, mitä kaavamerkintöjä tai kriittisiä alueita välille osuu. Myös merkinnän väri muutetaan, jotta se erottuu muista voima-linjamerkinnoistä.</p>
<p>Ilmatieteen laitos / säätutka-asiantuntija Annakaisa von Lerber, 24.10.2024 (589/03.00.02/2024)</p> <p>Ilmatieteen laitoksen lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheesta</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Nykyisen lainsäädännön mukaisesti kaavaehdotuksesta ei pyydetä tässä vaiheessa erillisiä lausuntoja. Ilmatieteen laitos on jo antanut yksityiskohtaiset lausunnot valmisteluaineistosta 19.12.2022 (349/03.00.00/2022) ja viranomaislausuntokierroksen yhteydessä 22.02.2024 (15/03.00.02/2024), joten näitä ei ole tarpeen toistaa tässä.</p> <p>Ilmatieteen laitos kiittää siitä, että tuulivoimahankkeiden vaikutukset säätutkiin on huomioitu sekä 'Merkinnät ja määräykset' että 'Kaavaselostus ja liitteet' -tiedostoissa. Myös arviointialueen laajennus ja alustava vaatimus kompensatiomittauksista on todettu päivitettyjen versioiden yhteydessä.</p> <p>Ilmatieteen laitos haluaa kiinnittää huomiota Pikku Joutensuon alueen kuvaukseen liitteessä 'Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset'. Pikku Joutensuon alue (No: 516) on nostettu esiin molemmissa aiemmissa lausunnoissa alueena, jolle tulisi teettää vaikutusarviointi haittavaikutuksista säätutkamittauksiin. Tämä arviointi voi mahdollisesti vaikuttaa laitoksen kantaan alueen laajuudesta ja voimaloiden määrästä. Pikku Joutensuon alue sijaitsee Maaselän tuulivoimahankkeen vieressä, ja niiden välinen etäisyys on noin 7 km, mikä ei täytä Ilmatieteen laitoksen asettamaa kriteeriä hankkeiden etäisyydelle (laitoksen raja-arvo kahden hankkeen häiriöalueiden vähimmäisetäisyydelle on 10 km). Tästä tulisi olla maininta kohdekorteissa, kuten on esimerkiksi Ponteman alueen kohdalla:</p> <p>”Hankkeen tarkemmassa suunnittelussa on myös huomioitava vaikutukset Ilmatieteen laitoksen säätutkaan.”</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Pikku Joutensuon kohdekuvauksessa on maininta siitä, että hankkeen tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava vaikutukset Ilmatieteen laitoksen säätutkaan.</p>

Luonnonvarakeskus /, 29.10.2024 (3498/00 04 05/2024)

Asia: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus

Pohjois-Pohjanmaan liitto kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Luonnonvarakeskuksen lausunto

1 Johdanto

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Kaavan teemat ovat: energia, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä, energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi.

Luonnonvarakeskus on lausunut kaavasta viranomaislausuntokierroksella. Osallisilla on nyt kaavan tässä vaiheessa mahdollisuus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus esittää seuraavan muistutuksen kaavaehdotuksesta.

Poronhoito

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa tuodaan esiin, että Pohjois- Pohjanmaan maakunnasta noin 70 % kuuluu poronhoitoalueeseen. Alueelle sijoittuu yhteensä 14 paliskuntaa joko kokonaan tai osittain. Näiden paliskuntien suurimmat sallitut eloporomäärät ovat yhteensä 24 700 poroa. Paliskunnissa oli poronhoitovuonna 2021–2022 yhteensä 694 poronhoitajaa.

Myös Luke nostaa esiin alueen poronhoidon merkityksen osalta samat asiat, jotka kaavaehdotuksessakin tuodaan hyvin esiin ”Poronhoidolla on alueella vuosisataiset perinteet ja se on merkittävä sidostoimiala lihanjalostukselle eri puolilla maakuntaa, sekä matkailulle erityisesti Syötteen, Taivalkosken ja Ruka- Kuusamon alueilla. Lisäksi poronhoidolla on suuri merkitys hiljenevän maaseudun asuttuna ja elinvoimaisena pitämiseen, turvallisuuteen, maisemakuvan, maakunnan ruokaturvaan, omavaraisuuteen ja laajemmin huoltovarmuuteen. Poro ja poronhoito ovat keskeinen osa alueen kulttuuria ja kulttuuriperintöä.”

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa poronhoitoalueelle sijoittuu kokonaan tai osittain 17 tuulivoimaloiden aluetta. Tämän lisäksi kaava-alueen sisällä on poronhoitoalueella kuusi 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta. Julkisessa ehdotusvaiheessa poronhoitoalueelta on poistettu kaksi tuulivoimaloiden aluetta, Palovaara-Lakisuo Pudasjärven Livon paliskunnan alueelta ja Puurosuo Kii-
mingin paliskunnan alueelta. Tämän ohella energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa ja

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

viranomais ehdotuksessa esitettyyn tilanteeseen verrattuna poronhoitoalueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden alueita on vähennetty julkisessa ehdotusvaiheessa. Lisäksi lähes kaikkia maakuntakaavan tv-alueita on rajattu pienemmiksi alueille kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi.

Paliskuntien kokoon suhteuttaen eniten haitallisia vaikutuksia tuulivoimarakentamisesta arvioidaan kohdistuvan Kii-
mingin, Oijärven ja Kollajan paliskuntien alueille. Näissä paliskunnissa ja niiden läheisyydessä sijaitsee useita tuulivoima-
alueita.

Luke katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan ehdotuksessa tuulivoimarakentamisen mahdollisia haitallisia vaikutuksia poronhoitoon on esitelty aluksi poronhoitoa koskevassa osuudessa monipuolisesti. Toisaalta Luke huomauttaa, että vaikka useilla kaava-alueen paliskunnilla on todennäköisesti kertynyt melko paljon kokemusperäistä tietoa alueelle rakennettujen ja toiminnassa olevien tuulipuistojen haitallisista vaikutuksista poronhoitoon, ei Suomessa ole tehty ja julkaistu vielä varsinaisia tutkimuksia tuulipuistojen vaikutuksista poronhoitoon. Lu-
kessa on kuitenkin nyt meneillään vuosina 2023–2027 toteutettava Windlife-hanke, jonka osahankkeessa Windlife Poro tutkitaan tuulivoimarakentamisen vaikutuksia poronhoitoon viidessä poronhoitoalueen paliskunnassa. Kyseinen osahanke tuo Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen, tuulivoimarakentamisen vaikutuksia käsittelevien tutkimusten rinnalle vastaavaa tutkimustietoa myös Suomen poronhoitoalueelta. Todennäköisesti osahankkeen ensimmäiset tulokset jul-
kaistaan vuoden 2025 aikana.

Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihe-
maakuntakaavan valmistelussa on kuultu alueen paliskuntia käytännössä kahdessa erillisessä tilaisuudessa.

Paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa on pidetty Poronhoitolain 53 §:n kaltaiset neuvottelut 12.9.2023 ja 24.5.2024. Näiden kahden tilaisuuden ohella Paliskuntain yhdistys on osallistunut myös aloitusvaiheen viranomaisneu-
votteluun 6.4.2022 ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluun 17.6.2024. Todennäköisesti osin myös näiden neuvot-
telujen perusteella muutamia tuulivoima-alueita on poistettu kaavaehdotuksesta ja siihen jätettyjen alueiden kokoa pienennetty. Nämä toimenpiteet vähentävät todennäköisesti jatkossa poronhoidolle aiheutuvia haittoja tuulivoimara-
kentamisesta, mutta Luke katsoo kuitenkin, että vain kahden erillisen tilaisuuden pitäminen yhteensä 14 paliskunnalle ei ole riittävä kattava tapa saada kultakin paliskunnalta tarpeeksi monipuolista tietoa suunniteltujen tuulivoima-aluei-
den mahdollisista vaikutuksista poronhoitoon. Tämän vuoksi Luke näkisi tärkeäksi, että erityisesti niiden paliskuntien kanssa, joissa jo on ja joihin on suunniteltu useampia uusia tuulivoima-alueita, tulisi vielä käydä neuvotteluja suunnitel-
tujen uusien tuulivoima-alueiden määrästä ja sijoittamisesta.

Nyt vaihe-
maakuntakaavan ehdotuksessa linjataan, että poronhoito ja tuulivoimarakentaminen voidaan sovittaa riittävän hyvin yhteen kunkin tuulivoimahankkeen rakentamisen laadukkaalla suunnittelulla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan tuulivoimaloiden ja aurinkovoimaloiden rakentamista koskeviin yleisiin suun-
nittelumääräyksiin on kirjattu poronhoidon osalta ainoastaan kohta: ”Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös tuulivoimatuotannon ja aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteut-
tamisen yhteydessä.” Lisäksi kunkin poronhoitoalueelle osoitetun tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa todetaan po-
ronhoidon osalta: ” Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset aktiivisesti neuvottelemalla paliskunnan kanssa ja huomioida vaikutukset poroelinkeinolle.”

Kahden poronhoitolain kaltaisen neuvottelun lisäksi Pohjois-
Pohjanmaan paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa on käyty vuorovaikutusta TUULI-hankkeen aikana. TUULI-
hankkeen aikana järjestettiin info- ja keskustelutilaisuuksia paliskunnille ja lisäksi paliskunnat pystyivät antamaan pa-
lautetta TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin tuulivoima-
potentialisista alueista.

Kyseinen *Tuulivoiman yleinen suunnittelumääräys* on pun-
nittu korkeimmassa hallinto-oikeudessa 3. vaihe-
maakunta-
kaavan hyväksymisen jälkeen (vuosikirjapäätös [KHO:2022:11](#)). KHO totesi ennakkopäätöksessään, että maa-
kuntakaavan yleismääräys turvaa riittävällä tavalla poronhoi-
don edellytykset. Maakuntakaavan tarkoitus ei edellyttänyt,
että maakuntakaavassa osoitetun maankäytön toteuttami-
nen olisi tullut yksityiskohtaisesti ratkaista jo maakuntaka-
vatasolla. Samaan aikaan oli ratkaistavana Kuusamon Maa-
ningan samaa aluetta koskeva tuulivoimayleiskaava, josta

Luke katsoo, että kyseistä edellisessä kappaleessa mainittua kaavamääräystä poronhoidon huomioimiseksi olisi syytä tarkentaa, koska nyky muodossaan se on varsin epätarkka, eikä mainitse, tuleeko nimenomaan tuuli- ja aurinkovoima-alueiden sekä niihin liittyvien voimalinjojen suunnittelussa ja rakentamisessa turvata poronhoidon edellytykset. Määräyksessä ei myöskään mainita, miten poronhoidon edellytykset tulee turvata. Luke näkee myös ongelmalliseksi vaihemaakuntakaavojen valmistelussa ylipäänsä sen käytännön, ettei uusien tuulivoima-alueiden määriä ja sijaintia suunniteltaessa paliskuntiin selvitetä ja huomioida niiden mahdollisia vaikutuksia poronhoitoon riittävän kattavasti jo etukäteen kaavoitusvaiheessa. Tällöin voidaan joutua tilanteeseen, jossa joidenkin kaavoitettujen tuulivoima-alueiden myöhemmässä suunnittelussa ja rakentamisessa on vaikea enää välttää aiheuttamasta poronhoidolle merkittävää haittaa erityisesti silloin, kun tuulivoima-alueet on jo alun perin sijoitettu poronhoidon toiminnan kannalta tärkeille alueille. Toisena ongelmana Luke näkee sen, että useiden uusien tuulivoima-alueiden osoittaminen yhteen paliskuntaan voi jossain vaiheessa aiheuttaa paliskunnalle laaja-alaisia merkittäviä kumuloituvia haittoja lisääntyvästä tuulivoimarakentamisesta varsinkin silloin, kun paliskunnassa on jo ennestään rakennettuja ja toimivia tuulivoima-alueita. Tällaisia paliskuntia ovat mm. Kiiminki, Kollaja ja Oijärvi. Näihin kumuloituviiin haittoihin Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa ei ole kiinnitetty huomiota.

Lopuksi pienenä yksityiskohtana Luke huomauttaa, että poronhoitoalueella on nykyisin 54 paliskuntaa, eikä 57 kuten kaavaselistuksessa sivulla 190 on todettu.

Linnusto

Kaavaselistuksessa mainitaan, että erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata, mutta pesivän peltolinnuston osalta ei ole mainintoja. Luke näkee, että myös pesivä peltolinnusto on syytä huomioida uusiutuvan energian suunnittelussa ja sijoittelussa.

Maakotkan yhteydessä mainitaan pesimäalueiden rauhallisuusvaatimuksista, mutta Luke näkee tarpeelliseksi ottaa myös metsähanhen pesimäalueiden osalta rauhallisuusvaatimukset huomioon.

Metsäpeura

Luke näkee, että tässä kaavaselistuksessa on hyvin otettu huomioon metsäpeura ja Natura-alueet, joissa metsäpeura on perusteena tai joihin sitä on ehdotettu perusteeksi. Vaihemaakuntakaavan taustatyö on ollut perusteellista ja sen tuloksia olisi hyvä soveltaa tuulivoimarakentamisessa kauttaaltaan.

Luke huomauttaa kuitenkin Pyhäjärvi-Kärsämäki-välin tv-alueiden tihentymästä. Reisjärven eteläpuolella oleva 132 Rauranselkä on metsäpeuran kannalta huonolla paikalla, sillä se on lähellä Lestijärven tv-alueita ja Natura-alueen vieressä ja keskeisellä metsäpeuran lisääntymisalueella.

Sievin Salmijärven nevan seudulla olevia tuulivoima-alueita (hankkeet 137, 139, 366, 535) on myös syytä tarkastella, sillä alueelta on paljon panta-aineistoa.

Lisäksi alueen vieressä on Toholampi-Lestijärven iso tuulivoimahanke, joka on metsäpeuran kannalta hyvin haastavassa paikassa.

KHO teki myös ennakkopäätöksen ([KHO:2022:12](#)), jolla ku-mottiin yleiskaavan hyväksymispäätös perustuen poronhoi-toa koskevaan maakuntakaavan yleismääräykseen. Osayleis-kaavaratkaisun perusteena olleet selvitykset osoittivat, että osayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimarakentamisen vaikutukset alueella harjoitettavalle poronhoidolle olisivat merkittävän kielteisiä huolimatta siitä, että kaava-alue ja eri-tyisesti tuulivoimahanke rakenteiden vaatima pinta-ala varasivat vain pienen osan paliskunnan laidunnettavan maa-alueen kokonaispinta-alasta.

Paliskuntien oikea määrä korjataan kaavaselistukseen.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Rauranselän alu-etta ei ole osoitettu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alu-eena. Reisjärven kunnassa on kuitenkin vireillä Rauranselän tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen.

Metsäpeura on yksi Kivinevan Natura-alueen suojeluperus-telajeista. Energia-ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitet-tua tuulivoimaloiden aluetta tv-1 535 (Salmijärvenneva) ra-jataan toisessa julkisessa ehdotuksessa 5 kilometrin etäisyy-delle Kivinevan Natura-alueesta, jolla vähennetään metsä-peuraan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.

Vaikka uusimpaan kaavaehdotukseen on tehty selkeitä positiivisia muutoksia metsäpeuran ja niille tärkeiden Natura 2000-alueiden näkökulmasta, niin kuitenkin yhdessä aikaisempien kaavojen ja kaavojen ulkopuolisten tuulivoima-alueiden kanssa yhteisvaikutus voi olla merkittävä negatiivinen. Sen vuoksi on tärkeä huomioida, mitä kaavaselostuksessakin yleisiin suunnittelumääräyksiin lisätään: Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävä etäisyys metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin sekä turvata niiden väliset ekologiset yhteydet. Tähän on jopa poikkeuksellisen hyvät edellytykset monipuolisten selvitysten ansiosta.

Susi

Suden osalta tuulivoimarakentamisen tila suhteessa susireviireihin tulee hyvin esille kaavaselostuksessa olevassa kuvassa (s. 185 kuva 63 susireviirien sijoittuminen Pohjois-Pohjanmaan alueelle vuosina 2021–2024). Siellä erityisesti Pyhäjoen reviiirin osalta tuulivoimarakentamisen volyyymi saattaa reviiirin säilymisen kannalta olla huolestuttava. Pelkästään ekologisten käytävien tarkastelu ei välttämättä riitä, mikäli reviiirien sisällä menetetään useita rauhaisia erämaa-alueita, missä ihmishäiriön määrä on vähäinen.

Suden sopeutumisesta tuulivoimaan ei ole tietoa. Mutta kuten selostuksessa todetaan, mikäli kaikki tv-alueet rakentuvat, saattaa olla riski sille, että suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään ja hävitetään.

Suden osalta on myös tärkeää huomioida tuulivoiman vaikutukset sen saalislajien (esim. hirvi) osalta. Erityisesti tämä on tärkeää huomioida, mikäli näihin lajeihin ja näiden lajien esiintymisalueisiin kohdistuu yhteisvaikutuksia.

Selostuksen mukaan maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleisissä määräyksissä todetaan, että laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin. Tämän Luke näkee erityisen tärkeänä suden ja muiden suurpetojen osalta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee, että tämän vaihemaakuntakaavan selostukseen on tehty perusteellista selvitystyötä ja lajeja on pyritty ottamaan poikkeuksellisen hyvin huomioon tuulivoiman sijoittelussa.

Poronhoidon osalta Luke tuo esiin seuraavia huomioita. Paliskuntien kokoon suhteuttaen eniten haitallisia vaikutuksia tuulivoimarakentamisesta arvioidaan kohdistuvan Kiimingin, Oijärven ja Kollajan paliskuntien alueille. Näissä paliskunnissa ja niiden läheisyydessä sijaitsee useita tuulivoima-alueita. Luke näkisi tärkeäksi, että erityisesti niiden paliskuntien kanssa, joissa jo on ja joihin on suunniteltu useampia uusia tuulivoima-alueita, tulisi vielä käydä neuvotteluja suunnittelujen uusien tuulivoima-alueiden määrästä ja sijoittamisesta. Luke katsoo, että kaavamääräystä poronhoidon huomioimiseksi olisi syytä tarkentaa, koska nykymuodossaan se on varsin epätarkka, eikä mainitse, tuleeko nimenomaan tuuli- ja aurinkovoima-alueiden sekä niihin liittyvien voimalinjojen suunnittelussa ja rakentamisessa turvata poronhoidon edellytykset.

Määräyksessä ei myöskään mainita, miten poronhoidon edellytykset tulee turvata. Luke näkee myös ongelmalliseksi, ettei uusien tuulivoima-alueiden määriä ja sijaintia suunniteltaessa selvitetä ja huomioida niiden mahdollisia vaikutuksia poronhoitoon riittävän kattavasti jo etukäteen kaavoitusvaiheessa. Tällöin voidaan joutua tilanteeseen, jossa

Tuulivoimarakentamisen yleistä suunnittelumääräystä täydennetään ehdotetulla tavalla metsäpeuran osalta: Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävä etäisyys metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin sekä turvata niiden väliset ekologiset yhteydet.

Merkitään tiedoksi.

<p>joidenkin kaavoitettujen tuulivoima- alueiden myöhemmässä suunnittelussa ja rakentamisessa on vaikea enää välttää aiheuttamasta poronhoidolle merkittävää haittaa, kun tuulivoima-alueet on jo alun perin sijoitettu poronhoidon toiminnan kannalta tärkeille alueille.</p> <p>Lisäksi useiden uusien tuulivoima-alueiden osoittaminen yhteen paliskuntaan voi aiheuttaa paliskunnalle laaja-alaisia merkittäviä kumuloituvia haittoja, kun paliskunnassa on jo ennestään rakennettuja ja toimivia tuulivoima-alueita. Tällaisia paliskuntia ovat mm. Kiiminki, Kollaja ja Oijärvi. Näihin kumuloituviin haittoihin Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakunta-kaavassa ei ole kiinnitetty huomiota.</p> <p>Suden osalta Luke huomauttaa, että pelkästään ekologisten käytävien tarkastelu ei välttämättä riitä, mikäli reviirien sisällä menetetään useita rauhasia erämaa- alueita, missä ihmishäiriön määrä on vähäinen. Luke näkee kuten selostuksessa todetaan että, mikäli kaikki tv-alueet rakentuvat, saattaa olla riski sille, että suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään ja hävitetään. Näin ollen suden, kuten muidenkin erämaisia ympäristöjä käyttävien lajien, osalta on tärkeää, että laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa otetaan huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin.</p> <p>Metsäpeuran osalta Luke näkee, että huomiota tulee yhä kiinnittää mm. Pyhäjärvi-Kärsämäki-välin tv-alueiden tihentymään. Lisäksi Reisjärven eteläpuolella oleva 132 Rauranselkä on metsäpeuran kannalta huonolla paikalla, sillä se on lähellä Lestijärven tv-alueita ja Natura-alueen vieressä ja keskeisellä metsäpeuran lisääntymisalueella. Sievin Salmijärven nevan seudulla olevia tuulivoima-alueita (hankkeet 137, 139, 366, 535) on myös syytä tarkastella, sillä alueelta on paljon panta-aineistoa. Lisäksi alueen vieressä on Toholampi- Lestijärven iso tuulivoimahanke, joka on metsäpeuran kannalta hyvin haastavassa paikassa. Vaikka uusimpaan kaavaehdotukseen on tehty selkeitä positiivisia muutoksia metsäpeuran ja niille tärkeiden Natura2000-alueiden näkökulmasta, niin kuitenkin yhdessä aikaisempien kaavojen ja kaavojen ulkopuolisten tuulivoima-alueiden kanssa yhteisvaikutus voi olla merkittävä negatiivinen. Sen vuoksi on tärkeä huomioida, mitä kaavaselostuksessa yleisiin suunnittelumääräyksiin lisätään: Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävä etäisyys metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin sekä turvata niiden väliset ekologiset yhteydet. Tähän on jopa poikkeuksellisen hyvät edellytykset monipuolisten selvitysten ansiosta.</p> <p>Linnuston osalta Luke haluaa tuoda esille vielä pesivän peltolinnuston, jonka osalta ei kaavassa ole mainintoja. Maakotkan yhteydessä mainitaan pesimäalueiden rauhallisuusvaatimuksista, mutta Luke näkee tarpeelliseksi ottaa myös metsähänhen pesimäalueiden osalta rauhallisuusvaatimukset huomioon.</p> <p>Sirpa Thessler Johtaja, Luonnonvarat</p> <p>Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 29.10.2024 klo 09:56:07. Lausunnon valmistelija(t): Saara Kattainen, Antti Paasivaara, Jouko Kumpula, Markus Piha</p>	
<p>Metsähallitus / kiinteistökehitys, alueidenkäytön johtava asiantuntija Tanja Hämäläinen / Metsähallituksen puolesta: yhteyspäällikkö Tiina Hakkarainen, Luontopalvelut / tuulivoiman hankekehityspäällikkö Ville Koskimäki, Kiinteistökehitys / erätalouspäällikkö Jussi Viitanen, Eräpalvelut ja aluejohtaja Kalle Eerikäinen, Metsätalous Oy, 22.10.2024 (MH 6369/2022)</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

Kuulutus 17.9.2024

Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta

Metsähallitus on tutustunut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon ja maakuntakaavan kannalta keskeisenä tahona antaa ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteissa on kaksinkertaistaa puhtaan sähkön tuotanto kotimaassa. Suomen energiaomavaraisuutta vahvistetaan kestäväällä tavalla edistämällä puhtaan energian siirtymää. Uusiutuvan energian osuutta energiantuotannossa kasvatetaan ja edistetään toimia, joiden avulla fossiilisista polttoaineista luovutaan sähkön ja lämmön tuotannossa viimeistään 2030-luvulla. Tuulivoiman toimintaedellytyksiä kehitetään. Hallitus edistää merituulivoimaa ja luo Suomelle kilpailuedun suhteessa Itämeren maihin. Hallitus edistää ennakoitavaa ja kannustavaa toimintaympäristöä sekä sujuvaa merituulivoiman hankekehitystä ja rakentamista niin talousvyöhykkeellä kuin alueve-silläkin. Hallituksen toimet johtavat luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen sekä huoltovarmuuden ja energiaoma-varaisuuden parantamiseen.

20.11.2023 voimaan tulleella EU:n RED III-direktiivillä pyritään nopeuttamaan ja sujuvoittamaan uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyjä sekä tukemaan hankkeiden nopeampaa käyttöönottoa. Direktiivin olennaisena osana on maa- ja merituulivoiman lisääminen jäsenvaltioissa, millä edistetään direktiivissä korotetun uusiutuvan energian tavoitteen saavuttamista. Jäsenvaltioiden tulisi määrittää maa- ja merialueita uusiutuvan energian tuotantolaitoksille, sekä nimetä merkittävässä määrin uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita.

Suomella on hyvät edellytykset olla edelläkävijä uusiutuvan energian tuotannossa, sekä houkuttaa Suomeen investointeja ja sähkön tuotanto- sekä kulutushankkeita. Suomen laajat asuttamattomat maa-alueet ovat monelta osin soveltuvia uusiutuvan energian hankkeiden kehittämiseen. Sähköistyvässä maailmassa uusiutuvilla energioilla tuotettu sähkö on yleisen edun mukaista, niin sähkön kuluttajien, kuin ympäristönkin näkökulmasta.

Pohjois-Pohjanmaan liiton tulisi huomioida hallitusohjelman ja EU:n RED III-direktiivin tavoitteet energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laadinnassa:

Maakuntakaavan tulisi olla tuulivoimatuotantoa mahdollistava ja aluerajausten riittävän laajoja maakuntakaavavaiheessa. Kaavahierarkian mukaisesti maakuntakaavan ratkaisut ovat luonteeltaan periaatteellisia ja yleispiirteisiä, eikä maakuntakaavalla tule tarpeettomasti rajoittaa kuntakaavoitusta, mikäli maakuntakaavan ratkaisuihin ei liity valtakunnallisia, maakunnallisia tai seudullisia tarpeita.

Maakuntaliiton tulee ottaa huomioon maakunnan kuntien tavoitteet ja luoda edellytykset tuulivoimahankkeiden suunnittelulle ja kehittämiselle. Tuulivoima-alueiden kaavoituksessa ja yksityiskohtaisemmassa hankesuunnittelussa

Maakuntakaavassa osoitetaan ne tuulivoimaloiden alueet, jotka ovat selvitysten ja vaikutusten arvioinnin kautta valikoituneet maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön kannalta kestäville sijainneille.

<p>hankekehittäjällä on YVA-lain mukainen vastuu selvittää ympäristövaikutukset lain edellyttämällä tavalla kullakin alueella. Tuulivoimahanke edellyttää toteutuakseen tuulivoimaosayleiskaavan laatimista. Saavuttaakseen lainvoiman, tulee tuulivoimaosayleiskaavan täyttää kaavalle asetetut sisältövaatimukset. Jotta sisältövaatimukset voivat täytyä, tulee hanketoimijan tehdä riittävästi selvityksiä ja arvioida kaavasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia.</p> <p>Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin tulee olla yleisellä tasolla maakuntakaavassa, ja sitä tulee tarkentaa yksityiskohtaisemman osayleiskaavan laatimisen yhteydessä sekä hankesuunnittelussa, jolloin selvitysten myötä on kertynyt riittävästi tietoa hankkeiden jatkosuunnittelun tueksi. Selvitykset tulee huomioida maakuntakaavoituksessa riittävällä tasolla, jolloin vältetään ennakoimattomia ja yllätyksellisiä muutoksia kuntatason kaavatyössä.</p> <p>Tuulivoiman ja hiilineutraaliustavoitteiden kannalta olisi tärkeää, että maakuntakaavamerkinnot olisivat mahdollistavia. Kaikki maakuntakaavassa esitetyt hankkeet eivät tule toteutumaan, sillä hankkeiden toteuttamisen rajoitteet selviävät vasta myöhemmissä hankesuunnitteluvaiheissa. YVA-menettelyn kautta voidaan tarkemmalla tasolla selvittää yhteisvaikutuksia ja vaikutuksia eri lajeihin, sekä miettiä keinoja tuulivoiman ja luontoarvojen yhteensovittamiseksi.</p> <p>Maakuntakaavan tavoitteiden keskiössä on ilmastonmuutoksen hillinnässä välttämättömän fossiilittoman energiantuotannon lisääminen. Metsähallituksen tuulivoimayksikkö huomauttaa, että joustamattomat ja yleistyvät varovaisuusperiaatteeseen nojaavat suojaetäisyydet Natura- ja suojelualueisiin heikentävät maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Mikäli suojaetäisyyksiä tulkitaan tiukasti tuulivoimavapaana alueena, voivat ne yleistyessään vaarantaa Suomen ilmastotavoitteiden toteutumisen. Esimerkiksi alueen erityispiirteitä huomioimaton (mm. topografia ja puusto) 5 km suojaetäisyys tuulivoimaloista metsäpeuran lisääntymis- ja vasomisalueisiin, sekä Natura-alueisiin estää useiden luviuksessa pitkälle edenneiden tuulivoimahankkeiden toteutumisen.</p> <p>Metsäpeuraa on myös ehdotettu suojeluperustelajiksi useille Natura-alueille. Mikäli suojaetäisyyksiä tulnaisiin noudattamaan myös näillä suojelualueilla, heikentää tämä tuulivoimakehityksen mahdollisuuksia niin maakunnan alueella, kuin Suomen laajuisesti entisestään. Maakuntakaavassa esitettyjen joustamattomien suojaetäisyyksien sijaan tulisi painottaa hankekohtaisia selvityksiä, mikä mahdollistaa tarkemman arvioinnin metsäpeuran todellisista liikkeistä ja hankkeen vaikutuksista, sekä yhteisvaikutuksista metsäpeuran elinympäristöihin. Maakuntakaavan kokonaisarviointi tulisi tehdä siten, että kaikki hankkeista aiheutuvat olennaiset ympäristövaikutukset tulevat huomioiduksi niiden edellyttämällä painotuksella. Muuten riskinä on, että tuulivoimahankkeet sijoittuvat alueille, joissa negatiiviset ympäristövaikutukset ovat muilta osin suuria tai teknistaloudelliset edellytykset eivät toteudu.</p> <p>Tuulivoima-alueet:</p> <p>Maatuulivoima</p> <p>Metsähallituksen tuulivoimayksikkö esittää Tolpanvaaran laajennuksen sisällyttämistä maakuntakaavaan. Alueella on toiminnassa oleva tuulipuisto (tv-1 306). Kaavaluonnoksessa esitettyjen laajennusalueiden (tv-3 518, tv-3 519) sisällyttäminen lopulliseen kaavaratkaisuun vastaisi valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat</p>	<p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisessa ehdotuksessa (mkh 17.9.2024) tuulivoimaloiden alueiden (tv-alueiden) etäisyys Natura-alueista (4 kpl), joilla metsäpeura on suojeluperusteena, käytettiin 5 km, lukuun ottamatta tuulivoimaloiden aluetta tv-1 535 (Salmijärvenneva), jolta etäisyyttä Kivinevan Natura-alueeseen oli 3,7 km.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo antamassaan lausunossaan, ettei julkisesta kaavaehdotuksesta Kivinevan Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten muodostumista tv-alueesta yksin tai yhdessä muiden tiedossa olevien hankkeiden kanssa voida riittävällä varmuudella poissulkea. Tätä arviota tukee myös laadittu Natura-riskiselvitys.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisen julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys haitallisten vaikutusten poissulke- miseksi.</p> <p>Maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 535 (Salmijärvenneva) on rajattu viiden kilometrin etäisyydelle Kivinevan Natura-alueesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAPROSESSIN ehdotusvaiheessa on tarkasteltu kaikkien TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin mukaisten tuulivoimapotentialisten alueiden ja maakuntakaavan luonnosvaiheessa osoitettujen tv-alueiden soveltuvuutta seudullisiksi tuulivoima-alueiksi.</p> <p>Tolpanvaaran laajennusalueiden (tv-3 518 ja tv-3 519) petolinnustoon (maakotkaan) ja arvokkaiisiin maisema-alueisiin kohdistuvat haitalliset vaikutukset vaikuttivat siihen, ettei alueita ole osoitettu energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheessa uusina tuulivoimaloiden alueina.</p>
---	--

tulisi ensisijaisesti sijoittaa usean voimalan yksiköihin. Tolpanvaaran alueella on jo olemassa olevaa tuulivoimapuistojen infrastruktuuria, joten ympäristövaikutusten minimoimisen näkökulmasta olemassa olevan tuulipuiston laajentaminen olisi järkevää.

Metsähallituksen tuulivoimayksikkö pitää tärkeänä, että seuraavat merkinnät säilyisivät maakuntakaavassa: Konnunsuo (tv-1 394), Salmijärvenneva (tv-1 535), Pukasuo (tv-1 408), Kuikkasuo (tv-1 410), Maukku (tv-1 411), Koppelosaarensuo (tv-2 526), Koutuanjärvi (tv-1 514), Moskuankangas (tv-1 530).

Metsähallituksen tuulivoimayksikkö esittää TUULI-hankkeessa potentiaalseksi tuulivoima-alueeksi tunnistetun Vaalan Varpusuon (nro 92) alueen sisällyttämistä kaavaan aiemmin liitolle toimitetuin perustein. Lisäksi Metsähallitus esittää TUULI-hankkeessa tunnistetun Jakosuon (nro 105) alueen sisällyttämistä maakuntakaavaan. Tällöin alueelle muodostuisi yhtenäinen tuulivoima-alue, joka mahdollistaa teknis-taloudellisesti ja ympäristöarvoiltaan toteuttamiskelpoisen hankkeen selvittämisen, myös poronhoidon tarpeet huomioiden. Hankkeiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan selvittää kokonaisuuden toteuttamiskelpoisuus.

Merituulivoima

Merituulivoiman osalta useassa kohdekuvauksessa mainitaan, että merituulivoimapuistoon rakennetaan merisähköasemia. Merituulivoimapuistojen sähköasemien sijainteja ei ole määritetty vielä tässä vaiheessa, ja sähköaseman sijainti tarkentuu myöhemmin suunnitteluvaiheessa. Merituulivoimapuistoon rakennettava sähköasema voi sijaita joko merellä tai maalla.

Seljänsuunmatalan läntisen (tv-2 211) ja itäisen (tv-2 210) osalta kohdekuvauksessa mainitaan, että alueilla on käynnissä Metsähallituksen julkinen kilpailutus. Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen Suomen yleisiä vesialueita koskevan kilpailutuksen käynnistämistä viidellä merituulivoima-alueella, mutta varsinaista kilpailutusta ei ole vielä käynnistetty Seljänsuunmatalien hankealueilla.

Maakuntakaavaehdotuksessa Seljänsuunmatalan läntisen läpi on osoitettu sähkönsiirtolinja talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeesta. Valtioneuvosto on tehnyt 2.5.2024 kielteisen päätöksen 16:een talousvyöhykkeen merituulivoimaa koskevaan hyödyntämisoikeushakemukseen. Monet näistä Pohjanlahdella sijaitsevista alueista ovat keskenään päällekkäisiä. Talousvyöhykkeen Merituulivoimarakentamisen pelisääntöjä selkeytetään toteuttamalla työ- ja elinkeinoministeriön johdolla asiaa koskeva lainsäädäntöhanke. Talousvyöhykkeen merituulivoimalaki on menossa eduskuntaan syksyllä. Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut koordinaatioryhmän, jonka tehtävänä on ylläpitää merituulivoima-alan tilannekuvaa ja osallistua kilpailutettavien tuulivoima-alueiden valinnan ja aikataulutuksen valmisteluun sekä aluevesillä että talousvyöhykkeellä. Yhdelläkään talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeella ei ole hyödyntämisoikeutta ja on vielä epäselvää mitkä alueet talousvyöhykkeellä tulevat kilpailutukseen ja millä aikataululla. Näin ollen sähkönsiirron kaavamerkintä Seljänsuunmatala läntisen läpi tulisi poistaa maakuntakaavaehdotuksesta. Mikäli

Konnunsuo (tv-1 394), Salmijärvenneva (tv-1 535), Pukasuo (tv-1 408), Kuikkasuo (tv-1 410), Maukku (tv-1 411), Koppelosaarensuo (tv-2 526), Koutuanjärvi (tv-1 514), Moskuankangas (tv-1 530) tuulivoimaloiden alueet säilyvät energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAAN ei nosteta Varpusuon (nro 92) ja Jakosuon (nro 105) tuulivoimapotentiaalisia alueita maakuntakaavaprosessin aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

Asiasisältö korjataan kohdekuvaukseen.

Talousvyöhykkeen merituulivoimalaki (937/2024) on jo hyväksytty ja voimassa vuoden 2025 alusta alkaen, asetus on valmistelussa. Valtioneuvosto valitsee kilpailutettavat alueet TEM esityksestä, Energiavirasto järjestää kilpailutuksen ja tarjouskilpailun voittanut voi hakea valtioneuvostolta hyödyntämislupaa. Yhtenä potentiaalisena kilpailutusalueena 27.1.2025 esitti TEM järjestämässään tilaisuudessa noin 250 km² aluetta olemassa olevien tutkimuslupien alueella Seljänsuunmatala läntisen länsipuolella. VaiHEMAAKUNTAKAAVASSA on tarpeen varata 400 kV voimajohdon yhteistarve kyseiseltä alueelta Fingridin määrittelemän merituulivoiman liityntäpisteelle Raahan Hanhelaan, koska muuten mahdollista talousvyöhykkeen hanketta ei huomioida. Voimajohdon yhteistarve osoitetaan aiemmasata poiketen suorana viivana potentiaaliselta talousalueen merituulivoima-alueelta

<p>talousvyöhykkeelle tulee hanke kyseiseen kohtaan, hanketoimijan toivotaan tekevän yhteensovittamista aluevesillä olevien merituulivoimahankkeiden kanssa.</p> <p>Ulkonahkiaisien (tv-2 212) ja Seljänsuunmatala läntisen (tv-2 211) aluerajauksessa on jätetty 500 metrin etäisyys talousvyöhykkeen reunaan. 500 metrin etäisyydelle ei ole perusteita ja hankealueet tulisi rajata talousvyöhykkeen rajaan asti, jotta alueen tuulivoimapotentiaali saataisiin hyödynnettyä ja edistettäisiin täysimääräisesti Suomen ilmastotavoitteita.</p> <p>Alueiden kohdekuvauksissa muu luonto -osiossa käsitellään alueiden pohjaeläimistöä. Esimerkiksi Ulkonahkiaisien alueelta kuvauksessa todetaan, että pohjaeläimistöä alueella esiintyy idänjokisimpukkaa, liejuputkimatoja, liejusimpukoita, murtovesisientä ja etenkin valkokatkaa. Alueilta ei ole otettu pohjaeläinnäytteitä ja osiossa kuvatut pohjaeläinten esiintymiset perustuneet esiintymistodennäköisyyksien antamiin todennäköisyyksiin. Pohjaeläimistön kuvauksessa olisi hyvä ilmaista, että alueella voi esiintyä kyseisiä pohjaeläintaksonneita. Lisäksi kohdekuvauksissa olisi hyvä tarkistaa onko idänjokisimpukka oikein vai tarkoitetaanko tällä idänsydänsimpukkaa.</p> <p>Kaavaehdotuksen useassa kohdassa viitataan Merialueiden sensitiivisten lintualueiden selvityksen luonnokseen. Lopullisessa kaavaehdotuksessa olisi hyvä tarkistaa onko kyseistä selvitystä käytettävissä kaavatyössä vai tuleeko viittaukset kyseiseen selvitykseen poistaa.</p> <p>Ekologiset yhteydet valtion metsätalousalueilla</p> <p>Suomi on laajojen metsäisten alueiden maa ja näin on myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella vaikkakin eteläosassa maanviljelysalueita on pohjoisosia selkeästi enemmän. Tilanne on helppo hahmottaa lausuntoaineiston kartoilta. Metsähallituksella on kattavat tiedot sekä metsätalouksikäytössä olevilta monikäyttömetsien alueilta, että suojelualueilta, ja valtion maiden osalta ekologista verkostoa tarkastellaan aina kokonaisuutena. Ekologisen verkoston tavoitteena on ylläpitää alueelle ominaisia arvokkaita elinympäristöjä ja niiden lajistoa, ja Metsähallitus on tehnyt alue-ekologisen verkoston suunnittelua yli 25 vuoden ajan.</p> <p>Ekologisen verkoston keskiössä ovat lakisääteiset suojelualueet (mm. Natura 2000-alueet), metsätaloustoiminnan ulkopuolella olevat suojelumetsät, erityyppiset suojeluohjelma-alueet sekä luontokohteet. Näitä alueita tukee ja yhdistää toisiinsa ekologiset käytävät ja askelkivet, erityisiä ympäristöarvoja sisältävät monikäyttömetsäalueet, monimuotoisuuden erityisalueet, lajiesiintymät ja virkistysmetsäkohteet. Pienipiirteisimmän ja tarkimman mittakaavan ekologisen verkoston kohteita ovat talousmetsien luonnonhoidon osat: vaihettumis- ja suojavyöhykkeet, säästöpuut, suojatiheiköt, pienialaiset kosteat painanteet, säästetyt kuolleet sekä järeät puut sekä aktiivisesti tuotettu lahopuu. On myös hyvä muistaa, että vesiekosysteemit, vesiluonnon luontokohteet, ovat osa valtion maiden ekologista verkostoa</p> <p>Metsähallituksen näkemyksen mukaan valtion maiden osalta ekologinen verkosto on toimiva eikä sen säilyminen edellytä ohjausta maankäyttöön liittyvän lainsäädännön kautta. Metsähallitus haluaa myös korostaa, että valtion maiden</p>	<p>Hanhelaan ja se tule siis halkomaan edelleen Seljänsuunmatala läntistä aluetta. Lupamenettelyssä mahdolliselta toimijalta vaadittaneen yhteistyötä mahdollisten muiden hanketoimijoiden kanssa.</p> <p>Ulkonahkiaisien (tv-2 212) ja Seljänsuunmatala läntisen (tv-2 211) merituulivoimaloiden alueet rajataan talousvyöhykkeen rajaan asti.</p> <p>Kohdekuvauksien tekstiä tarkennetaan.</p> <p>SYKEN ja Metsähallituksen siantuntijat jatkavat ”Sensitiivisten lintulajien” -raportin valmistelua kuulemisessa saadun palautteen perusteella. Merialueiden sensitiivisten lintualueiden osalta maakuntaliitolla on ollut käytettävissä aiemmin ympäristöministeriössä valmistelussa ollut, sittemmin Suomen ympäristökeskuksen valmisteluun siirtynyt selvitys: <i>Itämeren toimintasuunnitelman sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla</i> (alustava luonnos 25.1.2025).</p>
---	---

ekologinen verkosto on dynaaminen eli uuden tiedon myötä verkostoa päivitetään niin, että luonnon monimuotoisuus tulee turvatuksi ylisukupolisesti.

Viranomaisvaiheen kuulemisessa Metsähallitus piti erikoisena sitä, että kaikki tieto ekologiin yhteyksiin liittyen ei ollut lausuvan tahon tiedossa. Nyt julkisen kuulemisen vaiheessa tieto on lisäselvityksien myötä tarkentunut. Metsähallitus pitää hyvänä kaavaselosteen kirjauksia sivuilla 168 ja 171 siitä, että ekologinen verkosto on tarkoitettu työkaluksi ekologisesti kestävä tuulivoimatuotannon sijoittamiseen, ja vaihemaakuntakaavan hengen mukaisesti ekologisen verkoston säilymisen ja toimivuuden konkreettinen tarkastelu ja turvaaminen on määritelty osaksi hankekohtaista tarkempaa suunnittelua.

Kaavaselostuksen sivulla 109 on kerrottu, että ”Tarkemmassa hankesuunnittelu on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen”. Metsähallitus, valtion maa- ja vesiomaisuuden hoidosta ja käytöstä vastuullisena tahona, pitää kyseistä kirjausta hämmäntävänä ja myös epämääräisen subjektiiviseen suuruuden käsitteeseen nojaavana. On vaikea tietää, mitä tarkoitetaan erityisen suurella huolellisuudella ja miten tämä esimerkiksi eroaa riittävästä huolellisuudesta tai liian vähäisestä huolellisuudesta.

Metsähallituksen näkemys on, että vaihemaakuntakaavatasolla kaavaselosteessa tulee säilyttää yleispiirteinen ohjaava ote ja jättää selosteeseen mahdollisimman vähän tulkinnanvaraisia kirjauksia. Kun yhteyksien osalta on tunnistettu tarve viedä ne osaksi vaihemaakuntakaavaa, tulee näihin liittyvien kirjauksien olla toimintaa mahdollistavia ja selkeitä, ei laadullisia- tai määrällisiä rajoituksia liiketoiminnan harjoittamiselle asettavia.

Pohjavesialueet

Kaavaselostuksen sivulla 110 pohjavesiä käsittelevässä osiossa on tuotu esille metsätalouden harjoittamiseen liittyvät erityispiirteet. Metsähallituksen metsätalouden rooli korostuu maakunnan itä- ja pohjoisosissa, missä valtion maiden osuus on merkittävä. Metsähallitus on tehnyt vuosia pitkäjänteistä työtä vesienhoidon parissa, ja vuosittain päivittyvä Metsätalous Oy:n Ympäristöopas kokoaa yhteen ajantasaisen tutkitun tiedon metsätalouden vesiensuojelusta ja ohjeistaa toimintaa valtion mailla niin, että vesiensuojelu tulee huomioiduksi kaikessa toiminnassa. Metsätalous Oy:n Ympäristöoppaan mainintaa kaavaselosteessa Metsähallitus pitää erittäin hyvänä asiana.

Natura-alueiden riskiselvityksen vaikutus kaavaratkaisuun

Kaavaehdotuksen viranomaiskuulemisen jälkeen valmistui keväällä 2024 Natura-alueita koskeva riskiselvitys, jossa tarkasteltiin tuulivoimarakentamisesta Natura-alueille kohdistuvia vaikutuksia sekä Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Riskiselvityksen perusteella kaavan viranomais ehdotusvaiheen mukaisten tuulivoima-alueiden ja muiden jo toteutuneiden ja luvitettujen hankkeiden yhteisvaikutuksina syntyisi mm. merkittäviä riskejä maakotkalle ja metsäpeuralle sekä muille tuulivoimatuotannon vaikutuksille herkille lajeille. Riskiselvityksestä antamassaan lausunnossa Metsähallitus totesi, että selvityksen tulokset osoittavat niin merkittäviä riskejä koko Natura 2000-

Kaavaselostus taustoittaa kaavaprosessin etenemistä. Kaavakartta sekä merkinnät ja määräykset ovat lakisääteisiä asiakirjoja, joilla ohjeistetaan tarkempaa suunnittelua.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisua (tuulivoimaloiden alueet ja sähkönsiirto) on julkisen ehdotusvaiheen jälkeen tarkasteltu uudelleen erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.

<p>verkoston eheydelle ja toimivuudelle, että toimenpiteet riskien pienentämiseksi ovat välttämättömiä jo maakuntakaavatasolla.</p> <p>Natura-alueita koskeva riskiselvitys on vaikuttanut siihen, että kaavaehdotukseen on tehty joitakin muutoksia ennen ehdotuksen julkista kuulemisvaihetta. Kaavaehdotuksesta on kokonaan poistettu 6 tuulivoimatuotantoon osoitettua aluetta, osin Natura-alueisiin ja lajistoon kohdistuvien vaikutusten takia. Joidenkin tuulivoima-alueiden rajauksia on myös muutettu; 7 aluetta on rajattu pienemmiksi ja vastaavasti 10 aluetta on laajennettu. Metsähallitus huomauttaa, että laajennetuista alueista ainakin osa saattaa lisätä uhanalaisiin lajeihin ja Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia.</p> <p>Vaikka Natura-alueisiin kohdistuvien riskien arviointi on kokonaisuudessaan ohjannut kaavaratkaisua hieman vähärisempään suuntaan, voidaan esim. kaavaseloituksen linnustovaikutuksia kuvaavan kappaleen (6.8.3) perusteella päätellä, että kaavaratkaisusta todennäköisesti aiheutuu linnustolle merkittäviä vaikutuksia. Myös metsäpeuran osalta (kaavaseloitus, 6.8.4) riski merkittävien vaikutusten syntymiseen on suuri. Kaavaratkaisussa on pyritty varmistamaan riittävät suojaetäisyydet niihin Natura-alueisiin nähden, joissa metsäpeura on suojeluperustelajina. Lisäksi on useita Natura-alueita, jotka on tunnistettu metsäpeuran kannalta tärkeiksi elinympäristöiksi, mutta lajia on vasta esitetty alueiden suojeluperusteeksi. Näille alueille ei kaavassa ole annettu samanlaista painoarvoa kuin sellaisille alueille, joissa laji on jo virallisesti suojeluperusteena. Natura-alueet eivät myöskään yksin riitä turvaamaan lajin suotuisaa kannanhitystä, vaan myös niiden ulkopuolisilla riittävän rauhallisilla ja erämaisilla kohteilla on merkitystä lajin elinympäristönä. Esimerkiksi Kärsämäen, Haapajärven ja Pyhäjärven väliselle alueelle sijoittuva useiden voimala-alueiden keskittymä on kokonaisuutenaan riski metsäpeuran vaelluksille ja Natura-alueiden välisille yhteyksille.</p> <p>Metsähallitus toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN valmistelutyön osana toteutuksessa Natura 2000 -verkoston riskiselvityksessä on perehdytty huolellisesti metsäpeuraan ja tuulivoiman rakentamisen vaikutuksiin hyödyntäen parhaita käytettävissä olevia aineistoja. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan merkitys metsäpeurojen elinalueena on kuvattu kattavasti. On hyvä, että metsäpeura on huomioitu rajaamalla riskialttiiden Natura-alueiden läheisyyteen sijoitettavia tuulivoima-alueita pienemmiksi. On kuitenkin tärkeää, että toteutuksessa noudatetaan kaavoituksen rajauksia, eikä käytännön toteutus tapahdu laajempaan. Toisaalta kaavaehdotuksessa on yhä tuulivoima-alueita, jotka sijoittuvat alle 5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueista, joiden suojeluperusteeksi metsäpeura on esitetty lisättäväksi ja etenkin näiden kohdalla on tärkeää, että tuulivoiman hankekohtainen kaavoitus ml. yhteisvaikutusten arviointi tapahtuu erityisen huolellisesti.</p> <p>Kaavamääräykset</p> <p>Viranomais ehdotusvaiheen jälkeen kaavamääräysten tuulivoimaa koskeviin yleisiin suunnittelumääräyksiin on lisätty kattavasti luontoarvoihin liittyviä asioita, joita tuulivoima-alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon. Suunnittelumääräyksissä myös viitataan tuulivoima-alueiden kohdekuvauksiin (kaavaseloituksen liite 2), joissa on mainittu ne tekijät, joihin kyseisen tuulivoima-alueen vaikutusten arvioinnissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota.</p>	<p>Toisen julkisen ehdotuksen kaavaratkaisussa tv-alueita on poistunut ja tv-alueiden rajauksiin on tullut muutoksia. Suurien haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisen julkisen ehdotuksen kaavaratkaisu on analysoitu ja arvioitu uuden Natura-riskiselvityksen avulla. Lisäksi kaavaseloitusta on täydennetty vaikutusten osalta.</p> <p>Uuden kaavaratkaisun myötä on myös tarkasteltu linnustoon kohdistuvia vaikutuksia. Täydennyksessä Natura-riskiselvityksessä huomioitiin erityisesti linnuston kannalta tärkeitä Natura-alueita (SPA) sekä maakotkaan kohdistuvat vaikutukset.</p> <p>Maakuntakaavan toisen julkisen kaavaehdotuksen kaavaratkaisussa Kärsämäen, Haapajärven ja Pyhäjärven väliselle alueelle on tullut muutoksia Natura-riskiselvityksen perusteella. Tuulivoimaloiden alueita on poistunut ja tv-alueita on rajattu uudelleen. Muutokset lieventävät myös metsäpeuran vasomialueille ja talvi- ja kesäelinympäristöjen väliselle kulkureitille kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.</p> <p>Kaikilla Natura-alueilla, joilla metsäpeura on suojeluperustelajina, on uudessa ehdotuksessa noudatettu viiden kilometrin suojaetäisyyttä tuulivoimaloiden alueiden ja Natura-alueiden välillä.</p>
--	---

Tuulivoimaa koskevissa yleisissä suunnittelumääräyksissä on todettu, että ”tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueiden energia- ja voimalinjahankkeet ja hankkeiden yhteisvaikutukset”. Tätä veloitetta tulisi edelleen tarkentaa siten, että tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon kaikkien maankäytön hankkeiden yhteisvaikutukset. Myös suunnittelumääräyksissä mainittua veloitetta Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on syytä vielä terävöittää siten, että viitataan määräyksissä yksiselitteisesti luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiseen arviointiin. Metsähallitus myös huomauttaa, että liitteen 2 kohdekorteilla on Natura-arvioinnin osalta viitattu virheellisesti vanhan luonnonsuojelulain mukaiseen pykälään (65 §), mikä on syytä korjata voimassa olevan lain mukaiseksi.

Kaavaa varten laadittua Natura-alueiden riskiselvitystä voidaan pitää esiselvityksenä, joka osaltaan ohjaa hankekohtaista ja tarkemman kaavatason suunnittelua arvioimaan yksityiskohtaisesti ja luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesti Natura-alueisiin ja niiden suojeluperusteina oleviin luonnonarvoihin kohdistuvien heikentävien vaikutusten merkittävyyttä. Metsähallitus ehdottaa, että suunnittelumääräyksissä erikseen yksilöidään ne tuulivoima-alueiksi osoitetut alueet, joiden kohdalla muodostuu Natura-alueisiin kohdistuva korkein riskiluokka yhden tai useamman Natura-alueiden riskiarvioinnissa arvioidun tekijän kautta. Tämä vahvistaisi yhteyttä tehdyn vaikutusten arvioinnin ja tarkempaa suunnittelua ohjaavien kaavamääräysten välillä.

Metsähallitus kiinnitti huomiota siihen, että kaavan viranomaisehdotuksen jälkeen seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden koko on noussut 7 tuulivoimalasta vähintään 10 tuulivoimalan hankkeisiin. Kaavan aiemmissa vaiheissa vähintään 7 tuulivoimalan rajaa on perusteltu sillä, että yksittäisten tuulivoimaloiden koko on merkittävästi kasvanut, minkä vuoksi myös niiden aiheuttamat vaikutukset ovat laajentuneet. Metsähallitus toteaa, että seudullisesti merkittävien hankkeiden koon kasvattaminen lisää entisestään riskiä, että tuulivoimahankkeiden kehittäminen suoraan yleiskaavoituksen kautta yleistyy myös maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolisilla alueilla. Seurauksena voi olla tilanne, jossa hankkeiden ympäristölle aiheuttamia yhteisvaikutuksia ei pystytä riittävän hyvin arvioimaan eikä ohjaamaan hankkeita maakunnan tasolla kestävään suuntaan.

Kalat ja kalastus

Kalaston osalta on tärkeää selvittää tarkemmassa suunnittelussa merituulivoiman vaikutukset kalojen lisääntymisalueisiin. Erityisesti silakan, karisiin ja maivan (merimuikku) lisääntymisalueet tulee selvittää hankealueilla. Pitkämatala-Suurhiekkahankealueella tulee selvittää myös erittäin uhanalaisen meriharjuksen mahdolliset lisääntymisalueet. Pitkämatala-Suurhiekkahankealueen lähimmät tunnetut meriharjuksen lisääntymisalueet ovat hankealueen itä-koillispuolella Ulkokrunneilla.

Vaelluskalojen osalta tulee selvittää hankkeiden vaikutukset merilohen, meritaimenen ja vaellussiin vaelluskäyttäytymiseen ja niiden mahdollisiin muutoksiin. Myös merituulivoimahankkeiden rakennusaikaiset vaikutukset kalojen vaelluksiin ja lisääntymiseen tulee selvittää. Merituulivoimahankkeiden vaikutukset kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen sekä vapaa-ajan kalastuksen harrastamiseen tulee myös selvittää tarkemmassa suunnittelussa. Osalla hankealueista harjoitetaan verkkokalastusta ja osalla sekä verkkokalastusta että troolausta. Mm. Seljänsuunmatala läntinen ja Seljänsuunmatala itäinen hankealueilla harjoitetaan silakan troolausta. Em. alueiden troolausalue kulkee Seljänsuunmatala läntisen

Kaava-asiakirjoihin korjataan luonnonsuojelulakia koskevat pykälät voimassa olevan lain mukaisiksi.

Natura-alueisiin kohdistuvia riskejä pystyttiin vähentämään rajaamalla tuulivoimaloiden alueita etäämmälle Natura-alueista ja myös poistamalla tuulivoimaloiden alueita. Riskiselvityksen päivityksen tuloksella on varmistettu, ettei energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisen julkisen ehdotuksen mukainen kaavaratkaisu aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia Natura-suojeluperusteisiin ja Natura 2000-verkostoon. Vaikutusten arviointia Natura-alueisiin on myös täydennetty kauttaaltaan kaavaselistukseen.

VaiHEMAAKUNTAKAAVATYÖSSÄ tuodaan esille olemassa olevaa tietoa ja mahdolliset hanketoimijat tarkemmassa suunnittelussa tekevät tarvittavat tarkemmat selvitykset ja etsivät havaittujen haittojen lieventämiskeinoja. Esimerkiksi kalojen lisääntymisalueet kuuluvat ovat tällaista tarkentuvaa materiaalia. Suurhiekkahankealuetta on pienennetty aiemmasta ja alueen itäraja on nyt kauempana harjuksen tiedetystä kutsualueesta. Kalastusalueet on pyritty huomioimaan, mutta merituulivoiman vaikutuksista vaelluskaloille ei ole toistaiseksi tutkimustietoa olemassa.

Esille tuodut virheet ja epätarkkuudet korjataan.

pohjoisosan ja Seljänsuunmatala itäisen alueen eteläosan läpi. Mikäli em. hankealueilla merituulivoimapuistot toteutetaan suunnitellusti, niin silakan troolaus alueella vaikeutuu merkittävästi tai estyy kokonaan.

Kalaston osalta Pitkämatala-Suurhiekan kohdekuvauksessa ei mainita alueella yleisesti esiintyvää maivaa (merimuikua) ollenkaan. Kohdekuvauksessa mainitaan kuitenkin, että Perämerellä esiintyy yleisesti mm. vimpaa ja ruutana. Luken kalahavaintojen <https://kalahavainnot.luke.fi/> mukaan vimpaa esiintyy vain Vaasan korkeudelle asti eikä ruutanakaan lajihavaintoja löydy Perämereltä.

Vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu mahdollisen tuulivoimarakentamisen aikaisia vaikutuksia kalastukseen. Nämä tulee myös arvioida tarkemmassa suunnittelussa. Mahdollisen tuulivoimarakentamisen negatiiviset vaikutukset kalastoon vaikuttavat negatiivisesti myös kalastukseen, saaliit vähenevät ja kalastuksen kannattavuus laskee, pyydykset likaantuvat ja kalastus voi estyä jopa kokonaan.

Seljänsuunmatala itäisen ja Seljänsuunmatala läntisen vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu mahdollisen tuulivoimarakentamisen aikaisia vaikutuksia kalastukseen. Nämä tulee myös arvioida tarkemmin myöhemmin. Mahdollisen tuulivoimarakentamisen negatiiviset vaikutukset kalastoon vaikuttavat negatiivisesti myös kalastukseen, saaliit vähenevät ja kalastuksen kannattavuus laskee, pyydykset likaantuvat ja kalastus voi estyä jopa kokonaan. Suunnittelun alueen eteläosa on Perämeren parasta silakan troolausalueita. Troolausalue sijaitsee kaakkois-luoteissuunnassa alkaen Suomen talousvyöhykkeellä olevan Hallan merituulivoimahanke alueen pohjoispuolelta jatkuen sen (Hallan alueen) itäpuolelta kaakkoon Seljänsuunmatalan läntisen alueen pohjoisosan läpi edelleen Seljänsuunmatalan itäisen alueen eteläosan kautta Siikajoen Tavon edustelle.

Linnusto

Pohjois-Pohjanmaan maakunta on valtakunnallisesti tarkasteltuna yksi merkittävimpiä alueita maakotkapopulaation suotuisan kehityksen kannalta. Kaavaehdotukseen viranomaiskuulemisen jälkeen tehtyjen muutosten jälkeenkin kohdistuu huomattavaan osaan maakunnan maakotkareviireistä edelleen korkea riski törmäyksille ja elinympäristön merkittävä heikentymiselle. Osittain riskejä on mahdollista lieventää tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Se onkin välttämätöntä, sillä kaavaehdotuksen kokonaisvaikutus maakotkaan (toteutuneet ja suunnitteilla olevat hankkeet huomioiden) on arvioitu kestävämmäksi. Toisin sanoen, riskiarvion mukaan maakotkakannan kehitys Pohjois-Pohjanmaalla kääntyisi negatiiviseksi. Niin ikään merikotkan osalta tuulivoimarakentamisen kokonaisvaikutuksena arvioidaan syntyvän riski siitä, että Pohjois-Pohjanmaan kanta voi kääntyä laskuun, mikäli muualta ei tule populaatioon täydennystä.

Maakotkan ja merikotkan lisäksi on useita muitakin tuulivoiman kannalta riskialttiita lintulajeja, joihin kaavaa varten laaditun Natura-alueiden riskiselvityksen mukaan voi kohdistua merkittäviä vaikutuksia. Selvityksen perusteella lähes puoleen (52 kpl) selvityksessä tarkastelluista lintudirektiivin perusteella suojelluista Natura-alueista (SPA) kohdistuu kaavaratkaisusta suuri riski yhden tai useamman arvioidun tekijän kautta. Tätä taustaa vasten on selvää, että kaavan

Julkisen ehdotusvaiheen jälkeen energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen
myös maakotkan kohdistuvien suurten haitallisten vaikutusten
poissulkemiseksi. Tuulivoimaloiden alueisiin on tullut
rajausmuutoksia ja alueita on myös poistunut.

Energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan kaavaratkaisua on
tarkasteltu uudelleen toiseen julkiseen ehdotuksen myös
Natura-alueisiin (SPA) kohdistuvien haitallisten vaikutusten
poissulkemiseksi.

<p>julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyt muutokset eivät riitä varmistamaan sitä, että Natura-alueiden linnustoon ei syn-tyisi merkittäviä vaikutuksia kaavan toteutuessa.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaavatyössä on pyritty vastaamaan fossiilittoman energiantuotannon tarpeisiin, sekä huomioimaan luonnon monimuotoisuus riittävällä tasolla. Suomen ilmastotavoitteiden toteutumisen näkökulmasta on hyvä, että maakuntakaava on tuulivoimaa mahdollistava. Samalla myös tunnistetaan, että kaavan toteutuessa kokonai-suudessaan olisivat vaikutukset luontoarvoja siinä määrin heikentäviä, että maakuntakaavan yleistavoite luonnon mo-nimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymisestä vaarantuu. Vastuuta siitä, että merkittäviä vaikutuksia ei pää-sisi syn-tymään, jätetään huomattavasti yksittäisten hankkeiden vaikutusten arviointiin. Tällöin mm. yhteisvaikutusten tarkastelun tulisi hankekohtaisissa arvioinneissa olla nykyistä huomattavasti laajempaa, jotta myös lajien populaatiota-son vaikutuksia olisi mahdollisuus niiden pohjalta arvioida.</p>	
<p>Paliskuntain yhdistys / toiminnanjohtaja Anne Ollila, 24.10.2024 (Dnro 337/2024)</p> <p>Muistutus kaavaehdotuksesta</p> <p>POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVA</p> <p>Pohjois-Pohjanmaalla on vireillä energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaava. Maakuntakaavassa käsitellään alueraken- netta, energiantuotantoa ja siirtoa, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita, energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, ilmastovaikutusten arviointia sekä muita tarpeellisia koko- naisuuksia. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaavan ehdotus oli nähtävillä (MRL 65 §, MRA 12 §) 23.9.-24.10.2024.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava-alueelle sijoittuvat kokonaan tai osittain Kiimingin, Kollajan, Oijärven, Ikosen, Pu- dasjärven Livon, Pudasjärven, Pintamon, Taivalkosken, Hossa-Irnin, Kallioluoman, Oivangin, Alakitkan, Tolvan ja Akan- lahden paliskunnat. Paliskuntien suurimmat sallitut eloporomäärät ovat yhteensä 24 700 poroa. Paliskunnissa oli po- ronhoitovuonna 2022–2023 yhteensä 687 poronhoitajaa. Poronhoidolla on alueella vuosisataiset perinteet ja se on merkittävä sidostoimiala lihanjalostukselle eri puolilla maakuntaa, sekä matkailulle erityisesti Syötteen, Taivalkosken ja Ruka-Kuusamon alueilla. Lisäksi poronhoidolla on suuri merkitys hiljenevän maaseudun asuttuna ja elinvoimaisena pi- tämiseen, turvallisuuteen, maisemakuvaan, maakunnan ruokaturvaan, omavaraisuuteen ja laajemmin huoltovarmuu- teen. Poro ja poronhoito ovat keskeinen osa alueen kulttuuria ja kulttuuriperintöä.</p> <p>Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen vuodenajan mukaan sopivilla laitumilla. Monipuoliset, rauhal- liset laidunalueet ovat poronhoidon tärkein resurssi ja ne turvaavat myös elinkeinon resilienssiä muuttuvassa ilmas- tossa. Energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaavassa suunnitellaan poronhoitoon haitallisesti vaikuttavaa maankäyttöä, kuten tuulivoimatuotantoa ja siihen liittyviä sähkönsiirtoverkkoja. Tuulivoima sijoitetaan lähtökohtaisesti kauas</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

asutuksesta, jolloin se on väistämättä keskeisillä poronhoidon laidun- ja toiminta-alueilla. Maakuntakaavat ovat luonteeltaan yleispiirteisiä, mahdollistavia, eikä niillä ratkaista kaikkia yksityiskohtaisempaa suunnittelua vaativia maankäytön yhteensovittamisen kysymyksiä. Maakuntakaava kuitenkin ohjaa vahvasti maakunnallisen mittakaavan tuulivoimahankkeiden sijoittumista ja tarkempaa kaavoitusta sekä siihen liittyvän infrastruktuurin sijoittumista. Maakuntakaava on ainoa väline laajempien yhteisvaikutusten ja kumulatiivisten vaikutusten tarkastelulle ja ratkaisemiselle paliskuntatasolla. Siksi maakuntakaavoituksessa on tärkeää ottaa huomioon ja turvata poronhoidon edellytykset.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (poronhoitolaki, PHL 848/1990). Poronhoitoajat ovat alueella oikeudenhaltijoita. Maakuntakaavan sisältövaatimuksissa (Maankäyttö- ja rakennuslain, MRL 28 §) edellytetään kiinnitettävän erityisesti huomiota muun muassa maan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Poronhoito on poronhoitoalueella keskeinen osa alueen elinkeinoelämää ja laajojen maa-alueiden käyttäjänä altis muun maankäytön vaikutuksille. Poronhoito on lisäksi kiinteä osa Pohjois-Suomen kulttuuriperintöä. Poronhoitoalueella tapahtuva maankäytön suunnittelu on siten elinkeinon ja kulttuuriperinnön jatkuvuuden kannalta keskeinen kysymys. MRL 28.4 §:ssä edellytetään, että kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta, sekä sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kaavan toteuttamisesta kohtuutonta haittaa.

Poronhoitoalueella vuorovaikutteisuutta on käytännössä toteutettu erilaisilla osallistavilla suunnittelu- ja neuvotteluprosesseilla. PHL 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianosaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevan suunnittelun yhteydessä, mikäli sen katsotaan olennaisesti vaikuttavan poronhoidon harjoittamiseen. Neuvotteluita on toteutettu kaikissa poronhoitoalueen maakuntakaavoissa. Hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa, että neuvotteluissa on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja että osapuolet ovat toisiinsa nähden tasavertaisia. Neuvottelut asianosaisten paliskuntien kanssa tulee aloittaa riittävän aikaisessa vaiheessa kaavan valmistelua ja ne tulee ajoittaa poronhoidon kannalta siten, että asiaan on mahdollisuus perehtyä, ei kiivaimpaan vasanmerkintä- tai erotusaikaan. Kaavaehdotus tuli kuitenkin julkisesti nähtäville syksyllä juuri kiivaimpaan erotusaikaan, joten paliskuntien on ollut mahdotonta reagoida siihen.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN suunnittelun aikana on järjestetty kaksi Poronhoitolain 53 § mukaista neuvottelua alueen paliskuntien kanssa. Koska kaavaan on tullut koko ajan muutoksia ja muutostarpeita on edelleen, neuvotteluita olisi syytä edelleen jatkaa.

Tuulivoiman vaikutukset ja niiden huomioon ottaminen

Tuulivoima vaikuttaa paliskuntien poronhoitoon useilla tavoilla. Sen rakentaminen aiheuttaa aina laajoja suoria ja hankkealuetta selvästi laajempia epäsuoria laidunmenetyksiä, häiriötä, esteitä ja muutoksia porojen laiduntamiselle. Näistä on julkaistu lukuisia pohjoismaisia tutkimuksia (mm. Skarin & Åhman 2014, Skarin ym. 2015, 2018, 2021). Erityisesti

kevät ja vasoma-aika on herkkää tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle, mutta vaikutuksia porojen laiduntamiseen ja poronhoitoon on tutkimuksissa ja käytännön poronhoidossa Suomen paliskunnissa havaittu kaikkina vuodenaikoina. Tuulivoimarakentamisen johdosta paliskunnan poronhoitotyöt vaikeutuvat, lisääntyvät ja estyvät, infrastruktuuri menettää merkityksensä, ja sitä kautta koko poronhoidon järjestämien on mietittävä uudelleen, mikä on aikaa vievää, kustannuksia aiheuttavaa ja joskus jopa mahdotonta. Tuulivoimarakentamisen seurauksena poroille voi aiheutua vahinkoja ja ne voivat ajautua ei-toivotuille alueille, kuten asutuksen tai viljelysten piiriin, naapuripaliskuntiin tai poronhoitoalueen ulkopuolelle, mikä heijastuu paliskuntien työmäärään ja poronhoidon kustannuksiin. Hankkeista aiheutuu myös kumulatiivisia vaikutuksia sekä yhteisvaikutuksia poronhoidolle muun alueella jo olevan maankäytön kanssa. Yhdessä useat hankkeet voimajohtoineen vähentävät, pirstovat ja tekevät käyttökelvottomaksi porojen laidunalueita ja poronhoidon toiminta-alueita merkittävästi. Jäljelle jääviä laidunalueita käytetään enemmän ja ne kuluvat. Tämä heijastuu porokarjan tuottavuuden heikkenemiseen ja yhdessä kasvavien kulujen kanssa merkittävästi heikentää elinkeinon kannattavuutta. Tästä seuraa sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia, muun muassa elinkeinon ja elämätävän jatkuvuudelle.

Maakuntakaavan suunnittelussa on välttämätöntä ottaa huomioon tuulivoimamerkintöjen sijoittuminen poronhoidon kannalta. Tässä tulee tehdä paliskuntakohtaista tarkastelua ja vaikutusten arviointia suhteessa paliskunnan laitumien kokonaisuuteen, lisääntymisalueisiin ja muihin tärkeisiin alueisiin ja poronhoidon käytäntöihin alueella. Vaikutusten arvioinnin tuloksena poronhoidolle haitallisia merkintöjä tulee poistaa kartalta. Maakuntakaavassa tulee arvioida ja ottaa huomioon myös olemassa olevien hankkeiden ja kaavan mahdollistamien hankkeiden yhteisvaikutukset paliskunnan poronhoidolle. Arviointi tulee tehdä yhteistyössä ja neuvotellen alueen paliskuntien kanssa, sillä heillä on paras asiantuntemus alueidensa kokonaisuudesta ja porojen käyttäytymisestä.

Pohjois-Pohjanmaan alueella tietyissä paliskunnissa korostuvat voimakkaasti rakennetun ja suunnitteilla olevan tuulivoiman yhteisvaikutukset. Paliskunnat ovat seudullisen mittakaavan tuulivoimahankkeiden lisäksi huolissaan myös siitä, että alle seudullisen kokoluokan tuulivoimahankkeita voidaan suunnitella lähes mihin tahansa maakuntakaavassa osoitettujen laajojen alueiden ulkopuolella. Jo nyt maakunnassa on esimerkkejä siitä, kuinka alueita pikkuhiljaa laajennetaan ja ne ovat lopulta useiden hankkeiden muodostamia teollisen maankäytön yhtenäisiä alueita. Voi myös käydä niin, että maakuntakaavakartalla tai kahden eri maakuntakaavan alueella erillisiltä alueilta näyttävät tuulivoimaloiden alueet ovat lopulta maastossa käytännössä samaa, yhtenäistä teollisuusmaisemaa, jota hankkeissa parannetut tieverkostot ja rakennetut voimajohdot halkovat. Tämä vaikuttaa erityisesti laajoja, yhtenäisiä alueita tarvitsevaan poronhoitoon.

Maakuntakaavassa tulisi tehdä tarkastelua laajasti, haitallisia yhteisvaikutuksia estämään pyrkien. Ongelmaksi nousee, että seudullisen mittakaavan hankkeita on suunnitteilla myös maakuntakaavan osoittamien alueiden ulkopuolella. Lisäksi on hankkeita, jotka ovat usein huomattavasti laajempia, kuin maakuntakaavassa osoitetut alueet ja näiden lisäksi on suunnitteilla pienempiä hankkeita, mutta ne ovat niin lähellä toisiaan, että niiden vaikutus on seudullinen. Maakuntakaavan kokonaisuutta tarkasteleva ohjausvaikutus ei toteudu.

Taustaselvitys ja kaavaluonnoksen lausunnot

Pohjois-Pohjanmaan liitto on todennut maakuntakaavaa laatiessa, että vaikutusalueiltaan yhtenevien, mutta kokoluokaltaan alle seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden yhtenäisen ohjaamisen tarve on tärkeää. Maakuntakaavan viranomaisehdotusvaiheessa luotiin suunnitteluperiaate, jonka mukaan kaksi lähekkäin sijoitettavaa ei-seudullista tuulivoima-alueita muodostuvat vaikutuksiltaan seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueen ja kokonaisuuden on sijoitettava maakuntakaavan tv-alueelle tai tukeuduttava siihen perustellusti.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella.

Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Tuulivoiman kaavoittamisen edellytyksiä on tarkasteltu kaavan aikana toteutetussa TUULI-hankkeessa. Hankkeen valmistelun aikana osallistettiin alueen paliskunnat kahdessa alueellisessa tilaisuudessa ja lisäksi pyytämällä paliskunnilta kommentteja havaittuihin mahdollisiin tuulivoimaloiden alueisiin. Tämä koettiin paliskuntien suunnalta hyväksi menettelytavaksi. Myös Paliskuntain yhdistys näkee tärkeäksi, että paliskunnat osallistetaan oikea-aikaisesti ja aidosti, niiden lausumat asiat huomioon ottaen. Paliskuntien antamia kommentteja otettiin osittain huomioon siten, että kaikkia ”ehkä”-alueita ei viety kaavakartalle ja paliskuntien antamia kommentteja kirjattiin selvitettyjen alueiden kohdekortteihin.

Useat paliskunnat antoivat mielipiteensä maakuntakaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa ja paliskuntien kanssa neuvoteltiin luonnosvaiheen kuulemisen jälkeen. Joitakin lausunnoissa esiin nostettuja potentiaalisia tuulivoima-alueita poistettiin kaavakartalta, mutta kaavaehdotukseen niitä myös lisättiin poronhoitoalueelle. Paliskuntien kanssa neuvoteltiin viranomais ehdotusvaiheen lausuntokierroksen jälkeen 24.5.2024. Energia- ja ilmastovaihemaa-kaavan luonnoksessa ja viranomais ehdotuksessa esitettyyn tilanteeseen verrattuna poronhoitoalueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden alueita on vähennetty julkisessa ehdotusvaiheessa. Kuitenkin edelleen alueita on poronhoidolle kriittisillä alueilla, ja joissakin paliskunnissa alueiden yhteisvaikutukset nousevat kohtuuttomiksi.

Kaavamääräykset

Tuulivoimaloiden alueet on osoitettu maakuntakaavan ehdotuksessa tv-1-osa-aluemerkinnällä. Kaavamerkinnän suunnittelumääräyksellä ohjataan poronhoidon edellytysten turvaamiseen poronhoitoalueella. Myös koko kaava-alueella koskevia tuulivoimaloiden rakentamiseen liittyviin yleisiin suunnittelumääräyksiin on otettu määräys: "--- Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös tuulivoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä." Tämä ohjaa alle seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueiden suunnittelua. Tuulivoiman tarkempaa suunnittelua ohjaavat määräykset ovat tuulivoimahankkeiden potentiaalisten merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi perusteltuja ja tarpeellisia.

Kaavamääräyksellä ohjataan maakuntakaavassa myös aurinkovoiman tarkempaa suunnittelua. Aurinkovoimasuunnitelun piirissä on usein vanhoja turvetuotantoalueita, jotka ovat poistuneet käytöstä ja palautumassa tai jopa aktiivisin keinoin palautettu porolaidunkäyttöön. Teollisen kokoluokan aurinkovoima-alueet ovat potentiaalisesti laajoja, jopa satoja hehtaareita, ja niitä useimmissa tapauksissa on suunniteltu aidattaviksi. Tämä poistaa alueet kokonaan poronhoidon laidunkäytöstä ja aidattu alue on este porojen kuljetusreitillä tai muulla vastaavalla toiminta-alueella. Aurinkovoima-alue voi sijoittua paliskuntien keskeiselle vasoma- tai kesälaidunalueelle tai alueelle, johon paliskunta on palauttamassa aktiivisin toimin porolaitumia. Tällaisen alueen poistuminen aidattuna käytöstä olisi merkittävä haitta. Toisaalta mikäli alueita ei tarvitsisi aidata, niitä voitaisiin edelleen jossain määrin hyödyntää laitumina. Koska aurinkovoimateollisuuden vaikutuksiin ja suunnitteluun liittyy suurta epävarmuutta, ja mahdollisesti merkittäviä seurauksia poronhoidolle, olemme esittäneet, että myös sitä koskevaan yleiseen kaavamääräykseen lisätään suunnittelumääräys "Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset." Ehdotusvaiheeseen on lisätty yleinen

Julkisen ehdotuksen kaavaratkaisussa tunnistettiin, että eniten haitallisia vaikutuksia tuulivoimaloiden alueista kohdistui Kiimingin, Kollajan ja Oijärven paliskuntien alueille.

Kaavaratkaisua on julkisen ehdotusvaiheen jälkeen tarkasteltu uudelleen haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi.

Maakuntakaavan toisessa julkisessa kaavaehdotusvaiheessa poronhoitoalueelle sijoittuvista tuulivoima-alueista on poistettu tuulivoimaloiden alueet tv-1 389 (Iso Rytisuo) ja tv-1 513 (Kotaselkä). Tuulivoimaloiden alueita tv-1 506 (Martinvaara) ja tv-1 409 (Kolkonjärvi) on rajattu pienemmäksi. Poistot vähentävät Oijärven ja Kiimingin paliskuntien alueelle kohdistuvien haitallisten vaikutusten määrää.

suunnittelumääräys: "Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä."

Kaavamerkinnot

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisessa ehdotuksessa poronhoitoalueelle sijoittuu kokonaan tai osittain 17 tuulivoimaloiden aluetta. Tämän lisäksi poronhoitoalueella on kuusi 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta.

Kaavakartalla aiemmissa vaihemaakuntakaavoissa osoitettuja Tv-1-merkintöjä on tarkennettu ja poistettu kaavasta. Tämä on positiivista, sillä kun tieto alueiden soveltuvuudesta lisääntyy, pitää olla aito mahdollisuus myös alueiden tarkistamiseen ja poistamiseen. Kaavakartalla on edelleen 3. vaihemaakuntakaavan merkintä tv-1 367-merkintä (Maaninka), joka on syytä poistaa, sillä hanke on sen tarkemmassa alempiasteisessa suunnittelussa todettu aiheuttavan kohtuutonta haittaa poronhoidolle, eli olevan lainvastainen. Teollisuusalue sijoittuu Tolvan paliskunnan alueelle Kuusamossa. Alueella vasoo ja kesälaiduntaa 70 % paliskunnan poroista. Hankkeen toteuttaminen alueella siirtäisi porojen laidunnuksen muualle, mistä aiheutuisi kohtuuttomat kerrannaisvaikutukset paliskunnalle. Tolvan paliskunta ja Paliskuntain yhdistys katsovat, ettei Maaningan hanke ole toteuttamiskelpoinen poronhoidon näkökulmasta. Tv-1 merkintä on aivan liian laaja ja poronhoidolle elintärkeällä alueella ja aiheuttaisi siten kohtuuttomat haitalliset vaikutukset. Koko paliskunnan toiminta on vaakalaudalla, jos hanke toteutetaan tällaisena kuin se on esitetty. Hankkeen tarkemmassa kaavoituksessa ei kyetty turvaamaan poronhoidon edellytyksiä ja vähentämään sen toteuttamisesta aiheutuvaa haittaa siten että se ei olisi kohtuuton (KHO: 2022:12). Lisäksi maakuntakaavapäätöksen jälkeen tv-1 merkinnän viereen on tehty valtioneuvostossa päätös valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta (Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat), jonka alueen poikki mm. hankkeen voimajohtosuunnitelma sijoittuu. Paliskuntain yhdistys vaatii edelleen, että Maaningan merkintä tv-1 367 poistetaan maakuntakaavasta. Alue tv-1 406 nostettiin uutena tuulivoima-alueena energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotukseen kaavakartalle, joka sijoittuu Tolvan paliskunnan pohjoisosaan, ja se edelleen lisäisi haitallisia yhteisvaikutuksia Maaningan (Nuunajärven) tuulivoimateollisuusalueen toteuttamisesta Tolvan paliskunnan poronhoidolle. Tolvan paliskunta on katsonut, että yksinään alueelle tv-1 406 tuulivoiman toteuttaminen olisi mahdollista ilman kohtuutonta haittaa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotuksen tuulivoimaloiden alueita sijoittuu eniten poronhoitoalueen läntisiin osiin Kiimingin ja Kollajan paliskuntien alueille. Huomioiden myös lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen tuulivoimaloiden alueet, eniten tuulivoimaloiden alueita sijoittuu Oijärven paliskunnan alueelle. Oijärven paliskunnan alueelle ja sen rajoille sijoittuu merkittävä määrä jo olemassa olevaa tuulivoimateollisuutta. Paliskunnan alueelle kokonaan tai osittain on osoitettu yhteensä kuusi tv-1 aluetta. Lisäksi on suunnitteilla hankkeita niiden ulkopuolelle (Lausuntoaineiston liite 1, teemakartta). Oijärven paliskunta ja Paliskuntain yhdistys katsovat, että olemassa olevasta toiminnasta, suunnitellusta toiminnasta ja kaavan osoittamista mahdollistavista merkinnöistä aiheutuu yhdessä kohtuuttomia haitallisia yhteisvaikutuksia alueen poronhoidolle. Kaavakartalta on poistettu luonnosvaiheessa ollut alue tv-3 511. Tämä on tarkoituksenmukaista, sillä alue sijoittui paliskunnan erittäin tärkeälle porojen vasoma-alueelle. Paliskuntain yhdistys on silti huolissaan siitä, voiko alueelle sijoittaa ei-seudullisen mittakaavaan tuulivoimarakentamista,

Kaavaselostusta on täydennetty poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta.

Maaningan tv-alueesta on korkeimman hallinto-oikeuden päätös ([KHO:2022:11](#)), jossa todetaan, että maakuntakaavan yleinen suunnittelumääräys ohtaa riittäväällä tavalla poronhoidon huomioimista tarkemmassa suunnittelussa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja luvituksessa tulee aina noudattaa viimeisintä selvitystietoa.

joka yhdessä alueelle jo suunnitteilla olevan aurinkovoiman ja viereen sijoittuvan tuulivoimahankealueen kanssa olisi lähes yhtä haitallinen yhdistelmä alueen poronhoidolle, sillä vasoma-alueella rauhallisuuden takaaminen on elintärkeää. Alueen lähellä on Hervan sähköasema, jonka ”täyttäminen pienillä hankkeilla” on suuri riski. Maakuntakaavassa tulisi kyetä katsomaan maakunnallisen mittakaavan ohjausta laajemmalle ja suunnittelemaan siten, ettei myöskään pienillä hankkeilla pirstota porolaitumia. Aluetta tv-1 512 tulee pienentää siten, että alue ei osu keskeiselle porojen syyslaidunalueelle ja rykimäalueelle. Alueen vieressä, sen pohjoispuolella sijaitsee paliskunnan uusi Hepokankaan erotusaita ja lähellä aluetta sijaitsee Lamminperän erotusaita, mikä kertoo alueen suuresta tärkeydestä porojen syyslaitumina, lisääntymisalueena ja toiminta-alueena. Alueen kohdekuvauksessa näitä ei ole otettu huomioon.

Kollajan paliskunnan alueelle sijoittuvat merkinnät tv-1 514 ja 526, sekä uutena kaavakartalle luonnosvaiheen jälkeen nostetut tv-1 408 ja 410. Kollajan paliskunta on katsonut lausunnoissaan ja kannanotoissaan, että tuulivoimaloiden alueita ei voi toteuttaa ilman kohtuutonta haittaa paliskunnan poronhoidolle. Alue tv-1 514 on paliskunnan kriittisen tärkeää toiminta-alueita: alueella on vasoma-alueita, kesä- ja syyslaitumia sekä alueen ympärillä sen vieressä paliskunnan kolme tärkeää erotusaitaa sekä useita maastoruokintapaikkoja, joiden avulla porojen laidunnusta pyritään ohjaamaan pois päin asutuksesta, viljelyksistä ja liikenteestä. Alueella käsitellään suurin osa paliskunnan poroista syyserotuksissa ja kesämerkinnässä. Alueella on myös entinen Palosuon turvetuotantoalue, jonne paliskunta on ennallistanut riistapeltoa porojen houkuttelemiseksi. Tuulivoima-alueen toteutuminen kyseiselle alueelle aiheuttaisi suurella todennäköisyydellä porojen siirtymistä viljelyksille, joita on alueen lähellä paljon. Alueen lähelle sijoittuu olemassa oleva Pahkakosken tuulivoimateollisuusalue, jota ollaan laajentamassa, ja lisäksi useita hankkeita. Näistä kaikista on merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia alueen porolaidunten riittävyydelle ja poronhoidon toiminnalle. Alue tv-1 526 sijoittuu vanhan ns. Kollajan vesivoima-altaan hankesuunnitelma-alueelle. Alueella sijaitsevat tämän paliskunnan osan tärkeimmät, rauhalliset vasoma-alueet, ja kesämerkintäpaikat. Paliskunnan porojen siirtyminen vasomaan ja kesälaiduntamaan muualle, mikäli alueelle rakennettaisiin tuulivoimateollisuusalue, on todennäköistä. Tämä lisää laidunalueiden kulumista ja heikentää poronhoidon tuottavuutta. Alueen lähelle sijoittuu porotilamatkailua, jonka toiminta- ja kehittämisedellytykset kärsivät tuulivoimahankeesta. Tv-1 408 alueelle sijoittuu Kollajan paliskunnan rauhalliselle laidunalueelle, jossa porot vasovat. Alueella on myös syystalven laitumia ja maastoruokintapaikkoja sekä tärkeitä erotusalueita. Alueen lähelle Oijärven paliskunnan puolelle suunnitellaan tuulivoimahankeita, joiden yhteisvaikutus tämän alueen toteuttamisen kanssa olisi merkittävän kielteinen. Teollisuusalueiden väliin jää useita porotiloja, joiden toiminta kävisi mahdottomaksi, sillä porot eivät todennäköisesti enää kulkisi perinteisiä laidunkierron reittejään kotitarhoille talviruokinnan piiriin, vaan niitä jouduttaisiin hakemaan muualta paliskunnasta ja naapuripaliskunnista. Tv-1 410 alue on porojen syys- ja talvilaidunalueella. Alueen kautta kulkee porojen laidunkierto vasoma-alueelle ja syys/talvilaidunalueille, joka katkeaisi, jos tuulivoimasuunnitelmat toteutuisivat. Alueen välittömässä läheisyydessä on paliskunnan tärkein erotusaitapaikka, Huiskan erotusaita. Poroja ruokitaan alueella maastoon läpi talven. Alueen välittömässä läheisyydessä on useita porotiloja, joiden alueella talviruokinnassa olevat porot todennäköisesti häiriintyisivät. Muutokset laitumissa lisäisivät porojen kulkeutumista viljelyksien ja asutuksen piiriin, jolloin työ määrä vahinkojen estämisestä ja porojen paimentamisesta lisääntyy merkittävästi. Myös Iksen ja Oijärven paliskuntien raja on alueen lähellä, ja porot voivat kulkeutua naapuripaliskuntiin. Alueen läheisyydessä tapahtuu liikennevahinkoja paljon jo nyt, ja ne tulisivat lisääntymään merkittävästi, mikäli alueelle rakennetaan uusia teitä ja parannetaan olemassa olevia. Alue on erittäin soista seutua, ja tuulivoiman sekä tiestön toteuttamiseksi tarvitaan suuret maansiirtotyöt. Maa-aineksia pitäisi tuoda kaukaa, mikä lisää kumulatiivista laidunmaiden menetystä ja liikennevahinkoja. Kollajan paliskunta katsoo, että alueille 514, 526, 408 ja 410 ei ole

mahdollista toteuttaa minkäänlaista tuulivoimaa ilman kohtuutonta haittaa porotaloudelle. Kyseisten alueiden toteuttamisesta ja ympäröiville alueille jo rakennetuista ja suunnitelluista teollisuusalueista aiheutuva vaikutus olisi kohtuuton pienelle paliskunnalle. Tuulivoimatuotantoalueiden lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan useita, risteäviä ja viimeisille kuusikoille, ojankorpiin sijoitettavia voimajohtojen yhteystarvemerkintöjä. Nämä ja maa-aineksenotto aiheuttaisivat paliskunnalle merkittävän kumulatiivisen haitan. Paliskuntain yhdistys katsoo, että tv-1 merkinnät 408, 410, 514, 526 tulee poistaa kaavakartalta niiden toteuttamisen aiheuttamien todennäköisten kohtuuttomien haittojen vuoksi. Alueen kohdekuvauksissa paliskunnan esille nostamia asioita ei ole otettu huomioon.

Kiimingin paliskunnan alueelle ja sen raja-alueelle on toteutettu ja suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Paliskunnan pohjoiseen osaan on valmistunut Pahkakosken tuulivoimateollisuusalue ja sen laajennus Iso Pihlajasuo on kaavoitettavana. Lisäksi tämän paliskunnan osan etelärajalle, osittain paliskunnan alueelle sijoittuvat Kovasinkankaan ja Navettakankaan tuulivoimahankkeet, jotka ovat kaavaluonnosvaiheessa. Paliskunta katsoo, että tv-1 513 alue ei kerta kaikkiaan enää mahdu alueelle poronhoidon näkökulmasta. Se veisi paliskunnan tästä osasta tärkeitä laidunalueita, katkaisisi porojen laidunkierron ja katkaisisi poronhoidon jäljellä olevat toiminta-alueet pohjoisosassa paliskuntaa. Kotaselän hankealue sijoittuu kapealle alueelle paliskunnan rajan ja lijoen väliin, ja tukkii porojen laidunkierron ja ohjaa poroja poronhoitoalueen ulkopuolelle. Poronhoidon toiminta- ja kehittämismahdollisuudet alueella loppuisivat. Paliskunnan eteläosaan sijoitettava Mustasuon hankealuetta on pienennetty maakuntakaavan luonnoksesta hyvin perusteiden (liite 2, kohdekuvaukset). Kaavaselostuksessa mainitaan, että julkiseen ehdotukseen aluetta on voitu laajentaa hieman luoteeseen. Supistetulla alueella on myös tärkeitä porolaidunalueita, jossa porot laiduntavat kesällä, syksyllä ja talvella. Tv-1 545 alue sijoittuu edelleen parhaille syys- ja talvilaidunpaikoille, ja alueelle sijoittuu luonnontilaisia ojanvarsia, joita porot hyödyntävät. Tv-1 545 alueen rajausta saisi tästä syystä vieläkin supistaa sen eteläosasta. Kiimingin paliskuntaan sijoitettava tv-1 515 aluetta paliskunta on esittänyt poistettavaksi. Sen alueelle sijoittuu tärkeitä ja hyviä kesälaidunalueita ja vasoma-alueita. Alueella on käytöstä poistunutta turvesuota, josta paliskunnalla on maanomistajan kanssa sopimus kylvää riistapeltoa ja aidata alue, jotta siinä voitaisiin käsitellä poroja syksyllä. Paliskunnalla on alueella myös kiinteä erotusaita, jossa on pidetty syyserotuksia. Alue on rauhallinen laidunalue keskellä paliskuntaa. Sen pohjoispuolella on Kuusamontie, ja paliskunnalla on suuri huoli porojen siirtymisestä sen lähelle ja suuresta porokolarisista. Tällä hetkellä tämän paliskunnan osan porot pysyvät pääosin Kuusamontien eteläpuolella, mikäli saavat olla rauhassa. Julkisessa ehdotusvaiheessa tv-1 515 Puurosuon alue on poistettu puolustusvoimien toimintaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi. Kiimingin paliskunnan alueelle on sijoitettu ja suunniteltu suuria voimajohtoja. Maakuntakaavan ehdotuksessa myös osoitetaan uusia voimajohtojen yhteystarpeita paliskunnan alueelle. Voimajohtojen rakentaminen aiheuttaa kumulatiivista haittaa poronhoidolle, kuten laitumien menetystä ja porojen laiduntamisen muutosia. Paliskunnan kokemuksesta voimajohtot ovat ongelmallisia etenkin syystalven ja talven aikana: niille syntyy luvattomia kelkkauria, joita pitkin porot painuvat poronhoitoalueen ulkopuolelle. Porojen poishakemisesta aiheutuu paljon lisätyötä ja kustannuksia paliskunnalle. Pedot käyttävät linjoja siirtymiseen ja saalistamiseen ja niiden aiheuttamat tuhot voivat tämän myötä keskittyä näille ennestään vaikeasti käytettäville alueille. Paliskuntain yhdistys katsoo, että alue tv-1 513 tulee poistaa kaavakartalta ja aluetta 545 pienentää etelästä Kiimingin paliskunnan poronhoidolle ole-massa olevien ja suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutuksista aiheutuvan kohtuuttoman haitan estämiseksi. Paliskunta on muutenkin erittäin pieni ja kapea, ja siellä on paljon muuta maankäyttöä, jolloin tilaa poronhoidolle on vähän.

Maakuntakaavan toisessa julkisessa kaavaehdotusvaiheessa on poistettu tuulivoimaloiden alue tv-1 513 (Kotaselkä).

Pudasjärven paliskunnan alueelle sijoittuu maakuntakaavakartalla tuulivoimaloiden alueita, joista paliskunta on huolissaan. Kaavakartalle on luonnosvaiheen jälkeen rajattu pienemmäksi alueita tv-1 524 ja 544. Rajausten pienentämistä on perusteltu kaavaehdotuksen liitteessä 2 muun muassa etäisyydellä Natura-alueisiin, kotkiin, pohjavesialueeseen ja maisema-alueisiin. Rajausten pienentämiset ovat hyvin perusteltuja myös poronhoidon näkökulmasta. Tv-1 524 alue on perinteisesti hyvin tärkeä vasomis- ja kesälaidunalue, ja siellä on myös vakiintuneita kesämerkintäpaikkoja. Myös syksyn laidunalueena ja rykimäalueena Aittovaara on porojen luontaisen kierron mukaisesti erittäin tärkeä alue. Syyserotuksia toteutetaan alueen ympäröivien porotilojen aidoissa. Laidunten pirstoutuminen, poistuminen käytöstä ja laidunkierron esteet aiheuttaisivat porojen kulkeutumisen asutusten läheisyyteen, mistä aiheutuisi paliskunnalle lisätöitä ja korvausvastuu vahingoista. Lisäksi poroja voisi kulkeutua naapuripaliskuntaan, jonka raja on alueen vieressä. Tv-1 544 sijoittuu Viinivaaran alueen viereen, jonka ympäristö on paliskunnan tärkeimpiä laidunalueita, niin vasoma-alueita kuin kesä-, syys ja talvilaitumia. Alueella on Viinivaaran erotusaitapaikka, jossa merkitään osa paliskunnan vasoista ja käsitellään syksyllä- ja talvella vuodesta riippuen merkittävä osa paliskunnan poroista. Osittain Pudasjärven paliskunnan alueella sijainnut tv-3 523 Kivari on poistettu kaavakartalta luonnosvaiheen jälkeen. Se sijoittui alueelle, joka on erittäin tärkeä paliskunnan pohjoisosien porojen vasoma- ja kesälaidunalue, missä on myös vakiintuneita kesämerkintäpaikkoja. Tuulivoiman toteuttaminen kyseiselle alueelle aiheuttaisi suurella todennäköisyydellä porojen siirtymistä viljelyksille ja mahdollisesti myös paliskunnan ulkopuolelle. Porojen laidunkierto vasoma-alueille ja vasominen muuttuisivat todennäköisesti.

Pintamon paliskuntaan sijoittuu merkintä tv-1 411. Joutensuon tuulivoimahanke, josta on käynnistymässä YVA-menettely, sijoittuu osittain tv-411 alueelle, mutta on kuitenkin huomattavasti isompi kuin tv-1 411 alue. Alue on paliskunnan erittäin tärkeä, perinteinen, laidun- ja toiminta-alue. Alue on rauhallinen ja sinne tuodaan porot kevättälvella kevätlaitumille. Toukokuussa porot vasovat alueella ja ne jäävät myös kesälaiduntamaan sinne sijoittuville soille. Paliskunnassa on kokemusta Tolpanvaaran tuulivoimateollisuusalueesta, joka valmistui paliskunnan keskelle, syyslaidun- ja rykimäalueelle kuluvana talvena. Porot eivät enää käytä aluetta, vaan kiertävät sen. Alueella sijaitsevaa erotusaitaa ei ole käytetty rakentamisen aloittamisen jälkeen. Porot kulkevat alueen ohi ja pakkautuvat toiselle alueelle, josta ne liikkuvat edelleen muihin paliskuntiin ja poronhoitoalueen ulkopuolelle. Tuulivoimateollisuusalueen ohjaa laidunnusta laajasti alueen ulkopuolella. Myös merkittävä määrä liikennevahinkoja on tapahtunut Tolpanvaaran tuulivoimateollisuusalueella. Paliskuntain yhdistys katsoo, että merkintä tv-1 411 tulee poistaa kaavakartalta. Pintamon paliskunta on kaipaava, ja sen myötä porojen laajempi ohjautuminen paliskunnan ulkopuolelle on todennäköinen riski. Paliskunnan poroihin ja toimintaan kohdistuu jo haittoja olevasta tuulivoimateollisuudesta. Yhteisvaikutus kävisi kohtuuttomaksi.

Kallioluoman paliskunnan alueen merkintä tv-1 508 sijoittuu paliskunnan tärkeälle porojen kesä- ja syyslaidunalueelle. Taivalkosken paliskunnan alueelle sijoittuu merkintä tv-1 416. Paliskunnat katsovat, että mikäli alueelle kaavoitetaan tuulivoimaloita, on niiden vaikutus poronhoidolle tutkittava ja poronhoidolle aiheutuvista vaikutuksista ja haittojen estämisestä ja lieventämisestä neuvoteltava paliskunnan kanssa. Rikinkankaan tuulivoimahanke sijoittuu pieneltä osin alueelle 508. Alue on kuitenkin paljon laajempi kuin maakuntakaavassa merkitty tv-1 alue. Merkittävä määrä Pintamon paliskunnan poroja vasoo ja kesälaiduntaa alueella tv-1 416. Paliskunta toivoo, ettei aluetta siksi kaavoitettaisi tuulivoimalle.

Pudasjärven Livon ja Kuukkaan paliskunnan yhteistoiminta-alueelle, Pudasjärven Livon paliskunnan puolelle sijoittuvan merkintä tv-3 525 on poistettu kaavakartalta. Noin laajana toteutettava tuulivoima-teollisuushanke aiheuttaisi paliskuntien mukaan merkittävää haittaa porojen vasoma-alueelle, kesä- ja syyslaitumille ja sitä kautta alueiden poronhoidolle. Pudasjärven Livon paliskunta on esittänyt lisäksi, että alue tv-1 522 tulisi poistaa kaavasta, sillä alue on tärkeää vasoma-aluetta, kesä- ja syyslaidunta.

Julkisessa ehdotusvaiheessa tv-1 522 Palovaara-Lakisuo Pudasjärven Livon paliskunnan alueelta on poistettu maakotkavaikutusten ja Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi.

Ikosen paliskunnan alueella esitettiin kaavaluonnoksessa laajat rajaukset tv-3 520 ja 521, jotka on poistettu. Noin laajat alueet pienessä paliskunnassa olisivat estäneet ja muuttaneet merkittävästi porojen laitumia, laidunnusta ja poronhoidon toimintaa ja johtaneet siihen, että poronhoito tulisi järjestää kokonaan uudelleen.

Poronhoitoalueen ulkopuolella, mutta alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös useita maakuntakaavoissa osoitettuja tuulivoimaloiden alueita. Myös näillä tuulivoimaloiden alueilla on vaikutuksia poronhoitoon.

Yhteenveto

Pohjois-pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA käsitellään poronhoitoon merkittävästi vaikuttavaa maankäyttöä. Poronhoito tulee ottaa huomioon maakuntakaavoituksessa asianmukaisin selvityksin, kaavamerkinnöin ja -määräyksin. Vaikutusten arvioinnissa poronhoidolle haitalliseksi todettuja alueita ei tule osoittaa tai mikäli haittojen lieventäminen merkintöjen muuttamisella on mahdollista, niitä tulee muuttaa.

Tuulivoiman tarkempaa suunnittelua ohjaamaan annetaan poronhoidon turvaamista koskeva kaavamääräys. Ehdotusvaiheeseen on lisätty myös aurinkovoimaa koskeva yleinen suunnittelumääräys: "Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä." Kiitämme maakuntaliittoa tämän tarpeellisen yleismääräyksen lisäämisestä.

Asianosaiset paliskunnat ovat perustellen ottaneet kantaa kaavan selvityksissä ja kaavaluonnoksessa esitettyihin rajauksiin kaavatyön aikana. Paliskuntien kannanottoja ja niissä esiin tuotuja tarpeita on vain osittain otettu huomioon. Edelleen on aluemarkintöjä poronhoidolle kriittisillä alueilla. Joissakin paliskunnissa merkintöjen sekä suunnittelussa ja toiminnassa olevien hankkeiden yhteisvaikutukset nousevat todennäköisin perustein kohtuuttomiksi. Paliskuntien omaa aluettaan koskevaa tietoa ei ole riittävästi otettu huomioon kohdekuvauksissa. Jotta poronhoidon edellytykset tulevat turvatuksi esittämämme muutokset merkintöihin tulisi toteuttaa kaavan jatkovalmistelussa.

<p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan suunnittelun aikana on järjestetty kaksi Poronhoitolain 53 § mukaista neuvottelua alueen paliskuntien kanssa. Koska kaavaan on tullut koko ajan muutoksia ja muutostarpeita on edelleen, neuvotteluita olisi syytä edelleen jatkaa.</p> <p>PALISKUNTAIN YHDISTYS</p> <p>Anne Ollila</p> <p>toiminnanjohtaja</p> <p>Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Vilma Sanaksenaho, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40 159 5592</p> <p>Viitteet</p> <p>Skarin A. & B. Åhman (2014). Do human activity and infrastructure disturb domesticated reindeer? The need for the reindeer's perspective. <i>Polar Biology</i> 37 s. 1041–1054.</p> <p>Skarin, A. Nellemann C. Rönnegård L. Sandström P. & H. Lundqvist (2015). Wind farm construction impacts reindeer migration and movement corridors. <i>Landscape Ecology</i> 30: 1527–1540.</p> <p>Skarin, A., Sandström, P. & Alam, M. (2018). Out of sight of wind turbines—Reindeer response to wind farms in operation. <i>Ecology and Evolution</i> 2018; 1–14.</p> <p>Skarin, A., Sandström, P., Niebuhr B.B., Alam, M. & S. Adler (2021). Renar, renskötsel och vindkraft. Vinter- och barmarksbete. Rapport 7011. Naturvårdverket. 126 s.</p>	
<p>Pohjois-Pohjanmaan museo / kulttuuriperintötyön johtaja Pasi Kovalainen, 24.10.2024 (OUKA/11947/10.02.01/2021)</p> <p>Muut osalliset: rakennustutkijat: Juhani Turpeinen, Samuli Paitsola ja Karoliina Kikuchi arkeologit: Matleena Riutankoski, Marika Kostamovaara ja Mika Sarkkinen</p> <p>Viite Lausuntopyyntönne 18.9.2024</p> <p>POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUS</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta ja merkitsee sen tiedoksi.</p> <p>7.11.2024 Valtioneuvoston hyväksymien valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten alueiden (VARK) merkinnän selitystä on tarkasteltu yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa. VAR-alueet on tuotu vaihemaakuntakaavakartalle toidessa julkisessa ehdotusvaiheessa.</p>

Pohjois-Pohjanmaan liitto on laatinut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen ja asettanut sen nähtävillä mahdollisia muistutuksia varten. Kaavassa käsitellään aluerakennetta ja saavutettavuutta, energiantuotantoa, -varastointia ja -siirtoa, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, viherrakennetta ja ekosysteemi-palveluita, energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointia. Kaavan keskeinen ratkaistava teema liittyy tuulivoimarakentamisen ja sähkönsiirron ratkaisuihin ja niiden ohjaamiseen. Pohjois-Pohjanmaan museo on antanut 1.3.2024 lausunnon kaavan ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierroksen aikana keskitetyen kaavaehdotukseen arvokkaiden maisema-alueiden, rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Kaavaehdotukseen tulleitten muutosten takia museo uudistaa lausuntonsa pienin lisäyksin.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitetään vaikutuksiltaan vähintään seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet. Ne on osoitettu erityisominaisuutta osoittavilla merkinnöillä (tv-1, maatuulivoima ja tv-2, merituulivoima). Maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmäksi on palautettu julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke. Maa-alueille sijoittuvien tv-1 alueiden pinta-ala vaihtelee 7–74 km² välillä. Pieniä alle 10 km² kokoisia tuulivoimaloiden alueita on 14. Merialueilla (tv-2) tarkasteltujen merituulivoima-alueiden vähimmäiskoko on 50 km², kaavaehdotuskartalle päätyneiden alueiden koko vaihtelee välillä 54–214 km².

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa osoitetaan 55 seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta, joista 50 tv-1 aluetta maalle ja 5 tv-2 aluetta merelle. Viranomais ehdotuksen kaavaratkaisusta 35 tv-1 aluetta säilyy ennallaan, uudelleen muotoiltuja tv-1 alueita on 17, joista kymmenen tv-1 aluetta laajenee ja seitsemän tv-1 aluetta supistuu. Kaksi lähekkäin sijaitsevaa tv-1 aluetta yhdistetään uudelleen muotoiltuna.

Arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö

Maakuntakaavan maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu maakuntakaavan taustaselvityksenä laadittuun maisemaselvitykseen ja sen aineistoihin, hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä laadittuihin maisemavaikutusten arviointeihin sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton asiantuntija-arvioon. Maisemaselvitys on laadittu tuulivoimarakentamisen kokonaisuus ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden. Maisemaselvitys sisältää maisemarakenteen analyysin ja maisemallisen kokonaiskuvan analysoinnin. Osana maisemallista selvitystä on laadittu myös näkyvyysalueanalyysit. Maakuntakaavan maisemaselvitykseen on laadittu kohdekohtaiset kuvaukset kaikista potentiaalisiksi tunnistetuista alueista. Kulttuuriympäristöt on otettu huomioon osana maisemaselvitystä. Pohjois-Pohjanmaan museo toteaa kaavan taustaksi laadittujen arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevien selvitysten olevan riittäviä.

Nyt nähtävillä oleva kaavaratkaisu on tarkentunut selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuen. Raja-arvoksi suojavyöhykkeestä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisema-arvojen turvaamiseksi on asetettu 1000 metriä. Tutkituille alueille on maisemaselvityksessä vaikutusten arvioinnin pohjalta esitetty ehdotuksia maisemaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteiksi.

<p>Selvitys kohdekortteineen antaa suositukset maakunnan tuulivoiman ohjaamiselle maisemavaikutusten näkökulmasta. Selvitys on osaltaan ohjannut maakuntakaavan ehdotusvaiheen tuulivoimaloiden alueiden sijoittumista. Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimarakentamisen ohjaamisessa korostuvat maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten osalta yksittäisten tuulivoimahankkeiden sijasta eri hankkeiden yhteysvaikutukset alueellisesti. Myös sähkönsiirtokapasiteetin ja tuulivoimapotentiaalin yhteensovittamisessa joudutaan arvioimaan laaja-alaisesti vaikutuksia maiseman arvoille.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan museon mielestä yksittäisten kaava-aluevarausten osalta kaavan sisältö on kehittynyt luonnosvaiheesta. Ratkaisuissa on huomioitu selvityksiin perustuen eri tuulivoima-alueiden muodostamia yhteisvaikutuksia ja kokonaisvaikutuksia ja pyritty etenkin yhteisvaikutusten kannalta kestäviin kokonaisratkaisuihin. Maakuntakaavan ehdotuksessa on tarkasteltu alueiden ja eri alueiden yhdessä muodostamia maisemallisia kokonaisvaikutuksia. Maakunnallista tuulivoimarakentamista on tarkasteltu ja tarvittaessa myös rajattu maisemallisten vaikutusten arvioinnin perusteella. Pohjois-Pohjanmaan museo haluaa edelleen painottaa eri hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin merkittävyyttä sellaisilla alueilla, joille keskittyy paljon tuulivoimahankkeita. Myös eteläisimpien merituulivoimala-alueiden maisemallisia vaikutuksia mantereella ja saaristossa sijaitseville arvoalueille tulisi korostaa.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan museon mielestä arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuva vaikutusten arviointi sekä siitä tehdyt johtopäätökset vaikuttavat luotettavilta. Tehdyt aluerajausmuutokset ja alueiden poistaminen muun muassa maisemavaikutusten perusteella vaikuttavat perustelluilta. Pohjois-Pohjanmaan alueella maisemallisten tekijöiden huomioiminen maakuntakaavoituksessa on korostunut johtuen suuresta määrästä yhtäaikaaisesti suunnitteilla olevista tuulivoimahankkeista. Kokonaisuutena arvioiden maisemaselvitys on antanut valmistuttuaan hyvät lähtökohdat maakuntakaavan jatkosuunnittelulle.</p> <p>Arkeologinen kulttuuriperintö</p> <p>Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole lisättävää 1.3.2024 annettuun lausuntoon. Tiedoksi Museovirasto / Kulttuuriympäristöpalvelut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Alueidenkäyttöyksikkö</p>	<p>Tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutuksia ja maisemavaikutusten arviointia on tarkennettu toiseen julkiseen ehdotukseen.</p>
---	---

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Finnish Safety and Chemicals Agency / ei lausuntoa

Ilmoittaisin, että Tukes ei anna lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.

Johtava asiantuntija, Teolliset prosessit, Aki Ijäs, 3.10.2024 (sähköpostitse)

MUU OSALLISPALAUTE / TUULIVOIMATOIMIJAT (yksilöintitietoja poistettu)

Lausunto	Vastine
<p>ABO Energy Suomi Oy / kehitysjohtaja Amanda Cardwell, 23.10.2024 ABO Energy Suomi Oy Itämerentori 2, 11.kerros, 00180 Helsinki Puh. +358 50 59 37 802 Email: amanda.cardwell@aboenergy.com</p> <p>ABO Energy Suomi Oy:n muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksesta</p> <p>Johdanto ABO Energy Suomi Oy kiittää mahdollisuudesta jättää muistutuksen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksesta. Olemme toimineet tuulivoimahankkeiden kehittäjänä ja rakentajana alueelle jo yli 10 vuo- den ajan hyvässä ja läheisessä yhteistyössä paikallisten viranomaisten, kuntien, yritysten ja ihmisten kanssa. Pitkään jat- kuneen hyvän yhteistyön hengessä haluamme nostaa kaavamuistutuksessamme esiin huomioitamme liittyen maakunta- kaavan kaavaprosessiin ja -menettelyyn, kaavaehdotuksessa käytettyyn tausta-aineistoon sekä ehdotuksen vaikutuksiin maakuntaan ja Suomelle. Katsomme että nykyinen kaavaehdotus perustuu merkittävil- tä osin puutteelliseen tietoon ja yliarvioi tuulivoimahankkeiden vaikutuksia.</p> <p>Lisäksi jätämme muistutukset ABO Energy Suomen Uljuan, Hautakangas-Harvankankaan ja Liekokylän tuulivoimahankkei- siin liittyen. Näissä muistutuksissa pureudumme yksityiskohtaisemmalla tasolla kaavan valmistelussa huomiotta jääneisiin seikkoihin ja perusteisiin, joiden takia kyseisten hankkeiden poistolle tai supistamiselle kaavaehdotuksessa ei ole perus- teita ja miksi ne tulisi palauttaa kaavavalmisteluun. Pidämme hyvänä, että ABO Energy Suomen käynnissä olevat maakun- nallisesti merkittävät hankealueet Iso Rytisuo, Kiiskineva ja Pahkala on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuviksi alu- eiksi. Kiitämme liittoa ja maakuntapäätäjää myös päätöksestä seudullisen tuulivoimahankkeen rajan nostamisesta, mikä osaltaan mahdollistaa Matkanivan hankkeen suunnittelun edistämisen.</p> <p>Kaavaprosessi ja menettely Eri kaavatasot Tuulivoimahankkeidemme suunnittelu ja toteutus etenee Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaisessa vai- heittaisessa kaavaprosessissa, jossa eri kaavatasot määrittävät hankkeen sijoittumisen ja toteutuksen yksityiskohdat. Maakuntakaava toimii kaavajärjestelmässä ylimpänä ja yleispiirteisimpänä kaavana ja kaavoitusjärjestelmän lähtökohtien mukaisesti maakuntakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu tai kehittämisperiaate täsmentyy kuntakaavoituksessa. Maa- kuntakaavan selvitysten tarkkuus ei vastaa yleiskaavan selvityksiltä edellytettävää tarkkuustasoa, eikä maakuntakaava korvaa MRL 9 §:n tuulivoimaosayleiskaavalle asettamia selvitysvaatimuksia.</p> <p>YVA-menettely, ulkopuoliset asiantuntijat ja suunnittelun valvonta</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynyt työneuvotteluita ABO Energy Suomen kanssa, jossa keskusteltiin julkisesta ehdo- tuksesta jätetyn muistutuksen sisällöstä.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavassa Uljuan alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta Natura-alueisiin, maakotkaan, metsäpeuraan, arvokkai- siin maisema-aluei- siin kohdistuvien vaikutusten vuoksi.</p> <p>Liekokylän alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta Litokairan Natura-alueeseen, useisiin suojelualueisiin ja ekologiseen verkostoon kohdistuvien haitallisten vaikutus- ten vuoksi.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavassa osoitetaan tuu- livoimaloiden alue trv-1 391 (Hautakangas).</p> <p>Luonnosvaiheen jälkeen aluetta rajattiin kauemmaksi Hau- dannevan ja Kärämäenjärvien Natura-alueista ja maisema- vaikutusten vuoksi Jokikylän – Ruhkaperän ja Haapapuron</p>

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017, YVA-laki) takaavat, että tuulivoimahankkeidemme ympäristövaikutukset ja muut vaikutukset selvitetään kattavasti jo varhaisessa vaiheessa osayleiskaavaa laadittaessa hankkeen arvioidulta vaikutusalueelta. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on meille tuulivoimasuunnittelussa keskeinen arvo, joka ohjaa jokapäiväistä työtämme. Käytämme suunnittelun tukena monipuolisesti parasta saatavilla olevaa osaamista ja investoimme vuosittain huomattavan osan liikevaihdostamme ulkopuolisten asiantuntijoiden laatimiin korkealaatuisiin selvityksiin, joilla pyritään varmistamaan ympäristövaikutusten tarkka arviointi ja sitä kautta luonnon monimuotoisuuden suojelu tuulipuiston koko elinkaaren ajan. Näillä yksityiskohtaisilla paikkatietoon ja maastokartoitukseen perustuvilla selvityksillä pyrimme kaikin tavoin löytämään suunnittelussa ratkaisut, joilla tuulivoimaa voidaan rakentaa rajaamalla sen vaikutukset hyväksyttäviksi. Ympäristöhaitat voidaan minimoida kaavassa tehtävillä ratkaisulla, koska hankkeiden vaikutukset arvioidaan suunnitteluvaiheessa. YVA-yhteysviranomaisena Elinkeino- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) valvoo työtämme ja vaatii meiltä korkeaa tasoa. Viime kädessä kuntalaisten demokraattisesti valitsevat päättäjät tekevät päätöksen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä tai hylkäämisestä, perustuen selvityksiin ja viranomaislausuntoihin. Tämä MRL:n mukainen kaavoitus- ja päätöksentekomenettely on käytössä kaikissa seudullisesti merkittävässä tuulivoimahankkeissa.

Yhteenveto kaavaprosessista ja menettelystä

Edellä selostettu olemassa oleva menettelytapa seudullisesti merkittävässä tuulivoimarakentamisessa huomioi luonto- ja ympäristövaikutukset erittäin kattavasti. Tuulivoimaosayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin tarkkuus on huomattavasti yksityiskohtaisempaa kuin maakuntakaavoituksessa. Lisäksi kuntatasolla vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään muun muassa monipuolisia mallinnuksia ja ympäristöselvityksiä, joiden laatua valvoo ELY-keskus. On myös huomattava, että monet Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet, kuten ABO Energy Suomen kehittämät Uljuja ja Hautakangas-Harvankangas, ovat edenneet jo pitkälle vaihemaakuntakaavan aiempien vaiheiden perusteella. Mahdolliset maakuntakaavamuutokset, jotka estäisivät näiden hankkeiden etenemisen, olisivat ristiriidassa oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden periaatteiden kanssa.

Edellä mainituista syistä on väärin rajoittaa maakuntatasolta yleisluontoiseen arviointiin perustuen hankkeita, joiden vaikutukset on selvitetty tai selvitetään joka tapauksessa yksityiskohtaisemmin ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä osana tuulivoimaosayleiskaavan suunnitteluprosessia.

Käytetty tausta-aineisto

MRL 9.1 § edellyttää, että kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavas suunnittelussa on kuitenkin hyödynnetty merkittävilta osin keskeneräisiä luonnoksia ja ehdotuksia.

Metsäpeura

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelussa metsäpeuran osalta on sovellettu Luken suositusta 5 kilometrin häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al. 2023 tutkimus) sekä porotutkimuksia. Suomessa ei ole tehty kattavia tutkimuksia tuulivoiman mahdollisista vaikutuksista metsäpeuraan, vaan aiheesta on saatavilla arvioita. Arvion käyttö maakuntakaavan valmistelutyössä on kyseenalaista, kun saatavilla on hankekohtaisesti kaavoitus- ja YVA-menettelyssä selvitettyä tarkempaa tietoa. Hankekohtaiset yksityiskohtaiset vaikutusten arvioinnit osoittavat, että tuulivoimaa on

maakunnallisesti arvokkaista kulttuurimaisema-alueista. Julkisessa ehdotusvaiheessa aluetta rajattiin etäämmälle Haudannevan Natura-alueesta, ja alue laajeni hieman lounaaseen. Uudelleen nähtäville asetettavassa julkisessa ehdotuksessa aluetta on rajattu pohjoisesta reilusti kauemmaksi (7 km) Kärsämäenjärvet Natura-alueesta, jotta Natura-alueeseen kohdistuvia suuria riskejä voidaan lieventää. Aluetta on pienennetty edelleen hieman myös lounaasta kauemmaksi Hautakankaan Natura-alueesta (3 km) sekä maakunnallisesti arvokkaasta Jokikylän-Ruhkaperän jokimaisemista. Rajaamisella on lievennetty myös maakotkavaikutuksia.

Alueen pohjoisosan rajaamisella on vaikutuksia myös ekologiseen verkostoon, jonka yhteys kulkee Hautakankaan alueen pohjoispuolella. Lisäksi alueen rajaamisella on vaikutuksia ekologisen verkoston ydinalueeseen (4), joka sisältää sisämaan tärkeitä lintuvesiä ja linnuston muuttoreitin levähdysalueita. Ydinalue 4 on lisäksi merkittävä Natura-verkoston solmukohta (maakotka) ja metsäpeuran kannalta tärkeää vaellus- ja vasomisvyöhykettä.

mahdollista sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan metsäpeuran elinympäristöt otetaan asianmukaisesti huomioon. Tiedossamme on hankkeita, joita ei ole huomioitu mukaan vaihemaakuntakaavan ehdotukseen (kts. Uljua ja Hautakangas-Harvankangas), vaikka niiden osalta tällaista yksityiskohtaisempaa tietoa on ollut saatavilla. Maakuntakaavan viranomaiskuulemisvaiheessa laaditussa Natura 2000 -verkostoon kohdistuvassa riskien tunnistamista koskevassa selvityksessä Luke on toimittanut metsäpeuraperusteiset ehdotetut Natura-alueet maakuntaliiton käyttöön, mutta näistä alueista ei ole julkista ja vahvistettua tietoa. Tuulivoimahankkeiden Natura-selvitysten tulisi perustua voimassa oleviin Natura-alueiden suojeluperusteisiin sekä saatavilla olevaan tietoon, eikä hankkeita tulisi etukäteen rajoittaa vahvistamattomien tietojen tai arvioiden pohjalta.

Maakotka

Maakotkan osalta Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelutyössä on hyödynnetty yllä mainittua Natura 2000 -selvitystä, jossa lähdeaineistona on käytetty selvitysluonnosta "Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa" (VN/13643/2023). Tämä käy ilmi em. Natura-selvityksen sivulta 18 (Raportti-Natura-2000-verkoston-kohdistuvien-riskien-tunnistaminen.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)). Ympäristöministeriö kuitenkin veti kyseisen selvitysluonnoksen takaisin noin viikkoa ennen kuin maakuntahallitus päätti kaavaehdotuksen julkiseksi asettamisesta (9.9.2024) kieltäen maakuntia käyttämään kyseistä selvitysluonnosta päätöksenteossa. Natura-selvityksen ja poisvedetyn maakotkaa koskeneen selvitysluonnoksen vaikutus näkyy selvästi maakuntakaavaehdotuksen tuulivoima-alueiden rajauksissa. Tässä kyseisessä Natura-selvityksessä on ongelmallista myös se, että mallinnukseen perustuvassa yhteisvaikutustenarvioinnissa ja riskiarvioinnissa tehdään leikkauksia lentotuntimalliin tuulivoimahankkeiden rajauksiin perustuen.

Rajaukset ja voimalamäärät ovat hanketoimijasta riippuen erilaisia ja hankealueen ulkoreuna voi olla huomattavankin kaukana voimaloista, jolloin tämä menetelmä todennäköisesti liioittelee tuulivoimahankkeiden vaikutusta reviirin lentoaikaan. Kertautuessaan tämä liioittelun vaikutus voi olla merkittävä selvityksen lopputulokseen nähden, joka on tehty pelkästään mallinnukseen ja oletuksiin perustuen. Lisäksi tuulivoimahankkeen kaavoituksessa on monia huomioitavia asioita ja kaikki potentiaaliset hankkeet eivät todennäköisesti toteudu syystä tai toisesta. Jos tarkastellaan kaikkia potentiaalisia tv-alueita "samalla viivalla" rakennettujen ja kaavoitettujen kanssa maakuntatasolla ja päädytään siihen, että niitä kaikkia pitää tarkastella osana tuulivoimarakentamisen aiheuttamia riskejä maakotkareviireille, päädytään lopputulokseen, jossa yhteisvaikutukset ja riskit nousevat tämänkin takia liioittelun suuriksi. Nyt potentiaalisten tv-alueiden huomiointi yhteisvaikutuksissa ja riskeissä rajoittaa pidemmällä olevien hankkeiden valmiuksia edetä. Maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava ja jättää tarkempien selvitysten tekeminen ja huomioiminen yleiskaavavaiheeseen.

Yhteenveto käytetystä tausta-aineistosta

Lähdeaineisto, johon kaavaehdotus osittain perustuu, on paikoin keskeneräistä, mikä aiheuttaa virheellisiä tulkintoja. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lajikohtaisia vaikutuksia metsäpeuran ja maakotkan osalta on yliarvioitu

Vaikutukset maakuntaan ja Suomelle

Paikallisten maanomistajien ja kuntien etu

ABO Energy Suomi Oy:llä on Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa käynnissä useita hankkeita, joista suuren osan kaavoitus on edennyt jo hyvin pitkälle. Osa hankkeista on tullut ABO Energylle maanomistajien järjestämän kilpailituksen kautta. Nämä hankkeet ovat saaneet alkunsa paikallisten maanomistajien toiveesta olla mukana torjumassa ilmastonmuutosta uusiutuvan energian avulla ja samalla saaden maastaan arvoa. Yhtä lailla kuin maanomistajien, myös maakunnan kuntien kanssa on tehty pitkään läheisesti yhteistyötä sovittaen yhteen kuntalaisten, paikallisten luontoarvojen ja tuulivoiman yhteiselo. Pohjois-Pohjanmaan kunnilla on ollut mahdollisuus suunnitella tulevaisuuttaan ja kuntatalouttaan uusiutuvan energian tuomien tulojen varaan. Se on etuoikeus, johon suurella osalla taloutensa kanssa taistelevilla Suomen kunnilla ei ole vastaavaa mahdollisuutta.

Pohjois-Pohjanmaan erityislaatuinen asema vihreän talouden veturina

Haluamme muistuttaa, että Pohjois-Pohjanmaalla on Suomessa erityinen rooli vihreän siirtymän investointien – niin maatuulivoiman kuin myös sen mukanaan tuomien uusien hankkeiden – kärkimaakuntana koko Suomessa. Pohjois-Pohjanmaalle on kehittynyt erittäin ammattitaitoinen tuulivoimarakentamisen osaamiskeskittymä. Viime vuonna Pajuperänkaan tuulivoimatyömaallamme Haapajärvellä pystyttiin hyödyntämään paikallista työvoimaa infrarakentamisvaiheessa lähes 90- prosenttisesti. Nykyinen vaihemaakuntakaavan kaavaehdotus tulee supistamaan ja poistamaan tuulivoimahankkeita tavalla, jolla on erittäin laajat taloudelliset seuraukset maakunnan kuntiin, maakunnan elinkeinoelämään ja tuleviin vihreiden investointien hankkeisiin. Nykyinen kaavaehdotus leikkaa koko Suomen tuulivoimapotentialista merkittävän osan - jopa 10 % kaikista Suomen maatuulivoimahankkeista. Siten sillä on suoraan heikentävä vaikutus Suomen tulevaisuuden näkyymiin ja potentiaaliin vihreän siirtymän kärkimaana.

Laskennalliset aluetalousvaikutukset Pohjois-Pohjanmaalle

SYKE Suomen Ympäristökeskuksen tekemän Pohjois-Pohjanmaan aluetta käsittelevän aluetalousvaikutusraportin (6/2024) mukaan pelkästään viiden tuulivoimatoimijan jo kehityksessä olevien hankkeiden poistaminen ja hankealueiden pienentäminen maakuntakaavaehdotuksesta merkitsevät maakunnalle kohdentuen yli miljardin euron investointien menetyksiä. Menetettyinä kiinteistöveroina nyt käsitellyssä olevat kaavamuutokset (vrt. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen luonnosvaihe) tarkoittavat yli 877 miljoonaa euroa Pohjois-Pohjanmaan kunnille 35 vuoden ajalta. Työllisyysvaikutus maakuntaan nykyisellä kaavaehdotuksella olisi 12 667 henkilötyövuotta vähemmän – ja siis vain laskennassa olleiden viiden tuulivoimatoimijan hankkeiden osalta.

Ratkaisuehdotuksemme:

Suunnittelussa tulisi ottaa aikalisä ja palauttaa kaavaehdotus valmisteluun. Nykyinen vaihemaakuntakaavaehdotus on kielteisiltä vaikutuksiltaan erittäin laaja monella eri osaalueella: niin aluetalouden, kuntatalouden, vihreän siirtymän investointien kuin kansallisten ilmastotavoitteidenkin näkökulmasta. Kaavan valmisteluaineistot yliarvioivat hankkeiden vaikutuksia ja siten rajoittavat tarpeettomasti maankäyttöä. Tarkempi hankekohtainen selvitystieto osoittaa, että kaavavalmistelun keskiöön nousseet metsäpeuran elinympäristöt ja maakotkareviirit voidaan turvata niitä uhraamatta. Maakuntaliiton tulisi käydä vuoropuhelua kuntien ja hanketoimijoiden kanssa sekä päivittää käytetty tausta-aineisto ajan tasalle.

Kehotamme maakuntaliittoa ja maakuntapäätäjiä arvioimaan uudelleen nyt vireillä olevan vaihemaakuntakaavan tarkoitusta yleispiirteisenä ja mahdollistavana kaavana, joka luo raamit yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Mikäli kaavaehdotus kuitenkin etenis, esitämme seuraavaa: Maankäyttö- ja rakennuslain (27 §:n mukaisesti maakuntakaava voidaan

laatia osa-alueittain tai vaiheittain. Ehdotamme, että Uljuan, Hautakangas-Harvankankaan ja Liekokylän tuulivoima-alueet (voi koskettaa myös muiden hankekehittäjien vastaavassa epäselvässä tilassa olevia tuulivoima-alueita) palautetaan valmisteluun ja uudelleen arvioitaviksi. Liitto määrittää uuden aikataulun, jonka puitteissa tuulivoima-alueet voidaan uudelleenarvioida ja tuoda maakuntahallitukselle ja -valtuustolle käsiteltäviksi.

Uljuan tuulivoimapuistohanke, Siikalatva

Tausta ja suunnittelutilanne

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee Uljuan tuulivoimapuiston rakentamista Siikalatvan kunnan alueelle. Vireillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN valmisteluvaiheen kuuleminen toteutettiin 8.8. - 23.9.2022 välisenä aikana. Uljuan alue (tuulivoima-alue 397) oli osoitettu energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN luonnoksessa tuulivoimaloiden alueeksi (tv-1). Viranomais ehdotusvaiheen lausuntokierroksella (10.1.-23.2.2024) olevassa aineistossa Uljuan hanke esitettiin poistettavaksi. Perusteena Uljuan hankkeen poistamiselle kaavasta esitettiin haitalliset vaikutukset alueella sijaitsevaan maakotkareviiriin, metsäpeuran elinympäristöihin ja sen ekologiin yhteyksiin, Iso-Suksineva-Ahvenjärvi-Turvakonneva Natura-alueeseen ja maisemaan (Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset LIITE 2 viranomaislausuntokierros).

Siikalatvan kunnanhallitus on hyväksynyt Uljuan tuulivoimahankkeen kaavoitussopimuksen 31.3.2021. Kunnanhallitus on tämän jälkeen päättänyt 25.1.2022 kokouksessaan kaavan vireille tulosta. Uljuan tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) ja ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma (YVA-suunnitelma) ovat olleet nähtävillä 3.2.–4.3.2022. OAS- ja YVA-ohjelmavaiheessa on suunniteltu enintään 75 voimalan hanketta. YVA-suunnitelmasta ja OAS:sta saatujen lausuntojen ja YVA-selostuksen yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella voimalamäärää laskettiin merkittävästi ja voimaloiden sijoitteluun tehtiin merkittäviä muutoksia hankkeen haitallisten ympäristövaikutusten lieventämiseksi. Hankkeen vaikutusten arviointi on viimeistelyvaiheessa ja seuraavaksi hankkeen yleiskaavan valmisteluaineisto ja YVA-selostus on tarkoitus asettaa nähtäville julkista kuulemistä varten. Käynnissä olevassa YVA-selostusvaiheessa tarkastellaan kahta hankevaihtoehtoa.

Laajempi hankevaihtoehto (VE 1) muodostuu 28 voimalasta ja suppeampi hankevaihtoehto (VE 2) 22 voimalasta. Kaavaluonnoksessa mahdollistetaan enintään 28 voimalan rakentaminen. Hankealuetta pienennettiin aiemmasta 7677 hehtaarista noin 5200 hehtaarin alueeksi. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimaloiden yksikköteho noin 5–10 MW. Keskeistä YVA-selostuksessa käsiteltävissä nykyisissä hankevaihtoehtoisissa ja hankealueraujauksessa on alueen ja sen lähiympäristön herkkien kohteiden sekä eläimistön ja linnuston huomioiminen. Hankkeen maasto- ja paikkatietoselvityksien, ja olemassa olevien tutkimuksien pohjalta, voimaloiden määrää ja sijoittelua on tarkennettu siten, että ne eivät sijoitu maakotkan ydinreviirille tai metsäpeurojen elinympäristöjen - mukaan lukien alueen läheisyydessä sijaitsevaan Natura-alueen ja maakunnallisesti tärkeiden ekologisten yhteyksien, läheisyyteen.

Uljuan tuulivoima-alue maakuntakaavoituksen ehdotusaineistossa

Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA-aineistoa ja selvityksiä laadittaessa ei ole otettu riittävästi huomioon Uljuan hankkeen suunnittelussa tehtyjä merkittäviä muutoksia ja osayleiskaavaja YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN tulisi sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti maakuntakaava tarkentuu osayleiskaavoissa, mutta laadittava

maakuntakaava tulisi myös tarkentua, mikäli tarkempia ja yksityiskohtaisempia selvityksiä on käytettävissä maakuntakaavaa laadittaessa.

Nämä Uljuan hankkeen ajantasaiset tiedot on toimitettu maakuntakaavoituksen käyttöön viranomaiskuulemiskierroksen yhteydessä 10.1.-23.2.2024, toistetusti maakuntakaavaa valmistelevien viranomaisille 13.6.2024 järjestetyssä hanketoimijan ja liiton keskinäisessä kokouksessa, sekä Uljuan kaavaselostusvaiheen viranomaisneuvottelun yhteydessä 5.9.2024., mutta selvästi näitä tietoja ei ole hyödynnetty kaavan laatimisessa tai aluetason selvityksissä. Julkisen kuulemisvaiheen aineistossa (EHDOTUS-9.9.2024_LIITE-1_EI-vmkk_MKH-17.9.2024.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)) Uljuan hanke esitetään yhä OAS- ja YVA-ohjelmavaiheen hankerajauksen (7677 ha) ja voimalamäärän (70) mukaisesti (Kaavoitusaloite hyväksytty, viireillä olevat, luvitetut ja toiminnassa olevat tuulivoimahankkeet 6/2024, Uljua 151).

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA yhteydessä teetettyä Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisen-selvitystä (10.6.2024) ei tulisi hyödyntää arvioidessa Uljuan tuulivoimahankkeen soveltuvuutta seudullisesti merkittävän kokoluokan tuulivoima-alueena. Taustamateriaalina on käytetty Ympäristöministeriön tilaamaa maakotka-selvitysluonnosta, Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa, luonnos 30.1.2024 (Tikkanen, H. 2024), jonka Ympäristöministeriö on vetänyt pois ja ohjeistanut maakuntaliittoja olla käyttämättä viranomaispäätöksissä (9.9.2024 Petri Ahlroth ja Sanna Jylhä, YM). Ongelmallista selvityksessä on myös se, että mallinnukseen perustuvassa riskiarvioinnissa tehdään leikkauksia maakotkan lentotuntimalliin tuulivoimahankkeiden rajauksiin perustuen. Sama heijastuu myös Natura-alueisiin ja metsäpeuraan kohdistuviin riskiarviointiin, jossa on otettu tuulivoima-alueisiin viiden (5) kilometrin vaikutusvyöhyke ja tämän perusteella arvioitu pinta-alamenetys metsäpeuran tärkeissä elinympäristöistä. Uljuan hankkeen kohdalla tässäkin Natura-selvityksessä on käytetty hankkeen YVA/OAS-vaiheen hankealuerajausta (7677 ha). Rajaukset ja, selvityksessä huomioidutta jätetyt, voimalamäärät- ja niiden sijoittuminen, ovat hankkeesta riippuen erilaisia ja yksittäisen hankealueen ulkoreuna voi olla huomattavan kin kaukana voimaloista, jolloin tämä menetelmä liioittelee kyseisen tuulivoimahankkeen vaikutuksia.

Lisäksi on huomioitava, että Suomessa ei ole vielä olemassa tieteellistä tutkimusta metsäpeuroista ja siten pohjoismaisien porotutkimusten tulosten sovellettavuus Suomenselän metsäpeurapopulaation tilanteeseen ja siitä johdettuun viiden (5) kilometrin häiriövyöhykkeeseen on hyvin epävarmaa, koska ulkomailla tehtyjen tutkimusten ympäristöt usein poikkeavat merkittävästi suomalaisten tuulivoima-alueiden ympäristöistä, eivätkä yhdenkään tutkimuksen ympäristöt vastaa Suomenselällä sijaitsevan Uljuan alueen tilannetta maantieteeltään tai olemassa olevalta ihmisvaikutteisuudeltaan.

ABO Energy on tutkinut metsäpeurojen kevätkuullusta Haapajärvellä Välikankaan toiminnassa olevassa tuulivoimapuistossa keväällä 2024, josta FCG on laatinut raportin: Metsäpeurojen kevätkuullus Välikankaan tuulivoimapuiston alueella 2024 (Liite 1). Selvityksen perusteella toiminnassa olevat tuulivoimalat eivät muodosta metsäpeuroille vaellusestettä, vaan metsäpeurat voivat vaeltaa myös voimaloiden välisten alueiden kautta. Välikankaalle tehty selvitys edustaa vain yhtä tuulivoimapuistoa ja sen tulokset perustuvat verrattain lyhyen aikavälin selvitykseen. Se osoittaa kuitenkin sen, etteivät metsäpeurat karta tuulivoimaloita. Näiden edellä mainittujen tietojen valossa viiden kilometrin suojavaikutusalue metsäpeuraan tuulivoimahankkeissa, jota on sovellettu myös Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN Natura 2000-verkoston selvityksessä, vaikuttaa ylimitoitettulta.

Uljuan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointi

YVA-menettelyn yhteydessä arvioidaan vaikutukset maisemaan, maakotkaan, metsäpeuraan ja Naturaalueisiin parhaaseen mahdolliseen ajantasaiseen tietoon perustuen. Uljuan hankkeen YVA-selostuksessa arvioidaan, että hankkeesta ei kohdistu merkittäviä haitallisia vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia maakotkareviiriin, maisemaan, Iso-Suksineva-Ahvenjärvi-Turvakonneva Natura-alueeseen ja metsäpeuraan (Liite 2).

Vaikutukset metsäpeuraan, Natura-alueeseen ja ekologiisiin yhteyksiin

Vaikutuksia on selvitetty alueella laiduntavan metsäpeuran esiintymiseen ja elinympäristöihin. Hankesuunnittelussa on otettu etäisyyttä metsäpeuralle tärkeisiin elinympäristöihin rajaamalla voimalamäärää ja niiden sijoittelua. Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutuksen suuruus metsäpeuran esiintymiseen hankealueella arvioidaan kohtalaisen kielteiseksi, koska hankealueelle jää edelleen käyttökelpoisia metsäpeuroille tärkeitä elinympäristöjä ja vastaavanlaisia mahdollisesti korvaavia elinympäristöjä sijoittuu myös laajalle alueelle hankealueen lähiympäristöön. Hankeen voimalasijoittelulla on varmistettu myös maakunnallisten ekologisten yhteyksien säilyminen: Pyhäntä–Pyhäjoki- ja metsäpeuralle tärkeä liikkumisreitti, Haapajärvi–Litokaira-yhteydet eivät kavennu merkittävästi, sillä voimaloiden väliin jää riittävän laajasti metsä-alueita eläinten liikkumiselle. Nämä kaksi maakunnallista ekologista yhteyttä lävistää tai sivuaa Uljuan hankealuetta kohdissa, joihin ei ole suunniteltu voimalarakentamista tai jossa voimalat on helppo kiertää.

Uljuan hankkeen läheisyydessä sijaitseva Natura-alue, Iso Suksineva – Ahvenjärvenneva – Turvakonneva, sijaitsee vaihtoehdossa VE1 (28 voimalaa) noin noin 690 metrin päässä lähimmästä voimalasta ja 160 metrin päässä lähimmästä parannettavasta tiestä. Vaihtoehdossa VE2 (22 voimalaa) Natura-alueen etäisyys lähimmästä voimalasta 1,4 kilometriä ja parannettavasta tiestä on 220 metriä. lähimmillään suunnitelluista voimaloista ja teistä 220–690 m. Alueen suojelun perusteena on kolme luontotyyppiä: Aapasuot, Humuspitoiset järvet ja lammet sekä Puustoiset suot. Alueen suojelun perusteena ei esitetä eliölajeja eikä vahvistettua tietoa Natura-alueen suojeluperusteen muuttamisesta ole. Riittävien etäisyyksien vuoksi kielteisiä vaikutuksia suojeluperusteena oleville luontotyypeille ei muodostu kummassakaan hankevaihtoehdossa.

Vaikutukset maakotkaan

Maakotkan elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia varten hankkeessa on mallinnettu maakotkan törmäysriskiä yleisesti käytössä olevan Tikkanen ym. (2022) ohjeistuksen mukaisesti (Liite 3). Mallinnus tehtiin 300 metriä korkeilla voimaloilla (roottorin halkaisija 200 m). Mallinnuksen tulokset osoittivat vaikutukset 28 voimalan vaihtoehdossa (VE1) suuriksi ja 22 voimalan vaihtoehdossa (VE2) kohtalaisiksi. Realistisella roottorin halkaisijalla (172 m) mallinnus kuitenkin osoittaa törmäysriskin laskevan alle merkittävän tason molemmissa vaihtoehdoissa. Voimalat on sijoitettu ydinreviirin ulkopuolelle, mikä on ollut myös energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN laadinnassa kriteeri seudullisesti merkittäväksi tuulivoima-alueeksi. Jos rakennettavaksi valitaan jälkimmäisen mallinnuksen mukainen voimalamalli (roottorin halkaisija 172 m), huomioidaan samalla myös vaikutukset tärkeimpiin saalistusalueisiin.

Vaikutukset maisemaan

On nostettava esiin, että maakuntakaavoituksen Tuuli-hankkeen puitteissa laadittu Uljuan hankkeen maisemaselvitys on tehty teoreettisella voimalasijoittelulla- ja määrällä (kohdekortti 18, Maisemaselvityksen-kohdekortit.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi) 11.12.2023). Tässä Tuuli-hankkeen selvityksessä hankkeen vaikutukset maisemaan on arvioitu suuriksi tai

erittäin suuriksi tuulivoima-alueen pohjois- ja itäpuolta reunustaville kolme maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle: Pihkalanrannan, Hyvölänrannan ja Tavastkengän kulttuurimaisema-alueille sekä Tavastkengän maakunnallisesti arvokkaalle rakennetulle kulttuuriympäristölle.

Hankkeen ympäristövaikutusten yhteydessä on laadittu tarkempi, tuulivoimaloiden suunniteltujen sijaintien pohjalta maisemavaikutusten arviointi 22 ja 28 voimalan vaihtoehdoille. Arvioinnin yhteydessä on laadittu hankealueen ympäröiviltä keskeisiltä kohteilta havainnekuvamallinnuksia sekä karttapohjainen näkymäalueanalyysi. Mallinnukset on laadittu voimaloilla, joiden kokonaiskorkeus on 300 m. Arvioinnissa esitetään, etteivät voimat alista tuulivoimapuistoa ympäröiviä arvomaisemia. Voimaloista aiheutuvat muutokset näissä neljässä tuulivoimapuiston kannalta keskeisimmin sijoittuvassa arvomaisemassa/ympäristössä ovat pääsääntöisesti melko vähäisiä ja paikoitellen joidenkin kohteiden osalta kohtalaisia. Ainoastaan Hyvölänrannan kohteen osalta vaikutus on kokonaisuudessaan kohtalainen. Mikäli hankkeen yhteysviranomaisen toteaa YVA-selostukseen antamassaan perustellussa päätelmässä toisin, voidaan hanketta sopeuttaa ja tehdä maisemaan kohdistuvien vaikutuksien vähentämiseksi lieventämistoimenpiteitä esimerkiksi pienentämällä voimalakokoa tai muuttamalla voimalasijoittelua.

Johtopäätös ja muutosehdotus (Uljuan tuulivoima-alue)

Uljuan tuulivoima-alueen vaikutuksia Natura 2000 verkostoon, maakotkaan ja metsäpeuraan ja maisemaan ei ole arvioitu Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA laadittaessa ajantasaisiin tietoihin perustuen. Maakunta-kaavoituksen aikana valmistellut alueellistason selvitykset ja vaikutusten arvioinnit antavat osviittaa keskeisistä ja herkistä kohteista maakunnassa, joihin on syytä kiinnittää huomiota yksityiskohtaisessa hankesuunnittelussa, mutta maakuntatason ylimitoitettu arviointi ei tulisi olla peruste tuulivoima-alueen epäämiseksi seudullisesti merkittävän kokoluokan tv-alueeksi silloin kun tarjolla on tarkempaa tietoa. Näistä syistä Uljuan hankkeen toteutuskelpoisuus tulisi arvioida ensisijaisesti osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä, missä tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella. YVA-lain 23 § perustuen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin kuuluu, että yhteysviranomaisen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Laadinnassa olevan Uljuan osayleiskaavan ja vaikutusten arvioinnin mukaan alue soveltuu maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotannon alueeksi (Liite 4). Näin ollen katsomme, että Uljuan tuulivoima-alue tulee palauttaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavakarttaan seudullisesti merkittävänä tuulivoima-alueena (tv-1 397) kaavakarttaluonnoksessa esitetyn rajauksen mukaisesti. Uljuan tuulivoimahankkeen viimeistelyvaiheessa oleva YVA-selostus liitteineen on saatavilla Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja IlmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN laadintaan pyynnöstä ottamalla yhteyttä ABO Energy Suomi Oy:n.

Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimapuistohanke, Pyhäjärvi

Tausta ja suunnittelutilanne

Hautakankaan tuulivoimahanke on ollut suunnitteilla ja vireillä Pyhäjärven kaupungin kaavoituksessa vuodesta 2019 alkaen. Hautakankaan tuulivoimapuistohankkeessa käytettiin uuden YVA-lain (252/2017) mahdollistamaa YVA- ja kaavamenettelyn yhdistämistä. Hautakankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointiohjelma on valmistunut tammikuussa 2021, ja ne on ollut nähtävillä 27.1.-26.2.2021.

Osayleiskaavan kaavaluonnos ja ympäristövaikutusten arviointiselostus ovat valmistuneet kesällä 2022. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus yhteysviranomaisen roolissa on antanut perustellun päätelmän YVA-selostuksesta 17.11.2022. Hankkeen kaavoitus on jaettu kaavaehdotusvaiheessa kahteen osaan siten, että ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kaavaehdotus kaavaluonnoksessa esitetystä vaihtoehdosta kolme ("VE3"), joka on olemassa olevan maakuntakaavan mukainen. Ensimmäisen vaiheen kaavaehdotus on valmistunut vuoden 2023 alussa ja se on ollut nähtävillä 1.3.2023-30.3.2023. Pyhäjärven kaupunginvaltuusto hyväksyi Hautakankaan tuulivoimahankkeen 1. vaiheen osayleiskaavan 29.5.2023, ja se sai lainvoiman 18.7.2023. Kaavoitus alueella jatkuu laatimalla kaavan 2. vaihe., joka on nimetty Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeeksi. Osayleiskaavan 2.vaiheen kaavoitusmenettelyssä hyödynnetään muun muassa 1. vaiheen ympäristövaikutusten arviointia sekä perusteltua päätelmää.

Tuulivoiman vaikutukset arvioidaan tarkemmassa kuntatason suunnittelussa, jossa arvioidaan samalla hankkeiden toteuttamiskelpoisuus. Hankkeessa on tehty YVA-konsultin (Ramboll Finland Oy) toimesta luontoselvityksiä vuosien 2020-2022 aikana. Hanketta on jo sopeutettu perustellun päätelmän antamisen jälkeen. Hautakankaan-Harvankankaan kaavamenettely on vielä kesken ja alueella on tehty täydentäviä selvityksiä kesän 2024 aikana mm. maakotkaa, metsäpeuraa ja maisemaa koskien. Edellä mainittujen uusien selvitysten tuloksia hyödyntäen tehdään myös Natura-arviointi Haudannevan, Kärsämäenjärven ja Sammakkolammen metsän Natura-alueille vuoden 2024 lopussa. Kaikkien aineistojen valmistuttua vaikutusten arvioinnit päivitetään, jonka jälkeen kaavaehdotusaineisto asetetaan nähtäville julkista kuulemistä varten.

Hautakankaan tuulivoima-alue maakuntaaavoituksen ehdotusaineistossa

Hautakankaan kaavaehdotuksen tv-1 (391) aluerajaus, johon Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankealue lukeutuu, on pienentynyt huomattavasti Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAMENETTelyn edetessä. Nyt nähtäville tullessa kaavaehdotuksessa alueen merkittävimmiksi vaikutuksiksi on nimetty vaikutukset maakotkaan, Natura-alueisiin, ekologiseen verkostoon, ekologisia yhteyksiä käyttävään metsäpeuraan, maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä suuriin yhteisvaikutuksiin viereisten tuulivoima-alueiden kanssa. Luonnosvaiheen jälkeen aluerajakseen on vaikuttanut Haudannevan ja Kärsämäenjärvien Natura-alueet ja maisemavaikutukset. Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA-aineistoa ja selvityksiä laadittaessa ei ole voitu ottaa huomioon Hautakankaan-Harvankankaan hankkeen osayleiskaavamenettelyn yhteydessä laadittuja yksityiskohtaisia selvityksiä maakotkaan, Natura-alueisiin, ekologisia yhteyksiä käyttävään metsäpeuraan eikä maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan, koska em. selvitykset ovat parhaillaan työn alla. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN tulisi sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä, ja tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti maakuntakaava tarkentuu osayleiskaavassa.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomaisehdotusvaiheessa laadittiin Natura 2000-verkostosta koko maakunnan kattava riskiselvitys, jonka yhtenä osana arvioitiin myös riskivaikutukset maakotkalle. Natura-selvitys: Natura 2000-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen hyväksyttiin maakuntahallituksessa kesäkuussa (MKH 10.6.2024 § 107). Selvityksessä on käytetty taustamateriaalina mm. ympäristöministeriön tilaamaa selvitysluonnosta: Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa (luonnos 30.1.2024), Tikkanen, H. 2024. Alueiden käytöstä vastaava ympäristöministeriö on lähettänyt maakuntaliitoille ohjeistuksen (9.9.2024 Petri Ahlroth ja Sanna Jylhä, YM), että selvitysluonnoksen pohjalta ei tulisi tehdä viranomaispäätöksiä. Tämä osoittaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN

taustamateriaalina on käytetty virheellistä aineistoa eikä vaikutuksia Natura 2000-verkoston näin ollen ole voitu arvioida parhaan mahdollisen tiedon valossa.

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelussa metsäpeuran osalta on sovellettu Luken suositusta 5 kilometrin häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al. 2023 tutkimus) sekä porotutkimuksia. Suomessa ei ole tieteellistä tutkimusta metsäpeuroista, joten pohjoismaisten porotutkimusten soveltuvuus Suomenselän metsäpeurapopulaatioon ja siitä johdettuun 5 kilometrin häiriövyöhykkeeseen on epävarmaa, koska ulkomaisten tutkimusten ympäristöt eroavat merkittävästi suomalaisista tuulivoima-alueista. Yksikään tutkimus ei myöskään vastaa Hautakankaan alueen olosuhteita maantieteellisesti tai ihmisen vaikutusten osalta. ABO Energy on myös tutkinut metsäpeurojen kevätvaellusta Haapajärvellä Välikankaan toiminnassa olevassa tuulivoimapuistossa keväällä 2024, josta FCG on laatinut raportin: Metsäpeurojen kevätvaellus Välikankaan tuulivoimapuiston alueella 2024 (Liite 1). Selvityksen perusteella toiminnassa olevat tuulivoimalat eivät muodosta metsäpeuroille vaellusestettä, vaan metsäpeurat voivat vaeltaa myös voimaloiden välisten alueiden kautta. Välikankaalle tehty selvitys edustaa vain yhtä tuulivoimapuistoa ja sen tulokset perustuvat verrattain lyhyen aikavälin selvitykseen. Se osoittaa kuitenkin sen, etteivät metsäpeurat karta tuulivoimaloita. Näiden tietojen valossa 5 km suojavyöhyke metsäpeuraan vaikuttaa ylimitoitetulta.

Vaikutukset metsäpeuraan, ekologiseen verkostoon ja Natura-alueisiin

Hankealueella esiintyy metsäpeuraa sen kesälaidunalueella sekä kevät – ja syyslaidunkierrolla. Metsäpeuran edustavimmat mahdolliset kesäajan vasa-alueet sijoittuvat Natura-alueelle Haudannevalla. HautakankaanHarvankankaan lähimmät voimalapaikat sijoittuvat noin 3000 – 3 500 metrin etäisyydelle Haudannevan avoimen suoalueen laiteesta. Vaikutuksia metsäpeuraan on arvioitu Hautakankaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (2022), jolloin vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi, mikäli Hautakankaan laajempi hankevaihtoehto toteutuu, joka vastaa nykyään Hautakankaan-Harvankankaan hankealuetta yhdessä 1.vaiheen hankkeen kanssa. Hankealueen länsi- ja pohjoispuolella kulkee myös metsäpeuran kannalta tärkeä ekologinen yhteys (Pyhäjärvi-Syöte). Metsäpeuran käyttämän ekologisen yhteyden säilyminen on varmistettu voimaloiden sijoittelulla jättäen riittävän laajat metsäalueet voimaloiden väliin, jotta eläimet löytävät sopivat kuluväylät. Yhteisviranomaisen antaman perustellun päätelmän (17.11.2022) ja YVA:sta saatujen palautteiden perusteella vaikutuksia metsäpeuraan on tutkittu tarkemmin ja laajemmin hankkeen jatkosuunnittelussa. Hankealueella ja Haudannevan alueella on tehty kuluvana kesänä metsäpeuraselvitystä, joka perustuu riistakameraseurantaan ja drone-kuvauksiin sekä kameroiden asennus- ja huoltokäynneillä tehtyihin jälki- ja näköhavainnointikierroksiin. Aineistoa analysoidaan parhailaan ja raportti metsäpeuroista valmistuu loppuvuoden aikana. Alustavien tulosten perusteella voidaan osoittaa, ettei hankealue vaikuta kovin merkityksellisestä elinympäristöltä metsäpeuralle toisin kuin hankkeesta etäämmälle sijoittuva Haudannevan suoalue, jossa metsäpeuraa tavattiin huomattavasti enemmän kuin Hautakankaan-Harvankankaan alueella.

Hankealueen lähiympäristöön sijoittuu kolme Natura-aluetta: Haudannevan Natura-alue (SAC) noin 2,7 kilometriä alueesta luoteeseen, Kärsämäenjärvien Natura-alue (SAC/SPA) noin 2,7 km koilliseen ja Sammakkolammen metsien Natura-alue (SAC) noin 300 m itään. Yhteisviranomaisen on lausunut 17.11.2022 antamassa perustellussa päätelmässä, että kaikille kolmelle Natura-alueelle on tarpeen tehdä Natura-arviointi. Natura-arviointit tulee ottaa huomioon kaavaehdotusaineistoissa eikä hanke voi edetä osayleiskaavan hyväksymiskäsittelyyn ennen arviointien valmistumista. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut 25.1.2023 käydyssä viranomaisneuvottelussa, ettei Hautakankaan 1.vaiheen osalta tarvitse tehdä Natura-arviointeja, koska alueet jäävät kauas hankealueen ulkopuolelle. Hautakankaan-Harvankankaan

tuulivoimapuiston osalta on edelleen tarve laatia Natura-arviot, joita laaditaan parhaillaan osana osayleiskaavan ehdotusaineistoa. Hankekohtaisilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinneilla voidaan osoittaa, että tuulivoimaa voidaan sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan elinympäristöt otetaan huomioon suunnittelussa. Hautakankaan-Harvakankaan hankkeessa arvioidaan tarkasti vaikutukset metsäpeuroihin, niiden käyttämiin ekologiin yhteyksiin ja Natura-alueisiin.

Vaikutukset maakotkaan

Hautakankaan-Harvakankaan tuulivoimahanke sijoittuu kahden maakotkareviirin alueelle, joille on tehty useita selvityksiä hankkeen vaikutuksista. Voimat eivät sijoitu kuitenkaan kotkien ydinreviireille. YVA:n yhteydessä tehdyn kotkaselvitysten tulosten perusteella voimalamäärää ja -paikkoja on iteroitu sellaiselle tasolle, että maakotkalle aiheutuvat vaikutukset on voitu arvioida silloisissa molemmissa hankevaihtoehdoissa kohtalaiseksi. Kotkaselvitystä on päivitetty Hautakankaan-Harvakankaan kaavamenettelyn edetessä päivitettyillä voimalamäärällä, -sijoittelulla ja -korkeuksilla, josta FCG on laatinut raportin: Hautakankaan-Harvakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava, vaihe II – maakotkan vaikutusten arviointi, 2024. Päivitetyn raportin perusteella voidaan osoittaa, että molempien reviirien maakotkille aiheutuu korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia nykyisellä suunnitelmalla. Tämä osoittaa, ettei merkittäviä vaikutuksia kotkalle synny oikealla suunnittelulla, jossa on huomioitu riittävän suojapuskurin jättäminen pesien ympärille, huolellisella voimalapaikkojen ja -määrien suunnittelulla sekä huomioimalla kotkalle tärkeät elinympäristöt.

Lisäksi toisen reviirin kotkayksilölle asennettiin satelliittilähetin keväällä 2024, ja sen liikkeistä on kerätty tietoa. Aineiston kerääminen jatkuu vuoden 2024 loppuun, minkä jälkeen se analysoidaan. Tämän perusteella tehdään yhteisvaikutusanalyysi, joka kattaa kolme tuulivoimahanketta (Hautakangas-Harvankangas, Halmemäki ja Pilpangas).

Vaikutukset kulttuurimaisemaan

Tuulivoimaloiden vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan voidaan parhaiten lieventää voimaloiden sijoittelulla sekä voimaloiden korkeuksia pienentämällä. Hautakankaan kahden tuulivoimahankkeen yhteenlaskettua voimalamäärää on vähennetty ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen aiemmasta 53 voimalasta 42 voimalaan. Hankealueen länsiosassa voimalamäärä on vähentynyt kuudesta voimalasta kolmeen voimalaan, mikä on lisännyt etäisyyttä sekä pienentänyt huomattavasti maisemavaikutuksia Jokikylä-Ruhkaperän ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisemiin. Lähimmät voimat sijaitsevat kahden kilometrin päässä Jokikylä-Ruhkaperän arvoalueesta. Haapapuron arvoalueeseen matkaa on noin 7 kilometriä. Tämän lisäksi maisemavaikutuksia pienentää entisestään Hautakankaan ensimmäisessä vaiheessa rakennettavat voimat, joiden luvitettu kokonaiskorkeus on 250 metriä, kun suunnitteluvaiheessa niiden kokonaiskorkeus oli 300 metriä. Hautakankaan YVA:ssa tehtyä maisemavaikutusten arviointia tullaan täydentämään Hautakankaan-Harvakankaan osayleiskaavan laatimisen yhteydessä päivitettyllä voimalasijoittelulla, -määrällä ja -korkeuksilla toteuttaen uusi maisemaselvitys ja näkymäalueanalyysi sekä uudet havainnekuvat.

Yhteisvaikutukset

Hautakankaan-Harvakankaan tuulivoimahankkeella on yhteisvaikutuksia muiden vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa lähialueilla. Hankkeen vaikutukset tutkitaan Hautakankaan-Harvakankaan kaavaehdotuksessa huomioiden maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset sekä ottaen huomioon elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja alueiden käytön taloudellisuus. Yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoaliitynnän, hyödyntäminen useiden hankkeiden kesken parantaa suunnittelun taloudellisuutta.

Johtopäätökset ja muutosehdotus (Hautakankaan tuulivoima-alue)

Kuntakaavoituksen kautta tuulivoimahankkeen vaikutukset metsäpeuraan, maakotkaan, Natura 2000- verkostoon, ekoloogiseen verkostoon ja maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan sekä yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa tulee arvioida yksityiskohtaisesti, ja samassa yhteydessä hankkeen voimaloiden määrää ja hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioidaan selvitystuloksiin perustuen, jotka edustavat parasta mahdollista tietoa hankkeesta.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tulisi sisältää yleispiirteisemmän suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. ABO Energy katsoo, että Hautakankaan (tv-1 391) aluerajaus tulisi palauttaa kaavaluonnoskartan mukaiseksi. Aluerajausta ei tule rajata liian tarkasti ennen kuin Hautakankaan-Harvankankaan hankkeen kaikki selvitykset ja vaikutustenarvioinnit ovat valmistuneet.

Liekokylän tuulivoimapuistohanke, Pudasjärvi

Tausta ja suunnittelutilanne

ABO Energy suunnittelee yhteistyössä Tuulialfa Oy:n kanssa tuulivoimapuistoa Pudasjärvelle Liekokylän alueelle. Suunnittelualueena on tarkasteltu aluetta, joka on aiemmin vastannut Pudasjärven kaupungin Tuulivoimaohjelman 2030 (päiväty 9.12.2022) mukaisia potentiaalisia tuulivoima-alueita 13, 14 ja 15. Hankkeesta on jätetty kaavoitusaloitteet (Pohjoinen osa-alue ja Eteläinen osa-alue) Pudasjärven kaupungille marraskuussa 2023 ja hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvottelu on pidetty lokakuussa 2022. Puolustusvoimilta on saatu myönteinen lausunto hankealueelle 75 voimalalle.

Suunnittelualuetta on muokattu Pudasjärven kaupunginvaltuuston 22.5.2023 hyväksymän Tuulivoimaohjelman 2030 ja sen kriteeristön mukaisesti. Pudasjärven tuulivoimaselvityksen kohteet 13 ja 14 vastaavat Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksen (maakuntahallitus 21.6.2022) aluevarausten rajauksia (tv-.3, 520 ja 521). Luontoselvitykset on tehty hankealuerajauksia selvästi laajemmalla alueella. Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Liekokylän alueen tv-alueet on kuitenkin poistettu. Selvitysten perusteella hankealueelle olisi mahdollista rakentaa luonto- ja ympäristöarvot huomioiden noin 40 tuulivoimalaa. Voimaloiden määrä ja sijoittelu tarkentuvat luonnollisesti hankkeen jatkosuunnittelussa, jossa etsitään hankealueen puitteissa sellaiset voimaloiden rakentamispaikat, joista ei aiheudu liian suuria kielteisiä vaikutuksia minkään ympäristön osa-alueen kannalta.

Liekokylän hankealue vaihemaakuntakaavassa

Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa Liekokylän alueelle oli osoitettu kaksi tv- aluetta; ”tv-3: 521 Koirasuo” ja ”tv-3: 520 Korpisuo”. Vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa kyseiset alueet on kuitenkin poistettu maisemaan ja Natura-alueisiin liittyvillä perusteluilla. Poistettujen tv-alueiden tarkemmat perustelut on esitettyä alla:

”tv-3: 520 Korpisuo

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Karhusuo, Puolivälinsuo ja Iso Teerisuo. Alueen luoteispuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään alueeseen (MAALI).

Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueista ja luonnonrauhaal-
eista. Luonnoksessa osoitettu tv-alueen epäsopuustainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen pe-
rusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei osoiteta maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden
alueena.”

”tv-3: 521 Koirasuo

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita ku-
ten Puolivälinsuo ja Karhusuo. Alueen länsipuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja
Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon
kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään alueeseen (MAALI). Alue sijoittuu Litokairan
läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueista ja luonnonrauha-alueista. Luonnoksessa osoi-
tettu tv-alueen epäsopuustainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen
perusteella aluetta ei osoiteta maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.”

Luontoselvityksiä on tehty hankkeen YVA-konsultin (WSP) toimesta vuosina 2022 ja 2023, ja niissä on selvitetty luonto-
tyyppejä ja kasvillisuutta, linnustoa ja muuttolintuja sekä tiettyjä lajeja (mm. viitasammakko). Luontoselvitysten tulosten
perusteella yhtiön hankekehityksessä tekeillä oleva suunnitteluvaihe on voimasijoittelu, jossa valitaan tuulivoimaloille
luontovaikutusten kannalta mahdollisimman vähäisiä kielteisiä vaikutuksia aiheuttavat paikat. Samalla huomioidaan eko-
logisia yhteyksiä. Hankealue sijoittuu Natura-alueiden, luonnonsuojelualueiden sekä arvokkaiden lintualueiden (IBA-
, FINIBA- ja MAALI-alueet) ulkopuolelle. Hanketta koskevissa linnustoseelvityksissä ja niiden pohjalta suoritettavissa linnus-
tovaikutusten arvioinneissa tarkastellaan mahdollisia vaikutuksia linnustoalueisiin. Hankealue on kaukana lintujen pää-
muuttoreitistä, joka sijoittuu Pohjanlahden rannikon läheisyyteen.

Maisemavaikutukset

Tuulivoimahankkeissa voimaloiden maisemavaikutusten arviointi edellyttää näkymäanalyysia ja maisemaselvitystä, ja sitä
täydennetään mm. mallinnuksiin perustuvien havainnekuvin. Maisemavaikutuksia selvitetään mallintamalla voimaloiden
näkyvyyttä ja mm. välkettä voimaloiden ominaisuuksien ja suunniteltujen sijaintien perusteella. Maisemavaikutuksia, ku-
ten tuulivoimaloiden näkyvyyttä lähi- ja kaukomaisemassa, selvitetään osayleiskaavan siinä vaiheessa, kun alustavat voi-
malapaikat ovat tiedossa; eli yleensä kaavaluonnosvaiheessa.

Tuulivoimaloiden näkyvyys riippuu paitsi tuulivoimalan teknisistä ratkaisuista (mm. koko, väri, lentoestevalaistus) myös
voimalan sijoituspaikan ja katselupisteen täsmällisestä sijainnista, paikallisesta ja alueellisesta topografiasta, kasvillisuu-
desta ym. Näin ollen ABO Energyn näkemyksen mukaan maisemavaikutuksia esimerkiksi Litokairan Natura-alueelle ei
voida vielä tässä vaiheessa tuntea, koska voimalapaikkoja ei ole suunniteltu eikä näkymämallinnuksia tai muuta maisema-
vaikutusten arviointia siten ole voitu vielä tehdä. Näin ollen vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitetyt perustelut eivät
perustu asianmukaisesti selvityksiin. Meluvaikutusten osalta tilanne on sama. Vaikutuksia linnustoon arvioidaan vastaavasti
selvitystiedon perusteella voimaloiden tarkemmat sijainnit huomioiden ja tarvittaessa lajikohtaisesti.

Maisemavaikutuksia on mahdollista hallita eri keinoin, muun muassa voimaloiden sijoituksen jatkotarkasteluilla sekä maiseman kannalta kriittisten voimaloiden korkeuksia pienentämällä. Pimeään ajan näkymävaikutuksien merkittävää vähentämistä voidaan selvittää nykyisellään käytössä olevilla menetelmillä, kuten lentoestevalojen tutkaohjauksella.

Maakuntakaavan selvitysaineiston yhteydessä tehty kaavamainen näkyvyysanalyysi ei perustu todellisiin voimalapaikkoihin tai rakennettaviin voimaloiden ominaisuuksiin, eikä se siten ole kuin alustavasti suuntaa antava. Kyseisessä selvityksessä ei ole voitu huomioida niitä moninaisia keinoja, joilla maisemavaikutuksia voidaan lieventää. Osayleiskaava, jonka nojalla voimaloille voidaan myöntää rakennusluvut, tulisi perustumaan näihin tarkempiin suunnitelmiin. Näin ollen ABO Energy pitää perusteltuna, että suunnittelua voitaisiin jatkaa ja maisemallisten ja muiden vaikutusten osalta hyväksyttävä ratkaisu olisi mahdollista löytää.

Johtopäätös ja muutosehdotus (Liekokylän tuulivoima-alue)

MRL 9 §:n mukaan maakuntakaavan selvitykset voivat pohjautua maakuntakaavoituksen yhteydessä laadittaviin taikka jo olemassa oleviin, eri viranomaisien ja muiden tahojen muussa yhteydessä kokoamaan tutkimus- ja suunnitteluaineistoon. Hankkeen suunnittelu on vaiheessa, jossa aluetta koskevat luontoselvitykset on tehty ja voimaloiden sijoitusta on tarkasteltu huomioiden erityisesti luontoarvoja sekä ekologisia yhteystarpeita. Esimerkiksi voimaloiden maisemavaikutusten arviointi edellyttää näkymäanalyysejä ja maisemaselvitystä. Maakuntakaavan yhteydessä näitä ei ole laadittu, ja niiden laati- minen tulee tehtäväksi tuulivoimaosayleiskaavoituksen yhteydessä. Hankealue on tähän saakka laadittujen selvitysten perusteella ominaisuuksiltaan hyvin soveltuva tuulivoiman tuotantoon. Yksityiskohtaisempien ratkaisujen tulee perustua jatkoselvityksiin osayleiskaavoituksen yhteydessä.

MRL:n mukaiset maakuntakaavoituksen tehtävät huomioiden maakuntaliiton ei tule tehdä ratkaisuja, jotka vaikeuttavat Pudasjärven kaupungin kaavoitusmonopolin piiriin kuuluvien tavoitteiden toteuttamista tai ovat vastoin Pudasjärven kaupungin ilmaisemia kaavoituksellisia päämääriä. Maakuntaliiton tulee MRL:n mukaisesti huomioida Pudasjärven kaupungin esittämät tavoitteet ja suunnitelmat alueiden tuulivoimapotentiaalin kehittämiseksi. Käynnissä olevien tuulivoimahankkeiden sisällyttäminen maakuntakaavaan tuulivoimala-alueina turvaa tällöin edellytyksiä hankkeiden jatkokehittämiseksi kuntasatasalla, eikä aiheuta tarpeetonta epävarmuutta hankkeiden suunnittelun edistämiseksi.

Näin ollen ABO Energy katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa mukana olleet Liekokylän alueen kaksi tv- aluetta ("tv-3: 521 Koirasuo" ja "tv-3: 520 Korpisuo"), sekä Pudasjärven kaupungin Tuulivoimaohjelmassa 2030 esitetty pohjoinen alue (alue numero 15) tulee sisällyttää hyväksyttävään vaihemaakuntakaavaan.

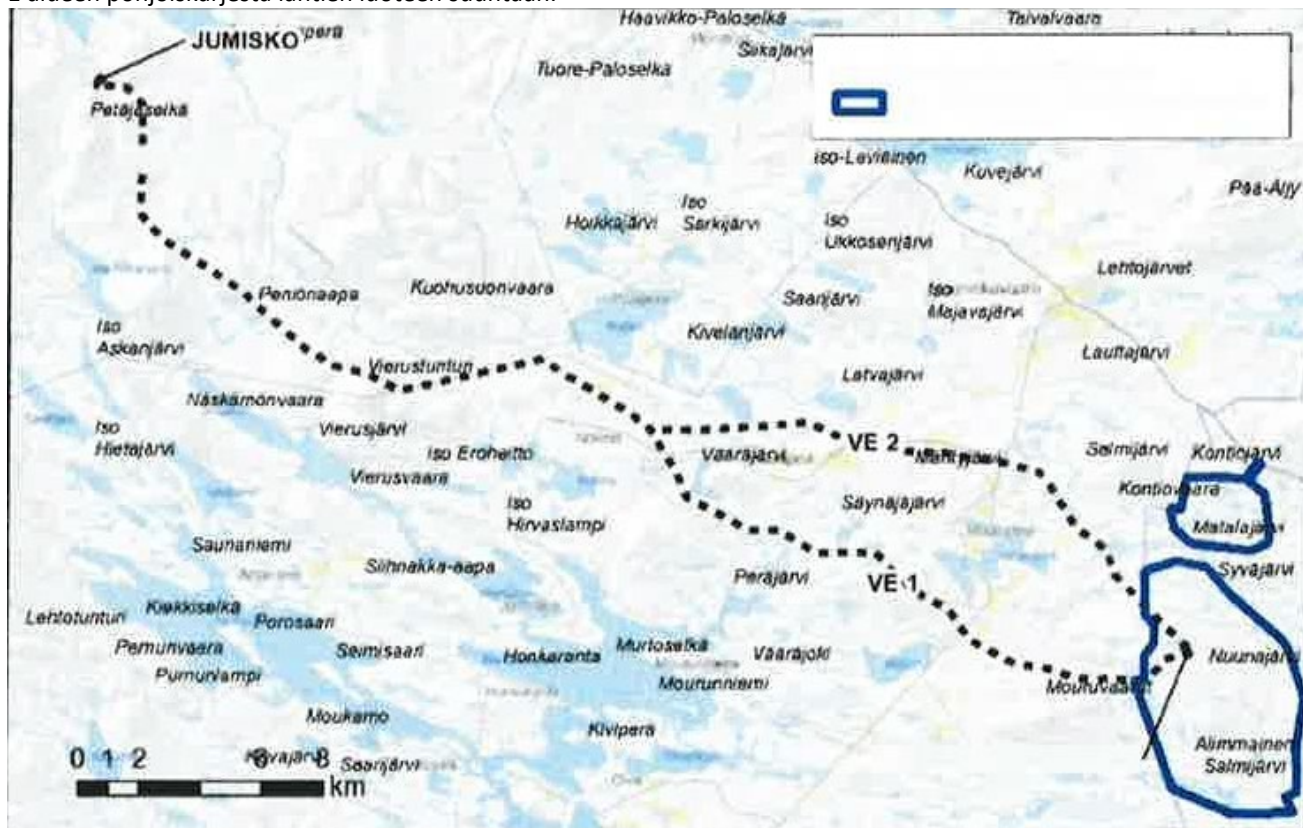
ABO Energy pitää oleellisena, että sen jättämä muistutus huomioidaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkokäsittelyssä.

Liitteet

Liite 1. Metsäpeurojen kevätvaellus Välikankaan tuulivoimapuiston alueella 2024

<p>Liite 2. Uljuan tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnin koostetaulukko</p> <p>Liite 3. Päiväpetolinturaportti Uljua - vain viranomaiskäyttöön (salassa pidettävä)</p> <p>Liite 4. Uljuan YVA-selostus_ kpl 24_Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus</p> <p>Liite 5. YM Tiedoksi 9.9.2024</p>	
<p>EPV Energia Oy / ryhmäpäällikkö Ari Soininen (saatu sähköpostitse 21.10.2024) Rajakiiri Oy:n ja EPV Energia Oy:n puolesta</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liitto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava Alue tv-2 213 Maanahkiainen Alue tv-1 367 Maaninka</p> <p>Kaava aineistossa esitetään tuulivoima-alueiden sekä aurinkovoima-alueiden sähköverkoista, että; liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.</p> <p>Yhtiöiden näkemyksen mukaan maakuntakaava-aineistoissa tulisivain suositella sähkönsiirtoon liittyviä asioita, sillä sähkönsiirtoasioita ohjataan jo vahvasti muulla lainsäädännöllä. Yhteispylväät ovat mahdollisia vain hankkeissa, jotka etenevät samalla aikataululla, mutta niissäkin toiminnan aikainen huolto voiolla hankalaa yhteispylväiden käytössä erilaisista keskeytystarpeista tai mahdollisuuksista johtuen.</p> <p>Alue tv-2 213 Maanahkiainen (Rajakiiri Oy) Alueen meritulihankkeista osaan on piirretty kaavakarttaan liittymä sähköverkkoon ja osaan ei. Kaikki hankkeet tarvitsevat sähköverkkoliittymän. Hankkeiden alkuvaiheessa ei pystytä määrittämään merikaapelien tarkkaa rantautumispaikkaa, joten maakuntakaavaan ei tulisi merkitä sähkönsiirron reittejä kapeilla viivoilla (ehkä vain hankealueelta ulos osoitettava nuoli kohti mannerta), koska ne voidaan helposti tulkita ohjeellisiksi reiteiksi.</p> <p>Alue tv-1 367 Maaninka (EPV Tuulivoima Oy) Alueen hankkeen nykyinen nimi on Nuunajärven tuulipuisto, koska alueelta on rajautunut pois Maaningan pohjoisosan alue ja painopiste on keskittynyt Nuunajärven lähialueelle. Yhtiö haluaa nostaa muistutuksessaan esiin, että Nuunajärven hankkeella on puolustusvoimien antama hyväksyntä, joka on olennainen kaikkien tuulivoimahankkeiden toteutuskelpoisuuden kannalta.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Vaikka sähkönsiirtoa ohjataan vahvasti lainsäädännöllä, niin se koskettaa kuitenkin monia maanomistajia, vakituista asutusta ja mökkiläisiä sekä pirstoo mm. yhtenäisiä metsä-, pelto- ja luontoalueita. Eräiden sähköasemien ja liityntäpisteiden läheisyydessä kasvava tuulivoimaloiden liityntälinjojen määrä on noussut merkittävän suureksi. Yhteistyössä alueen ihmisten kuin muiden toimijoiden kanssa suunnitellut liityntäjohtot ja -kaapelit vähentävät koettuja haittoja, lisää niiden sosiaalista hyväksyttävyyttä ja tuo varmaan myös synergiaetuja. Hankkeiden eriaikaisuus on ongelmalista.</p> <p>Voimajohtojen yhteystarpeita ei tuulivoimahankkeiden osalta merkitä vaihemaaakuntakaavakartalle toisessa ehdotusvaiheessa. Kantaverkon- ja alueverkon piytkän aikavälin yhteystarpeet osoitetaan kaavakartalle suorina viivoina aiemmasta poiketen.</p>

Alueelta 367 tv-1 alueelta Posion suuntaan piirretty voimajohto on virheellinen / puutteellinen. Voimajohto tuulivoima-alueelta tulisi esittää ainakin voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiselostuksen vaihtoehdon VE 2 suuntaan, eli tv-1 alueen pohjoiskärjestä lähtien luoteen suuntaan.

Kuva 1. Voimajohdon YVA-selostuksen reittivaihtoehdot (Maaningan tuulivoimapuisto Jumisko 110 kV:n voimajohtohanke)

Ilmatar Energy Oy / hankekehitysjohtaja Jussi Heikkinen, 24.10.2024

Ilmatar Energy Oy:n mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotuksesta

Ilmatar Energy Oy haluaa antaa mielipiteensä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotuksesta. Ilmattarella on käynnissä tällä hetkellä lukuisia tuulivoimahankkeita Pohjois-Pohjanmaan alueella, jotka ovat tulossa myös Ilmattaren omistukseen. Ilmattaren suunnittelemien hankkeiden yhteenlaskettu investoinnin arvo Pohjois-Pohjanmaan alueelle on yhteensä yli miljardi euroa, ja ne tarkoittavat toteutuessaan suorina työllisyysvaikutuksia satoja

Vastine:
Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

henkilötyövuosia ja vuosittaisia miljoonien eurojen kiinteistöveroja seudun kunnille. Tässä lausunnossa esitämme alkuun yleiset huomiot kaavaehdotuksesta liittyen tuulivoimahankkeiden kehitykseen sekä lopuksi kohdekohtaisia huomioita liittyen Ilmattarella hankekehityksessä oleviin alueisiin. Lisäksi Ilmatar haluaa lausua aurinkoenergian tuotantoon liittyvästä kaavamääräyksestä, sillä aurinkoenergia on osa Ilmattaren energiantuotantovalikoimaa. Ilmatar on ensimmäinen energiayhtiö Suomessa, joka on tehnyt investointipäätöksen ja käynnistänyt rakentamisen teollisen mittakaavan aurinkoenergiahankkeessa vuonna 2022.

Yleistä

Ilmatar varautuu maatuulivoimahankkeidensa suunnittelussa tällä hetkellä teknologian kehittymiseen myös tulevaisuudessa, jolloin maakuntakaavoituksen aikajänne huomioiden on syytä varautua kokonaiskorkeuksien kasvussa jopa 350 metriin. Tällöin voimalan napakorkeus olisi noin 225 metriä ja roottorin halkaisija 250 metriä. Tällainen tuulivoimala vaatii tuulenottoalueeseen 1,5 kilometriä suunnittelualan päätuulensuuntaan nähden ja noin kilometrin sivutuulensuuntaan nähden.

Tällaiset tulevaisuuden tuulipuistot ovat monilta vaikutuksiltaan erilaisia verrattuna jo toteutuneisiin tuulipuistoihin: voimaloiden harvempi sijoittelu johtaa mm. siihen, että tuulipuiston sisällä voimaloiden välisellä alueella tuulivoimaloiden aiheuttama keskiäänitaso on aiempaa matalampi eli alueet ovat hiljaisempia. Lisäksi voimaloiden kasvavat etäisyydet toisistaan tarjoavat linnuille ja nisäkkäille aiempaa laajempia voimaloista vapaita lentoreittejä/ekologisia yhteyksiä tuulipuiston sisällä. Voimaloiden harvempi sijoittelu mahdollistaa myös erilaisten arvokkaiden luontokohteiden huomioimisen tuulipuistojen yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä, jolloin yksittäisten, pienialaisten luonnonsuojelualueiden tai lajiesiintymien vuoksi ei ole perusteltua karsia jatkotarkastelusta laajempia, muutoin tuulivoimalle soveltuvia alueita.

Lisäksi on huomioitava viimeaikaiset käännteet kansainvälisessä turvallisuus- ja energiapolitiikassa, minkä vuoksi kaikkia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita tulee tarkastella ennakkoluulottomasti, eikä maakuntakaavoituksella tule rajoittaa uusiutuvan kotimaisen energian rakentamismahdollisuuksia. Puuttuva maakuntakaavamerkintä rajoittaa useissa tapauksissa hankekokoja, mikä ei ole resurssitehokasta, sillä tuotettua megawattia kohden joudutaan rakentamaan enemmän ympäristöhaittoja aiheuttavia sähkönsiirtolinjoja.

Maakuntakaavan yleiset suunnitteluperiaatteet

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen yleisten suunnitteluperiaatteiden mukainen seudullisesti merkittävän ja vaihemaakuntakaavassa osoitettavan tuulivoimaloiden alueen raja on vähintään kymmenen tuulivoimalaa. Kaavaluonnosvaiheessa seudullisesti merkittävälle alueelle olisi voinut sijoittua seitsemän tuuliturbiinia, eli toisin sanoen ilman merkintää olisi toteutettavissa vain kuuden turbiinin hankkeita. Ilmatar toteaa, että seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen rajan nosto kymmeneen voimalaa on toivotunlaista kehitystä ja se huomioi Ilmattaren kaavaluonnosvaiheessa antaman palautteen. Nyt raja-arvo mahdollistaa pienempien hankkeiden suunnittelun pohjautuen hankekohtaisiin tarkempiin selvityksiin ja yksityiskohtaisempaan kuntakaavoitukseen niiden pohjalta.

Tämä on tärkeää, sillä maatuulivoiman suunnittelua ja rakentamista rajaava liian pieni raja-arvo rajaa kaavassa osoitetun tuulivoima-alueiden ulkopuoliset alueet pois tuulivoimarakentamisesta hyvin pitkäksi aikaa. Koska kaavaehdotuksessa osoitetut alueet perustuvat tällä hetkellä vallitsevaan näkemykseen, suunnittelumääräys ei ota huomioon esimerkiksi sähkönsiirtoverkon kehittymistä, mikä voi avata uusia mahdollisuuksia toteuttaa tuulivoimahankkeita alueille, joille niitä ei

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

ole nyt kaupallisessa mielessä järkevää suunnitella. Toisaalta kaikki kaavaehdotuksessa osoitettavat tuulivoima-alueet eivät välttämättä ole toteutettavissa tarkemman suunnittelun perusteella tai kuntapoliittisten päätösten vuoksi, jolloin maakuntaan ei ole mahdollista kehittää sitä määrää tuulivoimaa, joka maakuntakaavassa on tavoitteena.

Ilmatar kuitenkin huomauttaa, että nykyään markkinaehtoisia tuulipuistoja suunniteltaessa kymmenen turbiinin muodostama kokonaisuus alkaa olla useissa tapauksissa taloudellisen kannattavuuden alarajalla. Etenkin Pohjois-Pohjanmaalla, jossa tuulivoimaa on jo rakentunut paljon ja se on olemassa oleva maisemaelementti useimmissa kunnissa, uusien hankkeiden osalta alle 20 turbiinin kokonaisuuksia ei Ilmattaren näkemyksen mukaan voi pitää erityisesti maakunnallisesti merkittävinä, vaan ne ovat tyypillisiä kuntatason hankkeita. Ilmatar toivoo, että maakuntakaavassa keskityttäisiin selkeästi ainoastaan maakunnallisesti merkittäviin tuulivoimahankkeisiin, ja näiden ohjaamisen osalta keskityttäisiin aiempaa isompien uusien kokonaisuuksien ohjaamiseen.

Ilmatar haluaa esittää huolensa myös Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan nähtävillä olevan ehdotusvaiheen ohjausvaikutuksen toteutumattomuudesta. MRL 4 §:n mukaan maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella ja alueiden käytön suunnittelujärjestelmän keskeisenä periaatteena toimivan ohjausvaikutuksen mukaisesti suunnittelun taso ja tarkkuus täsmentyy yksityiskohtaisemmissa yleis- ja asemakaavoissa, joista vastaavat kunnat. Nyt nähtävillä olevassa vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa ei ole huomioitu maakunnassa sijaitsevia useita pitkälle kuntakaavoituksessa edenneitä tuulivoimahankkeita ja niiden yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Tuulivoiman osalta erityisesti vaihemaakuntakaavaehdotuksen luontovaikutusten arvioinneissa ei ole huomioitu maakunnassa jo useiden kuntien yleiskaavoituksessa pitkälle ehtineiden tuulivoimahankkeiden osalta tehtyjä hankekohtaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Nykyisellään nähtävillä oleva ehdotusvaihe tukeutuu erityisesti luontovaikutusten osalta maakuntakaavoituksen ohjausvaikutusperiaatteen vastaisiin lajikohtaisiin tulkintoihin ja niiden tautalla oleviin keskeneräisiin selvityksiin ja ohjeistuksiin, joka johtaa siihen, että maakuntakaavan ohjausvaikutus ei toteudu. Ilmatar pitää erittäin ongelmallisena, että nyt nähtävillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava tulee rajoittamaan maakunnassa tuulivoimahankkeiden suunnittelua ja rakentamista pitkälle tulevaisuuteen. Nähtävillä oleva kaavaehdotus rajoittaa kuntien niille kuuluvaa toimivaltaa päättää oman kuntansa maankäytöstä perustuen hankekohtaisesti tehtäviin selvityksiin ja niihin perustuvaan yksityiskohtaisempaan yleiskaavoitukseen.

Luontovaikutusten osalta Ilmatar haluaa esittää erityisen huolensa nähtävillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan maakotkaan ja metsäpeuraan liittyvistä vaikutusten arvioineista ja niiden taustalla käytetyistä selvityksineistä. Maakuntakaavan ehdotusvaiheen valmistelussa toteutetussa Natura-selvityksessä viitataan maakotkan osalta Ympäristöministeriössä vuoden 2024 aikana valmistelussa olleeseen selvitysluonnokseen (Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa) ja vaikutuksia maakotkaan on vaihemaakuntakaavassa arvioitu selvitysluonnoksen mukaisen törmäysriskiraja-arvon mukaisesti. Esimerkiksi Metsähallituksen törmäysmallinusuohjeistuksessa käytetyt voimaloiden tekniset ominaisuudet (kierrosnopeus, lavan maksimileveys, lapakulma ym.) eivät vastaa tuotannossa olevien tai suunniteltujen tuulipuistojen ominaisuuksia, vaan tuottavat törmäysriskistä yliarvioita. Luonnoksesta saadun palautteen ja todettujen puutteiden vuoksi maakotkaa koskevan uuden suunnitteluohjeen valmistelu on Ympäristöministeriön toimesta keskeytetty syksyllä 2024 ja ministeriö on todennut, ettei keskeneräistä luonnosta tule käyttää viranomaispäätösten tukena.

Ympäristöministeriön maakotkaa koskevassa selvitysluonnoksessa esitetty törmäysriskiraja-arvo on muokannut nähtävillä olevan vaihemaakuntakaan mukaisia tuulivoimaloiden alueita (tv-1) ja näin ollen MRL 9.1 § vastainen.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tv-1-alueiden rajauksien muodostamisessa on Natura-selvityksen mukaisesti hyödynnetty metsäpeuran tärkeiden elinalueiden rajauksia. Natura-selvityksen metsäpeuran osalta on sovellettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) suositusta (Toivanen et al. 2023 tutkimus) 5 kilometrin häiriöttömästä vyöhykkeestä metsäpeuran tärkeiden elinalueiden osalta sekä porotutkimuksia. Ilmatar huomauttaa, että metsäpeuran Luke:n esittämä metsäpeuran häiriötön puskurivyöhyke on vain suositus, eikä sitä tule käyttää maakuntakaavatasoisen suunnittelun tukena. Vaikutukset metsäpeuraan tulee selvittää hankekohtaisesti kuntakaavoituksen yhteydessä tehtävissä selvityksissä ja niiden perusteella tehtävissä vaikutusten arvioinneissa.

Ilmatar toteaa, että edellä mainittujen syiden vuoksi nähtävillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus tulee palauttaa uudelleen ehdotusvaiheen valmisteluun ja ehdotuksesta tulee järjestää uusi kuuleminen. Vaihemaakuntakaavasuunnittelun tulee täyttää MRL:n vaatimukset ja perustua vain vahvistettuihin suunniteluohjeistuksiin.

Maakuntakaavan määräykset

Linnustoalueiden huomioimista koskeva määräys on liian ympäripyöreä ja johtaa epäselvään tilanteeseen kaavoituksen kannalta. ("Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja."). Määräyksessä ei tarkemmin määritellä minkä tasoista alueen tärkeydestä (valtakunnallinen – maakunnallinen – paikallinen) on kyse, ja koskeeko merkintä kaikenkokoisia tuulivoimahankkeita maakunnan alueella.

Erilaisten alueiden hyväksyttävyyden tuulivoimarakentamisen kannalta tulee aina perustua vaikutusten arviointiin. Mikäli tuulipuisto on tehtävissä huolellisten selvitysten ja tieteelliseen tutkimukseen perustuvan vaikutusten arvioinnin perusteella linnustoarvoja heikentämättä, ei asiaa tulisi muutoin kaavamääräyksillä ohjata. Tällöin periaate olisi yhtenevä esimerkiksi Natura 2000 -verkoston osalta, joiden osalta kaikki toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti sallittuja, mikäli ne eivät todennäköisesti aiheuta merkittävää heikennystä suojeluperusteiden kannalta. Koska maakuntakaavassa on osoitettu alueet seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueille, kyseisen alueen osoittamisessa on tehty jo harkintaa linnustoarvojen osalta. Tämän vuoksi linnustoalueiden huomioimista koskeva määräys on turha, sillä MRL mukaisesti osayleiskaavoituksen sisältövaatimukseen sisältyy muutoinkin velvoite luontoarvojen vaalimisesta.

Aurinkovoiman suunnittelumääräys: seudullisesti merkittävän hankkeen kokoluokkaa ei ole määritelty, jolloin suunnittelumääräyksen kohdentuminen on epäselvä. Määräyksessä viitataan teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoalueisiin, minkä rajana joidenkin määritelmien mukaisesti pidetään kaikkia nimellisteholtaan yli 5 MW aurinkovoimaloita. Tällainen aurinkovoimahanke ei ole seudullisesti merkittävä ja näin ollen suunnittelumääräys vaatii täsmentämistä.

Aurinkovoimaa koskevan suunnittelumääräyksen mukaan aurinkovoimaloiden sijoittamista on vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille. Ilmattaren näkemyksen mukaisesti vaihemaakuntakaavan aurinkovoimaa koskevassa suunnittelumääräyksessä ei tule rajoittaa aurinkovoiman sijoittamista metsätalousvaltaisille alueille, vaan metsätalouden käytössä

Seudullisesti merkittävän tai teollisen mittakaavan aurinkovoima-alueen kokoluokkaa ei ole määritelty valtakunnallisesti. Ympäristöministeriöllä on valmisteilla aurinkovoimaa ohjaava opas.

olevien alueiden osalta maankäytön muutoksen vaikutukset tulee selvittää hankekohtaisten selvitysten avulla ja maankäyttö ratkaista kuntakohtaisessa päätöksenteossa.

Kohdekohtaiset huomiot

Oulun Kotaselkä

Kotaselän tuulivoimahankkeen kehityksestä vastaa Ouluun rekisteröity Ilmattaren omistama Ilmatar Kotaselkä Oy. Kaavaehdotuksessa Kotaselän alueelle on osoitettu n. 8 km² kokoinen tuulivoima-alue (tv-513). Alue on pienentynyt kaavaluonnokseen verrattuna pohjoisosasta, johtuen mm. kaavoitusprosessissa arvioiduista vaikutuksista Yli-lin taajamaan sekä arkeologiseen esihistoria- ja kulttuurikeskus Kierikkiin.

Kotaselän YVA- ja kaavaselvitysten perusteella tuulivoimaloiden alue on mahdollista toteuttaa maakuntakaavarajaa laajempaan. Ilmatar on rajannut voimaloita etäämmäs Yli-lin taajamasta ja arkeologiseen esihistoria- ja kulttuurikeskus Kierikistä viranomaisten ja osallisten vaatimuksesta eli hankealueen pohjoisosa on jätetty tuulivoimaloista vapaaksi. Ilmatar kuitenkin toivoo, että maakuntakaavalla mahdollistetaan pitkän tähtäimen suunnittelu tulevaisuudessa myös hankealueen pohjoisella alueella.

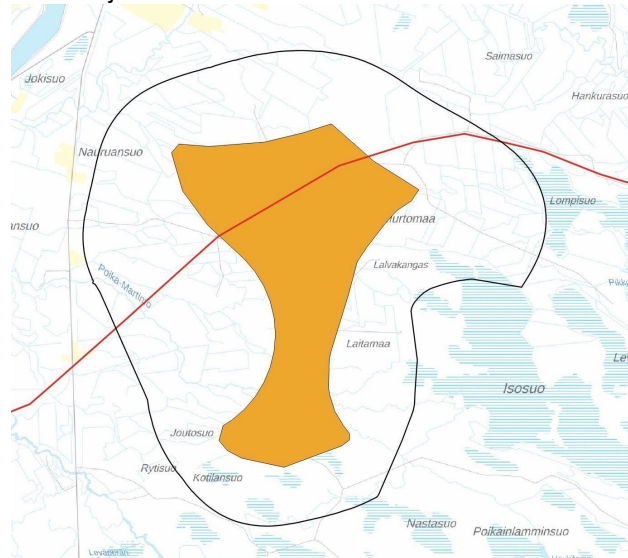
Selvitystemme pohjalta myös alueen länsi-, etelä- ja itäosat ovat potentiaalista tuulivoimatoiminnalle maakuntakaavaehdotusta laajemmalla alueella. Idässä osayleiskaavarajassa on huomioitu valtakunnallisesti arvokkaan linnustoalueen raja ja lännessä tarvittavat etäisyydet asutukseen ja maisema-alueisiin. Eteläosaan maakuntakaavaehdotuksen kapeaan tv-1 merkintään vaikuttaa tällä hetkellä kaksi maanmittauslaitoksen karttapohjalla näkyvää lomakiinteistöä. Toinen kiinteistö ei ole olemassa Oulun kaupungin kiinteistörekisteritiedoissa, ja toisen kanssa olemme käymässä hyvässä hengessä keskusteluita. Muita merkittäviä rajoitteita alueen eteläosan kehittämiseksi ei ole. Maakuntakaavalla, joka ohjaa maankäyttöä vuosikymmeniksi, ei tulisi rajoittaa maankäyttöä yksittäisiin rakennuksiin pohjautuen, koska tilanne voi hyvin nopeassa aikataulussa muuttua. Laajentamalla tv-aluemerkintää, alue luo paremmat edellytykset alueen hyödyntämiselle puhtaan energian tuottamiselle valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti mahdollisimman laajassa kokonaisuudessa.

Oulun kaupunginhallitus on asettanut vireille maakuntakaavaehdotuksessa osoitettua aluetta laajemman tuulivoimaosayleiskaava-alueen. Oulun kaupungin tahtotila on siis hyödyntää alue laajemmassa mittakaavassa. Tarkemmat selvitykset jatkuvat kaavoituksen ja sen yhteydessä tehtävän YVA-selvityksen aikana ja pystymme voimallasijoittelussa ottamaan huomioon selvitysten tulokset. Ilmatar on laatinut hankealueella kattavasti maanvuokrasopimuksia. Hankealueen maanomistajat järjestäytyivät, ja esittivät alueen maanomistajille Ilmatarta alueen tuulivoimatoimijaksi, näin ollen Ilmattarella on maanomistajien puolelta vahva mandaatti hankkeen kehittämiseen.

Kotaselän alue on täysin poikkeuksellinen Suomen nykyisen sähkösiirtokapasiteetin kannalta, sillä alueen läpi on jo rakennettu 2x110 kV voimajohtolinja (Pahkakosken Energia Oy / Pahkakosken tuulivoima-alueen voimajohto), joka mahdollistaa koko potentiaalisen sähköntuotannon siirtämisen valtakunnan verkkoon Isokankaan sähköaseman kautta ilman, että tarvitsee rakentaa uutta sähkösiirtoyhteyttä.

Kotaselän tuulivoima-alue tv-1 513 on yksi niistä energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN tuulivoimaloiden alueista, jotka poistuvat maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa mm Natura-alueisiin kohdistuvien suurien riskien vuoksi. Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat läheiseen Poikainlammit-Karhusuon Natura-alueeseen, petolinnuston ja erityisesti piekanan muuttoreittiin.

Lausunnonaan Ilmatar esittää, että kaavaehdotuksessa esitetyn tv-1 alueen rajausta laajennetaan tässä esitetyn laajemman rajauksen mukaiseksi. Rajauksen laajentaminen perustuu käynnistettyyn tuulivoimaosayleiskaavoitukseen Oulun kaupungissa vuonna 2021, ja alueen hanketta tukevaan jo rakennettuun sähkönsiirtoratkaisuun. YVA- ja kaavatyötä varten laadituissa laajoissa selvityksissä ei ole tullut ilmi sellaisia ympäristönäkökohtia, jotka eivät mahdollistaisi alueen kehittämistä laajemmaksi tuulivoima-alueeksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

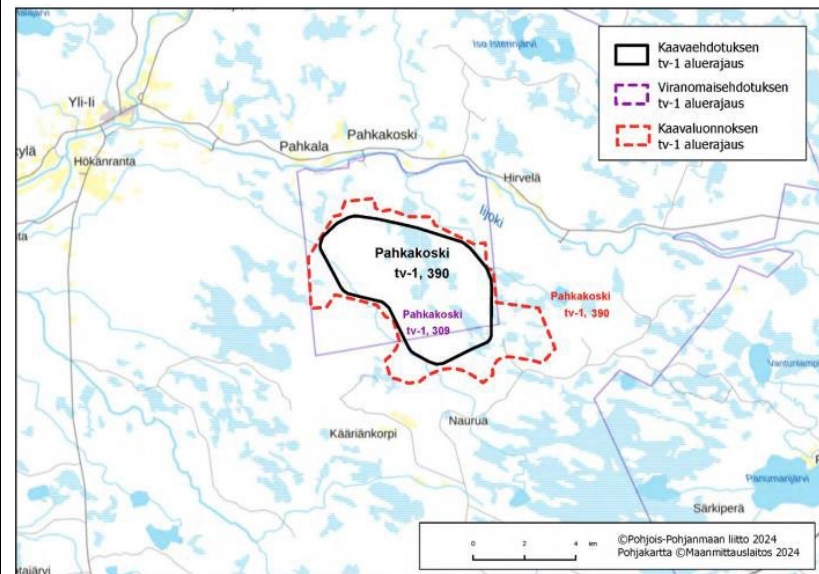
Kuva 1. Ilmattaren esittämä laajempi tv-1 rajaus Kotaselästä (musta), missä on huomioitu tiedossa olevat ympäristörajoitteet, sekä Oulun kaupungin edellyttämä etäisyys Yli-lin taajamaan. Keltaisella on maakuntakaavaehdotuksen mukaisen aluerajaus (tv-513) ja punaisella olemassa oleva 2x110 kV voimalinja.

Oulun Iso Pihlajasuo

Ilmatar Energy Oy omistaa Iso Pihlajasuon hankkeen, jota Pahkakosken Energia Oy kehittää. Iso Pihlajasuon osayleiskaavoitus on parhaillaan käynnissä Oulun kaupungissa ja YVA-menettely on päättynyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Lin enklaavin eteläpuolella oleva tv-alue (tv-1, 390 Pahkakoski) on pienentynyt huomattavasti kaavaluonnoksen mukaisesta rajauksesta Iso Pihlajasuon osalta.

Iso Pihlajasuo tulee siirtämään sähkön maakaapelia pitkin rakenteilla olevan Pahkakosken tuulivoimapuiston sähköasemalle, josta energia siirretään jo rakennettua 2x110 kV voimajohtolinjaa (Pahkakosken Energia Oy / Pahkakosken tuulivoima-alueen voimajohto) pitkin. Tämä mahdollistaa koko potentiaalisen sähköntuotannon siirtämisen valtakunnan verkkoon Isokankaan sähköaseman kautta. Näin jo olemassa oleva voimalinja saadaan hyödynnettyä, ilman suuria rakennustoimenpiteitä voimalinjojen osalta.

Lausuntonaan Ilmatar esittää kaavaluonnoksen mukaisen tv-aluearajauksen palauttamista suunnitteluun Iso Pihlajasuon hankealueen osalta. Tällöin jo olemassa oleva voimajohtoyhteys tulee hyödynnettyä kokonaisuudessaan sekä tuulivoima sijoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti suuremmiksi yhtenäiseksi kokonaisuuksiksi. Hankkeeseen ympäristövaikutusten arviointiprosessissa jo selvitetty ympäristövaikutukset otetaan huomioon, ja voimalasijoittelu suunnitellaan niin, ettei merkittäviä vaikutuksia aiheudu.

Kuva 2. Ilmatar esittää Pahkakosken tv-1 rajaukseksi kaavaluonnoksen mukaista rajausta.

Merijärven ja Oulaisten Kettukangas

Kettukankaan tuulivoimahankkeen kehityksestä vastaa Merijärven kuntaan rekisteröity Ilmattaren 100% omistama Ilmatar Merijärvi Oy. Sekä Merijärven kunta että Oulaisten kaupunki ovat käynnistäneet tuulivoimaosayleiskaavojen laadinnan alueelle.

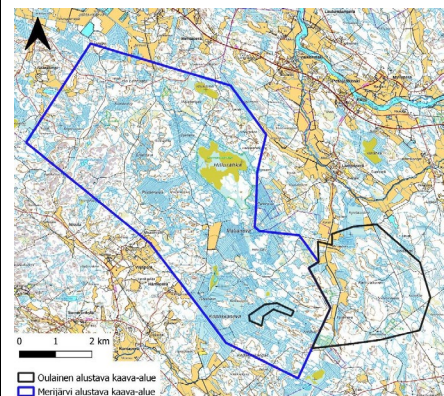
Kaavaehdotuksessa tv1-alue Hirvisalo-Pieni Valkonen on supistettu niin, että vain murto-osa voimaloista olisi maakuntakaavan mukaan mahdollista toteuttaa. Tällä olisi suoraa vaikutusta hankkeen kannattavuuteen ja investoitavuuteen, sillä sähkönsiirron kustannukset jäävät silloin suhteessa voimalamäärään todella suuriksi. Maakuntakaava on yleispiirteinen, pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä. Tuulivoimahankkeen alue selvitetään YVA-menettelyssä tarkemmin joten ei ole tarkoituksenmukaista rajata potentiaalista aluetta pois maakuntakaavasta ennen, kuin on saatu YVA-menettelyn tuloksia selville.

Maakuntakaavassa laadittujen selvitysten perusteella alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat mm. maakunnallisesti arvokkaaseen Hirvisuon maisema-alueeseen ja Natura-alueeseen, Kierikkiin, maakotkareviiriin ja muuhun linnustoon. Tuulivoimaloiden alueeseen tv-1 390 Pahkakoski ei tule rajausmuutoksia.

Ilmatar on tehnyt esiselvityksiä alueella vuodenvaihteesta 2022 lähtien ja tunnistanut suuremman alueen, joka ulottuu Hillurahkan luonnonsuojelualueen luoteispuolelle asti niin, että Hillurahkan pystyttäisiin pitämään luontoarvot huomioiva etäisyys voimalasijoittelussa. Ilmattarella on maanvuokrasopimukset laadittuna hyvin kattavasti kaavoitettavan alueen maanomistajien kanssa, mikä kuvastaa paikallisten maanomistajien vahvaa tahtotilaa merkittävän kokoisen tuulipuiston toteuttamiseksi. Myös Merijärven kunnanvaltuusto sekä Oulaisten kaupunginvaltuusto ovat hyväksyneet maakuntakaavan ehdotuksessa osoitettua aluetta laajemman rajauksen mukaisen kaava-aloitteen, joten tahtotila laajan tuulipuiston selvittämiseksi on vahva. Tarkemmat selvitykset jatkuvat kaavoituksen ja sen yhteydessä tehtävän YVA-selvityksen aikana ja pystymme voimalasijoittelussa ottamaan huomioon selvitysten tulokset.

Ilmatar on myös selvittänyt alueen luoteisosassa sijaitsevien loma-asuntojen tilannetta ja neuvotellut niiden omistajien kanssa. On ilmeistä, että maakuntakaavan ehdotuksessa osoitettu tuulivoima-alueen aluerajaus on jäänyt liian pieneksi sen vuoksi, että tietyt rakennukset on tulkittu suunnittelua rajoittaviksi vapaa-ajan asunnoiksi, vaikka näin ei ole. Peränevän kartassa merkitty loma-asunto ei ole asuttu, ja rakennuksen käyttötarkoitus on muutettu niin, ettei se ole enää loma-asunto mikä mahdollistaa laajemman yhtenäisen alueen luoteeseen niin, että etäisyys Hillurahkan luonnonsuojelualueeseen säilyy. Sama koskee Leinosen asuinrakennus, jonka käyttötarkoitus on sekin muutettu, mahdollistaen laajemman alueen Oulaisten puolella. Vapaa-ajan ja vakituisesta asutuksesta säilyy 1,5 km etäisyys voimaloihin ja yhtenäisempiin lähikyliin selvästi enemmän. Tälle Ilmattaren selvityksessä olevalle alueelle olisi mahdollista sijoittaa maksimissaan 29 tuulivoimalaa ja näin kasvattaa alueen tuulivoimatuotantopotentiaalia merkittävästi esitetystä 70 MW:sta yli 200 MW:iin. Tätä potentiaalia ei kannata maakuntakaavatasolla rajata pois.

Näistä syistä Ilmatar esittää, että kyseinen alue tulisi kokonaisuudessaan merkitä maakuntakaavaehdotukseen tv-1 alueeksi, Oulaisten ja Merijärven puolelta koko kaavoitusaloitteiden laajuudessa. Laajempi kokonaisuus on sähkönsiirron toteutuksen kannalta kokonaistaloudellisesti edullisempi, koska samalla siirtoyhteydellä saadaan siirrettyä enemmän sähköä. Lisäksi suurempi kokonaisuus mahdollistaa enemmän vaihtoehtoja sähkönsiirtoyhteyden toteutuksessa, jolloin on mahdollista kiertää tiettyjä häiriytyviä kohteita.

Kuva 3. Merijärven kunnan sekä Oulaisten kaupungin alustavat kaava-alueet. Ilmatar esittää alueiden merkitsemistä tuulivoima-alueiksi kokonaisuudessaan maakuntakaavaan.

Maakuntakaavassa osoitetun tv-1 510 (Hirvisalo-Pieni-Valkosen) alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaaseen Petäjäskosken kulttuuri- maisema-alueeseen ja asutukseen, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, Hillurahkan suojelualueeseen, suteen ja yhteisvaikutuksiin muiden tuulivoima-alueiden kanssa.

Näillä perusteluilla aluetta ei ole voitu rajata nykyistä laajemmaksi. Tarkemmassa suunnittelussa voidaan huomioida lähialueella sijaitsevien rakennusten mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset.

<p>Haapaveden Kokkokangas, Tukkiräme ja Miekkasuo Haapaveden hankkeiden kehittämisestä vastaa Haapavedelle rekisteröity Ilmatar Energy Oy:n 100 % omistama Ilmatar Haapavesi Oy.</p> <p>Hankekokonaisuudelle on tehty esiselvityksiä, joiden perusteella on päätetty jatkaa hankekokonaisuuden kehittämistä. Esiselvityksissä on huomioitu kriittiset luontokohteet sekä etäisyydet asutukseen ja vapaa-ajan rakennuksiin. Hankealuille on tehty kattavasti maanvuokrasopimuksia, mitkä mahdollistavat hankkeen toteuttamisen suunnitellussa mittakaavassa. Haapaveden kaupunki on hyväksynyt kaikkien kolmen hankkeen kaavoitusaloitteen alkuvuodesta 2024. Hankkeiden osalta osayleiskaavoitus on osallistumis- ja arviointisuunnitelman valmisteluvaiheessa.</p> <p>Haapaveden kapunkin on myös toivonut alueiden huomioimista Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaratkaisussa ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisessa. Ilmatar näkee, että alueen vaikutukset sekä soveltuvuus tuulivoimatuotantoon tulisi selvittää ympäristövaikutusten arvioinnissa sekä osayleiskaavaprosessin yhteydessä. Ilmatar esittää, että Kokkokankaan, Tukkirämeen ja Miekkasuon alue tulisi kokonaisuudessaan merkitä maakuntakaava-odotukseen tv-1 alueeksi.</p>	<p>Kokkokankaan, Tukkirämeen ja Miekkasuon alueet sijaitsevat tuulivoimarakentamisen näkökulmasta erittäin herkillä alueilla, ja jopa rajautuvat jopa Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueeseen. Laaja, useasta lintuvedestä ja suosta koostuva Natura-alue on tunnistettu maakuntakaavan Natura-riskiarvioinnissa yhdeksi sellaiseksi alueeksi, jolla heikentymistä on jo muodostunut mm. voimajohtojen rakentamisen vuoksi. Tämä on vaikuttanut Ilmattaren hankkeita kauempana sijaitsevien maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoimaloiden alueiden uusiin rajauksiin.</p> <p>Tämän vuoksi Kokkokankaan, Tukkirämeen ja Miekkasuon osoittamiseen maakuntakaavassa ei ole edellytyksiä.</p>
<p>Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024 Honkakangas</p> <p>Muistutus Honkakankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen</p> <p>Yleistä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Siikalatvan Honkakankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen alue on mukana Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa tv-1-alueena (537 (SOM 131)), luonnosvaiheessa tv-3, 537. - Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Honkakankaan aluerajaus on pysynyt viranomaisvaiheen ehdotuksen mukaisena, eli sitä on pienennetty kaakosta ja idästä luonnosvaiheen rajauksesta. Aluerajaus kattaa osan YVA:ssa tarkasteltavista hankealueen rajauksen vaihtoehdoista. Ehdotusvaiheen rajauksen perusteena on ollut Pihkalanrannan arvokas maisema-alue ja Venenevan (Hirvirimpi) suojelualue. - Koillisessa tv-1 aluetta rajoittavana tekijänä ovat olleet Haisunperän alueella sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset. - Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aluevarausta on perusteltua laajentaa kaakkoon sekä koilliseen kattamaan YVA:ssa tarkasteltavat hankevaihtoehdot. Honkakankaan hankealueen osoittaminen maakuntakaavassa ja hankkeen toteuttaminen voidaan katsoa tukevan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. - Osa Honkakankaan hankealueesta on toiminut aiemmin turvetuotantoalueena. Aiempi käyttö tukee alueen kehittämistä energiantuotantoalueena, sillä alue on jo nykyisin suurelta osin ihmistoiminnan muokkaamaa ympäristöä. Tällaisten 	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti useiden maakuntakaavaprosessin aikana laadittujen selvitysten perusteella, millaisia vaikutuksia maakuntakaavaratkaisusta muodostuu. Maakuntakaavaratkaisusta aiheutuvien suurien riskien vähentämiseksi alueita on rajattu uudelleen ja alueita on myös poistettu.</p> <p>Jokaisesta maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista (myös poistettavista) on laadittu kohdekuvaus, jossa on tarkemmin arvioitu tuulivoimaloiden alueen merkittävimpiä vaikutuksia ja annettu suosituksia hankkeen yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.</p> <p><i>Katso yleisvastineet: 1 / TALOUSVAIKUTUKSET</i></p>

alueiden hyödyntäminen uusiutuvan energian tuotantoalueina vähentää painetta toteuttaa tuotantoa koskemattomille luontoalueille.

- Alueella ei myöskään ole tuulivoimatuotannon toteuttamista estäviä toimintoja tai arvoja.
- Uusiutumiskykyisen energianhuollon tavoitteiden taustalla on Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka, jonka vuoksi alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiantuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentialin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tavoitteiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin ja voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä (Maankäyttö- ja rakennuslaki).
- Hankkeen YVA-menettelyn ja yleiskaavoituksen yhteydessä arvioidaan kattavasti mm. luontoon kohdistuvat vaikutukset, maisemavaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset. YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan lisäksi mm. metsäpeuraan sekä suurpetoihin kohdistuvat erillisselvitykset, sekä selvitetään vaikutukset maakotkaan. YVA-menettelyssä kiinnitetään erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin.

Kuvassa on esitetty maakuntakaavaehdotuksen mukainen tv-1 alue ja YVA:n selostusvaiheessa arvioitavan laajemman hankevaihtoehdon VE2 rajaus.

Venenevan suojelualue (Hirvirimpi)

- Hankealue rajautuu itäosistaan Hirvirimpen luonnonsuojelualueeseen. Hirvirimpen luonnonsuojelualue on osa laajempaa valtion omistamaa Venenevan suojelualuetta ja kuuluu laajempaan suokokonaisuuteen kauempana sijaitsevan Veneneva-Pelson Natura-alueen kanssa. Hirvirimpi ei sisälly Natura-alueisiin eikä soidensuojeluohjelman alaisiin alueisiin.
- Honkakankaan hankealue ei ole suoalueen valuma-alueita. Hirvirimpen suoalue purkaa vesiään pääasiallisesti lounaaseen kohti Siikajokea ja luoteeseen kohti Haisunojaa. Näin ollen esim. hankkeen rakentamisaikaisilla hulevesillä ei ole

- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan 2. julkisessa ehdotuksessa alueelle osoitetaan tuulivoimaloiden alue tv-1 537 (Honkakangas). Alueen rajaus ei ole muuttunut aiemmasta.

Honkakankaan alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin, alueen luoteispuolella Mankilan-Sipolan ja kaakkoispuolella Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisema-alueisiin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, läheisiin suojelualueisiin, metsäpeuraan ja suteen sekä yhteisvaikutuksiin muiden tuulivoima-alueiden kanssa.

vaikutusta suojelualueeseen. Voimalat tullaan sijoittamaan siten, ettei rakentamisella aiheuteta muutoksia suojelualan vesitalouteen.

- Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen panta-aineistoon perustuva paikannustiheysaineiston mukaan metsäpeuroja liikkuu Hirvirimmen ja Veneneva-Pelson alueella ympäri vuoden, joskin talvisin niiden elinalueet painottuvat etelämmäs Suomenselälle. Metsäpeuran seuranta-aineistosta tarkastellut vaellusreitit kulkevat Honkakankaan hankealueen itäreunaa ja alueen eteläisimmän kärjen läpi, eikä hankealue ole muilta osiltaan yhtä oleellisesti vaellusreittien aluetta.
- YVA-selostusvaiheen voimalasijoittelussa, nostoalueissa sekä tiestön ja sähkönsiirron linjauksissa huomioidaan riittävä etäisyys luonnonsuojelualueisiin niiden ominaispiirteiden säilymisen vuoksi.
- Hanketoimija on suunnittelussaan pitänyt TUULI-hankkeen ohjeistuksen mukaisesti 500 metrin etäisyyttä Hirvirimpeen.

Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisemat Siika- ja Neittävänjokivarsilla

- Hankealueen kaakkoispuolella sijaitsee maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisemat Siika- ja Neittävänjokivarsilla. TUULI-hankkeen maisemaselvityksen kohdekortin mukaan Siikajokeen ja Neittävänjokeen tukeutuva kulttuurimaisemakokonaisuus on hyvä ja edustava esimerkki Suomenselän maisema-alueella jokilaaksossa sijaitsevasta perinteisestä, pitkän ajan kuluessa muodostuneesta maaseudun viljelysmaisemasta. Maisema-alueella on runsaasti kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa. Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisema-alueen arvokkaimmat alueet sijoittuvat Mäläskään ja Kestilään, yli 6 kilometrin etäisyydelle Honkakankaan suunnitelluista tuulivoimaloista. TUULI-hankkeessa maakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan on ohjeistettu pitämään 1000 metrin etäisyyttä, joten Honkakankaan voimalat sijoittuvat hyvin etäälle maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden suojavyöhykkeen minivaatimuksesta.
- Maisema-alueen länsiosassa, lähempänä tuulivoima-aluetta sijaitsevaa Pihkalanrantaa on kuvailtu ”melko tavanomaiseksi maaseudun viljelysmaisemaksi”, minkä vuoksi etäisyyden kasvattaminen ei ole välttämätöntä.
- Kaakon suuntaan laajentaminen on mahdollista myös Hirvirimmin suojelualan puolesta. TUULI-hankkeen maisema-vaikutusraportissa todetaan, että Hirvirimmin kaakkois-luodesuuntainen avosualueen päätänäkymä on suositeltu jätettävän tuulivoimaloilta vapaaksi alueeksi. Tuulivoima-alueen laajentaminen kaakkoon ei siten vaikuta päätänäkymäsuuntaan.
- Hanketoimija on suunnitelmissaan noudattanut Pohjois-Pohjanmaan liiton kriteereitä voimalasijoittelussa ja pitänyt maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin vähintään 1000 metrin etäisyyttä.
- YVA-menettelyssä arvioidaan kattavasti hankkeen vaikutukset maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja esittää maisemavaikutusten lievennystoimenpiteitä.

Ekologinen verkosto ja ydinalueet

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto.

Rakennukset koillisessa Haisunperän alueella

- Haisunperän alueella on muutamia vanhoja kunnan rakennusrekisterissä olevia asuin- ja vapaa-ajan rakennuksia, joista moni ei ole enää siinä käytössä, mihin ne on aikanaan rakennettu tai luvitettu. Rakennusten omistajiin on oltu yhteydessä, ja osaan on jo tehty sopimukset käyttötarkoituksen muutoksista. Neuvottelut alueen muiden rakennusten omistajien kanssa jatkuvat. Rakennusten lisäksi muita sellaisia luontokohteita tai ympäristötekijöitä ei ole TUULI-hankkeessa tai YVA-

menettelyyn sisältyneissä selvityksissä noussut esille, mikä haittaisi tai estäisi tuulivoima-alueen laajenemista koilliseen YVA:ssa tarkasteltavan laajimman hankevaihtoehdon alueelle.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen, sillä alueella on laaja metsäautotieverkosto, mikä osaltaan vähentää uusien teiden rakentamisen tarvetta alueella.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa. Vastamme mielellämme Honkakankaan tuuli- ja aurinkovoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024 / Halmemäki

Muistutus Halmemäen tulivoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen

Yleistä

- Kärämäen Halmemäen tuulivoimahankkeen alue on mukana Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa tv-1-alueena (386 (SOM 220)).

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Halmemäen aluerajaus on kasvanut länsiosasta viranomaislausuntovaiheen rajauksesta.

- Ehdotusvaiheen rajauksen perusteena on olleet vaikutukset maakotkaan, valtakunnallisesti arvokas Miilurannan asutusmaisema ja maakunnallisesti arvokkaat Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueet, sekä lähialueen asutus.

Petolinnusto

- Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää Halmemäen kohdekuvauksessa Maatuulivoima-alueen rajaukseen vaikuttaneissa tekijöissä (9.9.2024), että ”aluetta on pienennetty luonnosvaiheesta kauttaaltaan maakotkavaikutusten vuoksi kasvattamalla etäisyyttä ydinreviiriin.”

- Hanketoimija ja hankkeen konsulttina toimiva Ramboll Finland Oy ottavat tähän kantaa: alueen kauttaaltaan pienentäminen maakotkavaikutusten vuoksi ei meidän tutkimustulosten perusteella ole varsinaisesti perusteltua. Toisin sanoen maakotkan kannalta ei ole erityisen merkityksellistä pienentää hankealuetta kauttaaltaan, mikä voidaan jatkossa osoittaa Halmemäen hankkeen tarkemmissa selvityksissä, joita on tehty ympäristövaikutusten arviointiselostusta varten.

Maisema

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

<p>- Kuten ylempänä on todettu, energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa esitettyyn ratkaisuun Halmemäen tv-alueesta vaikuttaneissa tekijöissä mainitaan, että ”aluetta on pienennetty kasvattamalla etäisyyttä valtakunnallisesti arvokkaaseen Miilurannan asutusmaisema-alueeseen ja maakunnallisesti arvokkaiiin Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueisiin. Alueen pienentyminen on kasvattanut etäisyyttä myös lähialueen asutukseen.” → Kahden tai kolmen kilometrin etäisyys Hautajoen tai Venetpalon maisema-alueisiin ei edellä mainituin perustein ole linjassa.</p> <p>- Halmemäen YVA:n mukainen voimalasijoittelu tarjoaa yhtenäisen ja selkeän tuulivoimaloiden nauhamaisen muodon korkean mäen ja lakialueen edustalle. Teknisellä rakenteella on selkeä geometria, josta voimalat erottuvat yhtenäisenä muotona. Pienemmän alueen voimalat tulevat todennäköisesti sijoittumaan helpommin jokseenkin epämääräiseen muotoon maisemakuvassa, vaikkakin muodostanevat tiiviin kokonaisuuden. Se ei ole samalla tavalla geometrinen, kuin YVA:ssa tarkasteltavat vaihtoehdot.</p> <p>- Lisäksi kaikkien tuulivoimala-alueiden pienentäminen maakuntakaavassa tuottaa laikukasta maisemakuvaa. Maiseman kannalta olisi parempi, jos erillisten alueiden lukumäärää vähennettäisiin ja keskitettäisiin tuulivoimalat selkeämmille ja uudessa ehdotuksessa esitettyä laajemmille alueille. Tämä olisi myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.</p> <p>- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat painottaneet tuulivoima-alueiden keskittämistä, jotteivät hankkeet pirstaloisi maisemaa.</p> <p>- Olemme hanketoimijana noudattaneet suunnitelmisamme Pohjois-Pohjanmaan liiton kriteereitä voimalasijoittelussa, ja pitäneet sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaiiin maisema-alueisiin vähintään 1000 metrin etäisyyttä tämän mukaisesti. Hanketoimija on jo myös yhteisvaikutusten arviointiohjelmasta saadun palautteen ja yhteysviranomaisen ohjeistuksen (27.2.2023) perusteella siirtänyt osaa voimaloista kauemmas Miilurannan valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta. Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaiiin kulttuurimaisema-alueisiin jää nykyisessä voimalasijoittelussa jopa noin 2-3 kilometrin etäisyys.</p> <p>- Voimaloiden korkeudesta huolimatta niiden havaittavuus lähialueella saattaa olla varsin heikko, ellei voimaloiden ja tarkastelupisteen välille jää riittävän laajaa avointa aluetta. Tällaisia avoimia maisematiloja muodostavat muun muassa peltoaukiot, avosuot ja laajat vesistöt. Toisaalta melko vähäisenkin pihapuusto ja sopivasti sijoittuneet rakennukset voivat vähentää merkittävästi voimaloiden havaittavuutta ja hallitsevuutta maisemassa.</p> <p>Ekologinen verkosto ja ydinalueet</p> <p>- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit.</p> <p>Taloudelliset vaikutukset</p> <p>- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.</p> <p>- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Halmemäen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkko liittymän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.</p>	<p><i>9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</i></p> <p>Halmemäen alue osoitetaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena tv-1 386.</p> <p>Aluetta on pienennetty luonnosvaiheesta kauttaaltaan maakotkaan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi aluetta on pienennetty kasvattamalla etäisyyttä valtakunnallisesti arvokkaaseen Miilurannan asutusmaisema-alueeseen ja maakunnallisesti arvokkaiiin Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueisiin. Alueen pienentämisellä on lievennetty myös vaikutuksia lähialueen asutukseen.</p> <p>Julkisessa ehdotusvaiheessa aluetta on voitu kasvattaa hieman lounaasta. Uudelleen nähtäville asetettavassa 2. julkisessa ehdotuksessa aluetta on rajattu idästä ja etelästä kauemmaksi Kärsämäenjärvet ja Haudannevan Natura-alueista, jotta merkittäviä Natura-alueisiin ja maakotkareviireihin kohdistuvia riskejä on saatu pienemmiksi. Samalla metsäpeuran esiintymisalueisiin on otettu etäisyyttä ja metsäpeuralle tärkeä ekologista yhteyttä on lievennetty. Myös etäisyyttä Miilurannan valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja asutukseen on kasvatettu hieman koillisesta.</p>
--	---

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa. Vastamme mielellämme Halmemäen tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Kokkopetäikkö

Yhteystiedot: Puh.: 044 972 3443 / sirkku.kosamo@infinergies.com

Muistutus Kokkopetäikön tuulivoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen

Yleistä ja taustaa

- Pyhäjärven Kokkopetäikön tv-1-aluetta (393) pienennettiin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaluonnosvaiheen aluerajauksesta viranomais ehdotusvaiheeseen alueen pohjois- sekä koillisosasta.

- Julkisessa kaavaehdotusvaiheessa Kokkopetäikön aluerajausta kavennettiin tästä entisestään alueen pohjois- ja koillisosasta, mutta laajennettiin hieman länteen ja itään. Perustelu alueen pienentämiselle oli pääosin hankkeen pohjoispuolella sijaitseva Nurmesjärven Natura-alue SPA ja asutus sekä itäosassa sijaitseva metsäpeuran hyödyntämä ekologinen yhteys.

- Viranomaislausuntovaiheessa Pyhäjärven kaupunki lausui Kokkopetäikön hankkeesta ja perusteli kattavasti kantansa ko. alueen laajentamisesta. Laadittujen melumallinnusten perusteella asutusta ei voida pitää perusteena etäisyyden kasvatamiselle. Ekologisesta yhteydestä ei kaupungin antamassa lausunnossa myöskään löydy riittäviä perusteita alueen pienentämiselle itään päin.

- Viranomaisvaiheen kuulemiskierroksen kohdekuvauksen (9.9.2024, SOM 160) keskeisissä ympäristövaikutuksissa mainittiin jälleen mm. Nurmesjärven Natura SPA, ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto sekä Kokkopetäikön alueelle ja sen lähiympäristöön sijoittuvat metsäpeuran elinympäristöt ja vaellusyhteys kesä- ja talvilaidunten välillä.

- Hanketoimija ottaa kohdekuvauksessa tulleisiin keskeisiin ympäristövaikutuksiin kantaa:

Nurmesjärven Natura SPA

- Kokkopetäikön YVA-menettelyn yhteydessä on tehty Nurmesjärven Natura-aluetta (FI1101802) koskeva Natura-arviointi. Siitä saadun lausunnon mukaisesti (POPELY/3404/2021, 22.9.2023) arviointia tulee täydentää. Täydennystyö on vielä kesken, mutta kaava-alueen rajausta tarkennetaan täydennetyin Natura-arvioinnin valmistuessa ja sen pohjalta, mikäli tämä osoittautuu tarpeelliseksi. Hanketoimijana haluamme painottaa, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa ei pidä pienentää varovaisuusperiaatteella liikaa, vaan hankkeelle tulee antaa väljyyttä osayleiskaavan laatimiseen tehtyjen selvitysten perusteella.

- Tarvittaessa voidaan myös esittää lieventämistoimenpiteitä.

Metsäpeura ja ekologinen yhteys

- Kokkopetäikön hankealueen läheisyydessä ei ole metsäpeuraperusteisia Natura-alueita, vaikkakin alueelle on todettu sijoittuvan niiden elinympäristöä sekä vaellusreittejä.
- Hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole varsinaisia erämaa-alueita tai laajempia luonnontilaisia suoalueita, joilla voitaisiin osoittaa olevan erityistä merkitystä metsäpeuralle. Hankealueella on myös niukasti luonnontilaisen kaltaista metsää, sillä valtaosaa metsistä on käsitelty talousmetsinä. Tuulivoimala-alueita ei aidata, mikä mahdollistaa eläinten liikkumisen alueella jatkossakin.
- Metsäpeuran pantaseuranta-aineistosta ei pystytä havaitsemaan metsäpeurojen välttävän tuulivoima-alueita, mutta aineistosta ei myöskään voida erotella havaintoja ennen tai jälkeen tuulivoimala-alueiden rakentamista.
- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Taloudelliset vaikutukset

- Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.
- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Kokkopetäikön hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliittynän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.
- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että Kokkopetäikön tv-1-alue (393) palautetaan kaavaluonnosvaiheen mukaiseksi. Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Kokkopetäikölle soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus. Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN jatkosuunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Kokkopetäikön tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Sirku Kosamo, 24.10.2024 / Hakulinkangas

MUISTUTUS HAKULINKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEESTA POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVA-EHDOTUKSEEN

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomais ehdotusvaiheen (MRA 13 §) aineistolle laadittiin Natura 2000-verkostosta koko maakunnan ja 25 kilometriä maakuntarajan ulkopuolelle ulottuva riskiselvitys (06/2024). Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevan selvityksen tulosten perusteella Nurmesjärven Natura-alueeseen (SPA) tunnistettiin kohdistuvan suuria haitallisia riskejä viranomais ehdotuksessa osoitetun Kokkopetäikön tuulivoimaloiden alueesta. Riskit kohdistuvat Natura-alueen suojeluperusteena olevalle linnustolle sekä metsäpeuralle, jonka vuotuinen vaellusyhteys kulkee Kokkopetäikön lähistöllä (ekologinen verkosto).

<p>Yleistä ja taustaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Haapajärven Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen alue (Multakaarronneva tv-1 501) osoitettiin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa merkinnällä potentiaalinen tuulivoimaloiden alue (tv-3 501). - Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotusvaiheessa alue muutettiin tv-1-alueeksi, mutta samaan aikaan aluetta pienennettiin reilusti erityisesti koillisesta ja idästä. - Haapajärven kaupunki lausui viranomais ehdotusvaiheessa, että Multakaarronnevan tv-1-alue tulisi muuttaa vastamaan Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen aluerajausta. Kaupunki perusteli kantaansa alueen merkittävyydellä tuulivoima-alueeksi. - Viranomaisvaiheen kuulemiskierrokseen tulleissa vastineissa nostettiin esiin luonnonympäristöön ja lajistoon, ekologiseen verkostoon ja maisema-alueisiin kohdistuvat vaikutukset, mutta laajentamismahdollisuuksiakin aiottiin tarkastella ehdotusvaiheeseen. - Nyt julkisessa ehdotusvaiheessa alue säilyi ennallaan eikä laajennusta tapahtunut. - Multakaarronnevan tv-1-aluetta koskevassa kohdekuvauksessa (SOM 165, julkaistu 9.9.2024) nostetaan esiin seuraavat perustelut rajaukseen vaikuttaneista tekijöistä: <ul style="list-style-type: none"> o valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kalajokilaakson viljelysmaisemat, lähimmillään n. 6 km päässä o maakunnallisesti arvokas maisema-alue Malisjokivarren kulttuurimaisema, lähimmillään n. 2,5 km päässä o yksittäiset arvokohteet, jotka on luokiteltu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi o Hirsinevan Natura-alue SAC, n 2,2 km päässä, yksityiset Korpiveikon kuusikko- sekä Ahveron suojelualueet o Alueen sijoittuminen koillisosastaan vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura 2000 riskiarvioinnissa määritellylle ekologisen verkoston luonnon ydinalueita yhdistävälle ekologiselle yhteydelle. Multakaarron alueelle ja lähiympäristöön sijoittuu metsäpeuran elinympäristöjä sekä tärkeä vaellusreitti (ekologinen verkosto). o hankealueen sijoittuminen kurjen syysmuuttoreitille o Petolintujen (ml. maakotka) uudet elinympäristöt alueen läheisyydessä 	<p>Merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia ovat kasvattaneet Nurmesjärven Natura-alueen vaikutusalueelle rakentuneet tuulivoimapaistot ja uudet suunnitteilla olevat sähkölinjat ja sähköasemat. Lieventämistoimet huomioiden Kokkopetäikön alueelle ei voitu muodostaa aluetta uudelleen rajaamalla seudullisesti merkittävää, vähintään 7 km² kokoista tuulivoimaloiden aluetta.</p> <p>Kokkopetäikkö tv-1 393 aluetta ei osoiteta tv-alueena uudelleen nähtäville asetettavassa 2. julkisessa ehdotusvaiheessa.</p> <p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet: 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA</i></p>
---	---

<p>o yhteisvaikutukset lähellä sijaitsevien muiden hankkeiden kanssa</p> <p>Hanketoimija ottaa kohdekuvauksien (9.9.2024, SOM 165) keskeisiin ympäristövaikutuksiin kantaa:</p> <p>Maakuntaavan yleispiirteisyys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia. - Osayleiskaavoituksella tehdään tarkempaa vaikutusarviointia ja yksityiskohtaisempia selvityksiä kuin mitä maakunta-kaavan tasolla tehdään. Energia- ja ilmastovaihemaa-kaavan ehdotuksen laadinnassa ei ole ollut käytössä kaikkea sitä selvitysaineistoa, mikä esimerkiksi Hakulinkankaan YVA:ssa on jo laadittu/laaditaan paraikaa. - Energia- ja ilmastomaakuntakaavan aluerajauksen (Multakaarronneva tv-1 501) tulisi olla maakuntakaavan mittakaava ja yleispiirteisyys huomioiden riittävän väljä, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Hakulinkan-kaalle soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus. - Maakuntakaavoituksessa ei ole perusteltua rajata tv-1 501 aluetta liian pieneksi, sillä vaihemaa-kaavan ehdotus- vaiheen jälkeen (kun hankealueen YVA on valmis), aluetta on kaavaprosessien kuulemiskäytännöt huomioiden tarvitta- essa helpompi pienentää kuin laajentaa. <p>Maisema-alueet sekä rakennettu kulttuuriympäristö</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hakulinkankaan YVA:ssa ja kaavatyössä tutkitaan Hakulinkankaan hankkeen maisemavaikutuksia vaihemaa-kaavan selvityksiä tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin. Hakulinkankaan hankkeesta on laadittu (hanke + yhteisvaikutukset) runsaasti valokuvasoitteita, joista osa on 360-kuvia ja havainnevideoita. Havainnekuvia on laadittu eri ilmansuunnista ja eri etäisyyksiltä suhteessa hankealueeseen. Havainnekuvien ottopaikoissa päähuomio on ollut valtakunnallisessa ja maa- kunnallisessa maisema-alueissa sekä lähialueen asutuksessa. Kalajokilaakson viljelymaisemat VAMA alueelle sijoittuu 5 havainnekuvapistettä ja Malisjokivarren kulttuurimaisemat (mk) alueelle 3 valokuvapistettä. Myös lentoestevalojen nä- kymistä on havainnollistettu havainnekuvien avulla valtakunnalliselta ja maakunnalliselta arvoalueelta. - Hakulinkankaan maisemavaikutusten arvioinnissa sekä havainnemateriaalia laadittaessa on huomioitu tiedossa olevien hankkeiden maksimivaihtoehdot, jotka eivät hyvin todennäköisesti tule sellaisenaan toteutumaan, vaan maisemavaiku- tukset tulevat todellisuudessa olemaan YVA:ssa arvioitua pienemmät. - Tuuli-hankkeen maisemaselvityksessä on arvoitu maisemavaikutukset luonnosvaiheen laajan aluevarauksen mukaan, ei lausuntokierroksella olevan ehdotusvaiheen suppean aluerajauksen mukaan. Sekä viranomaislausuntokierroksen että julkisen ehdotusvaiheen aluerajauksen maisemavaikutuksia ei siis ole tutkittu. Vaihemaa-kaavatyössä ei ole myöskään 	<p>4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTAUOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p> <p>Aluetta on pienennetty 2. julkisessa ehdotusvaiheessa kas- vattamalla etäisyyttä 2,4 kilometristä 3,8 kilometriin Hirsinevan Natura-alueeseen petolintuvaikutuksen lieventä- miseksi. Samalla etäisyyttä yksityismaiden suojelualuee- seen (Korpiveikon kuusikko) on kasvatettu 300 metristä 1,8 kilometriin. Aluetta on rajattu myös metsäpeuran kannalta tärkeän ekologisen yhteyden ulkopuolelle ja alueen rajaa- misella on lievennetty myös lähialueen kyliin kohdistuvia maisemavaikutuksia.</p> <p>Alue osoitetaan energia- ja ilmastovaihemaa-kaavan 2. julkisessa ehdotuksessa tv-1 501 (Multakaarronneva) alueena.</p>
---	---

laadittu maisemavaikutusten arvioimiseksi valokuvavotteita tai videoita maisemavaikutuksista. Mikäli energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN luonnosvaiheen aluerajausta katsotaan tarpeelliseksi supistaa, tulisi supistaminen tehdä harkiten ja selvityksiin perustuen, ei sattumanvaraisesti supistaen ja olettaen, että pienennys vaikuttaa parhaalla mahdollisella tavalla.

- Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen maisemaselvitys ei ole vielä täysin valmis, mutta valmistuneiden havainnekuvien ja videoiden perusteella voidaan todeta seuraavaa:

Ø Hakulinkankaan hankealueen länsiosan aluerajausta puoltanee Kalajokilaakson viljelymaiseman osalta se, että maisema-alue on laaja, ja vain pieni osa sivuaa hankealuetta. Kalajokilaakson viljelymaiseman alueella pellot sijoittuvat nauhamaisesti jokivarteen ja jokivarren suuntaisen päätien varteen. Myös keskeiset näkymäsuunnat avautuvat jokivartta pitkin sekä jokivartta mukailevien avoimien peltosarjojen suuntaisesti pois päin Hakulinkankaan hankealueesta. Kalajokilaakson maisema-alueella katse ohjautunee pääsääntöisesti joen ja sitä reunustavan joensuuntaisen peltovyöhykkeen suuntaisesti, ei Hakulinkankaan hankealueelle, mikä vähentää Hakulinkankaan maisemavaikutusten merkittävyyttä valtakunnalliselle maisema-alueelle.

Ø Laaditun havainnemateriaalin perusteella näkymät hankealueen suuntaan vaihtelevat hyvin paljon, sillä laajoja peltoalueita rytmittävät ja pilkkovat metsäsaarekkeet, puurivistöt ja puustoiset pihapiirit, jotka luovat näkymäesteitä hankealueen suuntaan.

Ø Kalajokilaakson viljelymaiseman kohdekuvauksessa maisemallisesti ja rakennusperinnöltään arvokkaina kyläkohteita on mainittu mm. Oksava ja Haapaperä, jotka sijoittuvat maisema-alueen itäreunalle niin, että näkymät ko. kylästä/asutuksesta avautuvat etelään ja länteen Kalajokilaakson laajoille peltoalueille pois päin Hakulinkankaan tuulivoima-alueesta.

Natura 2000-alueet, suojelualueet ja ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto

- Hirsinevan Natura-alue SAC on huomioitu YVA-selostuksen laadinnan yhteydessä, ja vuosien 2022–2023 aikana on tehty kattavia ympäristöselvityksiä.

- Hirsinevan Natura-alueen suojeluperusteina ovat luontodirektiivin liitteen I luontotyypit aapasuot ja puustoiset suot. Merkittävimäksi Natura-alueen nykytilaan ja kehitykseen vaikuttavaksi tekijäksi on tunnistettu suon ympärillä jo olemassa olevat voimakkaat ojitukset, jotka heikentävät suon vesitaloutta. Tuulivoimarakentamisella ei arvioida olevan sellaisia vaikutuksia, jotka heikentäisivät voimakkaasti ojitettua reunavyöhykettä entisestään. Hakulinkankaan hankesuunnitelma osoittaa lähimmät tiet ja tuulivoimaloiden rakennusalueet lähimmillään 500 metrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Tällä etäisyydellä heikentäviä pintavesivaikutuksia ei synny. Tuulivoimarakentamisesta kaavaluonnoksen aluerajauksen mukaisesti ei arvioida aiheutuvan heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin.

- Yksityiset suojelualueet ja niihin pidettävät etäisyydet on jo huomioitu hankkeen suunnittelussa ja tullaan huomioimaan myös jatkossa.

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja selvitystä ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Linnusto

- Yksityiskohtaisessa vaikutusten arvioinnissa tullaan varmistamaan, että hankealueiden väliin jää riittävän leveitä voimalavapaita vyöhykkeitä kurkien turvallisen muuttoreitin varmistamiselle.

- Hankkeen YVA:ssa on huomioitu maakotkan reviiri kattavalla tasolla. Yhdeksi vaihtoehdoksi on esitetty voimalakoon pienentämistä ja voimaloiden sijoittamista kotkareviiristä pois päin. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aluerajauksen (tv-1 /501) tulisi kuitenkin olla riittävän väljä, jotta Hakulinkankaan osayleiskaava voidaan määrittää YVA-selostuksessa tehtyjen selvitysten perusteella.

- Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan viranomais ehdotusvaihetta varten laadittiin riskiselvitys Natura 2000-verkostosta, ja yksi sen osista käsitteli maakotkalle aiheutuvia riskejä. Taustamateriaalina tähän käytettiin ympäristöministeriön tilaamaa selvitysluonnosta: Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa (luonnos 30.1.2024), (Tikkanen, H. 2024). Ympäristöministeriö on myöhemmin 9.9.2024 lausunut, ettei tätä työstetä julkaisuksi, eikä tätä näin ollen tulisi käyttää perusteena viranomaispäätöksille. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa varten on siis käytetty virheellistä aineistoa, jonka perusteella maakotkavaikutuksia mm. Hakulinkankaan hankkeen osalta ei ole voitu arvioida parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhteisvaikutukset

- Kaikkien lähellä sijaitsevien hankkeiden yhteisvaikutukset tullaan tarkastelemaan hankkeen YVA-selostuksessa yksityiskohtaisesti. On myös otettava huomioon, että yhteisvaikutusten arvoinnit on laadittu hankkeiden maksimivoimalakorkeuksilla ja -määrällä, jotka poikkeuksetta aina pienentyvät hankkeiden edetessä. Tilannetta tuleekin tarkastella kulloinkin hankkeiden edetessä, kun voimaloiden korkeus ja määrä sekä niiden sijainnit tarkentuvat, tai kun hankkeet ylipääntään toteutuvat.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin

mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Hakulinkankaan hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnitellun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliitynnän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että edellä esitetyn perusteella energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kohteen Multakaaronneva tv-1 501 aluerajausta laajennetaan länsipuoleltaan ulottumaan myös voimajohtokäytävän (Fingridin 400 kV & Elenian 110 kV) länsipuolelle, ja että yllä mainitut seikat huomioidaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatko-suunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Hakulinkankaan tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / hankekehitysjohtaja Annika Reichel, 24.10.2024 /Hautakangas-Harvankangas

MUISTUTUS HAUTAKANGAS-HARVANKANKAAN TUULIVOIMA-HANKKEESTA ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSEEN

Yleistä

- Pyhäjärven Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimahankkeen alue on mukana Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa tv-1-alueena (Hautakangas 391). Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettu alue tv-1 (Hautakangas 359) kumoutuu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tullessa voimaan.

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Hautakankaan tv-1-aluerajausta on rajattu kauemmas Haudannevan Natura-alueesta, ja aluetta on laajennettu hieman lounaaseen. (9.9.2024, Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset)

- Ehdotusvaiheen rajauksen perusteena on olleet Haudannevan ja Kärsämäenjävien Natura-alueet ja maisemavaikutukset Jokikylä-Ruhkaperän ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Hautakankaan alueen

länsipuolella sijaitsee myös muutamia arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, ja suurin osa niistä sijaitsee maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla.

- Hautakankaan alueen pohjoisosa sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueelle, joka on määritelty vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura 2000- riskiarvioinnissa. Ko. ekologisen verkoston ydinalueella sijaitsee metsäpeuran elinympäristöjä sekä niiden tärkeä vaellusreitti.

Natura 2000-alueet

Maakotkavaikutukset

- Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan viranomaisehdotusvaihetta varten laadittiin riskiselvitys Natura 2000-verkostosta, ja yksi sen osista käsittelee maakotkalle aiheutuvia riskejä. Taustamateriaalina tähän käytettiin ympäristöministeriön tilaamaa selvitysluonnosta: Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa (luonnos 30.1.2024), (Tikkanen, H. 2024). Ympäristöministeriö on myöhemmin 9.9.2024 lausunut, ettei tätä työstetä julkaisuksi, eikä tätä näin ollen tulisi käyttää perusteena viranomaispäätöksille. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa varten on siis käytetty virheellistä aineistoa, jonka perusteella maakotkavaikutuksia mm. Hautakankaan hankkeen osalta ei ole voitu arvioida parhaalla mahdollisella tavalla.

- Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimapuiston alueelle laaditaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimisen yhteydessä kokonaan uusina selvityksinä Natura-arvio kaava-alueen läheisimmille Natura-alueille (Haudanneva SAC, Sammakolammen metsä SAC/ SPA ja Kärsämäenjärvet). Natura-arvio koskee myös kaavan vaiheen 1. ratkaisua. Lisäksi laaditaan metsäpeuraselvitys 2. vaiheen kaavaratkaisun taustaksi.

Metsäpeura

- Hautakankaan alueelle sijoittuu metsäpeuran elinympäristöjä ja alueen länsi- ja pohjoispuolella kulkee metsäpeuran kannalta tärkeä ekologinen yhteys (Pyhäjärvi-Syöte). Metsäpeuran käyttämä ekologinen käytävä on jo otettu huomioon voimaloiden sijoittelussa, ja voimaloiden etäisyys toisiinsa ekologisen yhteyden kohdalla on noin 1 km, jotta eläimet löytävät sopivat kulkuväylät. Tarkemmassa suunnittelussa arvioidaan riittävällä tarkkuudella vaikutukset ekologisiin yhteyksiin. Menneen kesän aikana hankealueella ja Haudannevan alueella on tehty metsäpeuraselvitystä, joka perustuu riistakameraseurantaan ja drone-kuvauksiin sekä kameroiden asennus- ja huoltokäynneillä tehtyihin jälki- ja näköhavainnointikierroksiin.

- Metsäpeuraselvityksen alustavien tulosten perusteella näyttää siltä, ettei Harvankankaan hankealue vaikuta kovin merkittävästi elinympäristöltä metsäpeuralle. Selvityksessä on todettu Harvankankaan alueen peuramääräksi 5–10 peuraa, joista useammin havaittu 3–5 hirvasta. Ruokailualueina peurojen on todettu käyttävän lähinnä Mesiäisnevan luoteiskulmaa sekä Leväsuon keskellä isompia alueita, muuten soiden merkitys ruokailualueina ei ole korostunut. Vähäisen

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

metsäpeuramäärän vuoksi ehdotamme, että varovaisuusperiaatteen soveltamisesta luopua isossa mittakaavassa. Tutkimustiedon ja kartoitusten määrän lisääntyessä tähän saataneen varmistusta. Vaellus- ja yleisemmin kulkureittien hahmottelu saatujen kartoitusten perusteella on käynnissä.

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja selvitystä ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Maisema

- Hankealueen länsipuolella valtatie 4 varrella, lähimmiltä osiltaan 2 km etäisyydellä sijaitsee maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema Jokikylä-Ruhkaperän jokimaisemat, joka on perinteistä pienipiirteistä maaseudun kulttuurimaisema. Haapapuron maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema sijoittuu hankealueesta luoteeseen noin 7 km etäisyydelle lähimmistä voimaloista. 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan sekä TUULI-hankkeen antama etäisyysuudistus on 1 km, joten etäisyys molempiin arvoalueisiin on riittävä.

- Voimaloiden korkeudesta huolimatta niiden havaittavuus lähialueella saattaa olla varsin heikko, ellei voimaloiden ja tarkastelupisteen välille jää riittävän laajaa avointa aluetta. Tällaisia avoimia maisematiloja muodostavat muun muassa peltoaukiot, avosuot ja laajat vesistöt. Toisaalta melko vähäinenkin pihapuusto ja sopivasti sijoittuneet rakennukset voivat vähentää merkittävästi voimaloiden havaittavuutta ja hallitsevuutta maisemassa.

- Tuulivoimaloiden visuaalisia vaikutuksia voidaan parhaiten suunnitella ja lieventää voimaloiden sijoittelulla sekä voimaloiden korkeuksia pienentämällä. Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimahankkeen voimaloiden määrää on vähennetty ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen aiemmasta 53 voimalasta 42 voimalaan. Hankealueen länsiosassa voimalamäärä on vähentynyt kuudesta voimalasta kolmeen voimalaan, mikä pienentää huomattavasti myös arvoalueisiin kohdistuvia maisemavaikutuksia hankealueen länsipuolella. Tämän lisäksi maisemavaikutuksia pienentää entisestään Hautakangas-ensimmäisessä vaiheessa rakennettavat voimat, joiden luvittu kokonaiskorkeus on 250 metriä, kun suunnitteluvaiheessa niiden kokonaiskorkeus oli 300 metriä.

- Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tehtyä maisemavaikutusten arviointia tullaan täydentämään Hautakangas-Harvankankaan toisen vaiheen kaavaehdotusprosessin yhteydessä päivitetyllä voimalasijoittelulla ja voimalamäärällä toteuttaen uusi maisemaselvitys ja näkymäalueanalyysi sekä uudet havainnekuvat.

- Näkyvyysalueanalyysi Hautakangas-YVA:sta: Ympäröivien alueiden peitteisyys muodostaa näkemäesteitä tuulivoimaloiden näkyvyydelle. Hankkeen vaikutusalueella voimaloita voidaan erottaa peltoalueilta ja järviolueilta, sekä avoimilta suoalueilta. Merkittävimmät ja selkeimmät vaikutukset kohdistuvat niille alueille, josta näkemäalueanalyysin mukaan voimat ovat selvästi havaittavissa. Etäisyyden kasvaessa voimaloiden havaittavuus heikkenee ja niiden maisemaa hallitseva ominaisuus pienenee.

Uudelleen nähtäville asetettavassa julkisessa ehdotuksessa aluetta on rajattu pohjoisesta reilusti kauemmaksi (7 km) Kärsämäenjärvet Natura-alueesta, jotta Natura-alueeseen kohdistuvia suuria riskejä voidaan lieventää. Aluetta on pienennetty edelleen hieman myös lounaasta kauemmaksi Hautakangas-alueesta (3 km) sekä maakunnallisesti arvokkaasta Jokikylän-Ruhkaperän jokimaisemista. Rajaamisella on lievennetty myös maakotkavaikutuksia.

Alueen pohjoisosan rajaamisella on vaikutuksia myös ekologiseen verkostoon, jonka yhteys kulkee Hautakangas-alueen pohjoispuolella. Lisäksi alueen rajaamisella on vaikutuksia ekologisen verkoston ydinalueeseen (4), joka sisältää sisämaan tärkeitä lintuvesiä ja linnuston muuttoreitin levähdysalueita. Ydinalue 4 on lisäksi merkittävä Natura-verkoston solmukohta (maakotka) ja metsäpeuran kannalta tärkeää vaellus- ja vasomisvyöhykettä.

Alue osoitetaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan 2. julkisessa ehdotuksessa tv-1 391 (Hautakangas) alueena.

- Useimmat eri viranomaistahot, kuten ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat painottaneet tuulivoima-alueiden keskittämistä, jotteivat hankkeet pirstaloi maisemaa. Hankkeiden keskittäminen on järkevää myös sähkönsiirron näkökulmasta.
- Hankealueen lähiympäristö on harvaan asuttua. Hankealueen luoteis-, pohjois- ja koillispuolelle ei sijoitu lainkaan asutusta. Lähimmät vakituksessa asuinkäytössä olevat rakennukset sijaitsevat yli 2 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista.
- Äärimmäisenä toimenpiteenä voitaisiin harkita Hautakangas-Harvankankaan hankkeen 2. vaiheen läntisimmän osan (3 voimalaa) jättämistä pois hankealueesta, jolloin etäisyys Jokikylä-Ruhkaperän kulttuurimaisemaan kasvaisi ja toisaalta voimaloiden havaittavuus pieninisi merkittävästi.

Taloudelliset vaikutukset

- Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.
- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Hautakangas-Harvankankaan kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliittynän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.
- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.
- Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN jatkosuunnittelussa. Hanketoimijana esitämme, että Hautankankaan tv-1-alue (391) palautetaan kaavaluonnosvaiheen mukaiseksi. Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Hautakangas-Harvankankaalle soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus.

Vastaamme mielellämme Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Uposenmäki

MUISTUTUS UPOSENMÄEN TUULIVOIMAHANKKEESTA POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHHEMAAKUNTA-KAAVAEHDOTUKSEEN

Yleistä

- Pyhäjärven Uposenmäen tuulivoimahankkeen alue on jätetty kokonaan pois Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisesta ehdotuksesta tv-1-alueena.

- Uposenmäen aluerajausta ei esitetty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan myöskään viranomaislausuntovaiheessa.

- Viranomaislausuntovaiheessa Pyhäjärven kaupunki lausui Uposenmäen hankkeesta ja perusteli kattavasti kantansa ko. alueen ottamisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotukseen mm. sillä, ettei alueella ole hankekehitystä estäviä luvitettuja rakennuksia. Hankealueen sopivuutta tv-1-alueeksi perusteltiin myös päiväpetolintujen törmäysmallinnuksen tuloksilla, jotka eivät ylitä raja-arvoja Uposenmäen hankkeen kohdalla. Kaupunki painotti lausunnossaan myös, että maisemaan ja ekologiseen yhteyteen sekä metsäpeuraan kohdistuvat ympäristövaikutukset on jo tarkasteltu ja tullaan jatkossakin tarkastelemaan hankkeen edetessä. Mahdollisia lievennystoimenpiteitä voidaan myös esittää.

- Viranomaisvaiheen kuulemiskierrokseen tulleissa vastineissa nostettiin esiin ekologisten yhteyksien kaavamerkinntä sekä maakotkaan ja metsäpeuraan kohdistuvat kumulatiiviset vaikutukset.

- Hanketoimija ottaa viranomaisehdotusvaiheen kuulemiskierroksen vastineisiin kantaa:

Petolinnusto

- Uposenmäen hankkeesta laaditut päiväpetolintuselvitykset, kuten maakotkan törmäysmallinnus eivät ylitä raja-arvoja. Hanketta varten on laadittu laajasti päiväpetolintujen ympäristöselvityksiä, joiden perusteella voimalamäärää ja niiden sijaintoja on jo nyt tarkasteltu sekä tarkastellaan jatkossakin.

- Yhteisvaikutusten arvioinnit on laadittu lähellä sijaitsevien hankkeiden maksimivoimalamäärällä ja maksimaalisella voimalakorkeudella, joista molemmat poikkeuksetta aina pienentyvät hankkeiden edetessä. Näin yhteisvaikutukset jäävät huomattavasti suppeammiksi kuin laadituissa törmäysmallinuksissa.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Katso yleisvastineet:

<p>- Tilannetta tuleekin tarkastella kulloinkin hankkeiden edetessä, kun voimalamäärät sekä niiden koot ja sijainnit tarkentuvat, tai kun hankkeet ylipäättään toteutuvat. Syytä nimenomaan Uposenmäen hankkeen poisjättämiselle energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA ei pystytä edelleenkään perustelemaan.</p> <p>Metsäpeura</p> <p>- Uposenmäen hankealueen läheisyydessä ei ole metsäpeuraperusteisia Natura-alueita.</p> <p>- Metsäpeurojen liikkeitä seuraavan panta-aineiston mukaan osa metsäpeurojen syys- ja kevätvaellusten reiteistä kulkevat etenkin Uposenmäen kaakkoisosissa ja Haudannevan alueella, mutta lähialueella on myös paljon vaihtoehtoisia reittejä, eivätkä pantaseurannassa olleiden yksilöiden reitit varsinaisesti keskity ainakaan hankealueelle.</p> <p>- Hankealueella ei ole laajempia luonnontilaisia suoalueita, eikä juurikaan luonnonmetsiä, joilla voitaisiin osoittaa olevan erityistä merkitystä metsäpeuralle. Alueen ainoa avoimena säilynyt suoalue on melko pienialainen ja metsät ovat pääosin nuoria. Valtaosa hankealueen metsistä on tavanomaisessa talousmetsäkäytössä. Tuulivoimala-alueita ei yleensä aidata, mikä mahdollistaa eläinten liikkumisen alueella jatkossakin.</p> <p>- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).</p> <p>- Metsäpeura tarkastellaan Uposenmäen hankkeessa kattavasti, ja nämä seikat huomioidaan hankkeen YVA-selostuksessa. Näiden tietojen perusteella Uposenmäen aluetta ei ole syytä jättää pois energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA.</p> <p>Taloudelliset vaikutukset</p> <p>- Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.</p> <p>- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Uposenmäen hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliitynnän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.</p>	<p><i>1 / TALOUSVAIKUTUKSET</i> <i>2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000</i> <i>3 / TUULIVOIMA</i> <i>4 / MAISEMAVAIKUTUKSET</i> <i>5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS</i> <i>6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT</i> <i>7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT</i> <i>8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ</i> <i>9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</i></p> <p>Uposenmäen aluetta ei osoiteta uutena tuulivoimaloiden alueena maakuntakaavassa. Uposen alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Haudannevan Natura-alueeseen, maakotkaan, metsäpeuraan ja maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueisiin kohdistuviin haitallisiin vaikutuksiin ja erityisesti yhteisvaikutuksiin muiden vieillä olevien hankkeiden kanssa.</p> <p>Uposen hankealueen läheisyyteen kohdistuvia vaikutuksia on avattu tarkemmin kaavaselostuksessa.</p>
---	--

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että edellä esitetyn perusteella Uposenmäen alue otetaan tv-1-alueeksi energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavaan. Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Uposenmäen soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus. Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Uposenmäen tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Korteperä

Muistutus korteperän tuulivoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen

Yleistä ja taustaa

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisvaiheessa ja julkisessa ehdotusvaiheessa on esitetty, että Sauviinmäki (tv-1 356) säilyy 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan mukaisena alueena.
- Sauviinmäen (tv-1 356) alueella sijaitsee Haapajärven Korteperän tuulivoimahankkeen alueen länsiosa, ja hankealueesta noin puolet sijoittuu voimassa olevan vaihemaakuntakaavan ulkopuolelle itään päin.
- Haapajärven kaupunki lausui viranomais ehdotusvaiheessa, että Sauviinmäen tv-1-alue on perusteltua laajentaa itään kattamaan Korteperän vireillä oleva yleiskaavan alue. Kaupunki perusteli myös, että Korteperän hankealueen osoittaminen maakuntakaavassa ja hankkeen toteuttaminen tukevat valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Viranomaisvaiheen kuulemiskierrokseen tulleissa vastineissa nostettiin esiin luonnonympäristöön ja lajistoon, ekologiseen verkostoon ja yhteisvaikutuksiin kohdistuvat vaikutukset.
- Hanketoimija ottaa viranomais ehdotusvaiheen kuulemiskierroksen vastineisiin kantaa:
Maakuntaavan yleispiirteisyys:
 - Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia.
 - Osayleiskaavoituksella tehdään tarkempaa vaikutusarviointia ja yksityiskohtaisempia selvityksiä kuin mitä maakuntakaavan tasolla tehdään. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen laadinnassa ei ole ollut käytössä kaikkea sitä selvitysaineistoa, mikä esimerkiksi Korteperän YVA:ssa on jo laadittu/laaditaan paraikaa.
 - Voimassa oleva 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan mukainen aluerajaus (Sauviinmäki tv-1 356) tulisi laajentaa riittävän väljäksi mittakaava ja yleispiirteisyys huomioiden ja ottaa mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Korteperälle soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus.

- Maakuntakaavoituksessa ei ole perusteltua jättää tv-1 356 alueetta liian pieneksi, sillä vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen jälkeen (kun hankealueen YVA on valmis), aluetta on kaavaprosessien kuulemiskäytännöt huomioiden tarvittaessa helpompi pienentää kuin laajentaa.

- Alue sijoittuu olemassa olevan Sauviinmäen tuulivoimapuiston viereen. Korteperän hankealueen osoittaminen maakuntakaavassa ja hankkeen toteuttaminen tukevat valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetyksi usean voimalan yksiköihin.

Suojelualueet ja ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja selvitystä ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Yhteisvaikutukset

- Kaikkien lähellä sijaitsevien hankkeiden yhteisvaikutukset tullaan tarkastelemaan hankkeen YVA-selostuksessa yksityiskohtaisesti. On myös otettava huomioon, että yhteisvaikutusten arvioinnit on laadittu hankkeiden maksimivoimalakorkeuksilla ja -määrällä, jotka poikkeuksetta aina pienentyvät hankkeiden edetessä. Tilannetta tuleekin tarkastella kulloinkin hankkeiden edetessä, kun voimaloiden korkeus ja määrä sekä niiden sijainnit tarkentuvat, tai kun hankkeet ylipäättään toteutuvat.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Korteperän hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliittynän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että edellä esitetyn perusteella lainvoimaisen 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan aluetta Sauviinmäki tv-1 356 laajennetaan itään, ja alue otetaan mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan vastaamaan Korteperän tuulivoimahankkeen osayleiskaavan mukaista aluetta. Pyydämme, että yllä mainitut seikat huomioidaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Korteperän tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

tekemään seuraavia lieventämistoimia osayleiskaavan ehdotusvaiheessa: Pilpankankaalle suunniteltujen pohjoisimpien voimaloiden poisto vähentää jonkin verran Viitamäen kylään kohdistuvia yhteisvaikutuksia, sillä tällöin luuteen suuntaan muodostuisi laaja sektori, jossa ei olisi lainkaan voimaloita kylästä katsottuna.

Samoin eteläisimmän voimalan poisto vaikuttaa maisemavaikutusten suuruuteen. Etäisyydet voimaloista maisema-alueeseen tulee olemaan vähintään 1,5 km ja Viitamäen asutukseen vähintään 2 km.

Maakuntakaavaehdotuksessa ei ole tunnistettu Pilpankankaan alueen itäosan soveltuvuutta tuulivoimarakentamiseen. Kuitenkin ehdotukseen sisältyy tuulivoima- alueita, joissa etäisyyttä maisema-alueisiin on saman verran kuin Pilpankankaalla.

Maisemaesimerkkinä Konnunsuo: Viitamäen kulttuurimaisema sijaitsee tuulivoima-alueen lounaispuolella, noin 1,5 km päässä. Vaikutus arvioitu erittäin suureksi merkittävyydeltään.

Maisemaesimerkkinä Itämäki-Murtomäki: Maakunnallisesti arvokas maisema-alue Pyhäjärven kulttuurimaisemat sijaitsee tuulivoima-alueen itä- ja kaakkoispuolella, lähimmiltä osiltaan noin 2,2 km päässä.

Korkein hallinto-oikeus on ottanut kantaa valtakunnalliseen maisema-alueeseen seuraavasti <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/ennakkopaatokset/1619413540010.html>:

Kaava-alue sijoittui valtakunnallisesti arvokkaaksi määritetyn Kyrönjokilaakson maisema- alueen itä- ja pohjoispuolelle. Lähimmät suunnitellut voimalat sijaitsivat noin 800 metrin etäisyydellä jokilaaksosta. Vaikka osayleiskaavan mahdollistamien tuulivoimaloiden vaikutus Kyrönjokilaakson maisemaan oli laaditun vaikutusten arvioinnin perusteella paikoin merkittävä, maisema-alueelle aiheutuvien haitallisten vaikutusten voitiin kuitenkin arvioida jäävän kokonaisuutena tarkasteltuna kohtalaisiksi muun ohella siitä syystä, että kaava-alue sijoittui peltolaaksojen rajaman metsäisen alueen keskelle, eivätkä voimalat siten rikkoneet tärkeää Kyrönjokilaakson maisematilan reunaa.

Luontovaikutukset

Maakotkan osalta pesäpaikasta on etäisyyttä lähimpiin suunniteltuihin voimaloihin yli neljä kilometriä, mikä vastaa riittävää etäisyyttä maakotkoahjeistuksen mukaan. Lisäksi tuulivoimalat on siirretty elinympäristömallin perusteella määritellyn ydinreviirin ulkopuolelle. Reviirin koiraskotkalla on GPS-lähetin, ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on tilattu GPS-datanalysointi ja vaikutusten arviointi. Raportti valmistuu helmikuussa 2025. Raportin pohjalta toimijat viimeistelevät hankkeiden YVA-prosessit ja laativat yhteisvaikutuksiltaan kestävä ja toteuttamiskelpoiset kaavaratkaisut.

Luonnonvarakeskuksen 1 km x 1 km panta-aineiston perusteella Kärsämäenjärven Natura- alueella ei ole metsäpeuran käyttämiä vasomisalueita. Lähimmät panta-aineiston havainnot ovat etelämpää Hautakankaan kaava-alueen läheisyydestä. Myös hankkeen yhteydessä toteutetut maastoselvitykset ja mm. helikopterilla tehty lentolaskenta tukevat näitä johtopäätöksiä. Lisäksi poistamalla Kärsämäenjärvien Natura-alueen läheisyydestä 2-3 voimalaa saadaan etäisyyttä kasvatettua metsäpeuran mahdollisiin vasomisalueisiin. Suunnittelu tarkentuu valmisteilla olevan Natura-arvioinnin tulosten mukaan.

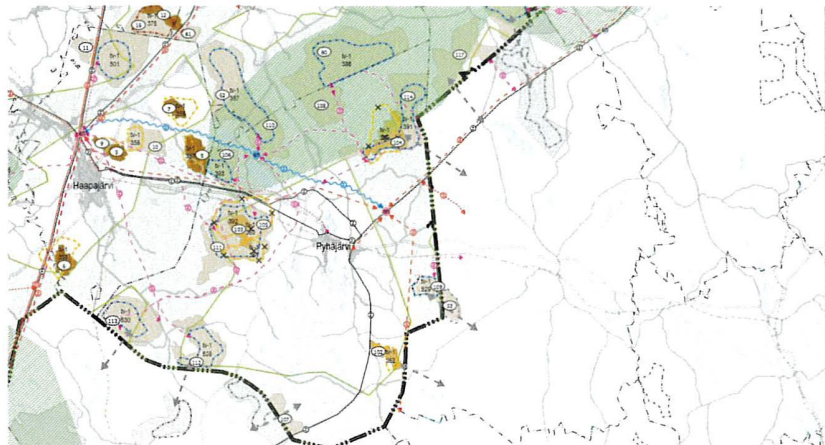
Ympäristövaikutusten arvioinnin alustavien tulosten ja maakotkan GPS-datan perusteella Pilpankankaalle on mahdollista suunnitella seudullisesti merkittävä noin 20 km² kokoinen tuulivoima-alue.

Ylläesitettyihin tietoihin viitaten Myrsky Energia katsoo, että maakuntakaavaehdotukseen tulee palauttaa Pilpankankaan tuulivoima-alue vastaamaan maakuntakaavaluonnosvaiheen rajausta. Tarkemmassa hankesuunnittelussa tullaan huomioimaan riittävästi maisema- ja luontovaikutukset. Eri toimijoiden ja hankkeiden tasapuolisen

Pilpankankaan tuulivoimaloiden aluetta ei osoiteta energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA tuulivoimaloiden alueena. Perustelut alueen poistamiseen on esitetty edellisen vaiheen kohdekuvauksessa. Pilpankankaan merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Natura-alueisiin, maakotkaan, metsäpeuraan ja maisema-alueeseen. Kärsämäenjärvien Natura-alueelle kohdistuvia vaikutuksia on lievennetty edelleen maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa rajaamalla vaikutusalueelle sijoittuvia Uposetuulivoimaloiden alueita pienemmiksi.

kohtelun vuoksi (edellä esitetyt maisema- ja luontoarvot) tuulivoima-alueen palauttaminen kaavaehdotukseen on välttämätöntä.

Merkittäviä haitallisia vaikutuksia sisältävä voimajohdon yhteystarve Murto-perä-Pysäysperä (Haapajärvi-Pyhäjärvi)

edellytykset (sääntö- ja määräysten lisäksi) on otettava huomioon (esim. ympäristö- ja maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukainen ehdotuksen rakentamissuunnitelma).

OHJEELLINEN VOIMAJOHDO 400 kV
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

OHJEELLINEN VOIMAJOHDO 110 kV
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

VOIMAJOHON YHTEYSTARVE
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

TUULIVOIMAHANKKEIDEN LIITYNTÄJOHDON YHTEYSTARVE (vain teemakartalla)
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

MERKITTÄVÄ HAITALLISIA VAIKUTUKSIA SAATAVA SUOJELUVAIKUTUKSIA SAATAVA VOIMAJOHON YHTEYSTARVE (vain teemakartalla)
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

ENERGIAHUOLON ALUE
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

KAUKAJOHDON YHTEYSTARVE
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

POHJOIS-POHJANMAAN ULOKORVUOJEN SUOJELUVAIKUTUKSIA SAATAVA VOIMAJOHON YHTEYSTARVE (vain teemakartalla)
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

POHJOIS-POHJANMAAN ULOKORVUOJEN SUOJELUVAIKUTUKSIA SAATAVA VOIMAJOHON YHTEYSTARVE (vain teemakartalla)
Merkittävällä osalla linjat on suunniteltu YVA-menettelyyn tai muuhun tilapäiseen arvioitavien vaikutusten, joihin vaikkotietojen perusteella on arvioitu pääasiassa tilapäisiä vaikutuksia. Suurissa osissa linjat on suunniteltu vastaavasti maankäyttö- ja rakennuslain 13 §:n mukaisesti ehdotettuihin rakentamissuunnitelmiin.

Myrsky Energia haluaa huomauttaa tästä voimajohdon yhteystarpeesta seuraavaa: Voimajohdon yhteystarve liittyy Myrsky Energian Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeeseen. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on jätetty Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen kuulutettavaksi 18.10.2024. YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu myös Nurmesjärven Natura-alueelle Natura-arviointi. Arvioinnin tulosten perusteella hankkeessa suunnitellut voimajohtoreitit eivät aiheuta merkittäviä vaikutuksia Nurmesjärven Natura-alueen linnustolle. Natura-arviointi sisältää maastonselvityksiin perustuvaa selvitystietoa maastokaudelta 2024, ja selvitysten kohteena on ollut nimenomaan Natura-alueen suojeluperusteena olevan lajiston liikkuminen suunniteltujen tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron voimajohtojen suuntaan. Arvioinnissa todetaan näin:

Vaikutuksia muodostuu vaihtoehtoissa SVEA1, SVEB1 ja SVEB2 vähäisestä törmäysriskistä ja rakentamisen mahdollisista vähäisistä meluvaikutuksista Natura-alueen eteläisimpään osaan (vaihtoehdot esitetty oheisessa kartassa). Nurmesjärven lounaispuolisten Kok- kopetäikön ja Välikankaan hankkeiden voidaan aiheuttavan jonkinasteista este- vaikutusta. Alueet eivät muodosta yhtenäistä liikkumisestettä lintujen muuttosuuntaa vas- ten. Yhdessä Riitamaa-Nurmesnevan kanssa tuulipuistot ohjaavat osalla lajeista lintujen liikehdintää muuttoaikoina. Tuulivoima-alueiden ja Natura-alueen välisillä alueilla jää kuitenkin vähimmilläänkin noin 2,5 kilometrin levyisiä vapaita lento- väyliä.

Sähkönsiirron yhteisvaikutuksissa tulee arvioitavaksi Hautakankaan tuulivoimahankkeen sähkönsiirto. Hautakan- kaassa sähkönsiirron vaihtoehdot ovat osittain yhteneviä Pysäys- perän ja Murto-perän linjauksen kanssa, joka on mukana Riitamaa-Nurmesnevan sähkönsiirron vaihtoehtoissa. Hautakankaan hankkeen sähkönsiirron

Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueita koskevassa selvityksessä tunnistettiin, että Pysäysperä-Murto-perä välille suunniteltu voimajohto ja sen varrelle suunniteltu Parkkimanjärven sähköasema aiheuttavat suuria haitallisia vaikutuksia Nurmesjärven Natura-alueelle ja ekologiselle yhteydelle.

Julkisessa ehdotusvaiheessa myös päätettiin, ettei maakuntakaavassa osoiteta tuulivoimahankkeiden liityntäjohtoja yhteystarpeina eikä Parkkimanjärveä uutena energiahuollon alueena.

Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia on lievennetty edelleen toisessa julkisessa ehdotusvaiheessa mm. rajaamalla tuulivoimaloiden alue tv-1 387 (Riitamaa) etämmälle Natura-alueesta ja poistamalla tuulivoimaloiden alue tv-1 393 Kokkopetäikkö maakuntakaavasta.

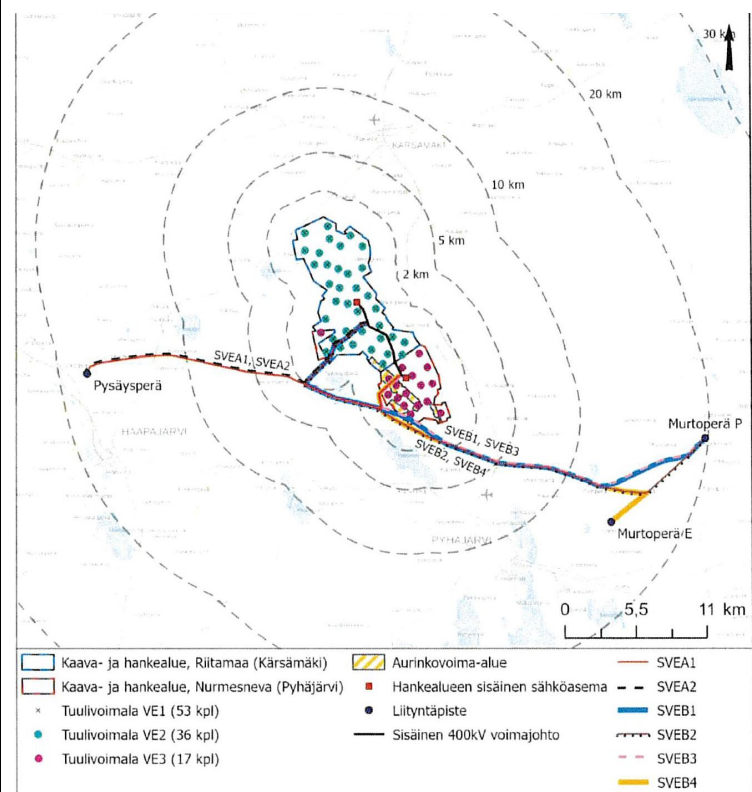
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Fingrid ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ovat pitäneet työneuvotteluja kyseisestä voimajohtosta. ELY-keskus valmistele perusteltua päätelmää YVA-menettelystä.

Vaihemaakuntakaavan toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen esitetään kanta- ja alueverkon pitkän aikavälin kehitystarpeet kahden pisteen välisenä suoralla, nuolipäisellä katkoviivalla, jotta ne erottuvat muista voimajohtojen merkinnöistä.

hankevaihtoehdot si- joittuvat muilta osin vähintään noin 3 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta itään. Siten yhteisvaikutuksissa arvioidaan ainoastaan hankkeiden sähkösiirron sijoittumista toistensa rinnalle Natura-alueen eteläpuolisella Pysäysperän ja Murronperän osuudella. Kyseisellä osuudella Nurmesjärven ja Parkkimanjärven välistä yhteyttä liikkuu pesimäaikana lokkilintua ja mahdollisesti muuttoaikoina ainakin jossain määrin myös vesilintuja. Tuulivoimaloiden ja sähkösiirron yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arvioitu vähäisiksi.

Samansuuntaisia tuloksia ovat saaneet myös muut tuulivoimatoimijat tilaamissaan Natura-arvioinneissa, jotka niin ikään perustuvat hyvin mittaviin maastoselvityksiin maastokaudelta 2024. Lisäksi voimajohdon suunnittelussa ja toteutuksessa voidaan tehdä asianmukaisia lieventämistoimenpiteitä, joilla vaikutuksia voidaan entisestään vähentää.

Ylläesitettyihin tietoihin viitaten Myrsky Energia katsoo, että maakuntakaavaehdotuksesta tulee korvata yllä mainittu merkintä voimajohdon yhteistarve-merkinnällä.

Kuva 0.1. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkasteltava hankkeen vaihtoehdot.

Isoahkio

ISOAHKION SUUNNITELTU TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKE sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin ehkä -alueelle nro. 136 (Iso-Ahkio), joka on todettu aineistojen perusteella potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi. Alueen kohdekortilla on nostettu esille tiettyjä suunnittelun reunaehtoja, joita on tarkasteltava hankkeen yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Alueen keskeltä on leikattu pois aluetta asutusbufferien takia: kyseessä on kaksi vanhaa tilaa, joiden osalta on neuvoteltu käyttötarkoituksen muutoksista ja asiat tullaan ratkaisemaan hankkeen yksityiskohtaisemman kaavoituksen aikana kunnan kanssa. Alueella on vahva maanomistajien tahto hankkeelle ja myös kunta on ollut suojea alueen tarkemmalle suunnittelulle myöhemmin aloitettavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sekä kunnan tuulivoimaosayleiskaavoituksen kautta.

Maisemavaikutukset

Hankealueen lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Miilurannan asutusmaisema) sijoittuu yli 12 km etäisyydelle hankealueelta. Alueen luoteispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohde Lamujukivarsi Piippolan kirkonkylässä (etäisyys 5,0 km) sekä maakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kohde Manninkankaan agraarimaisema (etäisyys 3,5 km). Alueen läpi kulkee valtakunnallisesti arvokas Pippola-Saviselkä -museotie. Kyseiset kohteet on huomioitu hankkeen esisuunnittelussa, ja ne tullaan selvittämään ja arvioimaan tarkemmin YVA-menettelyn aikana. Esimerkiksi museotien osalta alustavia keskusteluja on käyty Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa, eikä siellä tunnistettu voimakkaan metsätalousvaltaisen metsäalueen läpi kulkevan museotien osalta sellaisia maisemallisia arvoja, jotka poissulkisivat tuulivoimasuunnittelua. Myös RKY-kohteiden osalta aluetta ei ole perusteltua jättää pois maakuntakaavasta ilman tarkempia maisema-analyyseja, jotka ottavat paikallisesti huomioon maiseman erityispiirteet sekä näkymät tuulivoimapuiston suuntaan. Hankekohteisissa maisemavaikutusten arvioinnissa noudatetaan ympäristöministeriön ohjetta (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa 2024). Maisemavaikutuksia tulisi arvioida todellisiin hankesuunnitelmiin pohjautuen ja maiseman katselukohteiden ominaisuudet tarkemmin huomioiden. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa on tarkoitus panostaa mm. maisemavaikutuksiin seudun herkkien kohteiden osalta. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan lisäksi toteuttaa tarvittaessa sellaisia yksityiskohtaisempia lieventämistoimenpiteitä, joita ei voida huomioida maakuntakaavan suunnittelun tasolla.

Luontovaikutukset

Isoahkion hankealue sijaitsee maakotkareviirillä, joten vaikutukset maakotkaan on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa mm. lajivastaavana toimivan Metsähallituksen ohjeistuksen mukaisesti. Hankkeen esiselvitysvaiheessa toteutetun alustavan törmäyriskianalyysin perusteella hanke on hyvillä suunnitteluratkaisuilla toteuttamiskelpoinen yleisesti hyväksytyjä riskiarvoja noudattaen sekä yksittäinen hanke että mahdolliset yhteisvaikutukset huomioiden. Alueelle on näin ollen toteutettavissa selvästi maakunnallisen kokoluokan tuulivoimahanke. Tämä huomioiden on ristiriitaista, että hanketta ei ole esitetty mukaan maakuntakaavan ehdotusvaiheessa, vaikka asiassa on viestitty aiemmin Pohjois-Pohjanmaan liiton suuntaan. Asia tulisi tarkastella tarkempien maastossa toteutettujen selvitysten ja niiden perusteella tehtävien vaikutusten arviointien kautta hankkeen YVA-menettelyssä ja tuulivoimaosayleiskaavoituksessa.

Isoahkion alueelle ei osoiteta tuulivoimaloiden aluetta energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA. Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut vastineen Isoahkion hankealueesta ja sen suhteesta energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN suunnitteluperiaatteisiin aiemmissa kaavavaiheissa. Perustelut eivät ole niistä muuttuneet.

Metsäpeura on luettu EU:n luontodirektiivin liitteen II lajistoon eli sen suojelu toteutetaan Natura-alueverkoston kautta, niillä Natura-alueilla, joiden suojeluperusteeksi laji on nimetty. Lähin tällainen Natura-alue sijoittuu yli 13 km etäisyydelle hankealueen itäpuolella (Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuo. Esitetty Isoahkion hankealue ei käytettävissä olevan tiedon (mm. LUKE) perusteella sijoitu lajin tärkeimmille kesälaidunalueille tai sen elinkierron aikaisille tärkeimmille vaellusreiteille (Pyhännän osa-alue). Lajin huomioiminen on mahdollista toteuttaa hankekohtaisesti tarkemmin YVA-menettelyn ja tuulivoimaosayleiskaavoituksen kautta, tarkempiin selvityksiin perustuen.

Hankealueen eteläpuolelle sijoittuva Natura-alue FI1103600 Pellikaisenneva on liitetty Natura-alueverkostoon luontodirektiivin mukaisena SAC-alueena. Alueen suojeluperusteena ei ole metsäpeura tai mainittu suuri petolintu. Natura-alueella ei myöskään ole LUKEn 1 km x 1 km panta-aineiston perusteella metsäpeuran vasomisalueita. Tämän vuoksi on ristiriitaista, että viereinen Natura-alue on ollut perusteena sille, että Isoahkion alue ei ole päätyntä kaavan ehdotusvaiheeseen. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tulee joka tapauksessa laatia Natura-arviointi, jossa vaikutukset arvioidaan tarkemmin kaavoituksen ja YVA-prosessin selvityspohjan huomioivien suunnitelmien kautta.

Ylläesitettyihin tietoihin viitaten Myrsky Energia katsoo, että maakuntakaavaehdotukseen tulee palauttaa Isoahkion tuulivoima-alue.

Myrsky Energia haluaa myös todeta seuraavaa maakuntakaavan valmistelusta:

Maakuntakaavan valmisteluprosessissa on monia poikkeuksellisia ratkaisuja. Päällimmäisinä on mainittava rajuiltakin tuntuvat karsinnat tuulivoiman aluerajauksissa sekä kokonaisten tuulivoima-alueiden poistamiset luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen välissä. Myös voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoima-alueita on tarpeettomasti poistettu. Karsinnan perustelut eivät tunnu luonteeltaan ohjaavalle kaavalle sopivilta, sillä ne ovat paikoin hyvinkin yksityiskohtaisia ja jyrkkiä. Perusteluissa korostuu erityisesti oletetut yhteisvaikutukset, joita on arvioitu vaikutusalueittain teoreettisiin hankesuunnitelmiin pohjautuen. Tässä unohdetaan, että kaavoitus on moniportainen menettely, jossa kunnan rooli on ratkaista maankäytön yksityiskohdat tarkemmilla kaavatasoilla. Vasta yleiskaavalla ratkaistaan hankealueiden lopullinen toteutettavuus ja niiden tarkka raja- ja kokonaisvaltaiseen vaikutustenarviointiin pohjautuen. Hankkeiden kaavoituksen ja ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdään, ja nyt usean kaavaehdotuksesta poistetun hankkeen osalta on jo tehty, tarkempia ja mittaviin maastonselvityksiin pohjautuvia vaikutusten arviointeja - kun taas maakuntakaavan selvitysaineistot pohjautuvat monelta osin olemassa olevaan tietoon ja hyvin yleispiirteiseen aineistoon, jota on arvioitu kirjoituspöydän takaa. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan lisäksi, ja maastonselvitystenkin kautta todettuun tietoon perustuen, toteuttaa tarvittaessa sellaisia yksityiskohtaisempia lieventämistoimenpiteitä, joita ei voida huomioida maakuntakaavan suunnittelun tasolla. Käytännössä maakuntakaavan ehdotus kaventaa monessa kohdin täysin tarpeettomasti kuntien valtaa omien alueidensa maankäytön suunnitteluun.

Lisäksi Myrsky Energia haluaa todeta, että osayleiskaavaehdotusten ollessa maakuntakaavassa esitettyä aluerajauksista laajempia maakuntaliitto jatkossakin arvioi lausunnoissaan maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutumista ja sen keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden noudattamista perustuen toteutettuun kunnalliseen osayleiskaavaan ja sen yhteydessä tehtyihin selvityksiin kuten ympäristövaikutusten arviointiin (KHO:2023:57).

Ei ole yhteiskunnan edun mukaista, että osayleiskaavassa hyväksytyt aluerajauksen suhde maakuntakaavan

<p>ohjausvaikutukseen ja siinä esitettyyn aluerajaukseen jää säännönmukaisesti hallinto-oikeuden arvioitavaksi. Siksi lähtökohtana aluerajauksia määriteltäessä tulisi ehdottomasti olla, että mahdollistavassa maakuntakaavassa esitetyt aluerajaukset tehdään niin laajoiksi, että osayleiskaavassa ajantasaiseen hankesuunnitelmaan ja tarkempiin maastonselvityksiin perustuen määritelty alue jää pääsääntöisesti yhtä laajaksi tai pienemmäksi. Ja näin ollen alueen lopullinen toteutettavuus määritellään osayleiskaavan kautta kaavoittavan kunnan toimesta. Heidi Laurila / Toimitusjohtaja / Myrsky Energia Oy / heidi@myrsky.fi</p>	
<p>Neoen Renewables Finland Oy / hankekehitysjohtaja Miika Pilli, maajohtaja Jerri Loikkanen, 24.10.2024</p> <p>NEOEN RENEWABLES FINLAND OY:N MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSESTA, VALMISTELUVAIHEEN KUULEMINEN 8.8. – 24.10.2023</p> <p>1 TAUSTAA</p> <p>Kiitämme mahdollisuudesta jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta. Neoen Renewables Finland Oy (”Neoen”) kehittää parhaillaan Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella neljää tuulivoimahanketta, jotka voidaan nähdä seudullisesti merkittävänä, ja näin ollen ne tulee huomioida maakuntakaavassa: Kangasjärven hanke (Pyhäjärvi), Karvosenkankaan hanke (Haapajärvi), Tallikallion hanke (Kalajoki) sekä Itämäen hankkeen toinen vaihe (Pyhäjärvi).</p> <p>Kunkin projektin hankekohtaiset selvitykset – jotka ovat maakuntakaavoitusta varten teetettäviä selvityksiä merkittävästi kattavampia ja yksityiskohtaisempia – osoittavat näiden hankealueiden soveltuvan erittäin hyvin tuulivoimatuotantoon. Lisäksi kunkin hankkeen taustalla on erittäin vahva maanomistajien sekä kuntien tahtotila mahdollistaa hankkeiden suunnittelu, rakentaminen ja operointi. Neoen vaatii, että Kangasjärven, Karvosenkankaan, Tallikallion sekä Itämäen hankkeet sisällytetään Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan tuulivoimatuotannolle soveltuvina alueina. Annamme erittäin mielellämme lisätietoa tai aineistoa projekteista niiden sisällyttämiseksi maakuntakaavaan.</p> <p>2 NEOEN RENEWABLES FINLAND OY:N MUISTUTUS</p> <p>Neoen lausuu alla kunkin neljän hankkeen osalta erilliset perustelut. Hankealueiden kartat on esitetty muistutuksen liitteinä. Projektipäälliköiden yhteystiedot lisätietojen saamiseksi tai tarkentavia keskusteluja varten löytyvät muistutuksen lopusta.</p> <p>2.1 Kangasjärven hanke, Pyhäjärvi</p> <p>Kangasjärven hankealuetta ei ole tällä hetkellä osoitettu nähtävillä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoimarakentamiselle soveltuvana alueena. Kangasjärven hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen kohdekortin mukaisella tuulivoimapotentiaalisella ehkä-alueella. Kyseiset alueet ovat TUULI-hankkeen mukaan ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista ja tuulivoimatuotannon toteuttamismahdollisuudet tarkentuvat näiden alueiden osalta maakuntakaavaprosessin yhteydessä.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti useiden maakuntakaavaprosessin aikana laadittujen selvitysten perusteella, millaisia vaikutuksia maakuntakaavaratkaisusta muodotuu. Maakuntakaavaratkaisusta aiheutuvien suurien riskien vähentämiseksi alueita on rajattu uudelleen ja alueita on myös poistettu.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Kangasjärven alueelle ei osoiteta tuulivoimaloiden aluetta. Kangasjärven tuulivoima-alueesta kohdistuu haitallisia vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaalle Pyhäjärven kulttuurimaisema-alueelle, suojelualueille ja petolinnustolle. Lähialueella on viereillä myös paljon tuulivoimahankkeita ja Kangasjärven tuulivoima-alue lisäisi yhteisvaikutuksia.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

Neoen korostaa, että MRL:n mukaan Kangasjärven hanketta on mahdollista edistää kuntakohtaisen osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn myötä myös ilman maakuntakaavamerkintää. Pyhäjärven kaupunki näkee hankkeen hyvin potentiaalisena ja kuntarajat ylittävän hankkeen positiivisena yhteistyömahdollisuutena naapurikuntien, sekä maakuntien välillä. Pihtiputaan, sekä Keiteleen kunnat ovat tehneet kaavoituspäätöksen omien tuulivoimaosayleiskaavojensa osalta. Neoen on myös käynnistänyt koko hankealueen kattavan YVA-menettelyn, joka tarjoaa lisätietoa Pyhäjärven kaupungin kaavoituspäätöksen tueksi.

Neoen katsoo, että maakuntakaavamerkintä Kangasjärven hankkeesta on kuitenkin tärkeää olla myös maakuntakaavassa, koska kyseinen tuulivoimahanke ulottuu joka tapauksessa useamman kunnan ja maakunnan alueelle. Kangasjärven hankkeen kokonaisuuden ja toteutettavuuden kannalta olisi merkittävää, että myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan alueella sijaitseva hankealue olisi mahdollista kehittää olosuhteet huomioiden riittävän suurena, jotta hankkeen taloudelliset edellytykset säilyvät. Neoenin teettämien esiselvitysten, kuten melu-, välke- ja näkemäanalyysien sekä alustavien luontoselvitysten perusteella, Pyhäjärven hankealue mahdollistaisi 20–30 uuden tuulivoimalan rakentamisen. Lisäksi on erittäin tärkeätä huomata, että Neoen on jo vuokrannut hankealueelta kiinteistöjä, joilla sijaitsevien rakennusten tosiallinen käyttötarkoitus ei ole asuin- tai vapaaajanrakennus – näin ollen hankealue on selvästi laajempi mitä rakennustietokanta antaa ymmärtää. Neoen pyytää Pohjois-Pohjanmaan liittoa huomioimaan Kangasjärven hankkeen maakuntakaavassa merkinnällä tv-1 tuulivoimala-alue.

Kokonaisuudella on vaikutusta myös Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueiden kehittämiseen. Etenkin Pohjois-Savon näkökulmasta Kangasjärven hanke on merkittävä, sillä maakunnassa on tuulivoimahankkeita selvästi Pohjois-Pohjanmaata ja Keski-Suomea vähemmän. On hyvä huomioida, että pelkästään Kangasjärven hankkeen Pihtiputaan ja Keiteleen puoleiset alueet voivat yhdessä muodostaa yli 60 voimalan kokonaisuuden. Näin ollen on mahdollista, että seudullisesti merkittävän kokonaisuus muodostuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajan välittömään läheisyyteen. Pihtiputaan ja Keiteleen hankealueiden toteutuminen tarkoittaa joka tapauksessa seudullisesti merkittävän tuulipuiston vaikutuksia myös Pohjois-Pohjanmaalle. Pyhäjärven hankealueen voimalamäärän kasvaminen yli seudullisen merkittävyyden rajan ei Neoenin näkemyksen mukaan kasvata vaikutuksia samassa suhteessa kuin yksittäisen hankkeen tapauksessa.

Kangasjärven hankkeen potentiaalia lisää kantaverkkoyhtiö Fingridin investointiohjelma, joka tarjoaa mahdollisen verkkoliityntäpisteen hyvin lähelle hankealuetta. Uusi, 400 kV Harjulinja-siirtoyhteys rakentuu tämänhetkisen reittisuunnittelun mukaan lähelle hankealueen itärajaa vuoteen 2032 mennessä ja mahdollinen uusi sähköasema tarjoaisi liityntämahdollisuuden vain muutaman kilometrin päähän hankealueesta. Tämä vähentäisi merkittävästi hankkeen ympäristövaikutuksia.

2.2 Karvosenkankaan hanke, Haapajärvi

Neoen kehittää Haapajärvellä Karvosenkankaan tuulivoimahanketta, jota ei ole merkitty tv-alueeksi energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA. Karvosenkankaan hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen mukaisen luokittelun mukaisesti kuitenkin tuulivoimapotentiaalisella ehkä-alueella. Kyseiset alueet ovat TUULI-hankkeen mukaan ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA Karvosenkankaan alueelle ei osoiteta tuulivoimaloiden aluetta. Alueesta muodostuu suuria haitallisia vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaalle Kalajokilaakson viljelysmaisemat -alueelle sekä Natura-alueille. Hanketoimijan esittämä kartta hankealueesta on laajempi kuin TUULI-hankkeessa tunnistettu tuulivoimaloiden alue.

Kohdekortilla merkitty 6 voimalaa ei todennäköisesti ole toteutuskelpoinen. Kun voimalakoot ovat kasvaneet, ei ole tuotantotaloudellisesti järkevää sijoittaa voimaloita yhtä tiiviisti kuin ennen. Myöskään pienten hankkeiden toteuttaminen ei välttämättä ole taloudellisesti mielekäästä, sillä tuulivoimassa korostuu mittakaavan tuomat hyödyt. Esimerkiksi liityntäjohdon, sähköaseman ja muun rakennettavan infran kustannukset jakautuvat suuremmalle voimalamäärälle, mikä lisää hankkeen kannattavuutta merkittävästi. Neoenin tekemien esiselvitysten, kuten melu- ja välkeanalyysien, perusteella Pyhäjärven hankealue mahdollistaisi noin 30 uuden tuulivoimalan rakentamisen hankkeen kohdekortin ympärillä noin 3000 ha alueella. Tämä tarkoittaisi, että yli 20 voimalaa sijoittuisi hankekortin alueen ulkopuolelle.

Neoenin näkemyksen mukaan kohdekortin ympäröivä alue täyttää samat edellytykset ja soveltuu alustavien selvitysten perusteella hyvin tuulivoima-alueeksi. Mahdolliset esteet laajemmalle tuulivoimahankkeelle tullaan selvittämään hyvin valmistellussa YVA- ja kaavaprosessissa. Neoen on 4.10.2024 jättänyt kaavoitusaloitteen Haapajärven kaupungille käsiteltäväksi.

Lähimmät hankealueen liityntäpisteet ovat noin 7 km päässä sijaitseva Fingridin Pysäysperän sähköasema sekä noin 25 km päässä sijaitseva Uusnivalan sähköasema. Karvosenkankaan sähkönsiirtoreittejä suunnitellussa on hyvä huomioida, että Pysäysperän sähköasemalla ei välttämättä ole vapaata kapasiteettia tulevaisuudessa. Huomioiden ettei sähkönsiirto välttämättä ole mahdollista Pysäysperän asemalle, siirtolinjan kustannukset tulee jakautua suuremmalle hankkeelle. Jos sähkönsiirto kohdistuu Uusnivalan asemalle, hankkeen tulee olla tarpeeksi suuri, jotta se on teknistaloudellisesti toteutettavissa. Kuuden voimalan hankkeen liittäminen Uusnivalan asemalle ei ole taloudellisesti mahdollista.

Kohdekortin ulkopuolella sijaitsevat Vihtanevan (FI1002018) ja Jämsänkallion (FI1002007) Natura-alueet. Lisäksi alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on mahdollinen susireviiri. Susidata alueelta on TUULI-hankkeen yhteydessä laadittu susireviiriselvitys vuodelta 2021, ja on hieman epäselvää, miten tutkimuksessa todettu epävarma perhelauma liikkuu alueella nykypäivänä kolme vuotta tutkimuksen jälkeen. Olemassa olevien Natura-alueiden sekä susireviirin osalta selvityksiin tullaan kiinnittämään erityistä huomiota. Neoen näkee, että kattavilla selvityksillä ja vaikutustenarvioinnilla voidaan Karvosenkankaan hanke toteuttaa kohdekorttia laajempaan niin, etteivät alueen erityiset luontoarvot kärsi. Samalla saadaan kerättyä arvokasta dataa susien käyttäytymisestä ja levinneisyydestä alueella. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 2336/20241 todetaan selvyyden vuoksi, että luonnonsuojelulain 78 §:ssä säädetty luontodirektiivin liitteessä IV a mainittujen eläinlajien, kuten suden, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiello tulee ottaa huomioon myönnettäessä tuulivoimahankkeelle rakennuslupia.

Neoen korostaa, että MRL:n mukaan Karvosenkankaan hanketta on mahdollista edistää kuntakohtaisen osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn myötä myös ilman maakuntakaavamerkintää. Neoen katsoo, että maakuntakaavamerkintä Karvosenkankaan hankkeesta on kuitenkin tärkeää olla myös maakuntakaavassa, koska hankkeella olisi mahdollista edistää maakuntakaavoitukseen liittyvien uusiutuvan energian tuotantotavoitteiden toteutumista alueella. Neoen pyytää, että PohjoisPohjanmaan liitto ottaa Karvosenkankaan hankkeen huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa ja osoittaa Karvosenkankaan hankkeen alueen maakuntakaavassa tv-1 tuulivoimala-alue. Tällä ratkaisulla turvataan Neoenin näkemyksen mukaan edellytykset Karvosenkankaan hankkeen jatkokehittämiselle eikä toisaalta aiheuteta tarpeetonta epävarmuutta Karvosenkankaan hankkeen suunnittelun edistämiseksi kuntatasolla.

2.3 Tallikallion hanke, Kalajoki

Tallikallion hankealuetta ei ole tällä hetkellä merkitty tv-1-alueeksi nähtävillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakunta-kaavan ehdotuksessa. Tallikallion alue on TUULI-hankkeessa tunnistettu tuulivoimaloiden ehkä-alueena (nro 211). Kyseiset alueet ovat TUULI-hankkeen mukaan ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.

Viranomaisehdotuksesta poisjääneiden tv-alueiden vaikutusten arvioinnin (tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset) mukaan Tallikallion alueen osalta on nostettu esiin vaikutukset muuttolinnustoon, maisemavaikutukset ja yhteisvaikutukset. Näiden lisäksi on nostettu esiin alueen koko ja muoto. Tallikallion hanke on kooltaan noin 2000 ha eli 20 km² suuruinen, ja tuulivoimaloiden suunniteltu maksimimäärä on tällä hetkellä 17. Neoen aloitti kaavoitustyön Kalajoen kaupungin kanssa syksyllä 2023, ja Kalajoen kaupunki on hyväksynyt osayleiskaavan suunnittelun (OAS) vireille saattamisen kaupunginhallituksen päätöksellä 20.5.2024. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA) mukaisia kattavia selvityksiä on toteutettu alkuvuodesta 2024 lähtien. Tehtyjen selvitysten perusteella esiin ei ole noussut mitään, mikä estäisi alueen tutkimista tuulivoimakäyttöön. Neoenin näkemyksen mukaan alue soveltuu hyvin tuulivoimatuotannon suunnittelun jatkamiseen.

Tuulivoimaloiden sijoittelussa pystytään pitämään riittävät etäisyydet asuinrakennuksiin, jotta mahdolliset melu- ja välkehaitat voidaan minimoida. Tutkimusten perusteella voidaan suunnitella lopullinen hankekokonaisuus, joka soveltuu hyvin ympäristöönsä. Alueen tuuliolosuhteet sekä hyvät perustamisolosuhteet voimaloille ja jo olemassa oleva tieverkosto tekevät alueesta otollisen tuulivoimalalle. Myöskään sähkönsiirtoa varten ei tarvitse tehdä uusia pitkiä voimalinjoja, vaan liityntä voidaan toteuttaa maakaapelilla lähellä sijaitseville sähköasemille joko Läntiseen tuulivoimapuistoon tai Elenian Tyngän asemalle.

Neoen korostaa, että MRL:n mukaan Tallikallion hanketta on mahdollista edistää kuntakohtaisen osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn myötä myös ilman maakuntakaavamerkintää. Neoen katsoo, että maakuntakaavamerkintä Tallikallion hankkeesta on kuitenkin tärkeää olla myös maakuntakaavassa, koska hankkeella olisi mahdollista edistää maakuntakaavoitukseen liittyvien uusiutuvan energian tuotantotavoitteiden toteutumista alueella. Neoen pyytää, että PohjoisPohjanmaan liitto ottaa Tallikallion hankkeen huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa ja osoittaa Tallikallion hankkeen alueen maakuntakaavassa merkinnällä tv-1 tuulivoimala-alue. Tällä ratkaisulla turvataan Neoenin näkemyksen mukaan edellytykset Tallikallion hankkeen jatkokehittämiselle eikä toisaalta aiheuteta tarpeetonta epävarmuutta Tallikallion hankkeen suunnittelun edistämiseksi kuntatasolla.

2.4 Itäjäen tuulivoimahankkeen toinen vaihe, Pyhäjärvi

2.4.1 Taustaa: Itäjäen hankekokonaisuus

Neoen Renewables Finland Oy ("Neoen") suunnittelee yhteensä enintään 35 tuulivoimalaa käsittävän tuulivoimapuiston rakentamista Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevalle Itäjäen alueelle siten, että toteutettavien tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus olisi enintään 300 metriä ja yksikköteho 5–10 MW ("Itäjäen hanke"). Itäjäen tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiprosessi on päättynyt ja hankkeesta on saatu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 29.8.2022.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Tallikallion alueelle ei osoiteta tuulivoimaloiden aluetta. Alueesta muodostuu suuria haitallisia vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja linnuston päämuuttoreitille sekä suuria yhteisvaikutuksia toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan tuulivoimaloiden alue tv-1 392. Uudelleen nähtävillä asetetussa julkisessa ehdotuksessa aluetta on rajattu lännestä 3

Itämäen tuulivoimaosayleiskaava tuli vireille Pyhäjärven kaupunginhallituksen päätöksellä 17.8.2020 ja 35 voimalapaikkaa sisältävä kaavaluonnos oli nähtävillä 1.6-15.7.2022. Osayleiskaava vaiheistettiin kahteen osaan nimenomaan Pohjois-Pohjanmaan liitolta saadun palautteen pohjalta, jonka mukaan tällä hetkellä voimassa olevat Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavat 1–3 eivät olisi mahdollistaneet kaavan hyväksymistä luonnoksessa esitetystä laajuudesta, vaan hanke tulee huomioida vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa.

Itämäen tuulipuiston vaihe 1 osayleiskaava (Pyhäjärven Kvalt 25.9.2023 § 62) tuli lainvoimaiseksi 8.5.2024. Vaiheen 1 kaava sisältää enintään 24 voimalapaikkaa ja se sijoittuu nyt nähtävillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen tv-1 392 (ItämäkiMurtomäki) alueelle. Itämäen tuulipuiston YVA:n mukainen hankealue sekä vaiheen 1 kaava-alue on esitetty muistutuksen liitteessä. Pyhäjärven kaupunki on parhaillaan laatimassa maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaista tuulivoimaosayleiskaavaa Itämäen tuulipuiston vaiheelle 2 ja kaavaehdotukseen on alustavasti arvioitu sisältyvän 7-9 voimalapaikkaa. Itämäen tuulipuiston vaihe 2 rajautuu lähes kokonaan nyt nähtävillä olevan vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen tv-1 (392 Itämäki-Murtomäki) alueen ulkopuolelle. Itämäen tuulipuiston YVA ja osayleiskaava aluerajaukset on esitetty muistutuksen liitteessä.

2.4.2 Neoenin muistutus perusteluineen: Itämäen 2. vaihe

Neoenin näkemyksen mukaan nyt nähtävillä oleva maakuntakaavaehdotus ei ota riittävällä tavalla huomioon Neoenin suunnittelemaa Itämäen tuulivoimahanketta kokonaisuudessaan. Neoen pyytää Pohjois-Pohjanmaan liittoa laajentamaan kaavaehdotuksen tv-1 aluetta 392 Itämäki-Murtomäki kaakkois- ja lounaisosistaan niin, että se kattaa myös Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 hankealueen. Tuulivoima-alueen tv-1 392 Itämäki-Murtomäki laajennus on esitetty liitteenä olevalla kartalla.

Maakuntakaavamerkinnän laajentamista puoltavina seikkoina tulee Neoenin näkemyksen mukaan ottaa huomioon, että Itämäen hankkeen ympäristövaikutuksia on jo selvitetty kattavasti hanketta koskevassa tuulivoimaosayleiskaava- ja YVA-menettelyssä. Hankkeen osalta on jo myös pitkälle edennyttä yhteistyötä eri tahojen ja viranomaisten kanssa, mukaan lukien Puolustusvoimien puoltava kanta. Lisäksi selvityksiä tullaan täydentämään Itämäen tuulivoimaosayleiskaavan vaiheen 2 kaavoitusprosessin edetessä. On myös huomioitava, että Pyhäjärven kaupungin valmistelemissa Itämäen tuulivoimayleiskaavaluonnoksessa, joka sisälsi myös laajemman, vaiheen 2 mukaisen alueen, ei vaikutusarviointien taikka vuoro-vaikutusmenettelyiden yhteydessä ilmennyt seikkoja, joiden perusteella YVA vaihtoehdon VE1 mukaiselle tuulivoimaloiden sijoittamiselle olisi MRL:n mukainen este. Vireillä olevan yksityiskohtaisemman osayleiskaavoituksen edetessä hankkeen vaikutuksia tullaan arvioimaan kattavasti ottaen huomioon mm. luontoarvot (ml. linnusto, eläimistö), alueen erityispiirteet, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä muut herkäät alueet, samoin kuin yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa.

Maakuntakaava on alueidenkäytön yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitettujen tuulivoimaloiden alueita koskevien merkintöjen toteuttaminen edellyttää aina yksityiskohtaisempaa jatkosuunnittelua ja vaikutusten arviointia. Lopulliset tuulivoimalle soveltuvat alueet määräytyvät tarkempien selvitysten perusteella, minkä vuoksi Neoen katsoo, että maakuntakaavaan ei ole perusteltua merkitä liian suppeaa aluerajausta. On siis tarkoituksenmukaista merkitä

km etäisyydelle Tervaneva – Sivakkaneva – Pitkäkangas Natura-alueesta, jotta merkittäviä Natura-alueeseen kohdistuvia riskejä voidaan vähentää. Etäisyyden kasvattaminen Natura-alueeseen myös vähentää vaikutuksia metsäpeuran käyttämään vaellusyhteyteen kesä- ja talvilaidunten (ekologinen verkosto) välillä sekä maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia.

maakuntakaavaan koko Itämäki-Murtomäki tuulivoimapotentiaalinen alue, eikä pelkästään alueita, joilla on jo lainvoimaiset tuulivoimaosayleiskaavat.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, ja tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä myös maakuntatason suunnittelussa. Tavoitteena on mm. luoda edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Samoin tavoitteena on varautuminen uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin ja tätä tavoitetta tukee erityisesti tuulivoimaloiden sijoittaminen ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Myös eri viranomaistahot, kuten ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat painottaneet tuulivoima-alueiden keskittämistä, mm. maisemavaikutuksien vuoksi. Itämäen vaiheen 2 tuulivoimaloiden suunnittelu nimenomaan olemassa olevien, jo kaavoitettujen hankkeiden (Itämäki vaihe 1, Murtomäki 1 ja Murtomäki 2) yhteyteen sen sijaan, että sama voimalamäärä kaavoitettaisiin erillisenä alueena jonnekin toisaalle, tukee valtakunnallisiakin alueidenkäytön tavoitteita. Hankkeiden keskittäminen suurempiin kokonaisuuksiin on järkevää myös sähkönsiirron näkökulmasta. On huomionarvoista, että Itämäen tuulivoimapuiston vaihe 2 tulee toteutuessaan hyödyntämään Itämäen tuulivoimapuiston ensimmäisen vaiheen kanssa samaa liittymisjohtoa, jolloin vältytään kokonaan uusien sähkönsiirtoyhteyksien rakentamisen ympäristövaikutuksilta.

Itämäen vaiheen 2 tuulivoimaosayleiskaavan toteutumisella on merkittävä vaikutus myös Pyhäjärven kaupungin elinvoimaan ja tulevaisuuden näkyisiin sen panostaessa uudistuvaan ja puhtaaseen energiantuotantoon toteuttamalla Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiataavoitteita sekä mm. Ympäristöministeriön julkaiseman ilmastonsuojeluohjelma 2030:n tavoitteita uusiutuvan energiankäytön ja Suomen energiaomavaraisuuden lisäämisestä. Vaikka Itämäen tuulivoimapuiston vaiheen 2 osayleiskaavoitus ei MRL:n mukaan ohjaakaan vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan laadintaa, MRL:n mukaan kaikessa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon kaavoituksen kohteena olevan alueen lähtötilanne sekä pyrkiä yhteensovittamaan suunnittelun kohteena olevaan alueeseen kohdistuvia erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Jos maakuntakaavoitusta tarkemmassa kuntakaavoituksessa voidaan esittää maankäyttöön perustuvat objektiiviset perustelut kunnanvaltuuston hyväksymälle alueidenkäyttöratkaisulle, nämä kuntakaavoituksesta tulevat lähtökohdat tulee ottaa huomioon myös maakuntakaavoja laadittaessa tai muutettaessa. Neoenin näkemyksen mukaan asiaan liittyvät Pyhäjärven kaupungin tavoitteet Itämäen alueen tuulivoimarakentamisesta tulee ottaa huomioon vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan laadinnassa laajentamalla kaavaehdotuksessa esitettyä tv-1 392 aluetta kattamaan myös Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 alueen.

Nähtävillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan kaavaehdotuksen tuulivoima-alueen tv-1 (392 Itämäki-Murtomäki) aluerajaus kattaa käytännössä vain alueella jo lainvoiman saaneiden tuulivoimaosayleiskaavojen Itämäki vaihe 1, Murtomäki 1 ja Murtomäki 2 tuulipuistojen voimalapaikat. Vireillä oleva Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 tuulivoimaosayleiskaava sijoittuu lähes kokonaan vaihemaaakuntakaavan kaavaehdotuksen tv-1 (392 Itämäki-Murtomäki) alueen ulkopuolelle.

Neoenin näkemyksen mukaan nyt nähtävillä oleva maakuntakaavaehdotus ei riittävällä tavalla huomioi Neoenin suunnittelemaa Pyhäjärven kaupungin tavoitteiden mukaista Itämäen tuulivoimapuiston vaiheen 2 tuulivoimaosayleiskaavaa. Edellä kappaleessa esittämillään perusteilla Neoen pyytää Pohjois-Pohjanmaan liittoa laajentamaan kaavaehdotuksen tv-

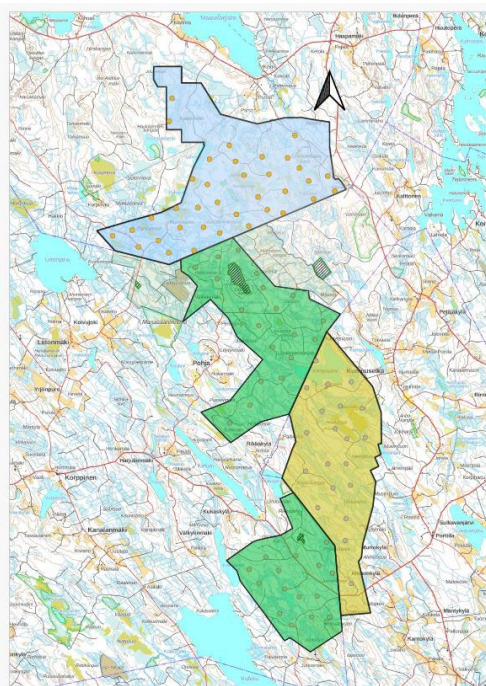
1 aluetta 392 Itämäki-Murtomäki kaakkois- ja lounaisosistaan niin, että se kattaa myös Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 alueen liitteessä esitetyn kartan mukaisesti.

3 YHTEENVETO

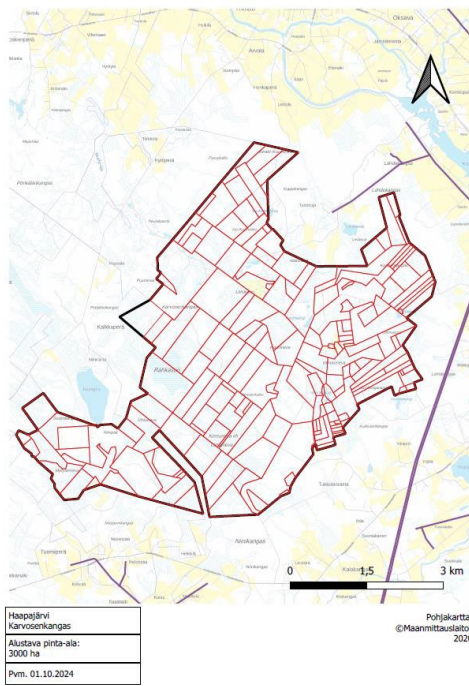
Kussakin neljässä hankkeessa teetettyjen selvitysten perusteella nyt suunnitellut hankealueet soveltuvat erittäin hyvin tuulivoimatuotantoon, ja näiden tuulivoimapuistojen toteutuminen on kriittistä niin maakunnallisten kuin valtakunnallistenkin uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuulivoimapuistojen suunnittelu, rakentaminen ja operointi on erittäin vahvasti myös alueen maanomistajien sekä hankekuntien tahtotila.

Neoen Renewables Finland Oy vaatii, että Kangasjärven, Karvosenkankaan, Tallikallion sekä Itämäen hankkeen toinen vaihe sisällytetään Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan tuulivoimatuotannolle soveltuvina alueina. Lisätietoa hankkeista, ja tarvittaessa aineistoa hankkeiden lisäämiseksi energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAAN antavat:

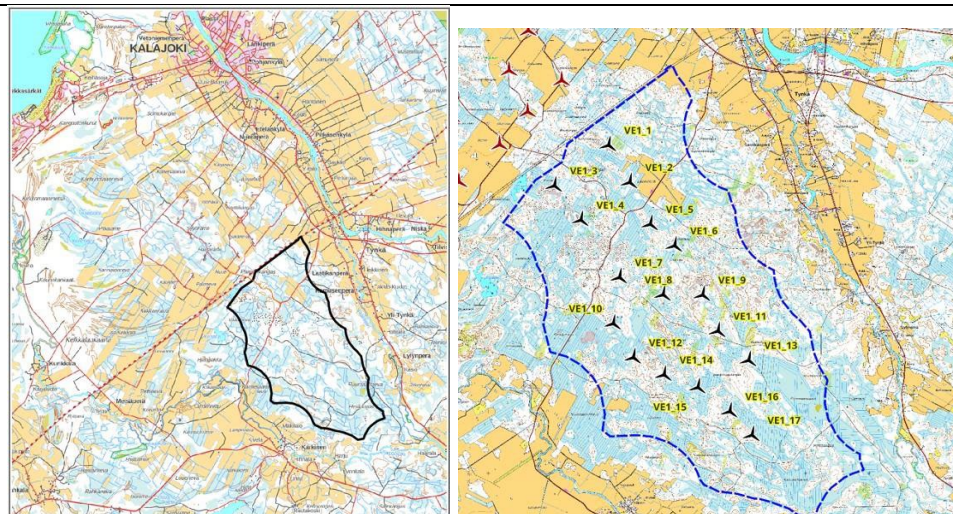
Kangasjärvi / Teemu Tuunanen, +358 50 414 3771, teemu.tuunanen@neoen.com
Karvosenkangas / Philippa Rytönen, +358 44 727 2432, philippa.rytkonen@neoen.com
Tallikallio / Laura Oksanen, +358 40 197 1930, laura.oksanen@neoen.com
Itämäki 2 / Maija-Leena Oinonen, +358 50 516 6941, majja-leena.oinonen@neoen.com

LIITE 1: Kangasjärven hankealue

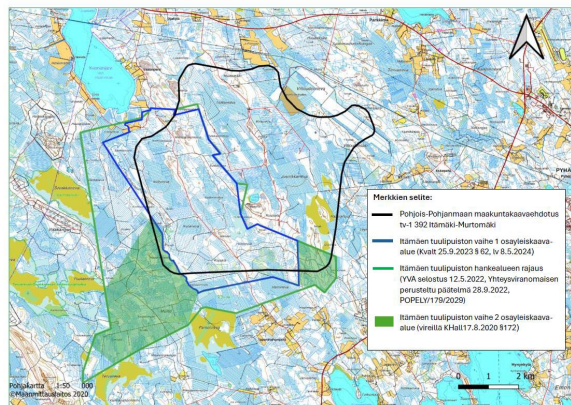

LIITE 2: Karvosenkankaan hankealue

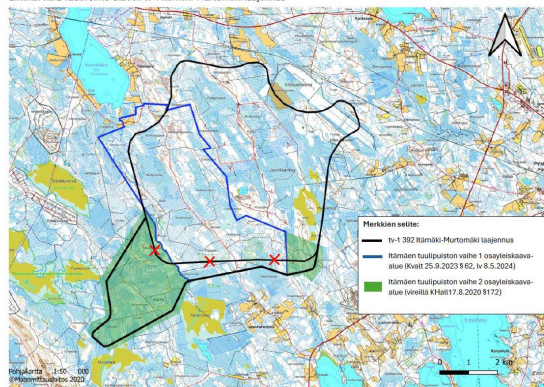

LIITE 3: Tallikallion hankealue

Liitekarta 1 Itämäen tuulipuiston YVA ja osayleiskaava alusrajaukset

Liitekarta 2 Tuulivoima-alueen tv-1 Itämäki-Murtomäki laajennus

LIITE 4: Itämäen tuulivoimahankkeen toisen vaiheen hankealue

Nordi/ Heli Nevala, Senior Project Manager 31.10.2024

Hei!

Olen asioinut teidän molempien kanssa aiemmin Nordin Pohjois-Pohjanmaalle sijoittuvat tuulivoimahankkeen osalta. Meillä on sattunut inhimillinen virhe Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan lausuntokierroksen kanssa viime viikolla.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut vastineen viranomais ehdotusvaiheessa alueiden huomioimisesta maakuntakaavassa.

Ymmärrämme tiukat ja rajatut aikataulut ja niiden merkityksen, mutta osaltamme tässä on kyse inhimillisestä asiasta, jonka huomasimme nyt.

Kommenttimme on, että ottaisitte huomioon Nordin tuulivoimahankealueen, josta olemme toimittaneet paikkatiedot 23.11.2022 tätä maakuntakaavatyötä varten. Lisäksi ainakin Kärämäen kunta on sisällyttänyt asian omaan lausuntoonsa keväällä 2024. Meille on mahdollista ottaa alkupeäisen alueen osalta huomioon muokkaukset, jotka johtuvat esim. linnustoselvityksen mahdollisista näkökohdista. Kunnista Kärämäki ja Siikalatva ovat alueen osalta viestineet mahdollisuudesta ottaa tämä hanke käsittelyyn, kun maanhallinta on varmistunut. Paikalliset maanomistajat ovat suhtautuneet suotuisasti hankkeeseen ja olemme siltä osin edistyneet hyvin tässä väliaikana kohti kaavoitusaloitetta.

Nordin toimintaperiaatteiden mukaisesti panostamme paikalliseen yhteistyöhön ja luontoarvoihin ja etsimme aktiivisesti ratkaisuja, joilla edistämme sekä luonnon että ihmisen toiminnan kestävä yhteiseloä.

Ystävällisin terveisin,
Med vänliga hälsningar,
Best Regards,

Heli Nevala
Senior Project Manager

Nordi

+358 50 477 9405
heli.nevala@nordi.fi
www.nordi.fi

Sydänmaankylän alueelle suunniteltua hanketta ei ole missään vaiheessa osoitettu energia- ja ilmastovaihemaa-
takaavassa tuulivoimaloiden alueena mm. ihmisten elin-
oloihin ja viihtyvyyteen, Natura-alueisiin, linnustoon, arvok-
kaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten
vuoksi.

Puhuri Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaala ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 2.10.2024
Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistoon liittyen
Parhan tuulipuiston laajennushankkeeseen Pyhäjoella

Pohjois-Pohjanmaa on mukana energiamurroksessa, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.2024.

Puhuri Oy kiittää mahdollisuudesta jättää muistutus energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon.

Muistutus

Puhuri suunnittelee Pyhäjoen kunnan alueelle Parhan tuulivoimapuistolle laajennusta. Parhan toiminnassa olevan tuulipuiston kaakkoispuolelle suunnitellaan rakennettavaksi enintään kahdeksan tuulivoimalaa. Pyhäjoen kunta on hyväksynyt laajennushankkeen kaavoitusaloitteen 15.4.2024 (Khall 15.04.2024 § 131 375/10.02.02/2023).

Parhan tuotannossa oleva tuulipuisto sijaitsee Pyhäjoella, Parhalahden kylässä, noin 15 kilometriä Pyhäjoen taajamasta koilliseen. Tuulipuisto koostuu kymmenestä tuulivoimalasta, ja puiston kokonaisteho on noin 56 MW. Tuulipuiston kaupallinen käyttö alkoi kesäkuussa 2022.

Vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistoissa Parhan tuulipuiston laajennusalueetta ei ole merkitty tv-alueena. Alue kuitenkin sijoittuu luontevasti Parhan jo rakennetun puiston yhteyteen. Alue nähtiin TUULI-hankkeen sijainninhjausmallissa ehkä-alueeksi, kohde nro 242. Alueen soveltuvuutta tuulivoimatuotantoon puoltaa myös se, että alue kuuluu tutkakompensaatioalueeseen.

Parhan laajennuksen hankealueen lähimmät yleiskaavoitit ja tuotannossa olevat tuulivoima-alueet ovat pohjoispuolelle rajautuva Parhalahti itäinen, jossa Parhan toiminnassa oleva tuulipuisto sijaitsee sekä suunnitellun laajennushankkeen itäpuolella oleva Oltava, jossa sijaitsee Taaleri Energian 19 tuulivoimalan tuulipuisto.

Puhuri Oy haluaa muistuttaa jo aiemmin 21.6.2023 toimitetuista tiedoista suunnitteilla olevaan Parhan tuulipuiston laajennushankkeeseen liittyen ja esittää, että lopulliseen kaavaehdotukseen lisätään Parhan laajennuksen alue.

Alueen soveltuvuudesta tuulivoiman tuotantoalueeksi saadaan perusteellinen tieto laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja tuulivoimaloiden rakentamista ohjaa maakuntakaavaa tarkempi osayleiskaavoitus. YVA-selostuksessa tullaan ottamaan huomioon luonto- ja erilliselvitusten tulosten lisäksi YVA-ohjelmasta saadut lausunnot, mielipiteet sekä yhteysviranomaisen näkemys.

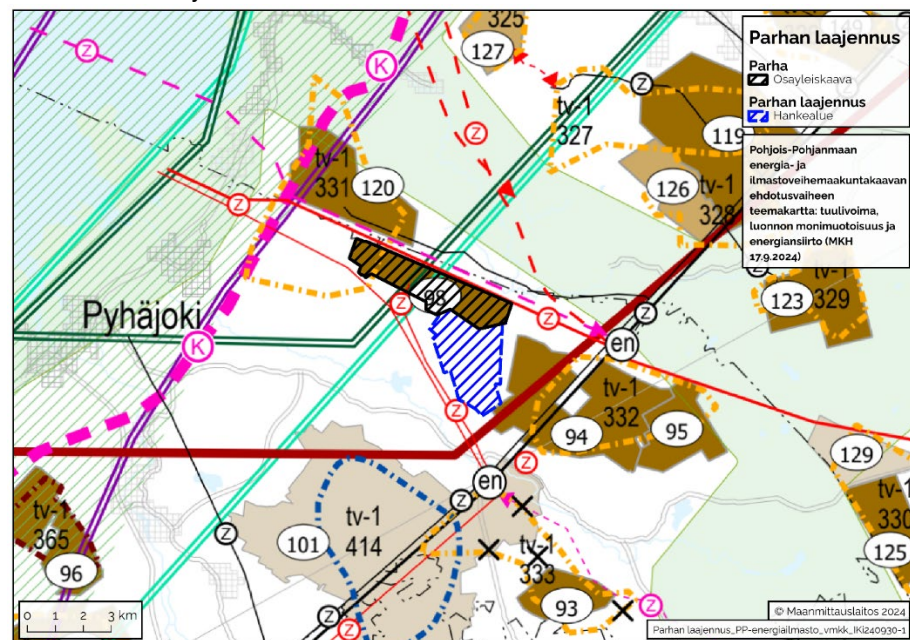
Liitteet Liite 1, Parhan laajennus, kartta

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

TUULI-hankkeen sijainninhjausmallissa Parhan laajennuksen alueelle muodostui ehkä-alue. Parhan laajennuksen aluetta ei kuitenkaan ole osoitettu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena, koska alueelle kohdistui yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimapuistojen kanssa mm. linnustoon ja lintujen muuttoon.

Liite 1 Parhan laajennus

Skyborne Renewables offshore Finland Oy / hankekehitysjohtaja Otso Lintinen, 23.10.2024

Yhteyshenkilön yhteystiedot: o.lintinen@skybornrenewables.com

Viestin lähettäjä: Anu Vaahtera, projektikehityspäällikkö

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihehemaakuntakaavaan / Skyborn Renewables

Kiitos mahdollisuudesta jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihehemaakuntakaavaan. Skyborn Renewables offshore Finland Oy kehittää Oulun, Iin ja Simon kuntien edustan merialueella Pooki-merituulivoimahanketta. Olemme tutustuneet vaihehemaakuntakaavan luonnokseen ja haluaisimme tuoda liiton tietoon seuraavat näkökulmamme:

Haluaisimme muistuttaa liittoa hallitusohjelmasta, jonka mukaisesti alueidenkäytön lainsäädännön uudistuksen tavoitteena on muun muassa vähentää maakuntakaavan yksityiskohtaisuutta. Alueidenkäytön lainsäädännön uudistus valmistuu vasta ensi vuoden aikana, mutta jo nyt on hyvä huomioida, että osa vaihehemaakuntakaavaa varten laadittujen selvitysten ohjeista saattaa olla liian yksityiskohtaisia maakuntakaavatasolle.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Pohjois-Pohjanmaalla tuotetaan miltei 40 % Suomen tuulivoimasta. Vaihehemaakuntakaavan tavoitteena on ohjata maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta kestävästi. Tämä edellyttää yhteisvaikutusten arviointia jo toiminnassa ja hanke-suunnittelussa olevien tuulivoimakokonaisuuksien kanssa. Pohjois-Pohjanmaan tuulivoiman suunnittelusta on tätä kautta tullut ohjaavampaa moniin muihin maakuntiin verrattuna.

Toiseksi haluamme nostaa esille epäkohdan, että vaihemaakuntakaavassa viitataan useisiin selvityksiin ja tutkimuksiin, joita ei ole koskaan julkaistu. Maakuntakaavan hyväksymistä tulisikin lykätä, kunnes tutkimukset ovat lausunnonantajien eli osallisten käytettävissä. Pyydämme, että asiasta järjestetään uusi kuuleminen kun tutkimukset ovat saatavilla ja niihin on ollut aikaa tutustua.

Vaihemaakuntakaavassa viitataan useaan otteeseen esimerkiksi selvitykseen ”Sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla tuulivoimala-alueiden sijoittelun suunnitteluun”, joka aineistojen mukaan julkaistaisiin vuoden 2024 aikana, ja jonka luonnosversio on ollut vaihemaakuntakaavan laatijoiden käytettävissä. Selvitystä ei kuitenkaan ole vielä julkaistu eikä se ole lausunnonantajien käytettävissä. Näin ollen osallisen on vaikea ottaa kantaa esimerkiksi siihen, että kyseisen selvityksen luonnoksen (2024) mukaan ”Suurhiekan merituulivoimaloiden alueen itäosa sijoittuu sensitiiviselle lintualueelle, joka ei lähtökohtaisesti soveltuisi laajamittaiseen tuulivoimatuotantoon ja alueen länsiosa sijoittuu alueelle, joka soveltuu varauksin tuulivoimatuotantoon”.

Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistaminen -raportissa viitataan Tikkanen ym. 2024 selvitykseen Tikkanen, H. 2024 (Luonnos 30.1.2024): Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa. Ympäristöministeriö. Viittauksessa mainitaan, että ”ruokin kanta on luokiteltu elinvoimaiseksi ja riskilä vaarantuneeksi. Ruokin ja riskilän todettiin olevan Suomen merilinnuston osalta siirtymäherkintä lajistoa (Tikkanen ym. 2024). Lajit väistävät sekä liikkuvia että pysyviä rakenteita useiden kilometrien etäisyydellä väistämisetäisyyden ollessa keskimäärin 5 km luokkaa.” Päinvastoin kun Tikkanen antaa ymmärtää, kokemuksen mukaan ruokki on utelias lintu, joka seuraa venettä mielellään. Kyseessä on ilmeisimmin uutisissakin ollut selvitystyö, joka päätettiin jättää julkaisematta. Ympäristöministeriössä selvitystyötä ohjanneet virkahenkilöt eli yksikönpäällikkö Anna-Leena Seppälä ja erityisasiantuntija Sanna Jylhä ovat myös julkisuudessa todenneet, että selvitysraportin muokkaaminen kommenttien huomioimiseksi olisi vaatinut yllättävää lisätyötä, johon ei nyt ollut voimavaroja. Kun viimeistelyä selvitystyötä ei ole saatavilla eikä sellainen ole maakuntakaavan asiantuntijoiden käytössä, pyytäisimme välttämään kyseiseen selvitystyöhön viittaavia päätelmiä ja ohjeistuksia.

Tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa mainitaan, että Pookin merkittävimmät yhteisvaikutukset kohdistuvat merialueelle sijoittuvien muiden tuulivoima-alueiden (talousvyöhykkeellä sijaitseva Hallan tuulivoima-alue) sekä maa-alueilla sijaitsevien toiminnassa olevien ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin maakunnissa. Pooki-merituulivoimahankkeen yhteisvaikutusten arvioinnin osalta haluaisimme tuoda esille, että yhteisvaikutuksia tulisi arvioida Halla-hankkeen lisäksi myös Metsähallituksen hankealueisiin. Kohdekuvauksen mukaisesti ”keskeisiä yhteisvaikutuksia maatuulivoimahankkeiden kanssa syntyy visuaaliseen maisemaan, arvokkaaseen kulttuurimaisemaan, linnuston päämuuttoreitille ja erityisesti arktisten lintulajien muuttoreiteille”. Vaihemaakuntakaavan kartta-aineistojen ja vaikutusten arvioinnin perusteella on myös syytä olettaa, että kaikkia merelle suunniteltuja tuulivoimahankkeita ei ole tasavertaisesti verrattu kaikkiin vaihemaakuntakaavassa esitettyihin tausta-aineistoihin (BirdLifen aineistot muuttoreiteistä, TUULI- ja MAALI-hankkeet) vaan esimerkiksi BirdLifen aineistoja on käytetty vain osassa tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointia. Haluamme tuoda esille, että yhteisvaikutusten arvioinnin tulisi koskea mm. linnuston osalta myös Metsähallituksen hankealueita.

Merialueiden sensitiivisten lintualueiden osalta maakuntaliitolla on ollut käytettävissä aiemmin ympäristöministeriössä valmistelussa ollut, mutta nyt Suomen ympäristökeskuksen valmisteleva selvitys: *Itämeren toimintasuunnitelman sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla* (alustava luonnos 25.1.2025).

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Vaikutusten arviointia täydennetään tarvittavilta osin.

Maakunnan rajaan ja talousvyöhykkeen rajaan ulottuvien merituulivoima-alueiden osalta tv-2 -alueet merkitään kaavakartalle rajaan saakka eli 500 m vyöhyke poistetaan.

Vedyn tuotantoa on käsitelty tässä vaihemaakuntakaavassa. Vetytalous on syytä huomioida myös merituulivoiman osalla.

<p>Ystävällisin terveisin, Pauli Maaninka Vanhempi kehityspäällikkö Taaleri Energia Oy, Rynnäkkötie 1, 86600 Haapavesi +358 50 527 5550 pauli.maaninka@taaleri.com</p>	
<p>Tuulialfa Oy / toimitusjohtaja Antti Tanskanen, 24.10.2024 Tuulialfa Oy:n lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotuksesta 17.9.2024</p> <p>Kiitän mahdollisuudesta lausua energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotuksesta 17.9.2024. Tämä lausunto kos- kee kaavan tarkoituksenmukaisuutta, yleisiä kaavamääräyksiä sekä yksittäisiä Tuulialfa Oy:n hankkeita koskevia kaava- merkintöjä.</p> <p>Keskeisin kaavaehdotuksessa huomioitava asia on se, että yleisiä kaavamääräyksiä on poikkeuksellisen paljon, ja ne ovat pääosin luonteeltaan suunnitteluohjeita. Suunnitteluohjeiden esittäminen sitovina kaavamääräyksinä on ongel- mallista, koska ne ovat epätäsmällisiä, monitulkintaisia ja tapauskohtaisia, ja silti yleisinä kaavamääräyksinä oikeudelli- sesti sitovia. Mikäli kaavamääräykset jäävät voimaan esitetystä laajuudesta ja maakuntakaavan sitovuus säilyy myös tulevaisuudessa, seurauksena voi olla oikeusasteiden ruuhkautuminen, ja hankkeiden palautuminen kaavoitukseen epäselvien kaavamääräysten vuoksi. Tästä syystä esitämme, että kaikki ohjeenomaiset kaavamääräykset siirretään ylei- sistä kaavamääräyksistä kaavaselostuksen puolelle.</p> <p>Aurinkovoiman sijoittamista myöskään ei ole tutkittu maakuntakaavoituksen yhteydessä, eikä kaavassa ole aurinkovoi- maa koskevia merkintöjä, joten kaikki aurinkovoimaa koskevat kaavamääräykset tulisi poistaa kaavamääräyksistä ja siirtää kaavaselostukseen.</p> <p>Maakunnan itäosassa maakuntakaava ei tue riittävästi alueellisen talouden ja huoltovarmuuden kehittämistä. Sinne tarvitaan lisää voimajohdon yhteystarvemerkeitä ja vahvempia tuulivoima-aluemerkintöjä. Alueelle pyritään muo- dostamaan tutkavalvonnan kompensatioalue, mutta maakuntakaava ei mahdollista riittävän hankevolyymin muodos- tamista kompensatioaluetta tai sähköverkon kehittämistä varten. Maakuntakaavan kaavaselostuksen lähdeluettelosta myös puuttuu TEMin Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen työryhmän loppuraportti, joka sisältää merkittäviä tuuli- voiman kehittämisen mahdollistamisvaikutuksia. Ilmeisesti raportin tulosta ei ole huomioitu maakuntakaavaehdotuk- sen valmistelussa.</p> <p>Huomautamme myös, että heinäkuussa 2024 astui voimaan luonnonsuojelulain muutos, jonka myötä uusiutuvan ener- gian tuotantolaitos voidaan katsoa erittäin tärkeän yleisen edun mukaiseksi laitokseksi (LSL 2023/9, 39 §). Muutoksen tarkoitus on sujuvoittaa hankkeiden etenemistä mm. Natura-alueiden ja suojeltujen eliölajien esiintymispaikkojen lähei- syydessä. Maakuntakaavoituksessa moni tv-alue on poistettu tai supistettu nimenomaan merkittävänä pidettyjen Na- tura- ja maakotkavaikutusten vuoksi, vaikka nykylainsäädäntö nimenomaan sallii merkittävät vaikutukset tietyin ehdoin.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja sel- kiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vai- heissa sitä, samoin kuin aurinkovoiman yleismääräystä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta.</p> <p>Luonnonsuojelulaki 9/2023</p> <p>39 § Luvan myöntäminen sekä suunnitelman hyväksyminen ja vahvistami- nen <i>Viranomais ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväk- syä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu ar- viointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittä- västi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällyt- etty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.</i> <i>Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, saadaan lupa muutoin lain- säädannössä säädetty edellytykset täyttävälle hankkeelle kuitenkin myön- tää tai suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos hankkeelle tai suunnitelmalle ei ole vaihtoehtoista ratkaisua ja valtioneuvosto yleisistunossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä.</i> <i>Jos alueella on luontodirektiivin liitteessä I mainittu ensisijaisesti suojel- tava luontotyyppi tai liitteessä II tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava eliölaji, on luvan myöntämisen tai suunnitelman hyväksymisen tai vahvis- tamisen edellytyksenä, että ihmisten terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituviin ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaiku- tuksiin liittyvä syy taikka muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pa- kottava syy vaatii luvan myöntämistä taikka suunnitelman hyväksymistä tai vahvistamista. Viimeksi mainitussa tapauksessa asiasta on hankittava komission lausunto.</i> <i>Valtioneuvoston on 2 tai 3 momentin nojalla tekemässään hankkeen tai suunnitelman toteuttamista koskevassa päätöksessä määrättävä Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heiken- nysten korvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Toimenpiteiden kustan- nuksista vastaa hankkeen tai suunnitelman toteuttaja. Valtioneuvosto voi kohtuullistaa kustannusvastuuta ottaen huomioon hankkeen tai suunnitel- man perusteena oleva yleisen edun kannalta pakottava syy.</i></p>

<p>Maakuntakaavoitus ei saisi muodostua esteeksi hankkeiden toteuttamiselle luonnonsuojelulaissa esitetyn poikkeusmahdollisuuden osalta.</p> <p>Yleisissä kaavamääräyksissä on esitetty, että seudullisesti merkittävän hankkeen raja on 10 voimalaa, eli määritelmä ei muutu suhteessa aikaisempiin kaavoihin. Tämä on hyvä muutos verrattuna joulukuun 2023 kaavaehdotukseen. Myös täsmennys maakuntakaavamerkintöjen yleispiirteisyydestä on aiheellinen lisäys. Useat Tuulialfan hankkeet on merkitty maakuntakaavaan tv-1-merkinnöillä, mikä niin ikään on positiivista. Kuitenkin monien tv-alueiden supistaminen tai poistaminen suhteessa kaavaluonnokseen ja TUULI-selvityksessä määriteltyihin alueisiin ei ole perusteltua, ja muutokset vaikeuttavat myös maakunnan tulevan sähkösiirron kokonaisuuden selvittämistä. Liian pienet ja harvat TV-alueet aiheuttavat sen, ettei yksittäisiä hankkeita voida toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla, ja ettei hankekehityksessä karsiutuvia tv-alueille sijoitettavia hankkeita voida korvata toisilla saman mittakaavan hankkeilla. Tämän välttämiseksi kaavaan tulisi palauttaa luonnosvaiheessa esitetty merkintä tv-3 potentiaalinen tuulivoimaloiden alue, ja merkitä pois-tetut alueet sillä.</p> <p>Lausunnon yksityiskohdat esitetään liitteessä 1.</p> <p>LIITE: Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta 17.9.2024 – diaesitys</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen maakotkaselvityksessä (2022) ja energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä (2024) on tuotu esille, että melko pienetkin huonosti sijoitetut tuulivoimahankkeet voivat aiheuttaa kotkareviireille merkittäviä vaikutuksia ja estää useita yhteisvaikutukseltaan haittattomampia hankkeita. Tämä tulee ottaa huomioon kuntakaavoituksessa.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Valorem Energies Finland Oy / projektipäällikkö Jere Kujanpää, 24.10.2024</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavaehdotukseen</p> <p>Valorem Energies Finland Oy, osana Valorem-konsernia, on uusiutuvaan energiaan erikoistunut yritys. Valorem Energies Finland aloitti toimintansa Suomessa vuonna 2020, ja on toiminut yhteistyökumppaneiden kanssa Suomessa jo vuodesta 2015. Yrityksen tavoitteena on edistää vihreää siirtymää ja kestäväää energiantuotantoa kehittämällä, rakentamalla ja operoimalla tuuli- ja aurinkoenergiapuistoja. Valorem Energies Finlandilla on kehitteillä kolme seudullisesti merkittävää maatuulivoimahanketta Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella: Honkalankangas, Neittävänvaara, Latvaselkä ja Koi-vulanneva.</p> <p>Suomen ilmastopoliitiikan tavoitteet</p> <p>Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Ilmastolaki (423/2022), joka astui voimaan 1.7.2022, asettaa uudet päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040 sekä päivittää tavoitteet vuodelle 2050. Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa (2022) linjataan toimia, joilla Suomi saavuttaa nämä tavoitteet, erityisesti lisäämällä uusiutuvan energian osuutta. Tuulivoimahankkeet ovat avainasemassa näiden tavoitteiden saavuttamisessa ja lisäävät Suomen energiaomavaraisuutta.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

Tuoreiden arvioiden mukaan maatuulivoiman osuus Suomen sähköntuotannosta voi nousta yli 70 % vuoteen 2050 mennessä. Vuonna 2022 tuulivoimalat kattoivat 16,7 % Suomen sähköntuotannosta. Tuulivoimahankkeet tukevat alueellista kehitystä työllistämällä paikallisia yrityksiä ja lisäämällä kuntien verotuloja rakennus- ja toimintavaiheissa. Tuulivoimahankkeet edistävät myös kuntien ilmastopolitiisia linjauksia ja tavoitteita.

Honkalankankaan tuulivoimahanke, Vaala

Honkalankankaan tuulivoimahanke sijaitsee Vaalassa lähellä Siikalatvan kunnan rajaa. Honkalankangas on ollut energia- ja ilmastovaiheitaakuntakaavan luonnoksessa potentiaalisena tuulivoima-alueena (tv-3, 542). Ehdotusvaiheeseen tv-merkintä on poistettu ehdotusvaiheen selostuksen mukaan mm. Natura-alueisiin, maakotkaan, metsäpeuraan ja maisemaan kohdistuvien haitallisten yhteisvaikutusten vuoksi. Näitä kaikkia mainittuja vaikutuksia tutkitaan parhaillaan menossa olevassa YVA-menettelyssä sekä erillisessä Natura-arvioinnissa. YVA-menettely antaa hankekohtaista tietoa ympäristövaikutuksista viranomaisten päätöksen tueksi tunnistetaan hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset. Kunta voi sitten aikanaan tehdä päätöksensä kaavoituksen suhteen viranomaisten avulla, kun YVA-prosessin tulokset ovat valmiit.

Vaalan kunta on lausunut viranomais ehdotusvaiheessa 28.2.2024 hankkeeseen liittyen. Lausunnossa painotetaan maakuntakaavan merkitystä yleispiirteisenä alueen kehittämisen mahdollistajana, joka ei tarpeettomasti rajoita alueellista suunnittelua tai tarkemman tason kaavoitusta. Yleispiirteisen suunnittelun tulee taata mahdollisuus paikkakohtaiseen ja hankekohtaiseen arviointiin.

Vaala on sitoutunut tukemaan uusiutuvaa energiaa, erityisesti tuulivoimaa, osana ilmastotavoitteitaan ja aluetalouden vahvistamista. Kunta pyrkii parantamaan elinvoimaisuuttaan tuulivoimainvestoinneilla, jotka tuottavat merkittäviä kiinteistöverotuloja ja luovat työpaikkoja. Vaalassa tuulivoima nähdään keskeisenä osana kunnianhimoisia päästövähennystavoitteita vuoteen 2030 mennessä. Vaala on myös Hinku-kunta. Honkalankankaan tuulivoimahanke edesauttaa Vaalan kunnan paikallisia ilmastotavoitteita ja mahdollistaisi YVA:ssa arvioidun 18 tuulivoimalan kokonaisuudellaan yli puolen miljoonan vuosittaiset kiinteistöverotulot.

Neittävänvaaran tuulivoimahanke, Siikalatva

Neittävänvaaran tuulivoimahanke sijaitsee Siikalatvan kunnan ja Vaalan kunnan rajalla. Neittävänvaaran tv-merkintää on supistettu koskemaan hankealueen pohjoisosaa mm. Natura-alueeseen, maakotkaan, metsäpeuraan ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten sekä mahdollisen kylän saartovaikutuksen välttämiseksi. Kaikkia näitä vaikutuksia tutkitaan hankkeen meneillään olevassa YVA-menettelyssä ja Natura-alueeseen laaditaan erillinen Natura-arviointi. YVA-menettelyssä tunnistetaan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja vertaillaan eri vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia.

Vaalan kunta on ottanut kantaa Honkalankankaan tuulivoimahankeeseen näkökulmasta kylän saartovaikutusasiaan vastineessaan koskien viranomaisvaiheen kaavaehdotusta. Vastineessa tuodaan esiin, että osa kyläläisistä on ottanut yhteyttä kuntaan toivoen hankkeen toteutumista.

Energia- ja ilmastovaiheitaakuntakaavassa Honkalankankaan alueelle ei osoiteta tuulivoimaloiden aluetta Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet Natura-alueeseen, maakotkaan, metsäpeuraan kohdistuvien merkittävien vaikutusten vuoksi.

Maakuntakaavan Neittävänvaaran tuulivoima-alueen sijaintiin ja kokoon ovat vaikuttaneet lähiympäristön suuri herkkyys ja muutoksen suuruus tuulivoimarakentamiseen kohdistuvista vaikutuksista, jotka alueella kohdistuvat Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet Natura-alueeseen, maakotkaan, metsäpeuraan ja linnustoon. Kylien saartovaikutusten välttämiseksi alue on osoitettu Naulakankaan tuulivoima-alueen viereen. Tällä on pyritty vähentämään vaikutusta myös Siika- ja Neittävänjokivarsien maakunnallisesti arvokkaiisiin maisema-alueisiin. Aluetta on voitu julkisessa ehdotusvaiheessa laajentaa lounaaseen.

Siikalatvan kunta on lausunut viranomais ehdotusvaiheessa 23.2.2024 näkemyksensä siitä, että maakuntakaavaehdotus rajaa tv-alueita liian voimakkaasti ja yksityiskohtaisesti. Maakuntakaavan rooli on pääpiirteinen ja maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset, ei poissulkea tarkempaa suunnittelua. Maakuntakaavassa ei tule asettaa alueidenkäyttöön liian tarkkoja rajoituksia vaan jättää tarkempi suunnittelu ja arviointi kuntien kaavoitukseen. Siikalatvan kunta haluaa nähdä energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan uusiutuvan energian tuotannon mahdollistavana alueiden käyttösuunnitelmana.

Siikalatva on parhaillaan mukana ilmastosuunnitelma-hankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää kuntien yhteisiä päästövähennystavoitteita ja -toimenpiteitä. Tämä suunnitelma tukee kansallisia ilmastotavoitteita ja luo pohjan paikallisille toimenpiteille vuoteen 2030 asti. Siikalatva on asettanut päästövähennystavoitteeksi 40 % kasvihuonekaasujen vähentämiseksi vuoteen 1990 tasoon verrattuna. Ilmastohankkeen avulla Siikalatva pyrkii vahvistamaan rooliaan uusiutuvan energian tuotannossa, mukaan lukien tuulivoima, jonka kehittäminen on ollut merkittävässä asemassa alueella. Kunnan ilmastotavoitteiden tukemisen lisäksi Neittävänvaaran tuulivoimahanke toisi YVA:ssa tutkittavana olevalla 24 voimalan hankkeella yli 700 000 euron vuosittaiset kiinteistöverotulot Siikalatvan kunnalle.

Koivulannevan tuulivoimahanke, Haapavesi

Koivulanneva on nostettu TUULI-hankkeen selvityksessä ehkä-alueeksi (kohdenumero 180, Tuuli-hankkeen kohdekortti s.146). Haapaveden kaupunki on kaupunginjohtajan Keisanen Päivi esittelemänä lausunut 16.02.2024, että Koivulannevan tuulivoima-alueet tulisi sisällyttää maakuntakaavaan. Hanketoimijan on kuitenkin kaavoituksessa huomioitava Koivulannevan yhteisvaikutukset ja vaikutukset maakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin. Koivulannevan tuulivoima-alueen poisjättämistä maakuntakaavan ehdotuksesta on perusteltu maisema- ja yhteisvaikutuksilla. Yhteisvaikutusten tarkastelussa on huomioitu muun muassa Kuikanneva, joka sijaitsee Koivulannevasta noin 2 km itään (TUULI-hankkeessa kohde 176, kohdekortti s. 148, Kesonmäki laajennus, 1. vaihemaakuntakaavassa no. 352). TUULI-hankkeessa Kuikanneva todettiin sijaitsevan arvokkaiden maisema-alueiden sekä asutuksen ja loma-asutuksen läheisyydessä. Kohdekortissa on myös kirjattu, että Kuikannevalla on vaikutuksia useampiin maisema-alueisiin, kolmeen eri ilman suuntaan 1–6 km etäisyydellä), mukaan lukien valtakunnallisesti arvokkaita kohteita, ja alueen kautta kulkee ekologinen yhteys.

Huomionarvoista on, että Kuikannevan alueelle ei ole erikseen mainittu rajoittavana tekijänä yhteisvaikutuksia muihin tutkittuihin ehkä-alueisiin, toisin kuin Koivulannevassa. Esitetystä ehdotuksesta vaikutustenarvioin mukaan enemmän vaikutuksia aiheuttava Kuikanneva on jätetty kaavaehdotukseen ja Koivulanneva poistettu. Kuikanneva että Koivulanneva ovat samankaltaisia alueita ja olleet tarkasteltavina ehkä-alueina TUULI-hankkeessa, joten on johdonmukaista, että perusteet ovat yhdenmukaisia molempien alueiden kohdalla. Jos näitä kahta aluetta olisi tarkasteltu erillisinä ilman keskinäisiä yhteisvaikutuksia, täyttäisi Koivulanneva paremmin tuulivoima-alueen merkinnälle asetetut edellytykset maakuntakaavassa. Näin ollen, Koivulannevan alue tulisi lisätä maakuntakaavaan.

Korjausvaatimus virheelliseen merkintään

Koivulanneva hankkeen status tulisi korjata ”Vireillä” olevaksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavan ehdotusvaiheen Liitteessä 1 on virheellisesti merkitty Koivulannevan hanke (kohdenumero 19) ”Kaavoitusaloite

Tuulivoimaloiden alueen rajausta pysyy ennallaan ja se osoitetaan energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena tv-1 409 (Neittävänvaara).

Perustelut Koivulannevan tuulivoima-alueen poisjättämisestä energia- ja ilmastovaihe maakuntakaavasta ovat pysyneet ennallaan.

Kuikannevan alueella sijaitsee 1. vaihemaakuntakaavan mukainen tuulivoimaloiden alue tv-1 352 Kesonmäki.

Koivulannevan hankkeen suunnittelutilanne korjataan viireillä olevaksi kaava-asiakirjoihin.

<p>hyväksytty”, vaikka hanke on ollut yhteiskäsittelyssä vireillä olevan Sikokankaan tuulivoimahankkeen hankkeen kanssa Pohjois-Pohjanmaan ELY:n ennakkoneuvottelussa 24.4.2024.</p>	
<p>VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy / projektijohtaja Katja Tuukkanen, 18.10.2024 Lausunto Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotusvaiheen julkisesta kuulemisaineis- tosta</p> <p>VSB kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavaan. Vai- hemaakuntakaavassa on osoitettu hyvin tuulivoimalle soveltuvia alueita, sekä valmisteluaineistossa on otettu rajoitteita huomioon monipuolisesti ja useilla eri näkökulmilla.</p> <p>Tv-1 411, Maukku Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja Ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksessa (MH 17.9.2024) on esitetty tv-1 alue 411 ”Maukku”. VSB kehittää alueelle tuuli- ja aurinkovoimahanketta nimellä Joutensuo.</p> <p>VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy (VSB) on käynnistänyt tuulivoimahankekehityksen kyseisellä alueella vuoden 2022 ai- kana ja yhtiö on käynnistänyt aluetta koskeva tuulivoimayleiskaavan laadinnan, sekä ympäristövaikutusten arvioinnin vuonna 2024. Alueelle on suunnitteilla 34–51 voimalaa, joiden yhteenlaskettu nimellisteho olisi noin 270–410 MW. VSB on tehnyt alueella hankkeen käynnistämiseen riittävän määrän maanvuokrasopimuksia.</p> <p>VSB on 15.9.2022 esittänyt Pohjois-Pohjanmaan liitolle TUULI-hankkeessa esitettyä Maukun aluetta osoitettavaksi tv-1 alueeksi Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavaan.</p> <p>Pudasjärven kaupunginhallitus on hyväksynyt Joutensuon kaavoitusaloitteen 28.5.2024. Hankealueella on käynnistetty ympäristövaikutusten arviointimenettely vuoden 2024 tammikuussa. YVA-menettelyn aikana hankkeen toteutuessa ai- heutuvia maisemavaikutuksia arvioidaan kuvasovitteilla ja kirjallisesti. Maisemavaikutukset on tunnistettu merkittäväksi esisuunnittelussa ja jo YVA-ohjelman aikana. Sähkönsiirron kannalta pyritään yhteistyöhön muiden kehiteillä olevien tuulipuistojen kanssa.</p> <p>VSB toteuttaa laajoja vaikutusten arvioita Joutensuon alueelle, joista sidosryhmät ja viranomaiset antavat palautetta.</p> <p>TUULI-hankkeessa mainitun potentiaalisen tuulivoima-alueen (Maukku) raja- us on huomattavasti laajempi. Maakunta- kaavan tulee olla ohjaava ja tuulivoimahankkeen vaikutukset tullaan ottamaan huomioon tarkemmin suunnittelutyössä. VSB esittää, että tv-1 aluetta 411 ”Maukku” laajennetaan vastaamaan TUULI-hankkeessa esitettyä Maukun (nro. 75) aluetta.</p> <p>Tv-1 396, Leuvanneva Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja Ilmasto vaihe- maakuntakaavan kaavaehdotuksessa (MH 17.9.2024) on esitetty tv-1 alue 396 ”Leuvanneva”. VSB kehittää alueelle tuuli- ja aurinkovoimahanketta nimellä Leuvanneva.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 411 (Maukku) py- syy enallaan. Aluetta ei laajenneta Natura-alueisiin, arvok- kaisiin maisema-alueisiin, maakotkaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, poronhoitoon ja yhteisvaikutuksiin kohdis- tuvien merkittävien riskien poissulkemiseksi.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavaprosessissa on huo- mioitu puolustusvoimien toimintakykyyn maakuntakaavan ratkaisusta mahdollisesti liittyvät haitalliset vaikutukset</p>

VSB on käynnistänyt tuulivoimahankekehityksen kyseisellä alueella vuoden 2019 aikana ja yhtiö on käynnistänyt aluetta koskeva tuulivoimayleiskaavan laadinnan, sekä ympäristövaikutusten arvioinnin vuonna 2021. Alueelle on suunnitteilla 35–41 voimalaa, joiden yhteenlaskettu nimellisteho olisi noin 270–330 MW. VSB on tehnyt alueella hankkeen käynnistämiseen riittävän määrän maanvuokrasopimuksia.

VSB:n näkemyksen mukaan Puolustusvoimien toiminnan aiheuttama este ei ole verrattavissa esimerkiksi suojelu- tai maisema-alueiden aiheuttamiin rajoituksiin. Puolustusvoimat saattaa muuttaa toimintaansa siten, että rajoite poistuu ja alue on muutoin tuulivoimatoimintaan soveltuvaa. Puolustusvoimien rajoite ei siksi ole luonteeltaan samalla tavoin pysyväksi tarkoitettu kuin esim. luonto- tai maisemakohteet. Tästä syystä tv-1 alueita ei pitäisi rajata Puolustusvoimien toiminnan takia.

Leuvanveva tv-1-aluetta on pienennetty pohjoisosasta verrattuna valmisteluaineistoon (MH 21.6.2022) vain Puolustusvoimien kielteisen lausunnon vuoksi. Maakuntakaavamääräysten olisi hyvä olla yhtenäiset naapurimaakuntien merkintöjen kanssa. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 ei ole rajattu tv-alueita pois Puolustusvoimien rajoitteiden takia, vaan Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen on jätetty tarkempaan suunnitteluun tv-merkinnän kaavamääräyksessä. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen ehdotuksessa sellaisia tv-merkintöjä palautettiin kaava-aineistoon, jotka oli aiemmin poistettu puolustusvoimien palautteen vuoksi (PS MKH 24.6.2024). VSB:n näkemyksen mukaan Puolustusvoimien toiminnan mahdollisesti aiheuttamat rajoitteet tulee ottaa huomioon tarkemmassa suunnittelussa, kuten kaavaehdotuksen tv-1-merkinnän määräyksissä todetaankin.

VSB esittää, että tv-1 aluetta 396 ”Leuvanveva” laajennetaan vastaamaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistoa (MH 21.6.2022) vastaavaksi.

Pikku Kivineva

Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksessa (MH 17.9.2024) ei ole esitetty tv-aluemerkintää Pikku Kivinevan alueelle Reisjärven kunnassa. Alue on TUULI-hankkeen selvityksissä tunnistettu ehkä-alueena (nro. 194).

VSB on käynnistänyt tuulivoimahankekehityksen alueella vuoden 2023 aikana. Reisjärven kunta sekä Pikku Kivinevan alueen maanomistajat ovat hankkeen kannalla ja halukkaita hyödyntämään alue tuulivoiman tuotantoon parhaimman tuotantopotentiaalien saavuttavalla tavalla. Reisjärven kunnanvaltuusto on tehnyt tuulivoimarakentamista koskevan positiivisen periaatepäätöksen 16.10.2023, jossa myös Pikku Kivinevan tuulivoima-alue on tunnistettu.

Hankkeen edetessä tullaan soveltamaan YVA-menettelyä ja hankekehityksen edetessä tehtävien kattavien Natura-, luonto- ja maisemaselvityksien myötä saadaan tarkkaa ajantasaista tietoa alueen soveltuvuudesta. Erityisesti selvityksissä huomiota kiinnitetään Kivinevan Natura-alueeseen sekä valtakunnallisesti arvokkaaseen Reisjärven kulttuurimaisemaan, maakunnallisesti arvokkaaseen Lestijärven vesialueeseen sekä Pitkäjärven loma- ja vakinaiseen asutukseen. Myös ylimaakunnalliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa otetaan huomioon. Luontovaikutusten osalta erityisesti selvitettäviä asioita ovat petolinnut ja susireviirialueet. Tällä hetkellä LUKEn Susikanta Suomessa maaliskuussa 2024-raportin mukaan alueelle ei sijoitu susireviiriä.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen tv-1 396 (Leuvanveva) laajentamiselle pohjoiseen ei ole perusteluita puolustusvoimien aluevalvontaan kohdistuvan haitallisten vaikutusten ja myös Leuvanvevan hankkeen saaman kielteisen lausunnon perusteella. Lisäksi luonnosvaiheessa osoitetusta laajasta tv-alueesta muodostui merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaalle Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa maisema-alueelle sekä asutukselle.

Pikku Kivinevaa ei ole osoitettu missään vaiheessa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueena, sillä alueesta muodostuu suuria haitallisia vaikutuksia mm. Kivinevan Natura-alueeseen, metsäpeuraan, maakotkaan ja Pitkäjärven ympärillä sijaitsevaan asutukseen. Pikku Kivinevan alue sijaitsee 600-1700 metrin etäisyydellä Kivinevan Natura-alueesta.

Kivinevan Natura-alue on yksi Natura-alueista, joilla metsäpeura on suojeluperusteena. Näiltä Natura-alueilta suojaetäisyys tuulivoimaloiden alueeseen on 5 kilometriä.

<p>Esiselvitysten mukaan alueelle voidaan sijoittaa jopa yli 10 teollisen kokoluokan tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden lopullinen määrä ja sijoittelu tarkentuvat YVA-menettelyn ja kaavaprosessin aikana. Tästä syystä VSB esittää, että Pikku Kivinevan alueelle osoitetaan tv-1 alue TUULI-hankkeessa esitetyn Pikku Kivinevan ehkä-alueen nro. 194 mukaisesti.</p>	
<p>Yhteistuuli Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaula ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 18.10.2024</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.2024. Yhteistuuli Oy kiittää mahdollisuudesta jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon. Yhteistuuli Oy on Puhuri Oy:n sisaryhtiö. Yhteistuuli Oy suunnittelee Pudasjärven kaupungin alueelle Kivarin ja Pärjän tuulivoimahankkeita. Pärjän alueelle suunnitellaan enintään 16 tuulivoimalan ja Kivarin alueelle enintään 22 tuulivoimalan rakentamista.</p> <p>OSAYLEISKAAVA JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI Alkuvuodesta 2020 Yhteistuuli Oy aloitti Kivarin ja Pärjän tuulivoimahankkeiden suunnittelun ja teki syksyllä 2020 kaavoitusaloitteen Pudasjärven kaupungille osayleiskaavojen laadinnasta. Pudasjärven kaupunginhallitus käsitteli kaavoitusaloitteen kokouksessaan 25.8.2020 (11680/10.09.00.00/2020 § 252) ja hyväksyi yksimielisesti hallintojohtajan esityksen mukaisesti käynnistää Kivarin ja Pärjän alueiden kaavoittamisen.</p> <p>Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA) ja osayleiskaavaluonnokset olivat nähtävillä 7.8.–7.10.2024 välisen ajan. Yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää odotamme 7.12.2024 mennessä.</p> <p>Kivarin ja Pärjän alueilla on tehty kattavasti luonto- ja erillisselvityksiä vuosien 2020, 2021 sekä 2024 aikana ja alueiden soveltuvuutta tuulivoimatuotannolle on arvioitu luonto- ja erillisselvitysten sekä ympäristövaikutustenarviointimenettelyn avulla.</p> <p>Pärjän hankealue rajautuu pohjoisosassaan Ruosuo-Isosuo Natura-alueen (SAC/SPA) Ruosuo-osa-alueeseen. Hankkeelle tehtiin luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi. Etäisyyden ja alueen pinnanmuotojen vuoksi alueen luontotyypeille ei arvioinnin mukaan aiheudu Pärjän tuulivoimahankkeista lainkaan suoria tai pintavesivalunnan kautta aiheutuvia välillisiä vaikutuksia. Natura-arvioinnin mukaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan vähäistä suurempia vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena olevaan linnustoon. Alkuperäisiä Kivarin ja Pärjän hankealueita ja voimamääriä on supistettu ympäristövaikutusten vähentämiseksi perustuen luonto- ja erillisselvityksistä saatuihin tietoihin. YVA-menettelyn selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa ei ole todettu tekijöitä, joiden vuoksi seudullisesti merkittävää tuulivoimahanketta Yhteistuuli Oy:n hankealueille Kivariin ja Pärjään ei voisi toteuttaa.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

KIVARIN JA PÄRJÄN ALUEET ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVASSA

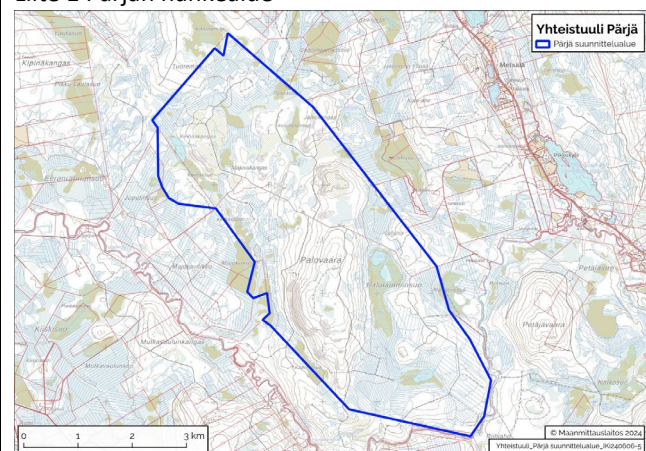
Yhteistuuli Oy toimitti hanketiedot maakuntakaavan uudistamista tukevalle TUULI-hankkeelle huhtikuussa 2022. TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin perusteella Yhteistuuli Oy:n suunnittelema alue merkittiin osittain uudeksi ehkäalueeksi, eli alue on ominaispiirteiltään sellainen, että sille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimatuotannon sijoittamista.

Nähtävillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistossa Yhteistuulen aiemmin mukana olleet tuulivoima-aluemerkinnät tv-3 523 ja tv3 522 on poistettu kokonaan.

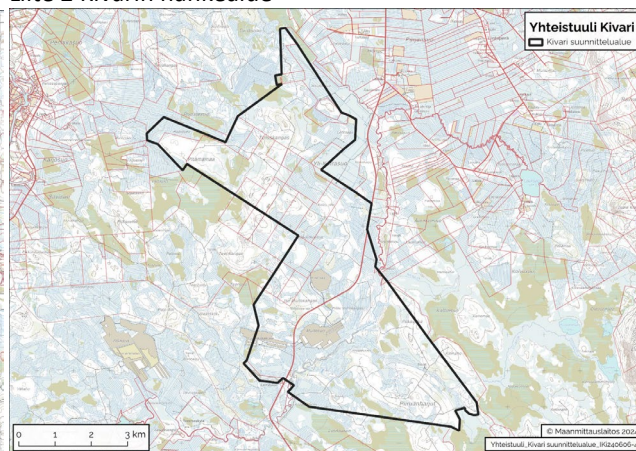
Edellä kirjattuun perustuen Yhteistuuli Oy esittää, että nähtävillä olevasta aineistosta poiketen lopulliseen energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN lisätään Pärjän ja Kivarin tuulivoima-alueet hankekohtaisessa tarkemmassa suunnittelussa esitetystä laajuudesta.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAPROSESSIN sekä Kivarin ja Pärjän tuulivoimahankkeiden YVA-menettelyiden aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella Kivarin ja Pärjän alueelle ei ole voitu maakuntakaavassa osoittaa seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta mm. Natura-alueisiin, tärkeisiin lintualueisiin ja maakotkan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.

Liite 1 Pärjän hankealue

Liite 2 Kivarin hankealue

<p>elinympäristöihin selvitetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa maastoinventointien perusteella”. Ristiriitaisen tilanteen vuoksi, on uutisoitu, että ympäristöministeriö on ottanut aikalisän liittyen tuulivoiman vaikutuksista maakotkien reviireihin ja liittyen merien lintualueisiin.</p> <p>On aika viheltää peli poikki ja edetä tähänkin saakka toimineella tavalla uusien hankkeiden kanssa ja säilyttää maakuntakaava mahdollistavana.</p> <p>Mikäli YVA-selvitysten ohjaukseen tarvitaan lisäresursseja Ely-keskuksille, niistä tulee neuvotella valtion kanssa. Valtio on aiemmin osoittanut lisäresursseja myös AVI:lle teollisuuden investointien ympäristölupaprosesseihin, ja jopa hallinto-oikeudessa on nopeutettu vihreän siirtymän hankkeiden valituskäsittelyä.</p> <p>Suomi ja Pohjois-Pohjanmaa tarvitsee ja osaa suunnitella, rakentaa ja käyttää vihreän siirtymän investointeja. Hallitusohjelma tukee tätä tavoitetta ja toteuttamista.</p> <p>Toivomme siis, että kaavan eteenpäin viennissä, kuntien ja hanketoimijoiden, sekä muiden viranomaisten kanssa ehdittää käydä tarvittavat keskustelut, ja että kaava valmistuu hyvässä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.</p>	
<p>Pohjanmaan kauppakamari / toimitusjohtaja Paula Erkkilä, 23.10.2024</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastomaakuntakaavan ehdotus</p> <p>Olemme saaneet Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastomaakuntakaavaehdotukseen elinkeinoelämän useilta toimijoilta erittäin huolestuneita viestejä.</p> <p>Tämän johdosta katsomme aiheelliseksi lähettää muistutuksen kaavaehdotuksesta, vaikka kaava ei kohdistukaan suoraan toimialueellemme. Kaavalla on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia myös seutumme tuulivoima-, teollisuus- ja logistiikka-alan yrityksille. Vaikutukset ovat sekä suoria että välillisiä.</p> <p>Esitämme kaavan palauttamista valmisteluun siten, että luonto- ja ympäristöselvitysten käyttöä arvioitaisiin vielä uudestaan. Tavoitteena on, että tuulivoimaloiden määrää ei jouduttaisi vähentämään näin merkittävästi. Vahinko elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle olisi laajuudeltaan huomattava.</p> <p>Yleisesti toteamme, että ehdotuksen osalta on tehty mittava työ; aineisto on kattavasti koottu ja hankkeen vaikutuksia on laajasti selvitetty.</p> <p>Puhtaan siirtymän hankkeet ja päästöttömän energian investoinnit ovat välttämättömiä kansallisiin ja globaaleihin ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Maatuulivoima ja myöhemmin meritulivoima ovat keskeisessä roolissa vihreän siirtymän investoinneissa ja vetytalouden rakentumisessa.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

<p>Kaavaehdotuksen aluevarauksiin liittyvät vahvasti edellä mainittujen ilmastotavoitteiden lisäksi kansantaloudelliset ja liiketaloudelliset näkökulmat, ja ne ovat tärkeää ottaa huomioon siinä missä ympäristö- ja sosiaaliset näkökulmat.</p> <p>Lainvoimaisissa maakuntakaavoissa on 69 tuulivoima-aluetta, joista 21 kumotaan sellaisenaan tai niistä muodostetaan uusia alueita. Vaikutukset ovat katastrofaalisia: esimerkiksi saamamme selvityksen mukaan pelkästään viiden yhtiön osalta vähennys suunniteltuun olisi 561 voimalaa.</p> <p>Aluetaloudellisesti se tarkoittaa toimijoiden toimeksiannosta SYKE:n laskelmien mukaan lähes kuuden miljardin euron menetystä investointeina, joista maakuntaan kohdistuvat investoinnit pienenevät yli miljardilla eurolla. Jalostavan puhtaan siirtymän hankkeiden näkökulmasta tehomenetys on lähes 4500 MW. Nämä vaikutukset tulevat pelkästään viiden yhtiön hankkeiden pienentymisen seurauksena, ja taloudelliset vaikutukset ulottuvat valtavina muihinkin maakuntiin, esimerkiksi Keski-Pohjanmaalle ja Pohjanmaalle. Kuljetuspuolella tämä tarkoittaisi noin 8000 erikoiskuljetusta vähemmän.</p> <p>On huomioitava, että logistiikkayritykset ovat joutuneet investoimaan mittavasti tuulivoimakuljetuskalustoon näiden investointien kuljetustarpeita palvelemaan.</p> <p>8000 erikoiskuljetuksen menetetty liikevaihto on laskelmien mukaan 32 miljoonaa euroa. Kuljetuskapasiteetti on siis olemassa, ja se jäisi näiden osalta käyttämättä.</p> <p>Maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava, ei rajoittava. Mikäli YVA-selvitysten ohjaukseen tarvitaan lisäresursseja Ely-keskuksille, niistä tulee neuvotella valtion kanssa. Valtio on aiemmin osoittanut lisäresursseja myös AVI:lle teollisuuden investointien ympäristölupaprosesseihin, ja jopa hallinto-oikeudessa on nopeutettu vihreän siirtymän hankkeiden valituskäsittelyä.</p>	
<p>Ainalin osakaskunta / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotuksesta Asianomainen: Ainalin Osakaskunta</p> <p>Ainalin Osakaskunnan hoitokunta esittää, että maakuntakaavaehdotuksessa tulee huomioida Haapavedellä Ainalin jakokunnan omistavat järvet. Jakokunnan järvien pinta-ala on yhteensä 1517 ha ja osakasluettelon mukaan osuuksia yhteisiin alueisiin on noin 450 tilalla. Suurin osa Osakaskunnan järvistä on Natura-aluetta. Tällä hetkellä rantamaisema on suurimalta osin hyvin luonnontilainen. Järvet ovat virkistyskäytössä ja siellä harjoitetaan aktiivisesti sekä metsästystä että kalastusta. Tuulivoimalat muuttavat järvimaisemia nykyisestä, ja heikentävät täten niiden viihtyvyyttä ja arvoa. Järvimaisemaisemien rumentumista ei korvata mitenkään.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen aikana on laadittu yhtenäiset maisemaan ja Natura-alueisiin kohdistuvat selvitykset koko maakunnan alueelle. Ainalin alue sijoittuu mm. laajan Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueen useasta lintujärvestä koostuvan alueen sisään ja maakunnallisesti arvokkaalle Vaitiniemen kulttuurimaisema-alueelle. Nämä molemmat alueet ovat sisältyneet edellä mainittuihin Natura-selvitykseen ja maisemaselvitykseen. Molempien selvitysten tulokset ovat vaikuttaneet energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden sijainteihin ja rajauksiin.</p>

<p>Hoitokunta esittää, että Osakaskunnan järville tulee tehdä kattava maisema-analyysi ja Osakaskunnan edustajilla tulee olla mahdollisuus esittää siellä näkemyksensä asiaan, koska paikallisia ihmisiä tulee aidosti kuulla ja ottaa heidän mielipiteensä huomioon. Osakaskuntaa ei ole huomioitu pyynnöistä huolimatta tähän mennessä mitenkään. Olemme kysyneet asiaa Haapaveden kaupungilta, Siikalatvan kunnalta ja tuulivoimayhtiöiltä mutta he eivät ole asiaan suostuneet, joten pyydämme teitä jälleen asian tiimoilta tekemään pyydetyn selvityksen ennen kuin kaava hyväksytään.</p> <p>Hyvän elinympäristön säilyttämiseksi ja haitallisten vaikutusten ehkäisyssä keskiöön nousevat tietoa tuottavat selvitykset sekä osallistuva ja vuorovaikutteinen ote valmisteluun ja on tärkeää että ihmisiä kuullaan aidosti prosessin kaikissa vaiheissa ja päätöksenteko on avointa.</p>	<p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>BirdLife Suomi ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Asia: Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan kaavaehdotuksesta</p> <p>BirdLife Suomi ry lausuu kaavaehdotuksesta mielipiteenään seuraavaa.</p> <p>Yleistä</p> <p>Pidämme kaavatyön yhteydessä toteutettua maakotkaselvitystä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 12/2022: Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon) laadukkaana ja perusteellisena. Kehotamme edelleen huomioimaan siinä esitetyt maakuntakaavoitusta koskevat suositukset kaavan jatkotyössä.</p> <p>Pidämme erityisen tärkeänä laajentaa tarkastelua selvityksen suositusten mukaisesti muihinkin lajeihin, kuten mehiläishaukkaan, hiirihaukkaan ja huuhkajaan.</p> <p>Aurinkoenergia</p> <p>Pidämme kaavamääräyksiä aurinkoenergiaa koskevia lisäyksiä ja suunnittelumääräyksiä varsin onnistuneina. Vauhdikkaasti etenevien aurinkoenergiainkaiden osalta on pidettävä huoli siitä, että voimalat sijoitetaan luontoarvoiltaan vähäisiin paikkoihin.</p> <p>Lisäksi on huolehdittava siitä, että hankkeet sijoittuvat sellaisille alueille ja toteutetaan siten, että ne tuottavat merkittäviä ilmastohyötyjä verrattuna kyseisen alueen vallitsevaan tai muuhun maankäyttöön ja ovat hiilinegatiivisia.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Mehiläishaukkaa, hiirihaukka ja huuhkaja on huomioitu Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä.</p>

Esitämme aurinkoenergiaa koskevaan yleiseen suunnittelumääräykseen lisäystä, joka huomio ilmastomuutoksen hillitsemiseen liittyvän näkökulman:

”Aurinkovoimaloiden sijoituspaikan valinnassa on lisäksi varmistettava, että hanke tuottaa merkittävää ilmastohyötyä suhteessa alueen muuhun mahdolliseen maankäyttöön, ja että hanke on hiilinegatiivinen”.

Suuret, teollisen mittakaavan aurinkovoimalat ovat kiistatta maakuntakaavoilla ohjattavaa maankäyttöä. Ne ovat jopa useiden neliökilometrien suuruisia hankkeita, joiden sijoittumiseen vaikuttavat nykyisten ja tulevien voimajohtoverkkojen ja niiden liityntäpisteiden sijainti, ja joiden toteutukseen liittyy muun muassa oman voimajohtoyhteyden rakentaminen. Esitämme, että teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden sijaintipaikat osoitetaan maakuntakaavassa tuulivoimamala-alueiden tapaan.

Tuulivoiman kaavamääräyksistä

Pidämme kaavaehdotuksen tuulivoimaa koskevia kaavamääräyksiä varsin onnistuneina. Kaavamääräyksiä on muokattu aiempien ehdotustemme pohjalta linnustoa paremmin huomioiviksi.

Päämuuttoreiteille sijoittuvat tuulivoimamala-alueet

Kaavaehdotuksen merituulivoimaa koskevien suunnittelumääräysten mukaan voimalat tulee ensisijaisesti sijoittaa Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitin ja linnuston tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle.

Kaava-aineistossa olevissa lintujen päämuuttoreiteissä ei ole huomioitu valtakunnallisiin päämuuttoreiteihin vuonna 2023 julkaistuja päivityksiä (Lehtiniemi & Toivanen 2023). Reitteihin tuli jonkin verran muutoksia myös Pohjois-Pohjanmaalle. Merkittävimmät muutokset tulivat ulkomeren muuttoreiteihin, joiden sijaintia tarkennettiin ulommaksi muun muassa tuulivoimatoimijoilta saatujen uusien selvitysten tietojen perusteella. Kaavan tausta-aineistoa sekä vaikutusten arviota on tärkeää päivittää tältä osin. Erityisesti on arvioitava mustalinnulle, pilkkasiivelle ja kuikkalinnuille aiheutuvia vaikutuksia, koska lajien valtakunnallisille päämuuttoreiteille on esitetty useita merituulivoimamala-aluevarauksia.

Kaavatyön aikana kaavaehdotuksesta on merkitty poistettavaksi useita tuulivoimamala-alueita. Lintujen päämuuttoreitien keskittymäalueilta ei ole kuitenkaan poistettu kaikkia voimalavarauksia. Päämuuttoreitille rakentaminen aiheuttaa suuren riskin siitä, että tuulivoimaloiden aiheuttamat kumulatiiviset törmäysvaikutukset nousevat populaatiotasolla merkityksellisiksi.

Pidämme perusteltuna poistaa vireillä olevien ja luvittamattomien päämuuttoreitille sijoittuvien alueiden varaukset maakuntakaavasta.

Aurinkovoiman suunnittelumääräystä on täydennetty kaava-prosessin kuluessa. Ilmastovaikutusten arvioinnin kokonaisuutta tutkittiin Pohjois-Pohjanmaan liiton EMMI-hankkeessa. Aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan tarkemmin suunnittelun edetessä, ja ilmastovaikutusten arviointi on osa tätä. Aurinkovoimarakentamisen yleismääräyksessä todetaan: *Teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo ihmisen muokkaamille alueille. Nämä ns. brown field-alueet voivat olla pilaantuneiden maiden alueita, käytöstä poistettuja kaatopaikkoja, läjitys- ja täyttöalueita, meluvalleja, entisiä turvetuotantoalueita, entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita tai huonosti tuottavia viljelysalueita. Aurinkovoimaloiden suunnittelua ja toteuttamista on vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa. Alueet tulee ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen tai muutoin jo muokatuille alueille.*

On totta, että TUULI-hankkeen linnuston päämuuttoreitin päivitysselvityksessä (v. 2021) määritelty rannikon päämuuttoreitti ei kata merellä muuttavien arktisten sorsien ja kuikkalintujen päämuuttoreitejä. Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan Natura-selvityksessä, kaavaselostuksessa ja kohdekuvausissa esitetään lintumuuton pääväylä, johon on koottu eri selvityksissä laaditut tärkeät muuttoreitit kuten BirdLife Suomen lintujen päämuuttoreitit 2023 ja Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen MAALI-selvityksen muuton pullonkaula-alueet ja muuttoreitit. Muuttolinnuston vaikutusten arviointia täydennetään kaavaselostukseen.

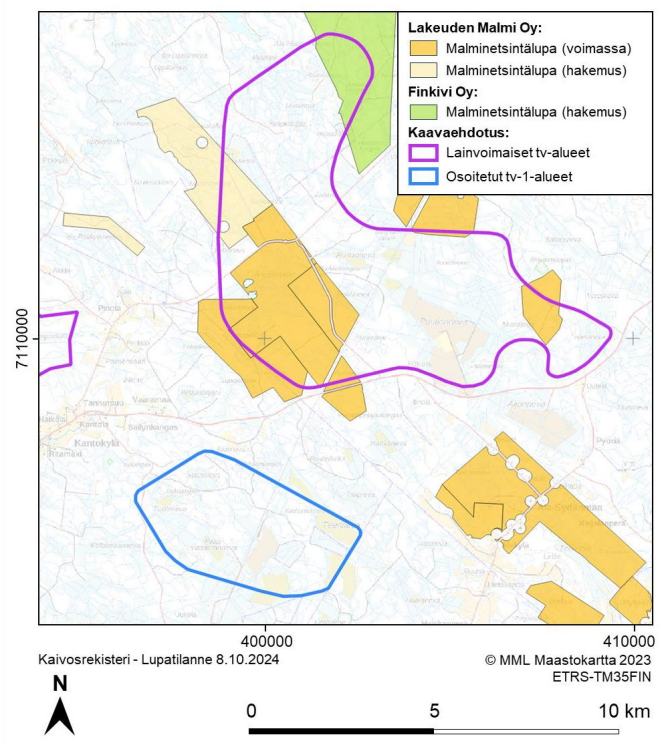
Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa ei ole osoitettu uusia tuulivoimaloiden alueita rannikon päämuuttoreitille. Rannikon päämuuttoreitille sijoittuu useita tuulivoimaloiden alueita, jotka on osoitettu voimassa olevissa 1. ja 3. vaihemaa-kuntakaavoissa. Suurimmassa osassa näistä alueista on jo tuulivoimapuisto toiminnassa tai tuulivoimaosayleiskaava hyväksytty ja alue luvitettu. Näitä toiminnassa olevia ja luv-

<p>Maakuntakaavalla tulee lisäksi varmistaa, että päämuuttoreitille sijoittuvat toiminnassa olevat tuulivoimala-alueet ovat tuulivoimala-alueina vain tämän hetkisten voimaloiden käyttöiän. Maakuntakaavan kaavamääräyksiä tulee kehittää sellaisiksi, että niillä estetään päämuuttoreitillä sijaitsevien voimaloiden uusiminen. Näin toimien alueiden nykyisille toiminnanharjoittajille ei synny kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä, mutta linnustovaikutukset saadaan pitkällä aikavälillä minimoitua.</p> <p>Pyydämme ystävällisesti Pohjois-Pohjanmaan liittoa huomioimaan edellä esittämämme.</p> <p>BirdLife Suomen puolesta</p> <p><i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Lehtiniemi, T. & Toivanen, T. 2023: Lintujen päämuuttoreitit Suomessa – päivitys 2023. BirdLife Suomi ry. Ladattavissa: https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/lintujen-paamuuttoreitit-raportti-2023-birdlife.pdf</p>	<p>tettuja linnuston päämuuttoreitille sijoittuvia voimassa olevien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan mukaisia tv-alueita ei kuuttu.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto ei esitä lisää tuulivoimarakentamis-ta rannikon päämuuttoreitille jo luvittettujen hankkeiden lisäksi ja tästä on annettu myös yleinen suunnittelumääräys, joka koskee myös pienempiä, ei-seudullista tuulivoimaa.</p> <p>Nykyisten, toiminnassa olevien tuulivoimaloiden saavuttaessa teknisen käyttöikänsä päätepisteen, uudessa luvittamisessa noudatetaan viimeisintä selvitystietoa ja ohjeistusta.</p> <p>Maakuntakaavamääräyksiä on jäsennetty toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen.</p>
<p>Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy / 23.10.2024 Northgold</p> <p>Asia: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava -ehdotus</p> <p><i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutuksen antajat ovat Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy. Yhtiöt ovat Tukholman pörssiin listatun Northgold Ab:n suomalaisia tytäryhtiöitä.</p> <p>Yleistä</p> <p>Jatkuva malminetsintä on kaivosteollisuuden toiminnan elinehto. Sen lisäksi malminetsintä on myös elinkeino, joka keskittyy yhden tai useamman malmiesiintymän löytämiseen ja kehittämiseen. Malminetsintäyhtiölle tutkittava esiintymä on erittäin kriittinen omaisuuserä, ja muiden elinkeinojen suosiminen sen kustannuksella voi tuhota vuosien kehitystyön ja yhtiön elinkelpoisuuden.</p> <p>Kriittisten ja strategisten metallien tuotantoa EU-alueella on tulevina vuosina nostettava merkittävästi, eikä muulla maankäytöllä voida vaarantaa tunnettujen, tai edes mahdollisten esiintymien hyödyntämistä tulevaisuudessa. Malminetsintäprojektit ovat erittäin pääomaintensiivisiä, jopa kymmenien vuosien projekteja – ennen kaivostoimintaa. Kaivostoiminta tyypillisesti hyötyy lähellä tuotetusta uusiutuvasta energiasta, ja Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Tuulivoiman yksityiskohtaisessa hankesuunnittelussa ja kaa-voituksessa tulee huomioida muu maankäyttö, myös kaivos-toiminnan mahdolliset vaatimat alueet. Tuulivoiman kaa-voittaminen kaivospiirin alueelle ei pitäisi olla mahdollista, ellei kaivospiirin haltija näin halua. Yhtenä haasteena yhteen soveltamisessa on kaivosprojektien pitkä tutkimus- ja valmistelu-ajan.</p>

suhtautuvatkin tuulivoimaan positiivisesti. Yhtiöiden näkemys on, että yhteensovittamalla on mahdollista toteuttaa molempia elinkeinoja.

Uusiutuvan energian ja sähkön siirtolinjojen suunnittelussa Pohjois-Pohjanmaalla on kuitenkin täysin jätetty huomiotta maakuntakaavassa merkityt mineraalipotentialiset alueet, mutta myös lainvoimaiset malminetsintäalueet, tunnetut malmiot ja resurssiarviot. Malminetsintää ei ole käsitelty mitenkään esimerkiksi tuuli- ja aurinkopuistojen suunnittelua koskevissa oppaissa tai TUULI-hankkeen kohdekorteilla. Edes YVA-prosesseissa tai osayleiskaavoituksessa malminetsintäyhtiöitä ei ole kuultu asianmukaisesti. On erityisen perusteltua välttää tuulivoiman ja malminetsinnän vastakkainasettelua jo maakuntakaavan tasolla ja pyrkiä toimintojen yhteensovittamiseen, pitkien valitusprosessien välttämiseksi.

Huomautamme, että kaavaehdotuksessa on useita alueita päällekkäin eri yhtiöiden malminetsintäalueiden ja intressialueiden kanssa. Ajantasaiset kaivos-, malminetsintäalue- ja varausalueet, sekä hakemusvaiheessa olevat alueet voi tarkistaa Tukesin ylläpitämästä Kaivosrekisterin karttapalvelusta osoitteessa: <https://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>

Kuva 1. Malminetsintäyhtiöiden lupa- ja hakemusalueet Puutionsaaren tuulivoima-alueella.

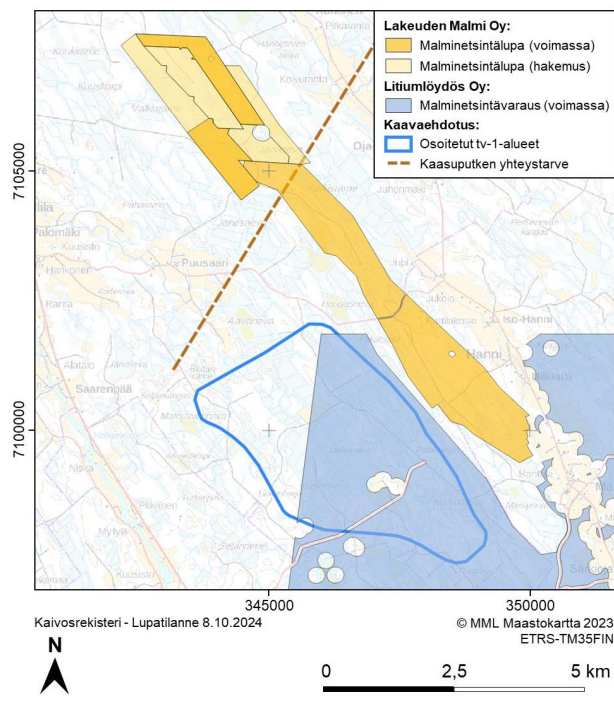
Puutionsaari-Hautakangas tuulivoima-alue (tv-1 363) on esitetty jo lainvoimaisessa 3. vaihemaakuntakaavassa (MKV 11.6.2018, lainvoima KHO:2022:11), kaivosasia nousut esille kaavaprosessissa.

Esimerkki: Puutionsaaren tuulivoima-alue

Esimerkiksi Puutionsaaren tuulivoima-alueen kanssa päällekkäin sijaitsee Lakeuden Malmi Oy:n ”Kiimala”-niminen projektialue (Kuva 1). Alueen kaavoituksessa tai YVA-prosessissa ei ole huomioitu yhteensovittamisen tarvetta, tai kuultu malminetsintäyhtiötä mitenkään. Projektialueella sijaitsevan Ängesnevan kultaesiintymän tunnettu varanto on 147 300 unssia kultaa. Tämän hetken kullanhinnalla (2 600 €/unssi) tunnetun esiintymän nykyarvo ns. ”maahan laskettuna” on noin 383 M€.

Alustava vetyputken linjaus

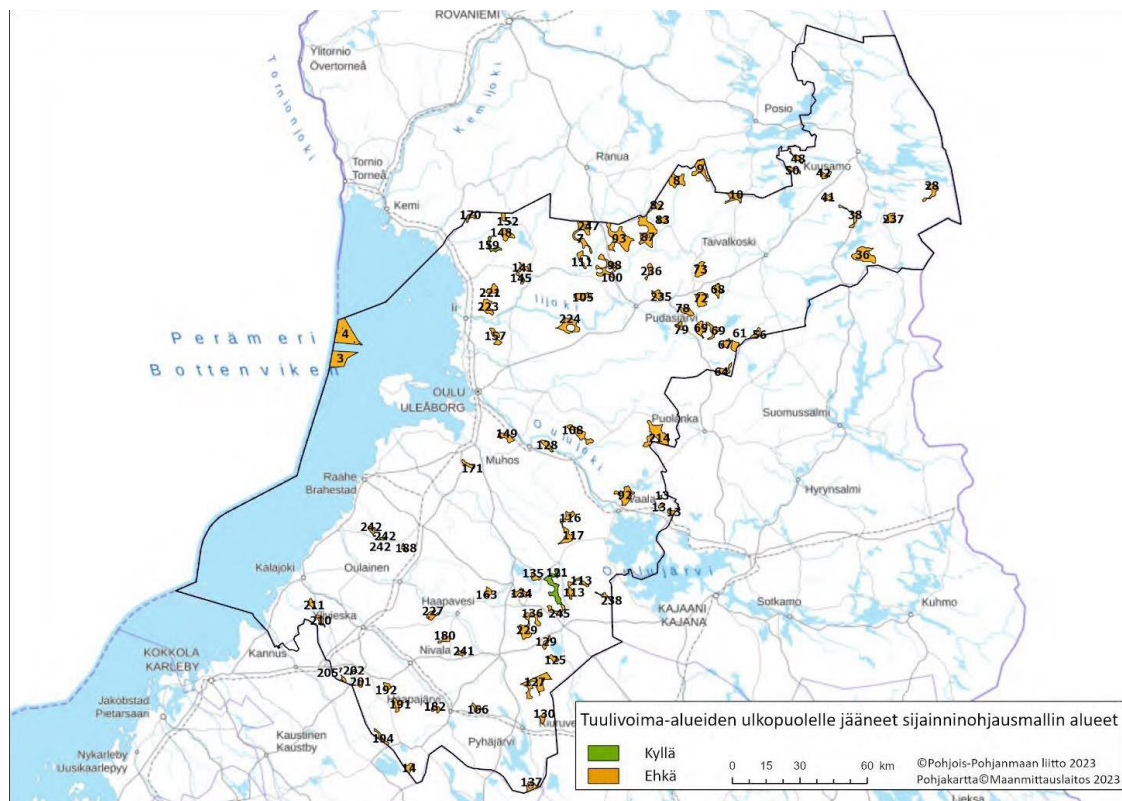
Yhtiöt haluavat tuoda esille, että kaavaehdotuksen alustava kaasuputken linjaus länsirannikolla kulkee Northgold Ab:n tytäryhtiön, Lakeuden Malmi Oy:n Hirsikangas-Hanni malminetsintäalueiden läpi. Alueelta tunnetaan Hirsikankaan kultaesiintymä, jonka varanto on 89 000 unssia. Tämän hetken kullanhinnalla (2 600 €/unssi) esiintymän nykyarvo ns. ”maahan laskettuna” on yli 200 M€. Kuvassa 2 näkyy myös sinisellä toisen yhtiön malminetsintävaraus, joka on päällekkäin Tv-1-ehdotusalueen kanssa ja lähellä Lakeuden Malmi Oy:n lainvoimaista malminetsintäaluetta.

Kuva 2. Alustava vetyputken linjaus päällekkäin Hirsikangas-Hanni-projektialueen kanssa.

Kaasuputken yhteystarve ei osoita mahdollisen kaasuputken sijaintia vaan pitkän aikavälin vihreän siirtymän mahdollistamisen tahtotilan Pohjois-Pohjanmaalla. Vetytoimija Gasgrid Finland tekee parhaillaan kansallista selvitystä siitä, missä kaasuputkelle olisi tarvetta ja mitä kautta sen tulisi kulkea.

Sijainninhajausmallin mukaisten tuulivoimapotentiaalisten alueiden (kyllä- ja ehkä-alueet) vaikutusten arviointi, ei osoita energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksessa tv-alueina.

Kuva 3. Kaavaehdotuksen kuva.

Kaavaehdotuksen kuvassa on esitetty alue nro 182: Karvosenkangas (Kuva 3). Fennia Gold Oy:n käsityksen mukaan alueelle on suunnitteilla NEOEN Finland Oy:n toimesta huomattavan suuri tuulivoimapuisto (28.6 km²), josta NEOEN on tehnyt Haapajärven kaupungille kaavoitusaloitteen.

Fennia Gold Oy haluaa saattaa tiedoksi, että alue sijoittuu päällekkäin Fennia Gold Oy:n Kopsan kulta-kupariesiintymän ja malminetsintälupien kanssa (Kuva 4). Alueella on Tukesin antama kaivospiiripäätös (KaivNro K7405) ja MRL 33§ mukainen rakennusrajoitus. Kaivospiirille on haettu myös apualueita tien rakentamiseksi. Kopsan esiintymän tunnettu kulta-kuparivaranto on 749 500 unssia (kultaekvivalentti) ja alueelle suunnitellaan kaivosta. Tämän hetken kullanhinnalla (2 600 €/unssi) esiintymän nykyarvo ns. ”maahan laskettuna” on noin 2 Mrd€.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevien yleiskaavan sisältövaatimusten kanssa. Yleiskaava ei perustunut hal- linto-oikeuden mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.</p> <p>lin Talvisuon ja Eteläsuon alueita tulee tarkastella erillisinä tuulivoima-alueina. Hankkeesta lin Talvisuon alueella tulee käyttää nimikettä, joka vastaa hankealuetta. Talvisuon alue sijoittuu Kovasinkankaan länsipuolelle ja Eteläsuon alue sen itäpuolelle. Ehdotusvaiheen teemakartassa liitteessä 1 hankkeesta on käytetty myös nimikettä Kotakangas (numero 39). Ehdotusvaiheen liitteessä 2 alueen Joutsenkangas-Kovasinkangas tv-1 381 tarkastelussa todetaan, että lin Talvi- suon ja Eteläsuon tuulivoimapuiston YVA-menettely on käynnistymässä. Vastaavasti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on julkaissut ympäristöhallinnon verkkopalvelussa 9.9.2024, että Talvisuo-Eteläsuon tuulivoimahankkeen ympäristövai- kutusten arviointi on tulossa vireille. Näin ilmaistuna annetaan virheellisesti ymmärtää, että YVA koskee myös Ete- läsuon aluetta. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa (2024, 77) Eteläsuon alue on merkitty karttakuvaan viranomaisehdotusvaiheessa poistuvaksi/poistetuksi tv-alueeksi.</p> <p>Ehdotusvaiheen merkintä Eteläsuosta poistuvana tv-alueena vastaa lin Ympäristöyhdistyksen näkemystä ja myös lin kunnan kantaa. lin kunnan maapoliittinen jaosto käsitteli tuulivoimayhtiö Myrskyn Talvi- ja Eteläsuon tuulivoimakaavo- ituksen käynnistämistä kokouksessaan 3.3.2023 § 3. lin kunnanhallituksen todettiin suhtautuneen myönteisesti Talvi- suon alueen kaavoituksen käynnistämiseen, mutta Eteläsuon tuulivoimahankkeen kaavatyön käynnistämiseksi ei sillä hetkellä nähty edellytyksiä.</p> <p>lin Ympäristöyhdistys on lausunnossaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvai- heen aineistoon 23.9.2022 esittänyt huolet luonnon monimuotoisuuden, hiljaisten alueiden, maaseudun elinvoimai- suuden ja pohjavesien turvaamisesta. Pohjavesialueiden rajauksia sekä pohjaveden kertymisalueita eteläisessä lissä tulee tarkistaa ja tutkia, että mahdollisilta riskeiltä ja haitoilta vältytään.</p>	<p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alue tv-1 381 (Joutsenkangas-Kovasinkangas) sijaitsee noin 200-1000 metrin etäisyydellä pohjavesialueista. Tuulivoima- alueen vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu alueen vaiku- tukset pohjavesialueeseen. Tämä on myös tuotu esiin alueen kohdekuvauksessa (liite 2). Tv-1 381 alueen sijainti suhteessa pohjavesialueisiin ja maakuntakaavan kaavamääräys huomi- oiden tuulivoima-aluetta ei ole tarpeen poistaa energia- ja il- mastovaihemaakuntakaavasta.</p> <p>Kovasinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan voimaloita sijoit- tuu maakuntakaavan tv-1 381 rajauksen ulkopuolelle, lähelle pohjavesialueen rajaa. Tuulivoimaosayleiskaavassa ei ole noudatettu maakuntakaavan pohjavesialuetta koskevaa kaa- vamääräystä.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut Talvisuon ja Ete- läsuon tuulivoimahankkeiden YVA-menettelyiden ennako- neuvotteluihin keväällä 2024. Kohdekuvauksen hanketietoja päivitetään tammikuun 2025 tiedossa olevan tilanteen mu- kaisesti.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Juopulin kyläyhdistys ry/ 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

<p>Oulun Ylikiimingin alueelle on esitetty maakuntakaavassa useita tuulivoimapuistoja ja vieläpä kovin lähelle asutusta Ylikiimingin kylissä. Oulun Ylikiiminki ja sen kaikki kylät ovat viireitä, elinvoimaisia sekä luonto- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita, joiden ainutlaatuisuutta ei tulisi tuhota esimerkiksi tuulivoimalla ja sähkönsiirtoon käytettävillä voimajohdoilla. Ei ole sattumaa, että esimerkiksi Juopulilla liikkuu vuosittain todella paljon muitakin kuin ylikiiminkiläisiä kalastamassa, metsästävässä, sienestävässä, marjastamassa, urheilemassa ja ulkoilemassa sekä vain nauttimassa kauniista ja vaihtelevista maisemista sekä eläimistä ja linnuista. Juopulin runsas metsäautotieverkosto antaa monipuoliseen luonnosta nauttimiseen hyvän mahdollisuuden myös esteettömästi. Alueen elinvoimaisuuden, ihmisten virkistätymismahdollisuuksien sekä tärkeiden luonto- ja eläinrvojen vuoksi olisi tärkeää, että tuulivoimapuistot sijoitettaisiin Ylikiimingissä vähintään viiden kilometrin päähän asutuksista ja ihmisten tärkeistä liikkumisalueista. Tässä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasunnitelmassa tuulivoimapuistot ovat Ylikiimingin alueella liian lähellä asutusta sekä ihmisten liikkumisalueita. Näillä alueilla elää myös monipuolinen ja uhanlainen eläimistö ja linnusto sekä kasvisto.</p> <p>Sähkönsiirtosuunnitelmassa näkyy voimajohdon yhteistarve, joka kulkee osittain Juopulilla. Tämä yhteistarvesuunnitelma on parempi vaihtoehto kuin Tuulialfan esittämä voimajohtosuunnitelma. Tuulialfan voimajohtosuunnitelma kulkisi tulva-alueella, tärkeällä eläin- ja linnustoalueella (muuttoreitit, pesintä, uhanlaisuus) sekä ihmisten virkistätymisalueella.</p>	<p>Vaihemaakuntakaavaan on laadittu maakunnan laajuisia selvityksiä, joihin sisältyy Natura-riskiarviointi ja sen täydennys, joka laadittiin toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen. Yleisvastineissa on avattu kaavoituksen taustoja.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Kalajoki Matkailuyhdistys Ry / 23.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>KALAJOKI MATKAILUYHDISTYS RY:N LAUSUNTO POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSAINEISTOSTA</p> <p>LAUSUJA Kalajoki Matkailuyhdistys ry on yhteisö, joka edistää Kalajoen matkailualueen yhteismarkkinointia ja matkailuyritysten edunvalvontaa. Kalajoki Matkailuyhdistykseen kuuluu yli 60 jäsentä.</p> <p>LAUSUNTO Pyhäjoelle ja Raaheen suunnitellut merituulivoimalat eivät saa haitata matkailuelinkeinoamme eivätkä alueemme matkailu- ja virkistyskäyttöä. Käytettävissämme olevien tietojen perusteella näyttää mahdolliselta, että matkailutoimialle syntyisi olennaista haittaa. Emme hyväksy tätä.</p> <p>PERUSTELUT Tuulivoima uusiutuvana energialähteenä on erittäin hyvä ja tärkeä asia. Merituulivoiman <u>näkyminen</u> Kalajoen matkailukeskuksen <u>merimaiseman sektorissa</u> olisi sen sijaan erittäin huono asia.</p> <p>Kalajoen matkailun tärkeimpiä vetovoimatekijöitä ovat dyynit, pitkät hiekkarannat, auringonlaskut ja aava meri - tähän kansainvälisestäikin kiinnostavaan ja ainutlaatuiseen maisemankuvaan merituulivoimalat eivät kuulu. Lisäksi esimerkiksi Rahjan saaristo on valtakunnallisestikin arvokas maisema-alue, jonka rantatörmiltä avautuvia aavoja merinäkyymiä ei saa</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kalajoelle ei ole osoitettu yhtään merituulivoima-alueita, vaan ne sijaitsevat muiden kuntien alueella. Osoitetut merituulivoima-alueet ovat lähimmillään vajaan 30 km etäisyydellä keskeiseltä matkailualueelta, josta ne suotuisissa olosuhteissa näkyvät taivaanrannassa.</p> <p>Mahdollinen hanketoimija joutuu selvittämään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa merituulihankkeen voimalakohdaiset vaikutukset ja myös estämään tai lieventämään havaittuja haitallisia vaikutuksia.</p>

<p>merituulivoimala häiritä.</p> <p>Matkailun arvomaailmassa meriluonnon suojelu on äärimmäisen tärkeää ja huolemme liittyy myös tähän seikkaan. Herää myös kysymys, että mitä vaikutuksia merituulivoimaloilla on veneilyyn ja kalastukseen.</p> <p>Kalajoen matkailukeskukseen on tehty satojen miljoonien investointeja ja olemme alueella nimenomaan huolehtineet siitä, että upea avara merimaisema säilyy.</p> <p>Mikäli merituulivoimalat näkyvät matkailukeskukseen, niin näkemyksemme on, että se tuo haasteita ja haittaa matkailulinkeinhomme vetovoimalle, toimintaedellytyksille ja tulevaisuuden kasvumahdollisuuksille.</p>	<p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Kitkan Viisaat ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>KANNAOTTO KUULUTETTUUN POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVA EHDOTUKSEEN</p> <p>Kitkan Viisaat ry on kuulutetun vaihemaakuntakaavan alueella Kuusamossa ja Posiolla toimiva yleishyödyllinen yhdistys, jonka tarkoituksena on Kitkajärven ja Kitkajoen vesistöalueen luonto- ja virkistyskäyttöarvojen turvaaminen pyrkimyksenä veden erinomainen laatu.</p> <p>Yhdistys lausuu kantanaan kuulutettuun energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotukseen seuraavaa:</p> <p>1 TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMISTA KOSKEVA YLEISMÄÄRÄYS ON KORJATTAVA</p> <p>Kyseinen yleismääräys ei täytä riittäviä tuulivoimaloiden rakentamiselle, käytölle ja jälkihoitotöille (siirtojohtot mukaan lukien) veloitettavien selvitysten reunaehtojen vaatimista vaihemaakuntakaavan perusteella tehtävissä yksityiskohtaisemmissa suunnitteluissa.</p> <p>Kyseisen puutteellisesti ja virheellisesti rajatun hallinnollisen vaihemaakuntakaava ehdotuksen perusteella tehtävät yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa vaadittavat selvitykset (jota ei ehdotuksessa ole riittävästi veloitettu tehtäväksi) eivät turvaa riittävästi yksityiskohtaisemman suunnitelman vaikutusalueen asukkaiden ja toimijoiden oikeusturvaa, koska ehdotus rajaa yksityiskohtaisemman suunnittelun koskemaan vain tuulivoimahankeeseen rakentamisvaihetta.</p> <p>Täten tuulivoimahankeeseen käyttö- ja lopetusvaiheen selvitysveloitteet on rajattu pois yksityiskohtaisemmista suunnitelmista, mikä vaarantaa alueen asukkaiden ja toimijoiden oikeusturvan, koska käyttö- lopetus- ja jälkihoitovaiheiden selvitysveloitteisiin voivat hankeyhtiöt vastineissaan lausua, ettei sellaisia selvityksiä ole tarpeen laatia, koska maakuntaavan yleismääräys ei sellaista velvoita.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset ovat maakuntakaavan tarkkuustaso huomioiden yksityiskohtaisempaa tuulivoimakaavoittamista velvoittavia maankäyttö- ja rakennuslain sallimissa puitteissa. Suunnittelumääräyksestä on kaavaprosessin aikana saatu myös päinvastaista palautetta sen liiallisesta tarkkuudesta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleisissä suunnittelumääräyksissä on kiinnitetty suurta huomiota yhteisvaikutusten arviointiin. Toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen suunnittelumääräystä jäsenettiin uudelleen. Yleiskaamääräykset koskevat kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa, ja niissä edellytetään ekologisen verkoston ja sen ydinalueiden säilymisestä huolehtimista.</p>

Kannanottona vaadimme, että tuulivoimaloiden rakentamista koskeva yleismääräys on korjattava siten se koskee rakentamista, käyttöä, lopettamista ja jälkihoitovelvoitteita, ja että siinä annetaan velvoitteet yksityiskohtaisimmissa suunnitelussa tehtäville tarkemmille selvityksille tuulivoimayksiköiden (siirtoyhteydet mukaan lukien) rakentamiselle, käytölle, lopetukselle ja jälkihoitovelvoitteille, jotta yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella tehtävien kaavoitusprosessien yhteydessä asukkaat ja toimijat voisivat lausua kantansa koko hankkeen koko toiminta-ajan ja myös jälkihoidon vaikutuksista oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa riittäviin selvityksiin perustuen.

Painotamme, että nyt ehdotettu yleismääräys ei luo riittävää oikeusturvaa.

2. HANKKEEN JA MUIDEN HANKKEIDEN YHTEISVAIKUTUKSET EKOLOGISIIN KÄYTÄVIIN ON VELVOITETTAVA SELVITETTÄVÄKSI EHDOTETTUA TARKEMMIN

Tuulivoimahankkeiden (siirtoyhteydet mukaan lukien) rakentamista käyttöä, lopettamista ja jälkihoitomääräyksissä on esitettyä ehdotusta tarkemmin velvoitettava hankkeen ja muiden hankkeiden yhteisvaikutukset ekologisiin käytäviin.

Kannanottona vaadimme, että tuulivoimaloiden rakentamista (siirtoyhteydet mukaan lukien) käyttöä, lopettamista ja jälkihoitovelvoitteita kokevissa yksityiskohtaisempia suunnitelmia koskevissa selvitysvelvoitteissa on velvoitettava nyt ehdotettua tarkemmin selvitysvoitteen reunaehdot, jotta yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella tehtävien kaavoitusprosessien yhteydessä asukkaat ja toimijat voisivat lausua kantansa koko hankkeen koko toiminta-ajan ja myös jälkihoidon vaikutuksista oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa riittäviin selvityksiin perustuen vaikutuksista ekologisiin käytäviin, huomioiden myös luontokadon pysäyttämisen velvoittavat kansainväliset sopimukset.

Viittaamme Kuusamon osalta ekologisiin käytäviin 14, 15, 16, 17.

3. LÄHEKKÄIN OLEVIEN TUULIVOIMAHANKKEIDEN YHTEISVAIKUTUKSET ON VELVOITETTAVA SELVITETTÄVÄKSI EHDOTETTUA TARKEMMIN

Tuulivoimahankkeiden rakentamista, käyttöä, lopettamista ja jälkihoitomääräyksissä on esitettyä ehdotusta tarkemmin velvoitettava lähekkäin olevien tuulivoimahankkeiden (mukaan lukien siirtoyhteydet) yhteisvaikutukset maisema-alueisiin ja ekologisiin käytäviin.

Kannanottona vaadimme, että tuulivoimaloiden rakentamista (siirtoyhteydet mukaan lukien) käyttöä, lopettamista ja jälkihoitovelvoitteita kokevissa yksityiskohtaisempia suunnitelmia koskevissa selvitysvelvoitteissa on velvoitettava nyt ehdotettua tarkemmin selvitysvoitteen reunaehdot, jotta yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella tehtävien kaavoitusprosessien yhteydessä asukkaat ja toimijat voisivat lausua kantansa koko hankkeen koko toiminta-ajan ja myös jälkihoidon vaikutuksista oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa riittäviin selvityksiin perustuen hankkeen vaikutuksista kansallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Viittaamme Kuusamon pohjoisosalta Maaninkavaara Kuusamo (entinen voimassa olevan maakuntaan mukainen alue, jota hanketoimija hakee nyt Nuunajärvi nimisenä) sekä uusi alue 406 Vitikkovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen, joka sijoittuu Kitkajärven ja Riisitunturin maisema-alueille.

Viittaamme Kuusamon eteläosalta alueisiin 506 Martinvaara sekä 508 Kalliovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen, ja sijaitsevat keskellä erämaa-alueita.

Tämä toimintaperiaate on sopiva voimalakohtaiset sijainnit määrittävien hankekohtaisten YVA- ja kaavamenettelyiden seurantaohjelmaksi. Hankkeiden seurantaohjelmissa on velvoitettu huolehtimaan hankkeen aikana tunnistettujen suurten haitallisten vaikutusten vähentäminen hankkeen koko elinkaaren ajalta. Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen maakotkaselvityksessä (2022) ja energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä (2024) on tuotu esille, että melko pienetkin huonosti sijoitetut tuulivoimahankkeet voivat aiheuttaa kotkareviireille merkittäviä vaikutuksia ja estää useita yhteisvaikutukseltaan haitattomampia hankkeita. Tämä tulee ottaa huomioon kuntakaavoituksessa.

Maaningan lainvoimaisesta tv-alueesta on korkeimman hallinto-oikeuden päätös ([KHO:2022:11](#)), jossa todetaan, että alueelle on sovitettavissa seudullisen kokoluokan tuulivoimaa tarkemmassa suunnittelussa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja luvituksessa tulee aina noudattaa viimeisintä selvitystietoa.

<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Kitkan Viisaat ry esittää Riisitunturin kansallispuiston ja sen laajennusosan suojelualueen kylkeen ja ns. Maaningan erämaahan sijoittuvan Nuunajärven tuulivoima-alueen ja läheisten tuulivoima-alue merkintöjen poistamista kokonaisuudessaan maakuntakaavasta.</p> <p>Viittaamme KHO:n päätökseen hylätä aikaisemmin samalle alueelle sijoittuva ns. Maaningan tuulivoimahanke riittämättömistä vaikutus selvityksistä poronhoitoon, maisemaan, luontoon, linnustoon (petolinnut) sekä Posion matkailuväen vastukseen hanketta kohtaan.</p> <p>Erikseen painotamme, että tuolloin Maaningan tuulivoimahankkeen siirto johdon Kitkajärven ylittävää osaa siirtolinjan osalta ei YVA-selvitystä tehty, koska silloisessa vaihemaakuntakaavassa ei erikseen tuulivoimahankkeen ja sen siirtojohdon yhteisvaikutuksia ympäristölle ja maisemalle veloitettu yksityiskohtaisemmassa kaavoitus suunnitelmissa selvittämään, vaikka alue on valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue ja Natura-alue sekä liittyy kiinteästi Posion kunnan alueen matkailu- ja luonnonsuojeluhankkeisiin.</p> <p>Edellä kuvattua asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien elinympäristön heikentävää ja oikeusturvan turvaamatta jättäminen menettelyä ei uudessa vaihemaakuntakaavassa saa sallia, jonka vuoksi vaadimme maakuntakaava ehdotus korjattaviksi tältä osin.</p> <p>Katsomme, että mikäli kaavaehdotus jäisi ehdotetulla tavalla voimaan, tuhoisivat tuulivoimahankkeet siirtolinjoineen ja niiden hankkeiden yhteisvaikutukset Riisitunturin kansallispuiston maisema-, luonto-, luontokuvaus, retkeily, revontuli-matkailu arvot, vaikka merkittävä osa Riisitunturin matkailijoista on Posion lisäksi Ruka-Kuusamon alueella majoittuvia. Riisitunturin Maaningan erämaassa on hankealueiden (siirtolinjoineen) läheisyydessä useita eri petolintujen pesiä ja saalistusreviirejä, ja sitenkin tuulivoimahankkeet ovat alueelle soveltumattomia missään muodossa.</p> <p>Hanke tulee myös merkittävästi alentamaan Kitkajärven länsipuolen rantojen asutuksen vapaa-ajankiinteistöjen vetovoimaa ja kiinteistöjen arvoa sekä vaikuttavaa haitallisesti kansallismaisemaan.</p>	<p>Yhteystarvemerkinä on poistettu kaavakartalta julkisessa ehdotusvaiheessa (mkh 17.9.2024) ja se näkyy kartalla 1B, jossa esitetään kumottavat kaavamerkinä. Yhteystarvemerkinä poistetaan myös selostuksen liitekartalta 1.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Kivarin yhteismetsä / 17.10.2024</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon</p> <p><i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Taustaa</p> <p>Yhteismetsä on kiinteistöille yhteisesti kuuluva alue, joka on tarkoitettu käytettäväksi kestävä metsätalouden harjoittamiseen sen osakkaiden hyväksi. Yhteismetsät ovat yksityismaita, eikä niillä ole mitään julkisoikeudellista luonnetta tai veloitteita. Yhteismetsälain mukaan yhteismetsää on käytettävä ensisijaisesti kestävä metsätalouden harjoittamiseen, mutta myös muita maankäyttötapoja, kuten turvetuotantoa on harjoitettu. Poliittisten päätösten johdosta, on turvetuotantoa ajettu tietoisesti alas ja se on vaikuttanut heikentävästi yhteismetsän taloudelliseen tuloksenjakoon. Kestävä metsätalous sisältää taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden. Yhteismetsän osakkaat päättävät, miten he painottavat kestävä metsätalouden eri osa-alueita yhteismetsän alueiden käytössä.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa (8/2022) Kivarin alueelle osoitettiin tuulivoimapotentiaalinen alue tv-3 523. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa osoitetut tuulivoimaloiden alueiden rajaukset perustuivat teoreettiseen TUULI-hankeen sijainninhajausmallin paikkatietoanalyysiin.</p>

Kivarin yhteismetsä on ollut tehnyt tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten kanssa luonnon monimuotoisuuden sekä lajien säilymisen edistämiseksi koko sen olemassaolon aikaan. Mm. vuonna 2022 luovutettiin suojeluun vajaa 15 ha ja vuonna 2024 myytiin Po-Pohjanmaan ELY:lle noin 150 ha ns. Ohtavaaran palsta suojelutarkoituksiin. Aiempien vuosikymmeninä on yhteismetsä luovuttanut maaomaisuuttaan satoja hehtaareja, joiden käyttötarkoitus on nykyisin olla osana Natura verkostoa.

Yhteismetsä tarkoitus on tuottaa osakkailleen mm. taloudellista tuottoa. Useiden suojeluprosessien takia yhteismetsä taloudellinen tuotto osakkaille on valitettavasti kärsinyt. Koska yhteismetsän ominaisuudet ovat asumattomuuden sekä tuuliolosuhteiden kannalta erinomaisesti tuulivoimatuotantoon sopivat, on yhteismetsä tehnyt tuulivoimayrityksen kanssa tuulivoimatuotantoon tähtäävän sopimuksen ja näin pyrkinyt turvaamaan osakkaiden omistuksen tarkoitusperät ja järkevyyden.

Kivarin yhteismetsän osakkaiden mielipide on selvä: Kivarin yhteismetsä on tehnyt riittävän määrän taloudellisia uhrauksia omalta osaltaan luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Yhteismetsälle on luvattu, että suojeluun tarkoitettujen alueiden perustamisesta ei aiheudu käyttö rajoituksia yhteismetsälle jääneiden alueiden käytöstä.

Muistutus

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.

Kivarin yhteismetsä jättää muistutuksensa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSAI-NEISTOON.

Muistutus

Yhteistuuli Oy suunnittelee Pudasjärven kaupungin Kivarin yhteismetsän alueelle ns. Kivarin tuulivoimahanketta. Kivarin alueelle suunnitellaan maksimissaan 22 tuulivoimalan rakentamista. Kivarin yhteismetsällä on sopimus Yhteistuuli Oy:n kanssa.

Alkuvuodesta 2020 Yhteistuuli Oy aloitti Kivarin tuulivoimahankkeiden suunnittelun ja teki syksyllä 2020 kaavoitusaloitteen Pudasjärven kaupungille osayleiskaavojen laadinnasta. Pudasjärven kaupunginhallitus käsitteli kaavoitusaloitteen kokouksessaan 25.8.2020 (11680/10.09.00/2020 § 252) ja hyväksyi käynnistää Kivarin yhteismetsän alueen kaavoittamisen. Kivarin alueilla on tehty kattavasti luonto- ja erillisselvityksiä vuosien 2020, 2021 sekä 2024 aikana ja alueen soveltuvuutta tuulivoimatuotannolle on arvioitu luonto- ja erillisselvitysten sekä ympäristövaikutustenarviointimenettelyn avulla. Alkuperäistä hankealuetta ja voimalamääriä on supistettu ympäristövaikutusten vähentämiseksi perustuen luonto- ja erillisselvityksistä saatuihin tietoihin.

Saamiemme tietojen mukaan YVA-menettelyn selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa ei ole todennettu tekijöitä, joiden vuoksi seudullisesti merkittävää tuulivoimahanketta Yhteistuuli Oy:n hankealueelle Kivariin ei voisi toteuttaa.

Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa laadittiin lisää selvityksiä mm. maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset. Maakuntakaavan viranomais ehdotuksessa (12/2023) ja julkisessa ehdotuksessa (9/2024) Kivarin alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAPROSESSIN ja Kivarin tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tulosten perusteella Kivarin alueelle ei ole voitu maakuntakaavassa osoittaa seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta mm. Natura-alueisiin, suojelualueisiin, tärkeisiin lintualueisiin ja maakotkaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Maakuntakaavan uudistamisen tukevalle TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin perusteella Yhteistuuli Oy:n suunnittelema alue merkittiin osittain uudeksi ehkä-alueeksi, eli alue on ominaispiirteiltään sellainen, että sille voidaan lähtökohdaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.</p> <p>Nähtävillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistossa Yhteistuulen aiemmin mukana olleet tuulivoima-aluemerkintä tv-3 523 on poistettu kokonaan?</p> <p>Kivarin yhteismetsä esittää, että nähtävillä olevasta aineistosta poiketen lopulliseen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan lisätään Kivarin tuulivoima-alue.</p>	
<p>Kärsämäenjärven yhteismetsä / 22.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahanke Pyhäjärven kaupungissa Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja maakuntahallitukselle</p> <p>Me metsänomistajat olemme syvästi huolissamme Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeen alueen pienentämisestä Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa. Vaadimme, että liitto palauttaa tv-alueen kaavaan alkuperäisessä laajuudessa, kuten se oli esitetty luonnosvaiheessa.</p> <p>Hautakankaan tuulivoimahankkeen suunnittelu alkoi vuonna 2019, ja alueen maanomistajat ovat alusta alkaen tukeneet hanketta vahvasti. Meidän tavoittemme on ollut edistää vihreää siirtymää sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla.</p> <p>Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimapuiston toteutuessa sen kiinteistövero- ja vuokratuotot olisivat merkittävä tulonlähde Pyhäjärven kaupungille ja alueen metsänomistajille. Kärsämäenjärven yhteismetsän omistajille, joita on 125 ja jotka asuvat ympäri Pohjois-Pohjanmaata sekä Pohjois-Savoaa, Kuten Pyhäjärvellä ja muissa lähialueen kunnissa. Tuulivoimapuiston tuotot toisivat merkittävää lisätuloa.</p> <p>Kärsämäenjärven yhteismetsä on pitkään harjoittanut suunnitelmallista metsätaloutta alueella. Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimapuisto hyödyntäisi olemassa olevaa metsätieverkostoa, samalla tukien metsätaloutta ja muita alueen luonnon käyttäjiä.</p> <p>Hankealue on rajattu vain sille sopiville alueille, perustuen hankkeen suunnittelun aikana tehtyihin selvityksiin. Alkuperäinen voimalamäärä, 53 voimalaa, on suunnittelun edetessä vähentynyt 42 voimalaan, joista 31 sijoittuu Hautakankaan-Harvankankaan alueelle. Herkät luontoarvot on huomioitu luontoselvityksissä, ja ne on rajattu hankkeen ulkopuolelle. Vuonna 2024 suoritettavat lisäselvitykset otetaan huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa (8/2022) Hautakankaan alueelle osoitettiin tuulivoimavalmaloiden alue tv-1 391. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa osoitetut tuulivoimavalmaloiden alueiden rajaukset perustuivat teoreettiseen TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin paikkatietoanalyysiin.</p> <p>Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa laadittiin lisää selvityksiä mm. maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset. Maakuntakaavan viranomais ehdotuksessa (12/2023) ja julkisessa ehdotuksessa (9/2024) Hautakankaan ja Harvankankaan alueelle osoitettua tv- aluetta on pienennetty luonnosvaiheesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaava kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi toisen julkisen ehdotuksen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys.</p>

<p>Alueella pesii kaksi päiväpetolintua, joiden ydinreviireille ei ole suunniteltu voimaloita. Niille on määritelty riittävät suo- javyöhykkeet, ja lajin elinympäristöä on vaalittu maanomistajien toimesta jo pitkään. Lisäksi voimaloiden sijoittelu on suunniteltu ottaen huomioon metsäpeuran elinympäristöt ja ekologiset yhteydet.</p> <p>Me maanomistajat haluamme tukea kestäväää energiantuotantoa ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä, joka uhkaa sekä luontoa että eläimistöä. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on meille tärkeää, ja tämä hanke on suunniteltu huo- lellisesti näitä arvoja kunnioittaen. Vaadimme, että Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeen yksityiskohtaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja käytetään hankkeen laajuutta arvioitaessa, sen sijaan, että luotettaisiin vain maa- kuntatason selvityksiin ilmasto- ja energiavaiheitaakuntakaavan valmistelutyössä. Vaadimme, että liitto palauttaa tv- alueen kaavaan alkuperäisessä laajuudessa, kuten se oli esitetty luonnosvaiheessa. Alueelle rakennettavaa infraa hyö- dynnettäisiin tehokkaasti sekä huoltovarmuus tukisi tiheämpää rakentamista alueelle tulevaisuudessa.</p> <p><i>Yhteystiedot poistettu</i></p>	<p>Energia- ja ilmastovaiheitaakuntakaavaprosessin ja Hauta- kankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeen YVA-menet- telyn aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tulosten perusteella Hautakankaan-Harvankankaan alueelle voidaan toisessa julkisessa ehdotuksessa osoittaa tuulivoi- maloiden alue tv-1 391, mutta sitä on rajattu edelleen pie- nemmäksi mm. Natura-alueisiin, suojelualueisiin, tärkeisiin lintualueisiin, maakotkaan, metsäpeuraan kohdistuvien hai- tallisten vaikutusten vuoksi sekä yhteisvaikutuksiin muiden alueelle vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Luontolive Oy / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiheitaakuntakaava Julkinen ehdotusvaihe (MRL 65 §, MRA 12 §)</p> <p>Huomautus kaavaehdotukseen kohteeseen Kaskensuo L, Oulu, tv-1 545, Kaskensuo I, Oulu tv-1 544, Pikku Joutensuo, Oulu tv-1 516</p> <p>Luontolive Oy vaatii kaavaehdotusten hylkäämistä seuraavin syin: - Kaskensuo L, Oulu, tv-1 545 Alueella sijaitsevat kulttuurisesti arvokkaat maisema-alueet Jokikokon kylä ja Alavuoton kylä. Myös Nuorittan kylä sijoittuu liian lähelle. Suojaetäisyys on liian pieni. 15.10.2024 myös Oulun yhdyskuntalauta- kunta on ottanut maakuntakaavaan kantaa ja toivoo tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkyymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet kasva- vat koko ajan. Natura 2000-alueet: alueen vesistöt sekä lähistöllä sijoittuva Varessuo ovat suojeltuja.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiheitaakuntakaavan laatimisen aikana ja sitä edeltäneen TUULI-hankkeen aikana on laadittu katta- vasti selvityksiä. Selvitysten perusteella alueelle maakunta- kavaan on voitu osoittaa tuulivoimaloiden alueita mm. tv- 1 545, tv-1 544 ja tv-1 516. Tuulivoimaloiden aluetta tv-1 545 (Kaskensuo L) on pienennetty ehdotusvaiheessa mm. mai- sema-alueeseen, asutukseen, Natura-alueeseen kohdistu- vien vaikutusten vuoksi. Tuulivoimaloiden aluetta tv-1 544 (Kaskensuo I) on pienennetty maakuntakaavan ehdotusvai- heessa Natura-alueisiin ja Viinivaaran pohjavesialueeseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi.</p>

<p>Alueen eliöstöä ei ole huomioitu riittävästi. Alueella sijaitsee saukkoreviiri, pohjanlepakon pesintä- ja talvehtimispaikkoja, pöllöreviirejä, maakotkareviirit, useita päiväpetolintuja, runsas suolinnusto mm. suokukot ja tiukasti suojeltu jokirapu. Luontolive Oy:lla on runsas video- ja kuvamateriaali alueen eliöstöstä.</p> <p>Alue on ilveksen lisääntymisaluetta. ks. Tassu-järjestelmä. Tuulivoima-alue suunniteltu liian lähelle Viinivaaran arvokasta pohjavesialuetta. Suojaetäisyys on liian pieni.</p> <p>Alue on erittäin runsas metsätiaisten pesimis- ja esiintymisalue.</p> <p>- Kaskensuo I, Oulu tv-1 544</p> <p>Alue sijoittuu liian lähelle arvokkaita suoalueita lajistoineen. Esim. maakotka. ks. Paliskunnan maakotkan pesät sekä korvausalueet.</p> <p>Tuulivoima-alue suunniteltu liian lähelle Viinivaaran arvokasta pohjavesialuetta. Suojaetäisyys on liian pieni.</p> <p>- Pikku Joutensuo, Oulu tv-1 516</p> <p>Alueella kulttuurisesti arvokas maisema Ylivuoton kylä. Suojaetäisyys liian pieni. Alueella sijaitsee myös useita luontopolkuja. Myös Vepsän kylä sijoittuu liian lähelle tuulivoima-alueutta.</p> <p>Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Sanginjokivarren luonnonsuojelualue. Luonnonsuojelualueella lajeina esim. kuukkelit, useita pöllölajeja. Kuva- ja äänitallenteita Luontolive Oy:llä.</p> <p>Hanhilampi, Pyyrälampi, Kortesusuo, Hakasuo ja Sarvisuo ovat merkittäviä lintujen pesimispaikkoja. Kuva- ja videotallenteita useista lajeista, esim. maakotka, mehiläishaukka, niittysuohaukka, ruskosuohaukka, sinisuohaukka, metsänhanhet ja suokukot.</p> <p>Alueella suden lisääntymis- ja levähdyspaikka, jota ei saa hävittää. Tästäkin on kuvamateriaalia Luontolive Oy:lla ja ks.Tassu-järjestelmä.</p> <p>Natura 2000-vesistö, Hanhilampi ja Vuotonoja laskee Kiiminkijoen vesistöihin.</p> <p>Natura 2000-alueen vedet ovat suojeltuja.</p> <p>Kiiminkijoen vesistöissä on todistettu olevan jokirapuja. Luontolive Oy:n koepyyntissä saatiin jokirapuja vuonna 2019. Tästä on kuvatodiste.</p> <p>Vepsänjoki on ollut ennen erinomainen rapujoki. Rapukanta on elpymään päin eikä se kestä tuulivoimaloiden rakentamisesta johtuvia takaiskuja.</p> <p>Huomautamme myös, että paikallisia luontoalan yrityksiä ei ole kuultu kaavaa valmisteltaessa. Kaavaehdotukset ovat liian kiireisellä aikataululla valmisteltu. Toteutuessaan tuulivoima-alueet aiheuttavat suurta haittaa paikallisten luontoalan yritysten elinkeinotoimintaan. Esimerkiksi Luontolive Oy:lla ja aiemmin tmi Luontolivellä on alueiden läheisyydessä ollut vuosien ajan livelähetystoimintaa sekä useita luontokuvauspaikkoja.</p>	<p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi toisen julkisen ehdotuksen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys.</p> <p>Maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa osoitetaan tuulivoimaloiden alueet tv-1 545, tv-1 544 ja tv-1 516. Julkisesta ehdotuksesta poiketen tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.</p> <p>Osalliset voivat esittää maakuntakaavasta sen nähtävillä oloaikana muistutuksia ja mielipiteitä. Energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavaa on laadittu syksystä 2021 lähtien.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Metsänhoitoyhdistys Koillismaa / 21.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon Taustaa</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

Metsänhoitoyhdistys Koillismaa ry on metsänomistajien edunvalvonta elin yhdessä valtakunnallisen keskusjärjestön MTK:n kanssa. Toimialueeseemme kuuluvat Kuusamon ja Pudasjärven kaupungit ja Posion, Taivalkosken sekä osa Ii:n kunnasta (Kuivaniemen ja Oijärven kylät). Metsänhoitoyhdistyksiä on Suomessa yli 50 kpl ja toimihenkilömäärä on noin 1000 henkilöä. Koko Suomessa on jäseniä noin 160 000 henkilöä/yhteisöä. Jäseniö Mhy Koillismaalla on noin 6000 metsänomistajaa.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.

Metsänhoitoyhdistyksen hallitus on käsitellyt asian kokouksessaan 21.10.2024.

Muistutus

Koillismaalaisten metsätalouden harjoittajien sekä kiinteistönomistajien edunvalvojina olemme pettyneitä siihen, että kuntiemme hankkeista enemmistö on otettu kaavaehdotuksesta pois? Useat Koillismaan kunnat ovat teettäneet omia tuulivoimaselvityksensä, mutta kaavavalmistelussa nämä on jätetty kokonaan huomiomatta?

Hankkeiden poistamisen takia toimialueemme itäosien kunnilla eikä maanomistajilla ei ole mahdollisuutta samanlailla saada hyötyä tuulivoiman vuokra- ja kiinteistöverotuloista kuin useimmilla muilla Pohjois-Pohjanmaan vastaavilla ta-
hoilla. Ei liene maakuntaliitonkaan perustehtävän tarkoituksena mukainen asettaa maakuntakaavoituksella alueita eriarvoiseen asemaan? SYKE:n tekemän aluetalousvaikutusraportin mukaan pelkästään laskennassa mukana olleiden viiden tuulivoimatoimijan hankkeiden osalta tämä tarkoittaa menetettyinä kiinteistöveroina noin 400 M € tuulivoimatoimien käyttöajan ajalta laskettuna toimialueellamme. Sen päälle tulee vielä laskea, mikä on verotulojen kertymä tuulihankkeen maanomistajille maksettujen vuokrien osalta.

Saamiemme tietojen mukaan nähtävillä olevan maakuntakaavaluonnoksen seudullisesti merkittävien hankkeiden alarajan (10 turbiinia) nostaminen ei tuo tarvittavaa liiketaloudellista uskottavuutta investoijien näkökulmasta. Tuulivoimarakentamisen kannattavuus ja investoijien mielenkiinto hankkeiden suunnittelussa ja toteutumisessa on kokonaan riippuvainen siitä, että tuulivoimalle osoitetaan riittävästi tilaa ja kokonaisuus on riittävä iso. Mikäli tuulivoimarakentamiselle varatut alueet harvenevat ja pienentyvät, tämä vähentää hankkeiden houkuttelevuutta investoijien silmissä. Samalla pienet ja hajanaiset tuulivoima-alueet voivat hajauttaa luontovaikutuksia, mikä ei ole ympäristön kannalta paras ratkaisu – siirtolinjojen lisääntymisestä puhumattakaan.

Metsänomistajien edunvalvojina muistutamme maakuntakaavan laadinnan näkökulmaa, että:

- maakuntakaava tulee olla kuntien elinkelppoisuutta mahdollistava, ei rajoittava
- maakuntakaavoituksessa on otettava myös taloudelliset seikat huomioon
- maakuntakaavoituksessa pitää ottaa huomioon myös kuntien omat tuuliselvitykset
- maakuntakaavoituksessa pitää huomioida se, että hankkeiden toimijoilla on jo suurimmalta osiltaan kattavat YVA aineistot hankkeiden vaikutuksista

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<ul style="list-style-type: none"> - Natura-alueiden ympärille ei voi tulla ”harmaata” suojelua maankäyttörajoitusten muodossa kuten on aikanaan luovattu - päiväpetolintujen hylkäämät pesät (yli 10 vuotta käyttämättä) sekä ihmisen tekemät, mutta pesimättömät tekopesät pitää poistaa aineistoista - hankkeet tulisi olla mahdollisimman suuria, jotta sähkönsiirtoverkosto voidaan minimoida - maakuntakaavan tulee edistää kansallista sähkön runkoverkon vahvistamista koko maakunnan alueen tuulivoimarakentamisen mahdollistamiseksi - maakuntaliiton tulee edunvalvonnassaan edesauttaa, että siirtolinjojen alle jäävien maiden omistajat saavat oikeudenmukaiset korvaukset menetetyistä maa-alueista - maakuntakaavoitus pitää tukea vihreän siirtymisen tavoitteiden toteutumista, ei rajoittaa sitä <p>Pudasjärvi 21.10.2024 Toimeksi saaneena <i>Yhteystiedot poistettu</i></p>	
<p>Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus Ry / 15.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Uljuan tuulipuistohanke Siikalatvan kunnassa Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja maakuntahallitukselle.</p> <p>Me metsäomistajat olemme erittäin huolissamme, että Uljuan seudullisen kokoluokan tv-alue on poistettu Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavasta. Vaadimme liittoa palauttamaan Uljuan tv-alueen kaavaan luonnosvaiheessa esitettyssä muodossa.</p> <p>Uljuan tuulipuistohankkeen suunnittelu aloitettiin vuonna 2020. Hanke aloitettiin yhteismetsien toimesta, sillä meillä alueen maanomistajilla on vahva tahtotila edistää vihreää siirtymää niin paikallisesti kuin valtakunnallisella tasolla.</p> <p>Uljuan tuulipuiston tuotoilla on merkittävä vaikutus Siikalatvan kunnalle ja alueen metsänomistajille. Kunnalle kiinteistöveron tuottoina ja alueen maanomistajille vuokratuottoina. Yhteismetsien sadat metsänomistajat, joille tuulipuiston antama tuotto jakaantuu, asuvat Siikalatvan kunnan lisäksi muun muassa Siikajoen, Urningan, Lumijoen, Tyrnävän kunnissa. Omistajat ovat pääosin iäkkäitä metsänomistajia, joille tulovirroilla on iso merkitys.</p> <p>Alueen yhteismetsät ovat suunnitelmallisen metsätalouden harjoittajia. Uljuan tuulipuisto hyödyntäisi oimassa olevaa metsäautotieverkkoa ja ylläpitäisi sitä, samalla palvellen metsätaloutta. Tuulipuiston tuottojen myötä mahdollistuisi metsäalueiden suojelupinta-alan ja jatkuvan kasvatuksen lisääminen sekä suoalueiden ennallistaminen. Alueen vanhoja metsiä sekä luontoarvoja voitaisiin paremmin säilyttää ja kiertoaikoja pidentää ja siten hiilensidontaa ylläpitää. Metsien hakkuutuottoa voitaisiin siten laskea.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa (8/2022) Uljuan alueelle osoitettiin tuulivoimavalmoiden alue tv-1 397. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa osoitetut tuulivoimavalmoiden alueiden rajaukset perustuivat teoreettiseen TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin paikkatietoanalyysiin.</p> <p>Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa laadittiin lisää selvityksiä mm. maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset. Maakuntakaavan viranomaisehdotuksessa (12/2023) ja julkisessa ehdotuksessa (9/2024) Uljuan alueelle ei osoitettu tuulivoimavalmoiden aluetta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p>

<p>aiheutuvat haitat minimoidaan. Maakuntakaavoituksessa ei tule ennakoida tarkemman luvituksen (yleiskaava, YVA) vaatimuksia ja lopputulosta, vaan yrityksille sekä toimivaltaisille viranomaisille tulee antaa mahdollisuus tehdä työnsä lain vaatimusten mukaan.</p> <p>MTK Pohjois-Suomen metsävaliokunta edellyttää, että kaikki Tuuli-hankkeessa osoitetut tuuli- ja aurinkovoimalle osoitetut mahdolliset alueet (kyllä, ehkä) tulee ottaa maakuntakaavaan mukaan, jolloin toimijoiden ammattitaito, lakisääteiset luvitusprosessit ja markkinatilanne voivat ratkaista kunkin hankkeen toteutumisen tai toteutumatta jäämisen. Maakuntakaavan tasolla ei tule lähteä etukäteen ohjailemaan energiamarkkinoita ja suunnitteilla olevien investointien toteutumista.</p> <p>Metsävaliokunta pitää hyvänä sitä, että maakuntakaavalla ohjataan myös uusiutuvan energian investointien edellyttämän sähkönsiirron kehittämistä. Kantaverkon ja liityntälinjojen kehittämisessä tulee myös maakuntakaavalla pyrkiä ohjaamaan verkkoyhtiöitä ja uusiutuvaa energiaa rakentavia toimijoita siirtolinjojen yhteiskäyttöön sekä rakentamaan uudet siirtolinjat mahdollisuuksien mukaan samoihin johtokäytäviin olemassa olevien linjojen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan tulee myös hyödyntää olemassa olevien linjojen kapasiteetin kasvattamista samoihin pylväisiin niin, että vältetään johtokäytävien tarpeettomalta leventämiseltä sekä haitalta metsätaloudelle ja hiilinielulle.</p>	<p>Maankäytön suunnittelu perustuu lainsäädäntöön, joka on politiikkaa ja juridiikkaa – itse suunnittelu perustuu riittäviin selvityksiin, vaikutusten arviointiin ja vuoropuheluun eri sidosryhmien kanssa. Tässä vaihemaakuntakaavassa on huolella tutkittu tuulivoiman kokonaisuus maakunnassa ja etsitty parhaiten soveltuvia alueita seudullisesti merkittävälle tuulivoimalle. Vankkaa vuorovaikutusta on tehty paitsi vaihemaakuntakaavoitusta ohjaavan maakuntahallituksen kanssa selvitys- ja kaavavaiheiden esittelyssä, myös kuntien, muiden maakuntaliittojen, ympäristöministeriön, Traficom, Väyläviraston, kantaverkkoyhtiö Fingridin, Puolustusvoimien, Rajavartioston, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä muiden sidosryhmien, lehdistön ja kansalaisten kanssa.</p> <p>Maankäytön suunnittelussa hyvä kompromissi tarkoittaa valitettavasti usein sitä, että kaikki osapuolet ovat hieman tyytymättömiä. Uusiutuvan energian hyödyntäminen tuo ihmisten elinympäristöön, luontoon ja maisemaan jälleen uuden kerroksen ihmistoimintojen aikaansaamaa muutosta. Pohjois-Pohjanmaalla on jo paljon toteutunutta tuulivoimaa, joka vaikuttaa yhteisvaikutusten kautta myös uusiin alueisiin.</p>
<p>Nuorittan Nuorisoseura ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Nuorittan Nuorisoseura vaatii kaavaluonnoksen Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 hylkäämistä Tynnyrikorpi-Mustasuo (s. 222-227) alueelta seuraavista syistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kiiminkijoen Natura 2000 verkostoon kuuluvia vesistöjä virtaa hankealueelta pääuomaan. Kiiminkijoen kunnostushanke on aloitettu ja tuulivoimahanke vaarantaa näin ollen kansainvälisesti arvostetun Natura-vesistön tilan. Nuorittajoen, kuten myös Kiiminkijoen varteen ollaan kunnostuksen yhteyteen mietitty rakennettavaksi pyörä- ja patikkareittejä. Kunnostushankkeelle valitaan hankekoordinaattori kuluvan vuoden aikana. Natura -vesistössä elää harjus, lohi, jokirapu, mahdollinen vesihelmisimpukka=raakku, sauikko, nahkiainen ja pikkunahkiainen. Tästä syystä tuulivoimapuistohanke tulee hylätä. - Hankealueelta tavataan myös viitasammakoita, pohjanlepakoita ja siellä on hyvä metsäkanalintujen populaatio. - Viinivaaran laaja ja harvinainen lähteikkö kokonaisuus saattaa vaarantua myllyistä irtoavasta mikromuovista. Ei ole tutkittu, miten siipien rakenne muuttu vuosikymmenien saatossa. Lisäksi Viinivaaran alueella on pohjavesialue, josta Oulun kaupunki on hakenut lupaa ottaa pohjavettä varavedeksi. 	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen aikana ja sitä edeltäneen TUULI-hankkeen aikana on laadittu kattavasti selvityksiä. Selvitysten perusteella alueelle maakuntakaavaan on voitu osoittaa tuulivoimaloiden alueet tv-1 545 ja tv-1 544. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa tuulivoimaloiden aluetta tv-1 545 (Kaskensuo L) on pienennetty mm. maisema-alueeseen, asutukseen, Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Tuulivoimaloiden aluetta tv-1 544 (Kaskensuo I) on pienennetty Natura-alueisiin ja Viinivaaran pohjavesialueeseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua</p>

<p>- Alueella on aktiivista poronhoitoa, jossa palakii lähes 1000 poroa. Tutkimusten mukaan porot reagoivat vahvasti tuuli-voimamylyihin.</p> <p>- Susia näkyy hankealueella useasti vuodenvaihteen aikana. Tänä kesänä 2024 sudet, ahmat ja ilvekset ovat tappaneet poroja ja vassoja niin, että vassoja on jäljellä ainoastaan n. 20 % syntyneistä vassoista hankealueella Mäntymaa-Tallikangas-Mustasuo alueella. Susilauma kaikkosi hirvenmetsästäjiä 13.10.2024 Vehkaharjulta Viinivaaraa kohden, Tallikankaan ja Mustasuon kautta.</p> <p>- Joutsenet pesivät kesäisin useilla paikoilla hankealueella. Tietoja ei ole tallennettu tietojärjestelmiin.</p> <p>- Hankealueella on useita pöllölajeja (lapinpöllö, varpuspöllö, helmipöllö, viirupöllö, suopöllö ja huuhkaja) ja niiden pesimäreviirejä.</p> <p>- Päiväpetolintuja, erittäin uhanalaisia sekä pienemmällä suojelustatuksella olevia, mm maakotka pesii alueella (ainakin kaksi maakotkareviiriä). Kotkanpoikanen havaittu poronaitauksen lähistöllä saarisuolla 20.10.2024. Poikasen ”vanhemmat” on nähty useita kertoja lentämässä Sorsuanojan kodan seutuvilla. Tulee huomioida, että korkean elinpiiri ulottuu etenkin talvisaikaan 20-25 km etäisyydelle pesästä. Pelkkä reviiri ei kerro koko totuutta.</p> <p>- Pallo-ojan varressa on ollut karhun pesä useana talvena. Lieneekö tulevanakin talvena.</p> <p>- Kyseinen tuulimyllyalue sijaitsee metsähanhien muuttoreitillä. Muutossa saattaa olla satoja lintuja parvissa.</p> <p>- alueella sijaitsee valtakunnallisestikin arvokas hillasoiden ketju. Missään tutkimuksissa ei ole arvioitu erittäin aran hilkukinnan onnistumista tuulivoimaloiden sijaitessa aivan alueen vieressä. Etenkin pölyttäjien, joiden olemassaolo alueella on marjojen edellytys, pysyminen paikalla on tutkimatta. Hillastaminen on tärkeä lähiruuan ja virkistytymisen muoto. Selkärangattomien mahdollinen katoaminen heikentää kaikkien marjojen esiintymistä alueella.</p> <p>- Luonnon monimuotoisuus on tärkeä ja sitä tuulivoimahankkeen toimijat haluavat edistää. Kuitenkin kokonaisuudesta unohtuu ihminen ja hänen elämisen mahdollisuus. Yhtään tuulivoimamylyä ei tule rakentaa alle viiden kilometrin etäisyydelle asumuksesta.</p> <p>- Hankealue kuuluu kokonaisuudessaan puolustusvoimain lentoharjoitusalueeseen. Tämän päivän globaalissa tilanteessa on erittäin tärkeä mahdollistaa puolustusvoimain toiminta.</p> <p>- Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaava tulee hylätä Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 alueelta monimuotoisten luontoarvojen, kuten myös ihmisen, elinpiirinsä säilymiseen vuoksi.</p>	<p>oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi toisen julkisen ehdotuksen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys.</p> <p>Maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa osoitetaan tuulivoimaloiden alueet tv-1 545 ja tv-1 544.</p>
<p>Ojakylän maa- ja kotitalousseura / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus ilmasto- ja energia maakuntakaavaehdotuksesta Ojakylän maa- ja kotitalousseura esittää, että Leuvanvevan (Taikkoneva, Kivineva) tuulivoimapuistohankkeen sähkönsiirtolinjaa ei tule rakentaa Haapaveden puolelle. Korkattivuori-Aakonvuori alue on merkittävä ja suosittu virkistys- ja retkeilyalue. Suunniteltu uusi ilmalinja pilaa entisestään alueen luonto- ja virkistysarvoja.</p> <p>Alueen lähellä on lukuisia Natura-, luonnonsuojelu- ja suojeluohjelma-alueita. Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti merkittävät suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Korkatin alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja. Korkattivuorella on Haapaveden kaupungin ylläpitämä retkeilypolku.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavassa (virallisella kaavakartalla) ei osoiteta tuulivoimahankkeiden liityntäjohtoja. Maakuntakaavan liitekartalla 1 on kuitenkin esitetty kokonaiskuva maakunnan tuulivoimahankkeista ja sähkönsiirrosta sen hetkisen tilanteen mukaisesti. Leuvanvevan, Taikkonevan ja Kivinevan tuulivoimahankkeiden liityntäjohtojen ympäristövaikutukset arvioidaan hankkeiden omissa YVA- ja kaavamenettelyissään.</p>

<p>Lisäksi avolinja tulisi liian lähelle mm. Leppiojanperällä sijaitsevia asuinrakennuksia ja olisi esteenä mm. myös eläinsuojan laajennukselle. Mikäli linja kuitenkin suunnitellaan rakennettavaksi Haapaveden puolelle, tulee se suunnitella maakaapeloituna linjana koko matkalta, ei yksistään luonnonsuojelualueen viereiseltä kohdalta. Me paikalliset asukkaat emme halua uutta avolinjaa elinympäristömme alueelle.</p> <p>Lisäksi Leuvanнан tuulivoimahanke pilaa maisemat ja luonnonrauhan yhdessä kaikkien muiden tv-hankkeiden kanssa joidenka vaikutusalue ulottuu Haapaveden puolella oleville Natura-alueille jotka ovat nyky tilaltaan rakentamatonta luonnonmaisemaa. Tuulivoimapuistojen maisemavaikutus on liian suuri alueen herkkyys ja nykyinen luonne huomioon ottaen. Pohjois-Pohjanmaan liiton tulee ehdottomasti huomioida paikallinen vastustus ja edellä esittämämme asiat päätelmässään.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on arvioinut välillisesti voimajohdohankkeiden vaikutuksia maakuntakaavassa osoitettuihin toimintoihin, kuten Natura-alueisiin, suojelualueisiin ja arvokkaisiin maisema-alueisiin. Tuulivoimahankkeiden liityntäjohtot ovat olleet mukana myös maakuntakaavan Naturariskiselvityksessä. Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 396 (Leuvanneva). Maakuntakaavan tv-alueen raja- aus on pienempi kuin alueelle suunniteltujen kolmen tuulivoimahankkeiden alueet. Tuulivoimaloiden alueen kohdekuvaus on maakuntakaavan liitteenä 2, josta voi lukea tarkemmin alueen vaikutuksista ja rajauksiin liittyvistä tekijöistä.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Vuorikosken erämiehet ry/ 22.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavaehdotukseen</p> <p>Alue: Pikku Joutensuo, Oulu (tv-1 516, SOM 114, luonnosvaiheessa tv-3 516)</p> <p>Pikku Joutensuo (tv-1 516) alueen sisällyttäminen energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavaan on suora uhka metsästysseuramme toiminnalle ja alueen luonnolle. Tuulivoimahanke aiheuttaisi merkittäviä haittoja, jotka tulee ottaa vakavasti huomioon ennen päätöksentekoa.</p> <p>Metsästysseuramme toiminta perustuu alueen luonnon monimuotoisuuden ja riistakantojen kestäväan käyttöön. Tuulivoima-alueen kaavoittaminen vaarantaa nämä periaatteet, heikentää metsästyksen edellytyksiä ja vähentää metsästyksen tarjoamia virkistysmahdollisuuksia. Lisäksi metsästyks on tärkeä osa paikallisyhteisön kulttuuria ja</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Maakuntakaavan laidinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p>

<p>perinteitä, ja mahdollinen tuulivoimahanke uhkaa katkaista tämän yhteyden.</p> <p>Tuulivoimala-alueen rakentaminen ja toiminta vaikuttavat merkittävästi paikalliseen ekosysteemiin. Alueella esiintyy useita uhanalaisiksi luokiteltuja eliöitä, joiden elinympäristö voi vaarantua hankkeen myötä. Suunnitellulla tv-alueella sekä sen vaikutuspiirissä tehdään jatkuvasti havaintoja esimerkiksi maakotkista, huuhtajista, ahmoista ja susista. Voimaloiden rakentaminen voisi aiheuttaa korjaamattomia vaurioita paikalliselle biodiversiteetille ja on myös huolestuttavaa, miten metsien ja sitä kautta elinympäristöjen pirstaloituminen voi vaikuttaa, kun vaikuttavuuteen lisätään vielä lähialueen muut mahdolliset tuulivoimahankeet.</p> <p>Tuulivoimaloiden vaikutukset ulottuvat myös metsäkanalintuihin, kuten teeriin ja metsoihin, jotka ovat alueelle tyyppisiä ja tärkeitä metsästyslajeja. Voimaloiden pyörivät lavat ja jatkuva melu häiritsevät lintujen lisääntymis- ja ruokailualueita, mikä johtaa kantojen merkittävään vähenemiseen. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ulottuu viiden kilometrin päähän.</p> <p>Näin ollen kaikkien edellä mainittujen syiden johdosta katsomme, että suunniteltu tuulivoimahanke aiheuttaa huomattavia vahinkoja. Vaadimme, että Pikku Joutensuo (tv-1 516) jätetään maakuntakaavan kaavaehdotuksesta mahdollisena tv-alueena ulkopuolelle, kuten jo SOM-alue 108 Kärpänselkä on jätetty.</p> <p>Vuorikosken Erämiehet ry:n johtokunnan puolesta <i>Yhteystiedot poistettu</i></p>	<p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Pudasjärven yhteismetsä / 16.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Pudasjärven yhteismetsä jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistoon</p> <p>Taustaa Yhteismetsä on kiinteistöille yhteisesti kuuluva alue, joka on tarkoitettu käytettäväksi kestävänsä metsätalouden harjoittamiseen sen osakkaiden hyväksi. Yhteismetsät ovat yksityismaita, eikä niillä ole mitään julkisoikeudellista luonnetta tai velvoitteita. Yhteismetsälain mukaan yhteismetsää on käytettävä ensisijaisesti kestävänsä metsätalouden harjoittamiseen, mutta myös muita maankäyttötapoja voi alueella harjoittaa. Kestävä metsätalous sisältää taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden. Yhteismetsän osakkaat päättävät, miten he painottavat kestävänsä metsätalouden eri osa-alueita yhteismetsän alueiden käytössä.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA on nyt edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.</p> <p>Muistutus</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN luonnosvaiheessa (8/2022) Pärjän alueelle osoitettiin tuulivoimapotentiaalinen alue tv-3 522. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa osoitetut tuulivoimaloiden alueiden rajaukset perustuivat teoreettiseen TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin paikkatietoanalyysiin.</p> <p>Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa laadittiin lisää selvityksiä mm. maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset.</p> <p>Pärjän tuulivoima-aluetta pienennettiin viranomais ehdotusvaiheessa (19.12.2023) merkittävien haitallisten vaikutusten takia, jotka kohdistuivat maakotkaan ja Ruosuo-Isosuo</p>

<p>Pudasjärven yhteismetsä ihmettelee ABO Energy Suomi Oy, jonka kanssa yhteismetsällä on sopimus tuulivoiman edistämisestä, suunnittelee Pudasjärven kaupungin Liekokylän alueelle ns. Liekokylän tuulivoimahanketta.</p> <p>YVA-menettelyn selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa ei ole todennettu tekijöitä, joiden vuoksi seudullisesti merkittävää tuulivoimahanketta Yhteistuuli Oy:n Pärjän hankealueelle ei voisi toteuttaa.</p> <p>Maakuntakaavan uudistamisen tukevalle TUULI-hankkeen sijainnihajausmallin perusteella Yhteistuuli Oy:n suunnitelma alue merkittiin osittain uudeksi ehkä-alueeksi, eli alue on ominaispiirteiltään sellainen, että sille voidaan lähtökohdaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.</p> <p>Nähtävillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistossa Yhteistuulen aiemmin mukana olleet tuulivoima-aluemerkinnät tv-3 522 on poistettu kokonaan.</p> <p>Miksi Pärjän alue pitäisi lisätä takaisin energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan takaisin tuulivoima-alueeksi: - kaavaluonnos tehty toimistotyönä, ilman tarvittavia maastotutkimuksia, tuulivoimayhtiöllä on luontoselvitykset käytävissä - yhteismetsän perustarkoituksen palauttaminen osakkaille - tuulivoimatuotantoon erinomaisesti sopivat alueet asumattomuuden sekä tuuliolosuhteiden ansiosta - ei merkittävää haittaa päiväpetolinnuille (tiedossa ei ole yhteismetsän alueella yhtään asuttua pesää) - ei merkittävää haittaa luontoarvoille eikä harvinaisille, suojelua vaativille eläin- tai kasvilajeille.</p> <p>Edellä kirjattuun perustuen Pärjänsuon yhteismetsä esittää, että nähtävillä olevasta aineistosta poiketen lopulliseen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan lisätään Pärjän tuulivoima-alueet.</p>	<p>Natura-alueeseen. Tuulivoimaloiden alue sijaitsee lähimmillään noin 1,3 km etäisyydellä Natura-alueesta. Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevan selvityksen tulosten perusteella (06/2024) Ruosuo-Isosuo Natura-alueeseen on tunnistettu kohdistuvan suuria haitallisia riskejä viranomaisehdotuksessa osoitetun Palovaara-Lakisuo tuulivoimaloiden alueesta. Lieventämistoimet huomioiden Palovaara-Lakisuo alueelle ei ole voitu julkisessa ehdotuksessa aluetta uudelleen rajaamalla muodostaa seudullisesti merkittävää, vähintään 7 km² kokoista tuulivoimaloiden aluetta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaprosessin ja Pärjän tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tulosten perusteella Pärjän alueelle ei ole voitu maakuntakaavassa osoittaa seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta edellä mainittujen seikkojen perusteella. Myös Yhteistuulen tuulivoimahankkeen YVA-menettelystä annettu perusteltu päätelmä on nostanut samat asiat esille.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden aluetta Pärjän alueelle.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät / 18.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Asia: Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p>

Lausunnonantaja: Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät

Lausunto:

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät pitää huolestuttavana suuntauksena, että maakuntakaavassa on painotettu mahdollistamisen sijaan alueiden poissulkemista. Saamiemme tietojen mukaan viideltä eri yhtiöltä on evätty mahdollisuus rakentaa yhteensä 561 tuulivoimalaa. Tämä poissulkeminen perustuu kahteen eri selvitykseen, jotka eivät ole välttämättä relevantteja.

Maakotkan osalta Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelussa on tehty Natura-selvitys, jossa lähdeaineistona on käytetty "Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa" -selvitysluonnosta (VN/13643/2023). On kuitenkin huomioitava, että Ympäristöministeriö veti kyseisen selvitysluonnoksen takaisin 9.9.2024, vajaa viikko ennen kuin maakuntahallitus päätti asettaa kaavan nähtäville.

Metsäpeuran osalta Natura-selvityksessä on sovellettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) suositusta 5 kilometrin häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al., 2023) sekä porotutkimuksia. Metsäpeurasta ei kuitenkaan ole olemassa riittävää tutkimustietoa Suomessa, vaan arvio perustuu oletuksiin, minkä vuoksi sen käyttö kaavoituksessa on kyseenalaista. Hankekohtaisesti tehdyt vaikutusten arvioinnit ja yksityiskohtaiset selvitykset osoittavat, että tuulivoimaa voidaan sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan elinympäristöt huomioidaan. Näitä tarkempia tutkimuksia ja tietoon perustuvaa aineistoa ei kuitenkaan ole huomioitu kaavaehdotuksessa. Liiton Natura-selvityksessä Luke on esittänyt ehdotetut alueet, mutta niiden osalta ei ole julkista ja vahvistettua tietoa.

Tuulivoimahankkeissa Natura-arviointien tulisi perustua voimassa olevaan Natura-alueen suojeluperusteeseen.

Pohjois-Pohjanmaan alueella tuulivoimainvestoinnit ovat kohdanneet merkittäviä haasteita, koska maakuntakaavaa ei ole vielä vahvistettu. Tämä on hidastanut kuntakohtaisten kaavojen etenemistä, ja yrityksillä on useita hankkeita viireillä, jotka odottavat maakuntakaavan hyväksyntää. Yrittäjäjärjestönä pidämme äärimmäisen tärkeänä, että investointeja saadaan eteenpäin. Tuulivoiman osalta olemme kansainvälisessä kilpailutilanteessa, ja on olemassa riski, että alun perin tälle alueelle suunnitellut investoinnit siirtyvät esimerkiksi Ruotsiin.

Esitämme, että maakuntakaavan prosessia ja kirjauksia täydennetään seuraavasti: Jos kaavan voimassaoloaikana saadaan uutta, luotettavampaa tietoa sekä maakotkan että metsäpeuran osalta, maakuntakaava tulisi voida tarkistaa ja täydentää joustavasti. Tällä tavoin nyt poissuljetut, yhteensä 561 tuulivoimalaa, voisivat tulevaisuudessa palata kaavaan uusien selvitysten myötä. Tietojemme mukaan tämänkaltaista joustavaa prosessia on sovellettu esimerkiksi Keski-Suomen Liitossa. Toivomme Pohjois-Pohjanmaan Liitolta vastaavaa joustavuutta.

Maakuntakaavassa osoitetaan ne tuulivoimaloiden alueet, jotka ovat selvitysten ja vaikutusten arvioinnin kautta valikoituneet maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön kannalta kestäville sijainneille.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

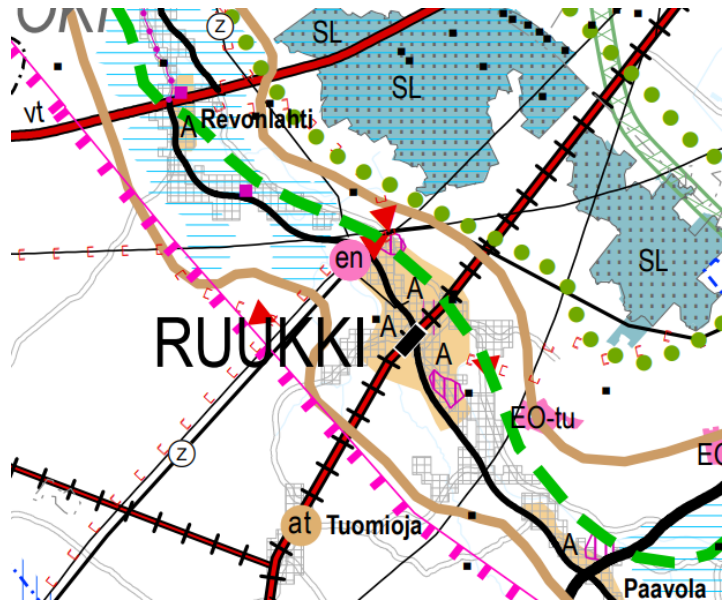
PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa alue kuuluu maaseudun kehittämisen kohdealueeseen (mk), aluetta sivuaa moottorikelkkailun yhteystarve sekä seututie ja alueelle saapuu 110 kV:n ja 400 kV:n tai 220 kV:n pääsähköjohdot. Suunnittelualueen pohjoispuolella kulkee viheryhteystarve. Lisäksi alueelle sijoittuu maakunnan energiahuollon kannalta tärkeä suurmuuntamoalue.

Ote oikeusvaikutuksettomasta maakuntakaavayhdistelmästä (18.1.2022).

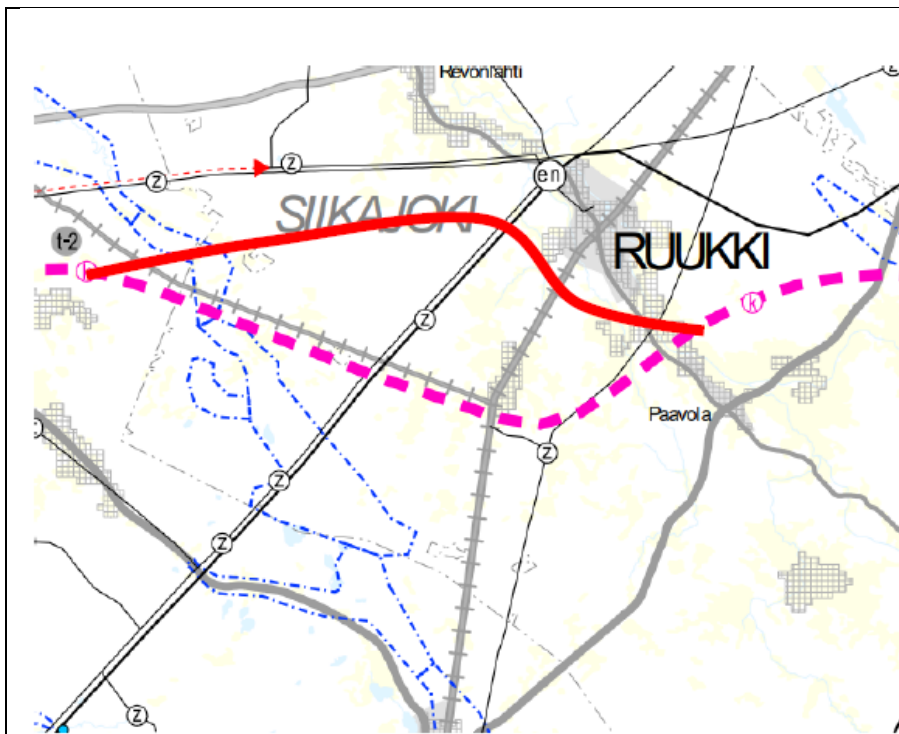
Kaavan merkitys ja tavoitteet

Asemakaavoituksessa suunnitellaan uusi vihreän siirtymän teollisuusalue Ruukin taajaman läheisyyteen. Kaavassa tutkitaan tulevan teollisuusalueen lähialueiden maankäyttö ja liittyminen teollisuusalueeseen. Kaavan laadinnassa huomioidaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaavan ja yleiskaavan ohjausvaikutus. Asemakaavan yhteydessä laaditaan yleiskaavallinen tarkastelu niiltä osin, kuin asemakaavan tavoitteet ovat ristiriidassa voimassa olevan yleiskaavan kanssa.

Vetyputken linjaus

Pyydämme huomioimaan energiahuollon kannalta merkittävän Siikajoen sähköaseman pääsähkölinjojen solmukohtan vetyputken linjauksessa. Vetyputken linjaus tulisi tehdä lähempää Siikajoen Ruukin keskustaa alalla olevan kartan mukaisesti.

Kaasuputken yhteystarve ei osoita mahdollisen kaasuputken sijaintia vaan pitkän aikavälin kehittämisperiaatetta vihreän siirtymän mahdollistamisessa Pohjois-Pohjanmaalla. Vetytoimija Gasgrid tekee parhaillaan selvitystä, missä kaasuputkelle olisi tarvetta ja mitä kautta sen tulisi kulkea. Kaasuputken yhteystarvemekinnän linjausta ei muuteta.

Yhteystiedot poistettu

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri / 24.10.2024

Yhteystiedot poistettu

Asia: Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan ehdotuksesta

Pohjois-Pohjanmaalla tuotetaan merkittävä osa Suomen tuulivoimasta. Toiminnassa on vuoden 2024 kesäkuun lopussa 609 ja luvitettuna 568 voimalaa. Vireillä on hankkeita 1025 voimalan verran. Lisäksi on lukuisia hyväksytyjä kaavoitusaloitteita ja esiselvitysvaiheessa olevia hankkeita. Tuulivoiman tuotanto on myös maankäytön ohjauksella hyvin mahdollistettu. Energia- ja ilmastovaihekaavan viranomais ehdotuksessa osoitettiin 61 uutta seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta, joista 56 tv-1 varausta maalle ja 5 tv-2 aluetta merelle. Lainvoimaisia tv-1 varauksia oli 1. ja 3. vaihekaavasta siirtynyt 48. Julkisessa ehdotuksessa osoitetaan 55 uutta seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta, joista 50 tv-1 aluetta sijoittuu maalle ja 5 tv-2 aluetta merelle. Kaavaehdotuksessa on edelleen lukuisia ongelmallisia varauksia, joiden karsimisen tarpeesta muistutetaan. Erityisen tärkeää on korjata sekä tuulivoiman että aurinkovoiman rakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä. Niissä esitetty mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan antaa

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.

Julkisen ehdotuksen toisen vaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys.

turhaan tilaa epämääräisiin ja kestäättömiin tulkintoihin, jotka vain vaikeuttavat eivätkä suinkaan edistä uusiutuviin energialähteisiin pohjautuvia hankkeita. Aurinkovoimaloiden sijoittelussa olennaista on myös varmistaa hankkeen ilmastohyöty. Aurinkovoimaa ei SAA sijoittaa umpimetsään eikä luonnontilaisille tai ojitetuillekaan soille. Ns. "vihreä siirtymä" ei voi tapahtua luontokadon lisääntymisen kustannuksella. Molemmat, uusiutuva energia ja luontokadon pysäyttäminen ovat ykkösasioita.

Seudullisia ovat vähintään 10 voimalan kokonaisuudet, kun niitä viranomaisehdotuksessa olivat vähintään seitsemän voimalan hankkeet. Voimalat ovat vireillä olevissa hankkeissa 300-350 metriä kokonaiskorkeudeltaan ja 6-10 megawattia nimellisteholtaan. Teknistaloudelliset hankkeet ovat lähtökohtaisesti seudullisia, joten perustellumpaa on pitää seudullisen raja 7 voimalassa. Seudullisen rajan nostossa on kyse vain maakuntakaavoituksen ohjauksen välttämisestä, mikä ei ole yleinen etu.

Viranomaisehdotuksen kaavaratkaisusta 35 tv-1 aluetta säilyy julkisessa ehdotuksessa ennallaan, uudelleen muotoiltuja tv-1 alueita on 17, joista kymmenen aluetta laajenee ja seitsemän pienenee ja kaksi aluetta yhdistetään. Rajausta on laajennettu kymmenellä alueella: tv-1 545 Kaskensuo L, (Oulu, hanke vireillä Mustasuon nimellä), tv-1 399 Pontema (Utajärvi), tv-1 400 Haarasuonkangas P (Vaala), tv-1 405 Neittävänvaara (Siikalatva, Vaala), tv-1 Pyöriänneva (Pyhäntä), tv-1 386 Halmemäki (Kärsämäki), tv-1 391 Hautakangas (Pyhäjärvi), tv-1 384 Hangaskurunkangas (Kalajoki, Alavieska), tv-1 414 Hauksuonneva (Merijärvi, Pyhäjoki) ja tv-1 506 Martinvaara (Kuusamo). Rajausta on supistettu seuraavilla kohteilla: tv-1 409 Kolkonjärvi (Taivalkoski), tv-1 541 Kumpusuo (Utajärvi), tv-1 502 Haaponeva-Sikokangas (Haapavesi), tv-1 393 Kokkopetäikkö (Pyhäjärvi), tv-1 532 Kiiskineva (Reisjärvi) ja tv-1 Salmijärvenneva (Sievi) sekä merituulivoimaa koskeva varaus tv-2 208 Suurhiekkä (Ii).

Kuusi varausta on julkisesta kaavaehdotuksesta poistettu: tv-1 522 Palovaara-Lakisuo (Pudasjärvi), tv-1 515 Puurosuo (Oulu), tv-1 540 Korteperänsuo (Utajärvi, Vaala), tv-1 548 Peuranneva (Siikalatva, Siikajoki, Raahe), tv-1 395 Pilpänkangas (Pyhäntä) ja tv-1 413 Susisuo (Vaala). Syyt liittyvät puolustusvoimien toimintaan ja haitallisiin luonto- ja maisemavaikutuksiin. Tosiasiassa Susisuon varausta ei kuitenkaan ole poistettu, vaan sen eteläosa on yhdistetty tv-1 400 Haarasuonkankaan (P) rajaukseen, jota on venytetty pohjoisosastaan. Vaalan Haarasuonkankaan varaus on itsessäänkin hyvin ongelmallinen muun muassa kaksine kotkareviireineen. Rajauksen laajentaminen yhdistämällä siihen tv-1 413 Susisuo ei vähennä mitenkään kokonaisuuden heikentäviä vaikutuksia muun muassa Sarvisuon-Jerusalemisuon Natura-alueeseen. Susisuon varaus tv-1 413 on karsittava. Pärjään sijoittuvan varauksen tv-1 522 Palovaara-Lakisuo poistaminen aiemmin karsittujen Korpisuon (tv-3 520) ja Koirasuon (tv-3 521) lisäksi tukee hyvin luonnonsuojelupiirin viranomaisvaihekaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa esittämää vaatimusta jättää rakentamisen vastapainoksi riittävän laaja ja yhtenäinen tuulivoimaloista vapaa alue. Pudasjärven pohjois-koillisosassa on siihen sopiva alue, jossa suojelualueiden suuri määrä turvaa luontoarvojen ja myös erämaisen maiseman pysyvyyttä. Julkisen vaihekaavaehdotuksen teemakartassa (liite 1) on vielä tuulivoimahankkeen liityntäjohtoon yhteistarve -merkintä Pärjän alueelta länteen, joka tulee poistaa.

Vasta julkisen vaihekaavaehdotuksen laadinnassa on ollut käytettävissä keväällä 2024 valmistunut Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys (Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen PPL 6/2024). Työn tuloksena on jatkossa käytettävissä "Pohjois-Pohjanmaan ekologisen verkoston tarkennettu rajausta, joka perustuu Natura-alueiden suojeluperusteisiin ja monien tuulivoimatuotannolle herkkien lajien ja tärkeiden lajiryhmien elinympäristöjen

Natura-alueisiin, maakotkaan, metsäpeuraan ja yhteisvaikutuksiin liittyvien haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi energia- ja ilmastovaihekaavun toisesta julkisesta ehdotuksesta poistuu tuulivoimaloiden alueita ja useaa tuulivoimaloiden aluetta on rajattu pienemmäksi tai etäämmälle herkistä alueista.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

ydinalueisiin sekä ydinalueiden välisiin olennaisiin yhteyksiin." Tavoitteena on turvata tuulivoimatuotannolle ja myös sähkölinjoille herkkien lajien säilyminen pitkällä aikavälillä. Haaste on kova maakunnan massiivisen tulivoimarakentamisen puristuksessa.

Rajausten muutokset liittyvät pääosin Natura-selvityksen tulosten huomioon ottamiseen. Kyse on kuitenkin lähinnä niiden viilauksista, joilla on pyritty vähentämään riskiä heikennyksistä varsinkin Natura-suojelualueille, joilla se on laillakin kiellettyä. Muutoksen merkittävyyttä on vaikea arvioida. Se paljastuu vasta hankekohtaisissa suunnitelmissa ja selvityksissä, joissa kuitenkin tyypillisesti hankealuetta venytetään reilusti vaihemaakuntakaavassa esitetyn varauksen yli. Vaihemaakuntakaavaehdotuksen ja hankekohtaisten rajausten eroista saa hyvän käsityksen kohdekuvausten kartoista nro 2. Hankkeiden rajaukset pyrkivät olemaan huomattavasti laajempia eikä ristiriitaa maakuntakaavan kanssa yleensä tunnusteta, vaan vedotaan maakuntakaavan yleispiirteisyyteen.

Tavallinen on myös johtopäätös, ettei minkäänlaista merkittävää haitallista vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin tai alueen eheyteen ole löytynyt, vaikka ne ovat aivan ilmeisiä. Hankkeiden selvitysten ja arviointien laatua kuvaa hyvin Natura-raportin toteamus: "Lievän tai kohtalaisen haitan toteutumista ei useinkaan huomioida, vaikka ne aiheuttavat laajalti jatkuvaa heikennystä Natura-alueverkostoon kokonaisuutena. Etenkin Natura 2000-verkoston yhteydet ja toiminnallisuus jäävät huomioimatta ja arvioimatta, vaikka ekologisten yhteyksien heikentyminen voi johtaa pitkällä aikavälillä merkittävän haitan muodostumiseen myös muualla Natura 2000-verkostossa." Luontoperusteisten Natura-alueiden (SAC) läheisyyteen suuren ja kohtalaisen riskin alueelle eli 0-1 kilometrin etäisyydelle sijoittuu kahdeksan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tv-alueita (Haarasuonkangas E, Maukku, Kolkonjärvi, Hautakangas, Koiravaara, Moskuankangas, Vitikkovaara ja Halmemäki). Viranomaisehdotusvaiheessa kohtalaisen riskin, 2-5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta sijoittui 20 tuulivoimaloiden aluetta, joista osaa rajattiin julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa etäämmälle Natura-alueista yhteisvaikutusten vähentämiseksi ja yksi alue poistettiin.

Vaihtoehtoja tuulivoimarakentamiseen on vaihemaakuntakaavoissa runsaasti ja 4. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa jälleen lisää. Seikkaperäisen Natura-alueisiin ja ekologiseen verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamista setvineen selvityksen tuloksia ja johtopäätöksiä on otettu liian heikosti huomioon, sillä Natura-suojelualueita koskevan raportin viesti on hyvin vakava: "Jo toteutuneiden tv-hankeiden vaikutukset ovat kokonaisuutena Natura 2000-verkoston kannalta niin huomattavia, että verkoston toiminnallisuus tulee jatkossa turvata varmistamalla Natura-alueiden ekologisten yhteyksien säilyminen." Siihen on luotu työkaluksi ekologisen verkoston rajausta turvaamaan luontotyyppien ja lajien säilymistä. Hyvä on myös korostus ottaa tarkemmin huomioon sähkölinjojen suunnittelussa ja toteutuksessa niiden vaikutukset Natura-alueverkostoon ja erityisesti linnustoon. Sähkönsiirtoyhteys on myös aiempaa paremmin sisällytetävä hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arviointiin.

Varovaisuusperiaatteen noudattamiseksi on perusteltua karsia varauksia reilummin. Hyvä huono esimerkki on Pyhäjärven Nurmesjärven linnustoperusteisesti suojeltu Natura-alue, jota ympäröi sekä jo rakennettuja tuulivoima-alueita että vireillä olevia. Niistä lähinnä järven eteläpuolella on tv-1 393 Kokkopetäikön varaus. Nurmesjärven Natura-alueelle arvioidaankin kohdistuvan tuulivoimaloiden alueista paljon haitallisia vaikutuksia, joita ei Kokkopetäikön hankkeesta ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä jo laaditussa Natura-selvityksessä kuitenkaan tunnistettu. Pieni rajauksen

pienentäminen ei auta, varsinkaan kun hankerajaus ja sen pohjalta laadittava osayleiskaava voivat olla jotain muuta. Kokkopetäikön tv-1 393 varaus on poistettava.

Uutena kaavaehdotukseen nostettu Kuusamon Vitikkovaaran varaus tv-1 406 on myös syytä karsia. Alueella ei ole hanketta vireillä eikä sähkönsiirrosta tietoa. Sen sijaan sillä on 2 maakotkareviiriä. Lähin Natura-suojelualue Pää-Äijy on noin kilometrin päässä lännessä. Se ja eteläpuolella oleva Natura-alue Kätkytvaara ovat myös FINIBA-alueita. Sen eteläpuolella oleva tv-1 367 Maaninka, vireillä olevana hankkeena Nuunajärvi) on myös poistettava vaihekaavasta. Sen haitalliset vaikutukset sähkönsiirtolinjoinen kohdistuvat varsinkin Kitkajärvien ja Riisitunturin valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Luoteis-Kuusamo sopii säästettäväksi yhdessä koillisen Pudasjärven kanssa tuulivoimalattomaksi vyöhykkeeksi turvaamaan muun muassa pitkäikäisen ja hitaasti lisääntyvän maakotkan suojelua.

Sijainninhjauksen avuksi on määritetty suojelualueiden ja vastaavien arvoitettujen kohteiden ympärille suojavyöhykkeitä, joita on kootusti kaavaselostuksen taulukossa 3. Ne on enimmäkseen hyvin niukkoja ja riittämättömiksikin todettuja muun muassa siksi, että voimaloiden korkeus on merkittävästi kasvanut eikä suojavyöhykkeiden rajoja ole päivitetty vastaamaan siihen eikä myöskään tuulivoimahankkeiden mittavaan määrään. Riittämätön on esimerkiksi kuuden kilometrin tuulivoimalaton vyöhyke hiljaisten ja yhtenäisten luontoalueiden, Oulangan kansallispuiston, Syötteen kansallispuiston sekä Olvassuon, Litokairan ja Venenevan suojelualueiden ympärillä. Olvassuon lähialueille on vireillä muun muassa Aittovaaran hanke ja itäpuolelle, alle 6 kilometrin etäisyydelle tv-411 Maukku, joka on 4. vaihekaavoituksen uusi varaus. Aittovaaran esimerkki kuvaa hyvin niitä ongelmia, joita syntyy tuulivoimahankkeiden määrän paisuttamisesta. Varaus (tv-1 524) sijoittuu Olvassuon ja maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen Kuusisuon-Hattusuon väliin ja Taipaleenharjun eteläpuolelle sekä Aittojärven linnustoperusteisen Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Sen yleiskaavaluonnoksen rajaus ylittää huomattavasti vaihekaavataakan ehdotuksessa osoitetun rajauksen. Maukun varaus puolestaan tulee poistaa, koska se sijoittuu tuulivoima-alueiden Natura 2000 riskiarvioinnissa määritellyille luonnon ydinalueita yhdistävälle ekologiselle yhteydelle. Alueen eteläosaan ja eteläpuolelle sijoittuu myös laaja ekologisen verkoston ydinalue.

Maakotka on yksi keskeisimmistä avainlajeista arvioitaessa tuulivoiman rakentamiseen osoitetun maankäytön ekologista kestävyyttä. Suurella osalla maakotkareviireistä, jopa ydinreviireillä on tuulivoimala-alue toiminnassa tai vireillä. "Tarkasteltujen Natura-alueiden merkittävän haitan kynnyks on ylittynyt joidenkin alueiden kohdalla maakotkan kohdistuvien vaikutusten vuoksi", todetaan Natura-raportissa. Arvio kokonaisuuden vaikutuksista lajiin onkin karu: "menetys on populaation kantokyvyn perusteella kestävätkä." Näin arvioituna Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavataakan viranomaisehdotuksen mukainen kaavaratkaisu yhdessä muiden maakuntien kaavataaka-alueiden ja toteutuneiden/luvitettujen hankkeiden kanssa, ja huomioiden myös huomattavan määrän uusia sähkölinjoja reviirien alueilla, ylittää selvästi maakotkapopulaation kantokyvyn." Siitä ei kuitenkaan ole tehty johtopäätöstä karsia varauksia maakotkan suojelun tehostamiseksi, vaan haetaan pienillä rajausmuutoksilla ja suunnittelumääräyksellä sekä lopulta hankkeita lievennys-suosituksilla väylää tuulivoimahankkeiden toteutumisen avuksi. Kestävämpi ja varovaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu on jättää riittävästi laajoja maakotkalle sopivia elinympäristöjä tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle. Tarjontaahan tuulivoiman hyödyntämiseen on ja jatkossa ehkä painottuen avomerialueelle.

Tuulivoimarakentamisen yleisistä suunnittelumääräyksistä

Seudullinen tulivoimahanke edellyttää osayleiskaavan laadintaa. Siitä päättää ja sitä ohjaa kunta. Kunnalla ja hankevas-
taavalla on yhteinen taloudellinen intressi edistää hankkeita ja mieluiten maksimaalisesti hankealuetta hyödyntäen. Kun-
takaavoittajalle annetaan myös väljyyttä tulkita maakuntakaavan ohjausvaikutusta: "Kuntakaavaratkaisu voi riittävillä
tarkemmilla selvityksillä perustellen erota maakuntakaavasta, kunhan se on maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kanssa
samansuuntaista eikä vähennä mahdollisuuksia sen toteuttamiseen." Jotta etupäässä kuntakaavoittajan oikeudeksi
jäävä tulkinta ei olisi vain veteen piirretty viiva, suunnittelumääräyksiä on täsmennettävä. Tuulivoimarakentamista kos-
kevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä useassa kohdassa esitetyt kirjaukset tapauskohtaisesta harkintamahdollisuu-
desta on vahingollisina poistettava. Maakuntakaavan sijainninhajausta ei pidä niillä heikentää.

Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa (POIS: ensisijaisesti) maakuntakaavassa osoitetuille tuu-
livoimaloiden alueille. POIS: Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille.
Tuulivoimalat tulee (POIS: lähtökohtaisesti) sijoittaa maakotkan ydinreviirin ja linnuston kannalta tärkeiden alueiden
ulkopuolelle (IBA, FINIBA ja MAALI-alueet). POIS: Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille
alueille, mikäli voidaan varmistua siitä, ettei tuulivoimarakentaminen yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa hei-
kennä linnustoarvoja.

Ensin todetaan, että lähtökohtaisesti suojellaan maakotkan ydinreviiriä tuulivoimarakentamisen haitoilta, mutta seuraa-
vassa lauseessa määräys vesitetään ja vieläpä sen jälkeen, kun on saatu selkeä ja tyyli viesti maakotkaan kohdistuvista
negatiivisista vaikutuksista. Voimaloihin silpoutumisista on kertynyt Suomesta tietoa. Merikotka on vielä maakotkaa her-
kempi laji ja saatavilla olevan tiedon mukaan tähän mennessä on Suomessa kuollut 57 lajin edustajaa eivätkä merikot-
kienkaan reviirit keskity vain rannikolle. Hankekohtaisten selvitysten taso ei ylipäänsä herätä sellaista luottamusta, että
minkäänlainen tapauskohtainen lievennys olisi kestävä ratkaisu.

Yleinen suunnittelumääräys muun muassa virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaamisesta on hyvä ja parantane-
e virtavesieliöstön huomioon ottamista tuulivoima-alueen rakentamiseen liittyvässä tieverkoston vahvistamisessa ja kasvattami-
sessa: Lisäksi tuulivoima- ja voimajohtorakentamisen on huomioitava virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen
tiestörakentamisessa, eroosioherkkyyden huomioiminen virtaamia äärevöittäessä sekä rantavyöhykkeen olosuhteiden
ja pienten virtavesien olosuhteiden turvaaminen.

Aurinkovoimaloiden rakentamista koskevista yleisistä suunnittelumääräyksistä

Teollisen mittakaavan aurinkovoimaloiden sijoittamisen ja rakentamisen ohjauksesta vastaa pääsääntöisesti sijainti-
kunta. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksessa on sitä tukevia tärkeitä yleisiä suunnittelumääräyksiä.
Niissä on kuitenkin korjattavaa, jotta tavoitellut ilmastohyödyt aidosti toteutuvat eikä aiheuteta luontokatoa ja vesistö-
kuormitusta.

Aurinkovoiman rakentaminen tulee sijoittaa entuudestaan ihmisen muokkaamille alueille. Aurinkovoimaloiden suunnit-
telua ja toteuttamista on - ei vain - vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille, vaan sen tulee olla kiellettyä. Metsän
raivaus aurinkovoimalan tieltä on yksiselitteisesti ilmastohaitta, mutta voi vaikuttaa kielteisesti myös luonnon

Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja sel-
kiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa kaava-
vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viran-
omaisneuvottelujen pohjalta. Palautetta on saatu sekä liian
yksityiskohtaisesta että liian sallivasta ohjausvaikutuksesta.
Kaavaselostuksessa on luvussa 7 *Vaihemaakuntakaavan to-
teutus ja seuranta* avattu maakuntakaavan ohjausvaiku-
tusta.

Aurinkovoiman yleismääräystä on aikaisemmissa kaavavai-
heissa täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvot-
telujen pohjalta. Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa
suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja
maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja raken-
nettujen kulttuuriympäristöjen, mukaan lukien vedenalain-
nen kulttuuriperintö ja muinaismuistolaila rauhoitettujen
kiinteiden muinaisjäännösten ulkopuolelle. Maakuntakaav-
an luo-alueet, luonnonsuojelu- ja pohjavesialueet, Natura
2000 -verkoston ja harjajensuojeluohjelman alueet sekä
merkittävät virkistysalueet eivät sovellu teolliseen aurinko-
voimatuotantoon.

<p>monimuotoisuuteen ja virkistyskäyttöön. Ylipäänsä sijoituspaikan valinnassa on ilmastohyöty varmistettava. Ojitetut suotkaan eivät siksi ole aurinkovoimaloiden sijoituspaikaksi soveltuvia.</p> <p>Aurinkovoiman rakentamista koskevasta yleisestä suunnittelumääräyksestä on niinkään poistettava tapauskohtainen harkintamahdollisuus: Tapauskohtaisesti voidaan harkita aurinkovoimaloiden sijoittamista myös näille alueille, - siis valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteille muinaisjäänöksille sekä luonnonsuojelualueille, Natura 2000 -verkoston alueille, harjijensuojeluohjelman alueille, pohjavesialueille, maakuntakaavan luo-alueille ja seudullisesti merkittävillä virkistysalueilla - mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää haitallisia yhteisvaikutuksia yllä mainittuihin kokonaisuuksiin.</p> <p>Tapauskohtainen harkintamahdollisuus ei ole mitenkään hyväksyttävissä. Miten on edes mahdollista esittää, että esimerkiksi Natura-alueelle, joka on perustettu suojelemaan pysyvästi luontotyyppisiä ja lajeja, voidaan harkinnanvaraisesti sijoittaa aurinkovoimala sähkönsiirtoineen. Kuten monet tilastot ja kyseisen hankkeen Natura-selvityskin osoittavat, luonnon köyhtyminen vain jatkuu. Sen pysäyttämiseen eivät riitä nykyiset suojelualueetkaan, joten on poissuljettava, että niitä vielä voisi heikentää. Ilmastohyötykin olisi hyvin kyseenalainen.</p> <p>Aurinkovoimaloille löytyy ilmastohyödyllisiä paikkoja ja niitä voi sijoittaa käyttökohteiden lähelle. Niinkään vahvaa sijainninhajausta vaativan tuulienergian hyödyntäminen on Pohjois-Pohjanmaalla ylimitoitettua. Siinäkin kestävämpää olisi sijoittaa uusiutuvaa sähköntuotantoa alueille, joilla sähkö kulutetaan ja joilla on jo ihmisen arkinen läsnäolo pysyvää, ja välttää maaston pirstaloitumista entisestään. Raportti riskien tunnistamisesta Natura-suojeluverkostoon päättyy lohduttavasti johtopäätökseen, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan viranomais ehdotusvaiheessa on yli 40 tuulivoima- aluetta, joista ei arvioida muodostuvan riskiä Natura-alueille ja suosittaa hyvää ja ennakoivaa ohjausta. Sen viestin soisi kuuluvan myös kuntiin ja hankevastaavien suunnittelupöydille.</p>	
<p>Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry) / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta jättää muistutuksensa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan ehdotuksesta. Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa koskemaan maa- ja meritulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaa sekä aurinko- ja tuulivoimahankkeisiin liittyviä energiavarastoja. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 240 jäsenyritystä edustaen laajasti sekä tuulietä aurinkovoiman hankekehittäjiä, tuottajia ja alihankintaketjua.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelle on suunnitteilla suuri määrä eri kehitysvaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Hankekehityksessä vaikutukset selvitetään ja suunnittelua tehdään yhteistyössä maakuntaliiton, hankkeiden sijaintikuntien, toimivaltaisten viranomaisten sekä muiden asianosaisten ja osallisten kanssa.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan tavoitteena on osoittaa maakunnan seudullisesti merkittävää tuulivoimarakentamista alueille, joissa tuulivoiman toteutumisen vaikutukset eivät muodostu merkittäviksi. Yhteisvaikutusten arviointi on tärkeä osa maakuntakaavaprosessia. Pohjois-Pohjanmaalla on jo runsaasti toteutunutta tai yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa olevia tuulivoimahankkeita, jotka voivat pahimmillaan estää suuremman ja soveliaammalla sijainnilla olevan hankkeen.</p>

yksityiskohtaisempia selvityksiä, joiden perusteella on voitu osoittaa, että hanke on yhteensovittavissa luontoarvojen kanssa.

MRL 9.1 §:n mukaan kaavan on perustuttava kaavan merkittävät vaikutukset arvioimaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Lain esitöissä (HE 101/1998 vp, s. 63) säännöksen mukaisiksi tutkimuksiksi ja selvityksiksi on katsottu kuuluvan muun muassa kaavoitettavalla alueella ja sen lähiympäristössä olemassa olevat sekä suunnitellut toiminnot. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999, MRA) 1.1 §:n mukaan MRL 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Maakuntakaavasuunnittelussa pitäisi huomioida pitkälle edenneet hankkeet, joista on yksityiskohtaisempaa tutkittua tietoa olemassa ja luottaa valvovan viranomaisen, kuntapäätäjien ja oikeusasteiden kykyyn arvioida hankkeen hyväksyttävyyttä, yhteensovittavuutta luontoarvojen kanssa ja toteuttamiskelpoisuutta.

Maakuntakaavassa tulee olla runsaasti alueita, sillä kaikki eivät toteudu

Tuulivoimahankkeita rajoittaa luontaisesti markkinavoimat. Markkinavoimilla tarkoitetaan tässä laajasti hankkeiden luontaista karsiutumista hankkeiden edetessä, kun hankkeiden kannattavuutta arvioidaan. Tällä hetkellä alaan kohdistuu merkittävää kustannusten nousua, joista näkyvimpänä esimerkkinä mainittakoon Fingridin julkaisemat verkkoliityntään ja verkon käyttöön liittyvät kustannuskorotukset. Lisäksi siirtolinjojen rakentaminen on merkittävä kustannuserä niille hankkeille, joissa lähellä ei ole verkkoliityntää tarjolla. Kustannuspaine tulee vaikuttamaan Pohjois-Pohjanmaalla laajasti hankkeisiin tulevina vuosina. Markkinavoimat tulevat karsimaan väistämättä alueen hankkeita. Tästäkin syystä ei ole perustelua maakuntakaavassa rajoittaa tai estää kuntakohtaisessa suunnitteluprosessissa pitkälle edenneitä hankkeita.

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on muun muassa edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Lain esitöiden (HE 334/2014 vp, s. 4) mukaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tulee edistää muun muassa tarjoamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia. Vastaavasti MRL 28.3 §:ssä edellytetään, että maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Nykyisellä kaavaehdotuksella rajoitetaan erittäin laajasti uusiutuvan energian toimijoiden liiketoimintaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella, erityisesti alueilla, joissa suunnittelua on toteutettu jo pitkälle. Samaan aikaan suljetaan toimintamahdollisuuksia muun muassa paikallisilta infrarakentajilta, kuljetusliikkeiltä, kunnossapitopalveluilta, majoitus- ja ravitsemisliikkeiltä, joille tuulivoimarakentamisen vaikutukset heijastuvat. Tämän lausunnon liitteessä on yhteenveto kaavaehdotuksesta puuttuvan muutaman tuulivoima-alueen potentiaalisesta talousvaikutuksesta Pohjois-Pohjanmaalle. Näiden hankkeiden peruuntuminen tarkoittaa aluetaloudellisesti lähes kuuden miljardin euron menetystä investointeina, joista maakuntaan kohdistuvat investoinnit pienenevät yli miljardilla eurolla.

Suomi on ollut pitkään taloudellisessa ahdingossa, minkä takia niin paikalliset kuin valtakunnalliset päättäjät ovat joutuneet tekemään taloutta niin sanotusti sopeuttavia leikkauspäätöksiä. Vihreän siirtymän tuomat investoinnit ovat valmis olemassa oleva ratkaisu talouden kasvattamiseen, ja maatuulivoima on Suomen tärkein väline tämän kasvun mahdollistamiseen (EK 8.10.2024). Kotimainen maatuulivoima on ehdoton edellytys lämpökattila-, datakeskus ja vihreän vedyn hankkeiden toteutumisessa. Pohjois-Pohjanmaalla on keskeinen rooli koko Suomen kasvun mahdollistajana ja vihreän siirtymän hankkeiden veturina. Tästäkin syystä maakuntakaavan tulee olla kaavaehdotusta mahdollistavampi.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Hankekehittäjien sivuuttaminen kaavoitusprosessissa

MRL 6.1 §:n mukaan kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Vastaavasti MRL 62.1 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että muun muassa yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. MRA 30 §:n mukaan hankekehittäjiä ei ole kuitenkaan otettu dialogiin mukaan ja esimerkiksi tarkemmat yksityiskohtaiset selvitykset on sivuutettu. Hankekehittäjille tuli kesällä 2023 tieto, että liitto ei enää keskustele hankekehittäjien kanssa lainkaan, vaan hankekohtainen keskustelu käydään vain kunnan kautta. Samanlainen suhtautuminen näkyy liiton vastineissa jätettyihin lausuntoihin: muutoksia tv-alueisiin ei ole tullut ja jos on, ne ovat mittakaavaltaan minimaalisia. MRL 1.2 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain yhtenä tavoitteena on turvata nimenomaisesti jokaisen osallistumismahdollisuus sekä vuorovaikutteisuus. Nähdäksemme maakuntakaavaa ei ole suunniteltu huomioiden monipuolisesti ja yhdenvertaisesti eri sidosryhmien näkökulmia ja tuotua tutkittua lisätietoa.

Maakuntakaavoituksen luontovaikutusten arviointi perustuu keskeneräisiin luonnoksiin

Kaavoituksen on perustuttava aina riittäviin selvityksiin. Vaikka MRL 9.1 § edellyttää maakuntakaavan perustamista kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavasuunnittelua on tehty tukeutuen keskeneräisiin luonnoksiin ja ehdotuksiin.

Maakotkan osalta Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelutyössä on tehty Natura-selvitys, jossa on käytetty lähdeaineistona ”Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa” -selvitysluonnosta (VN/13643/2023). Ympäristöministeriö (YM) on 9.9.2024 tiedottanut, ettei olemassa olevin resurssein ole mahdollista toteuttaa selvitystä valmiiksi julkaisuksi, jossa huomioidaan maakotkien, maakotkan ja tuulivoiman tarpeet uusiutuvan energian rakentamisen yhteensovittamisessa perusteellisella tavalla. Samalla YM ilmoitti, ettei selvityksen keskeneräisyyden takia pelkän luonnoksen pohjalta tulisi tehdä viranomaispäätöksiä. YM:n tekemä linjaus ei kuitenkaan ole aiheuttanut muutoksia Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan kaavaehdotukseen. Kyseiseen selvitysluonnokseen on viitattu tiiviisti Natura-selvityksessä ja sen soveltaminen näkyy myös käytännössä tuulivoima-alueiden rajauksissa.

Metsäpeuran osalta kaavan Natura-selvityksessä sovelletaan Luken suositusta 5 km häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al. 2023 tutkimus) ja porotutkimuksia. Suomessa ei ole metsäpeurasta tutkimusta vielä, vaan ainoastaan arvio. Tästä syystä Luken suosituksen käyttö suunnittelun perusteena on kyseenalainen. Hankekohtaisesti toteutetut yksityiskohtaiset vaikutusten arviointit ja selvitykset osoittavat, että tuulivoimaa voi sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan metsäpeuran elinympäristöt huomioidaan. Tiedossamme on hankkeita, joissa on tehty yksityiskohtaisempaan vaikutusten arviointia, jota ei kuitenkaan ole valittu otettavaksi käyttöön kaavaehdotuksessa. Liiton Natura-selvityksessä Luke on toimittanut liiton käyttöön ehdotetut alueet, mutta näistä alueista ei ole tämänhetkisen tiedon mukaan julkista ja vahvistettua tietoa. Tuulivoimahankkeissa Natura-arviointien pitäisi perustua tällä hetkellä voimassa olevaan Natura-alueen suojeluperusteeseen. Tulkintamme mukaan maakuntakaavoituksessa on kyse keskeneräisestä valmistelutyöstä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lajikohtaiset vaikutukset on yliarvioitu verraten käytössä olevaan ja vahvistettuun tietoon (maakotkan osalta Metsähallituksen ohjeistus maakotkan törmäysmallinnuksesta, metsäpeuran osalta

Pohjois-Pohjanmaan liitto seuraa maakunnassa vireillä olevia kaava- ja YVA-menettelyitä, osallistuu viranomaisneuvotteluihin ja antaa niistä lausuntoja kuulemisaikoina. Hanketoimijoilta on saatu runsaasti palautetta vaihemaakuntakaavan nähtävillä olon aikana. Myös erillisiä työneuvotteluita on järjestetty, ja hanketoimijat ovat osallistuneet kuulemisten aikana järjestettyihin kaavakahviloihin.

Maankäytön suunnittelussa hyvä kompromissi tarkoittaa valitettavasti usein sitä, että kaikki osapuolet ovat hieman tyytymättömiä. Uusiutuvan energian hyödyntäminen tuo ihmisten elinympäristöön, luontoon ja maisemaan jälleen uuden kerroksen ihmistoimintojen aikaansaamaa muutosta. Maakuntakaavaprosessissa täytyy sisältövaatimusten mukaan huomioida vaikutusten kokonaisuus riittävien selvitysten tulosten kautta, ja sovittaa maankäytön eri toimintoja yhteen.

hankekohtaisesti tehdyt yksityiskohtaiset selvitykset, joissa hyödynnetään paikkatietoaineistoja ja tehdään selvityksiä maastossa). Lähdeaineisto, johon kaavaehdotusaineisto pohjaa, on osittain keskeneräistä ja siten kiistanalaista.

Maakuntakaavan vaikutustenarviointiin on toisin sanoen käytetty keskeneräistä valmisteluaineistoa, joka on johtanut vaikutusten yliarviointiin. Valmisteluaineiston pohjalta tehdyt ratkaisut rajoittavat laajasti alueiden maankäyttöä ja kuntien autonomista kaavoitusoikeudellista asemaa. Samaan aikaan hanketoimijoiden paikkatietoon ja maastokartoitukseen perustuvat asiantuntijoilla teettämät tarkemmat selvitykset on sivuutettu.

Aurinkovoima kaavaehdotuksessa

Maakuntakaavaehdotuksessa on nostettu esiin aurinkovoimarakentamisessa vanhojen turvetuotantoalueiden potentiaalinen happamoittava vesistövaikutus, mikäli happamoittavat vaikutukset ovat uhanneet vesistöjä jo turvetuotannon aikana. Haluamme muistuttaa, että kaikilla turvetuotantoalueilla ei ole ollut ongelmia happamoittavan vesistövaikutuksen kanssa ja toisaalta jos on, niin riskit ovat turvetuotannon jälkeen jo melko hyvin tiedossa. Lisäksi maankäyttö ja sitä mukaan vaikutukset vesistöön ovat hyvin erilaiset aurinkovoimakäytössä kuin turvetuotannossa.

Pidämme myös 1 MWp-kirjausta matalana ja kohtuuttomana laukaisemaan selvitystarpeen automaattisesti aurinkovoiman vaikutuksista puolustusvoimien toimintaan. Perustellumpaa on viitata yleisemmin, että puolustusvoimien läheisyyteen kaavailluista aurinkovoimahankkeista tulee tehdä tarkemmat selvitykset.

Esityksemme

Lopuksi haluamme tuoda esille, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laadinta on aloitettu vuonna 2021 ja valmistumisaikataulu on viivästynyt valmistelutyön aikana. Tällä on ollut jo nyt kielteisiä vaikutuksia tuulivoimahankkeiden etenemis- ja rakentamisaikatauluihin Pohjois-Pohjanmaalla. Myös nyt kaavaehdotukseen sisällytetyillä tuulivoimatuotantoalueilla on kännissä hankkeita kuntakohtaisilla kaavoilla. Jotta uusille tuulivoimaloiden alueille suunnitellut tuulivoimahankkeet voivat edetä kunnalliseen päätöksentekoon, näemme tärkeänä, että kaavoitusprosessi saatetaan loppuun mahdollisimman nopeasti. Samaan aikaan kuitenkin tulee mahdollistaa myös maakuntakaavaa tarkempien selvitysten perusteella toteuttamiskelpoisten tuulivoimahankkeiden eteneminen.

Kaavasunnittelu tulee toteuttaa vain vahvistettuun ohjeistukseen ja sääntelyyn pohjautuen. Kaavaehdotusta tulisi tarkastella uudelleen kuulemiskierrosten ja kuntien tahtotilan pohjalta ja sen perusteella kaavaan tulisi palauttaa tuulivoima-alueita. Valmistelussa tulee huomioida hankekohtaisesti toimitettu yksityiskohtainen selvitysaineisto alueista, kuntien tahtotila sekä hankkeiden vaihe. Valmistelun tulee tapahtua aidossa vuorovaikutuksessa myös toiminnanharjoittajien ja kuntien kanssa sekä tarkemman hanketason selvityspohjan huomioiden.

Liite: esimerkki ehdotuksesta pois jätettyjen alueiden talousvaikutuksista

Viisi vakiintunutta tuulivoimahanketoimijaa ja Suomen Uusiutuviin jäsenyritystä (ABO Energy, Infinergies, OX2, Puhuri, Tuulialfa) teetti Suomen Ympäristökeskus SYKE:llä aluetalousvaikutusarvioinnin (6/2024) kaavaehdotuksesta pois jätettyjen tv-alueiden potentiaalisesta vaikutuksesta Pohjois-Pohjanmaalle.

Pelkästään näiden viiden toimijan hankkeisiin kohdistuva leikkaus tarkoittaa 561 tuulivoimalaa. Tehossa (MW) mitattuna tämä tarkoittaa 6 % vähennystä koko Suomen tuulivoimahankekannasta.

Käytännössä maakunnasta pois jäävät mm. seuraavat asiat:

- Laivarahtikuljetukset Pohjois-Pohjanmaan hankkeisiin tulevat pääasiassa Raahen satamaan, osa Ouluun. Satamalle jää satama- ja varastointimaksut, joka näiden hankkeiden osalta tarkoittaa, että kuljettamatta jää 561 voimalaa.
- Maakuljetuksissa yhden voimalan kuljetus vaatii n. 14-20 kuljetusta (huomioiden ankkurihäkki + tarvittava kalusto), joten näiden hankkeiden toteutumatta jääminen tarkoittaa noin 8000 erikoiskuljetusta vähemmän.
- Lisäksi mainittakoon puunhakkuu, betonin valmistu ja majoitus- ja ravitsemispalvelut, johon näillä hankkeilla olisi merkittävä vaikutus. Seuraavalla sivulla on tarkempi erittely näiden hankkeiden peruuntumisen aluetalousvaikutuksista.

	Investointi- vaihe
Voimaloiden lukumäärän muutos (kpl)	-561
Tehon muutos (MW)	-4488
Investointisumman muutos (milj. euroa)	-5850,4
Maakuntaan kohdistuvan investointisumman muutos (milj. euroa)	-1145,3
Maakunnan ulkopuolelle kohdistuvan investointisumman muutos (milj. euroa)	-4705,2
Tuotantovaikutus yhteensä (milj. euroa)	-2002,4
Suora tuotantovaikutus (milj. euroa)	-1177,3
Välillinen tuotantovaikutus (milj. euroa)	-825,1
Arvonlisävaikutus yhteensä (milj. euroa)	-882,1
Suora arvonlisävaikutus (milj. euroa)	-509,3
Välillinen arvonlisävaikutus (milj. euroa)	-372,8
Työllisyysvaikutus yhteensä (henkilötyövuotta)	-12667,5
Suora työllisyysvaikutus (henkilötyövuotta)	-7869,0
Välillinen työllisyysvaikutus (henkilötyövuotta)	-4798,5
Yhteisöverot (milj. euroa)	-8,9
Kunnallisverot (milj. euroa)	-30,9
Kiinteistöverot (milj. euroa)	-877,3

Tuulivoimavapaa Pudasjärvi ry / 24.10.2024

Yhteystiedot poistettu

ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVA, ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen

Muistutuksessa keskityimme vaihemaakuntakaavan yhteen keskeiseen teemaan, eli tuulivoimaan. Nostamme lausumistamme asiakokonaisuuksista esimerkinomaisesti esille oman kaupunkimme hankkeita tuulivoimatuotantoon liittyen. Tuulivoiman osalta tuomme yleisesti esille erityisesti niitä seikkoja, joita ei muutoin kattavassa taustamateriaalissa ole huomioitu sekä seikkoja, joihin tulisi huomiota kiinnittää sekä puuttua ennen kaavan saattamista päätöksentekoon. Esitämme osaltamme kiitoksemme laadukkaasta ja pitkäjänteisestä työstä, joka on hoidettu ammattimaisesti ja laaja-alaisesti.

Vaihemaakuntakaavan aluerajaukset

Vaihemaakuntakaavassa on TUULI-hankkeen puitteissa tehtyjen kattavien ja monipuolisten taustaselvitysten pohjalta huomioitu tuulivoimatuotannolle sopivat ja sopimattomat alueet sekä tulosten pohjalta perustellusti poistettu ja mahdollistettu tuotantoalueita. On kuitenkin asiakokonaisuuksia, joita ei ole riittävästi huomioitu, tai joita ei ole huomioitu ollenkaan, ja joilla kuitenkin on merkittävä vaikutus tuulivoimatuotannon sijoittamiseen maakunnan alueella. Näitä ovat tehtyjen melumallinnosten luotettavuus, mikro- ja nanomuovipäästöjen määrät sekä asuin- ja vapaa-ajankiinteistöjen arvon lasku.

Tuulivoiman melumallinnosten luotettavuus

Pohjustukseksi Pohjois-Pohjanmaan voimassa olevan 3. vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa on seuraava teksti, erityistä huomiota pyydetään kiinnittämään alleviivattuihin osuuksiin, alleviivaukset ovat muistutuksen jättäjien korostukset:

”Tuulivoimalan ääni syntyy roottorin lapojen sekä voimalan koneiston osien aiheuttamasta äänestä. **Lapojen pyörimisestä aiheutuva ääni on näistä kahdesta haittavaikutustensa kannalta yleensä merkittävämpi, ja sen merkitys lisääntyy tavallisesti tuulivoimalan roottorin koon kasvaessa. Tuulivoimalan tuottama ääni syntyy korkealla, on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja sisältää pienitaajuisia ääniä. Äänen ominaisuudet, kuten voimakkuus, taajuus ja ajallinen vaihtelu, riippuvat tuulivoimaloiden lukumäärästä, niiden etäisyyksistä toisiinsa sekä tuulen nopeudesta (Ympäristöministeriö 2016a).**

Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen tai viihtyvyydelleen haitallista. Lyhytaikaisesta altistumisesta tuulivoimaloiden melulle ei aiheudu terveyshaittaa, mutta riittävän voimakkaana ja pitkään jatkuessaan se voi vaikuttaa terveyshaitan syntymiseen. Haitta voi aiheutua erityisesti siitä, että tuulivoimalan pienitaajuinen ääni kuuluu rakennuksen sisällä vaikuttaen uneen, lepoon, kommunikointiin tai yleiseen viihtyvyyteen. Pienitaajuisen äänen lisäksi tuulivoimalan ääni voi sisältää erityispiirteitä, joita ovat äänen kapeakaistaisuus (soiva ääni, tonaalisuus), impulssimaisuus (iskumaisuus, äkillinen lyhytkestoinen ääni) ja merkityksellinen sykintä (ajallinen äänenvoimakkuuden vaihtelu, amplitudimodulaatio). Esiintyessään erityispiirteet lisäävät tuulivoimalan äänen

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisesti merkittävälle tuulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet maakunnallisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella.

Tuulivoimaloiden terveysvaikutuksia arvioidaan tarkemmin tuulivoimahankkeen tuulivoimalakohtaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA-menettely). Tuulivoimaloista voi aiheutua vaikutuksia terveyteen melusta ja välkkeestä. Lisäksi voi koitua erilaisia riskejä ja häiriötilanteita, joilla voi olla vaikutusta terveyteen. Tuulivoimaloiden rakennus- ja purkuvaiheen terveysvaikutukset muodostuvat työvaiheiden aiheuttamasta liikenteen melusta sekä mahdollisista pölyämisestä. Haitat kohdistuvat vain tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen ja ovat luonteeltaan lyhytaikaisia ja vähäisiä. Kuultavan melun lisäksi tuulivoimat tuottavat myös alle 20 Hz:n infraääntä, joka on ihmisen kuulokynnyksen alapuolella. Terveysvaikutusten arvioinnissa huomioidaan tuulivoimaloiden aiheuttama ääni, välke sekä infraäänien vaikutus ihmisten terveyteen. Terveysvaikutusten arvioinnissa huomioidaan myös hankkeen myötä liikenteessä tapahtuvan muutoksen vaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön teettämän selvityksen (Lanki ym. 2017) mukaan kuultavan melun yleisin vaikutus on sen häiritsevyys ja unen häiriintyminen. Myös tuulivoimaloiden kuultava ääni on yhteydessä häiritsevyyden kokemiseen, mutta näyttöä yhteydestä unihäiriöihin on vähemmän. Häiritsevyyteen vaikuttavat äänenpainetason lisäksi myös monet muut tekijät. Tieteellistä näyttöä tuulivoimaloiden kuultavan äänen vaikutuksista sairauksien esiintymiseen ei ole.

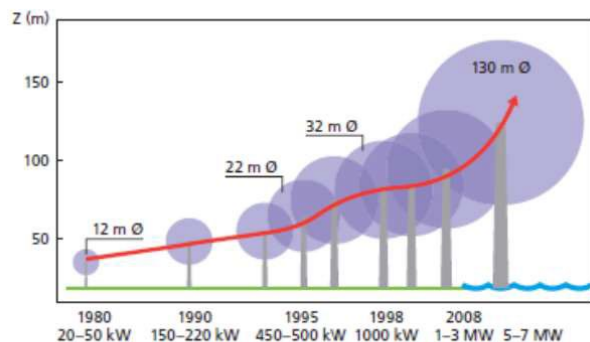
Kuultavan melun lisäksi tuulivoimat tuottavat myös alle 20 Hz:n infraääntä, joka on ihmisen kuulokynnyksen alapuolella. Selvityksen mukaan osa tuulivoimaloiden lähellä asuvista saa oireita, jotka osa yhdistää tuulivoimaloiden infraääneen. Tuulivoimaloiden infraäänien mahdollisia terveysvaikutuksia on tutkittu viime vuosina laajasti, mutta

häiritsevyyttä. Melua koskevat kokemukset ovat yksilötasolla subjektiivisia, ja ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta (Ympäristöministeriö 2016a).

Ympäristöministeriön (2016a) mukaan tuulivoimaloiden osalta kaikkein keskeisin meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys tuulivoimalan ja asutuksen sekä muiden melulle herkkien kohteiden välillä. Tapauskohtainen etäisyyden mitoittaminen antaa luotettavimman tuloksen riittävän etäisyyden määrittämiseksi. Tapauskohtaisella mitoituksella voidaan myös yhteen sovittaa tuulivoimaloiden sijainti kyseisen alueen muun käytön kanssa mahdollisimman kustannustehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Ympäristöministeriö on antanut ohjeen tuulivoimaloiden ja melulle herkkien kohteiden välisen riittävän etäisyyden mitoittamiseksi tuulivoimarakentamisen suunnittelun eri vaiheissa ja lupaprosesseissa (Ympäristöministeriö 2014).

Pohjois-Pohjanmaalla on laadittu lukuisia tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutuksia koskevia selvityksiä konkreettisissa tuulivoimahankkeissa. Näiden selvitysten perusteella voidaan todeta, että maakuntakaavassa 1000 m suojaetäisyys suhteessa asutukseen on meluvaikutusten näkökulmasta lähtökohtaisesti riittävä. Maakuntakaavassa muodostettu tuulivoima-alueiden ja asuntojen välinen etäisyys toimii lähtökohtana alueiden yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Maakuntakaavoituksen yhteydessä ei ole tutkittu voimaloiden sijaintia; sijoittaminen suhteessa asutukseen ja muuhun ympäristöön ratkaistaan hankekohtaisten vaikutus selvitysten (esim. melumallinnukset) perusteella. Tällöin varmistetaan riittävät etäisyydet asuntoihin muun muassa melun ja välkevaikutusten suhteen. Maakuntakaavassa muodostettu 1000 m suojaetäisyys ja alueiden koko luovat edellytykset sijoittaa alueille voimaloita siten, että merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei pääse syntymään.”

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava, kaavaselostus, hyväksytty: Maakuntahallitus 21.5.2018 § 105 ja Maakuntavaltuusto 11.6.2018 §, linkki lähteeseen: https://vayliensuunnittelu.fi/tiedostot/suunnitelma/1.2.246.578.5.1.2365351975.328150989/nahtavillaolo/A09_07_Kgs_RaS_PP_3_vaihemaakuntakaava_kaavaselostus.pdf)

Kuva 1. Tuulivoimaloiden koon kehitys.

tutkimuksissa ei ole saatu näyttöä tuulivoimaloiden infraäänien terveysvaikutuksista. Infraäänitasot tuulivoimaloiden läheisyydessä ovat samaa tasoa tai pienempiä kuin kaupunkikeskustoissa. Selvityksen mukaan ei ole tieteellistä näyttöä siitä, että tällaisissa ympäristöissä esiintyvät infraäänitasot aiheuttaisivat terveyshaittaa, eikä esimerkiksi toistaiseksi tehdyissä väestötutkimuksissa oireilun ole havaittu olevan yleisempää lähellä tuulivoimaloita.

Mittausten mukaan tuulivoimalan infraäänit eivät eroa muista meitä ympäröivistä infraäänistä. Samaa tulosta vahvistaa tutkimus (Hongisto ym. 2022), jonka mukaan tuulivoimaloiden äänitasot asukkaiden pihamaalla eivät olleet liitettävissä oireisiin tai sairauksiin, mutta korkean tieliikenteen äänitason yhteydessä havaittiin selvästi enemmän oireita ja sydänsairauksia.

Tuulivoiman infraäänien terveysvaikutuksia selvitti myös valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimustoiminnan rahoittama ja VTT:n, THL:n, TTL:n ja Helsingin yliopiston toteuttama kaksivuotinen tutkimus (Maijala ym. 2020), joka hyödynsi pitkäaikaismittauksia, kyselytutkimuksia ja kuuntelukokeita. Hankkeessa ei saatu näyttöä tuulivoimaloiden infraäänien terveysvaikutuksista. Mittausten mukaan noin 1,5 kilometrin etäisyydellä sijaitsevien asuntojen äänenpainetasojen ääniympäristö muuttui kaupunkimaiseen suuntaan, mutta kuuntelukokeissa infraäänien esiintymistä ei kyetty havaitsemaan, se ei vaikuttanut äänen häiritsevyyteen eikä tahdosta riippumattoman hermoston stressiä ilmentäviin vasteisiin.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa on hyödynnetty useita lähteitä, myös 3. vaihemaakuntakaavassa käsiteltyjä lähteitä. Lähteet ovat edelleen käyttökelpoisia sillä mm. tuulivoimamelun torjuntaa ja hallintaa säädetään kaavaselostuksessa mainitun Ympäristöministeriön vuodelta 2014 olevan Tuulivoimamelun mallintaminen -ohjeen mukaan.

 <p>tuulivoimalaitos korkeus 300m roottorin halkaisija 200m</p> <p>Fortum pääkonttori 84m Näsineula 168m Mänty 20m</p> <p>Tuulivoimaloiden koon kehitys vuosien 1980-2008 aikana. Lähde: Suomen tuuliatlas, yhteenvetoraportti, https://expo.fmi.fi/aqes/public/Tuuliatlas_yhteenvetoraportti.pdf Havainnekuva kokonaiskorkeudeltaan 300 metriä olevasta tuulivoimalasta, https://tvky.info/tietoa-tuulivoimasta/#tuulivoima-nyt</p> <p>Nyt kuulemisvaiheessa olevassa kaavaselostuksessa on etäisyydestä asutukseen mainittu muun muassa seuraavaa: ”Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA osoitettavat tuulivoimaloiden alueet sijaitsevat vähintään 1,5 kilometrin etäisyydellä asuin- ja lomarakennuksista. Pohjois-Pohjanmaalla on laadittu lukuisia tuulivoimahankkeiden meluselvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Näiden selvitysten perusteella voidaan todeta, että maakuntakaavassa 1,5 km etäisyys suhteessa asutukseen on meluvaikutusten näkökulmasta riittävä. Tuulivoimaloiden alueiden läheisyydessä voi sijaita yksittäisiä rakennuksia ja vaikutukset näihin arvioidaan aina yksityiskohtaisemmassa hankesuunnittelussa.” Kaavaselostuksen tekstin pohjana toimii niin ikään vuodelta 2014 oleva Ympäristöministeriön ohje, jota on käytetty myös aikaisemmassa 3. vaihemaakuntakaavassa.</p>	<p>Tuulivoimaloiden sijainnin ja rakentamisen suunnittelussa, sekä lupamenettelyissä ja valvonnassa sovelletaan valtioneuvoston asetusta (1107/2015) tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista. Ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan, eikä melu aiheuta ihmisille terveyshaittaa tai heikennä elinympäristön viihtyisyyttä.</p> <p>Tuulivoimamelun vaikutusten arvioinnissa on myös hyödynnetty useiden tuulivoimahankkeiden YVA- ja kaavoitusmenettelyiden yhteydessä tehtyjen melumallinnusten tuloksia. Nämä mallinnukset ovat julkisia asiakirjoja ja Pohjois-Pohjanmaan liitto on hyödyntänyt niitä mm. antaessaan hankkeista viranomaislausunnon.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoimaloiden alueiden raja sijaitsee vähintään 1,5 km etäisyydellä asutuksesta. Tuulivoimalat sijoittuvat näiden tv-alueiden rajojen sisäpuolelle, jolloin etäisyys voimaloista asutukseen on enemmän kuin 1,5 km.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan tuulivoima-alueiden yleispiirteinen sijainti, ei voimaloiden lukumäärää eikä yksittäisten voimaloiden sijaintia, minkä vuoksi tarkan etäisyyden määrittäminen ei ole mahdollista eikä tarpeen. Maakuntakaavoituksessa on kuitenkin voitava varmistua siitä, että kaavassa osoitettava tuulivoima-alue voi toteutua yksityiskohtaisen suunnittelun kautta.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen (tv-1) kaavamerkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan, että tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia. Myös maakunnan kaikkea tuulivoimaa koskevassa tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä todetaan, että: Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei toteuttamisesta aiheudu asutukselle tai tuulivoimalle herkille lajeille merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia.</p>
--	---

Ympäristöministeriön materiaali on vuosilta 2014 sekä 2016, näiden pohjalta on laadittu melumallinnokset nyt suunnitella/vireillä oleviin tuulivoimahankkeisiin. On ymmärrettävää, ettei maakuntakaava ota kantaa yksittäisiin voimaloihin tai niiden välisiin etäisyyksiin. Kuitenkin aluerajausten osalta on käytetty 1,5 kilometrin etäisyyttä, joka on vain 500 metriä enemmän kuin aiemmin puolta pienempien voimaloiden osalta. Voimaloiden koko on kasvanut merkittävästi (siihen palamme tekstissä myöhemmin) ja sitä myötä myös roottoreiden koot ovat kasvaneet. Melun osalta roottorin koko on merkittävä tekijä, kuten tekstistä on aiemmin käynyt ilmi. Roottoreiden koko on kasvanut siten, että kokonaiskorkeudeltaan 300 metrisen voimalan napakorkeuden ollessa 200 metriä on roottorin halkaisija 200 metriä (Alavieskan Hangaskurunkankaan välkeselvitys, https://poytakirjat.alavieska.fi/D10_Alavieska/kokous/2024154-4-5094.PDF).

Melun osalta ohjaava materiaali on auttamatta vanhentunutta ja käyttökelvotonta. Selostuksessa mainittuja ”lukuisia tuulivoimahankkeiden meluselvityksiä ja vaikutusten arviointeja” ei ole aineistona nähtävillä, jotta niistä pystyisi kantaa muodostamaan. Näemme tämän suurena puutteena muutoin laajan aineiston osalta. VTT:n johtamassa monitieteellisessä kaksivuotisessa tutkimuksessa (2018 – 2020) selvitettiin yhteistyössä THL:n, TTL:n ja Helsingin yliopiston kanssa sitä, onko tuulivoimaloiden infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, sosiaali- ja terveysministeriön uutinen 20.4.2020 toteaa seuraavaa: ”Alueilla, joilla tiedettiin olevan eniten asukkaiden tuulivoimaloiden infraääneseen liittämää oireilua, oireet olivat melko yleisiä (15 %) lähellä tuulivoimaloita ($\leq 2,5$ km) ja harvinaisempia (5 %) koko tutkimusalueella (≤ 20 km). Kolmasosa tuulivoimaloiden infraääneseen oireitaan liitävistä luokitteli oireensa vakaviksi ja oireiden kirjo oli hyvin laaja.” Samoin todetaan: ”Mittausten mukaan tuulivoimalat muuttivat noin 1,5 km:n etäisyydellä sijaitsevien asuntojen ääniympäristöä äänenpainetasojen osalta kaupunkimaiseen suuntaan. Tuulivoimaloiden aiheuttama ääni asunnoissa oli hyvin pientaajuista, alle 2 Hz. Mittauksia tehtiin yhteensä 308 päivää kahdella eri alueella, joissa tuulivoimalat olivat nimellistehoiltaan 3–3,3 MW. Asunnoissa keskiäänitasot infraäänitaajuuksilla olivat 67–75 dB ja suurin 10 minuutin keskiäänitaso oli 102 dB.” (<https://valtioneuvosto.fi/-/katsaus-infraaanialtistus-ei-selita-tuulivoimaan-liitettya-oireilua>) Loppuraportti kokonaisuudessaan on luettavissa täältä: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162329/VNTEAS_2020_34.pdf.

Riippumatta siitä, mikä oireita tuulivoimaloiden läheisyydessä aiheuttaa, ovat tulokset joka tapauksessa huolestuttavia. Tutkimuksessa kyseessä ovat olleet paljon pienemmät voimalat, mihin nyt maakuntakaavan laadinnassa on varauduttu. Tästä syystä on perusteltua olettaa, että oireilevien määrä alle 2,5 km:n etäisyydellä tulee voimaloiden koon kasvamisen myötä lisääntymään ja vakavaksi oireensa luokittelevien määrä samoin.

Edellä mainituista syistä johtuen on 1,5 km:m suojaetäisyys asutukseen riittämätön ja se tulee arvioida uudestaan. Etäisyyttä asutukseen on tarpeen kasvattaa varovaisuusperiaatteen nojalla vähintään mainittu 1,5 km lisättynä voimalan kokonaiskorkeus x 10, eli 350 metriä korkean voimalan kyseessä ollessa etäisyys tulee olla vähintään 1,5 km + 3,5 km = 5 km.

Seuraavassa esimerkki melumallinnosten luotettavuudesta (teksti on muistutuksen jättäjien toimesta toimitettu osana mielipidettä ympäristövaikutusten arviointiselostukseen Pärjän ja Kivarin hankealueita koskien ELY -keskukselle 7.10.2024):

”Tuulivoimaloiden aiheuttama ääni ei ole vähäpätöinen asia. Pudasjärvellä järjestetyssä Pärjän ja Kivarin tuulivoimahan-
ketta koskevassa yleisötilaisuudessa 26.8.2024 kysimme hanketoimijalta melumallinnoksista eritoten siitä, kuinka luot-
tettavia mallinnoksen tulokset ovat. Tiedoksemme saatettiin, ettei melumallinnoksia ole voitu tehdä olemassa olevilla
voimaloilla, koska sellaisia (kokonaiskorkeus 300 metriä) ei vielä ole. Saimme kuulla, että melumallinnoksessa on ole-
massa olevien paljon pienempien voimaloiden melutasoihin ”lisätty muutamia desibelejä” ja tämän pohjalta on lasken-
nallisesti päädytty siihen, että melutasojen ohjearvot eivät ylity. Tämän vastauksen pohjalta ei voida vakuuttua siitä, että
melumallinnoksen tuloksiin voisi luottaa -ei näiden kyseessä olevien hankkeiden kuin kokoluokaltaan vastaavia voima-
loita sisältävien muiden hankkeidenkaan kohdalta. Ohjeistus tilaisuudessa oli, että käytännössä, mikäli melutasot ylitty-
vät, asiassa tulee olla yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen. Eli hanketoimijalla itsellään ei ole vastuuta
tällaisessa tilanteessa, vaan se vieritetään kunnan harteille. Kyseeseen tulee vahva eturistiriita, koska tuulivoimahank-
keita haalitaan talousvaikeuksien kanssa painiviin kuntiin kiinteistöverojojen toivossa.”

Mikro- ja nanomuovipäästöjen määrät

Kaavaselostuksessa ei ole mainittu tuulivoimaloiden tuottamia mikro- ja nanomuovipäästöjä. Norjalaisessa tutkimuk-
sessa on osoitettu, että tuulivoimaloiden lapojen kuluessa niistä leviää ympäristöön myrkyllisiä mikro- ja nanomuovi-
päästöjä, jotka vuosien saatossa kumuloituessaan ovat merkittävä ympäristöä ja vesistöä pilaava tekijä. Tuulivoimaloiden
mikro- ja nanomuovipäästöjä ovat arvioineet norjalaiset Asbjørn Solberg, Bård-Einar Rimereit ja Jan Erik Weinbach
8.7.2021 julkaistussa tutkimuksessaan* ”Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades”. Laskelmissaan
he ovat päätyneet noin 60 – 70 kg/vuotuiseen mikromuovipäästöön/tuulivoimala.

Mikro- ja nanomuovipäästöt sisältävät lisäksi bisfenoli A:ta (BPA), jonka Euroopan kemikaalivirasto ECHA on todennut
ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitalliseksi hormonitoimintaa häiritseväksi aineeksi. Nämä päästöt leviävät lapojen
eroosion johdosta avoimille pelloille, laitumille, vesilähteille ja lopulta merialueille ja sitä kautta ravintoketjun myötä
myös eläimiin ja ihmisen elimistöön. Mitä suurempi turbiini on, sitä suurempi on lapojen kärkinopeus ja lavoista irtoavan
mikro- ja nanomuovin määrä. Bisfenoli on hormonihäirikkö eli se reagoi elimistössä hormonin tavoin. Se voi matkia eli-
mistössä naishormoni estrogeenia ja sillä voi olla vaikutuksia mm. hedelmällisyyteen, lisääntymiseen, oppimiseen ja im-
muunijärjestelmään.

Euroopan ympäristökeskus (EEA) on julkaissut katsauksen 14.9.2023, jossa on esitetty viimeisimmät tiedot väestön altis-
tumisesta bisfenoli A:lle. Katsauksesta ilmenee, että eurooppalaiset altistuvat huolestuttavan korkeille bisfenoli A:n pi-
toisuuksille. Viime aikoina on selvinnyt, että se on aiemmin luultua myrkyllisempää ja siitä johtuen EFSA:n uusimmassa
arvioinnissa sen turvallista kynnsarvoa muutettiin jopa 20 000 kertaa alhaisemmaksi. Tästä syystä on aivan erityisen
tärkeää, ettei voimala-alueita sijoiteta pohjavesialueiden läheisyyteen tai edes osittainkaan niiden päälle. Linkin takaa
löytyy Euroopan ympäristökeskuksen kemikaali-, ympäristö- ja terveysasiantuntija Magnus Løfstedt:n 5.3.2024 julkaistu
haastattelu.

Tutkimustietoa on jo olemassa, se vain on suurelle osalle ihmisiä ja päättäjiä täysin tuntematon aihe. Asia on merkittävän
tärkeä ja ennen kuin lopullisia päätöksiä voimala-alueista tehdään, olisi syytä tutkia asiaa myös Suomessa.

Mikromuoveja esiintyy laajasti ympäristössä ja niitä on löy-
detty mm. useista elintarvikkeista, juomavedestä sekä sisä-
ja ulkoilmasta. Altistumme niille päivittäin ravinnon, hengi-
tyksen ja mahdollisesti myös ihon kautta, mutta tieto niiden
aiheuttamista terveysvaikutuksista on vielä vähäistä ja epä-
varmaa. Tämänhetkisen arvion mukaan mikromuovien pi-
toisuudet ympäristössä ovat tällä hetkellä niin pieniä, että
niistä ei aiheudu riskiä ihmisen terveydelle.

THL kehittää parhaillaan menetelmää mikromuoveissa
esiintyvien ympäristömyrkyjen määrittämiseksi. Mikro-
muoveja voidaan lisätä tarkoituksellisesti esimerkiksi kos-
meettisiin valmisteisiin, lannoitteisiin, teollisiin pesuainei-
siin, maaleihin tai tekonurmien täyttöainemateriaaleihin.
Mikromuoveja vapautuu tahattomasti autonrenkaiden ku-
lumisessa ja synteettisten tekstiileiden pesemisessä. Mikro-
muoveja syntyy myös muovipussien ja -pullojen tai kalas-
tusverkkojen pilkkoutuessa pienempiin osiin. Mikromuovia
syntyy ennen kaikkea käyttämistämme juomapulloista,
vaatteista, muovipusseista sekä muusta arjen muoviros-
kasta, jos sitä ei kierrätetä asianmukaisesti ja jäte jää luon-
toon.

Muovin lisäksi tuulivoimaloiden tuotannossa pyritään jatku-
vasti tehostamaan raaka-aineiden kierrätystä ympäris-
tösyistä sekä siksi, että joka näkökulmasta tarkasteltuna on
hyödyllisempää, kun materiaalit voidaan käyttää uudelleen.
Jätteen tuottaja maksaa aina sen hävittämisestä eli

- *Tutkimus luettavissa: https://docs.wind-watch.org/Leading-Edge-erosion-and-pollution-from-wind-turbine-blades_5_july_English.pdf?fbclid=IwAR2Fd_SpwaPyUzrTBEDeOJ0avgO4oVXq-KCFr2ylg6R0DqaEgcuugV8Clac - European Environment Agency: <https://www.eea.europa.eu/fi/articles/haastattelu-eea-tarkastelee-ihmisten-altistumista> - THL:n sivuilla Bisfenoli A:sta: <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/ymparistomyrkyt/bisfenoli-a>

Asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen arvon lasku

Voimala-alueet vaikuttavat väistämättä alueen asuinympäristöön, -viihtyvyyteen sekä alueen houkuttelevuuteen ja pitovoimaan. Oma asunto on merkittävä henkilökohtainen investointi ja sen arvo on merkityksellinen niin omistajalle, kuin mahdolliselle ostajalle. Kiinteistön arvon lasku ei ole vähäpätöinen seikka. Niin paljon kuin puhutaankin maanomistajille maksettavista korvauksista, jää voimala-alueiden läheisyydessä asuvien menetykset kiinteistön arvon laskussa täysin huomiotta, sama koskee myös vapaa-ajan asuntoja.

Tuulivoimaloiden vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on tutkittu useissa maissa, myös Suomessa ja Ruotsissa. Suomen Tuulivoimayhdistyksen Finnish Consulting Groupilta (FCG) tilaaman ja joulukuussa 2021 julkaistun selvityksen johtopäätöksenä esitettiin, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ei ole vaikutusta kiinteistöjen arvoon. Tutkimuksessa* analysoitiin yhteensä 1134 kiinteistökauppaa kahdeksalla tuulivoimapaikkakunnalla vuosien 2013 – 2021 aikana.

Huomionarvoista Suomen Tuulivoimayhdistyksen tilaamassa selvityksessä on, että tutkimus käsitti ainoastaan toteutuneita kiinteistökauppoja. Se ei huomioi myynnissä olleita, mutta toteutumattomia kiinteistökauppoja ja tämän tiedon puuttuminen vaikuttaa osaltaan tutkimuksen lopputulokseen. Ruotsissa julkaistun tutkimustuloksen mukaan kiinteistöjä on myyty varsin edullisin hinnoin, arvon lasku on ollut jopa 40 %. Monilla ei ole varaa myydä kiinteistöään pois pilkkahinnalla, mikä todennäköisesti näkyy FCG:n tutkimustuloksissa. Alueiden houkuttelevuudesta tai pitovoiman muutoksista toteutumattomat kaupat antaisivat arvokasta tietoa.

Ruotsin kuninkaallisen teknillisen korkeakoulun kesäkuussa 2021 julkaiseman tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa laskevasti kiinteistöjen arvoon 6 – 8 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Suurinta kiinteistöjen arvon lasku oli alle 2 km etäisyydellä voimaloista ja oli noin 20 – 40 %. Tutkimuksessa analysoitiin 68 941 kiinteistökauppaa 20 km etäisyydellä ja kaikkiaan 97 229 kiinteistökauppaa koko Ruotsin alueella kymmenen aiemman vuoden ajalta. Tutkimustuloksia** voidaan pitää vertailukelpoisina myös Suomessa.

Suomessa tulisi pikaisesti käynnistää puolueettoman tahon toteuttamana selvitys tuulivoima-alueiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon. Samassa yhteydessä on luonnollista selvittää myös, miten voimala-alueet vaikuttavat alueella viihtymiseen -tapahtuuko muuttoliikettä.

*Tutkimusmateriaali (FCG) ja yhteenveto: Tuulivoimaloilla ei ole merkittävää vaikutusta kiinteistöjen hintoihin (tuulivoimalehti.fi) **Tutkimustulokset (Ruotsin kuninkaallinenteknillinen korkeakoulu): <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/12/6892>

Seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet-määritelmä muutettava

Alun perin vaihemaakuntakaavaa laadittaessa maa-alueille sijoittuvia tuulivoimaloiden alueita määriteltäessä seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi tarkasteltiin vähintään 7 km² suuruisia yhtenäisiä maa-alueita ja seudullisesti

tuulivoimaloiden osalta niiden omistaja. Toisin kuin kuluttajatuotteet, tuulivoimaloiden purkujäte tulee yritystoiminnasta valvotusti ja suunnitellusti, mikä helpottaa jatkokesittelyä ja kierrättämistä.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Pohjois-Pohjanmaan liitto on todennut maakuntakaavaa laatiessa, että vaikutusalueiltaan yhtenevien, mutta kokoluokaltaan alle seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden yhtenäisen ohjaamisen tarve on tärkeää. Maakuntakaavan viranomais ehdotusvaiheessa luotiin suunnitteluperiaate, jonka mukaan kaksi lähekkäin sijoittuvaa ei-seudullista tuulivoima-aluetta muodostuavat vaikutuksiltaan seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueen ja kokonaisuuden on sijoittava maakuntakaavan tv-alueelle tai tukeuduttava siihen perustellusti.

merkittävä kokonaisuus käsitti vähintään seitsemän voimalaa. Tämä kokoluokka niin pinta-alallisesti kuin voimaloisen määrän suhteen on oikeasuuntainen, mutta edelleen yläkanttiin mitoitettu, kun ajatellaan voimaloiden koon kasvaneen merkittävästi vuosien saatossa. Tällä hetkellä suunnitellaan ja vireillä on kokonaiskorkeudeltaan yli 300 metrisiä voimaloita, jotka ovat kaksinkertaistuneet vuoden 2012 tasoon nähden ja yli kuusinkertaistuneet vuoden 1991 vuoden tasoon nähden. Kuitenkin seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa (viranomaiskuulemisen jälkeen) lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke.

Seuraavassa esimerkki, kuinka tätä määritelmää jo nyt pyritään kiertämään (teksti on muistutuksen jättäjien toimesta toimitettu osana mielipidettä ympäristövaikutusten arviointiselostukseen Pärjän ja Kivarin hankealueita koskien ELY-keskukselle 7.10.2024, ko. hankealueet eivät sisälly vaihemaakuntakaavan ehdotukseen):

Pudasjärven kaupunginhallitus on kokouksessaan 11.6.2024 §188 (Pärjä-Kivarin tuulivoimaosayleiskaavat / kaavaluonnosten nähtäville asettaminen) päättänyt Yhteistuuli Oy:n (hanketoimija) edustajan, FCG Oy:n (kaavakonsultti) edustajan ja yva-konsultin edustajan esittelyn pohjalta jakaa Yhteistuulen Kivarin ja Pärjän tuulivoimapuiston hankealueet neljäksi kaava-alueeksi: Kivari pohjoinen, Kivari etelä, Pärjä pohjoinen ja Pärjä etelä. (Dynasty tietopalvelu: Pudasjärvi (oncloudos.com)) Kivari pohjoinen osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 11 tuulivoimalaa. Kivari etelä osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 11 tuulivoimalaa. Kokonaisuudessaan alue käsittäisi siis 22 tuulivoimalaa. Pärjä pohjoinen osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 9 tuulivoimalaa. Pärjä etelä osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 7 tuulivoimalaa. Kokonaisuudessaan alue käsittäisi siis 16 voimalaa.

Alun perin kaavoitusaloite Yhteistuulen tuulivoimahankkeiden osayleiskaavojen laadinnasta on ollut Pudasjärven kaupunginhallituksen käsittelyssä 11.08.2020 (§ 233). Tällöin hanke jakaantui kahteen eri alueeseen, Pärjä ja Kivari. Nyt vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan käsittelyn loppuvaiheessa on yhtenäiset alueet jaettu pienempiin osiin, jotta voidaan ohittaa seudullisesti merkittävän tuulivoimala-alueen kriteerit.

Hankealueiden jakamisen syitä tiedusteltiin julkisessa yleisötilaisuudessa 26.8.2024, jossa lisäksi kysyttiin, miksi näitä hankealueita edelleen pyritään edistämään, vaikkei niitä ole merkittynä vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Yksiselitteisesti tarkoituksena on, että mikäli hankealueilla tapahtuu erilaisia hankkeita hidastavia tai estäviä muutoksia, niin voidaan aloittaa pienemmällä hankealueella ja laajentaa aluetta myöhemmin. Seudullisesti merkittävän hankealueen raja on ehdotusvaiheessa olevaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan määritelty 10 voimalaa. Tämä tarkoittaa sitä, että hankealueella Pärjä etelä tai Pärjä pohjoinen aloitettaessa voidaan erilaisin perusteluin myöhemmin vaatia hankealuetta laajennettavan. Tällainen toiminta on yksiselitteisesti kyseenalaista ja tarkoitushakuista kriteeristön ohittamista sekä tehtyjen kattavien selvitystöiden halveksimista. Hankealueiden jakamista ei tule hyväksyä, eikä tällaisen menettelyn mahdollistamista tule sallia.”

On sanomattakin selvää, että mikäli Pudasjärvellä lähdetään, tai on lähdetty jo, tälle linjalle, on siihen mahdollisuus myös muillakin paikkakunnilla. Seudullisesti merkittävän voimala-alueen raja on arvioitava uudelleen tai jopa kokonaan poistettava. Kuten kaavaselostuksessa on tuotu esiin, on Pohjois-Pohjanmaa Suomen merkittävin tuulivoiman tuotantoalue.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut lausunnot Yhteistuulen tuulivoimahankkeen YVA-menettelystä ja Pärjän ja Kivarin kaavaluonnoksista ja ottanut niissä kantaa tuulivoimaluon-alueiden pilkkomiseen ja yhteisvaikutusten muodostumiseen. Pärjän ja Kivarin tv-1 alueet on poistettu vaihemaakuntakaavaprosessin aikana kaavakartalta.

Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsi kesäkuun 2024 tilanteen mukaan noin 37 % Suomen toteutetusta kumulatiivisesta tuulivoimatuotannosta, kun suurimmassa osassa muita maakuntia jäätii vain muutama prosentteihin. Kesäkuun lopussa Pohjois-Pohjanmaan luvut tuulivoiman osalta olivat:

- 63 toiminnassa olevaa tuulivoima-alueita, joissa 609 voimalaa (kapasiteetti n. 2678 MW)
- rakennusluvittuja tuulivoima-alueita 25, joissa 568 voimalaa (kapasiteetti n. 2930 MW)
- vireillä olevia tuulivoimahankkeita 73 kpl, joissa 1025 voimalaa (kapasiteetti yli 6000 MW) ja
- 7 tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteet on hyväksytty kunnissa.

Lisäksi maakunnassa on useita kymmeniä esisuunnitteluvaiheessa olevia hankkeita. Koko Suomen näkökulmasta ja uusiutuvan energian tuotannon näkökulmasta Pohjois-Pohjanmaa maakuntana on oman osansa tuulivoimatuotannon mahdollistajana tehnyt, etenkin, kun käyttäjät ovat pääosin etelässä ja voimala-alueiden lisäksi vaikutuksia maakunnan asukkaille ja ympäristölle tulee myös sähkönsiirtolinjoista, joita onkin merkittävä määrä kaavaehdotukseen kirjattuna.

Perusteluja seudullisesti merkittävän tuulivoimala-alueen määritelmän muuttamiselle

Ensimmäinen vaihemaakuntakaava käsitteli energiantuotantoa ja -siirtoa, kuten manneralueen tuulivoima-alueita ja se hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2013. Kolmannessa vaihemaakuntakaavassa vuodelta 2018 todetaan: ”Vaihemaakuntakaavassa tarkistetaan tuulivoimarakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä. Yleiset suunnittelumääräykset ohjaavat tuulivoimarakentamista erityisesti maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolella. Tarkistettujen yleisten suunnittelumääräysten mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoima-alueita, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Seudullisella tuulivoima-alueella tarkoitetaan vähintään 10 tuulivoimalaa käsittäviä kokonaisuuksia.” Samoin todetaan, että ” Vuosina 2010 – 2016 rakennetut voimalat ovat teholtaan tyypillisesti 3 MW voimaloita, napakorkeus on keskimäärin 140 m ja kokonaiskorkeus 200 m.” (https://vayliensuunnittelu.fi/tiedostot/suunnitelma/1.2.246.578.5.1.2365351975.328150989/nahtavilla-olo/A09_07_Kgs_RaS_PP_3_vaihemaakuntakaava_kaavaselostus.pdf)

Nykyisellään suunnitteilla/vireillä olevien hankkeiden voimaloiden koko on ilmoitettu kokonaiskorkeudeltaan 300 – 320 metrisiksi ja 6 – 8 MW:n tehoisiksi. Nyt lausuttavana olevassa kaavaselostuksessa todetaan, että ”Vuosina 2022–2024 on maatuulivoimahankkeiden suunnittelussa (kaavoitusmenettelyissä ja ympäristövaikutusten arvioinneissa) käytetty enakoivasti tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutena 300 – 350 metriä. Maakuntakaavaratkaisu on mitoitettu kokonaiskorkeudeltaan 300 – 350 metriä korkeiden voimaloiden mukaan.”

Voimaloiden yli kaksinkertaistuesssa niin korkeuden, kuin tehonkin suhteen, niiden vaikutukset ympäristöön vähintäänkin kaksinkertaistuvat, haittojen voidaan perustellusti todeta moninkertaistuvan. Näin ollen seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen rajaukseksi on tarpeen määritellä puolet aikaisemmasta, eli seudullisesti merkittäväksi tuulivoimahankkeen kriteeriksi tulee asettaa vähintään viisi voimalaa käsittävä hanke. Toisekseen, maakuntakaavaehdotuksen taustalla ovat varsin kattavat ja perusteelliset selvitystyöt, jotka ovat tuoneet jo ilmi tuulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet maakunnan alueella. Perustellusti voidaan todeta myös, että erillistä kriteeriä seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueelle ei enää ole tarpeen määritellä, sillä alueet on kattavasti selvitetty ja vaihemaakuntakaavaan merkitty.

Mikäli vaihemaakuntakaavan määritelmä seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueelle säilyy vähintään kymmenen voimaa käsittävänä kokonaisuutena, on varmaa, että talousvaikeuksissa olevat kunnat kaavoittavat yhdeksän voimalan hankekokonaisuuksia holtittomasti kiinteistöveroerojen persolla. Suomesta ei löydy viranomaistahoa, joka valvoisi tuulivoimahankkeiden toteuttamista tai vastaisi yhteisvaikutusten arvioinnista, joka eittämättä tulee vastaan, kun voimala-alueita nousee kuin sieniä sateella. On todennäköistä, että heikko sääntely sekä yhteisvaikutuksia säätelevän lainsäädännön puuttuminen yhdistettynä kuntien vahvoin taloudellisiin intresseihin johtaa ympäristöseikkojen jäämiseen sivurooliin päätöksissä ja haittojen kumuloitumiseen.

Mikäli kunnille annetaan mahdollisuus kaavoittaa massiivisia teollisuusalueita selostuksessa ehdotetulla tavalla, jää seuraava selostuksen teksti pelkäksi hyvää tahtovaksi kuolleeksi kirjaukseksi: ”Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, linnustoon, tuulivoimalle herkille lajeille, Natura 2000 -verkostoon ja ekologisten yhteyksien säilymiseen, arvokkaiden maisema-alueiden ja merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvoihin tai muuhun ympäristöön.”

Huomionarvoista on, että myös poikkeuksellisia kriteereitä on toisaallakin käytetty, ote kaavaselostuksesta (9.9.2024): ”Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa on maakuntakaava-alueita koskeva yleismääräys, jossa todetaan, että maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaavaa edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään kolmen (3) teollisen kokoluokan voimaa, mikäli niiden muodostama tuulivoimaloiden alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle 5 kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.”

Haluamme tuoda lisäksi tiedoksi, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kuulemisvaiheessa (1.2.-10.3.2023) Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus piti perusteltuna, että luonnoksessa on huomioitu tuulivoimayksiköiden tehollinen ja mitoituskellinen kehittyminen pudottamalla seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen koko 7 laitokseen, mikä vastaa nykYTEKNIIKAN mukaisten voimaloiden YVA:n mukaista min. 45 MW tehoa. Lausunto on luettavissa maakuntakaavaluonnoksen kuulemisvaiheen palautekoosteesta osoitteessa: https://epliitto.fi/tiedostot/Luonnosvaiheen_lausunnot_ja_mielipiteet_Etela-Pohjanmaan_maakuntakaava_2050.pdf Lausunto puoltaa vahvasti vielä viranomaiskuulemisessa ollutta määritelmää seudullisesti merkittävästä voimalahankkeesta (vähintään 7 km² suuruisia yhtenäisiä maa-alueita / vähintään 7 voimaa käsittävä hanke).

Muistutus tiivistettynä

- 1,5 km:n suojaetäisyys asutukseen on riittämätön ja se tulee arvioida uudestaan. Etäisyyttä asutukseen on tarpeen kasvattaa varovaisuusperiaatteen nojalla vähintään mainittu 1,5 km lisättynä voimalan kokonaiskorkeus x 10, eli 350 metriä korkean voimalan kyseessä ollessa etäisyys tulee olla vähintään 1,5 km + 3,5 km = 5 km.
- melumittausten ja -ohjeistuksen saattaminen ajan tasalle
- nano- ja mikromuovipäästöselvityksen laatiminen
- selvitys tuulivoima-alueiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon

<p>- erillinen määritelmä seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueelle ei ole enää tarpeellinen, mahdolliset tuotantoalueet on kokonaisuudessaan vaihemaakuntakaavaan merkitty. Vaihtoehtoisesti seudullisesti merkittäväksi tuulivoimahankkeen kriteeriksi tulee asettaa vähintään viisi voimalaa käsittävä hanke.</p> <p>LIITE: allekirjoitussivu, puheenjohtaja ja sihteeri (<i>liite poistettu</i>)</p>	
<p>Yli-lin kuntalaisyhdistys / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>YLI-IIN KUNTALAISSYHDISTYKSEN MUISTUTUS ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVAN EHDOTUKSEEN 24.10.2024</p> <p>Viite: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaihe ja sen asiakirjat (materiaalin päiväys 9.9.2024)</p> <p>1 Lähtökohta Tässä <u>Yli-lin kuntalaisyhdistyksen ja alueen kiinteistöjen omistajien muistutuksessa</u> käsitellään vireillä olevaa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotusta, josta on pyydetty muistutus viimeistään lähetettäväksi 24.10.2024 klo 16.00 saakka.</p> <p>Yli-lin alueelle Oulun kaupunginosaan ja lin enklaavin alueelle on suunniteltu ja osittain rakenteilla viisi (#5) teollista tuulivoima-alueita (puistoa): Iso Rytisuo (tv-1 389), li/Pahkakoski (tv-1 390), Kynkäänlatvasuo (tv-1 512), Kotaselkä (tv-1 513) ja Koutuanjärvi (tv-1 514). Pahkakosken tuulivoima-alueita on tässä maakuntakaavaehdotuksessa (pvm. 17.9.2024) supistettu ja päivitetty.</p> <p>Lisäksi Yli-lin taajama-alueelle muodostuu merkittävä yhteisvaikutus aina yli 30 – 40 km:iin saakka Yli-lin alueen omista sekä lin ja Pudasjärven kunnan alueelle suunnitelluista tuulivoima-alueista ja Oulun kaupungin omista kaavoittamista tuulivoima-alueista.</p> <p>Tässä muistutuksessa esitetään kuntalaisyhdistyksen ja kiinteistöjen omistajien määrittämät tuulivoiman rakentamisen ehdot ja vaatimukset sekä niiden perusteet (Oulussa 30.4.2024). Esitetyt vaatimukset antavat perusteet käsitellä maakuntakaavaehdotusta ja siihen liittyviä keskeisiä tuulivoiman haittavaikutusten arviointeja ja niiden käsittelyä kaavoitusprosessissa.</p> <p>Tuulivoima-alueet käsitellään erikseen kohta kohdalta, jossa korostetaan kyseisen tuulivoima-alueen vaikutuksia ja erityispiirteitä. Vaikutukset ja erityispiirteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavaa päivitettäessä. Samoin tulee ottaa huomioon kaikki tässä muistutuksessa käsitellyt vaikutukset tuulienergian kaavoittamisessa Yli-lin alueella. Lopuksi johdopäätöksissä korostetaan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten ja kohteen erityispiirteiden huomioon ottamista. Ks. kohta 4. Muistutuksen viimeisen kohdan sisällöllä halutaan osoittaa, kuinka hankalaa on kansalaisen tai yhteisön seurata</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>

kaavoitusprosessia ja kuvataan esimerkein tapahtunutta.

2 Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset alueen tuulivoimarakentamiselle

Kuntalaisyhdistyksen vaatimusten viitteet ovat seuraavat:

Viite 1: Petteri Orpon hallitusohjelman Vahva ja välittävä Suomi kirjaus (20.6.2023)

Viite 2: Tuulivoimarakentamisen suunnittelu, Ympäristöhallinnon ohje 5/2016, päivitys 2016. [OH_5_2016.pdf](#)
(3.324Mt)

Viite 3: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Ympäristöministeriön julkaisu 1/2016. [SY_1_2016.pdf](#)
([valtioneuvosto.fi](#))

Viite 4: Suomen perustuslaki (11.6.1999/731). [Suomen perustuslaki 731/1999 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Yli-lin kuntalaisyhdistys on esittänyt omat vaatimukset ja rakentamisen rajaukset Yli-lin alueen tuulivoimarakentamiselle (ak: Oulussa 30.4.2024). Vaatimukset on toimitettu Oulun kaupungille ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnalle. Vaatimukset ovat vielä lisäksi mainittuna ja selitettynä tässä asiakirjassa kohdassa 2.1. ja vaatimusten perusteet kohdassa 2.2..

Kuntalaisyhdistyksen vaatimusten perusteina ovat olleet valtioneuvoston Orpon hallitusohjelma ja ympäristöministeriön antamat ohjeet tuulivoimarakentamiselle. Näissä ohjeissa ja hallitusohjelmassa korostetaan painokkaasti, että tuulivoiman rakentaminen ei saa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia luonnolle ja ihmisten asumiselle, taloudelle, elinoloihin ja elinympäristölle. Kaikki lähtee taloudellisesta ja ympäristölle kestävästä ja terveellisestä tuulienergian hyödyntämisestä. Erityisesti tunnustetaan tuulivoiman aiheuttamat ongelmat ja samalla korostetaan sen kestävää suunnittelua ja rakentamista.

2.1 Kuntalaisyhdistyksen vaatimukset

Yli-lin Kuntalaisyhdistys vaatii tuulivoimaloista vapaaksi erityisesti Yli-lin keskustaajama-alueen ja läntisen Iijokivarren kaikkiin ilmansuuntiin kymmenen (10) kilometrin matkalta.

Siuruanjoen varsi tulee jättää tuulivoimaloista vapaaksi Yli-li/Oulun alueelta viiden (5) kilometrin matkalta molemmin puolin jokivartta.

Kaikilta tuulivoimatoimijoilta, jotka rakentavat tuulivoimaloita Yli-lin alueelle vaaditaan vuosittain 50 000 euroa kylärahaa kylien elinvoiman ylläpitämiseen ja tervehdyttämiseen. Rahoitus tulee liittää indeksikorotusjärjestelmään.

Oulun kaupungin tulee osoittaa kaikki Yli-lin alueelle sijoitetuista tuulivoimaloista saadut kiinteistöverotulot Yli-lin elinvoiman ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Yli-lin alueelle suunniteltujen ja rakenteilla olevien tuulivoima-alueiden (puistojen) yhteisvaikutuksen hallitsevuus ja haittavaikutus Yli-lin keskustaajamaan ja avoimeen kulttuurimaisemakokonaisuuteen ja arvoalueiden suhteen tulee

minimoida ja jättää selkeitä vapaita alueita maisemaan. Tämän vaatimuksen täyttämistä edesauttaa se, että vaatimukset #1 ja #2 toteutetaan. (Ks. viite 3.)

Yli-lin poronhoitotiloille on turvattava porotalouden alueidenkäytölliset edellytykset. Luonnollista poronhoitoa ja kannattavuutta tulee häiritä mahdollisimman vähän. Erityisesti keväällä laidunalueiden rauhallisuus on tärkeää vasonnan onnistumiseksi. Porotalouden menetyksien korvaukset tulee neuvotella erikseen tuulivoimayhtiöiden ja paliskuntien kesken. (Ks. viite 2, sivu 63, 101 ja 102.)

Vaatimusten tärkeimmät painoarvot ovat taajamien ja jokivarsien tuulivoimaloista vapaat alueet ja porotalouden huomioon ottaminen. Toisena tulevat Yli-lin elinvoiman ylläpitämiset ja alueiden kehittämiset.

2.2 Perusteet vaatimuksille

Petteri Orpon hallitusohjelman Vahva ja välittävä Suomi kirjaus (20.6.2023): *”... yhteensovitetaan tuulivoiman sosiaalisen hyväksyttävyyden ja investointien toteutumiseksi suotuisa toimintaympäristö.”* vaatii huomioon ottamaan tuulivoiman rakentamisessa vahvan sosiaalisen hyväksyttävyyden, jotta investoinneille saadaan luotua suotuisa toimintaympäristö. Sosiaalisessa hyväksynnässä on mielestämme kysymys paikallisten ja alueelle muuttavien ihmisten kyvystä jatkaa ja rakentaa elämää tuulivoimarakentamisen jälkeenkin ilman merkittäviä haittavaikutuksia. (Ks. viite 1, sivu 138-139.) Ympäristöministeriö toteaa omassa rakentamisen oppaassa (5/2016), että *”tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutukset muun muassa luonnolle ja ihmisten elinympäristölle riippuvat pitkälti voimaloiden sijainnista ja alueen ympäristöarvoista. Tuulivoimarakentaminen edellyttää, että se sovitetaan ympäriväen maankäyttöön ja sen haitalliset vaikutukset otetaan riittävästi huomioon”*. (Ks. viite 2.)

Hallitusohjelman lisäksi Ympäristöministeriö ohjaa vahvasti tuulivoiman suunnittelua ja rakentamista. Tuulivoiman rakentamisen suunnittelu -opas (5/2016) kertoo jo tiivistelmässään, että tuulivoimarakentamiselle tulee löytää parhaiten soveltuvat alueet, jotta ehkäistään tuulivoimaloista luonnolle ja ihmisten elinympäristölle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. (Ks. viite 2, Tiivistelmä.)

Suunnitteluopas vaatii korostuvaa kaavatarkastelua erityisesti silloin, kun tuulivoimapotentiaali on merkittävää alueella ja yhteensovittamistarve muuhun alueen käyttöön on suuri kuten taajamat ja niiden lähialueet. Alueiden luonto- ja kulttuuriarvot lisäävät kaavatarkastelun syvyyttä ja laajemman alueen huomioonottamista. (Ks. viite 2, sivu 27.)

Hankkeiden ominaisuudet, sijainnit ja vaikuttavuudet ympäristöön (ihmiset, luonto, kulttuuri) ja niiden haitalliset yhteisvaikutukset tulee olla keskeisiä päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. (Ks. sivu 44.)

Ympäristöministeriö vaatii ottamaan huomioon alueen asutuksen, ympäristön ominaisuudet ja voimaloiden yhteisvaikutukset niin, että tuulivoimalat voidaan sijoittaa lähtökohtaisesti kauas asutuksesta tai muista häiriintyvistä kohteista. (Ks. viite 2, sivu 16 ja 17.)

Erityisesti on tuulivoimarakentamisessa kiinnitettävä huomiota taajamien läheisissä alueissa meluun, turvallisuuteen, maisemaan, yhteisvaikutukseen ja kaupunkikuvaan sekä virkistyskäyttöön liittyviin kysymyksiin. (Ks. viite 2, sivu 33 ja 34.)

Vain riittävällä etäisyydellä tuulivoimaloihin voidaan saada aikaan kattavaa suojaa asutukselle sekä muille herkille kohteille, jotka altistuvat voimaloiden vaikutuspiiriin (maisemamuutokset ja vaikuttavuus, melu, välke). (Ks. viite 2, sivu 77, 82 ja 103.) (Ks. viite 3.)

Keskeistä on kaavoituksessa ottaa huomioon suunniteltavan tuulivoima-alueen ja lähistölle sijoitettavien muiden tuulivoima-alueiden haitalliset yhteisvaikutukset suhteessa taajamiin sekä niiden lähialueisiin. (Ks. viite 2, sivu 104.) (Ks. viite 3, sivu 42 ja 43.)

Tuulivoimarakentamisen ohjeiden päivitys on menossa ympäristöministeriössä 2024: Taustalla mm. hallitusohjelman kirjaus maisema-arvioinnin vahvistamisesta ja tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset sekä yksittäisten tuulivoimaloiden määrän ja koon kasvun huomioon ottaminen (ks. YM:n johdon ja ELY/AVI y-johdajien kokousesitys 14.2.2024) ja (ks. viite 3.).

3 Maakuntakaavaehdotuksen keskeisten vaikutusten arviointi

3.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Yli-lin Kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1 ja #2, tuulivoimaloista vapaat li- ja Siuruanjoen jokivarret kymmenen (Iijoki 10km) ja viiden (Siuruanjoki 5km) kilometrin matkalta, edesauttavat ihmisten/asukkaiden elinolojen ja elinympäristön pitämistä Yli-lin alueella asuttuna ja asumis- ja yrittämiskelpoisena nykyisiä ja tulevia sukupolvia varten. Käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa tätä ei ole otettu riittävästi huomioon.

Tuulivoimatuotannolla on suoraan ja välillistä merkitystä kiistattomasti ihmisiin, ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen sekä luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Yli-lin alueelle on suunniteltu merkittävän paljon tuulivoima-alueita niin määrältään kuin laajuudeltaankin. Tästä syystä on erityisen tärkeää ottaa huomioon alueiden asukkaat ja heidän mielipiteensä.

Asukkaat kokevat eriarvoisuutta, kun heidän mielipiteensä sivuutetaan. Tämä ei ole myöskään poliittisesti hyväksyttävää, sillä Petteri Orpon hallitus kehottaa painokkaasti ottamaan huomioon asukkaiden mielipiteet ja ”yhteensovittaa tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyyys ja investointien toteutumiselle suotuisa toimintaympäristö.”

Miten nyt suunnitellulla tuulivoima-alueilla aiotaan parantaa ihmisten terveyttä, elinoloja ja viihtyvyyttä; miten maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen; miten yhdyskuntarakentamiseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön; miten luonnonvarojen hyödyntämiseen? (Ks. työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: Uudistuvat ja hyvinvoivat alueet/Valtioneuvoston kehittämisspätös 2024 - 2027.)

Meidän mielestämme Yli-lin alueelle suunnitellut tuulivoima-alueet eivät paranna ihmisten terveyttä, elinoloja ja viihtyvyyttä. Sen vuoksi kuntalaisyhdistys on esittänyt alueellaan rajoituksia tuulivoimaenergian rakentamiseen ja pyytää, että nämä vaatimukset otetaan myös huomioon maakuntakaavaehdotuksessa.

Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisesti merkittävälle tuulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet maakunnallisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella.

Tuulivoimaloiden terveysvaikutuksia arvioidaan tarkemmin tuulivoimahankkeen tuulivoimalakohtaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA-menettely).

Maakuntakaavassa osoitetaan tuulivoima-alueiden yleispiiriteinen sijainti, ei voimaloiden lukumäärää eikä yksittäisten voimaloiden sijaintia, minkä vuoksi tarkan etäisyyden määrittäminen ei ole mahdollista eikä tarpeen. Maakuntakaavoituksessa on kuitenkin voitava varmistua siitä, että kaavassa osoitettava tuulivoima-alue voi toteutua yksityiskohdallisen suunnittelun kautta.

Maankäyttö ja rakennuslaki pykälä (5 §) kehottaa käytön suunnittelussa vuorovaikutukseen ja riittävään vaikutusten arviointiin alueiden käytönsuunnittelun tavoitteissa. Lain yleisen tavoitteen mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT päätös 2017) ”*luovat osaltaan edellytyksiä hyvälle elinympäristölle sekä edistävät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Kestävän kehityksen edistämisen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet kuten yllä vaadittiin. Tämä tarkoittaa myös, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon alueidenkäyttöä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa.*” Mielestämme tämä ei nyt toteudu Yli-lin alueille suunniteltujen tuulivoima-alueiden suunnittelussa. Mihin unohtuivat maakuntakaavassa hyvän elämisen mahdollisuudet ja eri instanssien antamat kriteerit tuulivoima-alueiden suunnittelussa?

Ks. [VATpäätös14.12.2017_FI.pdf \(ymparisto.fi\)](#).

Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden (tv-x) rajaukset eivät toteudu kaavan hankkeistamisien yhteydessä. Tuulivoima-alueiden hankkeet ovat toistuvasti alueiltaan isommat kuin käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa. Miksi näin ja millä perusteella tämä voidaan sallia? Eihän kansalainen ja yhteisö voi luottaa jaettuun tietoon, joka on tässä mielessä muuttunutta ja tarkoittaa sitä, että alueille tehdyt arvioinnit eivät näinollen enää päde. Jos alueita laajennetaan ja muutetaan, ne täytyy silloin uudelleen käsitellä ja hallinnoida kyseisissä prosesseissa ja niiden kokonaisvaltaiset ja tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset ympäristöön, ihmisiin ja talouteen tulee päivittää tilannetta vastaaviksi uudelleen käsittelyä varten.

Yli-lin alueella olevien tuulivoimahankkeiden yhteistarkastelua ei ole tehty, vaikka käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa sanotaan selkeästi, että ”*laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin ja linnustoon, kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoihin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.*”

Yli-lin alue on saarrettu teollisilla tuulivoima-alueilla 360 astetta. Mielestämme jo nyt maakuntakaava-vaiheessa tulisi tämä yhteisvaikutusten tarkastelu ja arviointi tehdä huolella ja ottaa huomioon myös naapurikuntiin lihin ja Pudasjärvelle suunnitellut tuulivoimahankkeet ja Oulun omat kaavoittamat tuulivoimahankkeet. Ympäristöministeriön päiviteytissä (2024) maisemavaikutusten arviointiohjeessa käsketään teollisten mittakaavan hankkeiden yhteisvaikutusten huomiointi tehtäväksi enintään 35-40 km saakka.

Kun sallitaan tuulivoima-alueiden koon muutokset hankevaiheessa edellä kuvatulla tavalla, käyttävät hanketoimijat tätä hyväksi ja esittävät tuulivoimaloiden määrän puolelta pienemmäksi ensimmäisissä vaihtoehtoissaan ja kuitenkin pitävät suunnitellun alueen vaatiman tilan ensimmäisen vaihtoehdon kanssa samankokoisena, vaikka alueelle voidaan sijoittaa kaksinkertainen määrä tuulivoimaloita. Tilanne ja vaikuttavuus ympäristöön ovat täysin näissä vaihtoehtoissa erilaiset. Tällaista toimintaa ei pidä sallia sillä tällä harhautetaan vaikutusalueella olevien ihmisten ja yhteisöjen kuulemista ja vaikuttamista omaan elämisen ympäristönsä. Esimerkiksi Pahkakosken tuulivoima-alueen sähkönjakelulinjan paikalla on vaikutettu Kotaselän alueen kokoon, paikkaan ja suunnitteluun, näin meille on kerrottu, vaikka Kotaselän hanke on ollut vasta alkutekijöissään ja kansalaiset eivät ole tästä olleet tietoisia, eikä tätä kyseistä

maakuntakaavaehdotusta ole edes hyväksytty. Miten tällainen toiminta on voinut olla mahdollista? Onko maakuntahallinto hyväksynyt etukäteen tuulivoima-alueiden paikat ja jos näin on, missä yhteydessä tämä on tehty?

Maakuntakaavoituksessa ei välitetä ollenkaan yli-iiläisten ja tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusalueella olevien asukkaiden ja maanomistajien elinoloista eikä asuntojen ja kesäasuntojen viihtyvyydestä ja virkistyskäytöstä. Yhteisvaikutusten kaavaehdotusta arvioidaan kohdassa 3.4 ”Yli-lin kylänsaarto”.

3.2 Melu -vaikutukset

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnitteluohjeessa kerrotaan suoraan parhaasta melun torjunnasta, kun siinä todetaan seuraavaa: *”Tuulivoimaloiden osalta kaikkein keskeisin meluntorjuntakeino on kuitenkin riittävä etäisyys tuulivoimalan ja asutuksen sekä muiden melulle herkkien kohteiden välillä.”*

Miksi näin ei ole toimittu kohteena olevassa maakuntakaavaehdotuksessa? Kuntalaisyhdistyksen vaatimuksissa tämä on otettu huomioon, kun on haluttu vaatia riittävät etäisyydet keskustaaajamasta ja kyläkeskittymistä suunnittelussa oleviin tuulivoima-alueisiin. Lisäksi tulee ehdottomasti tarkastella jo maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoima-alueiden aiheuttaman melun yhteisvaikutusta. Maakuntakaavassa oleva 1,5 km (suoja)etäisyys asutukseen ei ole meluvaikutusten näkökulmasta riittävä, vaan yhteisvaikutusten lisäksi tulee melun arvioinnissa ottaa huomioon melun/äänen suunta ja tuulen nopeus/suunta sekä maaston ja asutuksen laatu. Ilmasto-opiaan (Ilmasto-opas.fi) mukaan Suomen yleisimmät ilmavirtaukset käyvät lounaan suunnasta. Ks. [Nykyinen ilmasto - 30 vuoden keskiarvot | Ilmasto-opas.](#)

Melu ei ole vain ohjearvoa (40 dB yöaika), vaan paljon laajempi asumisviihtyvyyteen ja kokonaisvaltaiseen elinympäristöön liittyvä kysymys.

Maakuntakaavassa on jo nyt otettava huomioon nykyisin ja tulevaisuudessa saatavilla olevat ja kooltaan erittäin suuret tuulivoimalat (korkeus 350 m) kuin myös tuulivoima-alueiden voimaloiden määrät sekä niiden yhteisvaikutukset, koska nämä suureet vaikuttavat tietenkin merkittävästi melun suuntaan, laatuun ja voimakkuuteen.

3.3 Välke -vaikutukset

Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1, #2 ja #5 lieventävät ratkaisevasti tuulivoimaloiden aiheuttamia välkevaikutuksia mikäli ne otetaan maakuntakaavassa huomioon.

Tuulivoimaloiden aiheuttamat auringon valon ja varjon vilkkumiset ovat selkeä haitta ja rasite ihmisten ja eläinten elinympäristössä. Sen vuoksi paras tapa torjua välkettä on sijoittaa tuulivoimalat riittäväälle etäisyydelle asuinympäristöstä, kuten kuntalaisyhdistys on vaatimuksissaan todennut.

Mihin perustuu maakuntakaavaehdotuksessa oleva 1,5 km etäisyys ja toteamus, että tunnistettu välkehaitta ei häiritse ihmisten ja eläinten elinympäristöä? Miten tämä on tutkittu ja mitkä olivat tulokset näillä kaikista korkeimmilla (350 m) tuulivoimaloilla?

Kaikenlaiset operatiiviset käytönaikaiset ratkaisut ovat riittämättömiä eivätkä ole uskottavia ja kestäviä ratkaisuja välkehaittojen kokonaisvaltaiseen ja tuulivoimaloiden aiheuttamien haittojen ja riskien minimointiin. Rakennetaanko todella tuulivoimaloita vain sitä varten, että niitä jouduttaisiin pysäyttelemään tunnistettujen syiden vuoksi?

Maakuntakaavasta ei selviä välkkeen yhteydessä annettu 1,5 km etäisyysperuste tuulivoima-alueiden ja asutuksen ja taajamien välillä. Samoin nykyiset ja tulevaisuudessa saatavilla olevien erittäin korkeitten (350 m) tuulivoimaloiden välkehaittojen huomioonottaminen on puutteellista.

3.4 Yli-lin ”kylänsaarto”

Maakuntakaavaehdotuksessa väitetään kiinnitettävän huomiota tuulivoimaloiden ja niiden alueiden sijoittumiseen asutuksen ja kylien läheisyydessä sekä väitetään, että *”tuulivoimaloiden alueiden rajauksilla on pyritty vähentämään yhteisvaikutuksia asutukseen ja kylien saartoa tuulivoimalla”*.

Tämä ei pidä ollenkaan paikkaansa, vaan Yli-lin alueellekin on suunniteltu kaavassa reilusti yli 100 kpl tuulivoimaloita ja vieläpä jokaiseen ilmansuuntaan oma tuulivoima-alueensa. Mitä tämä muuta on kuin ”kylänsaartoa”?

Miten on mahdollista, että annetaan suurpääoman määrätä tuulivoimaloiden paikat ja tuoda ne ihmisten elämisen esteiksi ja vaivoiksi? Maakuntakaavaehdotuksessa tämä vielä tunnustetaan ja tunnustetaan, kun todetaan, että pohjoisempana Oulussa sijaitsee tuulivoimala-alueita runsaasti ja niillä on haittaava vaikutus ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (viitataan Yli-lin ja Ii/Pahkakosken alueiden tuulivoima-alueisiin ks. asiakirjan kohta 1). Eikö tämä toteamus ole painavaa ja eikö tämä riitä siihen, että suunnitellut tuulivoima-alueet harkitaan hyvinkin tarkkaan ja sijoitetaan ne mahdollisimman kauas ihmisten elinympäristöistä?

Maakuntakaavaehdotuksen tulee suhtautua ”kylänsaartoon” ehdottoman kriittisesti ja rajata vahvasti tuulivoima-alueiden sijaintien etäisyydet ja suunnat taajamiin Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimusten mukaisesti lijoen (10 km) ja Siuruanjoen (5 km) varsilta sekä poistaa mahdollisimman tehokkaasti tuulivoima-alueiden aiheuttamat yhteiset haittavaikutukset keskustaajamaan ja tunnistettuun kulttuurimaisema- ja arvoaluekokonaisuuteen nähden ks. Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimus #5: *”Yli-lin alueelle suunniteltujen ja rakenteilla olevien tuulivoima-alueiden (puistojen) yhteisvaikutuksen hallitsevuus ja haittavaikutus Yli-lin keskustaajamaan ja avoimeen kulttuurimaisemakokonaisuuteen ja arvoalueiden suhteen tulee minimoida ja jättää selkeitä vapaita alueita maisemaan. Tämän vaatimuksen täyttämistä edesauttaa se, että vaatimukset #1 ja #2 toteutetaan.”*

Ympäristöministeriön julkaisu: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (pvm. 2024) sanoo, että *”tuulivoima-alueiden sijoittamisen vuoksi suunnittelussa tulee käsitellä tuulivoimarakentamisen haitallisten maisemavaikutusten ehkäisemistä tai lieventämistä.”*

Lisäksi ministeriön Maisemavaikutusten arviointiohjeessa ohjeistetaan tuulivoimarakentamisen sijoittamisen suunnittelua maakunnallisella tasolla ja todetaan, että vaikutusten arvioinnilla on merkittävä painoarvo tuulivoima-alueiden laajoista vaikutusalueista johtuen. Edelleen ohje korostaa kokonaisnäkemystä tuulivoimarakentamisesta: *”Valtakunnallisten maisema-arvojen turvaaminen edellyttää kokonaisnäkemystä niistä maiseman vyöhykkeistä, joille*

tuulivoimarakentamista voi tai ei voi sijoittaa.”

Yli-lin alueelle suunnitellut tuulivoimakokonaisuudet ja naapurikuntien merkittävät tuulivoima-alueet, Yli-listä katsottuna, eivät sisällä vapaita maisema-alueita. Tämän johdosta Yli-lin on saarrettu jokaisesta ilmansuunnasta. Miten tämä saarto aiotaan purkaa ja miten haitalliset maisemavaikutukset lieventää? Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset ovat minimi maisemavaikutusten lieventämiselle. Parasta on, jos Kotaselkää ei toteuteta ja Iso Rytisuo siirretään pohjoisemmaksi vaatimusten mukaisesti.

Miten on mahdollista, että Oulujärven ranta-alueella tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km:n etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta? Miksi vastaavalla tavalla ei ole Yli-lin Iso Rytisuon kohdalla rajoitettu tuulivoimaloiden sijoittamista ranta-alueilla? Siuruanjoki on koskematonta ja maisemallisesti herkkää neitseellistä jokivartta. Kuntalaisyhdistyksen mielestä Halajärven ranta-alueet ja Siuruanjoen rannat (kuntalaisyhdistyksen vaatimus #2) pitää suojata vastaavilla perusteilla kuin Oulujärven kaavassakin on tehty.

3.5 Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Päivitetyn ympäristöministeriön julkaisun Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (päivitys 2024) mukaan ”*maiseman osatekijöiden tunnistaminen ja maisemaan liittyvien vuorovaikutussuhteiden ymmärtäminen sekä maiseman tilallisten ja esteettisten ominaisuuksien hahmottaminen on pohja tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arvioinnille ja haitallisten vaikutusten lieventämiselle.*” Ks. Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa: Päivitys 2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-176-4> .

Tuulivoimarakentaminen rikkoo identiteetiltään perinteistä lijoen ja Siuruanjoen tuhansien vuosien aikana muokkautunutta luonnon, kulttuurin ja ihmisen vuorovaikutusta pysyvästi. Tämä ei ole vähäpätöinen ja pieni maisemavaurioasia, vaan tuulivoima-alueiden haittavaikutus on kokonaisvaltaista ja vaikutusalueen ihmisille elämän ja olemassa olon mitainen asia. Vääriin paikkoihin sijoitetut tuulivoima-alueet tuhoavat korvaamatonta luontoa ja kulttuurimaisemaa.

Yli-lin alueelle rakennetaan jokaiseen pääilmansuuntaan tuulivoima-alueita ja näin tuhotaan maisemallista herkkyyttä, yhteisöllisesti koettuja arvoja ja luodaan asukkaille maisemallinen rauhattomuus ja pilataan vuosituhansia muokkautunut (kulttuuri)maisematyyppi kuten Kierikin kansainvälinen kivikauden arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus, jonka alue on suojeltu Suomen muinaismuistolaililla. Samoin Karjalankylän ja Hökkärannan kulttuurimaisemat ovat todettu kulttuurisesti arvokkaiksi alueiksi. Kulttuurimaisemaa on myös Yli-lin taajamassa, jossa on kolme maakunnallisesti arvokasta rakennettua aluekokonaisuutta: Yli-lin kunnantalon törmä, Siuruantörmä ja Yli-lin kirkonseutu. Alueilla ja niiden ulkopuolella lähituntumassa on useita maakunnallisesti arvokkaita kohteita.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 2 §) mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia maakunnan suunnittelun edellyttämästä alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan. Nyt siihen on oiva tilaisuus huolehtia niin, että Yli-lin tuulivoima-alueita suunniteltaessa otetaan huomioon MRA 2 § mukainen tehtävä ja kulttuurimaiseman olemassa olon turvaaminen. Yli-lin alueella on tunnistettu kulttuurisesti tärkeiksi ja arvokkaiksi alueiksi sekä valtakunnallisesti, maakunnallisesti että paikallisesti 44 aluetta. Nämä tulee ottaa huomioon tuulivoima-alueita suunniteltaessa.

Kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1, #2 ja #5 eivät aiheuta jokivarsien ja kyläyhteisöjen kulttuuriperinnöille ongelmia ja eivät tuhoa sitä. Tämän vuoksi maakuntakaavaehdotuksen tulee palauttaa menetetty vuorovaikutussuhde ja kulttuuriperintö takaisin jokivarsille ja rakentaa tuulivoima-alueet riittävän kauas jokivarsista kuntalaisyhdistyksen vaatimusten mukaisesti (ks. kuntalaisyhdistyksen vaatimukset: kohta 2). Ympäristöministeriön Maisemavaikutusten arviointiohjeessa ohjeistetaan otettavaksi huomioon arvokkaat maisema-alueet, mitä jokivarret edustavat, ja merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä huomioon, että niiden arvot säilyvät ja rakennettu ympäristön laatu säilyy ehjänä.

3.6 Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Yli-lin alueelle osoitettuja tuulivoima-alueita kuuluu maakuntakaavaehdotuksen mukaan ekologiseen verkostoon ja osa jopa sen ydinalueeseen. Tuulivoima-alueilla ja niiden läheisyydessä sekä keskustaajaman läheisyydessä on havaittu esim. maakotkia ja muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia, joten eikö tuulivoimaloilla ole mitään vaikutusta tässä yhteydessä ekologisen verkoston eheyteen? Tämä tulee Yli-lin kohdalta erityisesti maakuntakaavaehdotuksessa uudelleen tutkia ja mikäli lintujen elinolot ovat vaarassa, pitää kyseiset tuulivoima-alueet rajata ulos suunnitelmista ja hankkeista.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN Julkinen ehdotusvaihe-liitteessä 2 todetaan, että ”*ekologisen verkoston huomioon ottaminen turvaa metsäpeuran, suden ja kotkan elinympäristöjen säilymistä ja edistää siten näiden lajien suojelua. Ekologisen verkoston huomioon ottaminen hankkeiden toteutuksessa edistää myös luonnon monimuotoisuuden turvaamista*”. Tähän voi vain todeta hyvin yksinkertaisesti, että tehkää myös niin.

Edellisen viitteen perusteella täytyy kyseenalaistaa ekologisen verkoston huomioon ottaminen Yli-lin tuulivoima-alueilla – onko sitä todellisuudessa tehty? Esimerkiksi maakotkaa on havaittu kaikkialla Yli-lin tuulivoimala-alueilla. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen ohje 5/2016 kertoo seuraavaa: ”*Erityisiä vaatimuksia suuria petolintuja koskeville selvityksille tuulivoimarakentamisen suunnittelussa muodostuu silloin, kun suunnittelualue sijaitsee noin kahden kilometrin säteellä suurten petolintujen pesäpaikoista ja vakiintuneista talviaikaisista ruokailualueista*.” Tämä edellä kuvattu etäisyys kuntalaisyhdistyksen mielestä täyttyy monissa maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuilla Yli-lin tuulivoima-alueilla, joten nämä alueet tulee tutkia huolella ja rajata tarvittaessa ulos tuulivoiman hyödyntämisestä.

3.7 Linnustoon kohdistuvat vaikutukset

Jos maakuntakaavaehdotus sallii tuulivoima-alueiden laajentuvan hankevaiheissa, kuten on käynyt, niin kokemussemme osoittaa, että tuulivoimaloiden määrät kasvavat alueilla ja tämä tarkoittaa yleensä tuulivoima-alueiden laajentumista. Laajentuneet alueet voivat silloin tulla esimerkiksi maakotkan ydinreviirille. Miten tässä tilanteessa voidaan etukäteen arvioida alueella havaittujen (peto)lintujen törmäyskuolleisuutta, kun lähtötilanne on kokonaan toinen ja ei vastaa todellisuutta.

Yli-lin alueelle on suunniteltu reilusti yli sata tuulivoimalaa ja nämä tuulivoima-alueet tulevat olemaan niin laajat, että niiden määrä ja pinta-alat tulevat vaikuttamaan alueen linnustoon määrään ja pesimiseen hyvin kielteisesti eli on helppo ennustaa näillä tiedoilla jo lintujen määrän pienenemisen ja lintujen kuolleisuuden lisääntymisen. Kuolleisuutta

edesauttaa myös lintujen muuttoreiteille rakennettavat tuulivoimala-alueet. Erityisesti tietyt eläimet ja linnut ovat herkkiä ihmistoiminnalle ja tuulivoiman vaikutuksille. Esimerkiksi Piiparinvaaaran tuulivoima-alueelta on kokemuksia, että metsäkanalinnut ovat alueelta kokonaan hävinneet.

Yli-lin alueelle suunniteltujen tuulivoima-alueiden sekä keskustajaman läheisyydessä on havaittu esim. maakotkia ja muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia, joten eikö tuulivoimaloilla ole mitään haittavaikutusta tässä yhteydessä linnustoon, pesimä- ja saalistusreviiriin, niiden muuttoihin sekä metsäkanalinnuston soidinmenoihin? Koko alueen linnustoille tulee tehdä huolella yhteisvaikutusten arviointi, jossa tilannekuvana on Yli-lin ja naapurikuntien tuulivoima-alueiden monenkirjava linnusto ja niiden olemassa olon turvaaminen.

Tuulivoimarakentaminen tulee vaikeuttamaan ja osittain hävittämään alueen metsästystalouden. Metsästys on myös monen alueella asuvan harrastus, joten tämän osalta vaikeutetaan alueen virkistyskäyttöä ja turismia.

3.8 Kiinteistöjen arvon alenema

Kuntalaisyhdistys on vedonnut tuulivoima-alueiden kaava- hankesuunnitelmien pohjalta jo monta kertaa eri tilaisuuksissa kiinteistöjen arvojen alenemisesta Yli-lissä. Erityisesti Yli-lin kohdalta arvojen alenemaa voidaan pitää merkittävänä, koska Yli-li on suunnitelmissa saarrettu ympäriinsä tuulivoima-alueilla, määrältään ja kooltaan erittäin suurilla tuulivoimalaitoksilla.

Nämä monet tuulivoimalaitoshankkeet ovat saaneet jo nyt kansalaisissa liikehdintää niin, että Yli-lihin muuttoa suunnittelevat perheet eivät ole enää halukkaita muuttamaan Yli-lihin. Samoin mökkiläiset, jotka ovat kuulleet näistä tuulivoimalaitoshankkeista, ovat peruneet muuttosuunnitelmat Yli-lin alueelle.

Uuden Suomen artikkelin Tuulivoima ja kiinteistöjen hinnat Ruotsissa mukaan (Repo, 10.8.2024), joka perustuu Kungliga Tekniska Högskolanin tutkimukseen, kerrotaan viimeisimmästä Ruotsin 2023 tehdystä yli 600 000 kiinteistökaupan tutkimuksesta. Tutkimuksessa on osoitettu, että kiinteistön arvo laskee noin 10-25 %. Kyse on siis useamman miljardin kruunun menetetyistä omaisuusarvoista. Paljonkohan tämä tulee olemaan Yli-lin kiinteistöjen arvon osalta ja miten tämä aiotaan korvata ja kuka korvaa arvon alenemiset kiinteistöjen omistajille? Tämän perusteella voidaan kysyä, että mitkä ovat perustuslain takaamat oikeutemme omaisuuden suojaan, elinkeinon harjoittamiseen, yhdenvertaisuuteen, terveyteemme ja puhtaaseen luontoon?

Ks. [Vindkraften påverkar fastighetspriserna | Affarsvärlden \(affarsvarlden.se\)](https://www.vindkraften.paverkar.fastighetspriserna | Affarsvärlden (affarsvarlden.se).).

Eikö se ole täysin selvää, että asukkaiden elinolot kärsivät ja asuntojen, kesäasuntojen ja rantatonttien arvot laskevat, koska ne eivät mene kaupaksi enää samalla volyyymilla tuulivoima-alueiden läheisyydessä.

Tuulivoima-kansalaisyhdistys kertoo toisesta mielenkiintoisesta tutkimuksesta, joka on tehty Ruotsissa. Tutkimuksen mukaan "tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa laskevasti kiinteistöjen arvoon 6-8 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Suurinta kiinteistöjen arvon lasku oli alle 2 km etäisyydellä voimaloista ja oli noin 20-40%. Tutkimuksessa analysoitiin 68.941 kiinteistökauppaa 20 km etäisyydellä ja kaikkiaan 97.229 kiinteistökauppaa koko Ruotsin alueella.

Tutkimustuloksia voidaan pitää vertailukelpoisina myös Suomessa.” Ks. [The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study \(mdpi.com\)](#).

Kahden kilometrin (2 km) etäisyys on mielenkiintoinen matka, koska maakuntakaavaehdotuksessa suurin osa Yli-lin tuulivoima-alueista on tuotu lähelle kylätaajamia ja lähelle asumista eli noin 2 km:n etäisyydelle. Tämä etäisyysjän juuri osoittaa, että näin ei pitäisi tehdä, vaan kuunnella kansalaisia ja hakea ratkaisua siltä pohjalta, että maakuntakaavaehdotuksella on mahdollisimman vähän vaikutusta kiinteistöjen arvojen alenemiseen. Eikös kaavoittaminen pidä lähteä siitä, että kansalaiset ovat siinä mukana ja haetaan yhdessä yli 40 vuoden taakse yltäviä ja laajasti ihmiselämään ja elinoloihin vaikuttavia ratkaisuja.

Yli-lin kuntalaisyhdistys on yrittänyt ottaa huomioon ja lieventää arvojen alenemaa omilla vaatimuksillaan, joissa tuulivoima-alueet siirretään mahdollisimman kauaksi asutuksista, kylätaajamista ja kesäasunnoista ks. kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1, #2 ja #5.

3.9 Ympäristö (tuulivoiman aiheuttamat saasteet luonnolle: mikromuovi, metsän tuho, sähkölinjat

Sähkönsiirtoyhteyksillä on merkittäviä vaikutuksia luontoon ja maisemaan. Metsätalouden hyötykäyttö menetetään sähkönsiirtolinjojen kohdalta. Maanomistajat eivät ole saaneet riittäviä korvauksia menetetyistä metsäpinta-aloista.

Voimajohtoja ei pidä tuoda taajamien ja yksittäisten asuntojen läheisyyteen, vaikka terveysvaikutuksia ei ole pystytty osoittamaan selkeästi. Silti yleisesti ymmärretään väistää voimakkaita sähkö- ja magneettikenttiä. Kuka rakentaisi omakotitalon ison siirtolinjan läheisyyteen?

Kuntalaisyhdistys on ihmetellyt Pahkakosken sähkönsiirtolinjan (2 x 110 kV:n voimajohto Isokankaan sähköasemalle) rakentamisreittiä suunnitellun Kotaselän tuulivoima-alueen läpi ihan niin kuin oltaisiin jo oltu aivan varmoja, että Kotaselkä etenee aina rakentamiseen saakka. Siirtolinja ei ole edes suora, vaan kaartaa sopivasti Kotaselän alueen läpi. Sitten käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa kirjoitetaan: ”*Voimajohto sijoittuu itä-länsisuunnassa Kotaselän tuulivoima-alueen keskelle.*” Tämä nyt osoittaa sen, että jossakin hallinnon ja päätöksenteon elimessä on nyt osoitettu sellaista proaktiivista toimintaa, jota ei voi mitenkään hyväksyä julkisessa toiminnassa.

Yli-lin alueelle suunniteltujen tuulivoima-alueiden siirtolinjojen yhteisvaikutus tulee arvioida ja rakentaa niin, että asumiseen ja ympäristölle (esim. maisema ja linnusto) aiheutuvat haittavaikutukset minimoidaan.

Tuulivoimaloiden mikro- ja nanomuovipäästöt ovat tulevaisuuden ongelma ja tuulivoimaenergian laajentuessa aina vain pahempi ongelma. Näin kait voidaan sanoa. Kauanko menee siihen, että mikromuovit ovat levinneet Yli-lin alueen porojen lihaan ja sitä kautta ihmisiin ja muualle luontoon.

Miten maakuntakaavaehdotuksessa noudatetaan ennalta varautumisen periaatetta (varovaisuusperiaate), jos tuulivoimalaitoksista irtoaa mikromuovia luontoon noin 60 – 70 kg vuodessa/tuulivoimala kuten norjalainen

tutkimus osoittaa. (Ks. "Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades".)

Ks. https://docs.wind-watch.org/Leading-Edge-erosion-and-pollution-from-wind-turbine-blades_5_july_English.pdf?fbclid=IwAR2Fd_SpwaPyUzrTBEDe0J0avgO4oVXq-KCfr2ylg6R0DqaEgcuugV8Clac .

Mitä suuremmat tuulivoimalat ovat kyseessä, sitä enemmän vapautuu mikro- ja nanomuovin saastetta. Miten maakuntakaavaehdotuksessa on minimoitu mikro- ja nanomuovin määrää ja mahdollista levinneisyyttä? Kuntalaisyhdistyksen mukaan tämä mikro- ja nanomuoviongelma tulee ottaa vakavasti ja selvittää niiden haittavai-
kutukset.

3.10 Vaikutukset porotalouteen

Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset (#6) porotaloudelle ovat seuraavat:

"Yli-lin poronhoitotiloille on turvattava porotalouden alueidenkäytölliset edellytykset. Luonnollista poronhoitoa ja kannattavuutta tulee häiritä mahdollisimman vähän. Erityisesti keväällä laidunalueiden rauhallisuus on tärkeää vasonnan onnistumiseksi. Porotalouden menetyksien korvaukset tulee neuvotella erikseen tuulivoimayhtiöiden ja paliskuntien kesken."

Oulu/Yli-lin alueella on Kiimingin, Kollajan ja Oijärven paliskunnat. Porot ja poronhoito ovat olleet satoja vuosia merkittävä osa alueen toimeentuloa ja taloutta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Tuulivoimaenergian rakentaminen ei saa tätä kulttuuriperintöä hävittää. Tänä päivänä porotaloudella on myös turismi- ja viihdearvoa alueen asukkaille ja matkailijoille.

Porotalous halutaan säilyttää Yli-lissä edelleen, joten tuulivoimaloiden haitat porotaloudelle tulee analysoida hyvin tarkkaan ja painavasti. Merkittävää huolta aiheuttaa Yli-lin alueen maakuntakaavaehdotuksessa pienille etäisyyksille keskittyvät tuulivoima-alueet li- ja Siuruanjoen molemmin puolin ja niiden aiheuttamat yhteisvaikutukset porotaloudelle. Porotalouden menetykset tulee minimoida ja haitat korvata sekä luoda edelleen mahdollisuus kehittää alueen porotaloutta.

4 Oulun/Yli-lin käsitellyt tuulivoima-alueet (tv-1)

Maakuntakaavaehdotuksen tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa (LIITE 2) kuvataan Oulun/Yli-lin ja lin enklaavin alueelle suunnitellut tuulivoima-alueet ja niiden perusteet sekä jatkoesitykset: Iso Rytisuo (tv-1 389), li/Pahkakoski (tv-1 390), Kynkäänlatvasuo (tv-1 512), Kotaselkä (tv-1 513) ja Koutuanjärvi (tv-1 514).

Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset käsitellään yksitellen tässä asiakirjassa tuulivoima-alueen nimen alla ja lisätään kohdekuvauksiin halutut muutokset, jotka sinne kuntalaisyhdistys haluaa tuoda. Lisäksi todetaan, että tuulivoima-alueiden ja tuulivoimaloiden keskeiset haittavaikutukset, jotka on kirjattu tämän asiakirjan kohtaan 3, tulee ottaa huomioon vaatimuksina jokaisen tuulivoima-alueen kohdalta erikseen.

4.1 Iso Rytisuo (tv-1 389)

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus

Vaikutuksen poronhoitoon on avattu kaavaselostuksen luvussa 6.9.1, ja niitä on täydennetty uuteen ehdotusvaiheeseen.

linnustoon tulee tarkastella.

Tuulivoima-alueen etäisyys Halajärveen ja sen ympärillä olevaan asutukseen tulee rajata kauemmas vähintään 5 km saakka. Järvi on erämaajärvenä ainutlaatuinen ja harvinainen tällä alueella ja kuuluu lisäksi alueen ekologiseen verkostoon, joten sen ranta-alueet tulee suojata, kuten Oulujärven osalta on tehty.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä sekä Halajärven erityisaseman huomioon ottamista ks. edelliset kohdat. Tämä tarkoittaa alueen siirtämistä pohjoisemmas tai sen pienentämistä niin, että Halajärven ranta-alue säilyy vapaana ja tuulivoimalat rajataan riittävän kauas ranta-alueesta.

4.2 Pahkakoski (tv-1 390)

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus Kierikki sijaitsee reilun 4 km etäisyydellä, tuulivoima-alueesta ja tuulivoima-alue näkyy häiritsevänä Kierikin keskuksen. Kierikin alue piti olla suojeltu aina 5 km saakka, mutta tämä ei toteudu. Samalla alueelle lisätään Oulun kaupungin hankkeena tuulivoimaloita, joten ekologinen, maisemallinen sekä kulttuurinen vaikuttavuus tulee tarkastella uudelleen.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Jos tämä jo rakennettu alue säilyy ja sitä laajennetaan, silloin esitämme, että Kotaselän tuulivoima-alue poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta. Perusteena on kahden laajan tuulivoima-alueen raskaat yhteisvaikutukset.

4.3 Kynkäänlatvasuo (tv-1 512)

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Ekologisen verkoston vaikuttavuus tulee tarkastella sekä ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät suoalueet.

Lähellä olevien pohjavesialueiden suojaaminen tulee kuvata jo maakuntakaavassa. Millä tavalla tämä riski minimoidaan, että tärkeitä pohjavesialueita ei pilata?

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta

käsiteltäessä. Lisäksi tulee huomioida Tannilan kylän erikoisasema kulttuuriympäristönä.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Aluetta tulee pienentää sen kylätaajaman läheisyyden vuoksi, jotta tarvittava etäisyys jää asutukseen. Alueen vaikuttavuus linnustokannalle ja pohjavesialueen suojaukselle tulee erityisesti ottaa huomioon ja tehdä suojaustoimenpiteet, jos niihin on tarvetta.

4.4 Kotaselkä (tv-1 513)

Kotaselän alue on lähempänä kuin 5 km Yli-lin keskustaajamasta ja läntisestä sekä eteläisestä lijoikvarresta, jotka ovat merkittäviä alueen kulttuurimaisemia ja asumiskeskittymiä: Karjalankylä ja Hökkäranta sekä Yli-lin kirkon seutu, Yli-lin kunnantalon törmä ja Siuruantörmä. Etäisyys Karjalankylän ja Hökkärannan kulttuurimaisemaan on vain 2 km.

Arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus Kierikki sijaitsee noin 5 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta, mutta tuulivoima-alue näkyy häiritsevänä Kierikin keskuksen. Kierikin alue piti olla suojeltu aina 5 km saakka, valitettavasti tämä ei toteudu.

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Alueen liittyminen yhteiseen ekologiseen verkostoon tulee selvittää, koska Pahkakosken tuulivoima-alueen ja mahdollisen Kotaselän yhteisvaikutus käy alueen luonnolle liian kuormittavaksi. Luonnon monimuotoisuus ja eläimistö kärsivät ratkaisevasti yhteisvaikutusalueen laajuuden vuoksi.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Tällä tarjotulla Kotaselän alueella on paljon vaikuttavuustekijöitä, jotka eivät edistä sen toteuttamista. Merkittävin niistä on sen läheinen sijainti Yli-lin keskustaajamaan ja läntiseen lijoikvarteen nähden. Mikäli aluetta ei saada siirrettyä kuntalaisyhdistyksen vaatimusten mukaisesti kauemmas Yli-lin keskustaajamasta tai sitä ei muuten voida tehdä, tätä tuulivoima-aluetta ei tule silloin toteuttaa. Yli-lin keskustaajaman ja lijoikvarren luonnonrauhan rikkoutumista ei voida mitenkään korvata. Tähän johtopäätökseen on tullut myös TUULI-hanke, jossa mainitaan seuraavaa: *"Käytännössä aluetta tulee rajata voimakkaasti niin koillisesta, kaakosta kuin luoteestakin. Koska jäljellejäävä potentiaalinen tuulivoima-alue on pieni, koko tuulivoima-alue on suotavaa jättää rakentamatta."*

4.5 Koutuanjärvi (tv-1 514)

Mikä tulee olemaan Koutuanjärven ja Kynkäänlatvasuon yhteisvaikutus alueen ekologiseen verkostoon ja linnustoon? Alueella on herkkiä suojeltuja alueita.

Huiskankankaan pohjavesialue on vain noin 400 m päässä tuulivoima-alueesta.

Kansalaisten ja yhteisöjen on erittäin vaikea ja jopa mahdotonta seurata kaavoitusprosessia, hankkeiden kulkua ja hankkeita ajallisesti, kun niitä viedään eri tahtiin läpi ja lausuntoja pyydetään sieltä ja täältä. Lisäksi niitä on yhdistelty toisiinsa niin, että jo valmistuneiden hankkeiden YVA lausunnoissa on huomioitu ja jopa hyväksytty vasta suunnittelussa ja lausunnolla olevien toisten hankkeiden kaavaan liittyviä osia, vaikka niitä ei ole vielä edes kunnolla aloitettu. Miten tätä yhdistämistä on voitu tehdä ja miten kansalaiset ja järjestöt voivat tämmöistä toimintaa laadukkaasti seurata?

Oulun kaupungilla ei ole ollut osoittaa organisaatiostaan instanssia/toimistoa, joka koordinoisi alueen tuulivoiman rakentamista ja jakaisi kansalaisille ja yhteisöille ajan tasalla olevaa tietoa sekä aktivoisi kansalaisia ottamaan kantaa tuulivoiman rakentamiseen. Eihän se niin voi olla, että meidän kansalaisten vastapuolella on kaupunki vastassa ja sulke-massa pois esitettyjä huolia ja ongelmia. Maakunnan tulee huolehtia, että vuorovaikutus säilyy ja saadaan aikaan todellista kuulemista molempiin suuntiin. Nyt kansalaiset kokevat olevansa koko ajan jäljessä hankeasioista ja niiden seurannasta.

Maakunnan tulee johtaa alueen tuulivoimarakentamista ja vaatia kuntien tuulivoimastrategiat näkyville, jotta kansalaiset ja yhteisöt voivat seurata heihin suoraan liittyviä hankkeita, jotka vaikuttavat heidän elinoloihin tulevien vuosikymmenten aikana?

6 Yhteenveto

Yli-lin kuntalaisyhdistys ja kiinteistöjen omistajat pyytävät Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallintoa ottamaan huomioon tässä asiakirjassa esitetyt vaatimukset tuulivoimarakentamiselle ja esitetyt tuulivoima-alueiden ja tuulivoimaloiden keskeiset vaikutukset tulevaa suunnittelua varten.

Me Yli-lihin sijoitettujen tuulivoimaloiden vaikutusalueiden asukkaat ja maanomistajat emme voi katsoa vierestä, kun Yli-lin taajamien ja kylien läheisyyteen suunnitellaan rakennettavaksi laajoja tuulivoima-alueita, jonne tulee yli sata yksittäistä (suunnitelma: yli 100) tuulivoimalaa. Huolemme on, että tällä suunnitellulla ja taajamien läheisyyteen rakennetuilla tuulivoimahankkeilla tulee olemaan keskeinen haittavaikutus alueen asukkaiden elinoloihin, maanomistajien kiinteistöjen arvojen alenemiseen ja alueen talouden ja yritystoiminnan vajavaiseen kehittymiseen.

Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin ja linnustoon, kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoihin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.

Me emme vastusta tuulivoimarakentamista, mutta me haluamme, että niiden sijainnilla ei rajoiteta alueen asukkaiden ja rittäjien sekä matkailijoiden ja lomalaisten eilinehtoja. Lisäksi pidetään huoli kohtuudella luonnosta ja ympäristöstä. Ympäristöhallinnon ohje 5/2016 mukaan paras tapa käsitellä ja torjua tuulivoimapuistojen aiheuttamia ongelmia on sijoittaa tuulivoimalat riittävälle etäisyydelle asutuksista ja herkistä kohteista niin, että niiden haittavaikutukset ovat minimoituja. (Ks. viite 2. asiakirjan kohdassa 2.)

Yli-lin alueelle suunnitellut tuulivoimalat ovat kooltaan ja teholtaan valtavan isoja, jopa 350 metriä korkeita ja

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisen ehdotuksen kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen pohjalta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.

Haitallisten vaikutusten poissulkemiseksi toisen julkisen ehdotuksen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys.

Yli-lin alueelta on maakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa poistettu kaksi tuulivoimaloiden aluetta tv-1 389 (Iso Rytisuo) ja tv-1 513 (Kotaselkä). Poistetut tuulivoima-alueet vähentävät vaikutuksia Natura-alueiden lisäksi myös linnustoon ml. muuttolinnusto, arvokkaiisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön, asutukseen ja poronhoitoon sekä yhteisvaikutuksiin muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa.

<p>teholtaan 10 megawattiin saakka. Näin isoille tuulivoimaloille on vaikea löytää ja esittää mitään vertaisarvioita, eikä niitä ole huomioitu vielä lainsäädännössämme, joten niiden aiheuttamat haittavaikutukset elinympäristöömme on otettava erityisen vakavasti ja vastuullisesti. Liian lähelle asutusta rakennettujen voimaloiden vuoksi asukkaat joutuvat eriarvoiseen asemaan ja jopa menettämään asuin ympäristönsä ja terveytensä. Tämän perusteella voidaan kysyä, että mitkä ovat perustuslain takaamat oikeutemme omaisuuden suojaan, elinkeinon harjoittamiseen, yhdenvertaisuuteen, terveyteemme ja puhtaaseen luontoon? (Ks. viite 4 asiakirjan kohdassa 2.)</p> <p>7 LÄHTEET</p> <p>Asbjørn Solberg, Bård-Einar Rimereit ja Jan Erik Weinbach 8.7.2021 julkaistussa tutkimuksessa ”Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades” https://docs.wind-watch.org/Leading-Edge-erosion-and-pollution-from-wind-turbine-blades_5_july_English.pdf?fbclid=IwAR2Fd_SpwaPyUzrTBEDe0J0avgO4oVXq-KCfr2ylg6R0DqaEgcuugV8Clac</p> <p>Ilmasto-opaan (Ilmasto-opas.fi) Nykyinen ilmasto - 30 vuoden keskiarvot Ilmasto-opas</p> <p>Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 2 §) Maankäyttö ja rakennuslaki pykälä (MRA 5 §) Uuden Suomen artikkelin Tuulivoima ja kiinteistöjen hinnat Ruotsissa mukaan (Repo, 10.8.2024), Vindkraften påverkar fastighetspriserna Affärsvärlden (affarsvarlden.se).</p> <p>Tuulivoima-kansalaisyhdistys The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study (mdpi.com).</p> <p>Ks. työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: Uudistuvat ja hyvinvoivat alueet/Valtioneuvoston kehittämispäätös 2024-2027. VATpäätös14.12.2017 FI.pdf (ymparisto.fi)</p> <p>Ympäristöministeriön julkaisu: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (pvm. 2024)</p>	
<p>Ylivuoton kyläyhdistys (Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry) / 22.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry huomautus kaavaesitykseen kohteeseen Pikku Joutensuo, Oulu. Alue Pikku Joutensuo tv-1516 (SOM 114)</p> <p>Vaadimme yksiselitteisesti Maakuntakaava esityksen hylkäämistä Pikku Joutensuo tv-1516 (SOM 114) osalta.</p> <p>YLIVUOTON KYLÄYHDISTYS (Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry) VAATII KAAVA EHDOTUKSEN HYLKÄÄMISTÄ SEURAAVIN SYIN:</p> <p>Ylivuoton kylä kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Maisema menetetään tyysti. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Yli-vuoton ja Vähä-vuoton kylällä.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p>

Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä ja Ylivuoton kylällä olevaa asutusta riittävästi. Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä ja Ylivuoton kylällä olevaa vapaa-ajan asutusta riittävästi. Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat noin 2 km päässä vakituksista asutuksista ja useista loma-asunnoista. RIITTÄVÄT SUOJAETÄISYYDET EIVÄT TÄYTY. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. VÄHIN VAADE ON 9 km suojaetäisyys vähänvuoton järvestä ja arvokkaasta kulttuurimaisemasta. Sekä Ylikylän, Kivelän, Tervahaaran taloista suojaetäisyydet on oltava vähintään 5 km. Jokaiseen vakituiseen asutukseen on oltava vähintään 5 km suojaetäisyys. Tämä ei tule täyttymään.

Kaavaesityksessä sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö? Näin ei voi olla. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. Syrjäseudun asujien haitaksi ei myllyjä saa rakentaa.

Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys Vuoton Joutsen. Vähä-vuotonjärven ympäristöön on rakennettu laavuja virkistyskäyttöön. Virkistyskalastus ja luonnon tarkkailu heikkenee valtavasti. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavia luonnon tarkkailualueita, nämä katoavat kokonaan voimalapuistojen tultua. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu.

Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Vuotonoja laskee kiiminkijoen vesistöihin. Natura 2000 alueen vedet ovat suojeltuja. Pintamaan rikkominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen ja puhtaaseen pohjavesialueeseen. Kal-lioperä räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu.

Eläimet, linnut ja sammakot:

Luonnonsuojelulaki 78 §

Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölaajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelu

Luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ja liitteessä IV b mainitut kasvilajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Suomessa esiintyvistä tiukkaa suojelua edellyttävistä eliölajeista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Kaavaluonnoksessa virheellistä tietoa linnustosta ja eläimistä. Hanhilampi, Hakasuo ja sarvisuo alue on merkittävä linnuston muuttoreitti. Tätä ei ole huomioitu kaavassa vaan käytetty vajaata tietoa. VAPO on tehnyt vanhalle hakasuon turvesuolle kosteikot noin 10 vuotta sitten. Tätä ei ole kaavassa huomioitu mitenkään. Alueella merkittäviä lajihavain-toja ja pesintöjä. Uhanalaisia lajeja on kuvattu kosteikolla ja tuulimylly kaavaesitys alueella runsaasti. Meillä on kuvia todisteina: Äärimmäisen uhanalaiset lajit (CR): Suokukat, Niittysuohaukka. Erittäin uhanalaiset (EN): Mehiläishaukka, Hömötiainen, jne. Vaarantuneet (VU): Maakotka, sekä muita merkittäviä lintulajeja.

Alla kuva kosteikkoalueista:

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO,

NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Saukot.

Luonnontilaisessa Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, elää saukot. Ei ole huomioitu kaavassa.

Pohjanlepakko havaintoja kaavan läheisyydessä. Pohjanlepakko tuhoutuu tuulimyllyihin.

Viitasammakko. Hakasuon, Sarvisuon ja Hanhilammen alueella kuvattu. Esiintymä runsas.

Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Susireviiri on voimassa, koska alueella on jälkihavaintoja. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Kts. kohta Luonnonsuojelulaki 78 §

Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. Alueella on päivittäin ahman ja ilveksen jälkiä. Näiden pesimä ja elin alueita ei saa tuhota.

B) Kuntastrategian mukaan kunta on luontokunta, jolloin tuuliteollisuus ei ole kunnan strategian kannalta perusteltua, koska tuuliteollisuus muuttaa mm. maisemaa voimakkaasti. Paikallinen teollisuus ei voi hyödyntää tuulisähköä suoraan, koska tuulisähkö on myyty pitkällä sopimuksilla muille verrattuna paikalliseen aurinkovoimaan.

C) Kiiskinevakin on metsäpeuran ydinalueita. Reisjärveä ympäröivät kunnat ja maakunnat ovat rakentaneet niin valtavasti tuulivoimaa (ja lisää kaavoitetaan), että Reisjärven alueesta on muodostunut mm. metsäpeuralle ainoa tuulivoimaton alue. Kunta voisi markkinoinnissaan hyödyntää sitä matkailua kehittäessään ja houkutellessaan ihmisiä tuulivoimavapaaseen kuntaan.

D) Metsäpeuran suorat ja riittävän leveät ekologiset käytävät rannikolle ja Kainuuseen sekä hiljaiset alueet ovat suurelta osin jo tuhottu (mm. Reisjärvi - Himanka) Keski-Suomen, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan eteläosien osalta. Metsäpeura välttelee ihmisen rakentamaa. Siihen kuuluvat tuulimyllyjen lisäksi tiet ja kylät. Luontaisina esteinä joet ja järvet.

E) Maakotka, susi, kurki, viitasammakko, kasvit, maaeliöstö ja muut eläimet sekä luontoarvot ovat samalla tavalla joutumassa teollisuuden jalkoihin.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat ja kivikautiset asutukset muutetaan teollisuusmaisemiksi. Maaseudun mökki- ja asumisrauha häviää teollisuusalueen alle. Tuuliteollisuus on sekoittanut täydellisesti suomalaisten sähkömarkkinat, koska siltä ei ole vaadittu yhtä suuren säätövoiman rakentamista kuin hanke tuulivoimalla tuottaa. Sitä ei ole veloitettu myöskään osallistumaan sähköverkkojen rakentamiskustannuksiin, vaikka se esiintyy verkkorakentamisen suurimpana tarvitsijana ja hyötyjänä. Tuulivoimaan perustuvat suurinvestoinnit ovat jäissä, koska hintava sattumatuotanto ei houkuttele sijoittajia. Kiiskinevan vaatima siirtolinja on molemmissa vaihtoehdoissa lähes 20 km. Aivan liian pitkä rakennelma pelkäästään liittymiseen.

Pidän tärkeänä, että Pohjois-Pohjanmaan Liitto luo maakuntaamme selkeät kriteerit tuulivoiman rakentamiseen huomioiden muutkin seikat kuin taloudelliset. Maakuntamme maa- ja metsätalouden elinvoimaisuutta ei ole syytä vaikeuttaa perustamalla tuuliteollisuusalueita sinne tänne pirstomaan talousmetsiä tuottamattomiksi metsiköiksi. Energiahuoltomme pitää perustua monipuolisuuteen ja nimenomaan tasaiseen tuottoon ei sattumanvaraisiin tuuliolosuhteisiin. Silloin teollisuuskin pystyy rakentamaan tuotantoaan pitkäjänteisesti. Elinympäristömme on vielä nykyään monimuotoinen eläimistöinen ja kasvillisuudellinen. Sellaisena se tulisi säilyttääkin.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 2 (Tuulivoiman kohdekuvaukset). Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa maakunnan seudulliset tuulivoima-alueet kestäviä suunnitteluperiaatteita noudattaen.”

5. Maakuntahallitus on käsitellyt ja hyväksynyt 17.9.2024 §145 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston nähtävillä asetettavaksi.

- Haapaveden kaupungin alueelle kaavaehdotuksessa on esitetty useita hyväksyttäviä tuulivoimapuistohankkeita, mutta EI KOIVULANNEVAN TUULIVOIMAPUISTOHANKETTA. Jo suunnitteluvaiheessa asiakirjoista ilmenevistä perusteluista KOIVULANNEVA-alueetta ei ole osoitettu tv-alueeksi, perusteena merkittävät haitalliset vaikutukset.

o Lähteet: MKH 19.12.2023 §178 ja 6.5.2024 §85

6. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan liitto on järjestänyt esittelytilaisuuden Haapaveden kaupungissa 30.9.2024 sekä yleisen verkkotilaisuuden 3.10.2024.

Kohdat 7–9, lähteenä Haapaveden kaupunginhallitus, päätökset koskien Koivulannevan Tuulivoimapuiston hanketta, sijaintikohde Haapavesi, Vatjusjärvi/Ojanperä.

7. Haapaveden kaupunginhallitus 20.6.2023 §159. Päätöksessä hyväksytään Enersense Wind Oy:n kaavoitusaloite osayleiskaavan laatimisesta Koivulannevan alueelle.

Pykälän esittelyssä mainitaan: ” Enersense Wind Oy sitoutuu korvaamaan kaikki hankkeen osayleiskaavan laadinnan, selvitysten ja suunnitelmien kustannukset solmittavan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.” Lisäksi kaupunginhallitus on esittänyt vaatimuksen, että kaavoituksessa tuulimylyt sijoitetaan 2 km etäisyydelle vakituisesta asutuksesta.

8. Haapaveden kaupunginhallitus 19.8.2024 §181.

Päätöksessä hyväksytään: ”Kaupunginhallitus päättää asettaa Koivulannevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot osallisviranomaisilta.” Koivulannevan tuulivoimapuiston hankkeelle on laadittu osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS).

9. Haapaveden kaupunginhallitus 19.8.2024 §181.

Oheismateriaalina OAS Koivulanneva. Kts. Ko. asiakirjan otsikko 3. ”Perustietoa hankkeesta”. Koivulannevan tuulipuiston suunnittelussa on toteutumismahdollisuuksia VE1 eli 11 voimalaa, VE2 eli 6 voimalaa ja VE0 eli hanketta ei toteuteta. Lisäksi luku 3 viimeisessä lauseessa todetaan: ”Enersense Wind Oy on neuvotellut tuulipuistohanketta varten tarvittavat maanvuokrasopimukset maanomistajien kanssa.”

KOOSTE kohdat 2–9

Pohjois-Pohjanmaan liitto on laatinut useamman vuoden ajan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa ja siihen liittyen viranomaiset ovat tehneet useita selvityksiä ja kuulemiskierroksia, joihin alueen kunnat ovat myös osallistuneet joko viranhaltijoiden tai kaupungin päättäjien tai molempien toimesta.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierroksesta löytyy tietoja ja hyväksytyjä päätöksiä, joissa Koivulannevasta on selkeästi mainittu, ettei sovellu tva-alueeksi eikä aluetta olla esittämässä maakuntakaavassa tva-alueeksi. Lähteet: maakuntahallitus 19.12.2023 §178 ja 6.5.2024 §85.

Haapaveden kaupunginhallitus on päätöksissään jatkanut Koivulannevan tuulipuistohankkeen kaavan laadintaprosessia, lähde kaupunginhallitus 19.8.2024 §181, vaikka siinä vaiheessa kaupungilla on oletettavasti ollut jo tiedossa, ettei maakuntakaavaehdotukseen ko. aluetta tulla esittämään tva-alueeksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa valmistelleet asiantuntijat ovat todenneet, että jos tuulivoimapuistohanke sijaitsee alueella, jota maakuntakaavassa (nyt vielä vahvistamaton) ei ole ehdotettu tva-alueeksi, niin hankkeen eteneminen on hankalaa ja se voi olla kivikkoisempi tie. Lisäksi he esittivät toiveen, että kunnat ottaisivat hyvissä ajoin yhteyttä Pohjois-Pohjanmaan liiton tuulivoima-asiantuntijoihin, etteivät kunnat tuhlaisi rahojaan hankkeisiin, joiden eteneminen on epävarmaa asiantuntijoiden selvitysten pohjalta. Lähteet: 3.10.2024 yleinen esittelytilaisuus ja Haapavesi-lehti 3.10.2024 artikkeli ”Maakuntakaava ohjaa tuulivoimarakentamista”.

Haapaveden kaupunginhallitus on päätöksessään 19.8.2024 §181 hyväksynyt Koivulannevan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Suunnitelman on tehnyt Enersense Wind Oy/, Rambol, päiväys 12.8.2024. OAS sisältää täysin virheellistä tietoa muun muassa lähialueen kylistä, asukkaista ja asutuksista. Suunnitelma mainitsee lähimmän asutun kylän olevan Vattukylä. Koivulanneva sijaitsee kuitenkin Vatjusjärven kylän läheisyydessä ja lähimpään vakituiseen asutukseen on hankealueen rajalta ehkä 1,5 km. Vatjusjärvi on maakunnallisesti nimetty arvokkaaksi kulttuurialueeksi ja todistettavasti alueella on ollut asutusta jo 1600-luvulta lähtien.

MUISTUTUS, KYSYMYKSET JA KOMMENTTI:

- Jos maanomistaja ei ole solminut maanvuokrasopimusta ko. hankealueen tuulivoimayrityksen kanssa, voidaanko maat merkitä tuulivoimahankealueeseen kuuluviksi ja hankkeen kaavoitukseen liittyviin karttoihin kuuluviksi?

Haapaveden kaupunginhallituksen päätöksessä 19.8.2024 §18, liite OAS Koivulanneva mainitaan: ”Enersense Wind Oy on neuvotellut tuulipuistohanketta varten tarvittavat maanvuokrasopimukset maanomistajien kanssa.”Maanvuokrasopimukset ovat jostain syystä salassa pidettäviä asiakirjoja, mutta kaikki ko. hankealueen maanomistajat eivät ole solmineet maanvuokrasopimusta. Mikä on maanomistajan oikeus omaan maahansa?

Muistutus 3

Yhteystiedot poistettu

Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen

Omistamme metsää Ylivieskan pohjoisosassa Teerinevan alueella. Haluamme lausua mielipiteenämme Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen seuraavaa.

Mielestämme Ylivieskan Kantokylän ja Nivalan Sarjankylän välinen alue soveltuu hyvin tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoon. Alue on kaukana vakituisesta asutuksesta, eikä siellä myöskään ole loma-asutusta yksittäisiä metsäkämppeä lukuun ottamatta. Alueella ei ole suojelualueita eikä erityisiä suojeltavia luonnonarvoja, eikä siellä esiinny myöskään merkittävästi uhanalaisia eläin- tai kasvilajeja.

Katsomme, että vaihemaakuntakaavaan tulisi ottaa mukaan kaikki Tuulihankkeessa määritellyt, tuuli- ja aurinkovoimalle soveltuvat ja mahdolliset alueet ja antaa luvituksen (YVA, yleiskaava, rakennusluvat) ja markkinatilanteen ratkaista, mitkä hankkeet soveltuvat. Alueella on jo pitkälle valmisteltuna Semecon Oy:n Vasamanevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet. Sen pohjoispuolelle Semecon Oy:llä on myös suunnitelmat ja sopimukset maanomistajien kanssa Vasamaneva II alueesta Haapaveden /Nivalan kunnanrajoihin saakka sekä siihen liittyen vielä Ruununpetäjänkankaan alueesta heti Haapaveden puolelle. Katsomme, että nämä kaikki alueet tulisi ottaa mukaan maakuntakaavaan, koska alue on hyvin tuuli- ja aurinkovoimalle soveltuvaa.

Maanomistajina katsomme, että Semecon Oy on maanomistajan kannalta hyvä kumppani. Sopimukset on laadittu hyvässä yhteistyössä ja Semecon pyrkii toteutuksessa vähentämään metsätaloudelle aiheutuvia haittoja muun muassa toteuttamalla tuulipuiston liityntälinjan Fingridin kantaverkkoon maakaapelilla.

Yhteystiedot poistettu

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Vasama (tv-1 543) säilyy energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Kaavaprosessin edetessä on laadittu lukuisia taustaselvityksiä, joiden pohjalta on tarkasteltu uudelleen aiempia tv-aluerajauksia. Nyt kaavakartalla osoitettavat tv-alueet on katsottu pahaiten tuulivoimalle soveltuviksi seudullisen mittaluokan (yli 10 voimalaa) tv-alueeksi.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Muistutus 4

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 16.10.2024 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Meneillään on energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen, ja siihen viitaten muutamia huomioita muistutuksen muodossa.

Eryteisesti kiinnostaisi tietää, millä perusteella tuulivoimala-alueen rajausta supistettiin maakuntakaavaehdotuksessa alkuperäisestä kunnan tekemästä kaavaluonnoksessa olleesta rajauksesta?

Toisaalta nyt nähtävillä olevassa ehdotuksessa näyttää siltä, että Halmemäen rajausta olisi laajennettu aiemmasta viranomais ehdotuksesta? Vaikka merkintää on supistettu pohjoisosista, se on antanut oikeutuksen vireillä olevalle hankkeelle laajuudessa, joka uhkaa asuinpaikkani Kivikankaan kulttuuriarvoja ja mahdollista matkailuelinkeinoa.

Kivikangas -niminen tilakokonaisuus on maakunnallisesti arvokkaaksi määritelty kohde tuulivoimala-alueen pohjoispuolella, ja siihen suunniteltu Halmemäen tuulivoimala-alue vaikuttaa suurimmalla voimallaan.

Kivikankaan vanhojen metsien polkuja käytetään jo nyt hevosvaelluksiin naapurustossa, Koposenperällä, sijaitsevan Saijakka-hevostilan toimesta. Liian lähelle sijoittuvien tuulivoimaloiden haitta olisi merkittävä.

Kunnan kaavaluonnoksessa lähimmät voimalat ovat alle 2 km etäisyydellä, ja niistä on suunniteltu lapakorkeudeltaan 320 metrin korkuisia.

Kivikankaaseen kohdistuu sekä välke, että meluhaittaa, ja siivet tulevat näkymään pihapiiriin. Samat haitat kohdistuvat laajasti Kärsämäen eteläisen ja itäisen alueen kyliin, kuten Koposenperään, Hautajokeen ja Miilurantaan. Kooltaan voimalat vastaavat meritulivoimaloita, joita ei laakealle Pohjois-Pohjanmaalle pitäisi sijoittaa lainkaan.

Tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat hanke toisensa jälkeen, eikä tälle ole viranomaisten taholta asetettu jostain syystä minkäänlaista rajaa. On selvää, että kahden kilometrin etäisyys asutukseen ole nykyisen kokoisille voimalatorneille riittävä.

Halmemäen osalta kysymyksiä herättää sekin, että nähtävillä on ollut vain yva-luonnos. Onko lopullista yva-selvitystä nähtävillä lainkaan? Yva-luonnoksessa ei huomioitu lainkaan Luonnonvarakeskuksen noin vuosi sitten julkistamaa kansainväliseen pidemmän ajan seuranta-aineistoon perustuvaa selvitystä, jonka perusteella merkittävä osa linnuista katoaa kokonaan tuulivoimaloiden alueelta.

Halmemäen tuulivoimala-alue on kuitenkin kokonaisuudessaan ekologisen verkoston ydinalueella, kyseessä on laaja metsäluontovyöhyke, joka muuttuisi tuulivoimaloiden rakentamisen seurauksena merkittävältä osin rakennetuksi ympäristöksi. Alue on muuttoreitti sekä metsäpeuroille että hirville. Myös petoeläimiä esiintyy melko runsaasti.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Halmemäen kohdekuvauksessa (liite 2) kerrotaan alueen rajaukseen liittyvistä perusteluista seuraavasti:

Aluetta on pienennetty luonnosvaiheesta kauttaaltaan maakotkaan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi aluetta on pienennetty kasvattamalla etäisyyttä valtakunnallisesti arvokkaaseen Miilurannan asutusmaisema-alueeseen ja maakunnallisesti arvokkaisiin Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-aleisiin. Alueen pienentämisellä on lievennetty myös vaikutuksia lähialueen asutukseen.

Julkisessa ehdotusvaiheessa aluetta on voitu kasvattaa hieman lounaasta. Uudelleen nähtävillä asetettavassa 2. julkisessa ehdotuksessa aluetta on rajattu idästä ja etelästä kauemmaksi Kärsämäenjärvet ja Haudannevan Natura-alueista, jotta merkittäviä Natura-alueisiin ja maakotkareviireihin kohdistuvia riskejä on saatu pienemmiksi. Samalla metsäpeuran esiintymisalueisiin on otettu etäisyyttä ja metsäpeuralle tärkeä ekologista yhteyttä on levennetty. Myös etäisyyttä Miilurannan valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja asutukseen on kasvatettu hieman koillisesta.

Halmemäen tuulivoimahankkeen YVA-selostus ja kaavaluonnos ovat tämänhetkisen tiedon mukaan valmistumassa.

Tietoa tuulivoimaloiden haitoista tulee koko ajan lisää. Ailahtelevan tuulivoiman osuus energiantuotannosta on jo nyt liian korkea, kuten sähkön hintavaihteluista nähdään.

Voimala-alueen laajuus on täysin olennaista Kivikankaan ja myös muiden alueen pohjoispuolelle jäävien asutusten kannalta, mutta nähtävästi se ei sido kaavoittajaa eli kuntaa tässä mitenkään.

Kuten maakuntakaavan ehdotuksessa todetaan, tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Toivoisin, että maakuntakaavan keskeisiin tavoitteisiin ja periaatteisiin kuuluu Pohjois-Pohjanmaan säilyttäminen maiseman, luonnon ja meluhaittojen osalta nykyasukkaille ja tuleville polville kestäväällä tavalla. Tuulivoiman liiallinen rakentaminen on ilmeinen uhka.

Olen ollut kunnan kaavaluonnoksesta ja maakuntakaavasta lähtien ollut hanketta vastaan siinä laajuudessa, kun kunta ja saksalainen energiahankeyhtiö sitä suunnittelevat.

Olisi myös hankkeesta vastaavan kannalta edullisempaa, jos hanketta rajattaisiin pohjoisosasta vähintään maakuntakaavaluonnoksen esittämällä tavalla. Hanke ei pitkittyisi mahdollisten valitusten johdosta.

Yhteystiedot poistettu

Lisäys, saatu sähköpostitse 24.10.2024

Hei,

Pieni lisäys maakuntakaavaehdotusmateriaalin perusteella aiemmin tekemääni muistutukseen.

Halmemäen suunnitellun tuulivoima-alueen koon rajaaminen maakotkien pesintäalueiden vuoksi on perusteltua, voi olla että tuokaan rajaus ei riitä, onhan käynyt ilmi, että tutkimustuloksia tuulivoimaloiden vaikutusta kotkiin on piiloteltu ministeriön toimesta (HS artikkeli).

Mainittua tulee tuulivoiman haitallinen vaikutus alueen kyliin, ja painotus sekä perustelut johdetaan niiden maakunnallisesta tai valtakunnallisesta kulttuuriarvosta. Kaiken kaikkiaan haittavaikutuksia paikkojen arvioidaan kulttuurihistorialla ja vaikutuksella eläimiin.

Varsin pienellä lähestymistavan muutoksella huomioitua tulisivat myös kaikki alueen asukkaat, joiden ansiosta ja ylläpitämänä maakunnallisesti merkittävät kohteet voivat säilyä. Ilman asukkaita ei ole kovin pitkään merkittäviä kohteitakaan.

Tarkentavana huomiona myös se, että alueen pohjoisosaan sijoittuvalla Metsäsaari -nimisellä alueella on enemmän vaikutusta asutusta kuin siihen liittyvällä Kopsenperällä.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 5 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kaavaehdotuksesta</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on tavoitteena osoittaa uudet seudulliset tuulivoimarakentamiseen soveltuvat tuulivoima-alueet. Ehdotusvaiheen aineistossa lin kohdalla on kuvattuna tv-1, 381 alue lin kunnan alueelle pohjavesialueiden läheisyyteen.</p> <p>Hallinto-oikeus on kumonnut päätöksellään 1341/2024, 19.08.2024 lin kunnanvaltuuston päätöksen Kovasinkankaan tuulipuiston yleiskaavasta ja todennut Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan olevan kuntalain 135§:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla lainvastainen. (Liite 1)</p> <p>Tv-1, 381 alue lin kunnan alueelta (Kovasinkankaan tuulipuisto) tulee näin ollen poistaa PohjoisPohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kartasta ja aineistosta hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti lainvastaisena.</p> <p>LIITE: Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 19.8.2024 , yleiskaavan hyväksymistä koskevat valitukset</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueita ei ole osoitettu pohjavesialueille. Pohjavesialueen kaavamerkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan, että suunnitelmassa ja toimenpiteissä (esim. tuulivoimahankkeissa) alueella on otettava huomioon pohjaveden suojeleminen, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyttä ei vaaranneta. Lisäksi pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävillä vesiensuojelutoimenpitein.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alue tv-1 381 (Joutsenkangas-Kovasinkangas) sijaitsee noin 200-1000 metrin etäisyydellä pohjavesialueista. Tuulivoima-alueen vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu alueen vaikutukset pohjavesialueeseen. Tämä on myös tuotu esiin alueen kohdekuvauksessa (liite 2). Tv-1 381 alueen sijainti suhteessa pohjavesialueisiin ja maakuntakaavan kaavamääräys huomioiden tuulivoima-aluetta ei ole tarpeen poistaa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.</p> <p>Kovasinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan voimaloita sijoituu maakuntakaavan tv-1 381 rajauksen ulkopuolelle, lähelle pohjavesialueen rajaa. Tuulivoimaosayleiskaavassa ei ole noudatettu maakuntakaavan pohjavesialuetta koskevaa kaavamääräystä eikä tuulivoiman yleistä suunnittelumääräystä.</p>
---	---

Maakuntakaavassa pitäisi huomioida se, ettei poroelinkeinoa ajettaisi ahtaalle Hetekylässä, Pudasjärvellä eikä koko maakunnan alueella. Elinkeinonharjoittajien vähetessä, tai jopa loppuessa, loppuvat osaltaan verotulot sekä elinkeinonharjoittajien ostot paikallisista yrityksistä (esimerkiksi rehut, koneet, muut hyödykkeet).

Tuulivoimarakentamisen takia luontomatkailu kokee haasteita. Kotimaisia ja ulkomaisia matkailijoita houkuttavat luonto- ja erämaiset alueet häviävät. Aittovaara vaikuttaisi mm. Olvassuohon. Valosaasteen määrä lisääntyy mm. tuulimyllyjen lentoestevalojen takia. Hiljaisuus menetetään, samoin luonnonmaisemat. Nämä ovat olleet tärkeitä matkailuvaltteja suurkaupungeista ja ruuhkaisilta alueita tuleville turisteille. Luonnonmaisemat, revontulet ja porot ovat matkailun vetovoimatekijöitä.

Kulttuurimaisemista Aittovaaran alueen länsipuolella on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue Oinaanperä ja Heikkilänharju, lähimmillään reilun 1 km etäisyydellä. Alueeseen sisältyy neljä maakunnallisesti arvokasta rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta: Välitalo, Raution aitta, Lantto ja Eerola. Heikkilänharjun kulttuurimaisemien taakse näkyvät suoraan suunnitellut tuulimyllyt. Tämä maisema pitäisi suojella kokonaan tuulimyllyiltä.

Taipaleenharjun maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema vanhoine tuulimyllyineen täytyisi suojella kokonaan. Vanhat pihapiirit ja maisemat ovat omaleimaisia. Nykyisissä suunnitelmissa Taipaleenharjuun näkyisi lähes jokainen Aittovaaraan suunniteltu tuulimylly, vaikka aluetta on pienennetty.

Inhimilliset näkökulmat pitäisi huomioida kaavan valmistelussa. Hetekylässä Aittovaaraan suunnitellut myllyt tulevat liian lähelle pääkylän asutusta (noin 2 km). Asukkaiden ja mökkiläisten elinolot ja asumisviihtyvyys kärsivät suuresti. Suojaetäisyydet eivät ole riittäviä maaseutumaisessa ympäristössä ja matalilla alueilla. Lisäksi ne on suunniteltu matalampia myllyjä silmällä pitäen. Melu- ja välkemallinnukset eivät kerro kaikkea maaseudun äänimaisemassa.

Alueen läheisyydessä on vapaa-ajan asutusta, Oulun seudulta käydään paljon mökkeilemässä Hetekylän alueella. Kiinteistöjen omistajien huoli kiinteistöjen arvon menetyksistä on todellinen. Hetekylän veto- ja pitovoima pienenesi. Maan ja metsätalouden harjoittaminen muuttuisi. Maanomistajat menettäisivät metsiä ja maa-alueita mm. sähkönsiirtolinjojen alle. Suuria sähkönsiirtolinjoja on suunniteltu alueelle useita. Tuulivoima-alueiden ja sähkönsiirron yhteisvaikutukset kohdistuvat yhden kylän asukkaisiin ja mökkiläisiin kohtuuttomasti.

Hetekylän asukkaiden ja mökkeilijöiden perinteiset maaseudun harrastus- ja virkistysmahdollisuudet kapeutuisivat Aittovaaran alueella ja sen ympärillä. Erilaiset luontoharrastukset, kuten marjastus, sienestys ja metsästys, luontovalokuvaus tai eräretket eivät ole samanlaisia, jos maisemaa hallitsevat tuulimyllyt. Maisemavaikutukset ovat Hetekylän ja Taipaleenharjun kylien lisäksi merkittävästi negatiiviset mm. Olvassuon ja Kuusisuo-Hattusuon luontokohteissa. Olvassuo on valtakunnallisesti merkittävä suoalue, joka houkuttaa luontoturisteja alueelle. Matkailuala kohtaa nämä samat haasteet kuin paikalliset asukkaatkin.

Maakuntakaavassa olisi huomioitava suojellun Kiiminkijoen vesistö, jonka valuma-alueella suunniteltu Aittovaaran tuulivoimahanke sijaitsee. Tuulivoimarakentaminen aiheuttaa massiivisia maansiirtotöitä, läjitysalueita,

betonirakentamista, tierakentamista, kaivuutöitä, louhimista jne., joiden vaikutukset vesistöihin saattavat olla ennalta arvaamattomia. Aittovaaran alueella on paljon soita ja märkiä alueita, joten rakennus- ja maansiirtotöitä tehtäisiin paljon, samoin maa-aineksia pitäisi tuoda merkittävä määrä paikalle. Lisäksi asukkaiden pelkona on, että lähialueiden sora-esiintymät tyhjennetään ja tulevaisuudessa maarakennusaineita joudutaan tuottamaan muualta. Hetekylässä on tehty, ja on tulossa uusia, vesistöjen kunnostushankkeita, joten valumavesien hallinta on erityisen tärkeää.

Aittovaarassa sijaitsee lisäksi Aittovaara-Laattaikon pohjavesialue. Tätä puhdasta luonnonvesiesiintymää ei saa vaarantaa. Alueen vaikutuspiirissä olevien Natura-alueiden suojelun pitäisi olla itsestäänselvyys, meillä ei ole enää liikaa luontoa jäljellä, monimuotoisuutta pitäisi vaalia. Lintujen ja eläinten olosuhteet pitäisi turvata ja ekologiset kulkuyhteydet varmistaa. Liian pieneksi pilkkoutuvat luontoalueet ovat haasteellisia eläimistölle.

Aittovaaran rakentamismuutosten ei ole esitetty todellisia vaihtoehtoja, kun on päädytty siihen, että rakennetaan joko 25 tai 26 voimalaa. Ero on vain yksi mylly. Todellisempi vaihtoehto olisi, että myllyjä rakennettaisiin vain Aittovaaran alueelle muutama (esim. 7-8 kpl), niin kuin käsittääkseni alun perin onkin suunniteltu. Paras vaihtoehto olisi poistaa alue kokonaan maakuntakaavasta.

Hetekylän asukkaille ja mökkiläisille muodostuu kohtuutonta haittaa myös useista muista kaavaan suunnitelluista tuulivoimahankkeista, joita on nytkin vireillä Hetekylän/ Pudasjärven rajalla. Yhteisvaikutuksia muodostuu vireillä olevan Tynnyrikorven, Mustasuon tuulivoimahankkeiden ja tv-1 526 (Koppelosaarensuo) sekä lähistölle sijoittuvien muiden Pudasjärven, Utajärven ja Oulun kuntien tuulivoimahankkeiden kanssa.

Vähemmän maisemassa näkyvät, ja vähemmän asutusta häiritsevät energiaratkaisut olisivat toivottavampia myös Hetekylässä. Luontoa vähemmän kuormittavia, ja vähemmän maansiirtoa ja rakentamista vaativia ratkaisuja voisi suosia, ja hyödyntää esimerkiksi entisiä turvealueita aurinkosähköä tuottamisessa. Toivottavasti maakuntakaavassa mietitään asiaa matkailu- ja poroelinkeinojen näkökulmasta ja turvataan elinkeinoille mahdollisuudet myös tulevaisuudessa. Poroelinkeino kärsii kohtuuttomasti tässä energiamurroksessa ja on vaarassa taantua tai jopa loppua kokonaan.

Inhimilliset ja sosiaaliset näkökulmat pitäisi ottaa kaavoituksessa huomioon entistä paremmin. Aittovaaran tapauksessa niitä ei ole huomioitu eikä asukkaiden ja mökkiläisten huolia ole otettu vakavasti. Avoimuus, tiedotus ja yhteistyö paikallisten kanssa pitäisi olla ykkösprioriteetti eri toimijoille.

Pyydänkin, että Aittovaaran tuulivoima-alue poistetaan kokonaan ilmasto- ja energiavaiHEMAAKUNTAKAAVASTA.

Muistutus 8

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotus

Kaavaehdotus esitettiin verkkotilaisuutena 3.10.2024, jossa esitys oli yleisluontoinen. Merkillepantavaa esityksessä oli voimaloiden määrän nostaminen minimissään 10:een. Tämä antaa kunnille suuremman mahdollisuuden käyttää häikäilemättömästi valtaansa kuuntelematta kaupunkilaisia. Lisäksi tilaisuuden ilmoittaminen oli alueellamme perjantain Kalajokilaakso-lehdessä, mikä on maksullinen lehti ja tavoitta vain osan alueen väestöstä. On käynyt ilmi, ettei energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaava ehdotus vireillä ole tällä hetkellä ole kaikilla kuntalaisilla tiedossa.

Muistutuksemme koskee Ylivieskan Pajukosken alueelle suunniteltua energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavaa. Ymmärtämyksemme mukaan kaava koskee nyt vain Kulolanluolikkojen aluetta (199) Pajukoski I:n vieressä (tv-1 404), mikä olisi katsottu sopivaksi tuulivoima-alueeksi noin neljälle vormalalle. Onneksemme muu alue Pajukoski II:sta on jätetty pois kaavasta.

Olemme järkyttyneitä, koska Kulolanluolikkojen aluetta esitetään sopivaksi alueeksi (tv-1), vaikka se on ollut jo aiemmassa esityksessä poistettuna kaavasta. Onko syynä Ylivieskan kaupungin painostus? Ylivieskan kaupungin ja OX2:n tekemä muistutus suunnitteilla olevasta kaavasta kertoo, että ne eivät välitä edes virallisen tahon tekemistä selvityksistä ja eivät arvosta alueen luontoarvoja ja asukkaiden elinolosuhteita. Kyse on vain neljän voimalan paikasta, mutta niiden vaikutukset ympäristöön olisivat todella haitalliset.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotus luonnoksessa on poistettu Pajukosken alueelta tunnuksella 347 oleva alue. Siinä poistamisen perusteena on "Alueen pohjoisosassa toiminnassa oleva tuulivoima-alue. Eteläosissa vaikutuksia asutukseen, maisemaan ja Kauhanevaan". Samat syyt kyllä pätevät tähän nyt kaavaan lisättyyn Kulolanluolikon alueeseen. Vain ilmansuunnat on eri suunnasta katsottuna.

Asuin- ja lomarakennukset

Hankealueesta lähimmät asuin- ja lomarakennukset, sekä metsäkämpä, sijaitsevat noin 0,3 - 1,5 kilometrin etäisyydellä Latvalassa, Latvalammilla, Lampinjärvellä ja Kauhalassa. Kulolanluolikkojen alue on paljolti luolikkoista, rakkakiviä muodostamaa aluetta, äänivaikutukset maaston kivikkoisuuden johdosta olisivat keskimääräistä suuremmat. Varmasti ei välke ja varjovaikutuksista tässä suunnitelmassa vältyttäisi, asuin- ja loma-rakennuksia sijaitsee hankkeeseen nähden juuri järvien vastakkaisilla rannoilla, missä voimalat sijoittuisivat joko etelä, tai länsipuolelle, päivä ja ilta-auringin suuntaan. Lisäksi lentoestevalojen killottaminen punaisena pimeässä olisi todella häiritsevää tekijä, sillä vakituinen asuminen ja loma-asuminen sijoittuvat juuri alueille, missä keinovalaistus on ilta-aikaan vähäistä.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue tv-1 404 sijoittuu toiminnassa olevan Pajukosken ja sen itäpuolelle suunnitellun laajennushankkeen alueelle Kauhanevan pohjoispuolelle. Alueelle on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa (v. 2008) tuulivoimaloiden alue (tv-1 347 Pajukoski), joka sijaitsee nyt osoitettua uutta aluetta etelämpänä. Tämä 1. vaihemaakuntakaavan tv-alue kumoutuu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tullessa voimaan.

Kauhanevan luo-1 alue ja sen eteläpuolelle sijoittuvat rakennukset ovat puskuroineet tuulivoimapotentialisen alueen pienemmäksi. Maakuntakaavan ehdotusvaiheen arvioinnissa aluetta ei ole laajennettu etelään Kauhanevan eteläpuolelle maisemavaikutusten ja Kauhanevan luo-1 alueelle kohdistuvien vaikutusten välttämiseksi. Uudelleen nähtävälle asetettavassa 2. julkisessa ehdotuksessa alueen rajausta on tarkennettu ja rajattu edelleen hieman kauemmaksi Kauhanevan luo-1 alueesta.

Kohdekuvaussessa (liite 2) tuodaan esiin, että tuulivoima-alueelle sijoittuu Kulolanluolikat uhkurakkamuodostelma, joka on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Luontoarvot

Alueen arvokkaat luontoarvot, luolikat ovat muodostuneet jääkauden aikana ja luonto muovannut niitä tähän päivään saakka. Tällainen alue on herkkää ja palautuminen ennalleen on pitkäkestoista. Luontoarvot noilla alueilla ovat Ylivieskalle ainutlaatuisia. Tämä suunnitelma on ehdottomasti liian lähellä arvokasta Kauhanevan luontokohdetta. Vaikutus Kauhanevan eläimistöön, kasvistoon ja lintujen muuttoreitteihin olisi todella negatiivista.

Maisema- ja vapaa-ajan vaikutukset

Kulolanluolikoiden näkymä kantautuisi kauas Kalajokilaakson kulttuurimaisemaan. Maisemavaikutuksiltaan tuo alue olisi todella suuri verrattuna nykyiseen Pajukoski I:n alueeseen. Pajukoski I:n voimaloiden napakorkeus on 127 metriä, tuuliturbiinin halkaisija 126 metriä. Uusien suunniteltujen turbiinien korkeus olisi lähes puolet korkeampia, kuin Pajukoski I:n eli max 300 m pyyhkäisykorkeus. Kauhanevan sisällä on Kauhalampi, jonka korkeus meren pinnasta on 116,5 m. Tästä voi päätellä, että tuo suunniteltu alue on suurin piirtein samalla korkeudella. Kun esimerkiksi Lampinjärvi on 88,3 m merenpinnasta, missä on alueen ehkä suurin yksittäinen loma-asunto keskittymä.

Ylivieskan ympäristössä on yleensäkin todella vähän vesistöjä. Ylivieskan järvistä olisi noin puolet Pajukoski II:n vaikutusalueella/näkymäalueella (Törmäjärvi, Lampinjärvi, Valkialanjärvi, Latvalampi, Mustolanjärvi, Kauhalampi, Joonaalampi ja Häränsilmä). Lampinjärvellä, Latvalammilla ja Valkialan järvellä on loma-asutusta. Muita järvi/lampi kohteita on virkistyskannalta tärkeitä Törmäjärvi (ympäröivää lenkkimaastoa, partiomaja, laavuja ja Metso-ohjelmaan kuuluvaa aluetta, sekä MOR-Y11-071 moreenimuodostelma), Mustolan järvi (missä luontopolut ja Mustolan kämppä retkeilijöille, yksityinen sauna), Joonaalampi (retki- ja latureitit, sekä retkeilymaja), Kauhalampi lähinnä aluetta, keskellä Kauhanevaa.

Lentoestevalojen killottaminen punaisena pimeässä olisi todella häiritsevä tekijä, voidaan puhua valosaasteesta. Alueella ei olisi enää paikkoja, missä voisi nähdä tähtitaivaan ja revontulet ilman häiritsevää keinovaloa. Alueelta niin valokuvauksen ammattilaiset, kuin harrastelijatkin hakevat yövalokuvauspaikkoja.

On myös huomioitava, että metsästysseuran Kauhalan kämppä on juuri tuolla alueella ja suunniteltu lähin voimala olisi vain "kiven heiton" (0,3 km) päässä kämpästä. Ensimmäisen osan kämpästä ovat rakentaneet jo edelliset sukupolvet. Luonnonrauhasta metsästysharrasuksen parissa ei olisi enää tietoaakaan. Talviaikana mahdollinen jäänmuodostus tuulivoimaloiden lavoissa aiheuttaisi metsästäjille vaaratilanteita.

Huhmarin vapaa-aika ja liikuntakeskus käsittää Huhmarin mäen ja sen ympäristöön rakennetut hiihtoladut/pururata, kuntoportaat rinteessä, karting-radan, fresbee golf radan, hiihtomajan ja muita rakennuksia sekä laavuja. Alue on ympäristöönsä nähden korkealla. Alueen virkistyskäyttöön tuulivoimaloilla olisi negatiivinen vaikutus, koska todennäköisesti maisemavaikutus olisi suuri alueen korkean sijainnin vuoksi. Mm näkymä kuntoportaita noustaessa olisi järkyttävä.

Koko tv-1 404 vaikutus-/näköalue on isossa vapaa-ajan käytössä, lenkipolut ovat Ylivieska TraiRunin myötä saaneet ihan uuden käyttäjäkunnan. Vapaa-ajan vieton kannalta on huomioitava, että tuo alue on ylivieskalaisille kaikin puolin tärkeää aluetta. Se on hyvin keskeisellä paikalla sijaintinsa kannalta. Muutaman kilometrin säteellä metsästyks, marjastus, kalastus, hiihtoladut, moottorikelkkailu, valokuvaus, lintuharrastus, retkeily, polut ja muu luonnossa liikkuminen ja vapaa-ajan vietto ovat lähes jokaiselle ylivieskalaiselle tärkeitä. Se on ylivieskalaisten sielunmaisema, keuhkot ja olohuone, paikka hiljentymiseen. Älkää antako lupaa sen tuhoamiseen. Näissä asioissa on myös muistettava pieni ihminen. Yleinen kanta Ylivieskassa on tuulivoimakielteen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa (2022-2025) on kirjattu Arvot: rohkeus, luottamus ja yhdenvertaisuus. Lisäksi Kärkiteemana onnelliset ja aktiiviset ihmiset. Tämä energia ja ilmasto vaihemaakuntakaava ei aseta meitä Ylivieskan asukkaita yhdenvertaiseen asemaan. Tämä tuulivoimatouhu on kyllä lisännyt aktiivisuutta ja tahtoa osallistua jo oman edun nimissä. Onnellisuutta se ei kyllä ole lisännyt. Monet yöt on valvottu ja itkut itketty vuodesta 2015 lähtien. Pieni ihminen on tuntenut itsensä voimattomaksi näiden asioiden edessä. Onhan vastassa Ylivieskan kaupunki ja monikansallinen tuulivoimayhtiö. Toivomme olemme laittaneet energia- ja ilmasto maakuntakaavaan.

Mielestämme edelliseen perustuen koko Pajukoski II:n alue ei sovellu tuulivoimarakentamisen alueeksi. Näillä alueilla ovat jo esi-isämme metsästäneet, kalastaneet, liikkuneet luonnossa ja marjastaneet. Ei hukata tätä isiemme perintöä vain tuulivoimahuuman vuoksi. Tuulivoiman kesto aika on n 20-30 vuotta ja tämä vuosituhansien muovaama ympäristön tuhoaminen olisi todella harkitsematonta. Jätetään alue lapsillemme sellaisena, kuin se on. Olisi mukava siirtyä eläkepäiville huojentuneena ilma pelkoa oman ympäristönsä puolesta. Jätetään tilaa luonnonrauhalle, nauttia ja harrastaa ympäröivässä luonnossamme.

huomauttanut, että yksistään Vasama 1 muodostaa huomattavia maisemallisia vaikutuksia Kantokylän suuntaan. ELY-keskuksen lausunnon mukaan Kantokylän ympärille voi rakentua voimaloita kolmeen eri ilmansuuntaan, joten vaikutukset ihmisten elinoloihin maisemavaikutusten, luontokokemuksen ja virkistyskäytön kautta muodostuvat suuriksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on huomauttanut, että Vasaman tuulivoimapuiston vaikutukset kohdistuvat Kantokylän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, linnustollisesti arvokkaille alueille, suteen ja susireviiriin sekä yhteisvaikutuksen lähialueen tuulivoimapuistojen ja vireillä olevien hankkeiden kesken.

Myös Oulun museo- ja tiedekeskus toteaa, että toteutuessaan hanke heikentäisi lähellä sijaitsevien arvokkaiden maisema-alueiden sekä rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Pahimmillaan vaikutusten voidaan katsoa olevan merkittäviä. Suurimmat haitalliset vaikutukset muodostuvat Kantokylän maakunnallisesti merkittävälle rakennetuille kulttuuriympäristöille.

Korkein hallinto-oikeus mainitsee lausunnossaan Puutiosaaren yleiskaavan valituksen ratkaisussa (päätös 1494/2024) mm., että tuulivoimanhankkeiden suunnittelussa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan ja linnustoon ja pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Lisäksi on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät.

KHO:n Puutiosaarta käsittelevän lausunnon mukaan arvoalueista maisemavaikutuksia kohdistuu eniten juuri Kantokylän alueelle.

Edellä mainittujen muistutusten perusteella voidaan todeta, että Vasaman 1 . osa-alueen tuulivoimapuiston kaavan vaikutuksia ei ole tutkittu riittävästi.

ELY-keskus ei yhdy Vasaman 1 tuulivoimapuiston osayleiskaavaan pohjana käytettyyn päivitettyyn susiselvitykseen, jossa todetaan, että Koska Nivalan reviirillä ei olisi lisääntyvää paria. Sen Sijaan ELY-keskus toteaa, että viimeisimmän kanta-arvion (Heikkinen ym 2023). mukaan kyseessä on aktiivinen parireviiri, jolla on esiintynyt merkkejä naarassuden kiimatiuttelusta, joten lisääntymistä on edelleen pidettävänä mahdollisena. Nivalan reviirin alue käsittää Vasaman tuulivoimapuiston alueen. Tuulivoimapuiston alue on merkittävä osa Nivalan reviirin levähdys- ja lisääntymispaikkoja ja **keskeisintä reviirin ydinalueista.**

Luken mukaan reviirillä on tunnistettu lisääntyvä naaras ja se, että alueella on vakiintunut pari, mikä kertoo alueen soveltuvan suden lisääntymisympäristöksi. Luke toteaa, että vaikutusten arvioinnissa on tehty osin liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä eläinten sopeutumisesta ja palaamista takaisin alueille. Luke myös toteaa, että tuulivoimalat ovat vaikuttaneet negatiivisesti pesimäpaikkauskollisuuteen ja lisääntymismenestykseen. Luke edelleen huomauttaa, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 pykälän nojalla. Kuten Luken aiemmissa lausunnoissa on todennut, hankkeen luontoselvitysten perusteella ei voida poissulkea, etteikö hankealueelle sijoittuisi suurpetojen levähdys- ja

pesimäalueita. Luke huomauttaa, että useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa ovat merkittäviä ja sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

KHO on Puutiosaaren tuulivoimahanketta koskevassa susiselvityksessä todennut, että valtaosa alueen susihavainnoista sijoittuu Puutiosaaren kaava-alueen etelä puolelle eli suunnitellun Vasaman tuulivoimapuiston alueelle.

Vasaman tuulivoimapuiston sijoittuminen on suunniteltu osittain kaava-alueen vieressä oleville luonnontilaisille suo-alueille, jotka on tunnustettu luontoselvityksessä luontoarvokohteiksi ja alueella on havaittu rauhoitettuja ja harvinaisia viitasammakoita joita esiintyy kaava-alueen reunalla. Huomioiden Euroopan unionin ennallistamisasetuksen näiden vaikutusten merkittävyyttä ei ole arvioitu riittävästi.

Pesimälinnustoselvitysten osalta alueella on todettu huuhekajareviiri. Tutkimustietojen perusteella tuulivoima-alueilla voi olla haitallisia vaikutuksia huuhekajan pesinnälle jopa useiden kilometrien päähän. ELY-keskuksen lausunnossa todetaan, että hankkeesta voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia huuhekajareviirille, vaikka pesäpaikka ei sijaitisiko tarkalleen aluerajauksen sisäpuolella. Kaavan laatija on tehnyt maastotutkimuksia alueella, mutta hyvin lyhyellä aikajänteellä ja vain yhden vuoden aikana, mikä ei anna riittävää varmuutta, etteikö alueella sijaitse pesäpaikkaa. Huomioiden edellä mainitun tutkimuksen tiedot, merkittävää haittaa saattaa syntyä vaikka huuhekajien pesäpaikka olisi alueen ulkopuolella.

Kaavassa esitetty Vasaman tuulivoimapuisto alue aiheuttaisi toteutuessaan kohtuuttomia, pysyviä ja pitkäkestoisia haittoja voimaloiden lähialueen asukkaille, eläimille ja yhteisölle. Taustaselvitykset ja niiden perusteella tehdyt tulkinnat antavat virheellisen käsityksen voimaloiden soveltuvuudesta alueelle. Maisemavaikutukset ovat huomattavat kyseisillä voimalaitosten korkeuksilla ja muuttaisivat merkittävästi maisemakuvaa ja äänimaisemaa lähialueella.

Kaikki edellä mainitut seikat huomioiden muistuttaja esittää Vasaman tuulivoimapuiston poistamista Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastokaavasta.

Muistutus 10

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavaehdotukseen

Reisjärven Rauran ja Pikku-Kivinevan poistaminen energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavaehdotuksesta, olen täysin samalla kannalla. Alueet ovat erittäin tärkeitä ja merkityksellisiä alueita niin matkailullisesti kun luonnonsuojelullisesti. Natura-alueet sekä metsäpeuran suojelualueet kärsivät, jos ne jäävät suuren tuuliteollisuuden jalkoihin tai niiden läheisyyteen. Myös muut eläimet kärsivät rakentamisesta, samoin perinnemaisemat muuttuvat oleellisesti todella korkeiden myllyjen muuttaessa maisemaa radikaalisesti.

Alueella ei ole kohta enää yhtään pimeää aluetta, jossa ei olisi valosaastetta, pimeä matkailu on katoava asia kun joka kunnassa on myllyjä ja niiden valot vilkkuvat kaikkialla. Reisjärvi joutuu naapurikuntien myllyjen valojen kärsijöiksi. Lähikuntien rakentamiset tulee ottaa paremmin huomioon, joka kunnassa on monta hanketta suunnitteilla tai harkinnassa ja näistä ei ole toisella hankkeella tietoa. Liian heikosti nämä yhteisvaikutukset huomioidaan.

Reisjärvi on vahvaa perinteistä maa- ja metsätalous aluetta, joka työllistää suoraan ja välillisesti suuren määrän ihmisiä. Talousmetsät kärsivät suurista siirtolinjoista, samalla tuhoutuu hiilinieluja kun metsää kaadetaan linjojen ja myllyjen alta. Navetan jos rakennan, en saa kaataa puita sen tieltä, mutta tuulivoiman edestä saa kaataa puita ja alueet ovat huomattavasti suurempia. Kuntamme on vahva luontokunta, kunta strategiaan ei sovi tuuliteollisuus. Kuntaan ollaan rakentamassa biokaasu-laitos ja tämän yhteyteen aurinkopaneeleita, joista saadaan paikallisesti erittäin suuri hyöty maatalouteen sekä muuhun yritystoimintaan.

Nyt on tarkasti otettava huomioon metsäpeuran ekologiset käytävät, rannikolle sekä Kainuuseen, suuren rakentamisen johdosta käytävät ovat nyt jäämässä liian kapeiksi. Se suuri työ mitä metsäpeuran pelastamiseksi on tehty, täytyy varmistaa ettei tilanne pääse uusiutumaan, peurakanta häviämään.

Tuulivoima on liian vaihtelevaa energiaa, jotta yritykset kiinnostuisivat rakentamaan toimintaa sen turvin. Onkin tärkeää että Pohjois-Pohjanmaan Liitto laatii selkeät rajat ja säännöt tuulivoimanrakentamiselle. Tarvitsemme yrityksiä ja olemassa olevien yritysten tulee säilyä hengissä sähkön hinnan muutoksista huolimatta, mutta on erittäin toivottavaa saada alueelle muutakin paikallisempaa energiamuotoa joka hyödyttää alueen yrittäjiä ja toimijoita. Vakaampi, tasainen sähkö varmistaa hinnan joka ei nouse tunnin välein.

Esimerkkinä oma maatilani jossa lypsyrobotti käytössä, sitä ei voida käydä sammuttamassa kalleimmiksi ajoiksi, vaikka maidon litrahinta ei riitä kattamaan sähkön hintapiikkiä. Eläinten terveys ja kokonaisuus toiminnassa ei kestä sahaavaa toimintaa, koneiden on toimittava vuorokauden ympäri hinnan ollessa mikä tahansa. On myös huoltovarmuus asia säilyttää maa- ja metsätalous toimintavarmana, tämän hetken taloustilanne on ajanut tuottajat lopettamisen partaalle ja tämä vahva tuulivoiman rakentaminen ei helpota tilannetta ollenkaan.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta ja merkitsee sen tiedoksi.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA).

Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.

Energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavassa otetaan kantaa myös ilmastovaikutusten arviointiin maankäytön muutosten osalta.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 11 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEESTA</p> <p>Valitus koskee Kaskensuo I, Utajärvi ja Kaskensuo L, Oulu alueita.</p> <p>Olemme jättäneet muistutuksen kaavan valmisteluvaiheen luonnoksesta vuonna 2022. Muutosesitystä ei ole millään tavoin huomioitu.</p> <p>Esitämme, että Kaskensuo I, 544, aluerajaus tv1 ja tv3 poistetaan kaavasta ja Kaskensuo L, 545, aluerajaus tv1 ja tv3 poistetaan kaavasta</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan alueella on useita ylisuuria investointihankkeita. Näiden hankkeiden rakentaminen edellyttää mit-tavan sähkönsiirtoverkon lisärakentamista.</p> <p>Kaavoituksessa ei ole esitetty näiden verkkojen rakentamiseen suunnitelmia. Nyt kaavoitetaan tuulivoimala-alueita joiden toteutuksesta ei ole minkäänlaista varmuutta. Tästä syystä pidämme kyseisiä kaavaehdotuksia kyseenalaisina.</p> <p>Vaadittuja selvityksiä meri- ja maakotka sekä muiden uhanalaisten lintujen ja luonnoneläinten vaikutusarviota on laa-dittu. Ympäristöministeriön toimesta selvityksiä ei ole julkaistu, vaikka niiden merkitys kaavoituksessa on äärimmäisen keskeinen.</p> <p>Vaikutuksia luontaiselinkeinoihin ja mullistaviin maisemavaikutuksiin on sivuutettu kokonaan. Yleisesti todetaan ettei alueilla ole merkittävää asutusta. Nelostien vaikutusalue on kansallinen maisemakokonaisuus. Suunnittelualueilla ole-vien hankkeiden toteuttaminen muuttaisi koko maakunnan maisemaa.</p> <p>Arveluttavaa kaavan tavoitteiden kannalta on se, ettei Ympäristöministeriön itse teettämiä vaikutusarvioita ei ole jul-kaistu. Metsähallitus, ympäristöjärjestöt ja yksityishenkilöt, pitävät julkista kieltoa käsittämättömänä. Ministeriö kiistää poliittisen ohjauksen.</p> <p>Oikeudellisesti kaavan laadinta on hyvin kyseenalainen. Palautteissa vaaditaan alueiden pienentämistä, mutta kaavoit-usprosessin aikana alueet ovat laajentuneet merkittävästi.</p> <p>Edellä esitetyn perusteella esitämme kaavoitusprosessin keskeyttämistä. Kaskensuo I, 544 ja Kaskensuo L, 545 alueilla ja vireillä olevien Tynnyrikorpi ja Mustasuon tuulivoimala hankkeiden jatkosuunnittelua ei tule jatkaa ennen kaavojen vahvistusta.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lau-sunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavartkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitet-tujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakunta-kaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p> <p>Maakuntakaavatyön aikana on laadittu useita selvityksiä (mm. maakotka, maisema, viherrakenne- ja ekosysteemipal-velut, muuttolinnusto, Natura-alueita ja ekologista verkos-toa koskeva selvitys). Kaavaselistuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entin-en maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet Kaskensuo L (tv-1 545) ja Kaskensuo I (tv-1 544) säilyvät. Molemmat maakun-takaavan tuulivoimaloiden alueet ovat pienentyneet maa-kuntakaavan luonnosvaiheen jälkeen. Lisää alueisiin kohdis-tuvista vaikutuksista ja niiden rajauksiin liittyvistä tekijöistä on myös kaavaselistuksen liitteessä 2, tv-alueiden kohdeku-vauksissa.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	--

Maisemallisesti Reisjärvi on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Tuulivoimateollisuusalueen rakentaminen ei tue millään muotoa niiden vaalimista. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen mukaan Kiiskinevan tuulivoimahankkeella on paikoin suuria vaikutuksia Reisjärven ja Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Lisäksi sähkönsiirtoreitit vaikuttavat maisemaan kohtalaisesta erittäin suureen.

Tuulivoiman rakentaminen Reisjärven kuntaan on ristiriidassa voimassa olevan Reisjärven kunnan strategian kanssa, jonka mukaan keskeisenä ja läpileikkaavina teemoina ovat Reisjärven tarina – tietoisuus kunnan ainutlaatuisista vetovoimatekijöistä, toimintatapojen uudistaminen ja talouden tasapainottaminen. Ekologisina tulevaisuuden vetovoimatekijöinä mainitaan puhdas vesi ja luonto. Vision mukaan Reisjärvi on kukoistava luontokunta, jossa on turvallista asua, harrastaa, yrittää ja tehdä työtä. Pidetään se myös sellaisena ilman tuulivoimaa. Nyt meillä on mahdollisuus markkinoida kuntaamme aitona luontokuntana, jossa maaseudun mökki- ja asumisrauha on vielä mahdollista järvimaisemien äärellä.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 13

Yhteystiedot poistettu

MUISTUTUS HAAPAVEDEN KOIVULANNEVAN TUULIVOIMAHANKE POHJOIS-POHJANMAAN LIITON ENERGIA- JA ILMASTOMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEESSA

Taustaani: Olen kotoisin Haapaveden (*paikkakunta poistettu*). Isän puolen suku on elänyt (*paikannimi poistettu*) alueella 1600-luvulta lähtien ja äitini on syntynyt Nivalan (*paikan nimi poistettu*). Koulutukseltani olen (*koulutustiedot ja ammatti poistettu*). Omistan kaavailulta osakaava-alueelta kiinteistön (*kiinteistö tiedot poistettu*) aluksi metsäyhtymän osakkaana vuodesta 2002 alkaen. Perintökiinteistölleni on laadittu metsäsunnitelma, jota on toteutettu yhteistyössä Haapavesi-Kärsämäki-metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Olen arvonlisäverovelvollinen metsänomistaja.

Tietoisuuteni hankkeesta: Sain mieltäni järkyttäneen kirjeen Megatuulelta 28.11. 2022. Megatuulen mukaan Koivulannevan alueessa on potentiaalia sijaintinsa ja tuulisuutensa perusteella tuulivoima-alueeksi. Kuulin asiasta tässä vaiheessa. Mukana oli kaksin kappalein 10-sivuinen maanvuokrasopimus + 5 liitettä. Sopimus olisi pitänyt allekirjoittaa 15.12.2022 mennessä ja sopimuksen sisällöstä minä olisin salassapitovelvollinen!

Olen tähän ikään mennessä nähnyt monenlaisia sopimuksia, mutta tämä oli jotain käsittämätöntä. Osallistuin (*paikkakunta ja nimi poistettu*) maanomistajien keskustelutilaisuuteen. Sanoin siellä Megatuulen edustajille, että vuokrasopimus on sama kuin antaisi avoimen valtakirjan tuuliyhtiölle käyttää omia maita. Sanoivat, että tämä tulee esille joka kerta vastaavissa tilaisuuksissa! Kysyin myös, minne sudet, karhut, ilvekset, hirvet, metsä- ja suolinnut kaikkoavat?

(*Paikannimi poistettu*) tilaisuuden jälkeen tuli kirje 13.2.2023 sopimuksen muutoksista ja lisäyksistä. Tuulipuistohanke on kuulemma vahvassa myötätuudessa ja hanketta on esitelty Haapaveden kaupungille.

Haapaveden kunnassa on tehty myönteisiä päätöksiä hankkeelle *ennen* maakuntakaavaehdotuksen valmistumista!

Maakuntaliiton laatimaan kohdekorttiin palautetta Koivulannevansta (180, sivu 146 TUULI-hanke)

Kohteen sanotaan olevan pieni, mutta minusta se on iso verrattuna kaavailtuun voimalamäärään. Tuhat hehtaaria ja korkeintaan 16 voimalaa!

Kaikki alueen suot eivät ole ojitettuja, esimerkiksi kiinteistölläni on 10 hehtaarin ojitamaton suo, joka kartan perusteella tulisi tuulivoimala-alueeksi.

Alueen tiheä metsäautoverkosto kuvastaa metsien merkitystä ihmisten taloudelle ja sopivuutta puiden kasvulle. Kiinteistöni poikki kulkeva tie *ei ole metsäautotie*, vaan se on rasitetienä rakennettu VAPO:n toimesta, kun Koivulannevansta tuli turvetuotantoalue 1981.

Avohakkuualueet eivät voi olla hankkeelle plussaa, kun ne kuuluvat metsänkäsittelytapoihin. Avohakkuualue on uudistettava luontaisesti siemenpuaasennolla, kylvämällä tai taimia istuttamalla.

Metsää ei saa tuhota, mikä on lailla turvattu jo yli sadan vuoden ajan.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Koivulannevan tuulivoimahanketta ei ole osoitettu missään vaiheessa energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA tuulivoimaloiden alueena.

Koivulannevan alue tunnistettiin maakuntakaavaa edeltäneessä TUULI-hankkeessa tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi. Kuitenkin vain osa näistä alueista osoitettiin maakuntakaavassa seudullisena tuulivoimaloiden alueena.

Koivulannevan hankkeen etenemisestä tarkempia tietoja antavat tuulivoimatoimija ja Haapaveden kaupunki, joka vastaa kuntakaavoituksesta.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Virkistyskäyttöä ei kerrota alueella olevan! Minä ja muutkin keräävät siellä mm. puolukoita, mustikoita, hilloja, karpaloita. Metsästystä voi harrastaa maanomistajan luvalla. Jokaisenoikeudella metsissä ja soilla saa kulkea sekä kuunnella ja katsella voimaannuttavaa luonnon elämää.

Täysin samaa mieltä olen siitä, että tuulivoimarakentaminen vaikuttaa alueella harjoitettavaan maa- ja metsätalouteen - nimenomaan kielteisesti.

Yhteenvetoa, 2 kysymystä ja tiedonsaantipyyntö

Tuulivoimaloiden rakentamiseen ei liity muuta positiivista kuin siihen liitetty vihreä väri! Vaikuttaa tulevan kuluttajalle tosi kalliiksi tämä vihreä siirtymä valtion tuella. Periaate on varmaan ollut hyvä, mutta toteutus ei. Alkuperätakuiden kauppaa käydään fossiilista energiaa käyttävien valtioiden kanssa (HS 41/2024). Susireviirit, maakotkaselvitykset (?), ekologiset käytävät, rauhoitetut lajit eivät haapavetisten kuntapäätäjien päätöksissä vaikuta.

Megatuulen laatimaa vuokrasopimusta en ole allekirjoittanut, mutta niin se hankealue vain näkyy kiinteistölleni sijoittuvan. Tuuliyhtiö on rajannut alueen selvästi valmista tieverkkoa hyväksikäyttäen. Kiinteistöni rasitetie ei ole Megatuulen rahantekosampoja varten.

Koivulannevan turvetuotannon loppuminen oli laajalle alueelle hyväksi. Alueen muuttaminen tehdasmaiseksi energiantuotantoalueeksi pilaa ympäristön.

Miten yleensäkin tällaisia hankkeita voi edes suunnitella toisten omistamille maille? Suomen perustuslain pykälän 15 perusteella jokaisen omaisuus on turvattu. YK:n ihmisoikeuksista myös vastaava kohta löytyy. Määräysvalta kiinteistölläni on minulla ja aion nyt ja tulevaisuudessa hoitaa perintöosuuttani hyvien metsänkäyttösuositusten mukaisesti. Suokuvio saa ja pitää olla rauhassa! Noin kahden hehtaarin aarnipuukuvion olen rajannut metsänkäytön ulkopuolelle. On tosi hyvä, että Koivulanneva ei ole tv1-merkinnällä maakuntakaavaehdotuksessa. Kunta voi käsittääkseni viedä osakaavahanketta eteenpäin maakuntakaavasta poiketen. Miten voin saada oman kiinteistöni poistettua hankealueesta?

Pyydän saada Koivulannevan tuulivoimalahankkeen etenemisestä tietoja ja tästä muistutuksesta palautetta! Kiitos!

Limingassa 21. lokakuuta 2024

Kunnioittavasti
Yhteystiedot poistettu

Muistutus 14

Yhteystiedot poistettu

MUISTUTUS: TUULIVOIMA-ALUE 3, 502 HAAPONEVA-SIKOKANGAS HAAPAVEDELLÄ

Omistamme kyseisellä alueella (*paikannimi poistettu*) yksityisen luonnonsuojelun alueen (*kiinteistötiedot poistettu*), pinta-ala 18,32 ha. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus teki rahoituspäätöksen (*päivämäärä poistettu*) luonnonsuojelulain 10§ 2. mom ja 24§ 1. ja 2. mom perusteella.

Tuulivoiman maakuntakaavaehdotuksessa luonnonsuojelun alue on jäänyt suunnittelun alueen sisäpuolelle. Rahoituspäätöksen mukaisesti kyseisellä luonnonsuojelun alueella on kielletty ojien kaivaminen, kaikenlainen maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen aineiden ottaminen, metsänhakuu, kasvien ja eläinten vahingoittaminen, rakennusten, rakennelmien laitteiden ja teiden rakentaminen sekä muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.

(*Kiinteistötiedot poistettu*) suojelun alue rajoittuu pohjoisessa metsähallituksen rauhoitusmetsään ja yhdessä ne muodostavat n. 50 ha:n vanhan metsän alueen, jossa on elinvoimainen kuukkelikanta.

(*Kiinteistötiedot poistettu*) palstalla in allekirjoittaneiden aktiivisessa käytössä oleva erämökki.

Pyydämme ystävällisesti tuulivoima-alueen rajan siirtoa etelään päin siten että (*kiinteistötiedot poistettu*) luonnonsuojelun alue jää rajauksen ulkopuolelle. (*Kiinteistötiedot poistettu*) ja sen liepeille ei saa rakentaa tuulivoimaloita, siirtolinjoja, muuntoasemia eikä teitä, jotka pilaisivat alueen luonnontilan.

Ystävällisin terveisin

Yhteystiedot poistettu

LIITTEET Rahoituspäätöskartta
Maastokartta

Kiinteistöä koskevat kartat (3 kpl) poistettu

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kyseinen luonnonsuojelun alue sijaitsee maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen tv-1 502 (Sikokangas) ulkopuolella. Kyseinen luonnonsuojelun alue saattaa kuitenkin kuulua maakuntakaavan tv-alueetta laajemmalle ulottuvan Sikokankaan hankealueen rajauksen sisäpuolelle.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 15 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHHEMAAKUNTAKAAVA EHDOTUKSESTA Pudasjärven Liekokylän tuulivoimahankkeen maanomistajien puolesta haluamme esittää muistutuksen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen.</p> <p>Oman hankkeemme puolesta olemme pettyneitä että kaavaehdotus toteutuessaan käytännössä estäisi hankkeen toteutumisen. Hankkeella olisi tosiasiasa edellytykset toteutua sekä luonnonarvojen säilyttämisen puolesta että talouden kannalta. Nyt kaava uhkaa pysäyttää hankkeen ennen kuin toteutumisen edellytykset ja mahdollisuudet on konkreettisesti tarkoin selvitetty.</p> <p>Liekokylän hankkeen toteutuminen on paitsi maanomistajille merkittävä taloudellinen mahdollisuus, se toisi myös koko Pudasjärven kunnalle hyvinvointia. Kunnan alueelta on kaavaehdotuksessa jätetty pois monia muitakin tuulivoimahankkeita, mikä rajoittaa merkittävästi kunnan mahdollisuuksia hyötyä tuulivoimarakentamisesta ja sen tuomista kiinteistöverotuloista. Tämä asettaa Pudasjärven heikkoon asemaan verrattuna muihin Pohjois-Pohjanmaan kuntiin, jotka ovat saaneet kaavaehdotuksessa enemmän mahdollisuuksia tuulivoiman kehittämiseen. Tuulivoimaloiden elinkaaren ajalle laskettuna puhutaan SYKE:n selvityksen mukaan jopa yli 150 miljoonan euron kiinteistöverotulojen menetyksestä Pudasjärvellä. Tämä on valtava isku alueelle jossa toimeentulomahdollisuudet ovat niukat ja sitä kautta verotulojen saanti edes peruspalvelujen toteuttamiseksi uhattuna. Vuokratuotot maanvuokraajille olisivat jopa suuremmat ja tätä kautta edistäisivät monenlaista toimeliaisuutta ja hyvinvointia.</p> <p>Haluamme lisäksi tuoda esiin seuraavat näkökohdat, jotka koskevat sekä Liekokylän hanketta että Pudasjärven kunnan laajempaa tilannetta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaavavaihe rajaa mahdollisuuksia ennen kuin rajoitteet ja mahdollisuudet on tarkemmin tutkittu Kaavaehdotuksessa on tulkittu liian tiukasti mahdollisia ja osittain teoreettisia rajoitteita, erityisesti luonnonsuojelun osalta. Liekokylän hankkeen, kuten muidenkin, kohdalla mm. luonnonsuojeluarvot tullaan arvioimaan yksityiskohtaisesti myöhemmässä vaiheessa, kun kaavoitus- ja rakennuslupaprosessit etenevät. On tärkeää, ettei kaava rajoita kehitysmahdollisuuksia ennen tätä tarkempaa arviointia. 2. Tuulivoimarakentamisen kannattavuus ja investoijien mielenkiinto vaarassa Liekokylän, kuten muidenkin hankkeiden, toteutumisen kannattavuus on riippuvainen siitä, että tuulivoimalle osoitetaan riittävästi tilaa ja kokonaisuus on riittävä iso. Mikäli tuulivoimarakentamiselle varatut alueet harvenevat ja pienentyvät, tämä vähentää hankkeiden houkuttelevuutta investoijien silmissä. Samalla pienet ja hajanaiset tuulivoima-alueet voivat hajauttaa luontovaikutuksia, mikä ei ole ympäristön kannalta paras ratkaisu. <p>Pyydämme, että kaavaehdotusta muutetaan siten, että Liekokylän hanke ja muut Pudasjärven alueen tuulivoimahankkeet saavat riittävästi tilaa toteutuakseen. Myöhemmissä suunnitteluvaiheissa hankkeet kyllä tutkitaan viranomaisten toimesta yksityiskohtaisesti joten kaavalla ei tule ennakkoon rajata mahdollisuuksia pois. Tämä hyödyttäisi sekä maanomistajia että koko Pudasjärven kuntaa ja edesauttaisi alueen taloudellista, ekologista ja sosiaalista kehitystä.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Liekokylää ei ole osoitettu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena luonnonsuojelun jälkeisen suojelualueisiin ja Litokairan Natura-alueeseen kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.</p> <p>Maakuntakaavaa hyväksyessä on noudatettava luonnonsuojelulain (9/2023) luvun 5 säännöksiä, joissa säädetään Natura-alueista, mm. Natura-alueiden suojelun perusteena olevien luonnonarvojen heikentämiskiellosta ja suunnitelmien arviointivelvollisuudesta.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus totesi antamassaan lausunnossaan, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jätti liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain (LSL 35 §) ja samalla luontodirektiivin vaatimuksiin.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen huomioiden saatu palaute. Kaavaratkaisun tueksi on laadittu uusi Natura-riskiarviointi.</p> <p>Liekokylän sijainti Litokairan Natura-alueen välittömässä läheisyydessä on merkittävin tekijä sille, ettei aluetta osoiteta maakuntakaavassa seudullisena tuulivoimaloiden alueena.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	---

Muistutus 16

Yhteystiedot poistettu

Muistutus tuulivoima-alueen kaavaehdotuksesta, Kolkonjärvi (tv-1 409)

Olen (*yhteystiedot poistettu*), ja olen osaomistajana Kolkonjärven rannassa osoitteessa, (*kiinteistötiedot poistettu*) sijaitsevan ympärivuoden asuttavassa loma-asunnossa (Kuva 1). Tämä loma-asunto on aktiivisessa käytössä kuuden sisarukseni, osaomistajien, sekä heidän lastensa toimesta.

Kuva 1. Omistamani lomakiinteistön sijainti merkitty punaisella. (Lähde https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_LIITE-2_Tuulivoima-alueiden_kohdekuvaukset-9.9.2024_erillisliite_pakattu.pdf, sivu 100) (kartta poistettu)

Tuulivoima-alueen kaavaehdotus aiheuttaa huomattavaa haittaa seuraavista syistä:

- 1. Maisemahäiriö:** Tuulivoima-alue toisi erittäin paljon maisemahäiriötä Kolkonjärven välittämään läheisyyteen sekä sen lähiympäristöön Kalliovaaran, Kattilajärven ja Jatkonkankaan alueille sekä Hossan kansallispuiston Somer järven alueelle. Tämä kauniiden järvimaisemien alue on meille tärkeä virkistys- ja lomailukohde, ja tuulivoimalat häiritsisivät merkittävästi alueen luonnonkauneutta, erityisesti järven selän yli avautuvia näkymiä.
- 2. Taloudelliset vaikutukset kiinteistöihin ja tontteihin:** Tuulivoima-alueen toteutuminen aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia haittoja Kolkonjärven alueen kiinteistöille ja rantatonteille. Omistamani loma-asunnon ja rantatontin arvo aleni huomattavasti tuulivoimaloiden aiheuttaman maisemahäiriön ja melun vuoksi. Lisäksi rantatontin ja kiinteistön myynti vaikeutuisi huomattavasti, sillä ostajat eivät ole halukkaita sijoittamaan alueelle, jossa maisemaa hallitsevat tuulivoimalat. Tämä alentaisi kiinteistöni jälleenmyyntiarvoa ja aiheuttaisi taloudellisia menetyksiä minulle. Lisäksi tämä vaikuttaisin alentavasti omistamani lomakiinteistön vuokrausmahdollisuuksiin.
- 3. Virkistys-, marjastus- ja metsästysmahdollisuuksien rajoittuminen:** Alueella on erinomaiset retkeily-, marjastus- ja metsästysmahdollisuudet, jotka jäävät tuulivoima-alueen alle. Tämä rajoittaa suuresti sekä meidän että muiden alueen asukkaiden ja lomalaisten mahdollisuuksia nauttia luonnosta.
- 4. Kulttuurihistoriallinen arvo:** Loma-asuntomme liittyy kiinteästi sukumme kantatilaan (*kiinteistötiedot poistettu*). Tämä kulttuurihistoriallinen maalaismiljö on ollut pysyvästi asutettuna 140 vuotta, nyt neljännessä sukupolvessa. Tuulivoima-alueen rakentaminen vahingoittaisi tämän perintömaiseman arvoa ja jatkuvuutta.
- 5. Lähiasutuksen vaikutukset:** Tuulivoima-alue sijaitsee myös pysyvästi asutettujen kiinteistöjen läheisyydessä. Loma-asuntomme naapureissa on pysyvää asutusta sekä Kolkonjärven pohjois- ja länsipuolella on useita pysyviä asuintaloja,

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kaavaselostuksessa on arvioitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia ja jokaisesta alueesta on myös laadittu kohdekuvaus liitteeseen 2, jossa on esitetty alueen merkittävimmät vaikutukset ja huomiot mahdolliselle tarkemmalle suunnittelulle. Kolkonjärven tv-1 alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Hossan kansallispuistoon, maakotkareviiriin, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, poronhoitoon.

Kolkonjärven tuulivoimaloiden alue (tv-1 409) säilyy maakuntakaavassa. Aluetta on rajattu pohjoisesta pienemmäksi.

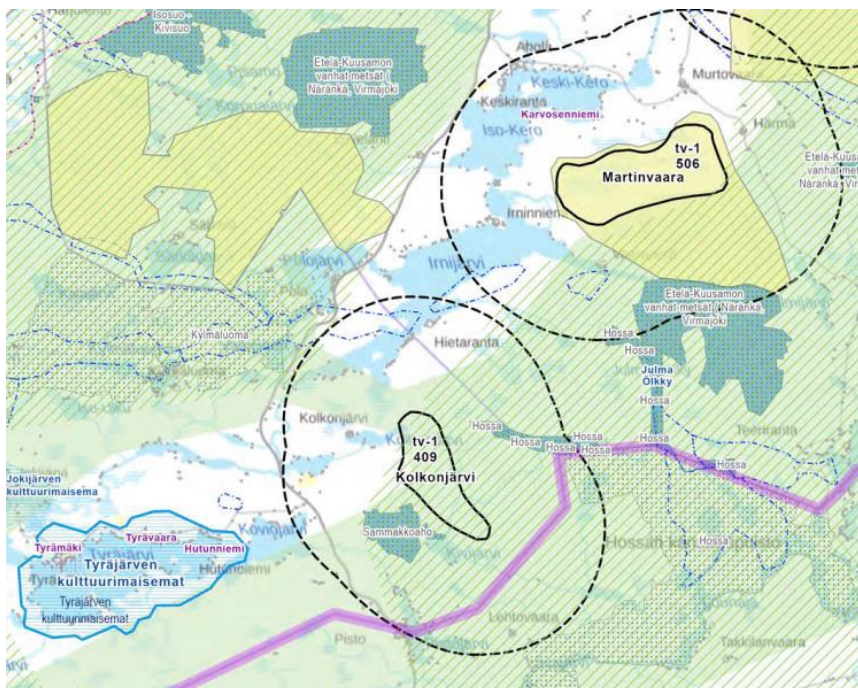
Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

joissa asuu kymmeniä asukkaita. Tuulivoima-alueen vaikutus olisi erityisen haitallinen tälle haja-asutusalueelle sekä asukkaiden maa- ja tonttimaan käyttämiseen tulevaisuudessa.

6. Arvokas kulttuuri- ja luontokohte: Kolkonjärven alue on erittäin arvokas kulttuurimaisema, joka liittyy kiinteästi kanjonimaiseen Hossan kansallispuiston järvimaisemaan, erityisesti Somer järveen ja Julma-Ölkkyyn sekä Sammakkoahon Natura-alueeseen ja Tyräjärven kulttuurimaisemaan (Kuva 2). Tämä maisemayhteys on olennainen osa alueen vetovoimaa ja sen säilyttäminen on tärkeää niin asukkaille kuin matkailijoillekin.

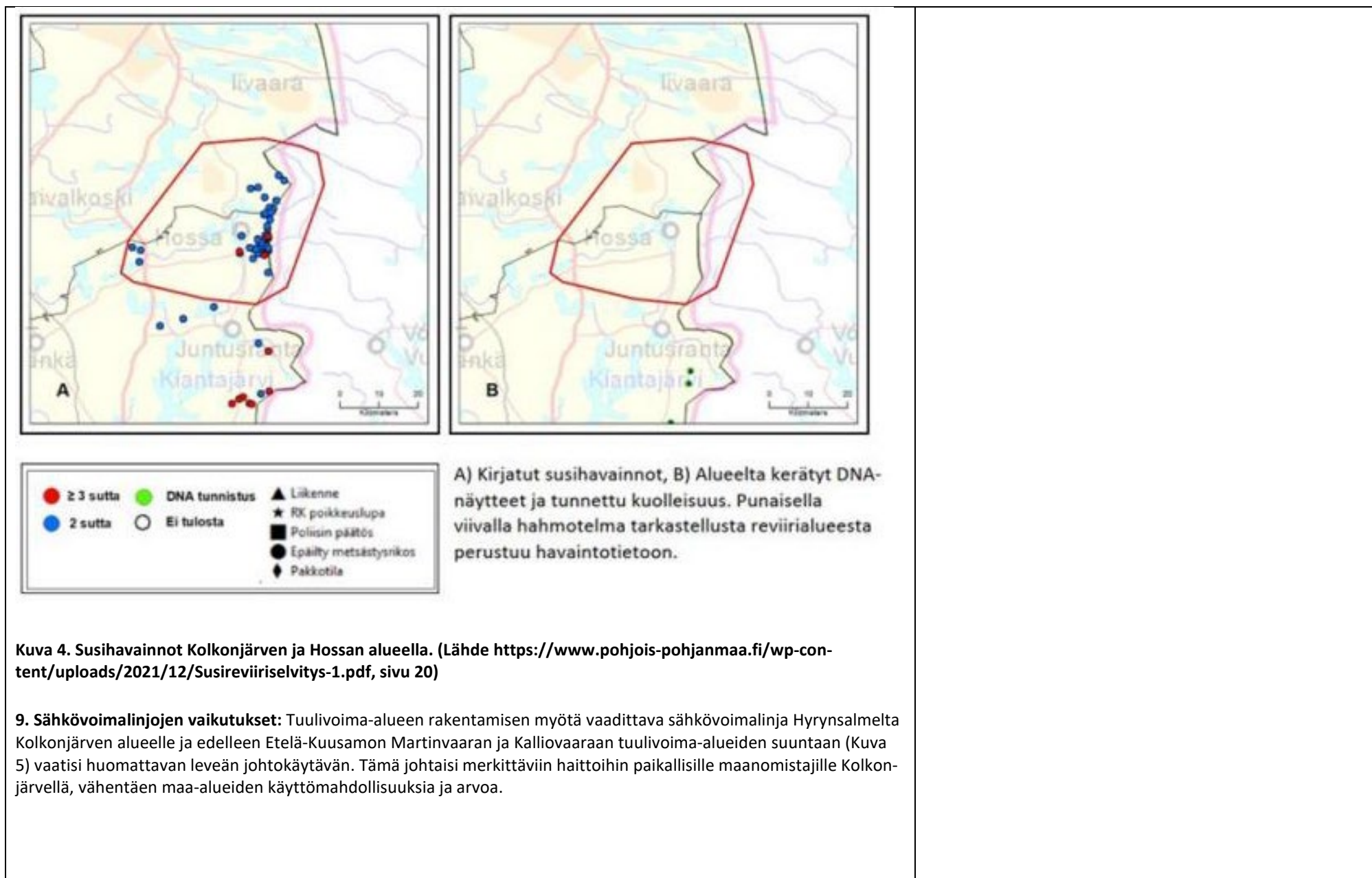
Kuva 2. Kolkonjärven ja Hossan kansallispuiston arvokkaat luontokohteet. (Lähde https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_LIITE-2_Tuulivoima-alueiden_kohdekuvaukset-9.9.2024_erillisliite_pakattu.pdf, sivu 102)

7. Luontopolku ja luontokohteet: Kolkonjärven itäpäästä kulkee historiallisesti arvokas luontopolku (Kuva 3) Kylmäluomalta, Irnijärven ja Kattilajärven kautta Hossan kansallispuistoon, Somer järvelle ja Julma Ölkylle. Reitin varrella on useita hienoja luontokohteita, kuten Kattilajärven laavu ja Somer järven Pääsken kota ja Somer järven kuuluisat värikkäliot. Tämä arvokas reitti jää täysin tuulivoima-alueen alle, mikä estäisi reitin käytön ja tuhoaisi osan alueen luonnonperinnöstä.

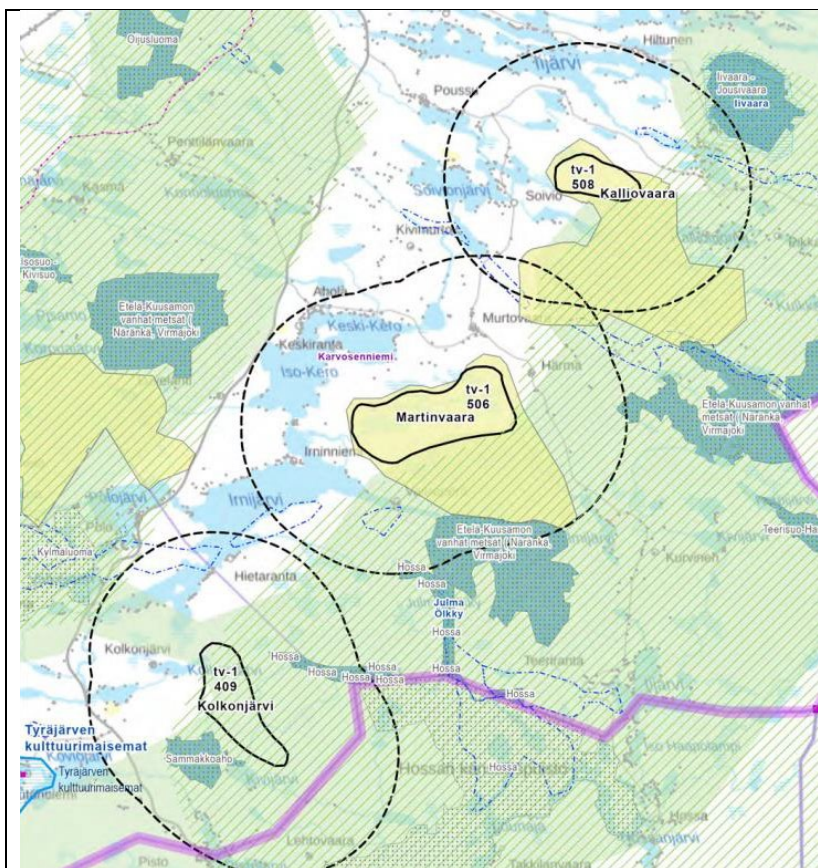
Kuva 3. Keltaisella merkitty arvokas luontopolku Kylmäluomalta, Irnijärven ja Kattilajärven kautta Hossan kansallispuistoon, Somer järvelle ja Julma Ölkylle. Punaisella merkitty suosittu moottorikelkkareitti. Hossan kansallispuisto merkitty vihreällä. (Lähde Hossan kansallispuiston reittikarta)

8. Uhanalaisten eläinten elinympäristöt: Tuulivoima-alueen alle jäävät myös merkittävät maakotkan, kalasääsken, ahman ja suden reviirit, joita on havaittu erityisesti Kattilajärven ja Jatkonkankaan alueilla. Näistä havainnoista löytyy virallisia lausuntoja Luonnonvarakeskukselta ja muista tutkimuksista (Kuva 4). Näiden uhanalaisten lajien elinympäristöt ovat erityisen herkkiä, ja tuulivoima-alue uhkasi merkittävästi niiden säilymistä.

Kuva 4. Susihavainnot Kolkonjärven ja Hossan alueella. (Lähde <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/12/Susireviiriselvitys-1.pdf>, sivu 20)

9. Sähkövoimalinjojen vaikutukset: Tuulivoima-alueen rakentamisen myötä vaadittava sähkövoimalinja Hyrynsalmelta Kolkonjärven alueelle ja edelleen Etelä-Kuusamon Martinvaaran ja Kalliovaaraan tuulivoima-alueiden suuntaan (Kuva 5) vaatisi huomattavan leveän johtokäytävän. Tämä johtaisi merkittäviin haittoihin paikallisille maanomistajille Kolkonjärvellä, vähentäen maa-alueiden käyttömahdollisuuksia ja arvoa.

Kuva 5. Alueen tuulivoima-alueet vaativat huomattavia sähkövoimalinjojen rakentamisia Kolkonjärven ympäristöön. (Lähde https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_LIITE-2_Tuulivoima-alueiden_kohdekuvaukset-9.9.2024_erillisiite_pakattu.pdf, sivu 146)

Näiden perusteiden nojalla vaadin, että Kolkonjärven tuulivoima-alue jätetään pois maakuntakaavasta, sillä sen vaikutukset olisivat merkittävän haitallisia niin maisemalle, kulttuuriperinnölle kuin alueen asukkaille ja luonnolle. Mikäli kuitenkin kaavasta pidetään kiinni, vaadin, että etäisyys loma-asuntooni ja muihin asuintaloihin tai rantatontteihin täytyy olla vähintään 3 km tuulivoimaloiden alueen rajasta nykyisen suunnittelun 1.5 km sijasta.

Muistutus 17

Yhteystiedot poistettu

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotus

Pohjois-Pohjanmaan liitto Maakuntahallitus

MUISTUTUS Kaavaehdotuksesta teema energia(tuotanto, varastointi ja siirto)

Muistutuskohde: Pikku-Joutensuo tv1 516 , Kaskensuo L Oulu tv-1 545 ja Utajärvi/Kaskensuo I tv-1 544

Annamme muistutuksen tuulivoimaloiden luonnolle ja ihmisille vaaraa aiheuttavista tekijöistä.

(Nimi poistettu) esittely

Olen syntynyt (*paikkakunta poistettu*) ja asunut lapsuudesta aikuisuuteen siellä. Asuin välillä (*paikkakunta poistettu*). Nyt olen asunut jälleen 25 vuotta synnyinsijoillaan (*paikkakunta poistettu*). Noin 51 vuotta, olen veljeni kanssa kerännyt päätoimisesti opetusmateriaalia kouluille. Ne ovat olleet ääni- ja kuvamateriaalia luonnosta. Viimeiset 35 vuotta olemme tehneet kouluille pääasiassa luontovideoita. Olemme tehneet niitä lajikohtaisina lyhytelokuvina. Vakinaisesti Suomessa esiintyvistä lajeista: Linnuista, nisäkkäistä, kaloista, matelijoista ja sammakkoeläimistä sekä lepakoista. Linnuista mukaanlukien vakinaiset läpimuuttajat ja vierailijat. Yhteensä noin 400 lajia.

Lintulajikohtaisissa esittelyissä näkyy animaatiotyöt, jossa näkyy talvehtimispaikka ja sen muuttoreitti pesimäpaikalle. Tänä aikana on myös valmistettu pitempiä opetusdokumentteja sekä esitelty selkärankaisten erityisryhmiä. Koulut ovat saaneet näitä käyttöön suoratoistoelokuvin. Nämä elokuvat opettavat koululaisia tehokkaasti tuntemaan ja suojelemaan luontoa. Nimellä **Tulevaisuuden luonto** on meidän kouluille tekemä pitempi neliosainen dokumenttisarja. "Tulevaisuuden luonto" on tässä yhteydessä myös mainitsemisen arvoinen, koska se ohjaa lapsia ja nuoria oikeanlaiseen Suomen luonnon tulevaisuuden näkymään. Se opettaa miten pitäisi Suomen luontoa hoitaa niin, että se pysyisi luonnonmukaisen puhtaana ja maisemallisesti ehjän kauniina. Nämä ohjelmat ohjaa myös luontokadon pysäyttämiseen. Tehdessämme näitä elokuvia olemme sydämessään toivoneet, että Suomeen juurtuisi luontoystävällistä kansaa ja etteivät he etääntyisi Suomen luonnosta. Olemme puolustaneet ohjelmillaan ponnekaasti luontolähimmäistämme.

Tämän esittelyn tein Teille vain vakuudeksi, että luontoasiat ovat minulle hyvin tuttuja.

Kansainvälisesti merkittävä arktisten lintujen päämuuttoväylä

Olen tutkinut arktisten lintujen muuttoa, Oulun eteläpuolisten merenlahtien rantojen ja lakeuksien alueilta. Muuton suuntaa Lumijoen, Limingan, Temmeksen, Tyrnävän ja Muhoksen sekä Hailodon levähdyspaikoilta. Äärimmäisen uhanalaisia on 2 kpl., erittäin uhanalaisia 5, vaarantuneita 2, silmälläpidettäviä 2 ja muita uhanalaisia 11. Pystyn todistamaan, että suunta sieltä on Itäkoillinen, koska minulla ja kavereilla on ollut Limingasta muuton seurantapaikkoja noin 70 kilometrin päässä Limingasta itäkoilliseenpäin. Muuton pohjoisrajan reuna kulkee Oulu -Venäjän kantalahden

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimamahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta. Palautteessa esitetyt tarkat lajihavainnot ovat tärkeää tietoa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavatyön aikana on laadittu useita selvityksiä (mm. maakotka, maisema, viherrakenne- ja ekosysteemipalvelut, muuttolinnusto, Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys).

Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.

Pikku Joutensuon tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 516) on piennetty toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen rajaamalla tv-alue Vuotonojan eteläpuolelle.

pohjoiseen perukkaan ja alaraja taas Muhos -Venäjän Äänislähden ja Vienenmeren salmeen. Nämä ovat ääriajat, mutta muuton päiväylä kulkee karkeasti Ottaen Liminka-Venäjän Tuoppajärvi.

HUOM! Tämän asian täydennän kartalla sekä kuva- että videodokumenteilla niin pian kuin mahdollista tai viimeistään 31.10 mennessä. Kohteliaasti vaadin, että tämä muistutus pitää ehdottomasti tulla meidän lisätäydennyksen jälkeen kokonaan esille Teidän tekemässänne selonteossa.

Kohteliaammin vaadin, että Tämä muuttoväylä rauhoitetaan kaava-asetuksella uusilta tuulimyllypuistoilta. Muuttolintuväylän ääriajoista voidaan neuvotella suppeammaksi. Kansainvälisesti on erittäin tärkeää jättää tuulivoimarakentamiselta rakentamatta arktisten muuttajien muuttoväylä itäkoilliseen.

Ystävällisin terveisin
(Yhteystiedot poistettu)

Arvokkaat linnustokosteikot

Hakasuo, Sarvisuo, Varessuo, Pesämaan Hillokkosuo, Kuisuo ja Niittysuolla äärimmäisenuhanalaisia lajeja CR niittysuohaukka ja suokukko. Erittäin uhanalaiset EN mehiläishaukka, tundrametsähanhi, tukkasotka, lapinsirri, tervapääsky, törmäpääsky, räytstääpääsky ja hömötiainen. Vaarantuneet VU Maakotka, muuttohaukka, jousisorsa ja haapana jne. Silmälläpidettävät NT pikkutylli, kiuru, jänkäsirriäinen jne.

Nämä lajit löytyy kaikista kolmesta yllämainituista tuulivoimapuistoista. **Pois lukien niittysuohaukka CR kaskensuo L tv-1 545 ja Utajärvi/kaskensuo I tv-1 544 puistoista.**

Nämä hankealueella olevat kosteikot ovat tärkeitä levähdys- ja pesimäpaikkoja muunmuassa äärimmäisen ja erittäin uhanalaisille lajeille.

Natura 2000 kiiminkijoen vesistöjen suojele

Näillä kolmella yllämainitulla hankealueella virtaa natura 2000 oja, Sanginjoki, Vuotonoja, Pyyräoja, Porkkaoja, Korpisenoja, Pallo-oja, Lekkerioja, Kusioja, Sorsuanoja ja Kusijärvi. EU:n direktiivi natura 2000 Kiiminkijoen vesistöissä velvoittaa suojelemaan näiden vesien eläimiä. Lohi, harjus, jokirapu, viitasammakko, nahkiainen, saukko ja mahdollinen jokihelmisimpukka. Muunmuassa sorsuanojalta ja vuotonojalta voisi löytyä raakkuja. Muunmuassa pallo-ojasta on löydetty tuore saukon pesä. Potentiaalinen saukon pesäluola on löydetty korpisenojasta. Saukko esimerkkinä on IV liitteen tiukasti suojeltu laji. IV liitteen suojele velvoittaa ettei kyseisen lajin elinympäristöä, lisääntymisaluetta saa minkäänlaisella rakentamisella hävittää. Viitasammokkoa löytyy hankealueen sisältä useista paikoista. (Viitasammakko on IV liitteen laji)

Kulttuuriset kylämaisemat ja asumisviihtyvyys

Vähä-vuoton-, Nuorittan-, Jokikokon ja Alavuoton kylän kulttuurimaisemat tulevat menemään pilalle.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet Kaskensuo L (tv-1 545) ja Kaskensuo I (tv-1 544) säilyvät. Molemmat maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet ovat pienentyneet maakuntakaavan luonnosvaiheen jälkeen. Lisää alueisiin kohdistuvista vaikutuksista ja niiden rajauksiin liittyvistä tekijöistä on myös kaavaselostuksen liitteessä 2 tv-alueiden kohdekuvaüksissa.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Välke, valo, ääni, näköhaitat

Välke, valo ja ääni haitat ovat kylien asukkaille kestävämpiä, rasittava haitta. Näköhaitat ovat niin merkittävät, että 2 kilometrin suojaeläisyys on riittämätön. Vähimmäissuojaetäisyys on oltava vähintään 5 kilometriä lähimpään vapaa-ajan asuntoon ja asuttuun rakennukseen. Yhdenvertaisuus ei toteudu maaseudun kylien asukkaille.

Tuulivoimalan rakennusmateriaali on ongelajätettä käyttöön päässä 25-30 vuoden päästä

Lasikuitua tai alumiiniterästä. Kaikki saasteet ja haitat voimaloista tulee paikallisten ihmisten ja luonnon kärsittäväksi.

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunnan lausunto 15.10. -24.

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunta haluaa yksimielisesti tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet ja paksuudet kasvavat koko ajan.

Vaadimme yllämainittujen asioiden vuoksi maakuntakaavan hylkäämistä näiden kolmen tuulivoimalapuiston osalta.

Pikku-Joutensuo, Oulu tv-1 516

Kaskensuo, Oulu L tv-1 545

Kaskensuo I, Utajärvi tv-1 544

Täydennys (yhteystiedot poistettu) muistutukseen, saatu sähköpostitse 28.10.2024

Kulttuuriset kylämaisemat ja asumisviihtyvyys

Alavuotto on valtakunnallisesti, kulttuurisesti arvokas kylä. Se on arvokas kulttuurimaisemallinen maaseudun kylä. Aikojen kuluessa kylä on rakennettu korkealle mäelle. Kylä on tiheästi asuttu, jossa savuja on paljon, pihojen ja peltoilkkujen pikku kaupunki. Kiiminkijoki halkaisee kylän. Korkealta paikalta 300 metriset tuulimyllyt eivät passaa kylän idylliin. Myllyt taivaanrannalla näkyisivät lähes koko kylälle. Joka syksy siellä vietetään perinnepäivä, Alavuottopäivä. Kaikkeen perinteisiin liittyvä kylätaphtuma. Toteutuessaan Artinen muuttoreitti ja tuulimyllyjen poisto kaava-asetuksilla, antaisi mahdollisuuden ajaa laajemmaksi perinnekylän mainetta.

Kotka katoaa

Pikku-Joutensuo tv1 516 , Kaskensuo L Oulu tv-1 545 ja Utajärvi/Kaskensuo I tv-1 544 Nämä myllypuistot hävittäisivät kolme maakotkareviiriä. Näistä kolmen kotkparin reviirin pesistä on kuvatodisteet. Reviirien häviämisen todisteen perustaksi vetoamme maakotkan elinpiirin talviseen suuruuteen. Talvella maakotka metsästää kuvilla todistetusti pesältä noin 15 kilometrin säteellä. Kuvat on otettu rengasjalkaisesta kotkparista. Parittelukuva pesäpaikan läheltä ja kaukana noin 15 kilometriä päässä eläinraadolla. Molemmat kuvat on otettu samoihin aikoihin kevättalvella. Näiden kolmen kotkparin elinpiirit yltävät yhdelle tai toiselle tuulipuistoalueelle. Jos annetaan muuttoreitille lupia itärajallepäinkin niin tuho on Pohjois-Pohjanmaalle Katasrofi. Määrä on järkyttävä jos laskee emojen tulevat sukupolvet mukaan. Vaadimme, että arktisten lintujen muuttoreitille tuulivoimalat kielletään.

Puolustusvoimat

Puolustusvoimat haluavat, että jätettäisiin lentoharjoituksia varten tuulimyllyistä ilmatilaan vapaa-alue lennettäväksi. Tässä se nyt tulee. Kun yhteensattumana arktisten lintujen muuttoreitti Oulunsalosta itäkoilliseen oivallinen ratkaisu ongelmalle. Saamme kaksi kärpystä yhdellä iskulla. Tulisi puolustusvoimilla halvaksi ja ilmastollisesti oikea ratkaisu. Oulunsalosta taivaalle noustessa saa alkaa heti laitteita testailemaan. On Teillä sitten mukava esitellä EU:lle ja muille eri yhteisöille, että meillä Pohjois-Pohjanmaalla on osattu ottaa huomioon katoava luonto ja tärkeä isämaallinen puolustus. Molemmat äärimmäisen tärkeitä asioita. Vetoamme perustellusti, että arktinen muuttoreitti rauhoitetaan tuulimyllyistä kaava-asetuksilla.

Täydennys (yhteystiedot poistettu) muistutukseen, saatu sähköpostitse 29.10.2024

MUUTTOREITIN LAJIT, JOTKA KUULUVAT EU:n LINTUDIREKTIIVIEN SUOJELUN ALLE (kaikki esitellyt lajit ovat näiden liitteiden alle kuuluvia)

EU:n lintudirektiivin I-liite (Lajeja on kertynyt tältä liitteeltä paljon) Yhteisön tärkeinä pitämät, Suomessa esiintyvät lajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Toimilla varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella (mm. Natura 2000 -alueiden perustaminen).

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut (Lajeja on kertynyt tältä liitteeltä paljon) Suomessa säännöllisesti esiintyvät muuttavat lajit, joiden suojelemiseksi on toteutettava vastaavat toimenpiteet kuin liitteen I lajeille (mm. Natura 2000 -alueiden perustaminen).

EU:n lintudirektiivin II/A-liite. Lajit, joiden metsästäminen voidaan sallia koko Euroopan Unionin alueella mikäli kansallinen lainsäädäntö sallii sen. Jäsenvaltioiden on varmistettava ettei metsästys vaaranna lajin suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Liitteessä on listauksen lisäksi riekon alalajit *Lagopus lagopus scoticus* ja *L. l. hibernicus*, jotka eivät esiinny Suomessa.

EU:n lintudirektiivin 2/B-liite Lajit, joiden metsästäminen voidaan sallia Suomessa (jäsenmailla omat luettelot), mikäli kansallinen lainsäädäntö sallii sen. Jäsenvaltioiden on varmistettava ettei metsästys vaaranna lajin suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella.

Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020) (Lapasotka, suokukko, lapinsirri) Lajisuojelun alueellisen suunnittelun priorisoinniseksi ympäristöhallinnon vastuulla olevista uhanalaisista lajeista on valittu pikaisimpia suojelutoimia vaativat lajit omalle listalle ns. kiireellisesti suojeltaviksi lajeiksi. Lista päivitettiin vuonna 2020. Valinnan ovat tehneet ympäristöhallinnon apuna toimivien eliöryhmien lajiasiantuntijat Suomen ympäristökeskuksen koordinoimana. Lue lisää:

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajiensuojelutyo/Kiireellisesti_suojeltavat_lajit

MITEN UHANALAISSUUSLUOKKA/DIREKTIIVISUOJELUSTATUS LUETAAN!

Esimerkkinä:

Äärimmäisen uhanalainen laji / Lintudirektiivi I-liitteen suojelustatus = Suojelustatusta on peilattava lajin uhanalaisuusluokkaan eli äärimmäisen uhanalaisuusluokkaan. Eli sen voisi sanoa näin, lajia on noudatettava äärimmäisen

voimallisesti, tarkasti, rehellisesti, hitustakaan siitä lipsumatta. Tee ainoastaan suojelutyötä. Elä tapa elä häiritse. Eritäinuhanalaista ja siitä edelleen uhanalaisuuslukan alenemaa peilataan hitusen kerrallaan alempaan suuntaan.

TUULIMYLLYJEN RAKENTAMINEN UHKAA HÄVITTÄÄ NÄIDEN LAJIEN OLEMASSAOLON NIIDEN PERINTEISELLÄ ARKTISELLA MUUTTOREITILLÄ

suokukko

Calidris pugnax

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen); Säännöllinen pesijä CR äärimmäisenuhanalainen Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin liite; Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020); VANHA Kiireellisesti suojeltavat lajit,

Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettelo Suokukko kuuluu EU:n lintudirektiivin I-liiteen ja Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020) piiriin.

Salapäräisen ja eriskummallinen suokukko on meille suomalaisille ollut sukupolvien ajan kovasti tykätty lintu. Ikävää, että se on nyt äärimmäisen uhanalainen ja kiireellisesti suojeltava, katoava laji. Länsi- Euroopassa ja Afrikassa talvehtineista suokukoista iso osa saapuu meille Pohjanlanden rannikkoa pitkin. Niiden levähdyspaikkana on tunnettu alue, Oulun eteläpuoliset merenlahdet. Tätä aluetta ne käyttävät myös syysmuutolla. Ounseudun merenlahdille osa jää pesimään mutta osa jatkaa muuttoa itäkoilliseen ja pohjoiseen. Vahva suunta on ItäKoillinen, koska sillä suunnalla on heti alkumatkalla ja sitten myös itärajan tuntumassa vahva pesimäalue. Alue jatkuu vahvana vielä pitkälle Venäjän rajan taka. Ohilentoreitti passaa keskeisesti tuulimyllyaitojen ohittamiseen.

Äkisti tuntuu siltä että, direktiivin suojelutatus kytkeytyy vain maahan liittyvään elinympäristöön. Minun tulkintani on se että, lintujen elinympäristö koostuu niistä paikoista missä ne milloinkin elämän osa-aikoina ovat. Siihen kuuluu karkeasti sanoen maa, vesi ja ilma. Elinympäristö voi muuttua eri vuodenaikoina paljonkin. Esimerkiksi paikallisilla linnuilla se muuttuu talven tullen laajemmaksi. Mutta esim. tervapääsky elää ilmatilassa, nukkuukin siellä. Sen elinympäristö on ilma Ainoa maayhteys on pesäpaikka. Suokukoilla on muuttomatalla elinympäristönä ilma. Näin sen ilmatilaa pitää suojella. Vakituisen lentoradan Ilmatila on suokukon osalta erityistoimin suojeltava.

Myllyihin törmäilyt suokukoilla ovat pitemmän päälle erittäin todennäköisiä. Kävihän maakotkallakin näin, että vuosia pidettiin jo varmana ettei se ei törmäile myllyihin. Mutta todistetusti toisin kävi. Koska suokukko on äärimmäisen tarkan suojelun alla, niin yksikin törmäys on jo liikaa. Jos myllyjä tehdään tietoisesti muuttoradalle niin, silloin siitä on varma osoitus ettei täällä olla välitetty suokukoista. Meidän pitäisi olla hyvillään ja onnellisia siitä, että yhteisöstä päin pidetään meidän luonnosta huolta. He ajattelevat meille vain hyvää. "Ottakaa arvokas luonto ajoissa hallintaan. Muualla luontokato on jo paljon pidemmällä ja vaikeasti pysäytettävä asia."

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Alavuoton hakasuo on erittäin hyvä suokukkojen välilaskupaikka. Levähdyspaikalta on havainto isosta parvesta, joka lähti jatkamaan muuttoa kohti itäkoillista. Tänne suokukkoja näyttää kokoontuvan myös sisämaankautta pohjoista kohti muuttavat linnut.

Katso linkki: Videodokumentti, suokukko. (*Yhteystiedot poistettu*) virman sivuille josta löydät tässä esille tulleet lajit.) Videossa näkyy muunmuassa kuinka hyvä on Oulun eteläpuoliset merenrannat suokukkojen levähdyspaikkana. Koko muutto esitys pitäisi päivittää tätä päivää vastaavaksi, koska sen pesimäalueet ovat muuttuneet itäpainotteiseksi. Reitti on itäkoilliseen vahvistunut. Pääosin muutto tapahtuu Länsirannikkoa pitkin. Monien muidenkin lajien muutto ja asia-tieto ei vastaa tämän päivän tietämystä. Nämä videodokumentit ovat tehty 1990-2000 vuoden välillä.

pikkusirri

Calidris minuta

Satunnainen pesijä; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

CR äärimäisenuhanalainen Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin muuttolinnut

Pikkusirrin erottaa lapinsirristä, pikkusirrin selän vaalea V-muotoinen kuvio. Pikkusirri talvehtii Länsi-Euroopan ja Länsi-Afrikan rannikoilla. Sieltä sirrin sipsuttajat saapuu Hailuodon sekä Oulun eteläpuolen merenlahtien rantalietteilte. Näillä main ne viihtyvät vain hetken. Kerron kuvaustapahtuman eräältä rannalta noin 10 linnun parvesta. Niistä näki sen että lintujoukolla oli tarkoitus vain vahvistua ja lisätä energiaa loppumatkaa varten. Pallerojoukko piiperteli rauhattomasti välillä ilmaan lennähdellen. Laskeutuessaan linnut alkoi hiekkasannalla sinne tänne pyörähdellä ja kääntyillä äkkiä puolelta toiselle. Jatkuvasti hyönteistoukkia vesikalvolta ja sannalta nyppien. Täytettyään kuvut täyteen, ne olivat jo poissa. Täältä Oulun läheisiltä merenranta-alueilta ne sinkoutuvat kiireesti taivaalle. Niillä on pesimäpaikoille kiire, koska Arktisen tundran kesä on lyhyt. Poikaset pitäisi saada kasvamaan jo varhaisessa vaiheessa omatoimisiksi. Pikkusirri pesii vain Pohjois-Venäjän Jäämeren rannoilla ja rannikon tundralla. Läntisimmän kannan pikkusirreistä voi pesiä jossakin vaikealla retkeilyalueella ihmisiltä piilossa. Syysmuutto tapahtuu samoja reittejä käyttäen.

Pikkusirrillä on äärimmäisen kova suojeluvaatimus, (EU:n lintudirektiivin I-liite). On aivan oikein, että tällä pienellä linnulla on olemassaolon oikeus, koska sillä on oleellinen osa luonnon ekosysteemiä. Linnun hävitessä muuttoreitiltään se on erittäin paha asia. Venäjän puolella pesivää pääkantaa pitää erittäin suurella voimalla suojella ja hoitaa. Sen pesimäkanta pitäisi päästä vapaasti kasvamaan, että se pystyisi vahvistumaan ja laajentamaan pesimäaluettaan. Meillä on yksi hyvä vaihtoehto, se että varjelemme sen ilmatilaa ja sen levähdyspaikkoja. Tuulimyllyillä ei saa lähteä lajia tietoisesti hävittämään. Se olisi vastoin yhteisön laatimaa direktiiviä. Jos tuulimyllyt rakennetaan tänne suunnitellusti niin siitä pääsee todennäköisesti tieto EU:hun asti. Siellä Suomessa tehdään Äärimmäisen uhanalaisten (2 kpl) ja erittäin uhanalaisten (3 kpl) eteen tuulimyllyistä esteaitoja niiden muuttoreitille. Se olisi kansainvälisesti nolo juttu. Voisi syntyä kovakin äläkkä, "raakkuäläkkä".

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Havainto on alavuoton Hakasuolta. Kaksi aikuista pikkusirriä paluumuutolla. Todistus paluumuutostakin.

Katso videodokumentti: pikkusirri. Sieltä näette muunmuassa muuttoreitin pesimäpaikoilleen. Muuttoreitti on suuntaa antava. Tänä päivänä Suomenlahden ja Pohjanlahden kautta muuttaviin lintuihin ei ole niin suuri ero kuin muuttoesityksestä voisi päätellä. Videolla näkyy Hailuodossa muuttomatalla olevan parven, jossa rauhaton lintujoukko ruokailee ja kirmailee ja siinä sivussa myös soidineleitä näytellen.

tundrametsähanhi

Anser fabalis rossicus

Vakiintunut

EN erittäinuhanalainen

EU:n lintudirektiivin II/A-liite; EU:n lintudirektiivin muuttolinnut

Anser fabalis

rossicus Buturlin, 1933

Anser serrirostris

Anser serrirostris rossicus

Tundrametsähanhi on hanhen eräs alalaji. Lyhyen kaulan vuoksi se on perinteistä metsähanhea vähän pienempi ja yleiskuvaltaa tanakka ja typäkkä, lähinnä lyhyen kaulan vuoksi. Lyhyemmän nokan vuoksi pää vaikuttaa myös typäkältä. Perinteisellä metsähanhella se on pitkä, joutsenmainen. Sen muuttoreitti osoittaa kytkeytyvän paljolti Oulun eteläpuolisten merenrantojen ja peltolakeuksien levähdys- ja ruokapaikkojen kautta. Sieltä ne suuntaavat kohti itäkoillista. Määränpää on Venäjän puoleisen Jäämeren rannikon ja saarten tundra-alueet. Pohjois-Suomen itäosissa tundrametsähanhi pesii sadan parin voimin. Erittäin uhanalaisen linnun törmäys tuulimyllyaitoihin olisi erittäin raadollinen tapahtuma. Mitä se direktiivi tästä ominsanoin sanoo. Suojelustatusta on noudatettava erityistoimin, erittäin tarkasti ja rehellisesti, niin että sanat toteutuvat viimeistä piirtoa myöten. Eli sitä pitää vain ja ainoastaan suojella. Metsästyslaki on vain metsästykseseen tarkoitettu valvottu laki. Mutta tuulimyllyt ei sitä lakia kuuntele, vaan jauhaa jurnuttaa luontokatkoa vuodesta toiseen, niin kauan kuin ne siinä seisovat. Kysytään onko tuulimyllyjen asennus vilkasliikenteiselle muuttoreitille laillista. Ei suinkaan. Tämä kirjoitus koskee myös perinteistä vaarantunutta metsähanhea, jonka muutto on monin verroin massiivisempaa kuin tundrametsähanhen.

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut, (EU:n lintudirektiivin II/A-liite)

metsähanhi (taigametsähanhi Anser fabalis fabalis)

Anser fabalis

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

VU vaarantunut

EU:n lintudirektiivin II/A-liite; EU:n lintudirektiivin muuttolinnut Riistalintu (Metsästyslaki 1993/615); Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettel

Perinteisen metsähanhen (taigametsähanhen) ja tundrametsähanhen kevät muutto on kymmenien tuhansien lintujen yhteinen joukkomuutto Oulun eteläpuolisten peltojen levähdys- ja tankkauspaikalta. Näiden syysmuutto on vähän laajemmalle levinnyttä, mutta paluu on muuttoväylän kautta on runsasta. Viimekeväinen tutkinta osoittaa, että Tynnyri-korpi-mustansuon tuulimyllypuisto on juuri niiden itäkoilliseen suuntautuvalle pääreitillä. Nyt tullaan ydinkysymykseen. Kun kuulee sanottavan ettei hanhet lennä tuulimyllyihin ja kuole, ei oikein ole uskottavaa puhetta. Otetaan esimerkkinä merikotka ja maakotka. Merikotkasta tulee Norjassa yleisesti havaintoja tuulimyllykuolemista. Siellä käydään jo kovaa keskustelua kuka on näistä kuolemista vastuussa. Suomessa puhuttiin että maakotka ei lennä tuulimyllyihin, mutta toisin kävi, siitäkkin on myllykuolema todistus. Tällä hetkellä tuulimyllyjä on Pohjois-Pohjanmaalla vähän, kun verrataan siihen mitä niitä tänne suunnitellaan. On aivan käsittämätön kuinka suuri vaara on tulla tästä toimesta luonnolle KATASTROFI. Kuka on vastuussa! Varmaankin se, joka tämän asian tietoisena päättää ja tekee.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Kaksi varmaa tundrametsähanhiparvia itäkoilliseen. Lähes pokkeuksetta havainnoista näkyy, että hanhet muuttavat Oulun eteläpuolisilta peltolakeuksilta itäkoilliseen. Yksilömäärät ovat valtavia. Meilläkin jo noin 6000 yksilöä. Meillä havaintoaika koko kevään muuttoon varsin lyhyt.

Katso linkki: Videodokumentti metsähanhi. jossa näkyy muunmuassa peltolakeuksien hanhien massiivista muuttoliikettä. Suomenlahden ja Pohjanlahden kautta muuttavien määrissä ei ole niin suurta eroa kuin muuttoesitys antaa näyttää. Muuttoesityksen tekoaikana ei oltu nykytietämyksen tasolla.

lapasotka

Aythya marila

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

EN erittäinuhanalainen

Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); Erityisesti suojeltavat lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin III/B-liite; EU:n lintudirektiivin muuttolinut; Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020); VANHA Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2010–2011); VANHA Uhanalaiset lajit (LSA 1997/160, liite 4 2013/471); VANHA Erityisesti suojeltavat lajit (LSA 1997/160, liite 4 2013/471)

Lapasotka on erittäinuhanalaisesti suojeltavien lajien listalla, sekä myös Kiireellisesti suojeltavien lajien (SYKE 2020) listalla. Se on Lapin ja itäkoillis-Suomen harvinainen pesimälintu. Tukkasotkasta sen erottaa lapasotkan koiraan vaalea selkä. Lapasotkan naaraan nokon juuren ympärillä valkea rengas.

Itä- ja Pohjanmeren rannikolta ja Ahvenanmaan rannoilta tulee keväällä lintuja Pohjanlahtea pitkin Perämerelle. Perämeren pohjukasta lintuja menee myös Lappiin pesimään. Oulun seudun vesiltä suurin osa lähtee suuntaamaan itäkoillis Suomessa olevalle vahvemmalle pesimäalueelle Venäjälle asti. Venäjällä on lapsotkalla vankempi populaatio, jota pitää meidänkin suojella. Syysmuutto tapahtuu väljempää reittiä pitkin. Pidän erittäin murheellisena asiana sen eteen tulleita Tuulipuistoaitoja. On joskus mykistävää kuulla että myllyn tappolistalta löytyy myös lapasotka.

Lapasotka kuuluu myös kiireellisesti suojeltuihin lajeihin. Näin näistä lajeista sanotaan: Lajisuojelun alueellisen suunnittelun priorisoimiseksi ympäristöhallinnon vastuulla olevista uhanalaisista lajeista on valittu pikaisimpia suojelutoimia vaativat lajit omalle listalle ns. kiireellisesti suojeltaviksi lajeiksi. Lista päivitettiin vuonna 2020. Valinnan ovat tehneet ympäristöhallinnon apuna toimivien eliöryhmien lajiasiantuntijat Suomen ympäristökeskuksen koordinoimana.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, lapasotka. Tämä on nykylevinneisyys Suomessa.

Katso linkki: Videodokumentti lapasotka. Muuttoesitys olisi päivitettävä tähän päivään sopivaksi. sen levinneisyys pohjan mukaan.

merisirri

Calidris maritima

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);
 Säännöllinen pesijä
 EN erittäinuhanalainen
 Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; VANHA Uhanalaiset lajit (LSA 1997/160, liite 4 2013/471)
 Merisirri peii meillä vain käsivarren alueella noin 20 parin voimalla. Vahvemmin se pesii Pohjois-Venäjän jäämeren rannoilla. Tutkijoiden välillä on erimielisyyttä kummalta peimäalueelta meillä Perämerellä lepäilevät linnut ovat. Vaan tulevatko ne molemmilta. Se ei ole minullekkaan selvinnyt. Jos venäjältä, niin vaara on myllyistä suuri. Jos eletään tämän lajin osalta varmanpäälle, niin muuttoväylä puhtaaksi myllyistä.

Katso linkki: Videodokumentti, merisirri. Muuttoesityksessä merisirrit menevät pohjoiseen.

muuttohaukka

Falco peregrinus

Vakiintunut; Säännöllinen pesijä

VU vaarantunut

Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin I-liite Vaarantuneilla lajeilla on sama EU:n direktiivisuoje-lutatus kuin aiemmillä.

Muuttohaukka talvehtii pääasiassa Länsi- ja Lounais-Euroopassa. Runsaat pesimäpaikat ovat Itäkoillisen aapasuot ja rajantakaiset Venäjän aapasuot ja tundrat. Kahlaajalintujen tunnettuna saalistajana sen muuttoreitti kulkee pääpainoisesti Pohjanlahden Itärantoja myötäillen. Oulun eteläpuoliset lintulahdet ovat sen tykätty ohituspaikka. Siellä se on sekä keväällä että sykyllä aika tavanomainen kahlaajalintujen saalistaja. Tämän reitin kautta muutto on vilkasta suunnitelluilla myllypuistoaidoilla.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, muuttohaukka. Tämä on nykyinen pesimälevinneisyys.

Katso linkki: Videodokumentti, muuttohaukka. Muutto olisi päivitettävä pesimälevinneisyyden mukaan.

mustaviklo

Tringa erythropus

Vakiintunut. Säännöllinen pesijä

NT silmälläpidettävä

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3a Keskiboreaalin, Pohjanmaa; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3b Keskiboreaalin, Pohjois-Karjala-Kainuu; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3c Keskiboreaalin, Lapin kolmio; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 4a Pohjoisboreaalin, Koillismaa; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 4b Pohjoisboreaalin, Perä-Pohjola

Silmälläpidettävillä lajeilla on sama EU:n direktiivisuoje-lu kuin aiemmillä. Keväällä pitkäsääriset mustaviklot muuttavat Pohjanlahden rantamia pitkin Oulun korkeudelle. Sieltä ne suurin joukoin suuntaavat sisämaahan. Se on alueellisesti uhanalainen. Muunmuassa Koillismaa ja Kainuu ovat sen uhanalaisia alueita. Myllyt ovat uhkaksi näille kauniille linnulle.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, mustaviklo.

Katso linkki: Videodokumentti, mustaviklo. Muuttoesitystä päivitettävä nykyisen titämyksen mukaan, ottaen huomioon sen vahva pesimäalue.

pikkujoutsen

Cygnus columbianus

Läpimuuttaja EU:n lintudirektiivin I-liite.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta se on liitteessä mukana. Suojeludirektiivi on sama kuin muillakin (I-liite). Muutto on vähälukuista, mutta joinakin vuosina muutto on voimakkaampaa. Muutto suuntautuu Oulun eteläosan peltolakeuksilta vienanmeren halki Jäämeren rannikolle ja saarille. Myllypuistot osuvat näiden pikkujoutsenten lentoradalla.

Katso linkki: Videodokumentti, pikkujoutsen. Esitys vastaa tätä päivää.

tundrakurmitsa

Pluvialis squatarola

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen) EU:n lintudirektiivin muuttolinnut. Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Tundrakurmitsan päämuutto kulkee Suomenlahden kautta Venäjän jäämeren rannikolle. Pohjanlahti on myös sen tärkeä muuttoreitti. Myllypuistoalueen muuttoreitiltä meillä on siitä havainto. Videodokumentissa on kuvaa suuresta parvesta Hailuodon levähdyspaikalta. Imartelevan muuttokuvan näette dokumentilta. Tundrakurmitsat, kuten muutkin pikkukahlaajat lentävät muuttaessaan korkealla taivaalla. Niitä on vaikea nähdä ja kuulla, kun ne lentävät korkealla ja äänteävät harvaan. Useimmat niistä lentävät kertaheittolla pitkänkin matkan kerrallaan, jopa pesimäpaikoille saakka. Tästä syystä meillä on aika vähäsen havaintoja täältä kaukaa sisämaasta. Pitää olla hyvä äänten tunnistaja jos varman havainnon saa aikaiseksi.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Hakasuon lintukosteikko. Havainto yli lentävistä linnuista itäkoilleseen.

Katso linkki: Videodokumentti, tundrakurmitsa. Videolla muuton runsautta Pohjanlahden kautta vähätellään. Muutenkin muuttoesitykset ovat tähän meidän tarkoitukseen tehty vähän huolimattomasti. Pitää ottaa huomioon videot on tehty 1990-2000 vuosien välillä.

isosirri

Calidris canutus

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut. Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Isosirrin päämuutto kulkee Suomenlahden kautta Venäjän jäämeren rannikolle. Pohjanlahti on sen vähäisempi muuttoreitti. Reitti on sama kuin esimerkiksi tundrakurmitsalla ja kuovisirrillä. Meillä on näistä vaikeasti todistettavista lajeista paljon videokuva keväältä että syksyltä. Kuvat ovat Oulun eteläpuolen kosteikkoalueilta. Täältä otetut kuvat

todistavat, että lintujen on pakko lentää tuulimyllypuistojen läpi muuttaessaan rajoittuvalle pesimäpaikalle keskisen Venäjän jäämeren rannikolle. Todistan että, lintujen muuttoväylästä poikkeamiseen ei ole aikaa, kun keväällä pesimäpaikoille on kiire. Arktisilla lajeilla on pesimäpaikoille kiire, koska kesä on lyhyt ja poikaset pitää keretä varttua vahvoiksi syysmuuttoa varten.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, yhteinen monelle kahlaajalle.

Katso linkki: Videodokumentti, isosirri.

kuovisirri

Calidris ferruginea

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Kuovisirri muuttaa Venäjän arktiselle tundralle länsirannikkoa pitkin. Huom! Reittinä Pohjanlahti on vahvempi kuin Suomenlahden kautta. Lintuja saapuu levähtelemään etupäässä Hailuotoon ja Oulu-Raahe väliselle meren rannoille. Sieltä ne ponnahtaa siivilleen ja ottavat suunnaksi kohti tuulivoimaloita ja siitä vielä pitkälle matkalle Venäjän jäämeren rannikkoa. Syysmuutto taphtuu menoreittiä pitkin vilkkaammin.

Katso linkki: Videodokumentti, kuovisirri. Linnuista on dokumenttivideoita sekä keväältä että syksyltä. Muuttoesitys vastaa tänä päivänä monen muunkin arktisen kahlaajan osalta.

pulmussirri

Calidris alba

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Kevätmuutolla pulmussirri levähtelee Limingan ja Hailuodon kahlaajarannoilla aika vähälukuisina. Poistullessa syksyllä muutto on runsasta. Videodokumentissa on näyttöä sekä keväältä että syksyltä. Iso- ja kuovisirrin tapaan pulmussirrit matkaavat Venäjän arktiselle Jäämerelle. Matkatessaan ne kohtaavat tuulimyllyjä. 300 metristen tuulimyllyjen napakorkeus passaa hyvin kaikkien kahlaajalintujen törmäysvaaraksi.

Katso linkki: Videodokumentti, pulmussirri.

mustalintu

Melanitta nigra

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

LC EU:n lintudirektiivin II/B-liite; EU:n lintudirektiivin III/B-liite;

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3b Keskiboreaalinen, Pohjois-Karjala–Kainuu; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3c Keskiboreaalinen, Lapin kolmio

Mustalintuja saapuu Pohjanlahden länsirantaa pitkin perämerelle. Jossain vaiheessa rannikkoa ne suuntaavat katseensa pesimäpaikkoja Suomen itäkoilliseen ja Venäjälle Vianmerelle asti. Mustalinnut lentävät hurjaa vauhtia siivet suhisten läpi tuulipuistojen. Hurja vauhti on myös monelle arktiselle kahlaajalajille tyyppillistä. Niillä suunta on selvä ja varma. Näille linnulle valittua suunnan muutosta on vaikea toteuttaa. Jos tuulipuistot toteutuvat, mustalintujen muutoreitti jää hyvin todennäköisesti historiaan. Syksyllä linnut palaavat pääasiassa samoja reittejä.

Katso linkki: Videodokumentti, mustalintu.

merikotka

Haliaeetus albicilla

Vakiintunut;

Säännöllinen pesijä

LC elinvoimainen Suuret petolinnut (LSL 2023/9, 73 §);

EU:n lintudirektiivin I-liite; CITES-sopimus, liite I; EU-lainsäädäntö koskien CITES-sopimusta, liite A; VANHA Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2010–2011); Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettelo

Useat talveksi pakoon vetäytyvät merikotkat lentävät Venäjän Vianmereltä Pohjanlahdelle ja siitä saaristomerelle ja Itämeren rantamille. Takaisin ne tulevat paljon samoja reittejä pitkin, Suomen itäkoillisen pesimäalueille Kuolan niemimaalle, Vianmerelle. Päämuuttosuunta osuu suunniteltujen tuulipuistojen kohdalle. Norjassa merikotkat ovat osoittaneet aika yleiseksi tuulimyllykuolemiksi. Merikotkan muuttosuuntaa on vaikea luonnossa päätellä, koska lintu käyttää ilmavirtauksia. Ilmavirtauksissa ne kaartelevat taivaalla sinne tänne. Mutta niiden pesimäpaikat ja muutolla nähdyt merikotkahavainnot osoittavat suunnan edelläesitetyksi.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Merikotka. 1990- luvulla merikotkasta ei vielä tiedetty että suurin osa meillä tavatuista linnuista pesii Venäjän puolella, Kuolenniemimaalla ja Vianmeren ympäristössä. Muuttoesitys olisi päivitettävä. Katso linkki: Videodokumentti, merikotka.

laulujoutsen

Cygnus cygnus

Vakiintunut; EU:n lintudirektiivin I-liite

LC elinvoimainen

Kaikille tuttu kansallislintumme laulujoutsen kuuluu elinvoimaisuudesta huolimatta muiden mukana EU:n DIREKTIIVILAJIT I-liitteeseen. Eli se kuuluu suojeltavien lajien piiriin, niin sen osuessa tuulimyllyyn on karmaiseva tapahtuma.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Tästä lajista maastohavaintoja on paljon jäänyt kirjaamatta. Useimmilla suunta havaintopaikoilla on ollut itäkoillinen.

Katso linkki: Videodokumentti, laulujoutsen

Toivomme sydämestämme asti, että katsotte tämän lajesittelyn erittäin vakavasti. Niin vakavasti, että Te voisitte toteuttaa vaatuksemme kaavaluonnoksessa arktisten lintujen muuttoväylän täysin tuulimyllyistä vapaaksi. Tuulimyllyistä vapaaksi tehty alue on kansainvälisesti erittäin tärkeä asia. Muuttoväylällä apaa vilkas liikenne on äärimmäisen tärkeä tulevaisuuden teko. Nyt ja aina myöhemmin on mukava esittää EU:lle ja muille yhteisöille kuinka täällä tehdään maakuntakaavaa lyontoystävällisesti. Varmasti kaikki ovat myöhemmin kiitollisia tästä ratkaisumallista.

Lähdeaineisto:

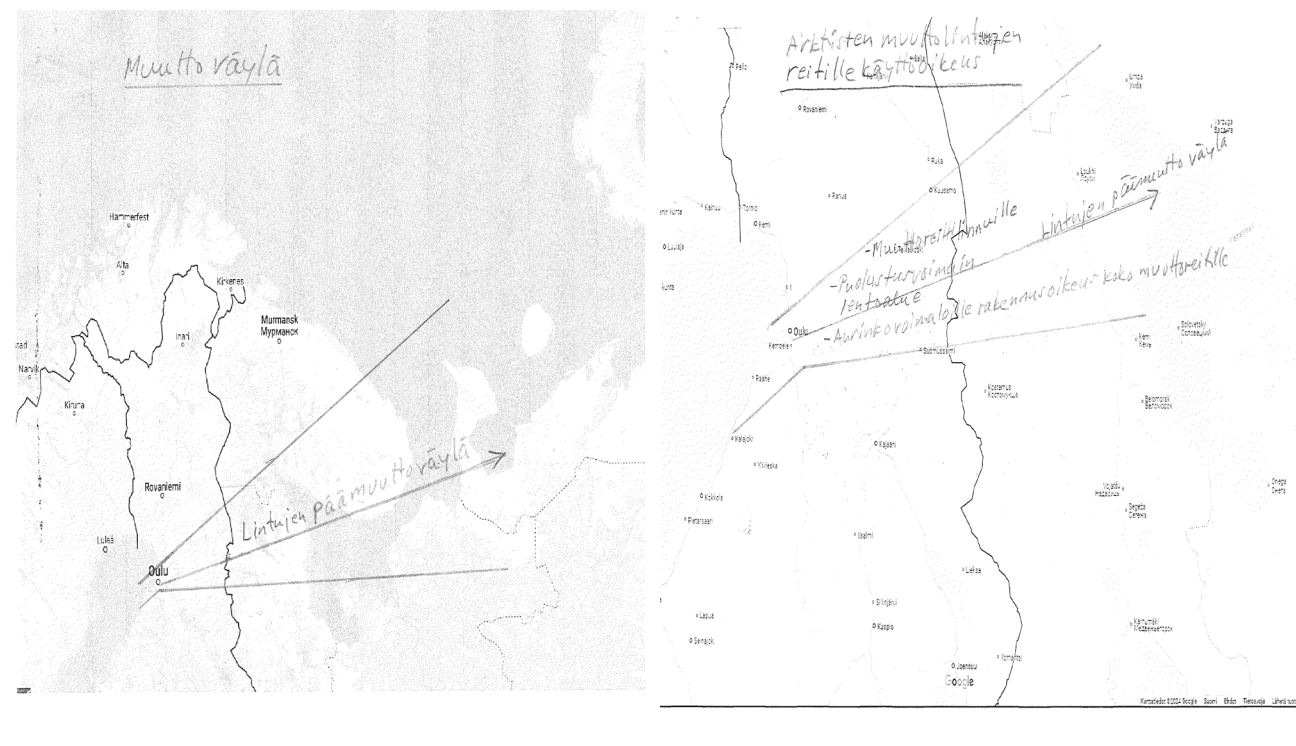
Paperiset Suomen levinneisyyskartat. Suomen Linnut Lasse J. Laine, OTAVA 2023 Paperiset arktiset levinneisyyskartat. Wikipedia.org/Wiki

Ystävällisesti (Paikkakunta poistettu) 22.10.2024

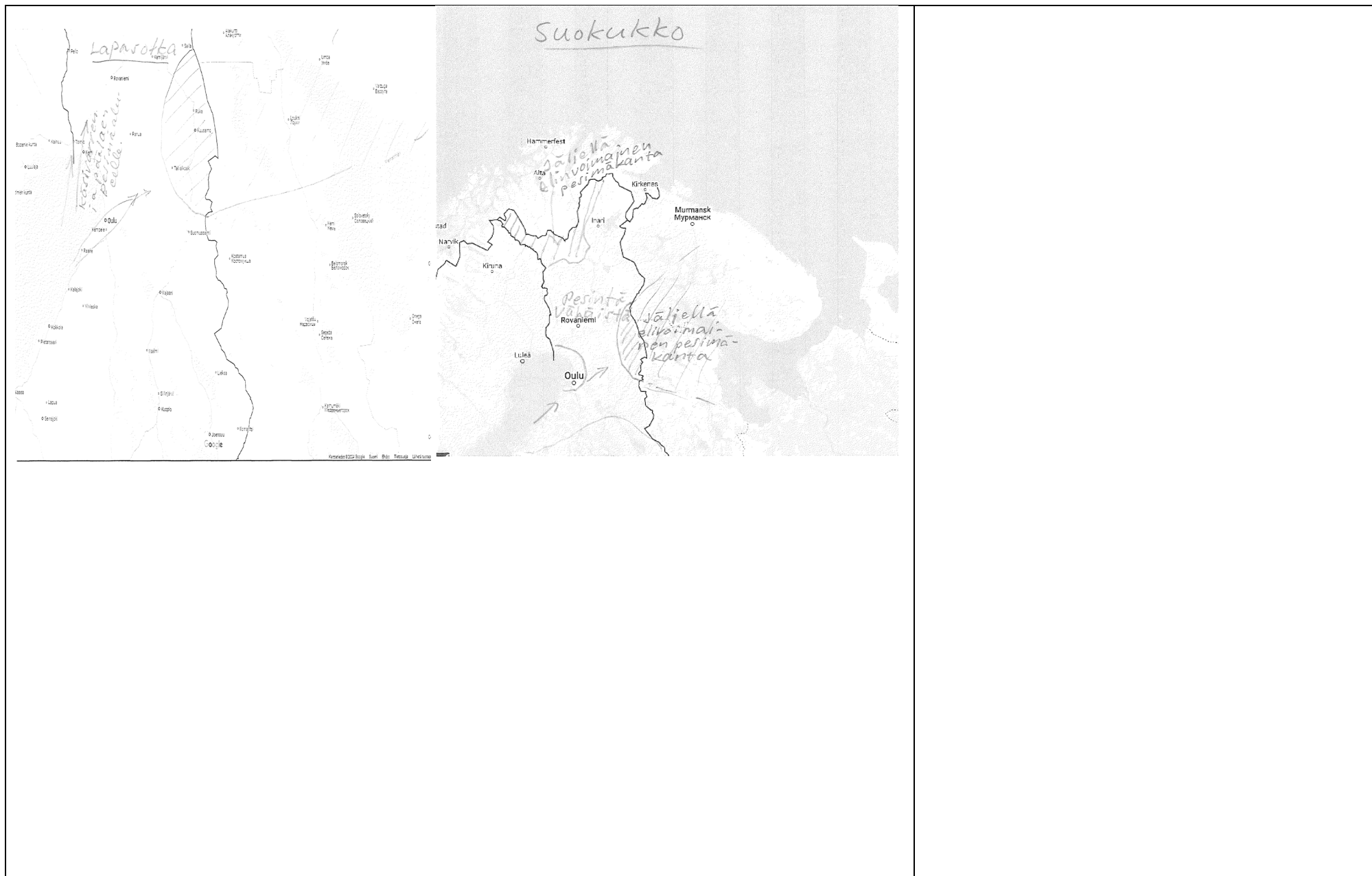
(Yhteystiedot poistettu)

Täydennys (Yhteystiedot poistettu) muistutukseen, saatu sähköpostitse 29.10.2024

Yhteystietoja sisältävät liitteet poistettu 2 kpl

3 kpl liitteitä Tiiraan kirjatuista havainnoista poistettu, sisältää nimitietoja.

Luonnon keskeltä kuuluu huutava ääni!

Huom! Arktisten muuttolintujen lajiluettelosta puuttuvat ei uhanalaiset lajit kokonaan. Niilläkin on vaikutusta vaikutusta muuttoreitin toteutukseen. Minulla on vara perääntyä jos Teillä ei missään tapauksessa näin laajaa reittialuetta voi toteuttaa. Voitte muuttoreitin sivuilta tiivistää reittiä pienemmäksi.

Tuntuu kovasti pahalta kalevlehden 26.10. -24 kirjoitettu tuulimyllyasia. Siinä sanotaan kuinka valtavia määriä tuulipuistoja Pohjois-Pohjanmaalle suunnitellaan. Myllyjen yhteismäärä on aivan tajuton. Yleisradio vastaavasti uutisoi 29.10 -24 tutkimuksen, kuinka suuri ja vaikuttava tekijä luonnolla on ihmisten hyvinvointiin. Tutkimusta peilattuna tuulivoimalaprojektiin saa samoja ihmisiin vaikuttavia ongelmia. Tämä saa aikaan maaseudun ihmisissä ennen kaikkea masennusta. Tuulimyllyt koskettaa myös ihmisten koko hyvinvointiin ja työssä kulkemisen jaksavuuteen. Tämä asia koskettaa nyt maaseudun asukkaita valtavasti. Kun ollaan jo nyt niin syrjäytyneitä, että pitäskö tässä vielä järjestää sairautta ja muuta elämiseen vaikeuttavia esteitä. Tutkimuksessa sanottiin sekin, että luonnon puolustamisen laiminlyönnistä tulee pitemmälläkään sairaanhoidon ja työuupumuksien vuoksi miljardeihin nouseva kustannus. Tämä on erittäin vakava asia. Tähän vakavaan asiaan liittyy myös kaupunkilaiset ja puhtaasta aidosta luonnosta kiinnostuneet matkailijat. He eivät pääse virkistymään ja mökkeilemään aitoon puhtaaseen luontoon. Tässä ollaan tekemässä nyt pysyvä korjaamaton virheratkaisu. Kalevassa olevan jutun ääressä maaseudun väelle on noussut todella kova hätä. Lopulta väeltä viedään vielä rahat kiinteistöjen arvon alenemisena. Asukkaat poljetaan alleen aivan kuin vihan vimmassa. Puhutaan vain vihreästä siirtymästä. Päinvastoin ihmistuho, luontotuho sekä kaikki muut maakuntakaavaehdotuksen muistutukseen liittyvät asiat todistavat vihreälle siirtymälle päinvastaista. Korvessa tuulimyllyt ulvoo luontokatoa. Masentuvat ihmiset huutavat lääkäreiltä apua vaivoihinsa. Luonto tuskissaan "huokaa ja itkee".

Suuret luontoon kohdistuvat projektit ovat aina olleet tuhoon tuomittuja. Luontokatoa ovat tuottaneet erittäin runsaasti esimerkiksi suo- ja metsäojitukset, kasvin- ja hyönteissuojelumyrkyt ja nyt justinsa liialliset metsänhakuut. Nyt tässä on tulossa uusi asia lisää. Kaikki tämän aiheuttajina ovat rahan himoiset ihmiset. Tässä esille tulevien asioiden valossa vaadin erittäin voimakkaasti, mutta kohteliaasti arktisten lintureitin vapauttamista tuulimyllyiltä. Se lieventää paljon asiaan liittyvää ihmisten pahoinvointia. Olen jo lähes varma, että jos muuttoreitti ei toteudu niin tästä lähtee totuus EU:lle. Suomen toimet eivät ole olleet järjellisiä.

31.10. -24

Sydämenpohjasta saakka ystävällisin terveisin

Yhteystiedot poistettu

<p>Muistutus 18 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus</p> <p>Jätän muistutuksen suunnitellulle tuulivoimalahankkeelle Kolkonjärven alueelle Taivalkoskelle.</p> <p>Katson alueen olevan luontoarvoltaan ja eläimistöltään niin ainutlaatuinen ja vain 2 km:n päässä tunnetusta ja arvostetusta Hossan kansallispuistosta, että tuntuu suorastaan kummallisesta kaavailla tätä hanketta tähän kohtaan. Koko seudun luonto tulisi muuttamaan voimalahankkeen myötä luonnettaan, ei vain tällä Kolkonjärven alueella vaan laajemmin, koko maakunnassa. Se ei ole enää koskematon korpi, vaan teollisuusalue.</p> <p>On huomioitava, että voimala vaatii valmistukseen sinne mm. uusia teitä. Montako raakku- ja tonkopuroa on uhrattava, ja montako hehtaaria metsää kaadettava, ennenkuin voimala on valmis, puhumattakaan rakennettavasta sähkönsiirtoverkostosta, johon ei siis ole alustavaa sähkönsiirtoratkaisuakaan vielä tehty.</p> <p>Tutkimukseenne mukaan vakituinen asutus alueella on harvaa, mutta seudulla on runsaasti kesäasukkaita, joihin itsekin lukeudun. Olen hankkinut metsäpalstani nimenomaan tarkkaan harkiten paikallisen luonnon ja sen monimuotoisuuden ja koskemattomuuden vuoksi.</p> <p>Alue ei ole ehkä merkitty susireviiriksi, mutta tänä vuonna tehtyjen varmojen havaintojen mukaan juuri tällä alueella liikkuu ainakin neljän suden joukko. Huomioitavaa on myös että lintujen muuttoreitti kulkee hieman Kolkonjärvestä lounaaseen, ennen liviöjärveä.</p> <p>On helppo tehdä päätöksiä rakentamisesta. Vaikempaa on tuhojen korjaaminen. Se on luonnon kohdalla mahdotonta. Olisi suotavaa jättää jäljelle jokunen kolkka vielä koskemattomaa luontoa. Jätetään jotakin jäljelle tuleville sukupolville, ehkä 50 vuoden päästä on kehitetty uusia korvaavia tapoja energiantuotantoon, sellaisia, ettei tarvitse tuhota ainutlaatuista, korvaamatonta luontoa. Toivottavasti sitä on silloin vielä hitunen jäljellä.</p> <p>Vastustan voimalahanketta Kolkonjärven alueelle.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kolkonjärven tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 409) on rajattu pohjoisesta pienemmäksi. Alue säilyy maakuntakaavassa.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia (mm. luonto, virkistys, maisema) on tarkasteltu kaavaselvityksessä ja kohdekuvaavissa.</p> <p>Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimalahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	---

<p>Muistutus 19 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>TV-1 409 Kolkonjärvi</p> <p>Vaadin, että tuulivoimakaava poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta Kolkonjärven alueen osalta.</p> <p>Ohessa perustelut:</p> <p>Alue Kolkonjärvi tv-1 409 (SOM 37) sijoittuu hyvin lähelle herkkää luontoympäristöä ja Natura aluetta, mikä on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas alue. Hossa ja Julma-Ölkky ovat hyvin lähellä suunniteltua aluetta ja ei voida tietää kuinka pitkälle tuulivoimalan vaikutus yltää 2km varoalue ei ole riittävä.</p> <p>Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen.</p> <p>Alueen radiopuhelinliikenne ja paikantaminen saattavat häiriintyä huomattavasti jolloin syntyy ihmisen henkeen liittyviä vaara tilanteita.</p> <p>Jos alue on pakko varata niin vähemmällä asutushaitalla on tilaa kauempana 5-tiestä, nyt monen kunnan asettama 3-5 km suoja-alue asutuksiin ei lähellekkään toteudu.</p> <p>Suunnitelma on puutteellinen koska sähkön siirtolinjojen reittiä ei näy suunnitelmassa.</p> <p>Toissijainen huomautus:</p> <p>Dokumentin (PDF) luku hankalaa koska sisällysluettelosta ja dokumentista puuttuu sivunumerointi.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kolkonjärven tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 409) on rajattu pohjoisesta pienemmäksi. Alue säilyy maakuntakaavassa.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia (mm. luonto, virkistys, maisema) on tarkasteltu kaavaselvityksessä ja kohdekuvauksissa.</p> <p>Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta. Alueen toteuttamiskelpoisuus varmistuu mahdollisen tuulivoimamahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	---

Muistutus 20

Yhteystiedot poistettu

Tervehdys !

Esitän että Kuusamon pohjoisosassa olevaa Vitikkovaaran mahdollista tuulivoima-alueetta laajennetaan tähän kaavaehdotukseen:

Nykyisestä suppeasta alueesta Sarvivaaran tien lähimaastosta Joutsenpalontietä pitkin viitostiehen jota pitkin vanhaan Lapin läänin rajaan ja rajaa ylös nykyiseen merkintään. Alueelle on tehty sopimukset tuulipuiston kehityksestä OX2 kanssa.

Yhteystiedot poistettu

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Vitikkovaaran tuulivoimaloiden aluetta tv-1 406 ei voida laajentaa nykyisestä maakotkaan ja Natura-alueisiin kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsennetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Muistutus 21

Yhteystiedot poistettu

POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEESEEN EHDOTUKSIA JA KYSYMYKSIÄ
 Taustaa itsestäni: *(koulutus- ja ammattitiedot poistettu)*. Omistan *(kiinteistötiedot poistettu)*. *(kiinteistötiedot poistettu)* kiinteistö on ollut perheeni kesä- ja talvimökkinäkin 20 vuotta ja se sijaitsee *(sijaintietieto poistettu)* Kynkäänlatvasuon hankealueesta. Se on osa vanhaa porotilaa pihakaivoineen. Katson olevani osallinen tekemään tämän muistutuksen kiinteistöomistusten sijainnin vuoksi ja olen ikäni asunut Pohjois-Pohjanmaalla. Olen aktiivisesti seurannut tuulivoiman hyödyntämistä ja esittänyt mielipiteitäkin.

Kynkäänlatvasuo luonnosvaiheessa tv-3, 512

Olen tästä esittänyt mielipiteen Oulun kaupungin kirjaamoon. Hankealue on 1847 ha ja sinne Neovia on suunnitellut hybridenergia-aluetta. Suunnitellut tuulivoimalat ovat korkeita ja niiden ollessa käytössä niistä on varmasti muutakin haittaa kuin näkyminen laajalti. Tästä alueesta olisi tulossa teollisuusmaisesti rakennettu energiantuotantoalue. Maakuntakaavaehdotuksessa alue saadaan näyttämään siltä, että siellä ei ole mitään maakunnallisesti eikä valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta eikä rakennettua ympäristöä. Paljon siellä kuitenkin on metsiä, ojittamattomiakin soita, vanhoja asuinalueita ja muinaismuistoja hankealueen ympärillä. Kohtahan turvetuotantoalueetkin ovat arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita!

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys on tehnyt suolinnustaselvityksen vuonna 2011 Pohjois-Pohjanmaan liiton esittämille alueille. Lähellä sijaitseva Polvisuo oli tutkimuskohteena ja sieltä löytyi Suomen vastuumaalajeja 8 ja EU:n direktiivilajeja 7! Aivan varmasti Kynkäänlatvasuolla elelee samoja lajeja. Polvisuon MAALI-alue mainittiin ehdotuksessa. Polvisuon yksi laskuoja laskee Kynkäänlatvasuolle. Maakotkareviiri on myös hankealueella, jonka ydinalueen yhdistää ekologinen verkosto. Lähellä sijaitsee elintärkeitä pohjavesialueita. Perinteisistä elinkeinoista ovat edelleen voimissaan marjastus, sienestys, metsästys ja poronhoito. Poroja on muuten alkanut näkyä enemmän poronhoitoalueen eteläpuolella luultavasti tuulivoimaloiden vuoksi. Luin jostain, että poro ei mene 10:ntä kilometriä lähemmäksi tuulivoimalaa.

Sivulla 159 olevassa yhteisvaikutuskartassa Kynkäänlatvasuon hankkeen vaikutusalue menee päällekkäin Kaihuanvaaran, Ison Rytisuon, Koutuanjärven, Kuikkasuon ja Tannilan hankealueiden vaikutusalueiden kanssa. Tämä kartta kauhistuttaa minua! Kukaan ei voi tietää, mihin kaikkeen tällainen suunnaton häiriötekijöiden summa vaikuttaa. Vaikutukset ihmiseenkin ovat varmasti tuntevia, kun melua ja välkettä on joka puolella. Hiljaisuus ja pimeys on menetetty... Ehdotukseni on em. perusteella, ettei korkeita tuulivoimaloita eikä aurinkovoimala-aluetta rakennettaisi Kynkäänlatvasuolle ollenkaan.

Kysymyksiä: Mikä olisi lähimmän tuulivoimalan sallittu terveellinen etäisyys lin kunnan alueella sijaitsevasta *(kiinteistön nimi poistettu)* talostani? Onko minulla valituslupaa vai vain mielipidemahdollisuus, kun kaavahanke todennäköisesti Kynkäänlatvasuon osalta etenee?

Vastine.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan laadinnan aikana on tapahtunut paljon alkuperäisiin tuulivoimapotentiaaleihin alueisiin liittyvää selvitystä ja vaikutusten arviointia. Vain osa näistä TUULI-hankkeen sijaanninohjausmallissa tunnisteista kyllä- ja ehkä-alueista ovat päätyneet energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaavaan tuulivoimaloiden alueiksi, kun maakunnallisia selvityksiä on laadittu lisää.

Energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaavassa osoitetaan muistuksen jättäjän alueelta vain Kynkäänlatvasuo tv-1 512.

Tannilan tuulivoimaloiden aluetta ei ole maakuntakaavan luonnosvaiheen (2022) jälkeen osoitettu (tv-3 511) maakuntakaavassa mm. maakotkaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.

Yli-lin alueelle on tunnistettu syntyvän muita alueita enemmän haitallisia yhteisvaikutuksia maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista. Haitallisten vaikutusten vähentämiseksi energia- ja ilmastovaiheemaakuntakaavan toisesta julkisesta ehdotuksesta poistetaan tuulivoimaloiden alueet tv-1 389 (Iso Rytisuo) ja tv-1 513 (Kotaselkä) Naura-alueisiin ja peto-lintumuuttoon kohdistuvien vaikutusten vuoksi.

Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta.

Tannila tv3 (ainakin ehdotuksessa?)nro 511

On tämä hurjaa ja kurjaa luettavaa, miten tämän hankkeen yhteisvaikutuksia muodostuu joka ilmansuunnassa lähialueella sijaitsevalle asutukselle ja Natura-alueille! Ehdotuksina lieventämistoimiksi esitetään suojavyöhykkeiden kasvattaminen, voimaloiden sijoittelu ja metsänhoidolliset suositukset. Ehdotukseni on, että tämä hankealue pitäisi haudata hiljaisuudessa.

Kysymyksiä: Millaisia vaikutuksia tiedetään olevan, kun tuulivoimaloiden vaikutusalueet menevät päällekkäin? Voisiko naapureina olevat metsänomistajat velvoittaa jättämään puita pystyyn lieventämään tuulivoimalan haittoja?

Polvisuon ehkä -merkintä

Ehdotan, että Polvisuon kohdalla ollut ehkä-merkintä ei johda milloinkaan siihen, että sinne tuulivoimaloita rakennettaisiin. Polvisuo on MAALI-alue ja olen itse jälkikasvuinen huomannut, että se on melkoinen lintuparatiisi - vaikkakin suurelta osin turvetuotantoaluetta. Turvetuotannosta ei ole ollut mitään haittaa mökkelämään; ei ole ollut tarvetta ilmoittaa melu- ja pölyhaitoista tai kaivoveden loppumisesta, vaikka niitä on vuosittain kysytty (*paikkakunta poistettu*) kotiin laitettulla lomakkeella. Polvisuo on ollut aikanaan hyvä hillasuo ja sen liepeiltä niitä löytyy vieläkin...

Joitakin syitä tuulienergiakielteisyyteeni ja pyyntö

Vihreässä siirtymässä ei ole mielestäni muuta positiivista kuin vihreä väri! Poliitikkojen päätöksellä on ollut hyvä lähtöperiaate, mutta toteutus ei ole onnistunut. Energiatoimijoita on jos vaikka mitä., osa kotimaisiakin, mutta osakeyhtiöitä. Yhtiöt suunnittelevat hankkeensa toisten maille ja lähettävät sitten maanomistajille salassapidettäviä vuokrasopimuksia. Kuntapäätäjät ovat sokaistuneet tulevista kiinteistöveroista. Ihmissuhteet ovat kärsineet. Tuulivoimala-alueet ovat isoja teollisuusalueita.

Siirtolinjojen rakentamisessa päädytään pakkolunastuksiin, vaikka yleinen etu ei vaadi tuulivoimaloita rakennettavan. Valtion varoja on mennyt tariffikorvauksiin ja tukiin. Käydään kauppaa alkuperätakuilla. Uusia sähkölinjoja rakennetaan tai entisiä levennetään. (Siikajoella näin syyskuussa 4 linjaa vierekkäin!) Yli-lin alueelle suunnitellut tv-hankkeiden ja voimaloiden määrät menevät yli ymmärryksen. Hankealueita suunnitellaan lähelle kuntien raja-alueita! Tuulivoimalan rakentaminen ja akut tarvitsevat luonnosta raaka-aineita, mikä taas lisää kaivostoimintaa jne.. Ilmaisen tuulen käyttö sähköntuottamiseen on tullut tavalliselle kuluttajalle kalliiksi! Suomalaisen luonnon biodiversiteetti vähenee.

Pyyntö: Pyydän, että saisin tietoa Kynkäänlatvasuon ja Tannilan hankkeiden etenemisestä ja että saisin esittämiini kysymyksiin vastaukset.

Yhteystiedot poistettu

<p>Muistutus 22 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus: Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516</p> <p>Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen 23.9.-24.10.2024 (MRL 65 §, MRA 12 §) https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/</p> <p>Olemme hankkineet kiinteistön (kiinteistötiedot poistettu) vuonna 2021 ja rakentaneet sinne vapaa-ajan asunnon ja muita rakennuksia. Kiinteistömme sijaitsee nuolen osoittamassa paikassa alla olevassa kartassa. Meidän kiinteistö on lähimpänä tätä mustalla ympyröityä aluetta ja suunnitelmassa olevan rakentamisen vaikutukset ovat meille huomattavia.</p> <p><i>Kartta kiinteistön sijainnista poistettu</i></p> <p>Olemme investoineet merkittävän määrän rahaa saadaksemme rauhallisen ympäristön vapaa-ajan viettoon ja nyt tämä aiotaan rikkoa järjettömällä rakentamisella. Tuulivoimalat ovat suunniteltu tulevan todella lähelle kiinteistöämme ja niistä aiheutuu ylitsepääsemätöntä haittaa. Myös vaikutus kiinteistöimme arvoon on huomattava.</p> <p><i>Valokuvat poistettu 3 kpl</i></p> <p>Kuvia kiinteistöstämme ja ainutlaatuisesta maisemasta joka ollaan nyt tuhoamassa täysin. Vaikutus kiinteistöimme arvoon on huomattava kuten myös tuulimyllyjen ääni ja valosaaste tulee vaikuttamaan merkittävästi viihtyvyyteen.</p> <p>Käytämme kartassa mustalla ympyröityä aluetta virkistykseen hiihtelemällä ja patikoimalla. Siellä on myös hilloja ja muita marjoja marjastukseen. Alueen luonto on ainutlaatuinen ja olemme tehneet itse havaintoja monenlaisista eläimistä kuten ahma, ilves, susi, kotka, joutsenet, haukat, pöllöt yms. Muuttolinnut käyttävät Vähä-vuoton järveä ja ympärillä olevia kosteikkoja hyväkseen.</p> <p>Suunnitelmat ja kaavavalmistelut Pikku-Joutensuon tuulivoimapuistosta tulee yksiselitteisesti hylätä välittömästi.</p> <p>-Kulttuurimaisema menetetään tyystin. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan (<i>Nimi poistettu</i>) järven ympärillä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p> <p>-Kaavassa ei ole huomioitu (<i>Nimi poistettu</i>) järven ympärillä olevaa asutusta. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ</p> <p>-Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat noin 1km päässä vakituisista ja vapaa-ajan asutuksista. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p> <p>-Kaavaluonnoksessa sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Eli käytännössä syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.</p> <p>Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA). Tuulivoimarakentamisen yleismääräystä jäsenetään ja selkiytetään uuteen ehdotusvaiheeseen. Aikaisemmissa vaiheissa sitä on täydennetty saadun palautteen ja viranomaisneuvottelujen pohjalta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	--

-Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavat luonnon tarkkailualueet. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Natura 2000. Pintamaan rikkominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen pohjavesialueeseen ja räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, pesii saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Tämä ei pidä paikkansa. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Alueelle tulee pian uusi reviiri. Havainnot jo susista puisto kaavan laidalla KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. Lokakuussa 2024 tehty havainnot myös karhusta. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

Muistutus 25

Yhteystiedot poistettu

KIRJALLINEN KANNANOTTO POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSEEN

Tilamme (Kiinteistötiedot poistettu) pellot sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Pyydämme huomioimaan kaavassa riittävästi mahdollisuudet tuuli- ja aurinkovoimaloiden rakentamiseen myös valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, koska sähkönsiirtolinja (Voimajohto 110 kV) kulkee peltoalueen läpi ja mahdollistaa ympäristöystävällisen energiatuotannon aloittamisen energian siirron kannalta. Lisäksi asiaa tukee se, että osa alueen pelloista ovat maataloudessa heikkotuottoisia ja paksuturpeisia maita, jotka ovat olleet turpeentuotannossa. Energiatuotannon aloittaminen mahdollistaa maatalouden päästöjen vähentämisen valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskunnallinen kokonaishyöty puoltaa uutta energiatuotantoa maaseudulle. Peltomaa-alueiden käyttö muuttuu perinteisestä ruoantuotannosta uusiin. Kaavan tulisi mahdollistaa muutoksen toteutumisen. Aurinkoenergiatuotannossa pelto säilyy vuokrattuna reservissä ruoantuotantoon, eikä vuokraus poistaisi pellon käyttöä pysyvästi.

Vaihtoehtoisesti sähkönsiirtolinjojen läheisyys poistaisi merkinnän arvokkaista maisema-alueista ympäristöystävällisen energiatuotannon aloittamiseksi.

Yhteystiedot poistettu

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Aurinkovoiman yleismääräykseen on kirjattu mm. seuraavasti, mikä mahdollistaa tapauskohtaisen tarkastelun:

Teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo ihmisen muokkaamille alueille. Nämä ns. brown field -alueet voivat olla pilaantuneiden maiden alueita, käytöstä poistettuja kaatopaikkoja, läjitys- ja täyttöalueita, meluvalleja, entisiä turvetuotantoalueita, entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita tai huonosti tuottavia viljelysalueita. Aurinkovoimaloiden suunnittelua ja toteuttamista on vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille.

Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloita ja aurinkovoimapuistoja suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sähkönsiirtoon. Lähekkäin sijoittuvien aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkko-yhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa. Alueet tulee ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen tai muutoin jo muokatuille alueille.

*Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten ulkopuolelle. Maakuntakaavan luo-alueet, luonnonsuojelu- ja pohjavesialueet, Natura 2000 -verkoston ja harjajensuojeluohjelman alueet sekä merkittävät virkistysalueet eivät sovellu teolliseen aurinkovoimatuotantoon. **Tapauskohtaisesti voidaan harkita aurinkovoimaloiden sijoittamista myös näille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia yllä mainittuihin kokonaisuuksiin.***

Muistutus 26

Yhteystiedot poistettu

Muistutus koskien kaavaehdotusta.

Kiiskinevan alue tulisi rajata pois kokonaan kaavaehdotuksesta monestakin syystä.

- tärkeä alue metsäpeuralle, lähialueiden jo toiminnassa/rakenteilla olevat tv alueet supistavat entisestään metsäpeuran elinalueita. Luke on vasta tekemässä tutkimusta tv-alueiden vaikutuksista metsäpeuraan
- Kiiskinevan alueella elää maakotka ja tiettävästi myös sääksipariskunta. Olen kotkan nähnyt tänä kesänä kahteen kertaan Korpisen rannan välittömässä läheisyydessä tv-alueen puolella.
- muuttolinnut mm. joutsenet tulevat ja lähtevät keväisin ja syksyin kohti tv-aluetta
- alueella on myös lepakoita, näistä on myös havaintoja
- alueella on useita kesämökkejä noin 1,5 km päässä hankealueesta. Alueelle suunnitellaan yhä korkeampia myllyjä ja laajoja tv-alueita myös naapurikuntiin. Melumallinnukset eivät voi olla ajantasalla ja usein kesämökkejä ei ole eristetty niin hyvin, ettei meluhaitoilta voi välttyä.
- kiinteistöjen arvon lasku.
- miten käy järvien ja mökkiläisten kaivojen vedenlaadun esim. Korpijoki laskee Korpiselle tv-alueen lähietäisyydeltä.
- maiseman ja luonnonrauhan muuttuminen pysyvästi
- ympäristövaikutukset, rakentaminen, lavoista irtoava mikromuovi ym. betonista maahan liukenevat ainesosat ajan kanssa.
- metsien pirstoutuminen useiden hankkeiden myötä
- maaseudun asukkaiden eriarvoisuus ja olla osallisena haitoista, vaikka valtaosa sähkön käytöstä on muualla.
- pölyttäjien väheneminen ja eläinlajien siirtyminen pois alueelta

Ystävällisin terveisin,

Yhteystiedot poistettu

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kiiskinevan aluetta on tarkasteltu maakuntakaavan laadinnan aikana useissa selvityksissä (maisema, maakotka, Natura-alueet ja ekologinen verkosto ml. metsäpeura). Vaikutusarviointien kautta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan on voitu Kiiskinevan alueelle osoittaa tuulivoimaloiden alue tv-1 532.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 27 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Asia</p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotuksesta</p> <p>1. Leuvanreven tuulipuistoaluetta koskeva vaatimus</p> <p>Me allekirjoittaneet metsänomistajat vaadimme, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan ehdotuksesta poistetaan kokonaan Leuvanreven tuulivoimapuistoalue (tv-1, 396), joka käsittää myös Taikkonevan ja Kivinevan tuulivoimapuistoalueet, sekä siihen liittyvä siirtolinjamerkintä Haapaveden Pihtinevan sähköasemalle.</p> <p>Osa kaavoituksen lähtömateriaaleista on virheellisiä ja selvästi tavoitteellisia, joten niitä ei voida käyttää kaavoituksen lähtömateriaalina. Tämä koskee etenkin alueen ympäristövaikutusten arviointia ja siitä tehtyä yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää. Mikäli näitä käytetään kaavoituksen lähtömateriaalina, vaihe- maakuntakaavasta tulee virheellinen. Leuvanreven tuulivoimapuistoalueen toteuttaminen johtaisi lisäksi maanomistajien hyvin epätasa-arvoiseen kohteluun, mitä ei voida hyväksyä.</p> <p>Seuraavassa on esitetty vaatimusten perustelut. Ne on laadittu osin Taikkonevan tietojen pohjalta, johtuen siitä, että sen osalta selvitykset ovat pisimmällä. Tiedot voidaan kuitenkin hyvin yleistää koko Leuvanreven tuulivoimapuistoalueelle, koska se on kolmen eri alueen muodostama yhtenäinen tuulivoimapuistoalue. Lisäksi kolmen alueen yhteisvaikutukset ovat suuremmat kuin yksistään Taikkonevan vaikutukset.</p> <p>2. Leuvanreven alueen vaikutusarviointia ja siirtolinjaa koskevat kannanotot</p> <p>2.1 Vaatimus rakentamisesta luopumisesta</p> <p>Leuvanreven tuulivoimapuistoaluetta ei tule rakentaa johtuen hankealueen linnustolle ja muulle eläimistöille, etenkin EU:n direktiivilajistolle, aiheutuvista merkittävistä haittavaikutuksista. Taikkonevan YVA-selostuksen mukaan pikkulintujen tavanomaisen metsälajiston lisäksi hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä esiintyviä päiväpetolintuja ovat varpus-, tuuli-, kana-, sinisuo-, ampu- ja nuolihaukka sekä maakotka ja pöllöistä viiru-, hiiri- ja helmipöllö sekä huuhekaja. Hankealueella esiintyviä metsäkanalintuja ovat metso, teeri, riekko ja pyy. Alueella on myös metson soidinpaikkoja. YVA-selostuksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että kokonaisuutena pesimälinnustoon kohdistuvat vaikutukset arvioidaan suuruudeltaan ja merkittävydeltään korkeintaan vähäisiksi.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan toisen julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys haitallisten vaikutusten poissulke- miseksi.</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alu- eidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvi- oitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavassa säilyy tuulivoi- maloiden alue tv-1 396 (Leuvarneva). Tuulivoimaloiden alu- etta on rajattu toisessa julkisessa ehdotuksessa etäämmälle Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueesta.</p> <p>Leuvanreven tuulivoimaloiden alueella (tv-1 396) vireillä olevien kolmen hankkeen toteuttamiskelpoisuus varmistuu hankkeiden YVA- ja kaavoitusmenettelyjen ja niissä laadittujen tarkempien selvitysten kautta.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan vain kantaverkon ja alueverkon voimajohtomerkin- nät. Tuulivoimahankkeiden liityntä- johtoja ei osoiteta maakuntakaavassa, sillä niiden sijaintiin liittyy vielä epävarmuutta eivätkä ne ole maakuntaliiton suunnittelun työtä.</p> <p>Voimajohtojen (ml. tuulivoimahankkeiden liityntäjohtot) vaikutuksia on kuitenkin arvioitu maakuntakaavan selvityksissä mm. Natura-riskiarvioinneissa ja niillä voi olla suuria vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Asiaa on tuotu esiin myös kaavaselostuksessa ja kaavamääräyksissä.</p>
---	--

YVA-selostuksen mukaan hankealueen nisäkäslajisto on pääasiassa tyypillistä metsälajistoa, kuten hirvi, metsäjänis, kettu, orava ja eri piennisäkkäät. Näiden lisäksi alueella pesivät EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistosta kaikki suurpetomme eli susi, karhu, ahma ja ilves. Hankealueella esiintyy vuosittain myös metsäpeuraa (liitteen II lajistoa) sekä saukkoa (liitteen IV (a) lajistoa). YVA-selostuksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että toiminnanaikaiset haittavaikutukset arvioidaan tavalliselle eläimistölle merkittävydeltään vähäisiksi. Direktiivilajistosta todetaan, että vaikutusten merkittävyys on saukolle sekä metsäpeuralle vähäinen ja suurpedoille (pl. susi) kohtalainen. Suden osalta todetaan, että hankkeen vaikutukset susireviiriin ydinreviiriin ja siten reviiriin elinkelpoisuuteen nousevat merkittävydeltään suuriksi.

Uuden tutkimustiedon valossa YVA-selostuksessa esitetyt vaikutusarviot linnuston ja muun eläimistön osalta ovat sutta lukuun ottamatta virheellisiä, joten YVA-selostusta ei tule hyväksyä, eikä sitä voida käyttää näiltä osin myöskään kaa-voituksen lähtömateriaalina. Asia korostuu etenkin siinä tilanteessa, jossa rakennetaan myös Taikkonevan viereiset Leuvannevan ja Kivinevan tuulivoimapuistoalueet. **Rakennettaessa Leuvannevan tuulivoimapuistoalue ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että EU:n luontodirektiivin liitteisiin IV (a) ja II kuuluvan lajiston suojelutaso heikkenee merkittävästi alueiden pirstaloitumisen ja karkottumisvaikutuksen vuoksi. Alue on Pulkkilan susireviiriä, joten rakentaminen heikentäisi merkittävästi etenkin suden suojelutasoa.**

Luonnonvarakeskuksen uuden kansainvälisen koistetutkimuksen (Tolvanen ym. 2023) mukaan tuulivoiman vaikutukset ovat moninaisia, ja monet lintu- ja nisäkäsryhmät väistävät tuulivoimaa. Luken tutkimusryhmä koosti yhteensä 84 tutkimusta 22 maasta ja erotti niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäsryhmiin. Tutkittuja vaikutuksia olivat mm. populaatiokoon pieneneminen, muutokset lintujen soidinkäyttäytymisessä, poikastuotannon väheneminen ja poikaskuolleisuuden kasvu. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista ja 67 % maanisäkkäistä. Porot, pöllöt ja kurjet siirtyivät johdonmukaisesti keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. Metsäkanalinnut siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista 61 %:ssa tapauksista. Peto-, sorsa- ja varpuslinnuilla siirtymä oli keskimäärin 0,5 km. Tutkimuksessa mukana olleista tuulivoimaloista suurin osa oli napakorkeudeltaan alle 100 m, joten nykyisten napakorkeudeltaan 200-250 m olevien turbiinitorniin vaikutukset ovat merkittävästi tässä esitettyä suurempia.

2.2 Siirtolinjaa koskevat kannanotot

Uusi johtoaukea. Mikäli Leuvannevan tuulivoimapuistoalue kuitenkin rakennetaan, uutta 400 kV:n siirtolinjaa ei tule rakentaa Haapavedelle uuteen johtoaukeaan. Verkkoliityntää varten rakennettava sähköasema tulee rakentaa tuulivoimapuiston läheisyyteen tai vaihtoehtoisesti tulee selvittää mahdollisuutta rakentaa uusi 400 kV:n siirtolinja nykyisen jo vanhentuneen 220 kV:n siirtolinjan paikalle yhteispylväisiin, joihin tulisi 400 kV:n linjan lisäksi 110 tai 220 kV:n linjat. Teknisesti tämä on mahdollista. Esimerkiksi vuonna 2022 valmistunut uusi 400 kV:n siirtolinja rakennettiin Haapaveden Kytökylässä asutuksen lähellä yhteispylväisiin sekä samoin myös Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueen kohdalla.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkiseen ehdotukseen on uudistettu yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkösiirron osalta: *”Lähekkäin sijoituvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkösiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”*

Esimerkiksi Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueelle ja sen vaikutusalueelle on rakentunut paljon voimajohtoja ja uusia liityntäjohtoja on suunnitteilla. Voimajohtoihin liittyvää vaikutusten vähentämistä ohjataan myös hankkeiden yhteydessä ja viranomaistyössä.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Rakennettaessa verkkoliitynnän sähköasema tuulivoimapuiston läheisyyteen tai uusi siirtolinja vanhan siirtolinjan paikalle välttää noin 29 km mittaisen uuden johtoaukean rakentamiselta. Ympäristön kannalta on kestävätilanne, että toisaalta lainsäädännön mukaisesti metsäpinta-alaa pyritään säästämään/suojelemaan ja tässä tapauksessa tuhoamaan. Rakennettaessa uusi johtoaukea noin 29 km matkalle tuhottaisiin metsää lopullisesti noin 100 hehtaaria, mikä osaltaan vähentää hiilinieluja.

Allekirjoittaneiden metsiin on tehty jo kaksi kantaverkon voimalinjojen johtoaukeaa. Ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista, että siirtolinjojen haitat, metsäpinta-alojen menetykset, kohdentuvat aina samoille tiloille. Jo olemassa olevan johtoaukean myötä useat metsänomistajat ovat menettäneet metsää useita hehtaareja tilaa kohden. Enimmillään metsää on menetetty tilakohtaisesti noin 15 hehtaaria, ja uuden johtoaukean myötä menetyksiä tulisi samalle tilalle vielä noin 7 hehtaaria lisää.

Haapavedelle suuntautuvan siirtolinjan vaihtoehdoissa uusi johtoaukea heikentäisi vielä entisestään Haapavedellä arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Suunnitellun johtoaukean lähistöllä on useita suojelualueita, joista linnustollisesti arvokkaimmat kuuluvat Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueeseen. Haapaveden lintujärvet -alue kuuluu sekä kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Korkattivuoren Natura-alue on myös suunnitellun johtoaukean välittömässä läheisyydessä. Uusi siirtolinja ylittäisi valtakunnallisesti arvokkaan Korkattivuoren-Rahkovuoren kallioalueen (KAO110045). Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvityksessä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015) Korkatin alue on luokiteltu seudullisesti merkittäväksi virkistys- ja luontoretkeilykohteeksi. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttämömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Uusi johtoaukea heikentäisi Korkattivuorella ja sen lähialueella merkittävästi maisema- ja retkeilyalueita. Korkattivuori ja sen lähialueet ovat seudullisesti tärkeitä ja aktiivisessa käytössä olevia retkeilykohteita. Alueella sijaitsee ympärivuotisessa käytössä oleva laavu tulipaikkoineen sekä vaelluspolku- ja maastopyöräilyreitit. Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja.

Maakaapelointi. Taikkonevan YVA-selostuksessa ei ole tarkasteltu siirtolinjan toteuttamista koko matkalta maakaapelointina, kuten se on tarkoitus tehdä Natura-alueen kohdalla. Tältä osin YVA-selostus on puutteellinen, eikä sitä tule tällaisena hyväksyä. Hankevastaava on todennut eri tilaisuuksissa, että maakaapelointi olisi heille liian kallis toteuttaa, noin viisi kertaa ilmajohtoja kalliimpi. On kuitenkin perustuslaillisen omaisuudensuojan vastaista, että voittoa tavoitteleva yksityinen yritys perustaa tuottonsa sille, että voi pakkolunastaa linja-alueen ja siten harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa toisen maalla.

Elinkeinotoimintaa koskeva arvio. Taikkonevan YVA-selostuksen elinkeinotoimintaa koskevassa arviointikohdassa on todettu, että voimajohtoreitin rakentamisen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen ovat vähäiset. Arviointi vaikuttaa tarkoitushakuiselta ja on selkeästi virheellinen, ikään kuin perustuslaillisella omistusoikeudella ei olisi päätösten tekemisen kanssa mitään merkitystä. Siirtolinjan maanomistajista yli 80 % on ilmoittanut vastustavansa esitetyn kaltaista siirtolinjaa ja sen pakkolunastusta. Asia on tuotu esille useissa Taikkonevaa koskevissa lausunnoissa, mm.

Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksesta 21.9.2022, Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 20.3.2023 ja Mielipide Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.3.2023. Siirtolinja-asia on tuotu maanomistajien taholta selvästi esille myös Taikkonevan seurantaryhmän kokouksissa. Hankevastaavan toimintaa hyvin kuvaavaa on se, että siirtolinja on suunniteltu yksityisten maanomistajien maille ilman, että siitä on edes oltu yhteydessä maanomistajiin. Hankkeen YVA-prosessi ja kaavoitus on tarkoitus viedä kokonaisuudessaan läpi, ja vasta sitten, kun luvat on kunnossa, ilmoittaa maanomistajille, että siirtolinja tulee pakkolunastuksen uhalla tuohon. Tältä osin hankkeella ei ole minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää.

Asukaskysely. Siirtolinjalla tehty asukaskysely antaa kuvan siirtolinjan lähialueen asukkaiden mielipiteistä, mutta se ei mitenkään kuvaa todellisten haitankärsijöiden eli siirtolinjan alla maata omistavien tilallisten mielipiteitä. Maanomistajista yli 80 % antoi valtakirjan kautta mielipiteensä, mutta sekin oli tulkittu vain yhdeksi vastaukseksi. Tulokset eivät näin ollen ole millään muotoa oikeita ja todellisia vaan vahvasti muunneltuja. Korostettakoon vielä tässäkin, että siirtolinjan maanomistajat vastustavat vahvasti suunnitellun kaltaista siirtolinjaratkaisua, maa-alueiden pakkolunastusta ja maasta maksettavaa epätasa-arvoista hintaa suhteessa tuulipuistoalueeseen.

Korvaukset. Mikäli Leuvanreven tuulivoimapuistoalueen 400 kV:n siirtolinja kuitenkin aiotaan rakentaa uuteen johtoauekaan, tulee menetettävien metsäalueiden osalta tehdä maanomistajien kanssa pinta-aloihin suhteutettu vuokrasopimus samoin periaattein kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella.

Siikalatvan kunnanhallitus teki 7.12.2022 päätöksen, jossa se asetti Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehdon, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella. Prokon teki asiasta 20.12.2022 ja 20.1.2023 oikaisupyyntö, että tällaista vuokrasopimuksen tekemisen ehtoa ei osayleiskaavan hyväksymiselle asetettaisi. Kunnanhallitus perui aiemmin 7.12.2022 tekemänsä päätöksen kokouksessaan 20.2.2023 perustellen asiaa siten, että kunta olisi aiemmassa päätöksessään ylittänyt toimivaltansa.

Tuulivoimapuistojen rakentaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Suomen lainsäädäntö takaa sen, että kenenkään maalle ei rakenneta voimaloita ilman maanomistajan eikä kaavoituksesta vastaavan kunnan suostumusta. Tuulivoimapuistojen massiivisten siirtolinjojen rakentamiseen lainsäätäjät ei ole reagoinut mitenkään. On paradoksaalista, että voimaa ei saa rakentaa ilman maanomistajan lupaa, mutta siihen liittyvän siirtolinjan saa, kunhan vain pakkolunastaa sen. Vanhan lunastuslain turvin yksityiset voittoa tavoittelevat energiayhtiöt voivat pakkolunastaa sähkönsiirtolinjat ja voivat tehdä tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella.

Kuntalain mukaan yleisen toimialan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate ja tasapuolisen kohtelun vaatimus. Mikäli kunta edesauttaa ja hyväksyy toimintaa, jossa yksityinen voittoa tavoitteleva yritys tekee tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella, kunta rikkoo selkeästi kuntalain peruseriaatteita. Jo perustuslaki turvaa yksilön omaisuudensuojan, mutta vanhentuneen ja nykytilanteeseen täysin sopimattoman

lunastuslain varjolla perustuslain antamaa suojaa voidaan kiertää. Vanhentunutta lunastuslakia ei pidä soveltaa kaupallisten voittoja tavoittelevien yritysten toimintaan yksityisten mailla.

Koska siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa, on siirtolinjan alueen metsänomistajia kohdeltava tasapuolisuuden nimissä samalla tavalla kuin varsinaisella voimala-alueella. Ei ole oikeudenmukaista eikä mitenkään hyväksyttävää, että yksityisen kaupallisen yrityksen ja toisaalta maanomistajien saama taloudellinen hyöty kohdentuu tuulivoimapuistoalueelle, ja tämän hyödyn aikaansaamisesta aiheutuvat haitat sysätään siirtolinjan maanomistajille.

Kokonaisjohtopäätös vaikutusarvioinnista ja siirtolinjaratkaisusta. Ottaen huomioon virheelliset arviot tuulivoimapuiston vaikutuksista linnustoon ja eläimistöön, etenkin EU:n luontodirektiivin liitteiden IV (a) ja II lajistoon, siirtolinjan maakaapelointivaihtoehdon puuttuminen, yhteispylväsmahdollisuuden tarkastelun puuttuminen vanhan 220 kV:n linjan kanssa, virheet siirtolinjan elinkeinotoimintaa koskeissa arvioissa, siirtolinjan asukaskyselyn virheellinen tulkinta ja siirtolinjan maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu Taikkonevan YVA-selostusta ei tule hyväksyä, eikä sitä tule käyttää merkittävien puutteiden ja virheiden vuoksi myöskään kaavoituksen lähtömateriaalina Leuvanreven tuulivoimapuistoalueella. Näin ollen Leuvanreven tuulivoimapuistoalue ja siihen liittyvä sähkönsiirtolinja Haapaveden Pihtinevalle tulee poistaa vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.

Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän puutteiden vaikutus kaavoitukseen

Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetussa yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä (POPELY/482/2022, 30.8.2024) yhteysviranomainen toteaa ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteista mm. seuraavaa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tavoitteena on mm. lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia (s. 2). Osallistaminen ja laaja kuuleminen kuuluvat ympäristövaikutusten arviointimenettelyn keskeisiin periaatteisiin (s. 2). Lupaviranomaiset käyttävät arviointiselostusta ja yhteysviranomaisen siitä antamaa perusteltua päätelmää oman päätöksentekonsa perusaineistona (s. 3). Yhteysviranomainen muistuttaa saadun palautteen huomioimisen tärkeydestä erityisesti hankkeen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta (s. 42).

Taikkonevan ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on jyrkässä ristiriidassa sen kanssa, mitä yhteysviranomainen omassa johdantotekstissään esittää kansalaisten laajasta kuulemisesta, vaikutusmahdollisuuksista ja osallistamisesta päätöksentekoon. Perusteltu päätelmä, jota tullaan käyttämään kaavoituksen ja lupaviranomaisen päätöksenteon perusaineistona, on hyvin tavoitteellinen ja haitankärsijöitä kohtaan epätasa-arvoinen. Yhteysviranomainen kommentoi aivan oikein arviointiselostuksen huomattavan suuria puutteita ja eri viranomaisten antamia lausuntoja, mutta kansalaisten esittämiä mielipiteitä – sinällään hankkeelle epämieluisia kannanottoja – yhteysviranomainen karttaa lähes systemaattisesti. Mielipiteissä esitettyihin konkreettisiin ja rakentaviin vaihtoehtoihin sekä merkittäviin ongelma-kohtiin yhteysviranomainen ei ole ottanut edes kantaa. Näin ollen kansalaisten mielipiteet on ohitettu täydellisesti, koska arviointiselostusta ja siitä annettua perusteltua päätelmää tullaan jatkossa käyttämään lupaviranomaisen päätöksenteossa. Tilanne on epädemokraattinen siinäkin suhteessa, että perustellusta päätelmästä ei ole olemassa juridista valitusmahdollisuutta.

Seuraavassa on esitetty keskeisimmät kohdat, jossa yhteysviranomainen on toiminut vastoin itse antamia ohjeita kansalaisten kuulemisesta ja osallistamisesta. Sähkön siirtolinjaa koskevassa 20.5.2024 annetussa mielipiteessä, jonka on allekirjoittanut yli 80 % siirtolinjalla maata omistavista tilallisista, on tuotu vahvasti esille vaihtoehtoja, että sähköasema tulee rakentaa tuulipuiston läheisyyteen, tai että siirtolinja on rakennettava yhteispylväisiin jo olemassa olevien linjojen kanssa tai että siirtolinja on tehtävä maakaapelointina, kuten luonnonsuojelualueella on tarkoitus tehdäkin. Mihinkään näistä yhteysviranomainen ei ole ottanut selkeää kantaa. Tämä tarkoittaa sitä, että yhteysviranomainen hyväksyy sen, että saksalainen voittoa tavoitteleva kaupallinen yritys voi harjoittaa tuottavaa liiketoimintaa meidän mailla, kunhan vaan ensin pakkolunastaa ne. Maakaapeli on ilmajohtoa kalliimpi, mutta on täysin perustuslaillisen omaisuudensuojan vastaista toimintaa se, että maanomistajat laitetaan maksumiehiksi tuulivoimayhtiön voitoille. Yhteysviranomaisen olisi tullut puuttua tällaisiin räikeisiin väärinkäytöksiin. Yhteysviranomainen kuittaa siirtolinja-asian erikoisella tavalla: Yhteysviranomainen pitää tärkeänä arviointiselostuksen mainintaa siitä, että haitallisten vaikutusten lieventämiskeinona on mahdollisuus huomioida maan- ja metsänomistajien näkemykset siitä, mihin sähkönsiirron rakenteet olisi hyvä sijoittaa (s. 52). Siirtolinjan maanomistajien näkemyksiä ei ole otettu huomioon prosessin missään vaiheessa, eikä yhteysviranomaisenkaan nyt sitä tee, vaikka perusteltua päätelmää tullaan käyttämään kunnan osayleiskaavoituksen perusaineistona.

Siirtolinjan maanomistajat toivat ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 20.5.2024 antamassaan mielipiteessä esille uusia laajoja tutkimustuloksia (Tolvanen ym. 2023), joiden mukaan arviointiselostuksessa esitetyt eläimistöä koskevat vaikutusarviot ovat virheellisiä. Sen vuoksi arviointiselostusta ei voida käyttää näiltä osin kaavoituksen lähtömaterialina. Yhteysviranomainen ei ole kommentoinut tätäkään asiaa mitenkään, vaikka on ollut tietoinen uusista tutkimustuloksista ja niiden mahdollisesta vaikutuksesta päätöksentekoon. Tämä antaa virheelliset lähtötiedot kaavoitus päätösten tekemiseen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen elinkeinotoimintaa koskevassa arviointikohdassa on todettu, että voimajohdoreitin rakentamisen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen ovat vähäiset. Siirtolinjan maanomistajat totesivat 20.5.2024 antamassaan mielipiteessä, että arviointi on tarkoitushakuinen ja selkeästi virheellinen, ikään kuin perustuslaillisella omistusoikeudella ei olisi päätösten tekemisen kanssa mitään merkitystä. Siirtolinjan maanomistajista yli 80 % on ilmoittanut vastustavansa esitetyn kaltaista siirtolinjaa ja sen pakkolunastusta. Hankevastaavan toimintaa hyvin kuvaavaa on se, että siirtolinja on suunniteltu yksityisten maanomistajien maille ilman, että siitä on edes oltu yhteydessä maanomistajiin. Tähänkään asiaan ei yhteysviranomainen ole puuttunut mitenkään, toteaa vain edellä mainitulla tavalla, että pitää tärkeänä mahdollisuutta huomioida maanomistajien näkemykset sähkönsiirron rakenteiden sijoittamisesta. Tällaista sisällötöntä tekstiä ei saisi olla asiakirjassa, jonka pohjalta tehdään jatkossa merkittäviä kaavoitus- ja rakentamispäätöksiä. Hankkeella ei ole siirtolinjan osalta minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää, ja yhteysviranomainen ei olisi saanut sitä asiaa sivuuttaa.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen asukaskysely antaa kuvan siirtolinjan lähialueen asukkaiden mielipiteistä, mutta se ei mitenkään kuvaa todellisten haitankärsijöiden eli siirtolinjan alla maata omistavien tilallisten mielipiteitä. Maanomistajista yli 80 % antoi valtakirjan kautta mielipiteensä, mutta sekin oli tulkittu vain yhdeksi vastaukseksi. Tulokset eivät näin ollen ole millään muotoa oikeita ja todellisia vaan vahvasti muunneltuja. Tätäkään asiaa

yhteysviranomainen ei ole kommentoinut mitenkään, vaikka se tuotiin selkeästi esille maanomistajien 20.5.2024 antamassa mielipiteessä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetussa yhdessä mielipiteessä todetaan, että maatilan kehitystoimet ja navetan laajennusmahdollisuudet menetetään, jos suunniteltu siirtolinja toteutetaan ilmajohtona. Ei ole mitenkään hyväksyttävää, että ulkopuolinen yritys voittoa tavoitellessaan tällä tavalla voisi rajoittaa paikallisen yrityksen toimintaa ja kehitystä. Tätäkään asiaa yhteysviranomainen ei ole kommentoinut mitenkään.

Kokonaisjohtopäätös on, että Taikkonevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen vaikutusarvioinnin merkittävistä virheistä ja yhteysviranomaisen siitä antaman perustellun päätelmän puolueellisuudesta johtuen kyseisiä asiakirjoja ei voida käyttää kaavoituksen lähtömateriaalina. Tämä koskee samalla koko Leuvannevan tuulivoimapuistoaluetta. Näin ollen Leuvannevan tuulivoimapuistoalue ja siihen liittyvä sähkönsiirtolinja Haapaveden Pihlinevalle tulee vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta poistaa.

Yhteystiedot poistettu

omasta sekä valtakirjalla seuraavien 27 kiinteistönomistajan puolesta, mikä edustaa 83 %:a niistä siirtolinjan alla maata omistavista yksityisistä tilallisista, jotka eivät ole tehneet sopimusta tuulivoimayhtiöiden kanssa

Viitteet

Tolvanen, A., Routavaara, H., Jokikokko, M. & Parvez, R. 2023. How far are birds, bats and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? A systematic review. *Biological Conversation* 288 (2023) 110382.

Muistutus 28

Yhteystiedot poistettu

Alue: Pikku Joutensuo, Oulu (tv-1 516, SOM 114, luonnosvaiheessa tv-3 516)

Tuulivoima-alueiden ulkopuolelle jääneiden sijainninhjausmallin alueiden joukossa on alue 108 Kärpänselkä. Pikku Joutensuo (tv-516) ei ole merkittävästi kauempana SOM-alueesta 108 Kärpänselkä, joten Pikku Joutensuo (tv-516) tulisi jättää samoin perustein kaavan tuulivoima-alueista kuin Kärpänselkä on jätetty.

Pikku Joutensuon alueella, sekä sen välittömässä läheisyydessä, tavataan säännöllisesti erittäin uhanalaisiksi luokiteltuja lintulajeja, kuten **huuhkajia**, hömötiaisia sekä uusimpana havaintona keväältä 2024 kuhankeittäjä. Vaarantuneiksi luokiteltuja lintuja havaitaan myös säännöllisesti, esimerkiksi **maakotkia**, töyhtötiaisia, haarapääskyjä, pyitä, sini-suohaukkoja ja varpuspöllöjä. Myös uhanalaisista nisäkkäistä saadaan havaintoja tasaisin väliajoin: ahma, karhu ja susi. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen mukaan useat lintu- ja nisäkäsyhymät väistävät tuulivoimaloita ja tämä johtaa yksilöiden siirtymiseen pois alueelta. Tällä on todettu olevan haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisille lajeille. Lähialueelle on suunnitteilla useita muita tuulivoima-alueita, joten eliöstölle aiheutuvat uhkat voivat moninkertaistua, mikäli elinalueet pirstaloituvat entistä enemmän.

Kaavaehdotuksessa alue tv-1 516 on sijoitettu huolestuttavan lähelle vakituisia asuntoja. Esimerkiksi Kivijärventien, Saariharjuntien ja Ruottisentien sekä myös alueen pohjois- ja itäpuolen asukkaat tulisivat olemaan tuulivoima-alueen aiheuttamien haittojen vaikutusalueella. Alueella ei ole esimerkiksi juurikaan tieliikennemeteliä tai muuta taustamelua, joten myllyjen aiheuttamat äänet tulisivat muuttamaan äänimaisemaa huomattavasti. Alue on myös käytännössä valosaasteeton, joten voimaloiden välkevaikutus tulisi olemaan valtava. Syrjäseudulle hakeutuvat ihmiset kaipaavat nimenomaisesti hiljaisuutta ja rauhaa. Tuulivoimaloiden ympäristövaikutukset voivat erittäin suurella todennäköisyydellä tuottaa heille niin fyysisiä kuin psyykkisiä kuormitustekijöitä ja aiheuttaa terveyshaittoja. Voimaloiden haitat eivät tulisi koskemaan pelkästään vakituisia asukkaita, sillä Pikku Joutensuon alueella ja sen lähetyvillä on myös vapaa-ajan asutusta sekä paljon metsän virkistyskäyttöä ympäri vuoden niin marjastajien, sienestäjien, metsästäjien kuin muiden luonnossa liikkuvien toimesta. On myös huomioitava, että syrjäseutujen kiinteistöjen myynnin mahdollistajana on nimenomaisesti häiriötön ympäristö, joten tuulivoimaloiden sijainti lähistöllä käytännössä romahduttaisi kiinteistöjen arvon.

Me allekirjoittaneet koemme, että mikäli lähialueelle toteutetaan tuulivoimahalanke, se tuhoaa kaikki ne meille tärkeät ja elinehtoiset syyt, joiden vuoksi vuonna 2019 alueelle muutimme. Tärkeimmät harrastuksemme, radioamatööritointiminta, metsästys sekä taivasvalokuvaus, tulevat käytännössä mahdottomiksi ja henkinen hyvinvointimme kokee vakavan muutoksen huonompaan suuntaan.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella katsomme, että tuulivoimahankkeen mahdollistaminen alueelle aiheuttaisi merkittäviä ja vakavia haittoja ympäristölle sekä lähialueen asukkaille. Vaadimme, että Pikku Joutensuo (tv-1 516) poistetaan maakuntakaavan kaavaehdotuksesta mahdollisena tv-alueena.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.

Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Muistutus 29

Yhteystiedot poistettu

Kannanotto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen 17.9.2024

Me, *(paikannimi poistettu)* asukkaat haluamme nostaa esille huolestamme tuulipuiston kaavoituksesta kaupungin-osaamme Pikku Joutensuolle (toisella nimellä Sarviselkä, Hakasuo) (kohdekortti 114). Vihreän siirtymän tavoitteena on säilyttää ja parantaa ympäristön tilaa perustuen luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestävään käyttöön (lähde www.ym.fi). Asemakaavassa esitetty tuulipuisto Pikku Joutensuolle (kohdekortti 114) ei vasta vihreän siirtymän arvoja;

Luonto ja ympäristö:

- Kaava-alueella on suoalueiden verkosto ojitettuja ja ojittamattomia soita, avointa metsämaata ja pieniä lampia. Suot ovat yksi eniten heikentyneistä ja edelleen lajistoltaan köyhtyvistä elinympäristöistämme myös Pohjois-Pohjanmaalla. Alueella on jo turpeenottoa, joten suoalueiden lisätuhoaminen tuulivoiman ja siihen liittyvän infrastruktuurin tieltä ei ole suotavaa alueen luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta.

- Alueen itä-, pohjois- ja länsipuolilla sekä alueen keskellä polveilee eri vesistön osista koostuva Natura-alue Kiiminkijoki. Kilometrin päässä tuulipuistosta sijaitsee Vähä-Vuotunkijärvi. Kaava-alueen läpi virtaava Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluva **Vuotonoja on** kaava-alueesta kilometrin päässä olevan Natura-alueeseen kuuluvan Vähä-Vuotungin laskuoja. Tuulipuiston vaikutukset Vuotonojaan ovat erittäin suuret ja haittavaikutukset järveen ja sen ympäristöön olisivat suorat. Järven rannoilla on pysyvää asutusta, mutta myös runsaasti vapaa-ajan asutusta.

- Kaavan alueella esiintyy pohjavesialueiden sarja (lähimpänä Isokangas, Konttikangas ja Jauhokangas). Yleisesti ottaen pohjavettä suojaavat maakerrostumat ovat usein ohuet, mistä syystä monet ihmisen toiminnot voivat heikentää pohjaveden laatua. Pohjavesien suojelu perustuu ennakointiin, myös yritystoiminnassa. Jos pohjavesi pääsee huonoon kuntoon, sen puhdistaminen on usein mahdotonta.

- Alueesta kilometri lounaaseen on vuonna 2010 perustettu Vuoton kylän Egyptin luonnonsuojelualue (YSA205874) ja kaakossa arvokas moreenimuodostuma. Luonnonsuojelualueen tarkoitus on suojella luonnonmonimuotoisuutta.

- Alue kuuluu maakotkareviirille ja alueella on ollut myös susipopulaation 2023. Vähä-Vuotunki ja Iso-Vuotunki järvissä pesii useita vesilintulajeja ja alueella on runsaasti eri pikkulintulajeja (hömötäinen ja keltävästäräkki esimerkkeinä). Myös saukko viihtyy lähiojissa.

- Alueen lähiympäristössä, myös alueen sisällä, on luonnonrauha-alueita ja alueen lähistöltä on osoitettu ekologisia yhteyksiä. Kun luonto- ja viheralueita otetaan rakentamiskäyttöön, jaetaan osiin väylillä, tuulipuistoilla ja heikennetään erilaisilla toimenpiteillä, ekologiset yhteydet kärsivät.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.

Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Maisema ja kulttuuriympäristö sekä asukkaat:

- Alueesta reilu 1 km itään sijaitsee maakunnallisesti arvokas Vuoton kulttuurimaisema. Vuoton kulttuurimaisema-alueella tuulivoimapuiston vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi. Tuulivoima-alue olisi hallitseva näkymä Vuotolta länteen suuntautuvissa näkymissä (Vähä-Vuotunki, Iso-Vuotunki ja Vepsänjärvi) sekä laajalti avosuoalueilla ja metsissä. Tuulipuisto tuhoaisi kulttuurimaiseman.

- Vakituiset asutukset sijaitsevat lähimmillään 1,5 km päässä tuulipuistosta, Vähä-Vuoton ja Yli-Vuoton asutuskeskityksissä. Alueella on myös runsaasti vapaa-ajan asutusta. Yleisesti käytössä olevat suojarajat tuulipuiston ja asutuksen välissä eivät kaava-alueella toteudu.

- Kaava-alueen vaikutusalueelle on runsaasti virkistystoimintaan, kalastukseen, melontaan ja vaellukseen suunniteltuja kohteita. Ylikiimingin erämaita tulisi edelleen säilyttää yhtenäisenä eräalueena ja kehittää oululaisten virkistyskäyttöön. Viimeaikaisia kehityskohteita ovat olleet tänä vuonna valmistunut Sanginjoen luonnonsuojelualueeseen liittyvä Myllykosken retkeilyreitti sekä pari vuotta sitten rakennettu Vuoton maisemiin sijoittuva moottorikelkkareitti.

Yhteenveto:

Alueen luontoarvot ovat korvaamattomat. Suot eivät ole joutomaita, vaan tärkeitä ekosysteemin osia. Suot toimivat hiilivarastoina ja -nieluina, vesien virtausten säätelijöitä, luonnonantimien tarjoajana sekä monimuotoisuuden ylläpitäjiä. Pohjois-Pohjanmaan turvemaista miljoona hehtaaria on metsäojitettu, myös kaava-alueen läheisyydessä. Siksi alueen jäljellä olevien soiden suojelu on ensiarvoisen tärkeää. Vihreän siirtymän nimissä ei pidä edistää luontokatoa. Tuulivoimatuotannon vaikutuksia maaperän hiilivarastoon ei ole arvioitu laskentamenetelmien puutteellisuuden ja epävarmuuksien vuoksi.

Maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaisema-alueen tuhoaminen tuulipuiston sijoittamisella näköetäisyydelle on vähintäänkin kyseenalaista. Maaseudun kulttuuri- ja perinnemaisemat ovat katoamassa myös Pohjois-Pohjanmaalla, joten niiden vaaliminen pitäisi olla kunnan yksi prioriteeteista.

Asutus ja loma-asutus ovat keskeisimpiä tuulivoimatuotannon sijoittumiseen vaikuttavia tekijöitä Pohjois-Pohjanmaalla. Vakituiset asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat on tärkeä huomioida tuulivoimatuotannon sijoittamisen ohjaamisessa muun muassa melu- ja välkevaikutusten ja sosiaalisten haittojen vuoksi.

Ottaen huomioon tuulipuiston haittavaikutukset Pikku Joutensuon alueella niin luontoarvollisesti, perinne maisemallisesti kuin asukkaiden elämänlaadullisesti tulisi tarkkaan harkita onko tuulipuiston sijoittaminen välttämätöntä Pikku Joutensuolle (Kohdekorppi 114). Pyydämmekin, että alue poistetaan kaavasunnitelmasta tuulipuiston sijoitus kohteena.

Kunnioittavasti,
Yhteystiedot poistettu

<p>Muistutus 30 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus kaavaehdotuksesta koskien Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA</p> <p>On hienoa, että Reisjärven alueella Raura ja Pikku-Kivineva kuuluvat ilmastomaakuntakaavaan, olisikin tuhoisaa alueen hienolle monimuotoiselle luonnolle jos ne kaavasta poistettaisiin ja joutuisivat rakentamisen jalkoihin. On tärkeää että alueella saadaan säilytettyä metsäpeuralle suotuisat elinolosuhteet, puhumattakaan linnustosta, kasveista ja tietenkin myös ihmisestä. Virkistysalueita ja useiden vapaa-ajanasukkaiden (myös vakituisten asukkaiden) elinympäristöä tulee kunnioittaa ja suojella.</p> <p>Reisjärven Kiiskinevan alue tulisi ehdottomasti rajata pois tuuliteollisuusrakentamisesta. Alueella on huomattava määrä rakennusaikeista tyrmistyneitä vapaa-ajan asukkaita sekä meitä vakituksia asukkaita joiden kotirauha, maisema, elinkeino ja jopa terveys on nyt uhattuna. Luonto- ja maatilamatkailuyrittäjyys eivät onnistu valtaviin tuulimylyjen aiheuttaman välke-, melu- ja maisemahaitan katveessa.</p> <p>Sähkönsiirtolinjoja täytyisi Kiiskinevan alueelle rakentaa niin pitkästi että en näe lainkaan järkevänä projektina kun myllyjä on kuitenkin suhteellisen vähän. Pakkolunastuksia sähkönsiirtolinjoja varten tulee tapahtumaan koska useat alueen asukkaat vastustavat myllyhanketta. On surullista että ihmiset joutuvat näin taistelemaan kotiympäristönsä ja omaisuutensa puolesta.</p> <p>Olen hyvin huolissani myös muuttolintujen kohtalosta kun nyt joutsenet, kurjet ja hanhet kulkevat alueen yli. Myös maakotkan, lepakoiden ja monien muiden alueella tavattujen lajien täytyisi saada elää alueella jatkossakin, rikastuttavathan ne luontoamme merkittävästi.</p> <p>Mitä rakentaminen aiheuttaa marjastukselle, sienestykselle, metsästykselle, kalastukselle, pohjavesille jne, kaikki tämä on uhattuna ja on jo nyt aiheuttanut monille Reisjärven asukkaille huolta ja stressiä. Kuntamme on ainoita alueen kuntia jossa vielä ei ole tuuliteollisuutta rakennettu ja suuri toiveemme olisi että saisimme jatkossakin markkinoida Reisjärveä aidosti luonnonkauniina, puhtaana kuntana joka välittää luonnostaan ja asukkaistaan. Kiiskinevan rakentaminen ei pelasta Reisjärven kunnan taloutta eikä merkitse Suomen sähköntuotannossa ollenkaan niin paljon että sen pilaaminen kannattaisi. Olisi upeaa jos saisimme olla mukana säilyttämässä alueen metsäpeurakantaa ja säilyttää myös kotimme ja luontomme elinkeinomahdollisuuksineen. Keräsimme vuosi sitten 470 nimeä listaan jossa pyydettiin säilyttämään Reisjärvi tuulivoimavapaana kuntana ja sitä määrää tulisi kunnioittaa.</p> <p>Kiitos että saimme osallistua tämän muistutuksen muodossa.</p> <p><i>Yhteystiedot poistettu</i></p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Maankäytön suunnittelu perustuu kaavan tarkoituksen ja mittakaavaan kohdistettuihin riittäviin selvityksiin. Maakuntakaava on yleispiirteisin Suomen suunnittelujärjestelmän kaavataso, ja vaikutuksia arvioidaan maakunnan mittakaavassa. Vasta kuntakaavoituksessa siirrytään voimalakohtaiseen suunnitteluun, jossa laaditaan myös tarkkoja havainnekuvia maisemavaikutuksista. Maakunnallisen maisemaselvityksen kohdekorteissa on esitetty maisemavaikutusten lieventämistoimenpiteitä yksityiskohtaisempaa, tuulivoimalakohtaista kaavoitusta varten, mikäli haitallisia vaikutuksia on havaittu. Eniten haittavaikutuksia aiheuttavat alueet eivät toteudu myöskään maakuntakaavan yhteisvaikutusten tarkastelun tuloksena, koska niitä ei esitetä vaihemaakuntakaavassa. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA).</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	---

Muistutus 31

Yhteystiedot poistettu

Jokikokon kyläaktiivien vaatimus kaavaluonnoksen Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 hylkäämisestä Tynnyrikorpi-Mustasuo (s. 222-227) alueelta seuraavista syistä:

- Jokikokon raitti on kulttuurihistoriallisesti arvokas alue. Maisemaa ja näkymää ei tule pilata tuulimyllyillä.
- Kiiminkijoen Natura 2000 verkostoon kuuluva vesistö virtaa kylä halki. Jokikokon koski on kyläläisille tärkeä ja siihen istutetaan kalaa vuosittain. Kiiminkijoen kunnostushanke on aloitettu ja tuulivoimahanke vaarantaa näin ollen kansainvälisesti arvostetun Natura-vesistön tilan. Kiiminkijoen varteen ollaan kunnostuksen yhteyteen mietitty rakennettavaksi pyörä- ja patikkareittejä. Kunnostushankkeelle valitaan hankekoordinaattori kuluvan vuoden aikana. Natura -vesistössä elää harjus, lohi, jokirapu, saukko, nahkiainen ja pikkunahkiainen. Tästä syystä tuulivoimapuistohanke tulee hylättyä.
- Hankealueelta tavataan myös viitasammakoita, pohjanlepakoita ja siellä on hyvä metsäkanalintujen populaatio. Jokikokon alueella on useita pöllölajeja (lapinpöllö, varpuspöllö, helmipöllö, viirupöllö, suopöllö ja huuhkaja) ja niiden pesimäreviirejä.
- Viinivaaran laaja ja harvinainen lähteikkö kokonaisuus saattaa vaarantua myllyistä irtoavasta mikromuovista. Ei ole tutkittu, miten siipien rakenne muuttuu vuosikymmenien saatossa. Lisäksi Viinivaaran alueella on pohjavesialue, josta Oulun kaupunki on hakenut lupaa ottaa pohjavettä varavedeksi yli kahdellesadalletuhannelle asukkaalleen.
- Joutsenet pesivät kesäisin useilla paikoilla hankealueella ja ruokailevat jokivarressa, pelloilla ja soilla. Tietoja ei ole tallennettu tietojärjestelmiin.
- Päiväpetolintuja, erittäin uhanalaisia sekä pienemmällä suojelustatuksella olevia, mm maakotka pesii alueella (ainakin kaksi maakotkareviiriä). Kotkanpoikanen havaittu poronaitauksen lähistöllä saarisuolla 20.10.2024. Poikasen ”vanhemmat” on nähty useita kertoja lentämässä Sorsuanojan kodan seutuvilla. Tulee huomioida, että korkean elinpiiri ulottuu etenkin talvisaikaan 20-25 km etäisyydelle pesästä. Pelkkä reviiri ei kerro koko totuutta.
- Pallo-ojan varressa on ollut karhun pesä useana talvena.
- Kyseinen tuulimyllyalue sijaitsee metsähanhien muuttoreitillä. Muutossa saattaa olla satoja lintuja parvissa.
- Hankealueella sijaitsee valtakunnallisestikin arvokas hillasoiden ketju. Missään tutkimuksissa ei ole arvioitu erittäin aran hillankukinnan onnistumista tuulivoimaloiden sijaitessa aivan alueen vieressä. Etenkin pölyttäjiä, joiden olemassaolo alueella on marjojen edellytys, pysyminen paikalla on tutkimatta. Hillastaminen on tärkeä lähiruuan ja virkistytymisen muoto. Selkärangattomien mahdollinen katoaminen heikentää kaikkien marjojen kasvamista alueella.
- Luonnon monimuotoisuus on tärkeä ja sitä tuulivoimahankkeen toimijat haluavat edistää. Kuitenkin kokonaisuudesta unohtuu ihminen ja hänen elämisen mahdollisuus. Yhtään tuulivoimamylyä ei tule rakentaa alle viiden kilometrin etäisyydelle asumuksesta.
- Hankealue kuuluu kokonaisuudessaan puolustusvoimain lentoharjoituslaueeseen. Tämän päivän globaalissa tilanteessa on erittäin tärkeä mahdollistaa puolustusvoimain toiminta harjoittelu rauhan turvaamiseksi.
- On kyseenalaista se, onko tuulivoima todellisuudessa vihreää siirtymää kun kaikki sen rakentamiseen liittyvät toimenpiteet ja luonnonvarojen käyttö otetaan huomioon. Siirtolinjojen, voimala-alueiden ja tiestön raivaaminen neitseelliseen metsään aiheuttaa luontokatoa. Lisäksi raivauksessa tehdään räikeästi ennakkoon, ennen kuin luvitus on valmis.
- Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava tulee hylättyä Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 alueelta monimuotoisten luontoarvojen, kuten myös ihmisen;

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Saatu palaute on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan liiton kirjajaan PDF-tiedostomuodossa, ja dokumentti päättyy vastinekoosteessa esitetyllä tavalla puolipilkkuun.

Muistutus 32

Yhteystiedot poistettu

Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516

Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen

Vaadin yksiselitteisesti kaavan hylkäämistä:

Asun (*asumustiedot poistettu*). Vastarannan puolella olevat tuulivoimalat tulevat suoraan näköyhteyden päähän taloni näköpiiriin. Taloni arvo tulee laskemaan, jos tuulivoimaloita rakennetaan alle 5km päähän talostani. Asuminen muuttuu vaikeaksi koska tuulivoimalat häiritsevät kaikkia niitä arvoja, jonka vuoksi olen muuttanut tänne. Omin silmin olen havainnut järvellä pesivän laulujoutsenen, lukuisia vesilintuja, koskeloparvia syksyisin satoja. Kalasääsken vierailut saalistamassa kaloja, maakotkan lennot Vähävuoton järven yllä. Alapääsuolla teeret soivat lähimpänä tuulimyllyjä. Teeren soidin alueet ovat uhattuna, jos tuulivoimaloita tehdään alueelle. Alueella talvisin näkee Vähävuoton järven länsirannalta kulkevavan ahman säännöllisesti. Ahman reviiiri aluetta selvästi koko tuulivoimala alue. Karhun ja suden jälkiä löytyy Pikku Joutensuon ympäristöstä. Vaadin että KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

Kulttuurimaisema menetetään tyysti. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Yli-vuoton ja Vähä-vuoton kylällä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä olevaa asutusta. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat jokapuolella noin 2km päässä vakituisista asutuksista. RIITTÄVÄT SUOJAETÄISYYDET EIVÄT TÄYTY. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. VÄHIN VAADE ON 5km suoja etäisyys vähävuoton järvestä. Sekä Ylikylän, Kivelän Tervahaaran suojaetäisyydet on oltava 5km. Jokaiseen vakituisen asutukseen on oltava vähintään 5 km suoja etäisyys. Tämä ei tule täyttymään. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavaluonnoksessa sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Eli käytännössä syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavat luonnon tarkkailualueet. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Natura 2000. Pintamaan rikkominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.

Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

pohjavesialueeseen ja räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Kaavaluonnoksessa virheellistä tietoa linnustosta ja eläimistä. Hakasuon ja sarvisuon alue on merkittävä linnuston muuttoreitti tätä ei ole huomioitu kaavassa. VAPO kaavoittanut kosteikot Hakasuolle tätä ei ole kaavassa huomioitu mitenkään. Alueella merkittäviä lajihavaintoja ja pesintöjä. Uhanalaisia lajeja on kuvattu kosteikolla ja tuulimylly kaavan alueella runsaasti: Äärimmäisen uhanalaiset lajit CR: Suokukot, Niittysuohaukka. Erittäin uhanalaiset EN: Mehiläishaukka, Hömötianen, jne. Vaarantuneet VU: Maakotka, sekä muita merkittäviä lintulajeja. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, pesii saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Pohjanlepakko havaintoja kaavan läheisyydessä. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Viitasammakko, Hakasuon, Sarvisuon, Hanhilammen alueella kuvattu. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Tämä ei pidä paikkansa. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Alueelle tulee pian uusi reviiri. Havaintoja jo susista puisto kaavan laidalla KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

Muistutus 33

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavaan

Olemme tutustuneet Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkisen kuulemisen materiaaleihin. Lisäksi olemme laatineet Rahkola-Hautakankaan tuulivoimala-alueen ympäristönvaikutusten arvioinnin yhteydessä kannanoton, jolloin tutustuimme tarkemmin TUULI-hankkeen selvityksiin ja muuhun materiaaliin. Mielestämme Puutionsaari-Hautakangas -alueen kaavoituksessa tulee huomioida Rahkola-Hautakankaan tuulivoimanhankkeesta tehty YVA ja siitä yhteysviranomaisen antama perusteltu päätelmä.

Samalla kysymme, onko kaavoituksessa huomioitu muut ELY:n antamat perustellut päätelmät Pohjois-Pohjanmaan alueelle suunnitella olevista tuulivoimanhankkeista? Kuka seuraa perusteltujen päätelmien toteutumista, kuka varmistaa huomioidaanko kuntakaavoituksessa päätelmissä mahdollisesti vaaditut lisäselvitykset?

Vastustamme Puutionsaari-Hautakangas -alueen merkitsemistä tv-1 alueeksi (kohdetunnus 363). Ehdotusvaiheen esittely aineistossa (esittely tilaisuus 3.10.2024 kautta) ei mainittu kyseistä aluetta ennallaan säilyvien alueiden listauksessa, vaikka karttakuvissa alue edelleen näkyy. Luotetaanko listaukseen vai karttaan?

Mielestämme Puutionsaari-Hautakangas alueen vaikutuksia ympäristöön, valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Kalajokilaakson kulttuurimaisemat, yhteisvaikutuksiin esim. Hirvisalo-Pieni-Valkonen tv1 510 alueen kanssa sekä ekologiseen käytävään ei ole huomioitu selvityksissä riittävästi.

Puutionsaari-Hautakangas -alueen kartoituksissa ei ole mielestämme huomioitu riittävästi asuintilamme Ruokosken saamaa statusta, paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökohde. Samoin tuulivoimala-alueen läheisyydessä on maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristökohteita enemmänkin, Merkkikivet, Mäyrän koulu. Reilun 6 kilometrin etäisyydellä maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristökohteita on 8 kpl. Tästä seuraava etäisyysluokka sisältää yli kolmekymmentä vastaavaa kohdetta. Tämän perusteella on selvää, että Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa on paljon arvokkaita paikallisia tai maakunnallisia kulttuuriympäristökohteita. Laajat, kymmeniä teollisia voimaloita sisältävät hankkeet vaikuttavat varmasti koettuun ja nähtävään kulttuuriympäristöön ja sen merkitys pitäisi tunnustaa ja tunnustaa merkittäväksi maakuntakaavaa laadittaessa.

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kalajokilaakson kulttuurimaisema sijaitsee lähimmillään noin 11 kilometrin etäisyydellä.

”Kalajokilaakso on Ylivieskan ja Haapajärven taajamien väliin rajautuvalla alueella laakea ja leveä. Maisema avautuu laajana ja silmäkantamattomiin jatkuvana. Alueen keskellä sijaitsevan Nivalan taajaman länsipuolella jokilaakson

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Puutionsaari-Hautakankaan tuulivoimaloiden alue tv-1 363, on voimassa olevan 3. vaihemaaakuntakaavan mukainen alue, ei siis energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa osoitettava uusi tuulivoimaloiden alue.

Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan luonnosvaiheessa (2022) kaavakartalla osoitettiin laajempi tv-1 388 alue TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin teoreettisen paikkatietoanalyysin perusteella. Tämä laaja alue ei kuitenkaan ollut maakuntakaavan ehdotusvaiheessa laadittujen selvitysten ja vaikutusarviointien jälkeen mahdollinen, sillä alueesta olisi muodostunut suuria haitallisia vaikutuksia mm. Naura-alueeseen ja arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Tätä arviota tukee myös Rahkola-Hautakankaan YVA-menettelystä saatu perusteltu päätelmä. Viranomais ehdotusvaiheessa 19.12.2023 alueelle palautettiin 3. vaihemaaakuntakaavan mukainen tv-1 alue tv-1 363, joka on huomattavasti pienempi kuin luonnosvaiheen rajaus.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan tueksi valmistui keväällä 2024 Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys. Myös tämän selvityksen mukaan suuria riskejä ja pinta-alamenetyksiä kohdistuu Iso Honkaneva-Pikku Honkanevan Natura-alueeseen vireillä olevasta Rahkola-Hautakankaan tuulivoimanhankkeesta sekä lainvoimaisesta 3. vaihemaaakuntakaavan tv-1 363 -alueesta. Selvityksen tuloksien perusteella tv-1 363 aluetta ei ole mahdollista laajentaa lännemmäksi.

Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan selostuksessa on arvioitu kattavasti maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia mm. maisemaan, linnustoon, metsäpeuraan, Natura-alueisiin ja ekologiseen verkostoon sekä arvioitu myös yhteisvaikutuksia.

leveys on paikoin jopa yhdeksän kilometriä.” (s. 90 Rahkola-Hautakangas tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostus, vaikutuksen maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön.)

Tuulimyllyt vaikuttavat siihen, että jatkuuko maisema silmäkantamattomiin, koska suunnitellut myllyt ovat korkeudeltaan 350m, joten ne näkyvät hallitsevina elementteinä metsän reunojen yläpuolella, kirkkoneja paljon korkeampina. Lisäksi myllyjen sijoittelu Puutionsaari-Hautakankaalla noin 9 kilometrin alueelle, tekee siitä huomattavan muutoksen kulttuurimaisemaan. Eritoten nämä vaikutukset tulevat näkymään pimeällä, koska alueella ei ole muita laajoja valonlähteitä, kuin myllyjen punaiset lentoestevalot. Päivällä kirkkaat valkoiset tuulimyllyt erottuvat isoina massoina kulttuurimaiseman ympärillä, varsinkin jos maakuntakaavassa säilytetään kaikki alueen ympärille merkityt tv-1 alueet.

Ympäristöministeriön julkaisussa 2024:29 Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa todetaan, että maisema-arviointi pitää tehdä tapauskohtaisesti. Mielestämme Kalajokilaakson kulttuurimaiseman kohdalla valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen herkkyys on suurta, koska alue on perinteistä maaseudun kulttuuriympäristöä. Maisema on yhtenäinen, eheä ja vaikuttava. Vaikutuskohteelta avautuu tärkeät ja laajat peltoaukeanäkymät suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Tällä on erityistä merkitystä maiseman piirteiden ja identiteetin hahmottamisen kannalta. Muutoksen suuruus on mielestämme suuri ja kielteinen, koska tuulivoimalat sijaitsisivat lähivaikutusalueella. Seudun ollessa alavaa joen varrella, suunnitellut tuulivoimalat aiheuttaisivat huomattavia muutoksia laajalle alueelle. Kokemus maisemasta muuttuisi selvästi ympärivuorokauden, erityisesti hämärään ja pimeään aikaan. Muutokset ovat suuria avoimilla peltoalueilla.

Yhteysviranomaisenkin on todennut maisemavaikutuksista seuraavaa:

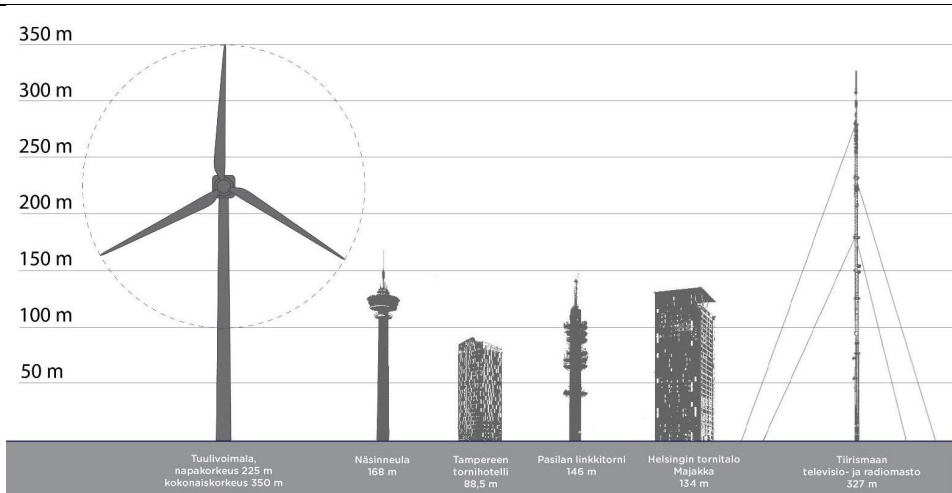
” Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueen ympärille sijoittuvat kylät, pienkylät ja maaseutuasutus ovat vakiintuneesti asuttua elinvoimaista maaseutualueita. Asutusta sijoittuu erityisesti Pyhäjoen varrelle. Useampikin kylä tai pienkylä sijoittuu hankkeen 3 kilometrin etäisyysvyöhykkeelle. Näillä alueilla maankäytön muutoksen välilliset vaikutukset, kuten maisemavaikutukset, voivat olla kohtuullisen voimakkaita.” (Perusteltu päätelmä s. 11)

Puutionsaari-Hautakangas alueella on mielestämme erittäin merkittäviä vaikutuksia alueemme maisemaan ja asukkaiden, sekä ohikulkijoiden viihtyvyyteen ja kokemukseen alueesta. Tästäkin syystä tv1 alue tulisi poistaa maakuntakaavasta kokonaan.

Ympäristöministeriön julkaisussa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, tulee hyvin esiin nyt suunniteltavien tuulivoimaloiden koko ja oheinen kuva auttaa ymmärtämään, että tämän kokoluokan teollisuuslaitokset eivät voi olla vaikuttamatta maisemaan. Oppaan mukaan pienipiirteinen maisema sietää huonosti suurten rakenteiden sijoittamista siihen. Alueellamme ei ole näin korkeita rakennuksia ennestään, ei edes Tampereen tornihotellin korkuista rakennelmaa.

Katso yleisvastineet:

- 1 / TALOUSVAIKUTUKSET
- 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000
- 3 / TUULIVOIMA
- 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET
- 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS
- 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT
- 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT
- 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ
- 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Kuva Ympäristöministeriön

julkaisusta Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, s. 31. Alapuolella oleva kuva on oppaan sivulta 40.

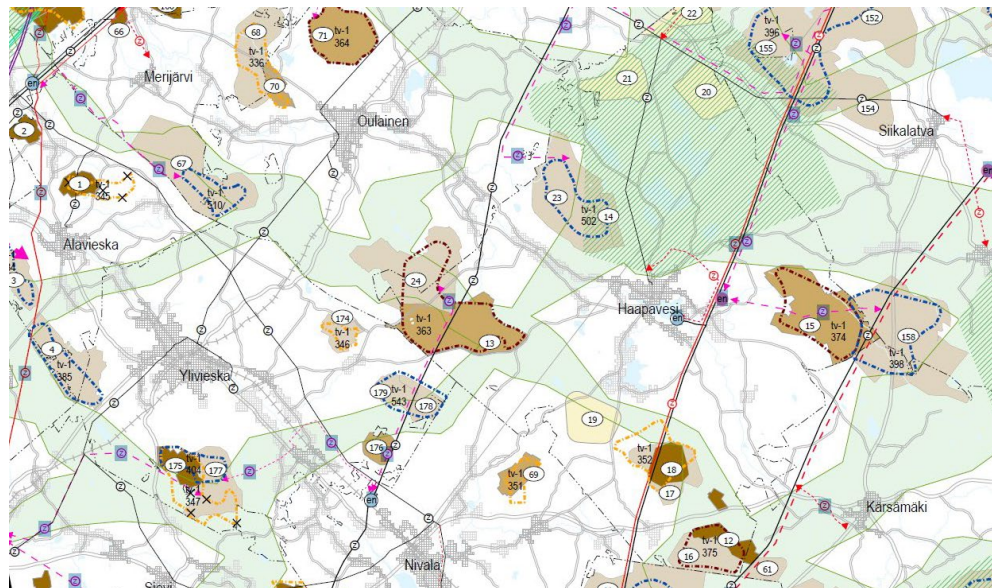

Etäisyys	0 - 25 km	25 - 50 km	50 - 70 km	70 - 81 km
Tuulivoimalan (kokonaishöheys 370 m) näkyvyys horisontin yläpuolella suhteessa katseluetäisyyteen, kun katselijan silmäkorkeus on 3 m merenpinnan yläpuolella (Ramboll Rinland Oy)	100 - 75 %	75 - 42 %	42 - 15 %	15 - 0 %

TUULI-hank-

keen ja esimerkiksi Rahkola-Hautakangas tuulivoima-alueen ympäristövaikutusten arvioinnissa on tuotu esille enemmänkin perusteluja, joiden pohjalta on mielestämme oikeutettua pyytää poistamaan koko alue maakuntakaavasta.

Puutionsaari-Hautakangas alue katkaisee ekologisen käytävän kokonaan länsi-itäsuunnassa useamman kilometrin matkalta. Tämä estää eläinten turvallisen siirtymisen eri alueiden välillä ja pakottaa eläimet lähemmäksi joko Oulaisten tai Ylivieskan taajamia. Lisäksi on huomioitava yhteisvaikutukset lähialueen muiden tv-1 alueiden kanssa, jotka katkaisevat ekologien käytävän lännessä, etelässä ja idässä. Ekologinen käytävä on myös paljon muuta kuin eläinten turvallinen liikkumisreitti, sen toimivuus on varmistettava.

Kaavasta on tässä vaiheessa jätetty pois useita jo aiemmin lainvoimaisia alueita seuraavilla kumoamisperusteilla, vaikutukset asutukseen, vaikutukset muuttolinnustoon, vaikutukset petolintuihin ja muihin suojeltuihin lintulajeihin sekä Natura-alueiden yhtenäisyyden säilyminen. Esimerkiksi Puutionsaari-Hautakangas alueen jatkona aiemmissa vaiheissa kaavaluonnoksissa mukana ollut 227 Salmesneva ei tule maakuntakaavaan tv1 alueeksi, koska siinä olisi merkittäviä maisema ja yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Mielestämme samat syyt ja enemmänkin syitä, löytyy sille, miksi Puutionsaari-Hautakangas aluettakaan ei tule hyväksyä tv-1 alueeksi.

Puutionsaari-Hautakangas alueella on todettu myös yhteysviranomaisen toimesta Rahkola-Hautakangas tuulivoima-alueen YVA:ssa lisäselvitystarpeita muun muassa edellä mainittuihin asioihin liittyen. TUULI-hankkeen selvitykset eivät ole olleet yhteysviranomaisen mielestä riittäviä alueen tuulivoimalahankkeen taustaselvityksiksi YVA:ssa. Eiväthän ne silloin voi olla riittäviä myöskään maakuntakaavan tv-1 aluemääritystä ajatellen?

Puutionsaari-Hautakangas alueella sijaitsee maakotkan/maakotkien reviiri, alue on myös merkittävä kurkien muuttoreille ja lisäksi hankealue sijoittuu Nivalan susireviirille ja alueella on myös suojeltavia metsäpeuroja, ilveksiä sekä

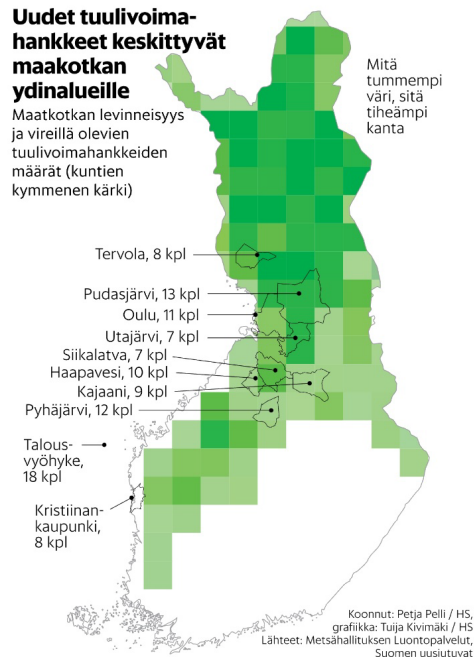
huuhkajan reviiri. Alueella on myös saukkojen reviiri. Suojeltavia eläinlajeja on useampia ja selvitykset näiden lajien osalta ovat olleet puutteellisia. Nämä puutteet on myös tunnistettu Rahkola-Hautakangas tuulivoima-alueen YVA:n perustellussa päätelmässä. Näin eläinrikkaalle alueelle, joka on keskeinen alue myös ekologista käytävää tarkasteltaessa, ei mielestämme tule kaavoittaa yhtäkään tv-1 aluetta.

Pohjois-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksen esittelymateriaalissa luetellaan periaatteita ja kriteerejä, joiden mukaan tv-alueet rajataan maakotkan ydinreviirin ulkopuolelle? Miksi Puutionsaari-Hautakangas silti saa olla maakotkan ydinreviirillä?

Helsingin Sanomat uutisoi 14.10.2024 ”Ministeriö hautasi tilaamansa raportin tuulivoiman haitoista”. Oikealla kuva-kaappaus Helsingin sanomien uutisesta. Uudet tuulivoimahankkeet keskittyvät maakotkan ydinalueille. Onko eettisesti oikein tai hyvän hallintotavan mukaista jättää tärkeä selvitys huomioimatta? Voiko maakuntakaavassa ohittaa luonnonsuojelulain?

Uudet tuulivoimahankkeet keskittyvät maakotkan ydinalueille

Maakotkan levinneisyys ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden määrät (kuntien kymmenen kärki)

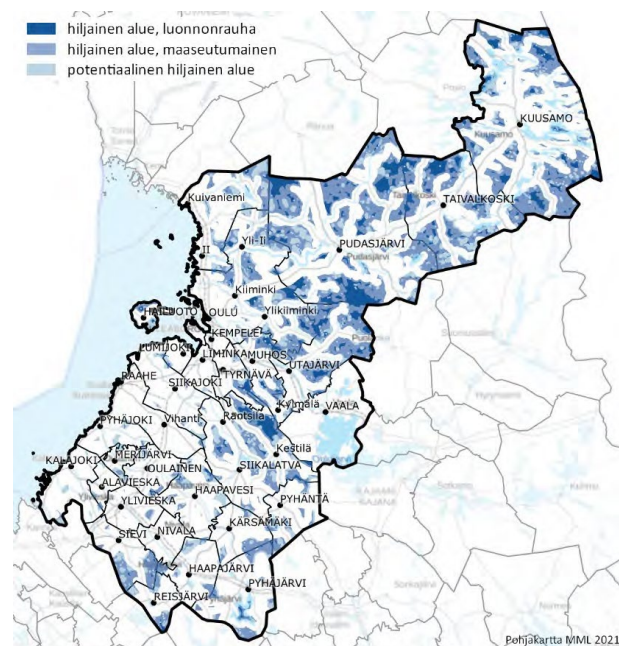

MAAKOTKARAPORTIN hantaaamisesta ilmoitettiin ehy-keskuksille syyskuun alussa pari viikkoa sen jälkeen kun tuulivoiman etujärjestö Suomen uusiutuvat ja Metsähallituksen toimitusjohtaja **Juha Niemelä** olivat kirjoittaneet siitä kriittiset kommentit.

Kuva: Helsingin Sanomat 14.10.2024

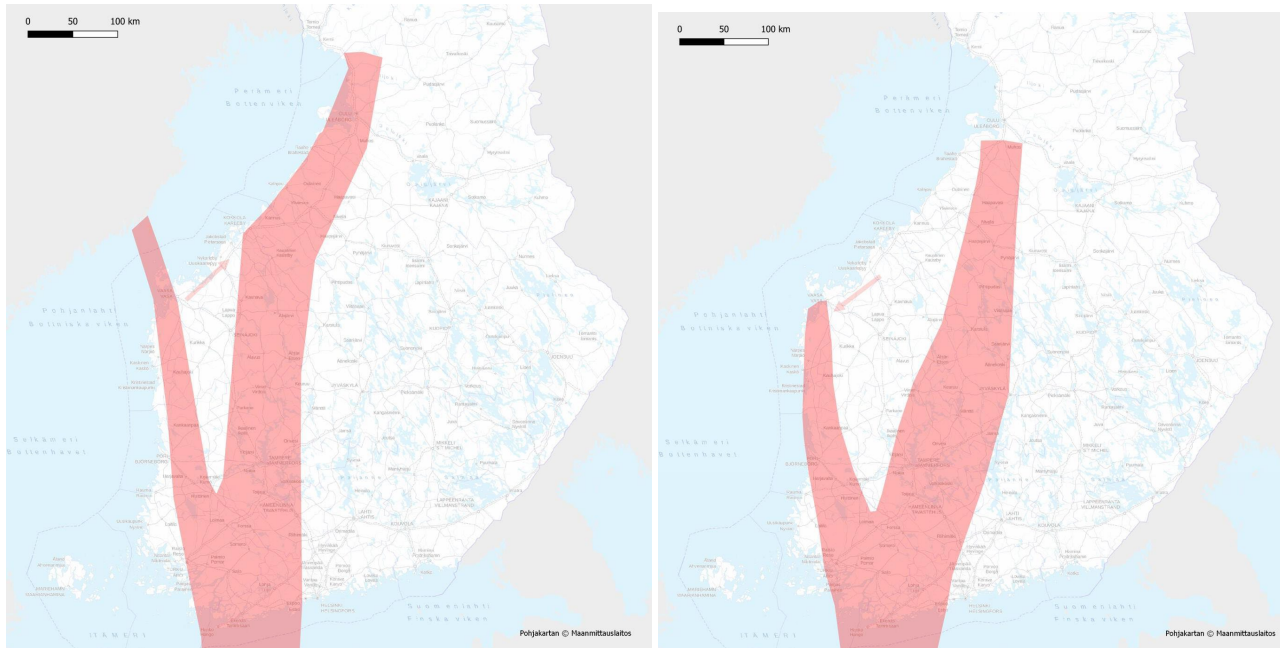
Pohjois-Pohjanmaan liiton esittelymateriaalissa todetaan, että tuulivoimaloiden alueita voi sijaita ekologisten yhteyksien varrella, mutta nyt Puutionsaari-Hautakangas alue peittää usean kilometrin alueelta koko ekologisen käytävän, se ei ole enää varrella sijaitsemista. Kaavoituksen periaatteiden ja kriteerien mukaan oleellista on ekologisten yhteyksien säilyminen ja tästä esityksen mukaan vastuu on maakuntakaavalla ja tuulivoimayleiskaavalla. Tuulivoima-alue on palautettu viranomais ehdotusvaiheessa lainvoimaiseen tv- aluerajaukseen, mutta kun huomioidaan kaikki periaatteet, kriteerit ja selvityksissä ilmenneet negatiiviset vaikutukset, se ei mielestämme riitä, vaan alue tulisi poistaa maakuntakaavasta kokonaan.

Puutionsaari-Hautakangas kuuluu myös Pohjois-Pohjanmaan hiljaisiin alueisiin ja luonnonraha-alueisiin. Tässä kaava-luonnoksessa nämä alueet ovat vaarassa kadota kokonaan eteläiseltä Pohjois-Pohjanmaalta. Mielestämme on erittäin tärkeää turvata hiljaisten alueiden säilyminen myös tällä alueella. Alue ympäröity punaisella alla olevaan karttaan. Lisäksi muut Oulaisten, Haapaveden, Sievin ja Siikalatvan alueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet hävittäisivät toteutuessaan loputkin hiljaiset luonnonraha-alueet sekä maaseutumaiset alueet eteläiseltä Pohjois-Pohjanmaalta. Asukkaiden yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vuoksi on tärkeää, että luonnonraha-alueita ja maaseutumaisia alueita säilyy myös eteläisen Pohjois-Pohjanmaan alueella. Alueella on tiivistä asutusta taajamissa, jolloin reuna-alueiden luonnonraha-alueiden arvo korostuu virkistyskäytössä, eli alueen asukkaiden hyvinvoinnin kannalta.

Kuva 12. Pohjois-Pohjanmaan hiljaiset alueet ja luonnonraha-alueet virkistysverkkoselvityksen mukaan. Virkistysverkkoselvitys on tehty ennen Vaalan kunnan liittymistä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan, minkä vuoksi se puuttuu kuvasta.

Lisäksi kurjen muuttoreitit kulkevat Puutionsaari-Hautakangas alueen yli. Tämä on huomioitava myös maakuntakaavassa, koska Pohjois-Pohjanmaan alueella on merkittävä rooli kurkien muuttoreitissä.

Kuvat on otettu Birdlifen 2023 vuoden raportista lintujen päämuuttoreiteistä, sivuilta 37-38. Vasen kuva on kurjen kevään muuttoreitit ja oikeanpuoleinen kuva syksyn muuttoreiteistä.

Näiden useiden kielteisten vaikutusten vuoksi esitämme, että Puutionsaari-Hautakangas tv-1 on poistettava maakuntakaavasta kokonaan.

<p>Muistutus 34 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Kannanotto energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAAN</p> <p>Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen Itäisen osa-alueen kautta on maakuntakaavassa alunperin osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve. Nyt suunnitteilla olevat voimala-paikat on sijoitettu siten, että ne estävät voimalinjojen toteutuksen valtion maan kautta Kaihuanvaarassa. Erikoista asiassa on se, että kaikki itäisen alueen voimat sijoittuvat valtion maalle, mutta sähkölinjat on käännetty yksityisten omistamille maille.</p> <p>Kuusela – Herva sähkönsiirrolle on olemassa huomattavasti lyhyempi, suora reitti, pääosin valtion maan kautta. Miten on mahdollista, että maakuntakaavan merkintöjä ei tarvitse noudattaa voimalapaikkoja suunniteltaessa? Miten on myös mahdollista, että sähkölinjojen sijaintia voidaan muuttaa jopa useita kilometrejä maakuntakaavan ohjeellisista linjauksista? Maakuntakaavan tekstiosiossa ilmaistaan yksiselitteisesti, että linjaus on pääpiirteissään toteutuskelpoinen, mutta voi vaatia pieniä muutoksia.</p> <p>Asiantuntijan mukaan tällainen menettely on jo perustuslain vastaista toimintaa, kun toistamiseen samat maanomistajat joutuvat kohtuuttoman rasituksen kohteeksi. Tällä hetkellä suunnitteilla on yksi Fingridin linja ja rinnalle tuulivoimayhtiön siirtolinja (molemmat 400kV:n linjoja). Todennäköisesti linjoja tullaan rakentamaan tulevaisuudessa lisää ja luonnollisesti aina entisten rinnalle, kuten on tapana.</p> <p>Lisäksi Yli-Olhavan alueella on tehty useita kotkahavaintoja, ja maakotka on myös tallentunut riistakameraan ruokaillessaan haaskalla Suomelan kylän lähellä. Jopa maallikkokin ymmärtää, että alue on selkeästi kotkareviiriä. Em. seikkojen perusteilla mielipiteeni on, että valtion maalle on jätettävä varaus Pohjois-Etelä- suunnassa vähintään kahdelle voimajohdon linjaukselle, kuten maakuntakaavassa aikaisemmin ollut merkintä osoittaa. Valtion maalta löytyy myös muita vaihtoehtoja voimalinjojen toteutukselle.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Voimalinjat käyvät läpi erillisen YVA-menettelyn, jossa arvioidaan toteuttamisen vaikutukset. Kantaverkkoyhtiö Fingrid on liittämismuuttokelpoinen sekä tuotanto-, että kulutuspisteisiin. Alueverkkoyhtiöt liittävät sähkön alemman verkon kautta kuluttajille.</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	--

kaikissa muodoissa. Tuulivoimaloiden rakentamista ei voida suorittaa millään konstilla niin, että suojellun suden levähdys- ja lisääntymispaikkoja ei häirittäisi, puhumattakaan käyt-öaikaisesta häiriöstä. Rakentamisessa rikottaisiin ainakin EU-direktiivilakia. On väärin myöntää vaihemaakuntakaava, koska sille rakentaminen olisi lain vastaista.

SAUKKO liitteellä IV (Pontema (tv-1 399))

Julkaistussa YVA:ssa todetaan, että saukkoja esiintyy vain Nuanjokivarressa. Saukkou-roksen reviirin laajuus voi olla jopa sata neliökilometriä. Yhden saukkouroksen reviirillä on useita naaraiden reviirejä. Tähän tosiasiaan ja lisäksi meidän omiin havaintoihin vedoten saukkoja esiintyy alueella laajemmin mitä YVA:ssa myönnetään. Ponteman tuulipuiston alueella on useita pienvesiä, joissa tämän alueen saukkopopulaatio esiintyy. Nuanjoen lisäksi saukolle elintärkeitä vesiä ovat mm. Säynäjänjoki, Pontemanoja ja Utosjoki. YVA:aa varten alueelle tehty biologien käyntien määrät ovat liian pienet. Saukko kiertää elinpiirillä olevilla vesillä muutaman viikon välein. Näin ollen saukon jälkiä ei ole näkynyt juuri sillä hetkellä siellä missä biologi on käynyt. YVA:ssa on suuri virhe, koska tiukimmin suojeltua saukkoa ei ole huomioitu riittävän hyvin.

VIITASAMMAKKO liitteellä IV (Pontema (tv-1 399))

YVA:aa varten biologit löysivät viitasammakoita vain Pontemanjärveltä. Voidaan todeta, että tutkimukseen käytetty aika on ollut liian lyhyt. Lisäksi tutkimukseen käytetty vuorokaudenaika on väärä (klo 5.00 - 18.00). Tämä on huonoin mahdollinen aika kuulla viitasammakon haukkua ja näin todeta niiden soidinvesi. Viitasammakot äänitelevät soidinai-kaan yleensä vain illan tullen auringon laskiessa ja leutoina öinä koko yön, aamu-tunneille saakka. Päivisin viitasammakot ovat hiljaa, varsinkin jos tuulee vähänkin. Lisäksi tutkimiseen käytetty vuodenaika on ollut luultavasti liian aikainen. Edellä esitetyistä asi-oista johtuen muita tuulivoima-alueella olevia viitasammakon soidinlampia ei ole todettu/löydetty, vaikka niitä siellä on. Teimme muutaman lyhyen tarkkailukäynnin iltäyöstä ja löysimme tuulivoima-alueelta kaksi muuta viitasammakon soidinpaikkaa Pontemanjärven lisäksi. Toinen paikka on Montosenlammilla ja toinen 600 m Pontemanjärvestä lounaaseen, kaivetussa maanottomontussa. Meillä on alueella esiintyvistä viitasammakoista myös kuvamateriaalia todisteeksi (kuvattu 18.5.2023). Montosenlammilla viitasammakoiden soidinääntä kuultiin 21.5.2022 klo 23.40. Miksi biologit eivät käyttäneet hyväksi paikkakunnalla asuvien henkilöiden ammattitaitoa ja tietoa alueen eläimistä? YVA:ssa on viitasammakon kohdalla suuri virhe/puute, ottaen huomioon, että laji on tiukimmin suojeltu.

MAAKOTKA vaarantunut (Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541))

Ponteman tuulipuistoalueelle sijoittuu kaksi maakotkan reviiriä. Myös Kumpusuolle sijoittuu maakotkan reviiri. Maakotka on vaarantunut ja erityisesti suojeltava laji. Mielestämme vaihemaakuntakaavan myöntäminen ja sen myötä rakentaminen olisi maakotkalle enempi kuin häirintä. On olemassa esimerkkejä, kuinka kohtalokkaita ovat kotkille pyörivät tuulimyllyjen lavat. Tällaiselle alueelle myllyjen rakentaminen rikkoo lakia. Tätä ei tule hyväksyä. Vaadimme, että kaavan ehdotusvaihe tulee hylätä eikä sitä tule toteuttaa missään muodossa. Miksi myöntää vaihemaakuntakaava, koska sille rakentaminen olisi lain vastaista?

Edellä esitettyihin vedoten vaadimme, että vaihemaakuntakaavan ehdotusvaihe hylätään tuulivoima-alueilla: Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541), Pahkavaara (tv-1 368), Maaselkä (tv-1 377).

Muistutus 36

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: n suo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516

Ehdotus vaiheen julkinen kuuleminen 23.9.-24.10.2024 (MRL 65 §, MRA 12 §)

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Suunnitelmat ja kaava valmistelut Pikku-Jouten suon tuulivoima puistosta tulee hylätä välittömästi.

Kulttuurimaisema menetetään täysin. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Vähä-Vuoton järven ympärillä. Vähä-Vuoton hiljaisuutta ja luonnon rauhaa ei saa rikkoa, eikä luonnon rikkautta.

Alueella on vakituista asumista ja paljon vapaa ajan asuntoja, suunniteltu tuulivoima alue rikkoo ihmisten elinympäristön maisemallisesti ja tuo sietämätöntä melua, joka vie ihmisten mielenrauhan. Tuuli myllyjen etäisyyden on oltava 4-5 km etäisyydellä asunnoista ja pihapiireistä, jotta melu eikä maiseman rikkomisen tuota haittaa ihmisille. Kesäisin tuulee yleensä lounaan ja lännen suunnasta joka puskee melun asujaimistoihin päin, eikä järvi vaimenna melua vaan päin vastoin ääni kantautuu hyvin veden päällä. Ihmiset joutuisivat elämään helvetillisessä soittorasiassa jos kyseinen kaava hyväksyttäisiin. Asuminen ei ole vähäistä, eikä sitä saa aliarvioida eikä halveksia, kuten suunnitelmissa esitetään, sehän on rasittava mielipide alueen ihmisiin.

Hilloja ja muita marjoja löytyy marjastukseen, sekä sieniä herkkusieniä ja kantarelleja. Luonto on monipuolinen ja ainutlaatuinen eläinten suhteen, kuten karhu, ahma, ilves, susi, kotka, kalasääski, joutsenet, kuikka, teeri, haukat, pöllöt yms. Muuttolinnut käyttävät Vähä-Vuoton järveä ja ympärillä olevia kosteikkoja hyväkseen, esimerkiksi kurjet ja joutsenet. Teerien vuosittainen pulputus on mukavaa kuultavaa. Järvellä pesii joutsen, kuikka ja telkkiä. Pikkulintuja kuukkeli, tintit myös hömötiainen ja töyhtötiainen yms. Vuoton ojassa, joka laskee järvestä ja menee suunnitellun alueen läpi asustaa saukkoja.

Järvi on hete pohjainen, siihen ei laske jokia, on vain laskuoja järvestä, joka laskee suunnitellun alueen läpi.

Suunniteltu tuulivoima puisto tuhoaisi Vähä-Vuoton luonnon, ihmisten elämän työn / kiinteistöjen arvo romahtaisi ja ihmisten mieli murtuisi, tätä ei haluta missään nimessä. Toivon sydämeni pohjasta, että kyseinen hanke lopetetaan, löytyy ja on niitä parempikin paikkoja tuulivoimalle, jossa ei tuhota ihmisten rauhaa ja luontoa.

Ei tehdä samanlaista virhettä kuin turpeen noston kanssa, jolla on tuhattu suomen vesistöjä ja luontoa.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.

Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN
LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 37 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Tilojen (<i>kiinteistötiedot poistettu</i>) omistajat. Tiloista neljä ensimmäistä sijaitsevat (<i>sijaintitiedot poistettu</i>). Asumme kymmenen lapsemme kanssa (<i>sijaintitiedot poistettu</i>).</p> <p>Muistutuksen aiheet</p> <p>1. Susi Asiakirjassa Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset (Liite 2) on mainittu susista seuraavaa: ”Alue ei sijoitu susireviirille (2024), mutta alueella on sijainnut vuonna 2021 Kallioluoma-Hossa susireviiri.” (<i>Yhteystiedot poistettu</i>) on antanut 22.10.2024 Tiedoksiannon, jonka mukaan Kolkonjärven ja Piston kylän väliselle alueelle on muodostunut tällä hetkellä susireviiri. Tiedoksianto karttaliitteineen on muistutuksen liitteinä 1 ja 2. Kolkonjärven kaavaehdotuksessa oleva tuulivoima-alue sijoittuu muodostuneelle susireviirille.(Liitteet 1 ja 2, Tassu -järjestelmän havainnot, https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?panel=suurpedot kahden viimeisen kuukauden susihavainnot, petovahinkotilastot suden osalta kesältä ja syksyltä 2024). Vaadimme, että tuulivoima-alue poistetaan kokonaisuudessaan kaavaehdotuksesta, koska susi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi.</p> <p>2. Maakotka Alue kuuluu selkeästi yhden maakotkaporin reviirialueeseen sekä rajautuu toisen parin reviirialueen rajamaille (Liite 3 Maakotka etäisyydet). Maakotkan pesimäreviiri on noin 300 km² (Tikkanen ym. 2018). Tämä tarkoittaa noin 9,8 kilometrin sädettä ympyrän muotoisena alueena tarkastelle pesimäpaikan ympärillä, jolloin Sammakkoahon Natura -alueen voidaan katsoa sisältyvän Somerjärven pohjoispuolella olevan pesäpaikan pesimäreviiriin sekä Piston kylän länsipuolella olevan pesäpaikan reviiriin (Liite 3 Maakotka etäisyydet). Lisäksi tutkimustiedon valossa on epäsuorasti pääteltävissä, että maakotkat suosivat reviireillään Natura-alueita (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon, kohta 13, sivu 3/5.). Maakotkan on siis päästävä siirtymään esteettä Hossan Natura-alueella sijaitsevan pesäpaikan ja Sammakkoahon Natura-alueiden välillä. Kaavaehdotuksessa voimala-alue muodostaa yhtenäisen esteen näiden kahden kohteen välille. Olettavasti tästä ja maakotkan välttävästä ja väistävästä käyttäytymisestä johtuen kulku näiden kahden kohteen välillä häiriintyy. Jos kulku toteutuisikin, aiheuttanee tämä maakotkan pitkä ikä huomioiden törmäysriskin voimalan rakentamiseen jossakin elinkaaren vaiheessa. (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon) Tästä syystä suojaetäisyys Hossan Natura-alueen pesäpaikan ympärille on ulotettava kuuteen kilometriin saakka. Tästä seuraa, että Iso-Takasenvaara – Kokkosuo – Luolavaara – Kalliovaara -alueet on poistettava kaavaehdotuksesta.</p> <p>3. Sammakkoahon Natura-alueen suojaetäisyys ja maakotka Sammakkoahon Natura-alueen suojaetäisyytenä on käytetty kaavaehdotuksessa noin 0,5 kilometriä. Tämä on riittämätön esimerkiksi maakotkan reviireiden vuoksi. Maakotka suosii reviireillään Natura-alueita (katso aihe 2 Maakotka), joten suojelualueille on erityisen tärkeitä jättää laajat suojapuskurit (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kaavaselostuksessa on esitetty vuoden 2024 Luken kanta-arvioinnin tulokset reviireistä. Kolkonjärven alueelle ei ole viimeisimpien kanta-arviointien mukaan muodostunut reviiriä. Vuoden 2021 kanta-arvion mukaan alueella on ollut Kallioluoma-Hossan susireviiri ja tämä näkyy mm. kaavaselostuksen kartalla ja tuodaan esiin myös alueen kohdekuvauksessa (liite 2). Luonnonvarakeskuksen Tassu-järjestelmästä on kuitenkin havaintoja sudesta, kuten muistuksen esittäjä tuo esiin. Alue on siis sudelle sopivaa elinympäristöä.</p> <p>Kaavaselostuksessa on arvioitu vaikutuksia suurpetoihin, myös ahmaan maakuntakaavatasoa koskevan yleispiirteemmän tavan mukaisesti. Vaikutukset suurpetoihin tulee aina arvioida tarkemmin mahdollisten tuulivoimahankkeiden YVA- ja kaavoitusmenettelyissä.</p> <p>Tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisessa on myös huomioitu maakotkareviirit ja maakuntakaavan kaavaratkaisusta on myös laadittu uusi Natura-riskiarviointi.</p> <p>Kolkonjärven tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 409) on rajattu pohjoisesta pienemmäksi. Alue säilyy maakuntakaavassa.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA osoitettavat tuulivoimaloiden alueet sijaitsevat vähintään 1,5 kilometrin etäisyydellä asuin- ja lomarakennuksista.</p> <p>Maakuntakaavoituksen yhteydessä ei ole tutkittu voimaloiden sijaintia, ainoastaan tutkittu maakunnallisilla selvityksillä ja yhteisvaikutusten arvioinnilla tuulivoimalle soveliaimmat sijainnit maakunnassa.</p>
---	--

<p>Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon, kohta 13, sivu 3/5).</p> <p>Sammakkoahon alue kuuluu selkeästi Somerjärven pohjoispuolen maakotkaparin reviirialueeseen (Liite 3 Maakotka etäisyydet).</p> <p>Lisäksi valtatie 5 länsipuolelle, Piston kylän kohdille sijoittuva maakotkan asuttu pesä muodostaa reviirin, joka käsittää 9,8 kilometrin säteellä määrittäen (katso aihe 2 Maakotka) Sammakkoahon Natura-alueen kokonaisuudessaan (Liite 3 Maakotka etäisyydet). Tutkimustietoon perustuen (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon, kohta 13, sivu 3/5) voidaan olettaa, että Sammakkoahon alue on tämän maakotkaparin aktiivikäytössä.</p> <p>Maakotka ei kuulu Sammakkoahon Natura-alueen suojelutavoitteisiin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että alueeseen ja alueen ympäristöön kohdistuvia suojeluperusteita määritettäessä jätetään maakotkan suojeluperusteet huomiomatta.</p> <p>Puolen kilometrin suojapuskuri on riittämätön. Vaadimme, että suojapuskuri kasvatetaan vähintään 2 kilometriin. Tätä tukee myös Sammakkoahon alueen virkistysarvojen säilyttäminen.</p> <p>4. Ahma</p> <p>Poroisännän tiedoksiannon ja jälkihavaintojen (katso Tassu) perusteella ahma on alueella runsaslukuinen (katso Liitteen 1 tiedoksianto). Lisäksi tiedoksiannossa mainitaan, että laji todennäköisesti pesii alueella (katso Liite 1).</p> <p>Vaadimme, että tuulivoima-alue poistetaan kokonaisuudessaan kaavaehdotuksesta, koska ahma on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi.</p> <p>5. Saukko (Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV laji)</p> <p>Lajista on jälkihavainto Luolavaaran ja Kolkonjärventien välissä virtaavan Roninpuron varresta (Liite 5 Saukon jälkihavainto ja Liite 6 Saukon jälkihavainto Roninpurolla, kuva 27.12.2020). Oletettavasti tämä puro kuuluu saucon reviiriin. Puron latvat ulottuvat kaavaehdotusalueen reunaan saakka.</p> <p>Lisäksi saucon reviiriin kuuluu Kolkonjärven ja Iiviöjärven välissä virtaava Kolkonoja. Onkin syytä olettaa, että myös Kolkonjärvi ja sen itäpäähän laskeva oja ovat saucon reviirialueita.</p> <p>Samoin olettaa sopii, että sauikkojen reviirialueisiin sisältyvät Kattilajärvi sekä sen laskuoja Irnijärveen, Palolammin-Sarvilammen vesistöt, Sarvipuro, Jalkalammit, Takasenpuro lampineen, Kivijärvi, Meriläisen lammet sekä Meriläisenpuro. Koska kaavaehdotusalueella oletettavasti elää sauikkoja lähes kauttaaltaan, alueella tapahtuu todennäköisesti myös saucon lisääntymistä. Saukko on luontodirektiivin liitteen IV laji. Tästä aiheutuu pakottava tarve saucon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeluun. Lainaus direktiivistä IV: ”Lisäksi eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.”</p> <p>Tuulivoiman rakentaminen alueelle on lähes mahdotonta toteuttaa häiritsemättä sauikkoa, koska saucon esiintyminen alueella on oletettavasti kattavaa.</p> <p>Vaadimme, että kaavaehdotusta ei viedä eteenpäin, ennen kuin saucon esiintyminen alueen vesistöissä on todennettu yksityiskohtaisemmin. Mikäli tämä tulee todennettua, vaadimme kaavaehdotuksen poistamista kokonaisuudessaan perustuen saucon kattavaan esiintymiseen alueella.</p>	<p>Tuulivoimaloiden sijoittaminen suhteessa asutukseen ja muuhun ympäristöön ratkaistaan aina hankekohtaisten vaikutusselvitysten (esim. melumallinnukset) perusteella. Tällöin varmistetaan riittävät etäisyydet asuntoihin. Tuulivoimaloiden ja melulle herkkien kohteiden välinen etäisyys on riittävä, kun meluselvityksen laskentatulokset alittavat tuulivoimameluasetuksen ulkomelutasoarvot sekä sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksessa säädettyt sisämelutasoarvot. Sama ohjeistus koskee myös tulevia rakennuspaikkoja.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET</p> <p>2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000</p> <p>3 / TUULIVOIMA</p> <p>4 / MAISEMAVAIKUTUKSET</p> <p>5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS</p> <p>6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT</p> <p>7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT</p> <p>8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ</p> <p>9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	--

Erityisesti vaadimme, että kaavaehdotuksesta rajataan jo nyt pois Kolkonjärventien pohjoispuoli sekä Luolavaaran alue, koska Kolkonojan jälkihavaintojen ja Roninpuron jälkihavainnon perusteella on vahvat perusteet olettaa, että nämä alueet sisältyvät reviirialueille

6. Merikotka, laulujoutsen, kuikka, kaakkuri, metsähanhi

Tiira -järjestelmään kirjattujen havaintojen perusteella voidaan päätellä, että Kolkonjärven alue on merikotkan reviiriä. Tästä kertovat toistuvat lentävän merikotkan havainnot. Tämä lentosuunta noudattaa usein liviöjärven ja Kolkonjärven välissä Kolkonojan laaksoa. Havainnoista löytyy tietoa Tiira -järjestelmään kirjatuista havainnoista.

Tästä syystä Kolkonjärven pään alue on poistettava kaava-alueesta siten, että Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee poistetuksi kokonaisuudessaan. Tällöin merikotkan mahdollinen saalistusreitti Hossan alueen järville tulee turvattua. Merikotka on havaintojen mukaan altis törmäyksille voimaloiden rakenteisiin.

Lisäksi on oletettavaa, että erityisesti laulujoutsen, mutta mahdollisesti myös kuikka, kaakkuri ja metsähanhi lentävät Kolkonjärven pään ja kaavaehdotusalueille kuuluvien lampien ja järvien väliä.

Tästä syystä aiheeseen liittyen tulee tehdä lisäselvitystä ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä ja mahdollisesti Kolkonjärven pään alue on poistettava kaava-alueesta siten, että Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee poistetuksi kokonaisuudessaan.

7. Lintujen levähdysalueet ja kevätmuuttoreitit

liviöjärven itäpään ja Iijoen liittymäalue muodostaa kosteikon, joka on yhdessä Iijoen ylä- ja alapuolisen osuuden kanssa alueellisesti merkittävä lintujen levähdyspaikka keväisin. Alueella on keväisin parhaimmillaan samanaikaisesti satoja vesilintuja ja kahlaajia sekä muita lintuja.

Tämä levähdyspaikka lisää luonnollisesti alueellista lintujen liikkumista mahdollisesti myös kaavaehdotusalueella. Paikalliset ensimmäiset sulapaikat, joilla esimerkiksi joutsenet liikenneivät, sijoittuvat Kolkonojan ja liviöjärven yhtymäkohtaan, Kolkonojan suulle Kolkonjärvellä sekä Kolkonjärven itäpähän. Oletettavasti tällaiset ovat myös Kattilajärven kaakkois- ja luoteispäissä.

Erityisesti Kolkonjärven itäpään ja Kattilajärven sekä myöhemmin keväällä Palolammen ja Sarvilammen välinen lentoliikenne muodostavat törmäysuhkan voimaloihin.

Näistä syistä Kolkonjärven pään alue tulee poistaa kaavaehdotusalueesta Kalliovaaran reunaan saakka.

Sarvijärven, Iso-Takasen, Kivijärven sekä Iso-Tietämättömän sijoittuminen ojalusuoineen kaavaehdotusalueelle tai sen läheisyyteen on myös voimaloiden linnustovaikutusten kannalta huono asia. Vaadimme, että linnustovaikutus näillä alueilla selvitetään ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä ja aluetta rajataan tarvittavilta osin.

Lisäksi alueen kautta muuttaa petolintuja. Havaintoja on runsaasti ainakin sinisuohaukasta liviöjärven Rintelän talon seudulla.

8. Tyräjärven ja Hossan maisema-alue

Valtakunnallisesti arvokkaalla Tyräjärven kulttuurimaisema-alueella ja Hossan kansallispuiston alueella maiseman herkkyys muutoksille on erittäin suuri. (Maisemaselvityksen kohdekortit sivu 436, Maiseman herkkyys)

Kolkonjärven pään alueelle sijoittuvat voimalat asemoituvat siten, että Somerjärven selkä ja kanjoni osuvat saman suuntaisesti. Kolkonjärven pään seudulle sijoittuvat voimalat muodostanevat merkittävän maisemahaitan kansallispuiston arvokkaalle maisemalle.

Kaavaehdotusalueelle sijoittuva ylänköalue sisältää Kalliovaaran ja osittain myös Luolavaaran alueen. Ylänköalue sijoittuu myös samaan linjaan Tyrjäjärven selän kanssa. Näille alueille sijoitettavat voimalat muodostavat voimaloiden suuren korkeuden sekä sijaintipaikan maaston korkeuden yhteisvaikutuksesta maisemahaitan Tyrjäjärven kulttuurimaisema-alueelle.

Näistä syistä Kolkonjärven pään aluetta sekä Luolavaaran ja Kalliovaaran aluetta ei voi sisällyttää kaavaehdotusalueeseen, vaan ne tulee poistaa.

9. Muut maisema-alueet

Kalliovaaran ja Luolavaaran alueelle sijoittuvat voimalat muodostavat suuren maisemahaitan Kolkonjärvelle, Iiviöjärvelle, Koviöjärvelle sekä Ala-Irnille, koska niiden aukeamissuunnat osuvat täysin tai osittain samaan linjaan. Lisäksi Kolkonjärven pään seudun voimalat aiheuttavat voimakkaan maisemahaitan Ala-Irnille.

Vaikka Iiviöjärveä ei olekaan nimetty kulttuurimaisema-alueeksi, erityisesti järven keskivaiheille sijoittuvan Iiviön talon seutu sekä järven itäpäähän sijoittuvan Rintelän talon seutu ovat vanhaa asumaseutua. Rintelän talon läheisyydessä Niemelän tien varressa sijaitsee myös muinaishauta. Talojen ympäristö on kaunista kulttuurimaisemaa. Näiden voimaloiden vaikutus tähän maisemaan tulisi olemaan suuri.

Näistä syistä Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee poistaa kaavaehdotusalueesta kokonaisuudessaan.

Alueen kaakkoiskulmalle sijoittuvat voimalat aiheuttaisivat kohtuuttoman maisemahaitan Kivijärven loma-asumuksille. Pääosa näistä sijaitsee järven vastarannalla ja altistuvat esteiden puuttuessa melulle, valo- ja maisemahaitalle maksimaalisella tavalla.

Suojaetäisyydeksi loma-asumuksista on rajattava 3 kilometriä. Samalla maisemahaitta Pistojärven kulttuurimaisemalle pieneneisi.

10. Kolkonjärvi

Vaikutus Kolkonjärven vanhalle kulttuurimaisemalle ja asukkaille sekä mökkiläisille tulisi olemaan dramaattinen Kolkonjärventien pohjoispuolelle sijoittuvien voimaloiden osalta. Kolkonjärven osalta kaavaehdotusalueen rajaamista voidaan pitää törkeänä.

Näistä syistä Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee ehdottomasti poistaa kaavaehdotusalueesta kokonaisuudessaan.

11. Rantarakentamismahdollisuudet

Olemme hankkineet muutamia vuosia sitten omistukseemme (*kiinteistötiedot poistettu*), johon sisältyy ranta-rakennusmahdollisuus poikkeusluvalla kolmelle rakennuspaikalle (ELY:n lausunto 22.10.2024, katso Liite 4). Lupia ei ole tällä hetkellä haettu, mutta tulemme hakemaan poikkeamislupaa ja rakennuslupaa vähintään yhdelle loma-asunnolle syksyllä 2024. Alustavasti suunnitellut rantarakentamiskaupat ilmenevät pääpiirteittäin liitteeltä 7 (Liite 7 Alustavan suunnittelun mukaiset rakennuspaikat). Täydennämme tietoja, kun poikkeuslupahakemus on jätetty. Hakemus jätetään todennäköisesti lokakuun 2024 aikana. Hakemuksen kohteena tulee olemaan Liitteen 7 alueelle 1 sijoittuva loma-asunto, mahdollisesti myös alueille 2 ja 3 sijoittuvat loma-asunnot.

Vaadimme, että kyseisten rakennuspaikkojen vuoksi Kolkonjärventien pohjoispuolen käsittävä alue on rajattava kaavaehdotuksesta pois kokonaisuudessaan jatkuen kolmeen kilometriin saakka.

Lisäksi (*nimi poistettu*) omistuksessa olevalla tilalla (*kiinteistötiedot poistettu*) on yksi tai kaksi rantarakennusmahdollisuutta poikkeusluvalla olemassa olevan omakotitalon lisäksi (Katso Liite 4).

Vaadimme, että nämäkin rakennusoikeudet huomioidaan poistamalla kaavaehdotusalue kolmen kilometrin etäisyydelle saakka.

12. Mökkiläisten ja pysyvän asutuksen elinympäristön heikkeneminen

Kaavaehdotusalueen läheisyyteen sijoittuu useita vakituisen asumisen ja loma-asumisen rakennuksia. Asukkaiden asumisviihtyvyyttä tulee laskemaan osittain paljonkin maisemahaitan sekä valo- ja melusaasteen vuoksi.

Toteutuessaan voimala-alue muodostaa myös merkittävät arvonaleneman alueen kiinteistöille.

Vaadimme, että suojaetäisyydeksi rajataan vakituisista asunnoista viisi kilometriä sekä loma-asunnoista kolme kilometriä. Tästä syystä kaavaehdotus on poistettava maakuntakaavaehdotuksesta kokonaisuudessaan.

13. Vesistöt

Kaavaehdotusalueeseen tai alueen välittömään läheisyyteen tai hieman etäämmäs sisältyy poikkeuksellisen paljon vesistöjä.

Vesistöille aiheutuu rakentamisesta vesistökuormitusta. Lisäksi erityisesti vesistöjen virkistysarvo ja linnusto sekä eläimistö kärsivät.

Vesistöjen poikkeuksellisen suuren määrän vuoksi kohde on poistettava kaavaehdotuksesta kokonaisuudessaan.

Yhteenveto

Aiheissa 1, 12 ja 13 sekä varauksin myös aiheessa 4 on perusteltu, miksi koko kaavaehdotusalue on poistettava maakuntakaavaehdotuksesta.

Lisäksi kaavaehdotusalueen poistamista tukevat aiheet 2, 3 ja 4-11, koska ne asettavat alueellisia rajoja kohdealueeseen erityisesti Kolkonjärventien pohjoispuolen, mutta myös Sammakkoahon Natura-alueen rajojen osalta. Nämä huomioiden kohde supistunee pelkästään näiden aiheiden vuoksi toteuttamisen kannalta liian pieneksi.

Kaavaehdotus on erityisen vahingollinen suden, ahman, maakotkan, saukon, maisemahaittojen sekä Kolkonjärven alueen asukkaiden kannalta. Kolkonjärven ja Kivijärven loma-asukkaille kaavaehdotuksen mukaisista rajoista on törkeän suurta haittaa. Kaavaehdotus on poistettava maakuntakaavaehdotuksesta.

Liitteet:

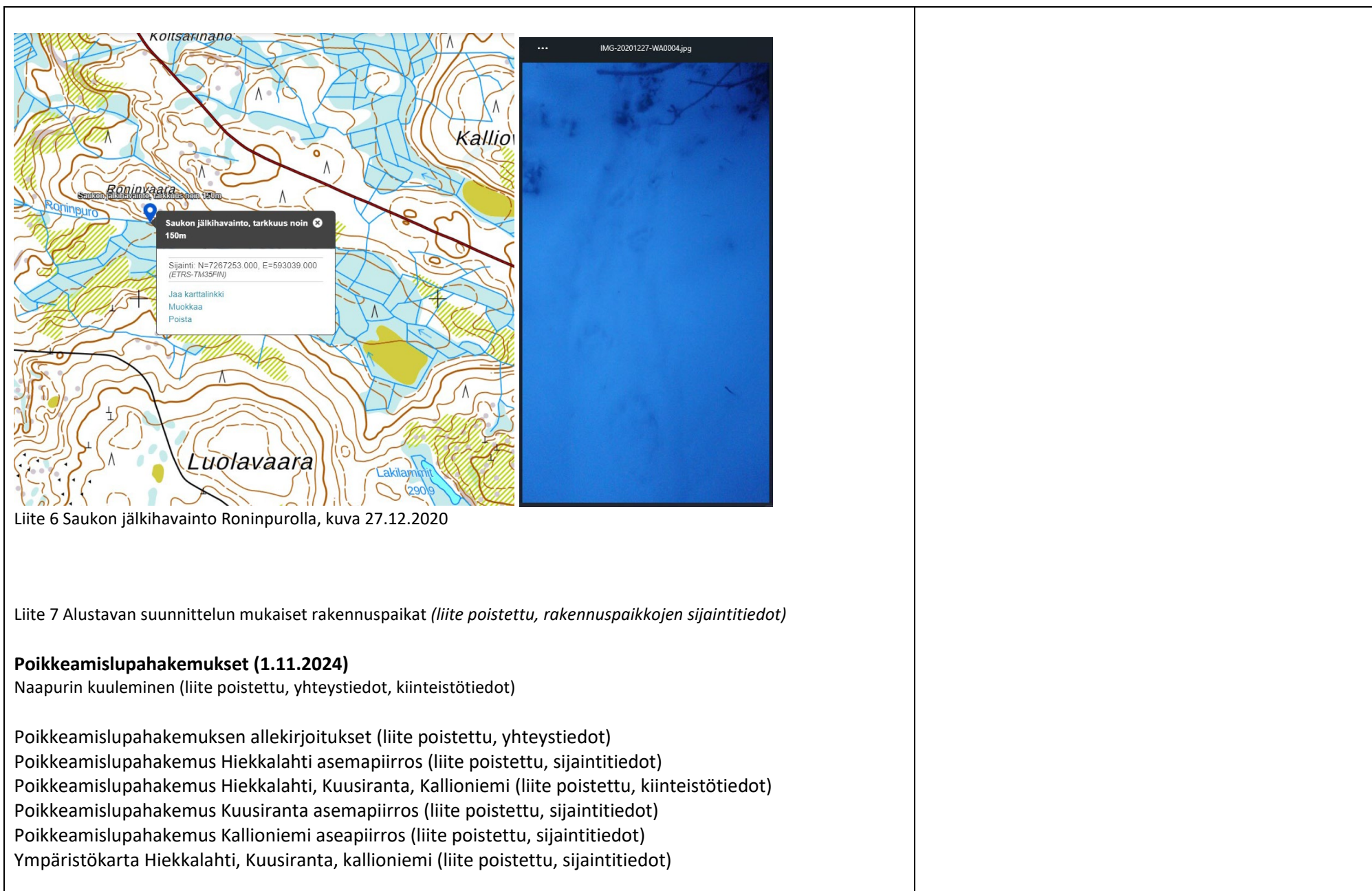
Liite 1 Tiedoksianto (liite poistettu, yhteystiedot)

Liite 2 Tiedoksiannon kartta (liite poistettu, kiinteistötiedot, sijaintitiedot)

Liite 3 Maakotka etäisyydet (**salassapidettävää tietoa sisältävä pesäpaikkojen osalta**) (liite poistettu, maakotkan pesän sijaintitiedot)

Liite 4 Rantarakentamislausunto ELY (liite poistettu, kiinteistötiedot)

Liite 5 Saukon jälkihavainto

Lisäys muistutukseen 3.2.2025 (sähköpostitse)

Täydennämme muistutusta kohdan 11 Rantarakentamismahdollisuudet osalta liitteen sisältämällä lainvoiman saaneella poikkeamislupapäätöksellä sekä korjaamme syksyllä jätetyn muistutuksen tekstiä kohdan 11 osalta.

Korvattava kohta: "Lupia ei ole tällä hetkellä haettu, mutta tulemme hakemaan poikkeamislupaa ja rakennuslupaa vähintään yhdelle loma-asunnolle syksyllä 2024. Alustavasti suunnitellut rantarakentamiskaupat ilmenevät pääpiirteittäin liitteeltä 7 (Liite 7 Alustavan suunnittelun mukaiset rakennuspaikat). Täydennämme tietoja, kun poikkeuslupahakemus on jätetty. Hakemus jätetään todennäköisesti lokakuun 2024 aikana. Hakemuksen kohteena tulee olemaan Liitteen 7 alueelle 1 sijoittuva loma-asunto, mahdollisesti myös alueille 2 ja 3 sijoittuvat loma-asunnot."

Korvataan tekstillä: "Poikkeamisluvat on myönnetty kolmelle rantarakennukselle. Taivalkosken kunnan antama poikkeamislupapäätös on todettu lainvoimaiseksi 22.1.2025 Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden antamalla todistuksella."

<p>Muistutus 38 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Kannanotto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen</p> <p>Maakuntakaavasta tulee se vaikutelma, että kaava on laadittu tuulivoimayhtiöiden tuoton ja kuntien kiinteistöverotulojen maksimoimiseksi. Tuulivoimarakentamisen haitoista alueen asukkaille ei tunnuta juurikaan välitettävän. Samoin tässä prosessissa ei riittävästi anneta arvoa luonnon monimuotoisuudelle.</p> <p>Uudessa kaavassa ei ole ehdotuksia tuulivoimaloiden vaatimien sähkölinjojen vähentämiseksi tai yhdistämiseksi, koska jokainen tuulivoimayhtiö pyrkii rakentamaan omia linjojaan. Kaavassa on jopa poistettu vanhoja valtion maiden kautta kulkevia sähkölinjavaroja. Koko Suomea palvelevat suurjännitelinjat pitää ensisijaisesti sijoittaa valtion maille yksityisten maiden sijaan.</p> <p>Todella erikoinen asia on, että esimerkiksi Yli-Olhavan tuulivoimalan itäinen osa sijaitsee metsähallitukselta vuokratulla maalla, mutta alueen sähkönsiirto viedään yksityisten maitten kautta vaikka hyöty menee metsähallitukselle. Tuntuu kummalliselta, että kaavassa on paljon rakennettavaa tuulivoimaa, mutta tuulivoimaloiden purkamisesta ja alueen ennallistamisesta kaavaluonnoksessa ei ole mitään kannanottoa. Kaavan pitää olla rakentamista ennakoiva suunnitelma pitkälle tulevaisuuteen ja kaavassa pitää ottaa huomioon myös tuulivoimarakentamisesta myöhemmin aiheutuvat haitat.</p> <p>Yli-Olhavassa valtava tuulivoimarakentaminen ja Hervan sähköasemalle tulevat sähkölinjat muuttavat koko alueen teollisuusalueeksi, jossa muun elinkeinotoiminnan harjoittaminen vaikeutuu. Samoin haitta kohdistuu myös asumiseen ja muun muassa harrastustoimintaan, esimerkiksi metsästyksen.</p> <p>Tuulivoimarakentaminen osana vihreää siirtymää vaatii tarkempaa kokonaisvaltaista suunnittelua sen kaikki haitat huomioon ottaen valtakunnan tason lisäksi myös maakuntatasolla.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan vain kantaverkon ja alueverkon voimajohtomerkinnot. Tuulivoimahankkeiden liityntäjohtoja ei osoiteta maakuntakaavassa, sillä niiden sijaintiin liittyy vielä epävarmuutta eivätkä ne ole maakuntaliiton suunnittelun työtä.</p> <p>Voimajohtojen (ml. tuulivoimahankkeiden liityntäjohtot) vaikutuksia on kuitenkin arvioitu maakuntakaavan selvityksissä mm. Natura-riskiarvioinneissa ja niillä voi olla suuria vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Asiaa on tuotu esiin myös kaavaselostuksessa ja kaavamääräyksissä.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkiseen ehdotukseen on uudistettu yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: <i>”Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”</i></p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	--

<p>Muistutus 39 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Pikku Joutensuo, Oulu</p> <p>Alue Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516</p> <p>Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen</p> <p>Vaadin projektin hylkäämistä. Tilojeni arvot laskee kun myllyt tulevat viereen. Asun (<i>sijaintitieto poistettu</i>).</p> <p>Alueella susia, karhuja, ilveksiä, ahmoja ja harvinaisia lintuja.</p> <p><i>(Sijaintitieto poistettu)</i> myös loma asunto joka joutuisi myllyjen alle suoraan.</p> <p>Vastasmaalla harvinainen lähde sekä koko alue pohjavesialuetta.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavartkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi. Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	---

Muistutus 40

Yhteystiedot poistettu

Pikku Joutensuo Oulu
tv-1516 (som124)

Vastustan Tuuli hanketta ja se tulee hylätä.

Luontoarvot tulevat kärsimään ja maisemallinen haitta todella iso. Itse asun (*sijaintitieto poistettu*) ja myllyt näkyisivät suoraan olohuoneen ikkunasta.

Myöskin omistamani maa-alueiden arvo tipahtaa puhumattakaan jotka omistavat loma asumuksen. Niiden arvo romah-
taa jotka ovat näköyhteyden päässä tuulimyllyistä ja niitä on useita.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lau-
sunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkai-
sua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura
2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen
osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.
Maakuntakaavan laadinnassa on otettu huomioon myös
osallisilta saatu palaute.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa
ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Jouten-
suo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan
Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös
pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnalli-
sesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.

TUULI-hanke oli tätä vaiHEMAAKUNTAKAAVAA taustoittava sel-
vityshanke, josta saatua tietopohjaa on edelleen tarken-
nettu kaavaprosessin edetessä. VaiHEMAAKUNTAKAAVAN val-
misteluprosessi päättyy maakuntavaltuuston hyväksymis-
päätökseen, minkä jälkeen päätöksestä voi valittaa hallinto-
oikeuteen.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO,
NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,
PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN
LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 41 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Vaadimme yksiselitteisesti kaavan hylkäämistä.</p> <p>Omistan alueelta metsää sekä lomakiinteistön osoitteessa <i>(sijaintitieto poistettu)</i></p> <p>Pikku-joutensuo ja Kaskensuo I sekä Kaskensuo L- alueet</p> <p>Alla perusteluja:</p> <p>-Kulttuurimaisema menetetään tyysti. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Yli-vuoton ja Vähä-vuoton kylällä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p> <p>-Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä olevaa asutusta. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ</p> <p>-Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat jokapuolella noin 2km päässä vakituisista asutuksista. RIITTÄVÄT SUOJA-ETÄISYYDET EIVÄT TÄYTY. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. VÄHIN VAADE ON 5km suoja etäisyys vähänvuoton järvestä. Sekä Ylikylän, Kivelän Tervahaaran suojaetäisyydet on oltava 5km. Jokaiseen vakituiseen asutukseen on oltava vähintään 5 km suoja etäisyys. Tämä ei tule täyttymään. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p> <p>-Kaavaluonnoksessa sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Eli käytännössä syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p> <p>-Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavat luonnon tarkkailualueet. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.</p> <p>-Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Natura 2000. Pintamaan rikominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen pohjavesialueeseen ja räjäytyksistä koituva saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ</p> <p>-Kaavaluonnoksessa virheellistä tietoa linnustosta ja eläimistä. Hakasuon ja sarvisuon alue on merkittävä linnuston muutoreitti tätä ei ole huomioitu kaavassa. VAPO kaavoittanut kosteikot Hakasuolle tätä ei ole kaavassa huomioitu mitenkään. Alueella merkittäviä lajihavaintoja ja pesintöjä. Uhanalaisia lajeja on kuvattu kosteikolla ja tuulimylly kaavan alueella runsaasti: Äärimmäisen uhanalaiset lajit CR: Suokukot, Niittysuohaukka. Erittäin uhanalaiset EN: Mehiläishaukka, Hömötianen, jne. Vaarantuneet VU: Maakotka, sekä muita merkittäviä lintulajeja. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN</p> <p>-Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, pesii saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitettujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon maankäyttö- ja rakennuslain ja luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p>Pikku Joutensuon tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 516) on pienennetty toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen rajaamalla tv-alue Vuotonojan eteläpuolelle.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet Kaskensuo L (tv-1 545) ja Kaskensuo I (tv-1 544) säilyvät.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ
---	---

-Pohjanlepakko havaintoja kaavan läheisyydessä. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Viitasammakko, Hakasuon, Sarvisuon, Hanhilammen alueella kuvattu. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Tämä ei pidä paikkansa. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Alueelle tulee pian uusi reviiri. Havaintoja jo susista puisto kaavan laidalla KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 42

Yhteystiedot poistettu

Muistutukseni kohdistuu nyt esillä olevaan P-P ilmastokaavaan

A. yksittäiseen tuulivoima-alueeseen Kynkänsuo Yli-Tannilassa (Oulun kaupunki) sekä

B. lijoen ja Olhavanjoen väliseen alueeseen.

1. Kynkänsuo sijaitsee oijärvisille merkittävän pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä.

Hepokankaan pohjavesiottamo on vasta siirtymässä lin Veden hallintaan, eikä sen merkitystä ole vielä kunnassa ymmärretty, mutta se ei saa oikeuttaa pohjavesi alueen pilamiseen. Tulevaisuudessa hyvät pohjavesialueet ovat korvaamattomia.

2. Kynkänsuon tuulivoima alue sijaitsee kohtalaisen happamat sulffiittimaat aluella ja on suuri pilaantumisen riski aluella olevalle pohjavesistölle sekä Oijärven vesistölle. Myös turvetuotannosta toipuvalle Siuruanjoelle, hankealueen eteläisissä osissa happamien sulffiittimaiden todennäköisyyden ollessa suuri riski.

3. Oijärven ja Tannilan asutus on selvityksissä jääneet liian vähälle huomiolle. Myllyt aiheuttavat henkistä ahdistusta luonnon puolesta. Verorahat menevät ulkomaille ja keskustajamien loputtomaan kirstuun. Haitat jää kyliin! Kyläläisiä pannaan vastakkain vaikka suurimmat maavuokralaisista on metsähallitus ja suuret yritykset.

4. Vanhempani on asuneet n.85 vuotta Mursunjärven (järvi on Kansainvälisen lintuvesi sekä Natura-alue) pohjoisrannalla seuraten alueen maisemaa laajan n.1km levyisen järvimaiseman yli, n 100m korkeudelta meren pinnasta, muutoin niin maastoltaan lattealla seudulla. Itse olen tehnyt tätä 60 vuotta. Tänä aikana lintukato on ollut huomattavaa, muttei vielä lopullista.

Olen sitä mieltä että lintuselvitykset sekä Tannilan että Kynkänsuon kohdalla olivat ala-arvoisia ja linnuston kannalta vähätteleviä.

Heti Oulun ja lin kunnanrajalla on useita maakotka havaintoja ja varmasti lintu/linnut lentää molemmin puolin tietä. Haluan turvata tulevaisuudessakin linnuille ympäristön lisääntymiseen ja niinpä itse annoin 5ha, vanhemmat 11ha, pysyvään suojeluun nyt kaavoitettujen myllyalueiden lähipiiristä. Itse tein sen vuoden ainoan hömötiaishavainnon pohjalta, vanhemmillani oli omat syynsä. Teimmeko sen turhaan?

B. Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamis selvitys oikeastaan kertookin jo miksi haluan lijoen ja Olhavanjoen välisen alueen tuulivoima-alue vapaaksi vyöhykkeeksi.

1. Alueella kulkee selkeä Ekologinen verkko s.61 kuva 9. Onko kohtuutonta nähdä verkko n. 20km levyisenä tuulivoimaloista vapaana vyöhykkeenä, jotta niillä muuttolinnoilla jotka selviävät muista matkareittinsä uhkista ja oppivat käyttämään tätä reittiä mereltä sisämaan suojelualueille, olisi mahdollisuus selvittää törmäysvaaralta muuttomatkaltaan.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.

Maakuntakaavan laidinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.

Kynkänsuon tuulivoimaloiden alue tv-1 512 säilyy maakuntakaavassa.

Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti maakuntakaavan tuulivoima-alueiden vaikutuksia ekologiseen verkostoon.

Rannikon tuntumassa on jo paljon toteutunutta tuulivoimaa. Tuulivoimaloiden alueet tv-1 389 (Iso Rytisuo) ja tv-1 513 (Kotaselkä) poistuvat toisessa julkisessa ehdotuksessa maakuntakaavasta mm. petolinnuston ja piekanan muuttoreittiin kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.

<p>2. Tarkastaltaessa Perämeren aluetta Suomen puolella tämän kaltaiset leveät kaistaleet alkavat olla menetettyjä.</p> <p>3. Mikäli tämä kahden joen välinen alue rauhoitetaan tuulivoima vapaaksi alueeksi vapautetaan myös metsiä voimalinja-alueen uhalta. Voimalinjojen tarpeen vähentyessä poistuisi merkittävä osa törmäyskuolemista linnuille vuosittain.</p> <p>4. Alueelta on vaikea löytää enään linnuille väistöalueita. Lintuja ei pidä nähdä vain yksilöinä, koskapa monet poikueet ovat riippuvaisia molempien vanhempien yhteisruokinnasta sekä parvilintujen yhteisestä suojasta. Yhdysvalloissa ESI Energy joutui 2022 maksamaan maksamaan miljoonakorvaukset yli 150 maakotkan kuolemasta.</p> <p>5. Nelostien rakentamisessa on tehty kymmeniä kilometrejä hirviaitaa, onko koskaan ajateltu myös niiden tuottavan törmäysriskejä linnustolle.</p> <p>6. Suomi on jo nyt lähes omavarainen sähköntuotannossa. Emme tarvi niinkään tuulivoimaa vaan säätövoimaa. Säätövoimaa sinne missä kulutus on suurinta. Nykyiset sähkölinjat ratkaisut ei siihen kykene ja uusien rakentamisen tulee maksamaan korkeampina siromaksuina kuluttajat. Vedyn kuljettamiseen liittyviä metalleja vasta kehitellään.</p> <p>Nyt tuulivoimaloita ja aurinkovoimaloita rakennetaan Kiinaa tukemalla, ostamalla kiinalaista tuotantoa, kun pitäisi toimia juurikin toisin jo pelkän Venäjän uhan vuoksi.</p> <p>Toivon todella, että viranomaisilla on kykyä nähdä pitemmälle tulevaisuuteen tuulivoimakaavoituksessa myös lintujen osalta, ettei meille jäisi vain varislinnut ja itikat.</p> <p>Annetaan reilu rakentamaton vapaa-alue sisämaan ja meren välille olla ennallaan.</p>	<p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <p>1 / TALOUSVAIKUTUKSET</p> <p>2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000</p> <p>3 / TUULIVOIMA</p> <p>4 / MAISEMAVAIKUTUKSET</p> <p>5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS</p> <p>6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT</p> <p>7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT</p> <p>8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ</p> <p>9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	--

<p>Muistutus 43 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Huomautus kaavaehdotukseen kohteeseen Pikku Joutensuo, Oulu. Alue Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114)</p> <p>Vaadin Maakuntakaava esityksen hylkäämistä Pikku Joutensuo tv-1 616 (SOM 114) osalta. On paljon syitä miksi myllyjä ei saa rakentaa tänne. Totaalinen luonnon tuho on oikea sanamuoto kuvaamaan tuulivoimapuistoja.</p> <p>Asun esitetyistä tuulivoimapuistoista noin (<i>sijaintitieto poistettu</i>). Melu ja näköhaitat ovat liian suuret. Me syrjäseudun asujat emme ota taaksemme tätä. Luonto ei myös ota tätä taakkaa kantaakseen. Harrastan luonnon tarkkailua tuulivoimalapuiston esitys alueella, tämä harrastus tulee kärsimään valtavasti. Luulen, että jos tuulivoimalat tulevat joudumme tulevien haittojen vuoksi harkitsemaan muuttoa pois kotiseudultani.</p> <p>VÄHIN VAADE ON 9 km suojaetäisyys Ylivuoton kylältä.</p> <p>Hakasuon ja Sarvisuon lintukosteikot vetävät harvinaisia ohimuuttajia ja harvinaisia lintuja pesimään alueelle. Noin kuu-kausi sitten olin hämärässä pihallani ja ylitseni lensi harmaahaikara. Se lensi suoraan Hakasuolle, jossa poikani näki sen.</p> <p>Kiinteistöjen arvot tulevat tippumaan hurjasti. Mikään taho ei korvaa kiinteistöjen arvon alenemaa.</p> <p>Pyydän, että kumoatte koko kaavan tältä osin.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	--

<p>Muistutus 44 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemuutostapaehdotukseen</p> <p>Muistutus koskee Kolkonjärven tuulivoima-alueita.</p> <p>1. Ehdotuksessa väitetään virheellisesti, että alueella ei ole susireviirejä. Tämä ei pidä paikkaansa. Susi on erittäin uhanalainen laji ja se on rauhoitettu. Susia on esiintynyt kuluneen vuoden (2024) aikana suunnitellulla Kolkonjärven tuulivoima-alueella usein. Tiedot ovat tarkistettavissa Luonnonvarakeskuksen Tassu-järjestelmässä. Havaintoja näkyy myös alla olevan linkin takaa aukeavasta kartasta. Tietoja voi tarkistaa lisäksi Hossa-Irnin paliskunnan poroisännän Urho Väisänen 22.10.2024 antamasta tiedoksiannosta. Susien vuoksi vaadimme Kolkonjärven tuulivoima-alueen poistamista kokonaan.</p> <p>https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?panel=suurpedot</p> <p>2. Ehdotuksessa ei ole huomioitu ollenkaan alueella olevaa runsasta ahmakantaa. Ahma on luokiteltu Suomessa erittäin uhanalaiseksi ja maailmassa vaarantuneeksi. Ahma on rauhoitettu. Se on EU:n luontodirektiivin liitteen II laji. Tämä tarkoittaa, että lajin suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita eli Natura 2000 -alueita. Kolkonjärven tuulivoima-alueen läheisyydessä, noin 2km päässä, sijaitsee Hossan (SAC) Natura-alue. Alueen eteläpuolella, noin 500m päässä, sijaitsee Sammakkoahon (SAC) Natura-alue. Vaikka Suomea ei ole velvoitettu osoittamaan Natura 2000 -alueita juuri ahmaa varten, se todennäköisesti silti suosii näitä kahta aluetta. Tuulivoima-alue tulisi kyseisten kahden Natura-alueen väliin. Tämä heikentäisi merkittävästi ahman elinoloja ja siirtymistä luonnonsuojelualueelta toiselle.</p> <p>Allekirjoittaneet ovat keränneet lukuisia havaintoja kuluneen vuoden aikana (2024) ahman jäljistä Kolkonjärvellä, sen ympäristössä sekä erityisesti ehdotetulla tuulivoima-alueella. Tiedot ovat tarkistettavissa Luonnonvarakeskuksen Tassu-järjestelmästä. Tietoja voi tarkistaa myös <i>(yhteystiedot poistettu)</i> 22.10.2024 antamasta tiedoksiannosta. Alueen ahmojen lukumäärä huomioiden, on todennäköistä, että kyseinen eläin pesii Kolkonjärven tuulivoima-alueella ja sen välittömässä ympäristössä. Täten vaadimme Kolkonjärven tuulivoima-alueen poistamista kokonaan.</p> <p>3. Ehdotuksessa kerrotaan, että alue sijaitsee lähimmillään noin 1,5 km päässä asutuksesta. Tämä on liian lähellä. Tuulivoimaloista aiheutuvan melun määrä ei saa ylittää asumisterveysasetuksen ohjearvoja. Asumisterveysasetuksen mukaan suurin sallittu yöaikainen melutaso asunnossa saa olla enintään 25 dB. Valtioneuvoston tutkimushankkeen ”Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys” perusteella tuulivoimaloista 1,5 km:n ja 1,6 km:n etäisyydellä sijaitsevilla asunnoissa mitatut yöaikaiset melutasot olivat keskiarvoltaan 35 dB ja 34 dB (minimi 29 dB ja maksimi 54 dB). Asumisterveysasetuksen toimenpiderajat siis ylittyvät asutuksen ollessa näin lähellä. Terveystieteellinen laki velvoittaa viranomaisia ryhtymään tällaisissa tilanteissa viipymättä toimenpiteisiin haittaan johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kaavaselostuksessa on esitetty vuoden 2024 Luken kanta-arvioinnin tulokset reviireistä. Kolkonjärven alueelle ei ole viimeisimpien kanta-arviointien mukaan muodotunut reviiriä. Vuoden 2021 kanta-arvion mukaan alueella on ollut Kallioluoma-Hossan susireviiri ja tämä näkyy mm. kaavaselostuksen kartalla ja tuodaan esiin myös alueen kohdekuvauksessa (liite 2). Luonnonvarakeskuksen Tassu-järjestelmästä on kuitenkin havaintoja sudesta, kuten muistuksen esittäjä tuo esiin. Alue on siis sudelle sopivaa elinympäristöä.</p> <p>Kaavaselostuksessa on arvioitu vaikutuksia suurpetoihin, myös ahmaan maakuntakaavatasoa koskevan yleispiirteisemmän tavan mukaisesti. Vaikutukset suurpetoihin tulee aina arvioida tarkemmin mahdollisten tuulivoimahankkeiden YVA- ja kaavoitusmenettelyissä.</p> <p>Kaavaselostuksessa on myös arvioitu maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden vaikutuksesta meluun.</p> <p>Tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisessa on myös huomioitu maakotkareviirit ja maakuntakaavan kaavaratkaisusta on myös laadittu uusi Natura-riskiarviointi.</p> <p>Kolkonjärven tuulivoimaloiden alue (tv-1 409) säilyy maakuntakaavassa. Aluetta on rajattu pohjoisesta pienemmäksi.</p>
---	---

Täten vaadimme tuulivoima-alueen supistamista vähintään 3 km päähän loma-asutuksesta ja 5 km päähän vakituisesta asutuksesta.

<https://tvky.info/2020/05/tutkimus-paljasti-tuulivoimaloiden-olevan-liian-lahella-asutusta/>

4. Ehdotuksessa ei ole huomioitu ollenkaan allekirjoittaneen (*yhteystiedot poistettu*) vanhempien mökkitontteja. Isäni (*yhteystiedot poistettu*) ja äitini (*yhteystiedot poistettu*) omistavat Kolkonjärven rannalla sijaitsevan tilan (*kiintietötiedot poistettu*). Tuulivoima-alueita suunnitellaan näiden tonttien välittömään läheisyyteen, eikä suojaetäisyyksiä ole huomioitu ollenkaan. Täten vaadimme, että tuulivoima-alueelta rajataan Kolkonjärventien pohjoispuoli kokonaan pois.

5. Ehdotuksen mukaan Kolkonjärven tuulivoima-alue sijaitsee maakotkareviirillä. Maakotka on vaarantunut, erityisesti suojeltava, rauhoitettu ja lintudirektiivin liitteen I laji. Metsähallituksen mukaan tutkimukset ovat osoittaneet, että maakotka karttaa ihmistä eikä pesi ihmistoiminnan välittömässä läheisyydessä. Ehdotuksessa mainitaan, että alueen eteläpuolella noin 500m päässä sijaitsee Sammakkoahon (SAC) Natura-alue. Alueen läheisyydessä, noin 2 km päässä, sijaitsee myös Hossan (SAC) Natura-alue. Metsähallituksen mukaan noin 40% maakotkan pesistä sijaitsee erilaisilla luonnonsuojelukohteilla. Tuulivoima-alue tulisi näiden kahden Natura-alueen väliin. Tämä heikentäisi merkittävästi maakotkan elinoloja ja liikkumista luonnonsuojelualueelta toiselle.

Vaadimme koko Kolkonjärven tuulivoima-alueen poistamista maakotkareviirin vuoksi.

Tuulivoimaloita suunniteltaessa tulee muistaa, että haitat eivät rajoitu pelkästään tuulivoima-alueelle. Tuulivoimalat vaativat myös toimivan sähköverkon. Kolkonjärven tuulivoima-alueella tällaista sähköverkkoa ei ole. Sen rakentaminen heikentää tuulivoima-alueen ja sen ympäristön asukkaiden sekä eliöstön elinoloja entisestään.

Viimeaikaiset uutisoinnit osoittavat, että Suomen kansalle luontoarvot ovat edelleen tärkeitä. Tästä hyvä esimerkki on Hukkajoen raakkutuhoista syntynyt kohu. Mikäli huolta uhanalaisten lajien elinympäristöjen tuhoamisesta Kolkonjärven tuulivoima-alueella ei oteta tosissaan, olemme mahdollisesti valmiita ottamaan yhteyttä myös mediaan. Tämä tuskin parantaisi Pohjois-Pohjanmaan tai muuttotappiota kärsivän Taivalkosken kunnan houkuttelevuutta ja mainetta.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 45 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus tuulivoima-alueen kaavaehdotuksesta, Kolkonjärvi (tv-1 409) 24.10.2024</p> <p>Omistan suunnitellun Kolkonjärven tuulivoimapuiston välittömässä läheisyydessä (<i>kiinteistötiedot poistettu</i>) tilan, johon kuuluu (<i>kiinteistötiedot poistettu</i>) tila (<i>sijaintitieto poistettu</i>). Tila on ollut sukumme hallinnassa (<i>vuosiluku poistettu</i>) alkaen ja on ollut asuttuna jo ennen sitä.</p> <p>Tuulivoimapuiston kaavaehdotus aiheuttaa haittaa seuraavista syistä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Luontoarvot ja virkistysmahdollisuudet: Alue on erämaahenkistä aluetta, jossa on hyvät metsästys-, kalastus- ja marjastusmahdollisuudet puhtaan ja rauhallisen luonnon ansiosta. Alueella kulkee Kylmäluoma/ Hossa retkeilyreittejä, jotka jäisivät suunnitellun alueen alle. 2. Taloudelliset vaikutukset alueen kiinteistöihin: Alueen läheisyydessä sijaitsee useita kiinteistöjä, joiden arvolle suunnitellulla tuulivoimapuistolla olisi arvoa laskeva vaikutus, koska kukaan ei haluaisi ostaa kiinteistöjä läheltä puistoa joka olisi jatkuvasti näkösellä. 3. Maisema- ja meluhäiriö: Tuulivoimapuisto toisi erämaahenkiselle alueelle sinne kuulumatonta infraa. Alue sijaitsee Kylmäluoma / Hossa kansallispuiston välittömässä läheisyydessä, joka olisi alueen virkistyskäytön kannalta huono asia. 4. Eläinten elinympäristö: Alueella elää uhanalaisia eläimiä; muun muassa ahma, merikotka ja maakotka, jotka ovat herkkiä suunnitellulle puistolle. <p>Näiden perusteella toivon että Kolkonjärven tuulivoimapuisto jätetään pois maakuntakaavasta, koska sen vaikutukset alueen maisemalle ja virkistyskäytölle olisivat haitallisia ja luonnontilainen erämaa-alue tuhoutuisi.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kolkonjärven tuulivoimaloiden alue (tv-1 409) säilyy maakuntakaavassa. Aluetta on rajattu pohjoisesta pienemmäksi.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia (mm. luonto, virkistys, melu, maisema) on tarkasteltu kaavaselostuksessa</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	--

Muistutus 46

Yhteystiedot poistettu

Hei!

Yksiselitteisesti pyydän hylkäämään maakuntakaavasta Ylikiimingin tuulivoimapaistot.

Asiasta on mennyt päättäjille Arvokasluento lähettämä sähköposti.

Ystävällisesti

Ylikiimingin puolesta

Yhteystiedot poistettu

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Pikku Joutensuon tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 516) on pienennetty toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen rajaamalla tv-alue Vuotonojan eteläpuolelle.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet Kaskensuo L (tv-1 545) ja Kaskensuo I (tv-1 544) säilyvät.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 47 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Kaskensuo L (tv-1 545) kaavan ehdotusvaihe tulee hylätä eikä sitä tule toteuttaa missään muodossa koska:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Kaskensuo L tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura 2000 alueet Kiiminkijoki (johon alueen kaikki vesistöt laskevat) ja Varessuo. · Virkistyskäytössä Kiiminkijoki on suosittu melontareitti ja tuulimyllyt vaarantaisivat toteutusvaiheessa ja toimiessaan Kiiminkijoen ekosysteemin ja pilaisivat ympäristönäkymät. · Kiiminkijoessa ja siihen laskevissa vesistöissä esiintyy uhanalaisuusluokitukseltaan erittäin uhanalaista jokirapua · Alueen laajat suoalueet ovat virkistyskäytön (mm. metsästys) näkökulmasta huomionarvoisia ja esimerkiksi Ruotsissa metsästys on kokonaan kielletty tuulivoima-alueilla. Odotettavissa on, että myös Suomessa tehdään samoin tulevaisuudessa. Talvella tuulimyllyjen lapoihin kertyvät jääpalat aiheuttavat lisäksi loukkaantumisriskin alueella liikkujille. · Kiiminkijokivarressa sijaitsee vakituksessa asuinkäytössä ja vapaa-ajan käytössä olevia asuntoja, joihin tuulivoimalat vaikuttavat näkymien ja äänien muodossa. · Alueella sijaitsee useita petolintu- ja pöllöreviirejä sekä kanalintujen soidinpaikkoja. Kiinteistömme (Alavuotontie 400) yläpuolella on näkynyt mm. maakotka poikasensa kanssa liitelemässä ympyrää, joten todennäköisesti sen pesäpaikka on kiinteistön läheisyydessä ja reviiri on suunnitellulla tuulivoima-alueella. Suomen uhanalaisten lajien luettelossa maakotka on vaarantunut, rauhoitettu ja erityisesti suojeltava laji. · Kiinteistömme pihapiirissä lentelee lepakoita, joten oletettavasti niitä on alueella laajemminkin. Turun yliopiston tekemän ”Tuulivoimaloiden vaikutukset lepakoihin -kirjallisuuskatsaus” (https://mkkdok.utu.fi/pub/B201_Lepakot_ja_tuulivoima.pdf) mukaan tuulivoimaloiden läheisyydestä on 2000-luvulla löydetty monin paikoin suuriakin määriä kuolleita lepakoita. · Voimaloilla on merkittävät yhteisvaikutukset alueen ympäristöön ja näkymiin. · Pohjois-Pohjanmaan liiton maisematoimikunnan mukaan Joki-Kokossa ja Ala-Vuotossa on maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema taustamaisemineen. Tuulimyllyt rikkoisivat tämän arvokkaan kokonaisuuden. 	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue Kaskensuo L (tv-1 545) säilyy maakuntakaavassa. Tuulivoimaloiden alue on rajattu niin, ettei se ylitä Kiiminkijoen Natura-alueen vesistöjä.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ
--	---

<p>Muistutus 48 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Hei! Haluan muistuttaa hankkeesta Pikku Joutensuo, Oulu</p> <p>Alue Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516</p> <p>Myllyt tulisi rakentaa vähintään 5km etäisyydelle Vepsän kylän asutuksesta ja kiinteistöiltäni (<i>kiinteistötiedot poistettu</i>). Tuulivoima hanke toteutuessaan häiritsee asumista ko kiinteistöllä ja pienentää sen rahallista arvoa.</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Julkisesta ehdotuksesta saadut ympäristöviranomaisten lausunnot toivat esiin sen, että maakuntakaavan kaavaratkaisua oli tarkasteltava vieläkin tarkemmin erityisesti Natura 2000 -verkoston suojeluperusteiden ja niiden läheisyyteen osoitetujen tuulivoima-alueiden yhteensovittamiseksi.</p> <p>Maakuntakaavan laadinnassa otettiin huomioon myös osallisilta saatu palaute.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa tuulivoimaloiden alue tv-1 516 (Pikku Joutensuo) on rajattu Kiiminkijoen Natura-alueeseen kuuluvan Vuotonojan eteläpuolelle. Rajaus kasvattaa etäisyyttä myös pohjavesialueisiin, asutukseen ja Yli-Vuoton maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
--	--

<p>Muistutus 49 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavasta</p> <p>Sisällysluettelo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Asia: 2.Vaatimus 3.Perustelut: <ol style="list-style-type: none"> 3.1.Leuvanneva <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1 Leuvanneva (Taikkoneva,Kivineva) 3.2.Sikokangas 3.3. Leuvanneva (Taikkoneva,Kivineva) sekä Sikokangas yhdessä muiden Haapaveden sekä Siikalatvan hankkeiden kanssa muodostaisivat yhdessä kokonaisuuden Haapaveden Natura-alueiden ympärille. 3.4. Maisemaselvityksen johtopäätös on ristiriidassa maisemaselvityksen kohdekorttien tulosten kanssa. 4.Esimerkki vaikuttamisesta <ol style="list-style-type: none"> 4.1.Pohjois-Pohjanmaan liitolta on pyydetty 4.2. Kysimme asiaa Haapaveden kaupungilta 4.3. P.P. liiton näkemys koskien kaupungin tuulivoima strategiaa vuonna 2023 4.4.Olemme ystävällisesti pyytäneet myös yhtiöiltä (Prokon, VSB, Kivinevan tuulivoimapuisto Ky) /Siikalatvan kunnalta 2022-2024 4.5. Siikalatvan kunnan viranomaisilta on kysytty asioista 4.6. On myös pyydetty lisätietoa Pohjois-Pohjanmaan liitosta 4.7.-4.11 kysymyksiä 5.Miten kaavoituksen kulku virallisesti kuvaillaan 6.Miten kaavoituksen kulku käytännössä menee 7.Esimerkkejä siitä miten asioita sujuvoitetaan 8. Maa- ja rakennuslaki, maakuntakaavamääräyksiä 9. Kaavaselostusehdotus 2024 10. Luonto ja maisema-arvot 11. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys 12.Haapaveden lintuvedet ja suot on kansainvälisesti tärkeä lintualue, Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka 13.Matkailualan yritykset Ainalin kylässä (Villa Korkatti) 14.Järvimaisemat alueella 15.Selvitys tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksista Pohjois-Pohjanmaalla 16.Ihmisen terveys 17.Pohjavesi 18. Eläimet 19. Tuotantoeläimet/maatalous 	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavaratkaisua on tarkasteltu uudelleen saadun palautteen perusteella. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN toisen julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta on laadittu uusi Natura-riskiselvitys haitallisten vaikutusten poissulke- miseksi.</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alu- eidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-aluei- den vaikutuksia.</p> <p>Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA säilyy tuulivoi- maloiden alue tv-1 396 (Leuvanneva). Tuulivoimaloiden alu- etta on rajattu toisessa julkisessa ehdotuksessa etäämmälle Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueesta.</p> <p>Myös tuulivoimaloiden alue tv-1 502 (Sikokangas) säilyy. Aluetta on rajattu etäämmälle Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueesta. Alue on laajentunut hieman myös luoteeseen Oulaisten kaupungin puolelle.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan vain kantaverkon ja aluever- kon voimajohtomerkinnot. Tuulivoimahankkeiden liityntä- johtoja ei osoiteta maakuntakaavassa, sillä niiden sijaintiin liittyy vielä epävarmuutta eivätkä ne ole maakuntaliiton suunnittelun työtä. Voimajohtojen (ml. tuulivoimahankkei- den liityntäjohtot) vaikutuksia on kuitenkin arvioitu maa- kuntakaavan selvityksissä mm. Natura-riskiarvionneissa ja niillä voi olla suuria vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulko- puolelle. Asiaa on tuotu esiin myös kaavaselostuksessa ja kaavamääräyksissä. Voimalinjojen ja muun energiansiirron kokonaisuutta ohjataan omalla lainsäädännöllään.</p>
--	---

Viitastenjärven rantamaisema sijaitsee tuulivoima-alueen itä- ja kaakkoispuolella, noin 2 km päässä. Maisemassa yhdistyvät maaseudun kulttuurimaisemat, loma-asutus ja järvimaisema. Junnonojan – Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujokivarressa sijaitsee tuulivoima-alueen kaakkois- ja eteläpuolilla, lähimmillään noin 6 km päässä. Alue on maisemakulttuurin monipuolista ja vaihtelevaa. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö alueen nykyinen maisema muuttuu täysin. (Leuvanveva maisemakortti). Maakunnallisesti arvokkailla alueilla Mankilan – Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa ja Viitastenjärven rantamaisema sekä valtakunnallisesti arvokkailla alueilla Vareksen tila ja Rantsilan kirkko ja vanha raitti vaikutukset ovat erittäin suuret. Siikajokivarressa laaja tuulivoima-alue näkyy jokilaaksoon maisemaa ja sen tunnelmaa hallitsevana. Viitastenjärvellä tuulivoima-alue hallitsee hyvin laajalla sektorilla lounaan, lännen, luoteen, pohjoisen, kaakon ja idän suuntaan avautuvia näkymiä – vain kaakkoon ja etelään avautuvissa näkymissä ei näy tuulivoimaloita. Natura-alueilla Akanneva – Rimmenneva ja Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset voivat muodostua erittäin suuriksi niillä alueilla, joilta avautuu laajoja näkymiä tuulivoima-alueen suuntaan.

Kurunnevan virkistystoimintojen alueella vaikutukset ovat suuret. Kohdetta ympäröivät tuulivoimalat hallitsevat maisemaa kaikissa ilmansuunnissa. (Kivineva, maisemakortti) Pulkkilan raitilla ja Uljuan Haapavuoren virkistyskohteella vaikutukset ovat alueiden suuren herkyyden vuoksi suuria. Näkyvyysalueanalyysin perusteella voimaloita näkyy laajalti Pulkkilan raitille, mutta ei Uljuan Haapavuorelle Maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Viitastenjärven rantamaisema, Junnonojan – Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujokivarressa ja Koskenranta kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin suuria. Natura-alueella Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset muodostuvat alueen herkyyden ja läheisyyden vuoksi paikallisesti erittäin suuriksi alueilla, joilta avautuu näkymiä tuulivoima-alueen suuntaan. Lisäksi suunniteltu siirtolinjan suhteen ei ole maanomistajien mielipiteitä huomioitu. Liitteenä teille kartta jossa näkyy linjan tarkempi paikka ja kiinteistörajat jossa näkyy ketä tiloja asia koskee, pyydämme ystävällisesti Pohjois-Pohjanmaan liittoa tiedottamaan niitä maanomistajia joidenka tiloja suunnitelma ja samalla myös maakuntakaavan merkintä koskee jotta he tietävät jättää asiasta mielipiteen. Tehdyt suunnitelmat (Taikkoneva) koskien siirtolinjaa 400kW Siikalatva- Pihtinevan sähköasema löytyvät osoitteesta: Taikkonevan tuulivoimahanke, Siikalatva

3.1.1 Leuvanveva (Taikkoneva, Kivineva)

Siirtolinja Siikalatva-Pihtineva (karta liite 1.) tulee poistaa maakuntakaavasta. Asiasta tarkemmat perustelut toisessa muistutuksessa (siirtolinja kannanotto)

3.2. Sikokangas:

Pohjois-Pohjanmaan liitto ei ole huomionnut paikallista vastusta (adressi n. 450 nimeä hanketta vastaan) ja Haapaveden kaupunginhallitus ei ole myöskään tätä asiaa huomionnut päättäessään esittää aluetta maakuntakaavaan ehdolle ja omassa lausunnossaan Pohjois-Pohjanmaan liitolle ei ole tuonut esille sitä että vastuksesta huolimatta hanke on aikomus viedä maaliin, koska yhtiön alustavan selvityksen mukaan alue soveltuu erinomaisesti tuulivoima käyttöön ja kaupungin hallitus on äänestänyt hankkeen kaavoitusaloitteen puolesta vastoin silloisen kaupunginjohtajan kielteistä esitystä vastaan. Alue tulee säilyttää luonnonrauha-alueena. [Sikokankaan tuulivoimapuiston kaavoittaminen käynnistyy – Kaupunginhallitus hyväksyi laajaa vastustusta herättäneen kaavoitusaloitteen äänestyksen jälkeen | Haapavesi-lehti](#)

Alueen läpi menee kurkien kevät- ja syysmuuttoreitti, vieressä on Natura-alue ja herkäät maisema-alueet jotka muuttuvat merkittävästi : Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema ulottuu lähimmillään noin 5,5 km päähän

Maakunnallisen maisemaselvityksen kohdekorteissa on esitetty maisemavaikutusten lieventämistoimenpiteitä yksityiskohtaisempaa, tuulivoimalakohtaista kaavoitusta varten, mikäli haitallisia vaikutuksia on havaittu. Eniten haitallisia vaikutuksia aikaansaavat alueet eivät toteudu myöskään maakuntakaavan yhteisvaikutusten tarkastelun tuloksena, koska niitä ei esitetä vaihemaakuntakaavassa.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSAÄDÄNNÖSTÄ

tuulivoima-alueen kaakkoispuolella. Kumpuileva viljelysmaisema, avoimien peltoalueiden yli Haapajärvelle ja sen yli avautuvat vaihtelevat näkymät sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset muodostavat omaleimaisen ja mielempainuvan kokonaisuuden. Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema-alueella vaikutukset muodostuvat kohtalaisiksi. Maiseman herkkyyks on suuri, mutta alue sijaitsee valtaosin etäällä tuulivoima alueesta, sen ulommalla vaikutusalueella. Valtakunnallisesti arvokkaalla Haapaveden Vanhatien raitilla vaikutukset muodostuvat alueen erittäin suuren herkkyyden vuoksi suuriksi. Näkyvyysalueanalyysin mukaan voimat näkyvät osalle arvoaluetta. Todennäköisesti ne eivät kuitenkaan näy alueella maisemakuvaa hallitsevina, kun ote taan huomioon etäisyys sekä taa-jama-alueen rakennukset ja kasvillisuus. Tuulivoima-alueen lähialueilla, alle 4 km päässä, sijaitsevilla asutuilla alueilla vaikutukset voivat pai koin muodostua suuriksi. Vaikutukset ilmenevät tuulivoima-alueen suuntaan avautuvissa näky missä. Pyhäjokivarteen Mieluskylän ja Humalojan seudulle laaja ja lähellä sijaitseva tuulivoima-alue näkyy maisemaa hal litsevänä. Vaikutukset voivat muodostua paikallisesti suuriksi myös Pirnesjärven rannoilla sijaitsevalle asutukselle. Maa-kunnallisesti arvokkaalle Mieluskylän kulttuurimaisema-alueelle kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin suuret. Laaja tuu-livoima-alue hallitsee Mieluskylän alueelta koillisen suuntaan avautuvia näkymiä. Tuulivoima-alue on arvoalueeseen näh-den laaja, leveänä seinämänä hahmottuva koko naisuus, joten se hallitsee maisemaa laajalla näkymäsektorilla. Natura-alueilla Hirvineva ja Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi. Tuulivoimat näkyvät lä-himaisemassa suo- ja järviolueilta kohti tuulivoima-aluetta avautuvissa näkymissä. Hankkeen viereen (osittain päälle-käin) on aloitettu kaavoittamaan pienempää hanketta

https://www.haapavesi.fi/sites/default/files/liitetiedostot/OAS_Haaponevan_tuulivoimaosayleiskaava_20240312.pdf

Lisäksi Sikokankaan hankkeen kaavoitus sopimuksesta on valitettu hallinto-oikeuteen:

Kunnallisvalitus

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Päätös johon haetaan muutosta

Khall 15.01.2024 §5

713/00.02.01/2023

saatu tiedoksi sähköpostilla 18.01.2024

Vaatimukset

Vaadimme Haapaveden kaupungin hallituksen päätöksen Khall 15.01.2024 §5 713/00.02.01/2023 (Liite 1)

perumista koskien laatimaamme oikaisuvaatimusta (Liite 2). Vaadimme edelleen, ettei kaupungin tule allekirjoittaa so-pimusta Sikokankaan tuulivoimapuistoalueesta ja alueen kaavoitusta ei tule aloittaa.

Vaatimuksen perustelut

Kyseistä aluetta ei ole merkitty lainvoimaiseen maakuntakaavaan.

Päätös kohtelee kuntalaisia epätasa-arvoisesti. Kaupungin hallituksen päätösten ja lausuntojen mukaan hanke soveltuu erinomaisesti tuulivoimakäyttöön (liitteet 3,4,5) ja lausunnossa ei ole nostettu esille hankkeen kielteisiä vaikutuksia.

Paikallisia lähialueen asukkaita (Mieluskylä) ei huomioida. Asiaa on perusteltu tarkemmin liitteissä 2 ja 7. Hanketta vastustavien nimilistat löytyvät liitteistä 7 ja 8.

Päätös tehdä kaavoitus sopimus alueesta ja aloittaa sen kaavoittaminen on ristiriidassa aikaisemmin kaupungin tekemiin päätöksiin ja linjauksiin, joissa on päätetty, että odotetaan maakuntakaavan valmistumista ennen kuin uusia hankkeita ruvetaan kaavoittamaan (liitteet 2 ja 9).

Sikokankaan alue on ehdolla valmisteilla olevassa keskeneräisessä maakuntakaavassa. Maakuntakaavan viranomaislausuntokierros ehdotusaineistossa aluetta on pienennetty kaavan luonnosvaiheen suunnitelmaan nähden. Kaupungin hallitus on päättänyt esittää, että alue tulee palauttaa luonnosvaihetta vastaaviin rajoihin (liite 5).

Pohjois-Pohjanmaan liiton työn alla olevan uuden energia- ja ilmastomaakuntakaavan Tuuli-hankkeen selvityksessä (liite 10) todetaan mm. maisemaselvityksen suhteen (Maisemaselvityksen kohdekortti nro. 65, tv-3 502 Haaponeva-Sikokangas) seuraavasti:

”Maakunnallisesti arvokkaalla Mieluskylän kulttuurimaisema-alueella kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin suuret. Laaja tuulivoima-alue hallitsee Mieluskylän alueelta koillisen suuntaan avautuvia näkymiä. Tuulivoima-alue on arvoalueeseen nähden laaja, leveänä seinämänä hahmotuva kokonaisuus, joten se hallitsee maisemaa laajalla näkymäsektorilla. Natura-alueille Hirvineva ja Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi. Tuulivoimalat näkyvät lähimaisemassa suo- ja järvialueilla kohti tuulivoima-aluetta avautuvissa näkymissä.” ”Tuulivoimala-alue näkyy lähivaiikutusalueella sijaitseville asutuille alueille lähimmillään noin 1,5 km päässä. Näille alueille, esimerkiksi Humalojan suunnalle, näkyvä muutos maisemassa on erittäin suuri. Mieluskylän kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Tuulivoimarakentamisen aiheuttamat muutokset maisemassa näkyvät Mieluskylään erittäin suurina. Alueelle näkyvät lähes kaikki tuulivoimala-alueen voimalat”

Kaupungin antaman tiedon mukaan alue soveltuu erinomaisesti tuulivoimakäyttöön. Tämä on ristiriidassa ainakin edellä mainittujen asioiden suhteen.

Tähänastinen hankkeesta tiedottaminen on ollut yhtiön vastuulla ja on kohdistunut tahoihin, jotka siitä hyötyvät. Käytännössä kaavoitusprosessi etenee siten, että selvityksillä pyritään osoittamaan ettei hankkeesta ole merkittävää haittaa ja ne voimala-alueen lähiasukkaat ja voimaloiden siirtolinjat saavat maanomistajat, jotka eivät taloudellisesti hyödy hankkeesta, jätetään oman onnensa nojaan. Vaikuttaa siltä, että erittäin harva viranomainen tai kunnan päättäjä puuttuu tähän asiaan tai kyseenalaistaa kaavoitusprosessin puolueettomuutta kun voittoa tavoitteleva yhtiö maksaa kaikki kaavan laadinnassa käytettävien konsulttien kulut ja vastaa kaavoitus sekä YVA- menettelyn kustannuksista eli täten käytännössä vastaa hankkeen etenemisestä. Kaavan laadinnasta vastaa Ramboll Finland Oy, joka on STY Ry:n jäsen. STY Ry on tuulivoima-alan etujärjestö jonka tarkoitus on edistää tuulivoimateollisuutta Suomessa. Onko kaavoituksessa tehtävät selvitykset puolueettomia (esteellisyys) ja kohdellaanko siinä tasa-arvoisesti kaikkia kuntalaisia. Jos näin on, mikä taho kaavoitus prosessin aikana auttaa kaikkia niitä kuntalaisia, joille hankkeesta on kohdistumassa pelkkiä haittoja. Tähän kysymykseen toivoisimme vastausta.

Haapaveden tuulivoimarakentamiselta puuttuu puolueeton kokonaisvaikutustenarviointi mukaan lukien Sikokankaan alue. Olemme aikaisemmin tehneet kunnallisaloitteen siitä, että kaupungin alueelle tulisi laatia puolueeton tuulivoimastrategia (liite 8), jossa aidosti kuullaan kaikkia osapuolia. Myös muitakin vastaavia aloitteita on tehty (mm. valtuustoaloitteet). Mikäli kaavoitusaloitteet ja sopimukset hyväksytään hanke kerrallaan se voi johtaa huonoon lopputulokseen, erityisesti kun kaavoitetaan isoja alueita, jotka eivät ole lainvoimaisessa maakuntakaavassa. Kaupungin mukaan tuulivoimastrategian laatimisille alueelle ei ole edellytyksiä eikä tarvetta (liite 6). Tilanne on johtanut siihen, ettei niitä ihmisiä oteta huomioon, jotka suhtautuvat kriittisesti tuulivoimarakentamiseen ja heidän esittämiä epäkohtia ei kaavoituksissa huomioida. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tuulihankkeesta vastaava henkilö on suositellut, että Haapaveden kaupungin tulisi laatia alueelle tuulivoimastrategia johtuen suunnitteilla olevien tuulivoimapuistoalueiden suuresta määrästä (liite 9). On ikävää, että joudumme valittamaan asiasta hallinto-oikeuteen koska vaikuttaa siltä että muita vaihtoehtoja ei asiassa ole. Pyydämme ystävällisesti perehtymään seuraaviin liitteisiin, liitteiden 7 ja 8 nimelistojen julkaiseminen ja muille tahoille toimittaminen on kielletty.

Liitteet:

- 1.Kaupunginhallituksen päätös Khall 15.012024§5 713/00.02.01/2023
- 2.Oikaisuvaatimus kaavoitussopimus päätöksestä 20.12.2023
- 3.Kaupunginhallituksen päätös Khall 25.09.2023 § 235 476/10.02.02/2023 (kaavoitusaloite)
- 4.Kaupunginhallituksen päätös Khall 14.11.2023 § 310 619/10.02,02/2023 (kaavoitussopimus)
- 5.Kaupunginhallituksen päätös Khall 12.02.2024 48/10.02.02/2024 (kaupungin lausunto Sikokankaasta)
- 6.Kaupunginhallituksen päätös Khall 11.04.2023 §95,khall 09.10.2023 §273 (kuntalaisaloite, Haapaveden tuulivoimastrategian laatiminen)
7. Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia-ja ilmastovaihemaaakuntakaavasta (saap.23.09.2022 P.P.liitto)
8. Kuntalaisaloite, Haapaveden tuulivoima strategian laatiminen (luov.23.3.2023 Haapaveden kaupunki)
- 9.Lehti artikkeli 26.6.2023 Tuulivoimastrategian tarpellisuus, valtuuston iltakoulun linjaus uusista tuulivoimakaavoitus päätöksistä.
- 10.Tuulihankkeen maisemaselvitys (Sikokangas)
Haapavedellä 16.2.2024

3.3. Leuvanneva (Taikkoneva,Kivineva) sekä Sikokangas yhdessä muiden Haapaveden sekä Siikalatvan hankkeiden kanssa muodostaisivat yhdessä kokonaisuuden Haapaveden Natura-alueiden ympärille.

<https://www.taipaleita.com/post/korkatin-luontopolku-noin-1-5km-haapavedell%C3%A4>

<https://visithaapavesi.fi/retkeily/>

<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/korkattivuori>

<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/haapaveden-lintuvedet-ja-suot>

Hankkeet tv-3 502 Haaponeva-Sikokangas, tv-1 396 Leuvanneva, tv-3 538 Kivineva, sähkönsiirtoreitti Siikalatva-Pihti-
nevan asema (Haapavesi) yhdessä muiden hankkeiden (tv-1 380,tv-1 374 tv-1 398. Piipsanneva, Tuulikaarto) kanssa

muuttaisivat alueen luonnetta merkittävästi, tähän johtopäätökseen ei tarvita erikseen kalliita selvityksiä ja konsultteja. Maakuntakaavan selvitys ei anna riittävää kuvaa tuulivoiman yhteisvaikutuksista ja lisäksi sieltä puuttuvat pienet puistot (esim. Haapavden kohdalla: Tukkiräme, Miekkasuo, Kokkokangas) tai isoihin hankkeisiin kiinni suunnitellut pienet hankkeet (kuten esim. Haapavedellä: Haaponeva (kiinni Sikokankaassa). Kuntakohtaisessa kaavoituksessa tehdyt selvitykset ovat puolestaan liian suppeita. Esimerkiksi maisema analyysit tehdään yhteen suuntaan, ei siinä huomioida mitä ympärille suunnitellaan (eri ilman suunnat). Yksikään taho ei ota vastuuta yhteisvaikutusten arvioinnista koskien Haapaveden ja Siikalatvan aluetta, vaikka asia on tuotu esille useaan otteeseen jo vuodesta 2022 lähtien. Herää kysymys miksi?

Seuraavassa lehti artikkelissa ei ole huomioitu pitäjän rajan toiselle puolelle suunniteltuja tuulipuistoalueita (esim. Siikalatva) jotka muodostavat myös huomattavan määrän voimaloita (ainakin toinen mokoma):

[Haapaveden reunoille suunnitteilla yhteensä yli 200 tuulimyllyä | Haapavesi-lehti](#)

Päivän sana on ennallistaminen ja hankkeet ovat kaikkea muuta kuin ennallistamista. Alueen maisema ja luonto muuttuu enemmän kuin koskaan ennen on tapahtunut ihmisen toimesta. Tuulivoimapuistojen määrä, voimaloiden koko ja niiden tarvitsema pinta-ala yhdessä muuttaa ja vaarantavaa Haapaveden lintuvedet ja suot alueen, vaikka yhtiöiden selvityksissä muuta väitetään. Tuulivoimapuistojen yhteisvaikutusten arviointi on puutteellinen. Ei ole olemassa mitään takeita siitä paljonko voimaloita tulee mikäli viranomaiset eivät asioihin nyt puutu ja uskovat kaiken mitä yhtiöt ja konsultit sanoo. Lisäksi hankkeiden yhteisvaikutuksista olisi täytynyt tehdä kansantajuinen selvitys, joka olisi raportoitu erityisesti niille jotka saavat pahimmat maisemahaittavaikutukset. Nykyinen laadittu maakuntatason selvitys on hankala äkkiselittää ymmärtää ja harva sitä edes älyää netistä lähteä etsimään, jos ei ole koko asiasta edes kuullut. Mikäli hankkeet maakuntakaavaan hyväksytään niin tällä perusteella ne tullaan viemään läpi, koska tarkemmissa selvityksissä todetaan aina ettei niistä aiheudu merkittävää haittaa ja valvonta vastuu jää käytännössä kansalaisille.

Koska maakuntakaavan tarkoitus on ohjata tuulivoimarakentamista, muistutamme jälleen aluekokonaisuudesta josta olemme kertoneet teille jo syksyllä 2022 mielipiteessämme. Siihen kuuluvat mm. Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti merkittävät Natura 2000 suo- ja lintuvesi alueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Haapaveden lintujärvet Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyryrimmen suoalueella sijaitseva Köyrylampi ovat kansainvälisesti merkittävä lintujärvikokonaisuus. Kosteikkokokonaisuutta täydentävät geologisesti arvokkaat alueet sekä maisema- ja kulttuuriympäristön arvot. Aluekokonaisuus palvelee lähikuntien asukkaiden virkistys- ja luontoretkeilykohteena. Virkistyskäytön kannalta veto voimaisimpia kohteita ovat Ainalin sekä Korkatti-Aakonvuoren alueet. Alueella on myös laajempaa vetovoimaa linturetkelykohteena. Palvelut/palveluvarustus Lintutorni (Ainali), luontopolku ja laavu (Korkattivuori). Korkatti-Rahkovouri kallioalueen (KAO110045) sekä em. alueilla sijaitsevat luonnonmonimuotoisuuden kannalta tärkeät hoidetut perinnebiotoopit kuten esimerkiksi maakunnallisesti arvokkaan Korkatin lammashaan, retkeily- ja virkistyskohteet sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat vanhat pihapiirit ym. Lisäksi voimalat muuttavat Mieluskylän Sikokankaan/-kallion alueen ja Mieluskylän maakunnallisesti arvokkaan kulttuuri- maiseman. . Laaja tuulivoima-alue hallitsee jatkossa Mieluskylän alueelta koillisen suuntaan avautuvia näkymiä.

Ihmisten viihtyisä asuinympäristö, merkittävä luontokokonaisuus ja kansallismaisemat ovat uhattuna ja osalla kansalaisista oma Isänmaa on päätymässä ulkomaalaislähtöisille yhtiöille lunastushintaan.

Haapaveden alueella sijaitseva poikkeuksellinen luontokokonaisuus on jäämässä tuulivoimapuistojen ympäröimäksi. Se ei ole oikeudenmukaista eikä vihreää.

3.4. Maisemaselvityksen johtopäätös on ristiriidassa maisemaselvityksen kohdekorttien tulosten kanssa.

Kohdekorteissa 7, 61 ja 65 (maisemavaikutusetn arviointi (3/2023) on selvästi tuotu esille voimakkaat negatiiviset vaikutuksen maisemaan. Maisema-analyysissä ei ole huomioitu ihmisiä eli paikallisten asukkaiden mielipidettä, eikä otettu pyynnöstä huolimatta kansalaisryhmää mukaan maisemasuunnitteluun. Paikallinen näkökulma ei tule huomioiduksi kun joukko viranomaisia sopii toimistossa keskenään mikä on maisemallisesti hyväksyttävää ja mikä ei, etenkin kun heidän ei itse tarvitse voimaloita omasta ikkunasta katsella.

4. Esimerkki vaikuttamisesta ja siitä kuinka niillä paikallisilla jotka tiedostavat hankkeiden riskit oli pyrkimyksenä vaikuttaa ja olla osallisia selvitysten teossa ja pyrkimys vaikuttamaan siihen että yhteisvaikutukset tulisi selvitettyä Haapaveden ja Siikalatvan alueella ennen kuin lähdetään kaavoittamaan ja rakentamaan hankkeita yksi kerrallaan, jotka eivät ole vielä tällä hetkellä lainvoimaisessa kaavassa. Yritykset eivät ole tuottanut tulosta vuosien 2022-2024 aikana.

4.1. Pohjois-Pohjanmaan liitolta on pyydetty mm. mahdollisuutta osallistua maisema selvitykseen ja pyyntöä että olisiko mahdollista kansalaisryhmällä osallistua siihen. Asiaan vastattiin siten että selvitykset tehdään virkamiestyönä ja kaupunki/kunta vastaa itse omien alueiden yhteisvaikutusarvioinneista. Maisema selvityksestä vastasi Sweco.

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Sweco>

ja selvityksen hinta oli ilmeisesti n. 40 000 euroa. korjattaa mikäli olemme väärässä. Tuulivoima kunta/kaupunki kohtaisissa asioissa meitä pyydettiin kääntymään kaupungin puoleen:

PÄIVÄYS: 17.1.2023 Haapavesi

ASIANOMAISET: Asia maisema-analyysiä koskien (kaavaluonnoksesta mielipiteen jättäneet tahot):

Ainalin jakokunta (pinta-ala 1517ha, osuuksia n.450 tilalla)

Haapaveden alueelle tulevat puistot (+ mielipiteen 172 allekirjoittanutta ja valtakirjan antanutta)

Asia sähkönsiirtolinjaa koskien (kaavaluonnoksesta mielipiteen jättäneet tahot):

Leuvanneva, Taikkoneva: (yksityiset maanomistajat: ----- allekirjoittaneina ja valtakirjan antaneina valtaosa kaavaillun siirtolinjan alle jäävistä maanomistajista (yli 80% kaikista).

ASIA: Kysymyksiä koskien energia- ja ilmastovaihemaakuntavaluonnosta

Jätimme syyskuussa mielipiteemme koskien uutta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa. Siihen liittyen kyselisimme vielä paria asiaa. Mielestämme olisi tärkeää että kansalaisilla olisi mahdollisuus aktiivisesti vaikuttaa ja osallistua kun laaditaan ja tehdään päätöksiä heitä koskevista asioista. Maakuntakaavaa koskevassa maisema-analyysissä tulisi ottaa huomioon myös asukkaat joihin maisemamuutokset kohdistuvat ja kansalaisryhmällä halutessaan tulisi olla mahdollisuus

osallistua ja vaikuttaa aktiivisesti omia maisemiaan koskevaan päätöksentekoon. Vaikuttaminen on hyvin vaikea mikäli osallistuminen jää pelkän kirjallisen mielipiteen varaan. Koska pyyntöämme ei ilmeisesti huomioitu niin haluaisimme saada perustelut siihen miksi meitä ei otettu mukaan maisema-analyysiin sidosryhmäksi ?

Maakuntakaavaan esitetyn sähkönsiirtoreitin suhteen josta jätimme mielipiteen (Haapavedelle merkitty n. 25km uutta linjaa kahden olemassa olevan 220 kV ja 400 kV viereen) ei ole ainakaan tuulivoimayhtiöiden (Prokon, VSB) suhteen tullut uutta tietoa että heidän suhtautuminen siirtolinjan alle jäävien maanomistajien asemaan olisi muuttunut positiivisempaan suuntaan. Eli yhtiöiden taholta ei ole ainakaan vielä ilmennyt omatoimista halukkuutta neuvotella tai tiedottaa suunnitteilla olevasta siirtolinjasta meitä alueen maanomistajia. Kuulimme syksyllä muuta kautta että Siikalatvalle suunnitteilla olevan Taikkonevan tuulivoimapuiston suhteen oli tulossa eri sidosryhmiä koskeva tilaisuus johon meitä ei oltu alunperin kutsuttu. Kävimme kuitenkin tilaisuudessa (18.10-22) mutta emme saaneet yhtiön edustajalta vastausta mm. siihen kysymykseen miksi tuulivoimapuistohankkeessa tuulivoimapuistoalueen ja siirtolinjaalle jääviä maanomistajia kohdellaan eri arvoisesti tai miksi meihin ei olla mitenkään yhteyksissä kun tuulivoimapuistoa ja siihen liittyvää siirtolinjan paikkaa on suunniteltu maillemme jo pidemmän aikaa. Yhtiön esittämä ainoa siirtoreittivaihtoehto on Taikkonevan suhteen myös tämä maakuntakaavaluonnokseenkin merkitty n. 25km joka tulisi yhtiön tietojen mukaan kahden olemassa olevan nykyisen linjan viereen joko koko matkaltaan olemassa olevan linjan viereen tai siten että se tekisi valtion luonnonsuojelualueen kohdalla mutkan yksityisten maanomistajien maiden kautta. Olemme kertoneet heille että mielestämme tämän hetkinen toiminta ei ole tasapuolista ja oikeudenmukaista maanomistajia kohtaan, erityisesti koska neuvotteluja on käyty ainoastaan niiden maanomistajien kanssa joille voimalat on tulossa jo hyvissä ajoin ennen kaavoitusprosessia ja heille ollaan valmiita maksamaan huomattava vuosittainen vuokra. Koska olemme alueen laillisia maanomistajia ja kukaan ei ole vielä tässä vaiheessa lähestynyt meitä asian suhteen niin haluaisimme tietää kuka on esittänyt maakuntakaavaluonnokseen siihen merkittyä 25km sähkönsiirtoreittiä välille Siikalatva-Haapavesi ? Mikäli ette tiedä niin voisitteko neuvoa keneltä voimme asiaa tiedustella. Lopussa on vielä lehtiartikkeli asian tiimoilta. Lisäksi maakuntakaavaluonnoksessa olevien Haapavedelle ja Siikalatvan puolelle merkittyjen tuulivoimapuistoalueiden väliin on suunnitteilla pari pienempää hanketta joita ei siis maakuntakaavaluonnokseen ole merkitty koska ne ovat ilmeisesti alle 7 voimalan puistoja. Ne sijoittuvat myös Natura-alueiden läheisyyteen (Haapaveden lintuvedet ja suot) toinen hankkeista kulkee nimellä Tukkiräme ja siitä vastaa Auria Wind Oy.

Lisäksi pienempiä hankkeita (joita ei tarvitse olla maakuntakaavassa) on alustavien tietojen mukaan myös aikomuksena tehdä vierekkäin muihin puisto-alueisiin nähden. Miten suunnitteilla olevien voimala-alueiden sisäpuolelle jäävä kansainvälisestikin merkittävä lintuvesiensuojelualue huomioidaan maakuntakaavassa mikäli pienemmät puistohankkeet eivät ole mukana kokonaisvaikutustenarvioinnissa ? Muitakin pienempiä hankkeita on siis suunniteilla Haapavedellä. Huomioidaanko myös pienemmät suunnitteilla olevat puistohankkeet maisemaselvityksessä ja mikäli näitä hankkeita ei huomioitaisi niin mikä on tällöin analyysista saatava hyöty arvioitaessa tuulivoimapuistojen kokonaisvaikutuksia ?

Toivomme saavamme vastaukset kysymyksiimme.

4.2. Kysymme asiaa Haapaveden kaupungilta ja 2023 ja he kieltäytyivät laatimasta tuulivoimastrategiaa jossa selvitetäisiin suunniteltujen tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksia. Haapavedelle asiasta on tehty kunnallisoitteita ja valtuustoaloitteita. Strategiaa ei kuulemma tarvita. Alun perin luvattiin mm. että Sikokankaan hanketta ei lähdetäisi

Tuulivoimaa perustellaan sillä, että se toisi tullessaan kiinteistöverotuloja kaupungin kassaan, sekä vuokratuloja yksityisille maanomistajille, joka on positiivinen asia kaupungin talouden kannalta. Tuulivoimaan liittyy kuitenkin myös negatiivisia vaikutuksia ja tämän takia kuntapäätäjien tulisi ottaa tasapuolisesti huomioon myös nämä seikat. Tuulivoimahankkeet eivät ole niiden kuntalaisten kannalta hyviä, joiden kiinteistö pakkolunastetaan, kiinteistön arvo laskee tai jonka oma kulttuuri- ja perinnemaisema, matkailuyritys, hyvinvointi, yöuni tai terveys heikkenee. Se, että osalle kuntalaisista jää pelkät haittavaikutukset ei ole oikein, ja tällöin hankkeet eivät saa sosiaalista hyväksyvyyttä. Lisäksi epätasa-arvoinen kohtelu on vastoin kuntalain peruseriaatteita. Tähän mennessä ne kuntalaiset, jotka ovat nostaneet esille näitä haitallisia vaikutuksia ovat jääneet huomioimatta tai saaneet joiltakin tahoilta jopa vihamielistä suhtautumista. Esimerkiksi Sikokangas-Haaponeva hankkeen suhteen oli lähialueen asukkailta kerätty n. 450 nimeä hanketta vastaan ja siitä huolimatta hanke on nyt uudessa maakuntakaavaluonnoksessa ehdolla tuulivoima-alueeksi. Ihmettelemmekin miksi esille tuotuihin epäkohtiin ei anneta asiallisia perusteltuja vastauksia ja miksi kriittisesti asioihin suhtautuvat kuntalaiset koetaan joidenkin taholta lähinnä häiriötekijöiksi.

Yksittäisten kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja tiedotus asioista

Koko maanlaajuisesti tuulivoimahankkeiden suhteen tuulivoimakaavojen laadinnasta vastaavat Suomen Tuulivoima Yhdistys Ry:n (etujärjestö) jäsenenä olevat konsulttialan firmat. Yksityisten paikallisten asukkaiden etuja ei aja tällä hetkellä kukaan, erityisesti kun henkilölle on hankkeesta aiheutumassa haittavaikutuksia eikä hän ole taloudellisesti hyötymässä hankkeesta mitenkään. Tämä on johtanut tietyissä tapauksissa epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin ja ihmisillä syntyy tunne siitä, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee lähestulkoon aina etusijalle. Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapa yrittää vaikuttaa kaava-asioihin on viedä asioita hallinto-oikeuksiin, missä yleensä onnistumisen mahdollisuus on häviävän pieni. Myös kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavalliselta kansalaiselta hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on tässäkin suhteessa hyvin heikko. Kaikki niihin käytetty aika on pois vapaa-ajasta ja asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa, ja monelta loppuukin tämän takia usko, vaikka voimat vaikuttavat elinympäristöön koko loppuelämän ja jälkipolvienkin elämään. Hyvin harva kansalainen ymmärtää miten systeemi toimii, esimerkiksi miten vaikka kaavoitusasiat etenee ja miten niihin voisi vaikuttaa. Hyvin usein hankkeet on viety jo niin pitkälle, että harva on tajunnut mitä on tapahtunut, ja siinä vaiheessa on myös vaikutusmahdollisuudet jo menetetty tai ovat lähes olemattomat koska asiat on jo käytännössä päätetty. Tämän takia olisikin tärkeää, että kaupunki suhtautuisi vakavasti myös niihin ihmisiin jotka jäävät haitansaajan rooliin, ja tiedottaisivat asioista myös heitä jo heti alusta lähtien. Kaupungin tulisi jo hyvissä ajoin ennakkoon tiedottaa (ennen kuin yhtiöt aloittaa vuokrasopimusten keräämisen) kaikille kuntalaisille mitä on alustavasti suunnitteilla ja selvittää mitkä ovat näiden kaikkien hankkeiden yhteisvaikutukset mikäli ne aiotaan toteuttaa kaikessa laajuudessaan eikä kaupunki ei aio asettaa mitään rajoituksia tuulivoimapuistojen määrään alueella

Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu

Tuulivoima hanke alkaa siten, että joko yhtiö lähestyy tietyn alueen maanomistajia tai joukko maanomistajia lähestyy yhtiötä ja tekevät vuokrasopimuksen maistaan. Alkuvaihe on tiedottamisen osalta yhtiön vastuulla. Osa alueen maanomistajista ei ole välttämättä kiinnostunut tekemään sopimusta. Näiden maanomistajien asema jatkoa ajatellen saattaa muodostua hyvin huonoksi, mikäli he eivät allekirjoita vuokrasopimusta. Mikäli henkilön maat kuuluvat kaavaan, mutta niistä ei saisi mitään korvausta on se täysin väärin, koska kaava saattaa asettaa rajoituksia maa-alueen käytölle (rakentaminen, virkistyskäyttö jne.) Nämä asiat tulisi avoimesti selvittää kaikille kuntalaisille jo hyvissä ajoin ennen kuin

kaavoitusta on edes aloitettu. Lisäksi on joukko maanomistajia jotka eivät edes tiedä että ovat osa tuulivoimapuistohan-
ketta (sähkönsiirtolinjan alle jäävät) ja tieto tulee asiasta vasta sen jälkeen kun kaupunki on hyväksynyt kaavan, jolloin
yhtiö lähestyy asian tiimoilta. Siirtolinjan alle jäävien osalta tilanne johtaa maiden mahdolliseen pakkolunastamiseen ja
heitä ei kaavoituksen aikana huomioida, muuten kuin että alustavat linjanpaikat on merkitty kaavapapereihin ilman, että
näille maanomistajille on asiasta tässä vaiheessa mitenkään kerrottu. Ensimmäinen yhteydenotto asiasta tulee vasta sen
jälkeen kun tuulivoimapuistokaava on hyväksytty.

Tuulivoimahankkeissa maanomistajat asetetaan hyvin eri arvoiseen asemaan. On niitä jotka saavat tulevaisuudessa
vuokratuloja voimaloista. Nykyiset vuokrasopimushinnat ovat arviolta n. 10 000-20 000/myllynpaikka/vuosi + hehtaari
perusteinen korvaus koko-alueelle n. luokkaa 100-250 e/ha/vuosi, riippuen yhtiöistä ja alueista ja mikä sopimuksessa
laskentaperusteena. Ne joille tulee tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat niin heiltä pakkolunastetaan maat kertakorvauk-
sella .

Kunnan rooli siirtolinjan suhteen on hyvin oleellinen, jos ja kun vireillä olevat kaavat kunta lopulta hyväksyy, niin tällöin
kunnan valtuutetut antavat myös käytännössä samalla siunauksen myös sille asialle, että varmuudella tulee myös voi-
malahankkeisiin kuuluvat siirtolinjat , koska ilman niitä voimaloilla ei tee yhtään mitään. Yhtiön mukaan kaupungin ei
tarvitse huolehtia linja-asiasta millään tavoin ja yhtiöt huolehtivat asiasta siten, että lunastavat linjan paikan kun kunta
on päätöksellään kaavan hyväksynyt ja kun kaavan reittisuunnitelman mukainen linjanpaikka on sen jälkeen varmistunut.
Kaavaprosessin aikana linjan alustava sähkönsiirtoreitti/reitit on merkitty kaavapapereihin ja siitä tehdään myös ympä-
ristönvaikutustenarviointi. Ne tilat joihin itse linjan paikka tulee hyvin suurella todennäköisyydellä kohdistumaan , voi
melko helposti päätellä jo kaavoitusvaiheessa siellä olevista sähkönsiirtoa koskevista kartoista. Niitä kannattaa tutkia tar-
kemmin, koska siellä saattaa olla omia maita, ongelma on tosin se ettei niistä kukaan ole maanomistajille ilmoittanut
mitään. Kun kaava on sitten kunnassa hyväksytty, niin hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö ottaa yhteyttä niihin
maanomistajiin joiden maat on siihen kaavapapereiden siirtoreitin kohdalle merkitty. Maanhinnasta ei yhtiön tarvitse
neuvotella eikä maanomistajien mielipiteitä tarvitse huomioida, koska maat voidaan siinä vaiheessa pakkolunastaa.
Tässä vaiheessa kukaan ei yksittäisiä maanomistajia auta, koska hyvin harvoin asia ketään kiinnostaa vaikka yrittäisit apua
jostakin kysyä. Sanotaan vain, että onpa ikävä juttu ja me ei mahdeta asialle mitään, toivotaan että lunastuslaki joskus
muuttuisi, mikä ei tule tapahtumaan lähitulevaisuudessa. Yksikään viranomainen tai kunnanpäättäjä ei ole puolusta-
massa maanomistajaa siinä tilanteessa. Kun kunnan päättäjiltä asiaa silloin kysyy, he sanovat etteivät tiedä asiasta mitään
eivätkä ota mitään vastuuta linjasta, koska yhtiö on se joka siitä asiasta vastaa ja lunastaa linjanpaikan. Pelkkä myötä-
tunto ei hirveästi auta enää siinä tilanteessa. Itse kaavoitusprosessin aikana yhtiöt eivät ole halukkaita sopimaan ennak-
koon mitään siirtolinjan alle jäävien kanssa. Teidän kunnan päättäjien tulisi asiaa vaatia yhtiöltä jo kaavoitusvaiheen ai-
kana, koska muuten maanomistajat joutuu yhtiön armoille.

Puolustusvoimat on tehnyt arvion että voimaloita on mahdollista rakentaa koko Suomeen jopa 10 000 kpl vuoteen 2030
mnessä ja näistä jopa 4000 Pohjois-Pohjanmaalle. Se aiheuttaa sen, että uusia linjoja on tulossa hyvin paljon ja huo-
mattava määrä kuntalaisia ympäri Suomea on joutumassa tahtomattaan hyvin vaikeaan tilanteeseen, kun tuulivoima-
hankkeiden vuoksi yhtiöt vievät heidän maat lunastamalla ja osa kuntalaisista on puolestaan tehnyt vuokrasopimuksia
yhtiöiden kanssa ja saavat voimaloista hyvinkin korkeaa vuokratuloa. Yhden voimalan vuosituotto saattaa olla jopa mil-
joona euroa. Tämä aiheuttaa ihmisissä tunnetta, että miksi kunta ja yhtiöt voivat kohdella kuntalaisia epätasa-arvoisesti.

Arviolta lähivuosina koko maassa kantaverkkoa vahvistetaan n. 5200 km matkalta, puistojen vaatimia siirtolinjojen määrää on hyvin vaikea arvioida mutta mikäli voimaloita tulee vaikkapa 10 000kpl niin saatetaan tällöin puhua myös tuhansista kilometreistä siirtolinjojen suhteen.

Tuulivoimapuiston kaava-alueella vuokrasopimusten tekeminen on yhtiön vastuulla ja ne huolehtivat miten asia hoituu, tämä on täysin lain sallimaa. Tilanne voi johtaa siihen, että hinnoissa voi olla eroja eri yhtiöiden ja alueiden välillä. Usein maanomistajat eivät ole järjestäytyneet mikä saattaa johtaa siihen, että hinnat saattavat vaihdella ja lisäksi jos joku laittaa nimensä paperiin heti, eikä kilpailuta, hinnat voivat jäädä alemmaksi kuin olisi mahdollista, sitten saattaa olla joukko niitäkin jotka eivät sopimusta haluaisi allekirjoittaa. Kunta eikä kukaan muukaan tätä asiaa ei ilmeisesti valvo. Tilanne voi johtaa siihen että sopimukset voivat olla hyvin vaihtelevia ja niissä voi olla erilaisia ehtoja, vuokra-ajat ovat hyvinkin pitkiä yleensä n. 50vuotta eli sopimus siirtyy jälkipolville asti.

Virkistysalueet, luonnonsuojelualueet ja maisema-alueet

Vihreällä siirtymällä ei voida perustella luonnon tuhoamista. Tuulivoima rakentamisen seurauksena joudutaan pysyvästi hakkaamaan metsää yhtä voimalaa kohti n. 1-1,5 ha aukko. Tämän lisäksi joudutaan metsää tuhoamaan tieverkoston ja sähkönsiirtolinjojen alta huomattavia määriä. Tuulivoima-alueita on suunniteltu kaupungin virkistysalueiden, luonnonsuojelualueiden ja arvokkaiden maisema-alueiden läheisyyteen. Osa alueista saattaa jäädä jopa eri tuulivoimapuistojen ympäröimäksi. Aluekokonaisuuksina mainittakoon kansainvälisesti merkittävä Haapaveden lintuvedet ja suot (Natura 2000) rauhoitusalue, sen lisäksi on useita paikallisesti merkittäviä virkistysalueita ja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Virkistysalueilla ja laajemmin virkistysmahdollisuuksien tarjoamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tätä kautta edistetään elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Erilaiset viheralueet ovat keskeinen ulkoiluympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys on maaseudun keskeinen vetovoimatekijä. Olisi tärkeää suorittaa kokonaisvaikutusten arviointi kaikkien tuulivoimahankkeiden kannalta, miten ne vaikuttavat mm. näihin edellä mainittuihin alueisiin. Esimerkiksi kuvamallinusten laatiminen tärkeimmiltä alueilta saattaisi antaa paremman kuvan alueiden luonteen mahdollisista muutoksista ja se myös antaisi kuntalaisille paremman kuvan mahdollisista vaikutuksista esimerkiksi maisemiin. Haapavesi on saanut luonnonkauneudestaan mainetta Pohjanmaan helmenä.

Ihmisten terveys, elinolot, hyvinvointi ja viihtyvyys

Vaikutusalueen asukkaita ja kesäasukkaita kuullaan usein vasta kun hankesuunnitelma on jo pitkällä ja informaation välittäminen erityisesti niille ihmisille, jotka ovat itse kaava-alueen ulkopuolella on ollut usein hyvin olematonta. Tämän lisäksi on niitä ihmisiä joilla ei ole maita itse kaava-alueella mutta asuvat tuulivoimapuistosta 1,5-2km päässä ja eivät saa mitään korvausta. Puistoalueen lähiasukkaille jää tällöin maisemavaikutukset, mahdollinen välke, mahdolliset häiriöt gsm verkkoon ja tv/radio lähetyksiin. On toki varmaan niitäkin joita tämä ei haittaa mutta on myös niitä, jotka kokevat edellä mainitut asiat asuinviihtyvyyttä haittaavina tekijöinä. Edellä mainitut seikat johtavat siihen, että kuntalaisten asema on epätasa-arvoinen. Osa saa haitat ilman mitään korvausta ja perusteluina on se, että voimalat eivät aiheuta haittaa ja täten yhtiö ei ole myöskään korvausvelvollinen.

Etäisyys asunnoista

Oma koti on ihmisen tärkein paikka ja siellä hän viettää suurimman osan elämästään. Nykyinen raja 1,5-2km lähimpiin rakennuksiin tulisi harkita uudelleen koska voimala koot ovat kasvaneet kiihtyvällä vauhdilla. Tulisi huomioida, että nykyisten voimaloiden kokonaiskorkeus on 300-350 metriä. Moni joka hyväksyy voimalat saattaisi tulla tosiin ajatuksiin jos joutuisi tilanteeseen, että vastaavanlaisia rakennelmia tulisi oman pihapiirin lähetyville. Toki on niitäkin ihmisiä jotka eivät koe maisemavaikutuksia haitallisina, mutta kaikki ihmiset eivät ole samanlaisia. Toiset ihmiset ovat herkempiä asioille ja on myös niitä, jotka asuvat alueella nimenomaan sen takia, ettei siellä ole teollisuusrakennuksia ympärillä ennestään ja arvostavat maaseutu/luonnonmaisemaa.

Metsätalous ja metsäkato

Tuulivoimalat, niihin liittyvä tieverkosto ja sähkösiirtolinjat aiheuttavat huomattavan määrän metsäkatoa. (liite)

ALOITE:

Haapaveden kaupungin tulee laatia tuulivoimaa koskeva strategia, jossa tarkastellaan tuulivoima-alueiden kokonaisvaikutus Haapaveden alueella. Strategiassa tulee huomioida kaikki tiedossa olevat hankkeet, myös ne jotka eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Lisäksi lähialueen kuntien hankkeet jotka sijaitsevat aivan Haapaveden rajalla tulisi myös huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitä on paljon ja Haapavesi kuuluu niiden vaikutuspiiriin. Lisäksi strategiassa tulee ottaa kantaa kaikkiin edellä mainittuihin ongelmakohtiin. Strategiassa tulee käydä myös ilmi minkä verran tuulivoimaloita Haapavedelle on aikomus rakentaa ja mihin kaikkialle ne on aikomus sijoittaa. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia jotta jokainen kuntalainen voisi muodostaa kuvan siitä, miten nykyinen vallitseva tilanne tulee muuttumaan tulevaisuudessa.

Lisäksi Haapaveden kaupungin täytyy ottaa huomioon kaikkien alueen maanomistajien oikeusturva ja tasapuolinen kohtelu siten, ettei ketään jätetä oman onnensa nojaan tai yhtiöiden armoille.

Pyydämme myös, että ennen kuin kaupunki myöntää uusia rakennuslupia tai tekee uusista alueista kaavoitussopimuksia olisi edellä mainitut epäkohdat selvitetty.

PERUSTELUT:

Mikäli hankkeita kaavoitetaan ja toteutetaan ilman kattavaa kokonaisvaikutusten arviointia on olemassa riski, että yksittäisiä hankkeita kaavoitettaessa jää kokonaisvaikutusten arviointi liian hataraksi ja muodostuu tilanne, että voimaloiden määrä nousee liian suureksi. Lisäksi olisi myös kaikkien kuntalaisten kannalta reilua, että he voisivat avoimesti saada jonkinlaisen kuvan siitä miltä Haapavesi saattaa näyttää kymmenen vuoden kuluttua mikäli kaikki suunnitelleilla olevat hankkeet toteutetaan.

Kaavoitusvaiheessa tai jo ennen sitä kaupungin tulee turvata niiden kuntalaisten asema joille tulee siirtolinjat. Esimerkiksi kaavan hyväksymiselle tulee asettaa ehto, jolla asia kyetään varmistetaan. Ne jotka eivät puistoalueelta maitansa vuokraa ja joutuvat kaava-alueelle tahtomattaan on otettava huomioon eikä heitä tule unohtaa. Koska kaupunki vastaa kaavoituksesta ja siitä hyväksyykö se kaavaa, tulisi kunnan jo heti alkuvaiheessa neuvotella yhtiön kanssa ja selvittää mikä on heidän suhtautumisensa niitä ihmisiä kohtaan jotka saavat siirtolinjat ja mikä on niiden maanomistajien kohtalo jotka eivät ole tehneet tuulivoimapuistoalueella vuokrasopimusta ja mahdollisesti jäävät sopimuksettomaan tilaan mikäli kaupunki kaavan hyväksyy. Kuntalain mukaan yleisen toimialan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate ja

tasapuolisen kohtelun vaatimus. Mikäli kunta edesauttaa ja hyväksyy toimintaa, jossa yksityinen voittoa tavoitteleva yritys tekee tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella, kunta rikkoo selkeästi kuntalain peruseriaatteita.

On ensiarvoisen tärkeää ja kuntalain hengen mukaista, että kunta käyttää vaikutusmahdollisuuksia kuntalaisten puolesta ja vaatii oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua kaikille kuntalaisille, eikä asetu pelkästään yhtiön edun tai yksittäisen tuulivoimalapaikkojen vuokraavien henkilöiden puolelle.

Osalliset:

Valtakirjalla mukana 207 henkilöä (Sikokangas-Haaponeva hanke)

Kunnallisaloitteen allekirjoittaneet:

Haapavedellä 7.3.2023

4.3. P.P. liiton näkemys koskien kaupungin tuulivoima strategiaa vuonna 2023

Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen: "Tuulivoimastrategia on tarpeellinen Haapavedelle, jonne vireillä todella paljon hankkeita" — Kaupunginhallitus teki Koivulanneva-päätöksen vastoin iltakoulussa edellisellä viikolla sovittua linjaa | Keskipohjanmaa

4.4. Olemme ystävällisesti pyytäneet myös yhtiöiltä (Prokon, VSB, Kivinevan tuulivoimapuisto Ky) /Siikalatvan kunnalta 2022-2024 aikana mm. tarkempia kuvamallinnuksia Haapaveden puolelta (yhteisvaikutukset) siten että niihin olisi kansalaisryhmän mahdollista osallistua liittyen Siikalatvalla maakuntakaavaan ehdolla olevien hankkeiden suhteen. Leuvanannevan hankkeista on jo aloitettu kaavoitus vuosien 2022-2023 aikana vaikka lainvoimaa hankkeilla ei ole, pyyntöihimme ei ole suostuttu tai edes vastattu. Esitin myös 24.3.2023 että Siikalatvan Taikkonevan kaavoituksessa tehdään perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi, jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko niitä kaikkia toteuttaa ilman, että alueen sietokyky ylittyy. Siikalatvan kunnan sekä ELY-keskuksen tulee kiinnittää huomiota tähän seikkaan. Tuulivoimarakentamisessa tulee viimeistään nyt kiinnittää huomiota siihen, että puistoja on tulossa erittäin nopealla tahdilla ja paljon. Siikalatvan kunnan sekä ELY-keskuksen tulee kiinnittää huomiota tähän seikkaan.

Asioista on jätetty iso määrä mielipiteitä mutta vaikutus on ollut olematon, tässä yksi esimerkki:

Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta ja osayleiskaavasta 21.5.2024, Toimitettu Ely-keskuksen ja Siikalatvan kuntaan

Taikkonevan YVA-selostus on puutteellinen ja hankkeesta annetaan kuva ettei sillä olisi merkittävää haittaa ympäristölle tai ihmisille. Hanke aiheuttaa merkittävää haittaa sekä itse kaava-alueella että sen ulkopuolella kun tarkastellaan yhdessä sekä Siikalatvan että Haapaveden puolelle suunniteltuja tuulipuistohankkeita. Itse hanke alueella on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistoa. Lisäksi hanke vaarantaa myös Natura-lintuvesien suojelualueen kun otetaan huomioon kaikki suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot jotka sijoittuvat sen ympärille. Lisäksi maisemahaitat muodostuvat suuriksi ja alueen nykyinen maisema muuttuu täysin. Myös YVA-selostus on puutteellinen ja yhteisvaikutustenarvioinnissa ei ole huomioitu kaikkia tiedossa olevia hankkeita ja ympäristön vaikutusarvioinnissa ei ole huomioitu niitä tutkimustuloksia jotka osoittavat että voimaloista aiheutuu merkittävää ympäristöhaittaa. Lisäksi hankkeen

sähkösiirtolinja ei saa paikallisen alueen ihmisten hyväksyntää ja se ei ole suunniteltu ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteisvaikutuksista maisemiin alueen muiden hankkeiden kanssa todetaan että ne ovat vähäisiä ilman että asiasta on tehty kunnollista selvitystä ja jossa otettaisiin huomioon kaikki muut hankkeet mitkä ovat tiedossa ja paikallisia ihmisiä ei pyynnöstä huolimatta otettu huomioon maisemavaikutuksia selvitetessä.

Mielipiteen loppuun on lisätty 23.3.2023 jättämäni mielipide missä epäkohtia on jo tällöin tuotu esille. Siinä tuotiin esille mm. se että kaavoituksen ja YVA:n yhteydessä tulee suorittaa laaja ja perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi Haapaveden puolella jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko näitä kaikkia toteuttaa ilman että alueen sietokyky ylittyy, koska alue muodostaa luontoarvoiltaan merkittävän kokonaisuuden ja vaarana on että useat hankkeet sen ympärillä pilaavat sen.

ELY:n yhteysviranomaisen on todennut 24.4.2023 Taikkonevan arviointi ohjelmasta mm.seuraavaa:

”Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimalat ja voimajohto ovat kauas näkyviä elementtejä, jotka muuttavat maisemakuvaa kohtuullisen paljon. Tuulivoimalat ovat uusina rakenteina silmiin pistäviä muuttaessaan luonnonmaiseman rakennetuksi ympäristöksi. Tuulivoimahankkeissa vaikutukset maisemaan nousevat usein yhdeksi merkittävimmäksi tarkasteltavaksi vaikutustyyppiä. Arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja arvokkaiden maisema-alueiden sijoituksessa hankkeen maisemalliselle vaikutusalueelle, tulee arvioida huolellisesti, muuttaako maiseman muutos merkittävästi arvokkaaksi luokiteltujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden perusteena olevia arvoja.”

”Saatujen lausuntojen, mielipiteiden ja yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa ja vaihtoehtojen vertailussa merkittävimpiä uhkia vaikutustyyppiä tulevat olemaan maisema, luonto etenkin uhanalaisten lajiston osalta, rakennettu kulttuuriympäristö sekä vaikutukset lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa niin maisemaan, luontoarvoihin kuin ihmisiinkin kohdistuvien vaikutusten osalta. Saaduissa mielipiteissä korostuivat myös hankkeen sähkösiirron vaikutukset siirtolinjan alueen maaomistajiin. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusarviointi tulee laatia sähkösiirtolinjan osalta vastaavalla tarkkuudella kuin tuulivoimapuistonkin osalta.”

”Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityisen paljon huomiota yhteisvaikutusten arviointiin lähimpien tuulivoimahankkeiden kanssa, sillä hankkeet muodostavat yhdessä erittäin laajan ja merkittävän kokonaisuuden”

”Saatu palaute ja tässä yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt näkökohdat tulee ottaa huomioon arviointiselostusta laadittaessa ja hankkeen jatkosuunnittelussa”

”Arviointiselostuksessa on oltava ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia”

”Yhteysviranomaisen toteaa, että visuaalisten vaikutusten lisäksi tulee arvioida myös vaikutukset maiseman rakentamiseen, luonteeseen ja laatuun. Maisemavaikutusten tarkastelualue on yleensä laaja ja tuulivoimalat voivat olla havaittavissa kaukomaisemassa jopa noin 40 kilometriin asti.”

”Lentoestevalot tulevat vaikuttamaan hankealueen ja sen lähiympäristön maisemaan. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida sekä konehuoneen päälle, että voimalatorniin asennettavat lentoestevalot.”

”Havainnekuvia tulee laatia eri vuodenaikoina ja vuorokauden aikoina sekä eri etäisyyksiltä tuulivoimaloista”

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa (Korkattivuoren Natura-alue ja Haapaveden lintuvedet ja suot lintuvesiensuojelu-alue)

Puutteet koskien Natura selvityksiä: LIITE 8 Natura-arviointi, Haapaveden lintuvedet ja suot, LIITE 9 Natura-arviointi, Korkattivuori

Kohdassa 6.9 ja 6.11. kerrotaan että hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia alueeseen eikä sillä arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen eheyteen. Selvityksessä kerrotaan että Haapaveden lintuvedet ja suot- Natura alueen välittömässä läheisyydessä ei olisi muita tuulivoimahankkeita. Kivinevanhankealueelle matkaa 3,6 km. Leuvanvevan hankealue 2,8 km päässä Natura alueesta, Piipsannena n.5,2km. Muut tuulivoimahankkeet ovat tämän selvityksen mukaan yli 10 km Natura-alueelta. kohdan 6.9. karttaan (kuva 8) on merkitty em. hankkeet.

Liitteen 8 selvityksessä ei ole kuitenkaan tuotu esille kaikkia hankkeita jotka ovat lähellä Haapaveden lintuvedet ja suot –Natura aluetta. Kyseiset hankkeet joita selvityksessä ei huomioida ovat: Sikokangas (Enersense Wind), Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise, on pienempi hanke joka kiinni Sikokankankaan hankkeessa), Tukkiräme (Ilmatar Oy) , Miekkasuo (Ilmatar Oy), Kokkokangas (Ilmatar Oy) jotka ovat Suojärven yläpuolella.

Kyseisistä alueista Haapaveden kaupunki on hyväksynyt kaavoitusaloitteet. Osassa hankkeissa on myös kaavoitussopimukset hyväksytyt, hankkeen Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise Oy) suhteen ELY on antanut 10.5.2024 päätöksen jossa todetaan että hankkeessa tulee soveltaa YVA-menettelyä.

Edellä mainittujen yhtiöiden omien alustavien selvitysten mukaan edellä mainitut hankkeet soveltuvat erinomaisesti tuulivoimatuotantoon ja hankkeiden kaavoitukset on tarkoitus käynnistää kuluvan vuoden 2024 aikana ja arvioitu kaavojen hyväksyminen tapahtuisi 2025. Haapaveden kaupunki on antanut hankkeista myös puoltavan lausunnon vireillä olevaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaesitys viranomaislausuntokierrosta koskien.

Taikkonevan YVA:ssa ei ole otettu huomioon että Natura alueet jäävät kaikkien edellä mainittujen alueiden keskelle. Lisäksi alueiden luonne on tällä hetkellä sellainen että sinne ei näy rakennettuja kohteita ja ovat hyvin luonnontilaisen kaltaisia. Vaikutukset suoalueiden, järvialueiden ja Korkattivuoren maisemiin ovat huomattavat. Lisäksi selvityksessä ei ole tuotu esille että tuulivoimapuistoja on asetettu muualla maailmassa myös käyttökieltoon lintukuolemien takia. Esimerkiksi Ranskassa on joulukuussa 2023 oikeus määrännyt 7 voimalan tuulivoimapuiston käyttökieltoon lukuisten lintukuolemien takia Yksistään vuonna 2019 kyseinen tuulivoimapuisto oli aiheuttaneet yli 1000 linnun kuoleman.

Mikäli kaikki hankkeet toteutuvat niin tällöin Haapaveden lintuvedet ja suot jäävät keskelle isoja tuulivoimapuistoja. Haapaveden lintuvedet ja suot rauhoitusalue on kansainvälisesti merkittävä Natura lintuvesiensuojelualue ja siellä pesii ja asuu huomattava määrä lintuja ja sen läpi menee tärkeitä lintujen muuttoreittejä ja joita linnut hyödyntävät pysähdysalueenaan. Suunniteltujen hankkeiden huomattava määrä toteutuessaan voi vaarantaa alueen suojelutarkoituksen. Lisäksi alueella asuu myös maakotkia ja kalasääksiä.

*Edellä mainitut puutteet koskevat myös LIITTEEN 9 Natura selvitystä (Korkattivuori). Lisäksi Korkattivuoren maisemuu-
tosta ei ole tutkittu muiden hankkeiden yhteisvaikutusten suhteen. Vaikutukset tulevat olemaan suuret ja muuttavat
alueen maisemaa huomattavasti.*

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa koskien maisemamuutoksia

Hanketoimijalle ja kaavoituksen laatijalle on esitetty että laadittaisiin kattava maisema-analyysi Haapaveden puoleiselle alueelle johon vaikutukset myös kohdistuvat. Maisema-analyysissä olisi tullut ottaa huomioon myös muut hankkeet joiden vaikutus kohdistuu Haapaveden Natura-alueille ja maisemallisesti arvokkaille alueille. Tähän ei kuitenkaan suostuttu. Yhteisvaikutukset maisemaan YVA-selostuksen mukaan

21.3.2 Yhteisvaikutukset

”Maisemavaikutusten osalta yhteisvaikutuksia arvoidaan noin 20 kilometrin säteelle sijoittuvien muiden tuulivoimapuistojen hankkeiden kanssa.”

”Yhteisvaikutuksena voi olla maiseman muutoksesta johtuva tuulivoimapuistojen välisten alueiden hallittavuuden lasku asuinpaikkana. Vaikutus on kuitenkin kokemuspohjainen ja hyvin vaihteleva eri paikoilla ja riippuu paljon siitä, millä tavalla tuulipuistot kuhunkin kohteeseen näkyvät.

”Lentoestevalojen maisemat näkyvät sekä itse valonlähteiden lisääntymisestä, että pilvistä heijastuvan valon lisääntymisenä. Ympäristössä, jossa ei ennestään ole ollut juurikaan valonlähteitä, voimala-alueiden valot voivat tehdä maisemasta levottoman.”

”Ainali, Osmanki ja Pirnesjärvi jne.. Osa kyseistä alueista on luonnonsuojelualueita. Kyseille alueille syntyy mahdollisesti yhteisvaikutuksia Sikokankaan ja Piipsannenvan voimaloiden kanssa. Voimaloita näkyisi kaikkien hankkeiden toteutuessa useassa ilmasuunnassa.”

Taulukossa 23.1 todetaan että voimaloiden välialueen (7-14km) maisemavaikutus on kohtalainen ja kaukoalueen vaikutukset vähäisiä. Selostuksessa todetaan että maisema-asiat ovat kokemuspohjainen asia ja lentoestevalot voivat tehdä maisemasta levottoman. Taikkonevan hankkeen suhteen todetaan että sen vaikutukset ovat lähinnä vähäisiä.

Esitetty näkemys siitä että vaikutukset ovat vähäisiä on arvioijan näkemys asiasta. Arvioinnissa ei ole huomioitu paikallista näkemystä ja ihmetyttää miksi paikallisilla ei ole oikeutta osallistua arviointiin joka koskee heidän omaa elinympäristöä. Selostuksessa vähätellään maisemahaittoja. Ainalin alueen nykytila muuttuu huomattavasti, koska hankkeita on tulossa alueen ympärille huomattava paljon. Selostuksessa ei ole huomioitu kaikkia Haapaveden alueen ympärille suunniteltuja hankkeita. Yhtiöltä on pyydetty hanketoimijoille (VSB, Leuvanneva, Prokon, Taikkoneva) mm. Ainalin järvien tarkempaa kuvamallinnuksia sekä arvokkaista kohteista ja luonnonsuojelualueilta, kuten esimerkiksi virkistysalueiden kanalta tärkeiltä kohteilta: Korkattivuoren retkeilypolun maisematornista ja Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualueen neva-alueelta (Ollikkaanneva, Isoneva). Kuvamallinnus tulisi toteuttaa 360 videona jotta saa selkeän kokonaiskuvan.

Pyyntöihin ei ole suostuttu. Myös Pohjois-Pohjanmaan liitolta on kysytty asiaa ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ei ole pyynnöstä huolimatta halunnut laatia Haapaveden alueelle yksityiskohtaisempia suunnitelmia (esim. maisemavaikutusarviointi) kuin maakuntakaava edellyttää, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan liittyvän Tuulihankkeen vetäjä on suositellut että Haapaveden olisi syytä laatia oma strategia. Haapaveden kaupunkia on pyydetty laatimaan oma tuulivoimastrategia (kuntalais- ja valtuustoaloitteet) jossa on myös ehdotettu maisemavaikutusten selvittämistä. Kaikki aloitteet on hylätty. Siikalatvalla ei ole alueelle omaa erillistä tuulivoimastrategiaa laadittu. Myös yhtiöt/kaavoituskonsultit ovat pyynnöistä huolimatta olleet haluttomia laatimaan edellä mainittuja yhteisvaikutusten arviointeja joten asia vaikuttaa siltä ettei kukaan halua ottaa asiasta mitään vastuuta ja asia jää täten selvittämättä.

Kiinteistöjen arvoon ei tuulivoimaloilla ole yhtiöiden ja kaavoituskonsultin mukaan mitään vaikutusta, usko ken haluaa. Koska yksityisillä kansalaisilla ei ole aikaa ja resursseja käydä läpi monisataa sivuisia niin siihen en ole kyennyt mutta oman tilani kohdalla olevan voimalinjan havainnekuvassa (Kuva 120) rakennatavaksi suunniteltu 400kv siirtolinja on havainnekuvassa sijoitettu olemassa olevien kahden Fingridin linjan väliin, mikä ei vastaa kaavassa ja YVA:ssa olevaa suunnitelmaa eikä se olisi edes mahdollista. Lisäksi kuvan etualalla näkyvän tien varrella joka johtaa Korkattivuoren laavulle ja luontopolulle ja sieltä Korkattivuoren Natura-alueelle josta on otettu havainnekuvat Taikkonevan suuntaan (102-106) ei anna oikeaa kokonaiskuvaa yhteisvaikutuksista. Vuorelta otetussa kuvassa ei näy mitä ympärillä saattaa on jos muutkin hankkeet kaavoitetaan yksi kerrallaan ilman että mietitään kokonaisuutta. Jotta yhteisvaikutuksia voitaisiin arvioida tulisi laatia laajempi kuva-analyysi. Myös kuvauskohdalla on huomattava vaikutus siihen miten voimalat näkyvät vuorelle. Kuvassa ei ole myöskään hämäräkuvaa lentoestevalojen suhteen. Vaitiniemeltä otetuista valokuvasoitteista (96-100) puuttuu myös lentoestevalohavainnekuvat.

Mikäli yksikään viranomainen ei valvo tuulivoima-alaan liittyvien toimijoiden työtä, kuten kuvauspaikkojen valintaa ym. hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta voidaan asioista saada monenlaisia vaikutelmia ja arvioita. Mikäli vastuu valvonnasta jätetään yksittäisille kansalaisille lopputulos voi olla huono, erityisesti jos heidän huomioita sekä mielipiteitä ei edes noteerata ja kaikki hankkeet on tarkoitus saada läpi mitä tuulivoimayhtiöt ovat esittäneet. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon paikalliset asukkaat joille haitat kohdistuvat, joilla on paikallistuntemusta, tietävät alueen erityisominaisuudet.

Puutteet sähkönsiirtolinjaa koskien

Sähkönsiirtolinjasta on tarkemmin yhteismielipiteessä (linja maanomistajat). Maanomistajia ei ole alun perin edes halettu mukaan ja mitään tietoa ei heille ole henkilökohtaisesti tällöin asiasta lähetetty vaikka jo alkuvaiheessa on ollut selvillä ketä asia koskee, koska ilman siirtolinjaa puisto on hyödytön. Maanomistajien puolesta on kuitenkin eri esitetty vaihtoehtoja joista yksikään ei ole kelvannut. Suunnitelman mukaan siirtolinjasta 5,6 km rakennetaan maakaapelina. Olemme esittäneet yhtenä vaihtoehtona että linja toteutettaisiin koko matkalta näin. Yhtiön mukaan se ei ole mahdollista koska tämä on heille kalliimpaa. Onko maakaapeli parempi vaihtoehto, kun tarkastellaan linjan vaikutuksia ympäristön ja hankkeen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta. Haluaisimme tietää onko ELY:n mielestä yhtiön saavuttama taloudellinen hyöty tärkeämpi tekijä kuin ympäristötekijät, hankkeen paikallinen hyväksyttävyyden ja kuuluuko ilmalinjan rakentamisesta saatava taloudellinen hyöty yhtiölle. Tarkastellaanko YVA:ssa asioita ympäristövaikutusten kannalta vai otetaanko siinä huomioon taloudelliset seikat ja jos otetaan, niin onko yhtiön taloudellinen etu tärkeämpi kuin yksityisomaisuuden suoja. Se asia kenen maita rakennatavaksi suunniteltu linja SVEA koskee ja missä liityntäpiste sijaitsee ei pitäisi olla kenellekään epäselvää mutta siitä huolimatta vedotaan tietämättömyyteen ja siihen ettei yhtiö kykene esipimuksia maanomistajien kanssa tekemään kuten on he ovat itse tuulivoima-alueella kuitenkin tehneet jo vuosia takaperin.

Yhtiön oikaisupyyntö Siikalatvan kaupungin päätöksestä 7.12.2022:

*Prokon 20.1.2023 - sivu 1 / 1 - Vastaanottaja Siikalatvan kunnanhallitus Pulkkilantie 4 92600 Pulkkila
Täydennys oikaisuvaatimukseen koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemää päätöstä § 295 Koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemän päätöksen § 295 lisäystä asettaa Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehto, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen*

vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella, Prokon haluaa täydentää aiempaa huomautustaan ja tuoda lisäksi esille seuraavaa: Prokon haluaa vielä painottaa, että vain harvoissa tilanteissa sähkösiirtolinja on varmuudella tiedossa ennen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä. Tästä johtuen, hanketoimijat tekevät useammalle eri sähkösiirtovaihtoehdolle YVA-menettelyn. Prokon haluaa myös tuoda esille, että OAS:ssa sähkösiirto esitetään toteutettavaksi Haapaveden sähköasemalle. Se, onko tämä sähkösiirtovaihtoehto lopullinen toteutettava sähkösiirtoreitti, riippuu muun muassa sähköverkossa tapahtuvista muutoksista, Taikkonevan tuulivoimapuistoon rakennettavien tuulivoimaloiden määrästä ja tehosta sekä muista alueella toimivista tuulivoimahankekehittäjistä. Mikäli kunnanhallituksen tekemä päätös § 295 jää voimaan sellaisenaan, se asettaa Prokonin hankalaan asemaan, jossa maanomistajien kanssa on tehtävä maanvuokrasopimuksia ilman varmuutta siitä tullaanko näitä sopimuksia käyttämään. Jotta Prokonin on mahdollista sopia verkkoyhtiön kanssa sähköverkkoon liittymispisteestä, (liittymispiste määrittää rakennettavan sähkösiirtoreitin), Prokon tarvitsee lainvoimaisen kaavan. Prokon tiedostaa mahdollisen siirtolinjan maanomistajien turhautumisen ja huolen. Kun tällä hetkellä Prokon tekee uusia maanvuokrasopimuksia, maanvuokrasopimukset laaditaan niin, että sama sopimus, joka tehdään varsinaisella tuulipuistoalueella, koskee myös siirtolinjan maanomistajia. Valitettavasti Taikkonevan tapauksessa sopimuksen muuttaminen ei ole enää mahdollista. Prokon pyytää kunnanhallitusta oikea-aan päätöstään niin, että Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ei aseteta ehtoa, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella.

-

Pyydämme huomioimaan myös linjaan liittyvän asukaskyselyyn jätetyn mielipiteen siten että se edustaa laajempaa joukkoa ihmisiä.

Puutteet sidosryhmäpöytäkirjassa

Sidosryhmä kokouksen pöytäkirjasta puuttui asioita joita on tuotu esille ja olemme pyytäneet määräajanpuutteissa että asiat lisätään siihen:

SÄHKÖNSIIRTOLINJAA KOSKEVASSA ASIASSA

Siirtolinjan maanomistajat ovat alunperin esittäneet Taikkonevan (kuten myös Leuvennava ja Kivineva) OAS:n sekä YVA-ohjelman suhteen seuraavia vaihtoehtoja linja-asian suhteen:

- 1: Sähköasema itse tuulivoima puistoalueelle, minkä suhteen hanketoimija on ilmoittanut ettei se ole mahdollista.
- 2.Siirtolinja olemassa olevaan johtoaukeaan. Hanketoimija on ilmoittanut, ettei se olisi mahdollista koska Fingrid ei ole hyväksynyt asiaa. Pyydämme selvittämään miksi tämä ei käy ja miten on mahdollista, että osa jo olemassa olevasta kahdesta rinnakkain kulkevasta Fingridin voimalinjasta on ollut mahdollista rakentaa osalta matkaa yhtenäispylväisiin (suojelualueelle) ja osalta matkaa ei (yksityisten maanomistajien ,maa) ?
3. Olemme ilmoittaneet, että voimme tehdä alustavan vuokrasopimuksen mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia. Vertailuhintana olemme esittäneet yhtiöiden tuulivoimapuistoalueelle käyttämiä maanvuokrahintatasoja, jotka ovat melko vaihtelevia. Emme ole päässeet ainakaan tässä vaiheessa sopimukseen asiasta. Lisäksi neuvotteluissa

ovat olleet mukana kaksi muuta yhtiötä: VSB (Leuvanvevan hanke) ja Kivinevan Tuulipuisto Ky (Kivinevan hanke), joilla on myös vaihtoehtona siirtolinja uudelle Haapaveden Pihinevan sähköasema.

4. Olemme aikaisemmassa vaiheessa kysyneet siirtolinjansuhteen myös maakaapelointi vaihtoehtoa. Tällöin meille ilmoitettiin, ettei se ole mahdollista. Uutena tietona tässä sidosryhmä kokouksessa tuli meille tieto siitä, että linjan vaihtoehto suojelealueen läpi on poistettu ja ko. alueen kierto maakaapelointina oli lisätty suunnitelmaan. Kysyttäessä asiaa kokouksessa kävi ilmi, että maakaapeloinnin hinta ilmajohtoon verrattuna olisi arviolta noin viisinkertainen, joka on perusteena sille ettei linjaa tehtäisi muualla matkaa maakaapelointina.

Luonnonmonikäyttöalue ja vaikutukset siihen

Haapaveden puolelle oleva luonnonkannalta tärkeäaluekokonaisuus jää keskelle useampia Tuulivoimapuistoalueita, lisäksi hankkeen siirtolinja menee virkistysverkkoalueen läpi. Tällä hetkellä alue on erämaatyypinen ja sinne ei näy juuri mitään rakennettuja teollisia kohteita. Asia on nostettu asia esille ja pyydetty useammalta taholta jo pidemmän aikaa että tehtäisiin kattavat selvitykset ja maisema-analyysit ja verrattaisiin tuloksia vallitsevaan nykytilaan. Kukaan ei selaista aio tehdä.

Tässä lainaus kuntalaisaloitteen tiivistelmästä. Jätetty Haapaveden kaupungille 23.3.2023. Aloite hylättiin.

Lainaus kunnallisaloitteen tiivistelmästä

”Haapaveden kaupungin tulee mahdollisimman pian laatia tuulivoimaa koskeva strategia, jossa tarkastellaan tuulivoima-alueiden kokonaisvaikutus Haapaveden alueella. Siinä tulee linjata, paljonko voimaloita halutaan Haapavedelle ja mihin kaikkialle ne on aikomus sijoittaa. Strategiassa tulee selvittää kaikki tiedossa olevat hankkeet, myös ne jotka eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Lisäksi lähialueen kuntien hankkeet, jotka sijaitsevat aivan Haapaveden rajalla tulee huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitä on paljon ja Haapavesi kuuluu niiden vaikutuspiiriin. Lisäksi strategiassa tulee ottaa kantaa kaikkiin edellä mainittuihin ongelmakohtiin ja siihen pystytäänkö niitä ratkaisemaan. Strategian laatimisesta tulee vastata taho, joka on puolueeton, eikä kuulu mihinkään edunvalvontajärjestöön ja lisäksi informaatiota tuulivoimaan liittyen tulee jakaa tasapuolisesti myös sen haittavaikutuksia koskien. Mikäli muodostettaisiin työryhmä, niin siihen tulee valita tahoja joita asia eniten koskee ja kuulua sidosryhmiä kuten esimerkiksi niitä kyläyhdistyksiä, jotka sijoittuvat tuulivoimapuistojen läheisyyteen ja joille kohdistuvat suurimmat haitat sekä niitä, joille kohdistuu mahdollisia siirtolinjoista aiheutuvia pakkolunastuksia. Strategiassa tulee kiinnittää erityishuomiota Haapaveden luonnon ja maiseman kannalta merkittäviin kohteisiin. Myös kuvamallinnusten teettäminen tärkeimmistä kohteista tulisi olla mahdollista, koska maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehtävässä maisema-analyysissä tällaista ei ole aikomus toteuttaa. Kuvamallinnoksissa tulisi huomioida kaikki suunnitteille olevat hankkeet. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia ja erityisesti kaikkia niitä henkilöitä, joiden kiinteistöt sijoittuvat potentiaalisten tuulivoima-alueiden sisälle tai viereen.

Esitämme aloitteessamme myös sen, että ennen kuin kaupunki myöntää tuulivoimaloille uusia rakennuslupia tai tekee tuulivoima-alueista uusia kaavoitus sopimuksia, on laadittava edellä mainitun kaltainen kattava selvitys ja yllä mainitut epäkohdat on selvitettävä ja asiasta tiedotettava kaupunkilaisia.”

Ilmoitus rakennuslupahakemuksesta

Ilmoitan samalla tässä mielipiteessä ELY-keskukseen ja Siikalatvan kuntaan että jätän rakennuslupahakemuksen (21.5.2024) vapaa-ajan rakennusta varten. Rakennuslupa jota haen sijoittuu Korkatin uimamontun läheisyyteen joka sijaitsee suunnitellulla hankealueella. Rakennus tehdään havainnekuvan (Arviointi selostus, LIITE 4 kuva 120) oikeassa alareunassa näkyvän tien varteen joka kuvasta katson kaartaa oikealla kuvan takareunassa olevaan metsä-alueeseen ja joka johtaa Korkatin uimamontulle. Taikkonevan kaavaluonnoksen sähkönsiirtosuunnitelmassa sekä YVA- selostuksessa kerrotaan että tuulivoimapuistosta tuleva linja rakennetaan ja toteutetaan olemassa olevien linjojen itäpuolelle nykyisen johtoaukean viereen (kuvan takalaita). Havainnekuvassa 120 uusi linja on virheellisesti sovitettu kahden olemassa olevan väliin. Rakennus rakennetaan olemassa olevien voimalinjojen itäpuolelle tien varteen jonka kohdalta Taikkonevan linja suunnitelman mukaan rakennetaan. En hyväksy oman tilani kohdalle tehtyä suunnitelmaa koska suunnitelmassa sanotaan että linja rakennetaan ja toteutetaan kartalle merkityn alueen läpi. Vaadin ELY- keskusta ottamaan kantaa YVA-lausunnossaan siihen onko siis hyväksyttävää että linja suunnitellaan toteutettavaksi tontin yli ja pyydän kaavoituksesta vastaavaa Siikalatvan kuntaa muuttamaan osayleiskaavassa olevaa sähkönsiirtosuunnitelmaa mikäli jatkavat hankkeen kaavoitusta ilman maanomistajien huomioimista. Pyydän tiedottamaan ja lähettämään mahdollisen kuulemiskirjeen asiasta.

Tiivistelmä

Esitän että kaavanvalmistelu tulee keskeyttää edellä mainittuihin asioihin vedoten . Mikäli ELY-keskus kuitenkin antaa lausunnon jossa puolletaan hanketta sekä esitettyä suunnitelmaa hankkeen siirtolinjan rakentamista avolinjana Pihtinevalle niin ELY-keskuksen tulee lähettää asiasta tiedote kaikille niille maanomistajille joidenka etua ja oikeuksia hanketta puoltava lausunto koskee . Mielipiteen liitteenä toimitan kartan (MML) jossa näkyvät tilusrajat sekä avolinjan paikka (punaisella) josta voitte nähdä ketä kaikkia maanomistajia asia koskee.

Esitin seuraavan mielipiteen 24.3.2023 Taikkonevan tuulivoima hankkeeseen ja kaavoitukseen liittyvässä mielipiteessä jonka tuon uudestaan tässä esille:

Esitän että Siikalatvan Taikkonevan kaavoituksessa tehdään perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko niitä kaikkia toteuttaa ilman, että alueen sietokyky ylittyy. Tuulivoimarakentamisessa tulee viimeistään nyt kiinnittää huomiota siihen, että puistoja on tulossa erittäin nopealla tahdilla ja paljon. Siikalatvan kunnan sekä ELY-keskuksen tulee kiinnittää huomiota tähän seikkaan.

Taikkonevan tuulivoimapuisto yhdessä Leuvanvevan, Kivinevan, Peuranevan, Kokkonevan ja muiden hankkeiden kanssa vaikuttaa myös naapuripitäjä Haapaveden puolelle. Olemme jättäneet Haapaveden kaupungille 23.3.2023 kuntalaisaloitteen koskien tuulivoimarakentamista, koska tuulivoimaloita on suunnitteilla useita satoja 40-50 kilometrin säteellä Haapaveden keskustassa. Kuntalaisaloitteessa esitämme Tuulivoimastrategian laatimista Haapavedelle jotta tuulivoimarakentaminen ei karkaisi käsistä. Tässä mielipiteessä tuon esille samoja asioita, joita on nostettu esille

kuntalaisaloitteessa, koska ne koskevat myös Taikkonevan hanketta. Lisäksi olemme jättäneet viime syksynä mielipiteen Pohjois-Pohjanmaan liitolle ilmasto- ja energiamaakuntakaavaluonnoksesta jossa nostamme esille Haapaveden kansainvälisesti arvokkaan Natura 2000 lintuvesien ja soittensuojelualueen sekä Haapavedellä sijaitsevan poikkeuksellisen arvokkaan luontokokonaisuuden.

Tuulivoimarakentamiseen liittyy negatiivisia vaikutuksia ja tämän takia kuntapäätäjien tulisi ottaa huomioon myös kielteiset vaikutukset. Tuulivoimahankkeet eivät ole niiden kuntalaisten kannalta hyviä, joiden kiinteistö mahdollisesti pakolunastetaan, kiinteistön arvo laskee tai jonka oma kulttuuri- ja perinnemaisema, matkailuyritys, hyvinvointi, yöuni tai terveys heikkenee. Se, että osalle kuntalaisista jäävät pelkät haittavaikutukset ei ole oikein, ja tällöin hankkeet eivät täytä sosiaalisen hyväksyttävyyden vaatimusta. Lisäksi epätasa-arvoinen kohtelu on vastoin kuntalain peruseriaatteita.

Tähän mennessä ne kuntalaiset, jotka ovat nostaneet esille näitä haitallisia vaikutuksia, ovat jääneet huomioimatta tai kokeneet jopa vihamielistä suhtautumista. Tästä esimerkkinä Haapavedellä mm. Sikokangas-Haaponeva tuulivoima-alue josta lähialueen asukkailta kerättiin keväällä 2022 n. 450 hanketta vastustavaa allekirjoitusta, ja siitä huolimatta hanke on nyt uudessa maakuntakaavaluonnoksessa ehdolla tuulivoima-alueeksi. Ihmettelemmekin miksi esille tuotuihin epäkohtiin ei esitetä perusteltuja vastauksia, ja miksi tuulivoimarakentamiseen kriittisesti suhtautuviin kuntalaisiin tunnetaan suhtautuvan nuivasti. Jos huomioidaan ainoastaan kiinteistöverojen sekä tuulivoimapuistoalueilta saatavien vuokratulojen maksimointi ei päädytä alueen viihtyvyyden ja kaikkien kuntalaisten kannalta oikeudenmukaiseen lopputulokseen.

Tuulivoimahankkeiden nykytila

Tällä hetkellä tuulivoimahankkeita on runsaasti alustavasti suunnitteilla, kaavoitus tai luvitusvaiheessa. Maakuntakaava, jossa on merkitty isoimmat hankkeet (yli 8 voimalaa) on luonnosvaiheessa ja se valmistunee ensivuoden aikana. Pienemät hankkeet eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Yhtiöt hakevat sopivia kohteita tuulivoima-alueiksi ja pyrkivät saamaan vuokrasopimuksia mahdollisimman paljon. Sopimusehdot ovat vaihtelevia ja vuokra-ajat pitkiä (yleensä n. 50 v) ja sopimuskäytännöt vaihtelevat yhtiöstä riippuen. Välttämättä kaikki ihmiset eivät ymmärrä mihin sitoutuvat. Kun vuokrasopimuksia on riittävästi, yhtiö tekee kaavoitusaloitteen sekä kaavoitus sopimuksen ja kaavoitus lähtee käyntiin. Hankkeita on siis tulossa paljon ja niitä on tarkoitus viedä eteenpäin mahdollisimman nopeasti.

Yksittäisten kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja tiedotus asioista

Koko maanlaajuisesti tuulivoimahankkeiden suhteen tuulivoimakaavojen laadinnasta vastaavat konsulttialan firmat, jotka ovat etujärjestö Suomen Tuulivoima Ry:n jäseniä. Tuulivoimatoimijat ovat verkostoituneet hyvin tehokkaasti. Myös uuden ilmasto ja energiamaakuntakaavan sijainninhajausmallin ja maisema-analyysin laadinnasta vastaa STY ry:n jäsen. Yksittäisten paikallisten asukkaiden etuja ei aja tällä hetkellä kukaan, erityisesti jos henkilölle on hankkeesta aiheutunut haittavaikutuksia, eikä hän ole taloudellisesti hyötymässä hankkeesta mitenkään. Tämä on johtanut tietyissä tapauksissa epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin ja ihmisillä syntyy tunne, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee yleensä etusijalle.

Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapa yrittää vaikuttaa kaava-asioihin, on viedä asioita hallinto-oikeuteen. Kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavallisella kansalaisella hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on heikko. Asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa, ja monelta loppuukin tämän takia usko, vaikka voimat vaikuttavat

elinympäristöön koko loppuelämän ja myös jälkipolvien elämään. Hyvin harva kansalainen ymmärtää miten esim. kaavoitus etenee ja miten siihen voisi vaikuttaa. Hyvin usein hankkeet on viety jo pitkälle, ennen kuin tajutaan mitä on tapahtunut, ja siinä vaiheessa on vaikutusmahdollisuudet jo menetetty, tai lähes olemattomat, koska asiat on jo käytännössä päätetty. Osalla ihmisistä saattaa muodostua kuva, että selvityksiä tehdään lähinnä selvityksen vuoksi.

Tämän takia olisikin tärkeää, että kunta/viranomaiset suhtautuisivat vakavasti myös haitankärsijän rooliin jääviin ihmisiin ja tiedottaisivat aktiivisemmin ajankohtaisista hankkeista heti alusta lähtien. Kunnan tulisi jo hyvissä ajoin, ennen kuin yhtiöt aloittavat vuokrasopimusten keräämisen, tiedottaa laajasti kaikkia kuntalaisia siitä mitä on alustavasti suunnitteilla ja mihin. Näin asia ei kuitenkaan ole.

Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu

Tuulivoimahanke alkaa siten, että joko yhtiö lähestyy tietyn alueen maanomistajia tai joukko maanomistajia lähestyy yhtiötä, ja nämä tekevät vuokrasopimuksen maistaan. Alkuvaihe on tiedottamisen osalta yhtiön vastuulla. Ne jotka eivät omista maata suunnitellulla tuulivoima-alueella, mutta saattavat asua alueen läheisyydessä tai omistavat vaikka lomakiinteistön, jäävät ilman tietoa siitä mitä on tekeillä. Osa alueen maanomistajista ei ole välttämättä kiinnostunut tekemään sopimusta. Näiden maanomistajien asema jatkoa ajatellen saattaa muodostua hyvin huonoksi, mikäli he eivät allekirjoita vuokrasopimusta. Mikäli tällaisen henkilön maat kuuluvat kaava-alueeseen, hän ei saa mitään korvausta. Tämä on väärin, koska kaava saattaa asettaa rajoituksia maa-alueen käytölle (rakentaminen, virkistyskäyttö jne.) Mikäli maanomistaja on asiassa yksin eikä ole kokemuksia tuulivoimayhtiöiden kanssa pelaamisesta, voi käydä niin että viedään kuin pässi narussa. Kaavoitusta edeltävä tilanne on myös ongelmallinen koska kun jokin yhtiö tekee kunnalle aloitteen tuulivoimapuiston kaavoituksesta, yhteistyösopimus kunnan kanssa menee helposti ensimmäiselle toimijalle. Lisäksi yhtiöt saattavat antaa kaavoittajalle vaikutelman, että hankkeessa on suuri joukko maanomistajia mukana, vaikka tilanne ei välttämättä näin olisi. Nämä asiat tulisi avoimesti selvittää kaikille kuntalaisille jo hyvissä ajoin ennen kuin kaavoitusta on edes aloitettu.

Lisäksi on joukko maanomistajia jotka eivät edes tiedä, että ovat osa tuulivoimapuistohanketta (sähkönsiirtolinjan alle jäävät) ja tieto asiasta tulee vasta sen jälkeen, kun kaupunki on hyväksynyt kaavan, jolloin yhtiö lähestyy asian tiimoilta. Siirtolinjan alle jäävien osalta tilanne johtaa maiden mahdolliseen pakkolunastukseen. Kaavoituksen aikana heitä ei informoida erikseen, vaikka alustavat sähkönsiirtoreitit on merkitty kaavapapereihin ja niistä on laadittu myös ympäristövaikutustenarvioinnit. Ensimmäinen yhteydenotto asiasta tulee vasta sen jälkeen, kun tuulivoimapuistokaava on hyväksytty.

Tuulivoimahankkeissa maanomistajat asetetaan hyvin eriarvoiseen asemaan. On niitä, jotka saavat tulevaisuudessa vuokratuloja voimaloista. Nykyiset vuokrasopimushinnat ovat arviolta n. 10 000-20 000/myllynpaikka/vuosi + hehtaari perusteinen korvaus koko-alueelle n. 100-250 e/ha/vuosi, riippuen yhtiöistä ja alueista sekä mikä sopimuksessa laskentaperusteena. Niiltä, joiden maille tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat tulevat, pakkolunastetaan maat kertakorvauksella.

Kunnan rooli siirtolinjan suhteen on hyvin oleellinen. Jos ja kun vireillä olevat kaavat kunta lopulta hyväksyy, niin kunnanvaltuutetut antavat käytännössä samalla siunauksen voimalahankkeisiin liittyville siirtolinjoille. Tuulivoimayhtiöiden

mukaan kaupungin ei tarvitse huolehtia linja-asiasta millään tavoin ja yhtiöt huolehtivat asiasta siten, että lunastavat linjan paikan kaavan hyväksymisen jälkeen.

Kaavaprosessin aikana linjan alustava sähkönsiirtoreitti/reitit on merkitty kaavapapereihin ja siitä tehdään myös ympäristövaikutustenarviointi. Ne tilat, joihin itse siirtolinjan paikka tulee hyvin suurella todennäköisyydellä kohdistumaan, voi melko helposti päätellä jo kaavoitusvaiheessa kaavassa olevista sähkönsiirtoa koskevista kartoista. Näistä ei ole tiedotettu maanomistajia erikseen. Kun kaava on sitten kunnassa hyväksytty, hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö ottaa yhteyttä niihin maanomistajiin, joiden maat on kaavapapereihin siirtoreitin kohdalle merkitty.

Maanhinnasta ei yhtiön tarvitse neuvotella, eikä maanomistajien mielipiteitä tarvitse huomioida, koska maat voidaan siinä vaiheessa pakkolunastaa. Tässä vaiheessa kukaan ei yksittäisiä maanomistajia auta, koska hyvin harvoin asia kehtää kiinnostaa vaikka yrittäisit apua jostakin kysyä. Sanotaan vain, että onpa ikävä juttu ja me ei mahdeta asialle mitään, toivotaan että lunastuslaki joskus muuttuisi. Yksikään viranomainen tai kunnanpäättäjä ei ole puolustamassa maanomistajaa siinä tilanteessa. Kun kunnan päättäjiltä asiaa silloin kysyy, he sanovat etteivät tiedä asiasta mitään eivätkä ota mitään vastuuta linjasta, koska yhtiö on se joka siitä asiasta vastaa ja lunastaa linjanpaikan. Pelkkä myötätunto ei hirveästi auta enää siinä tilanteessa. Itse kaavoitusprosessin aikana yhtiöt eivät ole olleet halukkaita sopimaan ennakkoon mitään siirtolinjan alle jäävien kanssa, koska vetoavat siihen etteivät osaa sanoa niiden tarkempaa paikkaa.

Puolustusvoimien arvion mukaan voimaloita on mahdollista rakentaa koko Suomeen jopa 10 000 kpl vuoteen 2030 mennessä ja näistä jopa 4000 Pohjois-Pohjanmaalle. Tämä aiheuttaa sen, että uusia linjoja on tulossa hyvin paljon ja huomattava määrä kuntalaisia ympäri Suomea on joutumassa tahtomattaan hyvin vaikeaan tilanteeseen, kun tuulivoimahankkeiden vuoksi yhtiöt vievät heidän maat lunastamalla, ja osa kuntalaisista on puolestaan tehnyt vuokrasopimuksia yhtiöiden kanssa ja saavat voimaloista hyvinkin korkeaa vuokratuloa. Yhden voimalan vuosituotto saattaa olla jopa miljoona euroa. Tämä herättää monissa kysymyksen, miten kunta ja yhtiöt voivat kohdella kuntalaisia epätasa-arvoisesti. Arviolta lähivuosina koko maassa kantaverkkoa vahvistetaan n. 5200 km matkalta, puistojen vaatimia siirtolinjojen määrää on hyvin vaikea arvioida mutta mikäli voimaloita tulee vaikkapa 10 000 kpl niin tällöin saatetaan puhua myös tuhansista kilometreistä siirtolinjojen suhteen.

Tuulivoimapuiston kaava-alueella vuokrasopimusten tekeminen on yhtiön vastuulla ja ne huolehtivat siitä kuinka asia hoituu, joka on täysin lain mukaista. Hinnnoissa voi olla eroja eri yhtiöiden saattaa johtaa siihen, että hinnat saattavat vaihdella. Lisäksi jos joku laittaa nimensä paperiin heti, eikä kilpailuta, hinnat voivat jäädä alemmaksi kuin olisi mahdollista ja lisäksi saattaa olla joukko niitäkin, jotka eivät sopimusta haluaisi allekirjoittaa. Kunta tai mikään muukaan taho ei ilmeisesti tätä asiaa valvo. Tilanne voi johtaa siihen, että sopimukset voivat olla hyvin vaihtelevia ja niissä voi olla erilaisia ehtoja jotka saattavat jopa rajoittaa maankäyttöä, vuokra-ajat ovat hyvinkin pitkiä yleensä n. 50 vuotta eli sopimus siirtyy jälkipolville asti.

4.5. Siikalatvan kunnan viranomaisilta on kysytty asioista tarkemmin nyt lokakuussa 2024 mutta asiaan ei ole saatu mitään vastausta. Kysymyksiä oli 13 kpl, jotka käsittelevät myös muita avoinna olevia kysymyksiä.

Olen jättänyt kaavoitusten yhteydessä useita mielipiteitä koskien Siikalatvan alueella olevia tuulivoimahankkeita: Taikkonevaa, Kivinevaa ja Leuvannevaa vuosina 2022-2024. Siihen liittyen haluaisin tietää liittyen mm. yhteisvaikutuksiin, asiasta tiedottamiseen, seurantaryhmän valintaan ja mahdollisuuteen osallistua suunnitteluun.

1. Onko mielestänne kunnalla tarvetta omalle tuulivoimastrategialle jossa huomioidaan alueen puistojen yhteisvaikutus, elikaikki hankkeet jotka ovat tiedossa/suunnitteilla ja siihen olisi mahdollista osallistua (myös haitan kärsijät). ?

2. Kuka on mielestänne vastuussa tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnista koskien Siikalatvan ja Haapaveden aluetta ? Siikalatvan hankkeet tulevat vaikuttamaan myös Haapaveden puolelle. Haapaveden kaupunki ei ole pyynnöistä huolimatta suostunut laatimaan tuulivoimastrategiaa (kunnallisaloite + valtuustoaloitteet jotka kaikki hylättiin). Pohjois-Pohjanmaan liiton edustajan mukaan Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen: "Tuulivoimastrategia on tarpeellinen Haapavedelle, jonne vireillä todella paljon hankkeita" - Kaupunginhallitus teki Koivulanneva-päätöksen vastoin iltakouluissa edellisellä viikolla sovittua linjaa | Haapavesi-lehti

A) Pohjois-Pohjanmaan liitto

B) kunta ja sen viranomaiset

C) yhtiö

D) kaavoituskonsultti

E) joku muu, mikä

3. Osaatko sanoa miksi kansalaisryhmää ei useista pyynnöistä huolimatta ole yksikään edellä mainituista tahoista halunnut mukaan suunnitteluun ja antaako se avoimen kuvan suunnittelusta ja onko selvitysten laadinta puolueetonta kun yhtiöt vastaavat niistä aiheutuneista kustannuksista ja mikäli kansalainen havaitsee puutteita niin miksi siihen ei haluta reagoida ja ollaan hiljaa ?

4. Onko Siikalatvan kunnan viranomaisten mielestä hyväksyttävää se että esimerkiksi Ainalin Osakaskuntaa ei ole otettu osaksi seurantaryhmää koskien Siikalatvan kaavoitushankkeita (Taikkoneva, Leuvanneva, Kivineva) joidenka maisemavaiikutukset tulevat kohdistumaan myös Ainalin Osakaskunnan järville. Aiotteko viranomaisina tehdä asian eteen jotain ? Olen viime vuonna pyytänyt yhtiöitä Prokon ja VSB tekemään mm. kuvamallinnuksia alueen järville ja että Osakaskunta on halukas olemaan mukana, saisi ehdottaa tarkempia kuvauspaikkoja ja osallistua tehtäviin kuvamallinnuksiin järvialueiden suhteen . Pyyntö evättiin. Onko tämä mielestänne hyväksyttävää ja mikäli ei aiotteko tehdä jotain asialle ?

5. Mikäli hankkeesta hyötyvä taho laatii yhteisvaikutusten arvioinnin esim. kuvamallinnukset jossa huomioidaan ainoastaan viereinen hanke ja selvityksiä johon yhtiö ei halua ottaa kansalaisia mukaan niin kuinka puolueettomana, kattavana ja luotettavana sellaista selvitystä pidätte, kuinka hyvin se palvelee paikallisia asukkaita ja herättääkö se mielestänne kansalaisissa luottamusta ?

6. Kuinka mielekkäänä pidätte YVA:n ja kaavoituksen yhteydessä suoritettavaa kansalaisten kuulemistä ja mielipiteenjättöä mikäli niihin ei anneta perusteluja tai jätetään kokonaan vastaamatta ja mikä on arvionne siitä uskovatko kansalaiset siihen että mielipiteellä olisi aidosti merkitystä ?

7. Kuka kustantaa edellä mainittujen hankkeiden selvitykset ja niistä aiheutuneet kustannukset ja pidättekö tehtyjä selvityksiä ja mm. asukaskyselyä puolueettomina ja voitteko perustella asian ?

8. Valvotteko yhtiöiden tapaa toimia ja jos niin miten, hyväksyttekö yhtiöiden tavan toimia kun kansalaiset esittävät kritiikkiä ja teettekö asialle mitään vai toimitteko yhtiön tahdon mukaan ?

Liittyen siirtolinjaan:

9. Mikäli viranomaiset eivät osaa sanoa ketä maanomistajia voimalinja asia koskee tai että Siikalatvan kuntaa ei asia koske niin kuinka uskottavana pidätte tätä selitystä ?

10. Olemme esittäneet jo keväällä 2022 eri vaihtoehtoja suunnitellun linjan (Pihtineva) suhteen (asemanpaikka puistoalueelle, linja olemassa olevaan linja-aukkoon yhteispylväisiin, maakaapeli, vuokrasopimus) esitetyt vaihtoehdot eivät ole kelvanneet. Mikä on teidän arvio siitä onko kunta asettunut yhtiöiden taloudellisen edun puolelle ja ovatko maanomistajat asetettu epätasa-arvoiseen asemaan ?

Liittyen yleisesti kaavoituksen kulkuun:

11. Aiotteko jatkaa Siikalatvan tuulivoimahankkeiden kaavoitusta samaan malliin (Taikkoneva, Kivineva, Leuvanneva) vai huomioitteko nyt julkistetussa energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAHDOTUKSESSA tehdyt korjaukset aluerajauksiin ?

12: Aiotteko jatkaa Leuvannevan, Taikkonevan ja Kivinevan osayleiskaavojen valmistelua huolimatta siitä, että uudesta energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA valitetaan, eikä se ole siten lainvoimainen.

Mikäli kehotatte kääntymään asiassa yhtiöiden, kaavoituskonsultin tai ELY:n puoleen niin siitä ei ole valitettavasti ollut mitään apua.

AINALIN OSAKASKUNNAN PUOLESTA & SUUNNITELLUN VOIMALINJAN (PIHTINEVA) MAANOMISTAJIEN PUOLESTA

Ystävällisin terveisin:

Lisäksi liitteenä on rakennuslupa koskien rakennusta josta olen sekä ELY:yn ja teille Siikalatvaan kuntaan jo aikaisemmin keväällä 2024 ilmoittanut. Pyysin teitä ja ELY-keskusta perustelevaan asiaa mutta en ole saanut pyynnöstä huolimatta asiaan mitään perustelua. Kyseinen rakennus rakennetaan suunnitellun siirtolinjan kohdalle. Lisäksi mm. erään maanviljelijän navettalaajennus kaatuu siihen mikäli linja rakennetaan laaditun suunnitelman mukaisesti (uusi, ilmalinja olemassa olevien viereen). Mukana liitteenä myös kartta jossa on tilusrajat ja johon linjan paikka on merkitty Myös Ojakylän maa- ja kotitalousseura on ottanut linjaan kantaa seuraavasti:

Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn arviointiselostuksesta

Ojakylän maa- ja kotitalousseura esittää, että Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeen sähkönsiirtolinjaa ei tule rakentaa Haapaveden puolelle. Korkattivuori-Aakonvuori alue on merkittävä ja suosittu virkistys- ja retkeilyalue. Suunniteltu uusi

*ilmalinja pilaa entisestään alueen luonto- ja virkistysarvoja. Alueen lähellä on lukuisia Natura-, luonnonsuojelu- ja suoje-
luohjelma-alueita. Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti
merkittävät suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Korkatin alueella järjestetään vuosittain mm.
polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja. Korkattivuorella on Haapaveden kaupungin ylläpitämä retkeilypolku. Lisäksi avolinja
tulisi liian lähelle mm. Leppiojanperällä sijaitsevia asuinrakennuksia ja olisi esteenä mm. myös eläinsuojan laajennukselle.
Mikäli linja kuitenkin suunnitellaan rakennettavaksi Haapaveden puolelle, tulee se suunnitella maakaapeloituna linjana
koko matkalta, ei yksistään luonnonsuojelualueen viereiseltä kohdalta. Me paikalliset asukkaat emme halua uutta avo-
linjaa elinympäristömme alueelle. ELY-keskuksen tulee ehdottomasti huomioida paikallinen vastustus ja edellä esittä-
mämme asiat päätelmässään.*

Yhteyshenkilö:.....

Ojakylän maa- ja kotitalousseuran puheenjohtaja

*13. Onko teillä Siikalatvan kunnan viranomaisina asiaan mitään kommentoitavaa, otatteko vastuuta asiasta ja onko
kaikki edellä mainittu mielestänne sosiaalisesti hyväksyttävää ja oikeudenmukaista?*

-

4.6. On myös pyydetty lisätietoa Pohjois-Pohjanmaan liitosta lokakuussa 2024

On yritetty saada selvyttä näkyvyysaluekarttaan, koska sitä on vaikea tulkita jossa on kuvattu eri väreillä voimaloiden yhteisnäkyvyyttä. Kartassa on koko Pohjois-Pohjanmaan alue, joten siitä on vaikea saada selkoa. On pyydetty tarkempaa karttaa, jossa näkyisivät yhdessä vain Leuvanvevan hanke, Piipsannevan hanke, Sikokangas-Haaponeva ja niiden väliin jäävät alueet. Karttaan pyydettiin lisäämään nuolet osoittamaan mistä kaikista (edellä mainituista) hankkeista Ainalin Osakaskunnan järville kohdistuvat yhteisvaikutukset muodostuvat, eli mitä kartan järviolueille merkityt värit kuvastaa ja paljonko voimaloita sen mukaan alueelle näkyisi (Ainali, Osmanki, Korkatti, Nevanperänlampi, Suojarvi, Litukka). Sellaista karttaa ei saatu eikä tietoja siitä paljonko näkyy mistäkin ilmansuunnasta eli maakuntakaava tason selvitys ei ole kovin kansantajuinen mutta sen pohjalta voi päätellä että maisemat muuttuvat huomattavasti joka suuntaan.

4.7. Pyyntöistä huolimatta sekä maakuntakaavan että yksityiskohtaisemman kaavoituksen (Siikalatvan hankkeet) suhteen kansalaisryhmää tai Ainalin Jakokuntaa ei ole haluttu ottaa mukaan suunnitteluun tai seurantaryhmään ja tämä herättää kysymyksen miksi ei ole haluttu paikallisia mukaan jotka saavat hankkeiden haittavaikutukset elinympäristöönsä. Onko tämä oikein?

4.8. Yksityiskohtaisen kaavoituksen (Taikkoneva) YVA-selostuksen suhteen on ELY-viranomainen on jättänyt perustellussa päätelmässään noteeraamatta asioita mitä mielipiteissämme on tuotu esille ja ilmoittaneet ettei asiasta ole tässä vaiheessa oikeutta valittaa. Milloin siitä voi valittaa ja kuka on velvollinen ilmoittamaan tehdyistä lisäselvityksistä sille taholle jota asia koskee?

4.9. Kun maakunta kaavan laatijat vetoavat että yksityiskohtaisemmat asiat ja mahdollisesti kunta/kaupunkikohtaiset yhteisvaikutukset selvittää tarkemmassa kuntakohtaisessa kaavoituksessa niin mitkä kaikki hankkeet siinä täytyy ottaa huomioon?

4.10. FCG:n laatima selvitys (Taikkoneva) on ristiriidassa Pohjois-Pohjanmaan liiton laatiman selvityksen kanssa. Alue on suurempi kuin nyt maakuntakaavaehdotuksessa oleva aluerajaus ja heidän (FCG) selvityksen mukaan alue soveltuu tuulivoimakäyttöön. Vai onko ristiriitaa?

4.11. Koska maakunta kaavalla on ohjaava vaikutus ja maakuntakaavaselostuksen mukaan maakuntakaava aluemerkinästä voidaan poiketa onko siis odotettavissa että osa hankkeista mitä nyt suunnitellaan isompana kuin maakuntakaavaan on ehdotettu toteutetaan kuitenkin lopulta isompana, mikäli laaditaan tarkempia selvityksiä ja niissä lopulta todetaan että niistä ei ole merkittävää haittaa. Jos näin on niin mitä merkitystä on tällöin maakuntakaavalla?

5.Miten kaavoituksen kulku virallisesti kuvaillaan

Ilmasto ja energiamaakunta kaavaselostuksen alkusanoissa

EHDOTUS_selostus-LIITE-3-4_P-P-EI-vmkk-9.9.2024_MKH-17.9.2024_pakattu.pdf

sivulla 7 todetaan todetaan mm. seuraavasti:

*Alue- ja yhdyskuntarakennetta suunniteltaessa katseen tulee siis olla tulevassa. Erialaisten alueidenkäytön tarpeiden yhteensovittamisessa, **hyvän elinympäristön säilyttämisessä ja haitallisten vaikutusten ehkäisyssä keskiöön nousevat tieto tuottavat selvitykset sekä osallistava ja vuorovaikutteinen ote valmisteluun.** Maakuntakaavoituksen periaatteista ja ohjauksesta vastaa maakuntahallitus. Maakuntakaavan neuvottelukunta toimii suorana kanavana maakuntakaavan ja kuntakaavoituksen välillä. Tämä yhteyden merkitys korostuu nykyisessä suunnittelutilanteessa, jossa maakuntakaavan toteuttamisen edellytyksiä luovaa suunnittelua tehdään monella kaavatasolla yhtä aikaa. Maakuntakaavassa linjattavat alueidenkäyttölliset kysymykset **näkyvät kaikkien maakuntamme asukkaiden arjessa. Siksi kannustankin avoimeen ja laajan keskusteluun maakuntamme alue- ja yhdyskuntarakenteen tavoiteltavasta suunnasta. Kysymysten, pohdintojen, palautteen ja keskustelujen aika on nyt.***

Entinen ympäristöministeri ([Krista Mikkonen](#)) 6.11.2020

Ilmastonmuutoksen torjunta vaatii mittavasti lisää päästöttömän energian tuotantoa. Yksi ratkaisu on tuulivoima. Tuulivoimaa tulee kuitenkin lisätä luonnon, paikallisten ihmisten ja maisema-arvojen kannalta kestävästi – keinoja tähän on jo olemassa.

Ilmastonmuutoksen torjunta edellyttää, että luovumme fossiilisista polttoaineista ja siirrymme käyttämään uusiutuvia energialähteitä. Tuulivoima on yksi tärkeimmistä puhtaan sähköntuotannon lähteistä. Tuulivoiman suosio onkin viime vuosina kasvanut: maamme tuulivoimakapasiteetti on kymmenkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Samaan aikaan kun tuulivoimasta on tullut näkyvämpää, on myös siitä käytävä julkinen keskustelu lisääntynyt. Etenkin tuulivoiman vaikutukset luonnolle, matkailulle, luonnon virkistyskäytölle ja paikallisille asukkaille puhututtavat. Vaikka on selvää, että kaikesta energiantuotannosta aiheutuu aina jonkinlaisia ympäristövaikutuksia, on meidän pyrittävä minimoimaan haitalliset vaikutukset. Energiantuotannossa on pyrittävä mahdollisimman suureen hyöty-kustannus-suhteeseen: mahdollisimman paljon energiaa mahdollisimman pienillä ympäristövaikutuksilla.

Tuulivoimarakentamisessa paikallisen hyväksyttävyyden varmistaminen ja asukkaiden kuuleminen on tärkeää. Jos ihmiset kokevat, että oma ääni ja huolet eivät pääse tarpeeksi esille kaavoituksessa, saattaa se johtaa siihen, että tuulivoima koetaan häiritsevämmäksi ja hankkeista tehdään enemmän valituksia. Huolehtimalla siitä, että kaavoitusprosessi on asianmukainen, paikallisten ääni kuullaan ja tarvittavat selvitykset tehdään, voidaan varmistaa, että hankkeilla on myös paikallisten ihmisten tuki.

Sopivien alueiden tunnistaminen ja kartoittaminen on tärkeää, sillä kaikki alueet eivät sovellu tuulivoimalle. Esimerkiksi lintujen muuttoreiteillä tai niiden suosimilla alueilla tuulivoimarakentamista tulee harkita tarkkaan. Tuulivoimaloiden toimintaa voidaan myös sopeuttaa huomioimaan lintujen muuttoajat. Myös arvokkaimmat kansallismaisemamme on rajattava tuulivoiman ulkopuolelle, vaikka tuulivoimalat monien mielestä sinällään kauniita ovatkin. Nämäkin reunaehdot huomioon ottaen Suomessa on vielä runsaasti tilaa uudelle tuulivoimarakentamiselle.

Jokainen tuotantolaitos tulee jossain vaiheessa elinkaarensa päähän, näin käy myös tuulivoimaloille. Keskustelua on voinutkin siitä, mitä tehdä lasikuituisille tuulivoimaloiden siiville niiden käyttöiän päätyttyä. On selvää, että kiertotalouden mukaisesti materiaalille tulee löytyä uudelleenkäyttöä. Tähän liittyvää kehitystyötä on paraikaa menossa, ja uskomme, että uudelleenkäyttöön liittyviä käyttökelpoisia innovaatioita löytyy.

Hallitus haluaa lisätä tuulivoimarakentamista kestävästi. Maalla tuulivoimarakentaminen tapahtuu jo markkinaehtoisesti, mutta merituulivoima kaipaa vauhdittamista. Siksi hallitus laskee merituulivoiman kiinteistövero. Myös EU:n elvytysrahoitusta olisi hyvä suunnata merituulivoiman vauhdittamiseen.

Ympäristöministeriössä taas on parhaillaan käynnissä tuulivoiman edistämiseen liittyvä hanke, jossa pyritään sovittamaan yhteen erilaisia maankäytön intressejä tuulivoimarakentamisessa ja löytämään tapoja tuulivoiman ja puolustusvoimien tutkien yhteensovittamiseen.

*Uudistamme parhaillaan myös maankäyttö- ja rakennuslakia. Uudistuksella pyrimme varmistamaan laadukkaan kaavoituksen, jossa tarvittavat taustaselvitykset tehdään hyvissä ajoin, **ihmisiä kuullaan aidosti prosessin kaikissa vaiheissa ja päätöksenteko on avointa.***

*Pyrimme turvaamaan kaavoituksen laadun myös lisäresursseilla, joita myönsimme kesällä annetussa hallituksen lisätalousarviossa kunnille ja maakuntien liitoille tuulivoiman kaavoittamiseen, luvutukseen ja niihin liittyviin selvityksiin. Kaiken kaikkiaan tuulivoimarakentamiselle on Suomessa paljon potentiaalia. **Tuulivoimaloiden sijoittelussa on tärkeää ottaa huomioon luonto- ja maisema-arvot sekä paikalliset ihmiset.***

6.Miten kaavoituksen kulku käytännössä menee

Edellä mainitut tekstit kuulostavat erittäin hienolta. Jokainen joka on jättänyt näitä mielipiteitä tai muistutuksia tietää että todellisuus on hieman toisenlainen.

Tällä hetkellä isolta osin tuulivoimaan liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista laaditaan Suomen Uusitutvat Ry:n (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys RY) toimesta. Yhdistyksen päämäärä on edistää tuulivoiman taloudellisen hyödyntämisen yleisiä edellytyksiä energialähteenä Suomessa. Epäkohtana on, että yksityisten paikallisten asukkaiden etua ei aja tällä hetkellä oikeastaan kukaan, erityisesti niiden, jotka eivät ole millään tavoin osallisia tuulivoimahankkeisiin eivätkä niistä täten taloudellisesti hyödy. Tämä on johtanut ainakin tietyissä tapauksissa hyvin epäoikeudenmukaiseen tilanteeseen ja ihmisillä on syntynyt tunne siitä, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee lähestulkoon aina etusijalle. Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapayrittää vaikuttaa kaava-asioihin on viedä asioita hallinto-oikeuksiin, missä yleensä onnistumisen mahdollisuus on häviävän pieni. Myös kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavallisella kansalaiselta hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on tässäkin suhteessa hyvin heikko. Kaikki niihin käytetty aika on pois vapaa-ajasta ja asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa ja monella loppuukin tämän takia usko kesken vaikka tuulivoimalat vaikuttavat henkilöön koko loppuelämän ja vielä tulevienkin polvien elämään.

Lisäksi on myös turhauttavaa että jopa viranomaiset jättävät vastaamatta esitettyihin kysymyksiin tai eivät vastaa kysymyksiin ollenkaan jotka koetaan vaikeiksi. Kaava-asioihin vaikuttaminen on hyvin vaikeaa ja varsinaisen tuulivoimayhdistyksen kaavanlaadinnan ongelmaksi muodostuu se, että hyvin harva kansalainen tajuaa miten kaavoitusprosessi etenee ja mitä pitäisi tehdä missäkin vaiheessa, ja mitä ylipäätään kaavaan on laadittu. Kansalaisilla saattaa olla myös käsitys, että kaavaan tehdyt selvitykset olisivat puolueettomia. Käytännössä henkilöllä tulisi olla kaavoitus-asioihin perehtyneen juristin koulutus, joka hallitsee myös ympäristölainsäädännön, sekä rakennuslainsäädännön yksityiskohdat. Lisäksi tulisi omata tuulivoimaan perehtyneen konsultin taidot, sekä olla verkostoitunut tärkeimpiin päättäjiin ja viranomaistahoihin. Kaavoituksen aikainen kansalaisten kuuleminen on sen varassa älyääkö joku jättää mielipiteen ja riittääkö motivaatio sitä tehdä kun tiedossa on jo valmiiksi että syrjäkylän asukkailla ei ole niin väliä. Konsultti laatii ja vastaa asukaskyselystä jolla on lähinnä muodollinen merkitys ja senkin valvominen on kansalaisten vastuulla. Jos pitäjän hallituksen jäsenet ovat hankkeen kannalla olleet jo kaavoitusaloitteen hyväksymisestä lähtien niin viimeistään puoluekuri pitää huolen siitä että valtuusto hyväksyy hankkeen erityisesti mikäli yhdellä puolueella on pitäjässä enemmistö ja osalla kavereista on tulossa voimaloita. Lisäksi tuskinpa kovinkaan moni päättäjä on lukenut monisataa sivuisia selvityksiä joidenka lopputulos on aina sama: ”ei aiheita merkittävää haittaa”.

Kaavoituksen aikana laaditaan selvityksiä. Kartoitetaan toki huomattava määrä asioita mutta päädytään aina samaan lopputulokseen kuin jo kaavoitusaloitteen hyväksymishetkellä jossa todetaan ettei hankkeella ole kaikesta huolimatta merkittävää vaikutusta ja alue soveltuu erinomaisesti tuulivoimakäyttöön. ELY perustellussa päätelmässä luettelee puutteet ja todetaan asioita ja että asiasta on hyvä tehdä jatkoselvityksiä mutta kuka niitä sitten valvoo. Ulkomaalaistaustaiset yhtiöt saavat käsitellä kansalaisia ja heidän isänmaataan haluamallaan tavalla ja surullisinta on että oman maan päättäjät ovat rahan kiilto silmissä tämän tilanteen sallineet. Esitettyihin epäkohtiin ei reagoida. Ihmisiä ei aidosti kuunnella, mielipiteet ehkä luetaan mutta mitään ei tehdä ongelmien korjaamiseksi. Mikäli kansalaiset jättävät mielipiteitä ja nostavat esille haittavaikutuksia ne joko kiistetään tai asiasta vaietaan. Aika harvalla kansalaisella riittää mielenkiinto seurata vuositolkulla netistä hankkeita ja jättää mielipiteitä sinne sun tänne etenkin kun moni on havainnut että järjestelmä on mikä on.

Helposti käy niin, että kun hanke on edennyt jo hyvin pitkälle ja vasta silloin ymmärretään mitä on tulossa. Välttämättä kansalainen ei ole ollut edes tietoinen, mikäli hän ei ole kaava-alueella ja erityisesti mikäli maa-alueen omistaja on ulkopaikkakunnalta. Epäkohtiin puuttuminen (tuulivoimapuistokaavan laadintavaihe) on erityisen vaikeaa pienillä paikkakunnilla, jossa piirit ovat pienet ja päätökset tehdään pääosin taloudellisesta näkökulmasta. Tämän seurauksen vaikuttamismahdollisuudet sellaisella kansalaisella, joka ei ole vuokraamassa voimapaikkaa mailtaan, ovat hyvin rajalliset. Lisäksi jos joku on tuulivoimaloista eri mieltä, se saattaa herättää pahennusta. Ihmiset saattavat sen takia vaieta omasta kannastaan.

Maakuntakaavan laadinnan yhteydessä todetaan yleensä, että kaavassa päätetään asioista sen pohjalta, mikä on isokuva, ja että tarkemmat tuulivoimapuistoa koskevat asiat ratkaistaan sitten varsinaista tuulivoimapuistokaavaa laadittaessa. Se, mitä te päätöksellänne hyväksytte, kuitenkin tullaan myös toteuttamaan, ja kun yksittäisiä puistokaavoja laaditaan, hienot periaatteet ja yhteisvaikutusarviot muista hankkeista tullaan käyttämään, koska suositukset ovat vain suosituksia ja tuulivoimayhtiöt toimivat oman taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi. Olemme jo vuonna 2022 jättäneet teille liitteenä mm. vetoamukset Haapaveden kaupungille sen puolesta ettei Sikokankaan aluetta muuteta tuulivoimateollisuusalueeksi. Suurin osa Mieluskylällä asuvista talouksista vastusti hanketta tehdyssä kyselyssä. Allekirjoituksia oli hanketta vastaa n.450 kpl. Siitä huolimatta kaupunki on puiston kannalla ja alue on ehdolla energia- ja ilmastomaakuntakaavaan. Tässä on yksi esimerkki siitä että mielipiteellä ei ole merkitystä ja vaikuttaa myös siltä että Pohjois-Pohjanmaan liittokin taitaa asian jättää noteeraamatta ja sitten tarkemmassa kaavoituksessa (joka on jo alkanut) tullaan toteamaan ettei hanke aiheuta merkittävää haittaa ja yksikään viranomainen ei tee asialle yhtään mitään mikäli asiat menevät totuttuun tapaan.

Kun Suomi sitoutui 2017 Pariisin ilmastopöytäkirjaan kansalaisille ei hirveästi informoitu siitä mitä siitä seuraa ja ovatko he valmiita siihen. Varmaan yltäosan on ollut jo silloin tiedossa että se tietää tuhansittain tuulivoimaloita ja valtavat määrät sähkösiirtolinjoja Suurin ongelma taitaa olla on se että kuinka ne kyetään sijoittamaan maahamme siten että ne herättävät mahdollisimman vähän närää ihmisissä. Osa ihmisistä ostetaan ja ne jotka eivät ole ostettavissa vaiennetaan jyräämällä hankkeet läpi. Jotta tuulivoimapuistot eivät aiheuta liikaa vastustusta niitä ei sijoiteta suurien kaupunkien kylkeen vaan ne sijoitetaan pääosin harvaan asutulle alueelle jossa asuu vähän ihmisiä ja hankkeiden vastustus ei tällöin nouse liian suureksi ja asiasta ei nouse tällöin niin suurta meteliä, ja se ei valtaylorisöä suurissa kaupungeissa näytä haittaavan. Myös köyhät kunnat ja heidän päättäjät ottavat mielellään vastaan tuulivoimayhtiöt rahan kiilto silmissä. Osa päättäjistä on itse mukana alaan liittyvässä toiminnassa tai ovat vuokranneet maitansa yhtiöille. Luontoarvot on helppo sivuuttaa kun laaditaan satasivuisia selvityksiä joita harva jaksaa lukea läpi ja joissa listataan huomattava määrä asioita ja lopuksi sitten kuitenkin todetaan että voimaloista ei aiheudu merkittävää haittaa ja mielipiteet mitä on laadittu jäävät unholaan ja rakennelmat jäävät monumenteiksi tulevien polvien iloksi, koska niiden purkaminen saattaa osoittautua melko työlääksi ja kalliiksi.

7. Esimerkkejä siitä miten asioita sujuvoitetaan

[Pulinat pois ja myllyt pystyyn – Näin tuulivoimayhtiöt torjuvat valituskierteitä tarjoamalla kyläläisille rahaa | Yle](#)

Moni asukas pitää satojen tuhansien eurojen tarjouksia lahjontana. Tuulivoimayhtiö on masinoinut myös soittelutalkoot päättäjien painostamiseksi

7.1.Valtakunnan tason päätäntää:

[Tällaisia neuvoja Kataisen hallituksen ministerit antavat uudelle hallitukselle: ”Tätä Suomi-kuvaa ei kannata häröilemällä rikkoa” \(iltalehti.fi\)](#)

”Älkää pilatko näitä hyviä markkinoita”

Kataisen kanssa vihreästä siirtymästä samoilla linjoilla ovat ulkoministeri [Pekka Haavisto](#) (vihr) sekä EU-komissaari [Jutta Urpilainen](#) (sd). Haavisto ja Urpilainen toimivat aikanaan Kataisen hallituksen (2011–2014) ministereinä.

Keskustelusta välittyi tilannekuva, jonka mukaan vihreän siirtymän kelkkaan hypänneen elinkeinoelämän mielestä politiikkojen tehtävänä on pysytellä enemmän tai vähemmän pois tieltä. Siitä kertoo esimerkiksi Haaviston kuvailema **tilanne ministeriössä vierailleista tuulivoimasijoittajista, joiden agendalla on kuusinkertaistaa tuulivoiman määrä Suomessa ja mahdollistaa siirtymä vetytalouteen.**

– Kysyin, että mitä he odottavat meiltä poliitikoilta. Vastaus oli, että älkää tehkö mitään, että tämä menee erittäin hyvin eteenpäin, älkää pilatko näitä hyviä markkinoita.

Kataisen mukaan Haaviston kuvailema tilanne on hyvä uutinen.

7.2.Paikallista päätäntää

Haapavesi-lehti, Ma 28.8.2023 klo 15

Yksityisen rahoituksen niukkuus hankaloittaa Paakkilan remonttiprojektin etenemistä. Tilanteen paikkaamiseksi seurakunnan suunnitelmissa on käynnistää yksityinen keräys, johon seurakuntalaisten ja kuntalaisten toivotaan osallistuvan.

– Ajatuksena on, että istutetaan Paakkilan puutarhaan puu, josta ihmiset voisivat ostaa osuuksia haluamallaan rah summalla, kirkkoherra Mauno Soronen kertoo.

*Vajetta Paakkila-projektin yksityiseen rahoitukseen ovat tuoneet tuulivoimahankkeiden kaatumiset tai viivästymiset, sillä **VSB Uusiutuva Energia Oy:lta ja Puhuri Oy:lta luvassa olleet tuet ovat osin sidottuja Haapavedelle toteutuviin tuulivoimahankkeisiin.***

*Soronen kertoo, että **VSB Uusiutuva Energia on jo tukenut hanketta varsin mittavasti, mutta pienentänyt jatkorahoituksen minimiin ja asettanut sen ehdoksi Puutionsaaren tuulivoimahankkeen toteutumisen. Myös Puhurin kanssa neuvottelut rahoituksesta jatkuvat syyskuussa.***

– Yksityisen rahan osalta olemme vaikeassa tilanteessa, Soronen toteaa ja kertoo, että neuvottelut hankkeen myöhemmää vaihetta varten on avattu.

Siihenkin on Sorosen mukaan varauduttu, että nyt meneillään olevan hankkeen toinen vaihe toteutetaan suunniteltua pienempänä, jolloin sähkö- ja LVI-työt siirtyisivät tulevaisuuteen.

7.3.Mielipiteitä

Mielipiteet 2-4 Piipsannevan tuulivoimapuiston yleiskaavan valmisteluvaiheen lausunto (s. 45- 47)

[20211060-5-13.PDF \(haapavesi.fi\)](#)

Mielipide 4: Yksi yksityishenkilö allekirjoittajana

Lähetty: maanantai 31.elokuuta 2020 12.52 Vastaanottaja: Haapaveden kaupunki haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Aihe: Sähkön siirtolinja Piipsannevan tuulivoimapuiston sähkösiirtolinja on mielestäni sijoitettu väärään paikkaan. Se pirstoo Nevalanmäeltä lähtiessään parhaimmat salaojapellot. Sähkönsiirtolinja tulee ehdottomasti siirtää Korkatin

suuntaan, jolloin sen matka lyhenee ja se kulkee metsien poikki. Olemme muuten aktiivisesti ollut hyväksymässä tuulipuistohanketta Piipsannevalle ja maillemme mahdollisesti rakennetaan useita tuulivoimaloita, mutta tämä sähkönsiirtolinja on huono sijoitukseltaan. Lisäksi maanviljelijä ----- on huolissaan muuntoaseman tulosta aivan asuinrakennuksen läheisyyteen ja samoin sähkönsiirtolinjan sijoituksesta lähelle asuinrakennusta ja pelloille.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotusvaiheessa voimajohdon linjausvaihtoehdot on muutettu. Voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat nyt täysin Lehonsaaren ja Kytökylän peltoalueiden pohjoispuolelle. Uudet reittivaihtoehdot on kuvattu tarkemmin kaava-selostuksessa.

Mielipide 3: Yksi yksityishenkilö allekirjoittajana

Lähetty: maanantai 31.elokuuta 2020 15.27

Vastaanottaja: Haapaveden kaupunki haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Aihe: Piipsannevan tuulipuiston yleiskaava

Piipsannevan tuulipuiston yleiskaava Katson että kaavassa suunniteltu sähkönsiirtolinja tuulipuistosta metsälinjaan (110kv/400kv) on linjaukseltaan huono, ja pirstoo lukuisten maanviljelijöiden peltolohkot Rannankylän alueella (Lehonsaari-Kytökylä). Vaihtoehtoisia linjauksia varmasti löytyy parempia. Esimerkiksi metsälinja Korkattiin, jolloin haittaa ei syntyisi maataloudelle, yhtään peltolohkoa ei tarvitsisi pirstoa ja Pihapiiri myös jäisi kauemmas.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotusvaiheessa voimajohdon linjausvaihtoehdot on muutettu. Voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat nyt täysin Lehonsaaren ja Kytökylän peltoalueiden pohjoispuolelle. Uudet reittivaihtoehdot on kuvattu tarkemmin kaava-selostuksessa.

Mielipide 2: Yksi yksityishenkilö allekirjoittajana

Lähetty: sunnuntaina 30.elokuuta 2020 20.13

Vastaanottaja: Haapaveden kaupunki haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Aihe: Piipsannevan tuulipuiston yleiskaava

Katson että kaavassa suunniteltu sähkönsiirtolinja tuulipuistosta metsälinjaan (110kv/400kv) on linjaukseltaan huono, ja pirstoo lukuisten maanviljelijöiden peltolohkot Rannankylän alueella (Lehonsaari-Kytökylä). Vaihtoehtoisia linjauksia varmasti löytyy parempia. Esimerkiksi metsälinja Korkattiin, jolloin haittaa ei syntyisi maataloudelle, yhtään peltolohkoa ei tarvitsisi pirstoa. Tai vaihtoehtoisesti Kärsämäen rajalla olevaan voimalinjaan, johon on myös paljon lyhyempi matka. Muilta osin ei huomautettavaa ja olen myös hyväksynyt tuulivoimaloiden suunnittelun mailleni.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotusvaiheessa voimajohdon linjausvaihtoehdot on muutettu. Voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat nyt täysin Lehonsaaren ja Kytökylän peltoalueiden pohjoispuolelle. Uudet reittivaihtoehdot on kuvattu tarkemmin kaava-selostuksessa.

7.4. Kunnanjohtajien käsityksiä voimalahankkeiden haitoista

Kunnanjohto tai yhtiöt ovat harvemmin valmiita myöntämään asiaa niille kansalaisille joille haittoja on tulossa. Muutama kunnanjohtaja huolestui voimaloiden haittavaikutuksista kun uuden hallituksen työryhmä alkoi pohtimaan kiinteistövero- rojen kohtaloa. Voimaloista on kuulemma haittaa jonka perusteella tulee saada maksimaalinen rahallinen hyöty. Kun tuulivoima asian tiimoilta johtajia lähestyy sitten ne ihmiset joille heidän omasta mielestään haittoja on kohdistumassa niin silloin niin haitat kiistetään tai asiasta vaietaan.

[MT:n tiedot: Kuntien valtionosuuksiin valmistellaan muutosta VM:ssä – kunnilta vietäisiin mahdollisuus vaurastua tuuli-voimaloiden veroilla - Uutiset - Maaseudun Tulevaisuus](#)

Kärkkäinen muistuttaa myös siitä, että kunnilla on jo nyt suuri kynnys kaavoittaa tuulivoimaa tai muita voimaloita, sillä niiden haitat voivat nousta merkittäviksi. Voimalahankkeet voivat aiheuttaa repivää keskustelua kunnissa.

[Tuulivoimakunnat vaativat: Kun valtionosuuksia uudistetaan, tuulivoimakuntien on saatava pitää voimaloiden kiinteistö- verot kokonaan itsellään | Kuntalehti](#)

– Kyllä paikallisesta haitasta kuuluu kunnan saada vastineeksi maksimaalinen paikallinen hyöty, sanoo Tuulivoima- kuntien verkoston puheenjohtaja, Isojoen kunnanjohtaja Juha Herrala.

Verkosto huomauttaa, että tuulisähköön liittyy potentiaali suuriin investointeihin ja siten työpaikkoihin.

7.5. Tuore uutinen viranomais selvityksiin liittyen ja kuinka luotettavia ne ovat

Mitä tulee Pohjois-Pohjanmaan liiton Tuuli-hankkeen maisemaselvitykseen niin olisi hyvä tietää oliko Metsähallitus maisemaselvityksen työryhmässä ja jos niin onko Metsähallitus STY Ry:n jäsen (Nykyinen Suomen uusiutuvat Ry) ?

Lainaus HS mielipidekirjotus

[Tarkka tieto haitoista voisi lisätä luottamusta tuulivoimaan | HS.fi - 16.10. 2:00](#)

Tuoreen uutisen mukaan (HS 14.10.) ympäristöministeriö hautasi selvityksen tuulivoiman vaikutuksista maakotkaan. Selvitys pyrki sovittamaan yhteen tuulivoiman ja uhanalaisen direktiivilajin turvaamisen, jotka voivat joillakin alueilla olla ristiriidassa.

Tilanne kertoo ilmastonmuutoksen hillintäkeinojen, tässä tapauksessa tuulivoiman, ja monimuotoisuuden suojelun välistä ristiriidasta. Lisäksi se kertoo tutkimustiedon ja päätöksenteon välisestä ristiriidasta.

Tuulivoiman vaikutuksesta maakotkaan ja ylipäättään eläimistöön on etenkin kansainvälistä tutkimustietoa. Pääosa tutkimuksista osoittaa, että eläimet reagoivat tuulivoimaan siirtämällä elinpiiriään kauemmaksi tai muuttamalla esimerkiksi pesimiskäyttäytymistään, jolloin niiden poikasmäärä pienenee. Jotkin lajit, kuten maakotka, eivät aina osaa väistää turbiineja, jolloin ne törmäävät niihin. Oli reaktio kumpi tahansa, tuloksena on populaatiokoon pieneminen, mikä uhanalaisten lajien kohdalla voi olla kohtalokasta.

Tutkimustietoa on myös tuulivoiman yleisestä hyväksyttävyydestä. Hyväksyttävyyteen vaikuttavat tuulivoiman vaikutukset ihmisiin, luontoon ja talouteen. Luontoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia tulisi lieventää niin kutsutun lieventämishierarkian avulla: välttämällä monimuotoisuuden kannalta kriittisiä alueita, vähentämällä törmäyshaittoja esimerkiksi lintututkien avulla, ja viime kädessä kompensoimalla luontohaitat suojelemalla tai ennallistamalla luontoa muualla. Tuulivoiman yleiseen hyväksyttävyyteen vaikuttavat myös päätöksenteon avoimuus ja osallistamisen aste. Tutkimustulosten parempi hyödyntäminen päätöksenteossa lisäisi luottamusta ja varmistaisi, että tuulivoiman kehitys tapahtuu luonnon monimuotoisuus ja kansalaisten antama hyväksyntä huomioiden.

Anne Tolvanen
professori, Luonnonvarakeskus

8. Maa- ja rakennuslaki, maakuntakaavamääräyksiä

Noudatetaanko ja kuka tulkitsee että miten tulkitaan?

Maa- ja rakennuslain mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on **kiinnitettävä erityistä huomiota (MRL28§) mm. seuraaviin asioihin, kuten alueiden ekologiseen käytön kestävyys, maiseman luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.**

Maakuntakaavamääräykset

Yleisissä suunnittelumääräyksissä todetaan mm. että:

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, natura 2000 verkoston alueiden, harjujensuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan LUO-alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maiseman ja linnustoon, sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.

Muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitin (PPL 2021) ja tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle.

Suunnittelumääräyksissä todetaan että. pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista, tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueelle tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

9. Kaavaselostusehdotus 2024

Noudatetaanko näitä, onko jalkauduttu maastoon ja onko paikallisella mielipiteellä ollut asiaan vaikutusta?

[EHDOTUS selostus-LIITE-3-4 P-P-EI-vmkk-9.9.2024 MKH-17.9.2024 pakattu.pdf](#), sivulla 158-159 mm.

TUULI-hankkeen maisemaselvityksessä tuulivoima-alueiden maisemavaikutuksia on arvioitu alueiden ominaispiirteet huomioiden. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota tuulivoima-alueiden sijoittumiseen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin nähden. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetut tuulivoimaloiden alueet on sijoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ulkopuolelle. Ehdotusvaiheessa tuulivoimaloiden alueen etäisyyttä arvokkaisiin maisema-alueisiin kasvatettiin maisema-alueen ominaispiirteet ja yhteisvaikutukset huomioiden.

Maakunnassa sijaitsee 80 maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Niihin kuuluu kulttuurimaisemia, maisemanähtävyyksiä sekä rakennettua maisemaa edustavia aluekokonaisuuksia. Tuulivoimaloiden alueet pyrittiin rajaamaan niin, ettei merkittäviä vaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin muodostuisi alueen jokaisessa ilmansuunnassa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet sijaitsevat vähintään 2 km etäisyydellä maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista. Oulujärvelle tunnistettujen suurten maisemavaikutusten lieventämiseksi tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km päähän Oulujärven ranta-alueista.

Kaavaratkaisussa kiinnitettiin huomiota myös visuaaliseen maisemakuvaan kohdistuviin vaikutuksiin arvokkaiden maisema-alueiden ulkopuolella. Virkistykseen käytettävät alueet, erityisesti luonteeltaan erämaiset alueet, ovat herkkiä muutoksille, samoin alueet, joilla on maisemallista arvoa vapaa-ajan vieton kannalta. Kaavaratkaisussa tuulivoimaloiden alueita on rajattu siten, ettei merkittäviä vaikutuksia maisemallisesti herkkiin luonto- ja kulttuurimatkaile-alueisiin, reitteihin ja suuriin vapaa-ajan asutuskeskittymiin muodostuisi.

Maakunnallisesti arvokkaita perinnebiotooppeja sijaitsee tasaisesti ympäri maakuntaa. Perinnebiotooppeja ei sijaitse lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen tuulivoimaloiden alueilla eikä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetuilla tuulivoimaloiden alueilla. Lähimmillään perinnebiotooppikohteita sijaitsee noin 2,5 km etäisyydellä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetuista tuulivoimaloiden alueista ja noin 1,2 km etäisyydellä säilyivistä lainvoimaisista vaihemaakuntakaavojen tuulivoimaloiden alueista. Perinnebiotooppikohteisiin ei arvioida kohdistuvan haitallisia vaikutuksia Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista eikä säilyivistä lainvoimaisista 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista.

Perinnebiotoopit on huomioitava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kaavamerkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan ***alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen maisema-, kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä.*** Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin vaikuttavissa hankkeissa on pyydettävä lausunto kyseisessä asiassa toimivaltaiselta valtion viranomaiselta ja alueelliselta museoviranomaiselta.

10. Luonto ja maisema-arvot

Mikä on puskurivyöhykkeen suositus, kun nykyiset voimalat ovat 300-350 m kokonaiskorkeudelta. Mikä on viranomaisen näkemys puskurivyöhykkeen tarpeesta ja jos tarkemmassa kaavoituksessa arviointi maisemavaikutusten merkittävydestä jätetään kaavoituskonsultin arvioitavaksi niin mitä arvellette että mihin se saattaa johtaa ja kuka sitä valvoo, etenkin kun maakuntakaavan aluerajoista on mahdollista poiketa ?

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa on aikaisemmin nostettu esiin luonnon hyvivointivaikutukset ja niiden hyödyntäminen väestön terveyden edistämiseksi. Sikokankaan alueella on tiestö, joka mahdollistaa alueen laajan virkistyskäytön. Lenkkeily, pyöräily, marjastus, metsätys, luonnossa liikkuminen on alueen asukkaille tärkeitä hyvinvointia lisääviä vapaa-ajan harrastuksia. Myös Mieluskylän metsästyseuran metsäkamppi sijaitsee siellä. Sikokankaan alueella on myös luonnonkaunis Haralampi, joka on Haapavetisten, kuin myös lähikuntien asukkaiden ahkerassa käytössä kalastuksessa ja luontoretkeilyssä.

Suomen perustuslain 20§ sanotaan seuraavaa: vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuri-perinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Ymmärrämme sen niin, että luontoa ei tuhota tuulivoimaloiden toimesta, vesiosuuskunnan pohjaveden tuottoa ja käyttöä ei vaaranneta ja että hieno jokimaisema säilyy ennallaan.

Luonnon monikäyttöalueet (Haapaveden lintuvedet ja suot)

Maakuntakaavassa Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualue ja sen ympäristö on merkitty kaavassa luonnonmonikäyttöalueeksi. Alueen suunnittelussa tuli huomioida maisema ja virkistyskäyttöarvot. Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia (Maakuntakaava merkinnät ja määräykset 5.11.2018 tekn.tark.18.6.2019. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostumiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

11. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys, Pohjois-Pohjanmaanliitto 2015 (alla kyseisestä selvityksestä otettuja lainauksia)

Mikä merkitys tällä on?

<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/3623.pdf>

Haapaveden luonto- ja virkistyskohtet, 42

Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytönkannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostumiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

-luonnon monikäyttöalue- merkinnän tavoitteena on edistää maakunnan arvokkaiden luontokohteiden/-kokonaisuuksien virkistyskäyttöä.

-Paikallisesti merkittävä

-ulkoilu- ja virkistysalue Aakonvuori sekä luonto- ja nähtävyyshanke Korkattivuori

-Merkittävyysluokka C Merkittävyysluokan C-kohteilla on vähintään seudullista merkitystä osana Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoa.

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat arvokkaat suo- ja lintuvesi alueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Haapaveden lintujärvet Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyryrimmen suoalueella sijaitseva Köyrylampi ovat kansainvälisesti merkittävä lintujärvikokonaisuus. Kosteikkokokonaisuutta täydentävät geologisesti arvokkaat alueet sekä maisema- ja kulttuuriympäristön arvot. Luonnon virkistyspalvelujen kysyntä Aluekokonaisuus palvelee lähikuntien asukkaiden virkistys- ja luontoretkeilykohteena. Virkistyskäytön kannalta veto voimaaisimpia kohteita ovat Ainalin sekä Korkatti-Aakonvuoren alueet. Alueella on myös laajempaa veto voimaa linturetkelykohteena. Palvelut/palveluvarustus Lintutorni (Ainali), luontopolku ja laavu (Korkattivuori). Aakonvuoren alueella on urheilukeskus, kuntorata, moottoriurheilukeskus ja ampumarata. Haapaveden kuntakeskuksen palvelut.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyisyys Virkistysalueilla ja laajemmin virkistysmahdollisuuksien tarjoamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Maakunnallisen virkistysverkon kehittämisen ja ylläpidon tavoitteena on tarjota alueen asukkaille ja matkailijoille moni puolisia mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Tätä kautta edistetään elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Eri laiset viheralueet ovat keskeinen ulkoiluympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys on maaseudun keskeinen vetovoimatekijä; toisaalta lähiluonnon merkitys elämys- ja virkistysalueena korostuu kaupungeissa ja niiden lähialueilla. Virkistysverkon tavoitteena on myös tarjota maakunnan asukkaille mahdollisuuksia luonto suhteen rakentumiselle aina lapsuudesta lähtien.

Luonnon virkistyskäytöllä on monenlaisia ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia. Viherympäristöjen on todettu vaikuttavan edullisesti mm. verenpaineeseen, pulssiin ja painonhallintaan sekä vähentävän aggressiivisuutta ja allergioita. Luonto on tärkeä voimavara monilla terveydenhuollon osa-alueilla, kuten sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutustoiminnassa. Luontoalueiden merkitys kansalaisten terveyden edistäjänä ja hyvinvointisektorin palvelutuotannon toimintaympäristönä korostuu kaupunkiympäristöissä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa on nostettu esiin luonnon hyvinvointivaikutukset ja niiden hyödyntäminen väestön terveyden edistämisessä. Virkistysverkon käyttäjälähtöinen kehittäminen on tässä suhteessa keskeinen toimenpide. Jotta ihmiset saadaan liikkeelle, on tarjolla oltava hyvin saavutettavia ja eri käyttäjäryhmille soveltuvia viheralueita.

Elinkeinot ja talous

Viheralueverkoston kestävä hyödyntäminen ihmisten vapaa-ajan ympäristönä tukee alueen elinkeinojen kehittämistä suoraan ja välillisesti. Elinkeinojen osalta virkistysverkolla tuetaan erityisesti matkailua ja sen kehittämistä. Välillisesti myönteisiä vaikutuksia syntyy, mikäli viheralueet lisäävät alueen vetovoimaisuutta asuinympäristönä sekä yritysten toimintaympäristönä.

Muiden elinkeinojen osalta virkistystoiminnoilla on vaikutuksia lähinnä metsätalouteen. Muun muassa olemassa olevissa valtion virkistysmetsissä metsätaloutta on sopeutettu siten, että alueiden houkuttelevuus virkistyskohteena säilyy. Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen virkistysverkko muodostuu myös jatkossa valtaosin olemassa olevista virkistys- ja suo-ajelualueista, joten kokonaisuutena ottaen vaikutukset metsätalouteen ovat samaa luokkaa kuin nykytilassa

Yleisesti ottaen virkistysverkon kehittäminen korostaa arvokkaan luonto- ja kulttuuriperinnön hyödyntämistä ja merkitystä maakunnan aluerakenteessa. Virkistysverkkoa kehittämällä parannetaan elinympäristön laatua ja ihmisten viihtyvyyttä sekä luodaan edellytyksiä matkailun kehittämiseksi.

Virkistyskäytön vaikutuksia luonnonympäristöön ovat muun muassa melu ja muu häiriö, maaston kuluminen ja roskaantumisen. Vaikutukset voivat olla merkittäviä esimerkiksi linnuston pesimäaikaan herkillä saaristo- ja kosteikkokohteilla. Myös maaston kuluminen voi olla merkittävää suosituimmilla kohteilla ja tiettyjen aktiviteettien seurauksena, esim. ratsastus ja motorisoitu maastoliikenne (crossipyörät, mönkijät). Myös kohteiden huoltamiseen liittyvällä (kesäaikaisella) maastoliikenteellä voi olla vaikutuksia maaston kulumiseen. Muun muassa moottorikelkkailu ja veneily voivat aiheuttaa merkittävää meluhaittaa. Ristiriitaa virkistystoiminnan ja luontoarvojen turvaamisen välillä voi syntyä erityisesti suojelualueilla, joiden ensisijaisena tarkoituksena on alkuperäisen luonnon ja sen kehityskulkujen säilyttäminen. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkossa luonnonsuojelualueiden rooli on keskeinen; merkittävimmät virkistyskohteet ovat kansallispuistoja ja muita suojelualueita. Myös tässä selvityksessä tunnistetuista alueista suurin osa on Natura 2000 -verkkoon kuuluvia suojelualueita. Virkistyskäyttö kohdistuu siten keskeisesti alueille, joilla on myös virkistyskäyttöä rajoittavia tekijöitä. Kansallispuistot ovat esimerkkejä alueista joilla yhdistyvät korkeat kävijämäärät ja toisaalta merkittävät luontoarvot. Valtion ja kuntien omistamat virkistysalueet ovat useimmiten ns. monikäyttöalueita, jotka eivät ole yhtä herkkiä häiriöille

Natura 2000 -verkoston alueet

Yleisesti ottaen alueen kuulumisen Natura 2000 -verkkoon ei estä sen hyödyntämistä virkistys- tai luontomatkailun näkökulmasta. Retkeily, virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutuksia yksittäisiin Natura-alueisiin arvioidaan tapauskohtaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman tai muun tarvittavan suunnitelman yhteydessä. Lisäksi hankkeiden tai toimenpiteiden vaikutuksia Natura 2000 -alueen suojelun perusteen oleviin luontotyyppisiin ja eliölajeihin arvioidaan tarvittaessa hankekohtaisen vaikutusten arvioinnin yhteydessä (ns. Natura-arviointi). Kulumisherkillä alueilla, kuten kallioalueilla, tuntureissa ja soilla saattaa suojelun toteutuminen edellyttää jokamiehenoikeuksien mukaisen retkeily- ja virkistyskäytön ohjausta. Maaston kulumisherkyys ei välttämättä suoraan estä alueen virkistyskäyttöä tai sen kehittämistä, mutta näiden alueiden kohdalla retkeilyreitit tai muu virkistyskäyttö on suunniteltava herkäät alueet huomioiden. Tämä saattaa edellyttää esimerkiksi kulumisherkkien alueiden huomioimista retkeilyreitilinjauksen laatimisessa ja maastoa suojaavien rakenteiden käyttöä. Joissakin erityistapauksissa lajien ja luontotyyppien suojelu tavoitteiden toteutuminen voi edellyttää jokamiehenoikeuksien rajoittamista. Esimerkiksi linnustollisesti arvokkaille soille, selkävesien luodoille tai uhanalaisten eliölajien esiintymispaikoille voidaan asettaa kulkua- tai mairinnourajoituksia linnuston pesimäaikaan tai muina häiriöherkinä ajankohtina. Tavoitteellisen virkistysverkon toteuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä Natura 2000 -verkkoon kuuluvien alueiden luonnonarvoja heikentäviä vaikutuksia, kun alueiden yksityiskohtainen suunnittelu ja kehittäminen toteutetaan kohteiden arvot ja erityispiirteet huomioon ottaen.

Miten maakuntakaavaehdotus huomioi virkistyskäytön?

Tuulivoimapuistoalueita on varattu edellä mainitun alueen viereen. Onko maakuntakaavassa huomioitu miten ympärillä olevat puistot vaikuttavat ko. luonnonmonikäyttöalueen arvoon (alueen maisema- ja ympäristöarvojen säilyttäminen) ja **miten nykyinen olemassa oleva maisema kyetään säilyttämään** ja ovatko määräykset käytännössä mahdollisia mikäli

kaavaluonnosta ei muuteta? Tarkoittaako tämä käytännössä sitä, että tulevaisuudessa alueella täytyy retkeillä laput silmillä tai virtuaalilasit päässä johon on tallennettu nykyinen maisema?

12.Haapaveden lintuvedet ja suot on kansainvälisesti tärkeä lintualue, Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka

Mikä merkitys tällä on?

Valtakunnallisesti merkittävä lintuvesiensuojelualue, Haapaveden lintuvedet ja suot sekä Korkattivuori (Natura 2000) ja Korkattivuori-Rahkovuori (KAO110045) kallioalue muodostavat poikkeuksellisen luontokokonaisuuden. Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka. Sen tekevät mielenkiintoiseksi retkeilykohteeksi Pohjois-Pohjanmaalla poikkeukselliset näköalat ja luontopolku. Vuorelta avautuu alueellisesti hyvin poikkeukselliset maisemat kilometrien päähän Natura 2000 lähijärville ja soitten suojelualueelle. Maisema on vielä toistaiseksi hyvin erämaatyypinen, eikä sieltä näy juuri muuta, kuin laajat metsät, järvi ja suoalueet. Lisäksi sieltä näkyy osalta suunnasta maatalousaluetta, asutus on harvaa ja lähinnä Ojakylän suunnalta näkyy enemmän maataloja/rakennuksia. Vuorenhuippu kohoaa 186,8 metriä merenpinnan yläpuolelle. Korkeusero läheiseen suojelusuhon on 50 metriä ja Ojakylän aukeaman keskipaikoille 80 metriä. Vuoren kallioidella sijaitsevan entisen palovartiotorin alin taso on kunnostettu näköalapaikaksi. Alue on erämaatyypinen alue ainakin vielä toistaiseksi. Alueella sijaitsee laavu ja se on paikallisesti hyvin suosittu retkeilykohde. Jatkoissa tuulivoimaloita näkyisi useasta eri suunnasta. Myös tällä hetkellä suunnitteilla oleva Leuvanvevan tuulipuistohankkeen ja siihen liittyvän siirtolinjan leventäminen (mikäli sieltä tuleva uusi siirtolinja tulisi kolmanneksi kahden vieheen) pilaisi Korkattivuori-Rahkovuori ympäristön maisemaa entisestään. (KTS. kuva). Alue on maisemakallioalue (ge-1). Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja siennistuskilpailuja.maiseman kannalta on haitallinen vaikutus että tämän mittaluokan tuulivoimapuistoja rakennetaan joka ilmansuuntaan (Leuvanveva, Piipsanneva, Tuulikaarto, Sikokangas, Haaponeva, Tukkiräme, Miekkasuo ja Kokkokangas)

Alueella on laajoja, lähinnä Metsähallituksen omistamia suojeltuja suoalueita, joita on ennalistettu ja palautettu luonnontilaan. Suoalueilta ei näy tällä hetkellä juuri yhtään rakennettua ympäristöä Aavoilta soilta näkyy Mieluskylän tv- ja radiomasto ja osalta suoalueelta Korkattivuorella oleva vanha palovartiotori ja gsm-masto, mutta muuten suoalueet ovat lähes luonnontilaisen kaltaisia. Tulisi pohtia, ovatko tuulivoimapuistot yhteisvaikutuksiltaan ristiriidassa tämän olmassa olevan luonnon kanssa. Alueella on runsas linnusto ja alueella asuu myös maakotkia ja kalasääksiä, jotka vaativat laajan reviirin. Alueen läpi menee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti ja siellä ovat järvet ja suot toimivat lintujen levähdyspaikkoina useille eri muuttolintulajeille (kurjet,joutsenet,arktiset vesilinnut). Ainalin alueelle sijaitsee huomattavasti myös muita yksityisten omistamia aluieta, jotka ovat maisemallisesti tärkeitä kohteita joita ei tässä tarkemmin eritellä, mutta niitä on kirjattu tarkemmin selvityksiin, joissa on kartoitettu arvokkaita perinnebiotooppeja esimerkiksi rantalaitumia, mm.Korkatin ja ainalin rantalaidunnusalueet jotka osittain sijaitsevat mm. Natura 2000 alueella; Korkatin lammas-haka (maakunnallisesti arvokas perinnemaisema) jossa pidetään yllä avointa perinteistä rantalaidun maisemaa. Aleelta löytyy myös vaitiniemen kulttuurimaisema (maakunnallisesti arvokas maisema-alue). Lähistöllä on useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita vanhoja pihapiirejä (arvokas rakennettu kulttuuriympäristö) jne. Isompia rakennelmia ei alueelle tällä hetkellä näy. Muun muassa Korkattivuori ja Haapaveden lintuvedet ja suot (lintuvesiensuojelualue) jäisi

tuulivoimateollisuusalueiden väliin jos kaikki suunnitteilla olevat hankkeet toteutuvat. Mikä on esimerkiksi suhtautuminen maanviljelijän työhön, kun hän lisäksi harjoittaa maisemanhoitotyötä ja ylläpitää arvokkaita perinnebiotooppeja

13.Matkailualan yritykset Ainalin kylässä (Villa Korkatti)

Entäpä tämä?

Alueella on myös majoitus ja ohjelmapalveluita tarjoava yritys (Villa Korkatti), mistä käsin on myös mahdollisuus mm. retkeilyyn läheisillä luontopoluilla, Korkattivuoren alueella sekä läheisillä muilla virkistyskäyttöön varatuilla alueilla (esim. Korkatinlatu)

14.Järvimaisemat alueella

Onko merkitystä?

Laajoilla aavoilla vesialueilla tuulivoimalat näkyvät kauas, ja mikäli voimalat ovat 300-350 metriä korkeita ja puistoalueiden määrä on suuri, niillä on merkittävä vaikutus alueen järvimaisemiin. Se on tällä hetkellä hyvin erämaatyypinen ilman mitään teollisuusrakennuksia. Maisemahaitoista aiheutunutta kiinteistöarvon laskua on vaikea määrittää. Kaavassa viitataan Suomen tuulivoimayhdistyksen teettämään tutkimukseen, jonka mukaan sillä ei olisi vaikutusta arvoon, mutta päinvastaisia tutkimuksia löytyy jotka osoittavat arvonalennuksen. Maalaisjärjellä ajateltuna jokainen voi miettiä, kumpi on vaikkapa houkuttelevampi kiinteistö. Kiinteistö, jonka pihalta näkyy x-määrä tuulivoimaloita, ja talon vierestä menee 400kV sähkösiirtolinja, vaiko pihapiiri jonne ei näy voimaloita. Lisäksi järvenrantatontit (jotka ovat arvokkaampia kuin kuivan maan tontit) ovat hyvin erinäköisiä, jos ilta-auringon laskuntaustalla näkyy kymmeniä tuulivoimaloita, verrattuna rantamaisemaan mistä aukeaa näköala luonnonmaisemaan.

Näiden tutkimusten mukaan tuulivoimarakentaminen vaikuttaa kiinteistön arvoihin:

kiinteistöarvo

[Tuulivoimaloiden vaikutukset kiinteistöjen arvoon: kaksi ruotsalaista tutkimusta ja suomalainen selvitys | Tuulivoimkansalaisyhdistys ry](#)

https://profrankboletrask.bittikaista.net/2013_01_17_Lausunto_Aktia_lkv_MosseL_Nasen_kartanon_tuulivoimapuisto.pdf

15.Selvitys tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksista Pohjois-Pohjanmaalla

Mikä oli tämän tarkoitus?

Kaavan laadinnan yhteydessä selvitettiin Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristön sietokyky seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamisen aiheuttamille vaikutuksille, havainnollistettiin merkittävät vaikutukset, arvioitiin mahdollisesti syntyvien vaikutusten merkittävyttä ja esitettiin maakuntakaavaan ehdotusvaiheessa tarvittavia merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ehkäiseviä toimia.

Olisi ollut hyvin tärkeää, että myös niiden ihmisten näkemys maisemahaitoista olisi huomioitu, jotka joutuvat niitä kaavan ja voimaloiden toteututtua tulevaisuudessa sietämään. Laadinnasta vastasi Sty RY:n jäsen Sweco joka laatii myös tuulivoimapuistokaavoja tuulivoimayhtiöille ja taloudellisesti hyötyy asiasta. Esitimme 2022 syksyllä että tasapuolisuuden nimissä myös paikalliset ihmiset jotka asuvat alueella ja täten joutuvat mahdollisiin maisemahaittoihin tulevaisuudesta sopeutumaan, saisivat mahdollisuuden osallistua maakuntakaavan maisemavaikutusselvitykseen (Tuulivoimarakentamisen maisemavaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa) ja mm. esittää kantansa koskien maisemahaittoja, koska he ovat kaikkein oleellisin sidosryhmä jota asia tulee käytännön elämässä koskemaan. Lisäksi esille nostamamme aluekokonaisuus (Mieluskylä-Ainali alue) on myös maisema näkökulmastamerkittävä alue. Tärkeimmistä arvokkaista kulttuurihistoriallisesti merkittävistä pihapiireistä, tärkeimmiltä järviolueilta sekä maisemaltaan herkiltä alueilta olisi hyvä ollut saada kuvamallinnuksia. Esimerkiksi Ainalin jakokunta oli kiinnostunut asiasta jotta olisi mahdollisuus saada mahdollisimman yksinkertainen ja kansantajuinen selvitys. Perusteluina on se, että yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Toimisto työnä tehty kirjallinen selvitys ilman että suunnittelija jakautuu maastoon ei anna riittävän yksinkertaista ja selkeää kuvaa siitä, miltä asiat käytännössä saattavat näyttää ja johtaa helposti siihen, että selvityksestä tulee lähinnä muodollinen. Mikäli vetoatte että asia selvitetään tarkemmassa kaavoituksessa niin tiedoksi että pyynnöistä huolimatta ainakaan Ainalin Osakaskuntaa ei jostain syystä haluttu pyynnöistä huolimatta ottaa mukaan tarkempaan suunnitteluun (maisema-analyysit) koskien Siikalatvan hankkeita (Leuvanneva, Taikkoneva).

16.Ihmisen terveys

Miten on huomioitu ?

Pohjois-Pohjanamaan lainvoimaisissa maakuntakaavoissa on edistetty terveellistä ja turvallista ympäristöä. Työssä toteutetaan seuraavia VAT-kirjauksia:

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

-Tässä ei kerrota eikä oteta huomioon infraääniä ja välkevaikutuksia alueen asukkaisiin nähden.

-Miten ehkäistään ihmisiin vaikuttavia infraääniä, välkevaikutuksia, melua ja tärinää +

.Voimaloiden lavoista irtoavaa mikromuovia ei mainita, eikä myöskään lapojen sulatukseen käytettävää jäänestöainetta.

Molempia leviää laajoille alueille lapojen pyörimisen vaikutuksesta, koskien näin laajan alueen asukkaita, eläimiä ja luontoa.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävä suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

-Haitallisia terveysvaikutuksia voimaloiden läheisyydessä asuvilta ihmisiltä on raportoitu paljon maailmalta ja suomestakin jo laajasti. Miten nämä kaikki otetaan tässä huomioon?

-Mikä on oikeasti riittävän suuri etäisyys ihmisiin? Kuka sen voi edes määritellä? Onko otettu huomioon erityisherkkät ihmiset? Hermostoltaan erityisherkkiä (tunne- ja aistierkkyys) ihmisiä on jopa 15-20% väestöstä. Voimaloiden terveyshaitat vaikuttavat ihmisiin kymmenien kilometrien säteellä tuulivoimala-alueelta.

-kaavaslostuksen VAT-kirjauksissa ei ole mainittu, mitä nämä riskienhallinta muulla tavoin pitää sisällään

Tuulivoimaloilla voi olla ihmisen terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Vaikutukset liittyvät tuulivoimaloiden tuottamaan ääneen, infraääneen, valon ja varjon vaihteluun perustuvaan välkkeeseen sekä

lentoestevalojen häiriövaikutukseen. Myös voimaloiden maisemakuvaan tai tuulivoimaloiden alueen luonteen muuttamiseen, erityisesti virkistykseen käytetyillä alueilla, liittyvät tekijät voidaan kokea haitalliseksi. lenkkeily, pyöräily, marjastus, metsästy, luonnossa liikkuminen on alueen asukkaille tärkeitä hyvinvointia ja terveyttä lisääviä vapaa-ajan harrastuksia

Terveellinen ympäristö tarkoittaa, ettei kenenkään tarvitse kärsiä sähkömagneettisesta säteilystä, infraäänipulsseista eikä meluhaitoista. myös puhdas vesi kuuluu terveelliseen ympäristöön.

Hankeella on merkittävä vaikutus ihmisiin koko alueella. Tuulivoimaloista aiheutuu tutkitusti paljon vakavia terveyshaittoja ihmisille. Jättisuurten voimaloiden vaikutussäde on kymmeniä kilometrejä. Maailmalta on tullut paljon tieteellistä tutkimusta, jotka todistavat tuulivoimaloiden tuottamasta merkittävästä terveyshaitasta. Infraääni on erittäin haitallista, joka voi johtaa vakaviin sairastumisiin kymmenienkin kilometrien päässä. Nyt suunnitelmassa olevat myllyt ovat suurimpia koskaan, ja tämän kokoluokan voimaloista ei ole tehty yhtään terveysvaikutustutkimusta, eikä niistä ole todellista tutkimustietoa. Käyttökokemusta tämän kokoluokan voimaloista ei ole. Todellista tilannetta ei tiedä kukaan, on vain arvioita. Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Tuulivoimapuistot eivät edistä noista kumpaakaan. Me emme halua olla testaamassa jättivoimaloiden aiheuttamia haittoja ja sairauksia. Olemme erittäin huolissamme terveydestämme.

17.Pohjavesi

Haaponeva-Sikokangas TV-3 rajausalueen vieressä on pohjavesialueita. Pohjavesialueet Vattukankaan ja Kokkokankaan pohjavesialueet sijaitsevat alueen lounaispuolella lähimmillään noin 500 metrin päässä. Apajan ja Keltaperän pohjavesialueet sijaitsevat alueen itäpuolella noin 1 km päässä. Hietasyrjän pohjavesialue sijaitsee noin 4 km päässä pohjoisessa. Jokaisessa tuulivoimalassa on useita satoja litroja öljyä sekä roottorin lapoja joudutaan käsittelemään pakkasaikaan jäänestoaineilla jotka sisältävät haitallisia aineita. Voidaanko alue sisällyttää kuuluvaksi tuulivoima-alueelle, kun voimalat vaarantaa pohjaveden laadun?

18. Eläimet

Onko merkitystä?

Suomessa tuulivoiman vaikutuksia eläimistöön on alettu vasta tänä vuonna laajemmin tutkia. <https://www.luke.fi/fi/uutiset/luonnonvarakeskus-tutkii-elainten-esiintymista-tuulivoimaalueiden-ympaistoissa> Luken tutkijoilta:

”Suomalaisia tutkimuksia mm. sudesta, metsäpeurasta ja porosta suhteessa tuulivoimaan ei ole julkaistu. Tiedon puutteet ovatkin olleet pontimena WINDLIFE-hankkeen perustamiselle. Eläinten käyttäytymisestä tulee saada tietoa pidemmältä ajalta, jotta sitä voidaan yleistää. Se vaatii ainakin vuodenkierron ajan, mutta koska vuosien välillä on vaihtelua, yleistettävä tieto vaatii useamman vuoden seurannan.”

Luken tutkijoista Tolvanen et al. on tutkinut, juuri julkaistussa tutkimuksessa ”How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review”, tuulivoiman vaikutuksia eläimistöön ja johtopäätöksissä sanotaan näin: 94.5. Conclusion In our review two thirds of 160 cases show displacement, and

there is large variation in the displacement distances within and among taxa. Concerning especially cranes, owls, semi-domestic reindeer and gallinaceous birds the effects of wind power development can extend for several kilometers, suggesting a significant loss of functional habitat for these species. For flying species such as raptors and bats, displacement and collisions create a double-edged sword that causes population decline regardless of whether displacement occurs. Information on displacement distances reported in this study can be used to mitigate the negative effects of wind power by avoiding high-quality areas important for threatened species, by minimizing the small-scale habitat loss and collisions caused by wind power, and by restoring or creating high-quality habitats to compensate for functional habitat loss.

Eläimistöön ml. lintuihin ja lepakoihin on siis selviä vaikutuksia. uudesta tutkimuksesta alustavia tietoa saadaan vasta ensi vuoden loppupuolella ja joitain varsinaisia tutkimustuloksia vasta vuonna 2025. Seuraavassa kannanotossa käy hyvin ilmi se, kuinka pitkälle vaikutukset eläimistöön tosiasiallisesti ulottuvat. Selvitykset ja tutkimukset on siis tehtävä paljon nykyistä laajemmilta alueilta

Tutkimusten valossa tuulivoimalan ilmestymisellä maisemaan on vaikutuksia ainakin metsäkanalintujen lisääntymiseen. Linnut väistävät voimalan aiheuttamaa liikettä soidinten ja pesinnän aikana. Metsäkanalintujen on todettu törmäävän usein voimalan vaaleisiin torneihin. Lisäksi tiestö ja siirtolinjojen rakentaminen pirstovat metsämaisemaa ja aiheuttavat välillisiä vaikutuksia elinympäristön muutosten kautta. Esimerkkinä Kainuussa Vuolijoen Ojanperän kylällä todetaan seuraavaa; Tuulipuisto hävitti teeret Juha Karjalaisen metsästäsmailta Vuolijoen – ”Ei tänne kannata tulla linnustamaan enää ollenkaan” Tuulivoimalan alueelle ei Karjalaisen mukaan kannata enää tulla lainkaan linnustamaan, sillä metsäkanalinnut ovat kadonneet alueelta. Teeret ovat siirtyneet toisille soille sekä läheisen Oulujärven rannan puoleisille alueille. Ranta on kuitenkin asutusalue, joten siellä metsästä ei voi. – Myös maakotkat, joita aiemmin soilla oli, ovat hävinneet kokonaan. Tietenkään täyttä varmuutta tuulivoimaloiden osuudesta asiaan ei ole. Alueen metsästäys tulee kärsimään pienriistan osalta, hirvenmetsästäys voinee jatkua normaalisti.

Kaavassa ei oteta riittävästi huomioon lintuja ja eläimistöä ja kuinka lintujen ja nisäkkäiden poistuminen alueelta vaikuttaa paikallisten asukkaiden elämään ja alueen virkistyskäyttöön. Tuore tutkimuksen mukaan linnut, lepakot ja maanisäkkäät väistävät tuulivoimaloita. Linnuista 63 %, lepakoista 72 % ja nisäkkäistä 67 % etsivät uusia alueita. Linkki tutkimusartikkeliin: <https://www.sciencedirect.com/.../artic.../pii/S0006320723004834>

Luonnonvaraiset eläimet

Alueella sijaitsee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti. Maakuntamääräyksissä todettiin, että ”muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti P-P rannikon päämuuttoreitin (PPL 2021) ja tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle. Haapavden kansainvälisesti merkittävien lintuvesi alueiden järvet ja suoje-lusuoit toimivat levähdyspaikkoina muuttomatkan varrella isoille joutsen ja kurilaumoille sekä pohjoisen arktisille vesilinnuille. Alueella asuu myös kotkia sekä kalasääksiä. Miten kaavassa on ajateltu turvata edellä mainitut seikat käytännön elämän kannalta.

<https://www.rechargenews.com/wind/court-orders-wind-farm-to-be-torn-down-after-golden-eagle-death/2-1-1572327>

A French wind farm that was found to have killed over 1,000 birds, including a golden eagle, will be torn down on court order.

<https://www.talouselama.fi/uutiset/151-upouutta-tuulivoimalaa-tuomittiin-laittomiksi-korkeimmassa-oikeudessa-aktivistit-valtasivat-norjan-energiaministerion/90656baf-17da-459a-b801-4a55fa87c70a>

19. Tuotantoeläimet/maatalous

Entäpä tämä?

Tuotantoelämistä ei ole tehty lainkaan tutkimusta, on vain kokemuseräistä tietoa. Esim. Siikaisissa tiinehtyminen laski 1.2. siemennyksestä/tiineys 2.3.-2.4. siemennykseen ja lisäksi lehmillä tuli keskenmenoja. Samanlaisia kokemuksia on lukuisien tuulivoimala-alueiden ympäristössä. Saksassa on kerrottu maatalouseläinten tiineysongelmista, keskenmenoista ja käytöshäiriöistä. Eläimet eivät suostu menemään pelloille. Riista on kadonnut, kuolleita lintuja ja lepakoita löytyy suuria määriä myllyjen ympäristöstä. Puolalaistutkimuksessa (Karwowska ym. 2015) todettiin tuulivoimaloiden läheisyydessä sioilla lihanlaadun heikentyneen. Agnew, Smith ym.2016 havaitsivat eläinkokeessa mäyrillä kroonista stressiä (kohonneita kortisolipitoisuuksia) verrattuna muualla asuviin mäyriin. Liu, Li Wang ym. 2012 havaitsivat eläinkokeessa tuulivoimaloiden infraäänien (8Hz) vaurioittavan keskushermostoa. Ruotsalaistutkimusten mukaan tuulivoimaloiden ääni ja valaistus voivat ärsyttää tai stressata sekä villieläimiä että karjaa. Uutta tutkimusta aihealueesta tarvitaan tuulivoimaloiden sijoittamiseen alueille, jossa on sorkka- ja kavioläimiä sekä saalistajia. On tärkeää että tuulivoiman mahdolliset kumulatiiviset vaikutukset otetaan huomioon, koska nämä voivat johtaa populaation pienemiseen ja ovat siten merkittävää suojelun näkökulmasta. (Helldin, neuman ym.2012)

Infraäänien vaikutus tuotantoeläimiin on edelleen selvittämättä, joten elinkeinoriski on todellinen lähialueiden eläintuotantotiloilla. Tuulivoimapuistot eivät saa häiritä millään tavalla alueen jo olemassa olevia elinkeinoja ja alkuperäistä toimintaa ja halaisimme tietää miten kaavoitusprosessissa on huomioitu esimerkiksi tuotanto- sekä kotieläinten terveys ?

20. Haittojen ulkoistaminen ja kaksinaismoralismi

Siellä missä eniten halutaan tuulivoimalla tuotettua energiaa, tulisi olla myös suurin halukkuus itse voimaloita kohtaan. Esimerkkinä vain yhden tuulivoimalan suunnitteleminen vanhalle jätteenkäsittelylaitokselle (Espoon Ämmänsuo), nostatti ihmisissä raivio, ja siitä valitettiin (mm. haitat ihmiselle ja paikalliselle lokkiyhdykskunnalle).

[Espoon tuulivoimalalle täystyrmäys KHO:lta | HS.fi](#)

Tuulivoimala voisi olla hengenvaarallinen kaatopaikalla eläville lokeille, oikeus toteaa.

On kunnioitettavaa että jotkut ovat huomanneet ongelmat mutta kun asiaa suhteuttaa siihen mitä mm. maakuntakaavassa ollaan suunnittelemassa Haapavesi-Siikalatva-alueelle (ison mittakaavan tuulivoimapuistot, voimaloiden korkeus 300-350 metriä) joka sijaitsee maakunnallisesti (maisemat) ja kansainvälisesti arvokkaan (Haapaveden lintuvedet ja suot) kohteiden läheisyyteen. Ja josta esim. menee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti läpi ja jossa on niiden levähtämispaikkoja sekä alueella (Leuvanneva) on susireviiri, alue on maakotkan reviiriä ja siellä kulkee metsäpeuroja niin maalaisjärjellä ajateltuna ihmisiltä on hävinnyt suhteellisen taju.

Olisi hyvin mielenkiintoista tietää että mitä vaikkapa Helsingin seudun Lintutieteellinen Yhdistys, joka on vastustanut Ämmänsuon myllyä pohtia kehäkolmosen sisällä luonnonsuojelusta ? Sama asia koskee myös muita luontojärjestöjä kuten WWF, Greenpeace, SLL tai vaikkapa Elokapiina. Tai mitä asioista ajattelevat vaikkapa valtamedian toimittajat. Siellä missä eniten sähköä tarvitaan ja kulutetaan niin se tullaan sinne jatkossa siirtämään siirtolinjoja pitkin satojen kilometrien päästä, missä kulutus on vähäisintä ja ne paikalliset, jotka asuvat tuulivoimapuistoalueen vieressä saavat teollisenmittakaavan kokoluokan puistoja vaikkapa Natura 2000 lintuvesiensuojelualueen viereen, josta menee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti ja missä on lintujen levähtämispaikat ja mm. kotkia, kalasääksiä yms.

Lisäksi on hyvin arveluttavaa, että saman aikaan Metsähallituksen taholta on aikomus tehdä mm. soiden ennallistamisia alueilla, joiden läheisyyteen tulee tuulivoimapuistoja ja sillä kompensoitaisiin voimaloiden haittoja. Voisi olettaa että lähialueille tulevat tuulivoimateollisuusalueet muuttavat ympäristöä huomattavasti enemmän kohti rakennettua teollisuusmaista ympäristöä ja ovat kaukana ennallistamisesta. On myös arveluttavaa kun yleisessä keskustelussa annetaan kuva että jättivoimaloista ei ole merkittävää haittaa mutta esim. täällä Suomessa tutkijoiden mukaan mm. maanviljelys, erityisesti turvepelletit ja suometsä tai vaikkapa kosteikkoalueilla lyijyhauhit pilaavat ympäristön sekä vesistöt ja toimintaa tulisi rajoittaa ja jopa kieltää lintujen, luonnon ja maapallon ilmaston pelastamisen nimissä.

Joku muukin on herännyt asiaa miettimään että mikä järki tässä on:

<https://www.youtube.com/watch?v=7RgyLDVIAg4&t=6s>

21. Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu tuulivoimapuistoalueella

Onko merkitystä ?

Tämänhetkinen tilanne on käytännössä johtanut siihen, että tuulivoimayhtiö saattaa tarjota niille myllynpaikan vuokraajille huomattavan vuosivuokran, jotka ensimmäisen lähtevät hankkeeseen. myös niitä maanomistajia saatetaan lähestyä, jotka ovat vaikutusalueella. Vuokrasopimuksen teko on tässä vaiheessa mahdollisesti houkuttelevampi vaihtoehto, koska mikäli et tee sopimusta, myöhemmässä vaiheessa vaiheessa tehdyt sopimushinnat voivat olla alhaisempia. Toki on myös niitä jotka eivät halua myllyjä mailleen ja tällöin on vain pakko tyytyä tilanteeseen. Tämä on erityisesti epäoikeudenmukaista niiden maanomistajien suhteen, jotka asuvat tuulivoimapuistoalueen vieressä, ja joiden näkemykset tuulivoimaloita kohtaan ovat kriittisiä ja joille ne eivät aiheuta muuta kuin haittaa.

["Voiko poiketa aiemmin tehdystä sopimuksesta?" Tuulivoimalat siirtyivät ulkomaiseen omistukseen, ja maata vuokraava kunta on nyt ryhtymässä oikeustoimiin – Uutiset - Maaseudun Tulevaisuus](#)
[Tuulivoimateollisuusalueiden-maanvuokrasopimusten-11-heikointa-lenkkia-maanomistajan-kannalta.pdf](#)

Niin sanottu Vihreä siirtymä: Kun muualla painetaan jarrua Vihreälle siirtymälle, niin Suomessa sen poliittinen hehkutus vain kasvaa. Suomen Vihreässä siirtymässä suunnitellaan rakennettavaksi maamme luontoon ja maisemiin satoja tuulivoimateollisuusalueita, kymmeniä tuhansia tuulivoimaloita sekä valtava määrä kaivoksia ja aurinkoteollisuusalueita. Kyseessä on 1-2 miljoonan hehtaarin maa-alasta ja 100 000 hehtaarin ilmatilasta.

1. Hirveä kiire. Tuulifirma haluaa tehdä sopimukset heti yksityisten maanomistajien kanssa, siten maanomistaja ei ehdi selvittää sopimuksen sisältöä alueen muiden maanomistajien ja juristin kanssa. Sopimus ei kuitenkaan sido tuulifirmaa, se voi luopua hankkeesta koska vain. Hankkeen mahdollinen toteutus kestää 4–6 vuotta, joskus jopa 10 vuotta ja maanomistaja on sopimuksen kanssa ns. löysässä hirressä korvauksetta. Sopimuksen tekohetkellä varsinaisesta hankkeesta tai kaavasta ei tiedetä juuri mitään. Sopimus on ”täydellinen”, mutta vain tuulifirmalle.

2. Sopimuksen voimassaoloaika on pitkä, jopa yli 50 vuotta. Kuka voi ennustaa, miten toimintaympäristö muuttuu sopimuskautena? Miksi järjestää ongelmia seuraaville sukupolville?

3. Vuokrasopimuksen laskentamallit ovat laadittu niin monimutkaisiksi, että maanomistajan ei missään tapauksessa tule allekirjoittaa sopimusta ilman, että juristi valvoo hänen taloudelliset ja muut etunsa. Kuka pystyy laatimaan sellaisen sopimuksen, joka huomioisi kaikki mahdolliset hankkeen toteutusvaihtoehdot ja niiden vaikutukset esim. vuokratuottoon läpi sopimuskauden?

4. Tuulivoimayhtiöt vaihtavat omistajaa tiheästi, Sopimushetkellä pidetyt kauniit myyntipuheet ja sopimukseen liittyvät suulliset lupaukset eivät kulkeudu seuraaville omistajille.

5. Kuka vastaa purkamisesta, kun yhtiö ei tee sitä ja purkuvakuus on liian pieni? Se ei riitä voimalan, perustusten eikä johtojen ja kaapeleiden purkukustannuksiin. Vastuu saattaa kaatua aikanaan maanomistajalle ja purkukustannukset ovat moninkertaiset verrattuna purkuvakuuteen. Perustusten ja kaapeleiden jättäminen maahan on jätelain vastainen ja sitä ei tuulifirma ja maanomistaja voi yhteisellä sopimuksilla ohittaa. Viitasaaressa kaupungin tulee edellyttää tuulivoimarakentamiselle ympäristölupaa ja siinä riittävän suuruista voimaloiden purkuvakuutta (6-10 % investointikustannuksista). Myös vakuuksien hallinnoinnista ja edunsaajasta tulee määrätä, jotta purkukustannukset eivät kaatuisi kuntalaisten maksettaviksi. Purkuvakuuden maksatus pitää tapahtua etupainotteisesti eikä kuten sopimuksessa on, useissa erissä kymmenien vuosien aikana.

6. Siirtopykälä. Kiinnityskelpoiseen maanvuokrasopimukseen liittyy oleellisesti sen siirtokelpoisuus. Vuokrasopimuksen olemassaoloaikana tuulifirmat voivat siirtää sopimuksen periaatteessa kenelle tahansa maanomistajaa kuulematta, rajoittamattomia kertoja ja jopa useammalle toimijalle. Alueen omistaja ei voi etukäteen tietää, kuka hallitsee sopimusta, mihin se lopulta päättyy ja kuka on vastuussa sopimuksen velvoitteista.

7. Panttaus. Kiinnitys yksistään, mutta erityisesti vuokrasopimuksen ollessa kiinnitysjärjestyksessä etusijalla esimerkiksi ulkomaalaiselle taholle, vaikeuttaa tilan tai sen osan myöhempää myyntiä. Esimerkiksi määräalan, johon kiinnitys myös kohdistuu, vapauttaminen kiinnityksestä on työläs prosessi ja voi myös olla este kaupan syntymiselle.

8. Hallintaoikeus. Tarkoittaa maanomistajalle sopimuksen teon jälkeen käytännössä sitä, että oikeudet vuokralle antamaansa maahan menevät tuulifirmalle, jää vain metsästyks- ja kalastusoikeus sekä jokamiehen oikeus liikkua maastossa ja poimia marjoja häiritsemättä tuulivoimatuotantoa. Maanomistaja vastaa sopimuksen mukaan tuulifirmalle kaikesta omasta tai suostumuksellaan tapahtuvasta toiminnasta, joka aiheuttaa vahinkoa tuulifirman rakennelmiin tai laitteisiin. Siten mm. metsästysvuokrasopimukset ovat maanomistajan kannalta mahdottomia, koska esim. kiväärinluodin tehot

riittävät kolmeen kilometriin ja osuessaan tuulivoimalaan se aiheuttaa helposti satojen tuhansien eurojen vahingot, joista vastaa maanomistaja.

9. Maanomistajan sitoutuminen kaikkien sopimusten muuttamiseen jälkikäteen ja edistämisvelvoite. Miten oikeutesi maanomistajana huomioidaan, kun et voi vaikuttaa enää uuden sopimuksen sisältöön ja sinut veloitetaan edistämään tuulifirman toimintaa. Molemmat kohdat ovat erittäin tulkinnallisia ja voi pahimmassa tapauksessa johtaa maanomistajan arvaamattomaan tilanteeseen. Ehdot ovat sopimusteknisesti täysin käsittämättömiä ja maanomistajaa alistavia.

10. Siirtolinjat (johtoreitit) ovat leveydeltään yli 60 m ja muuntoasemat suurimmillaan kymmenien hehtaarien laajuisia. Näiden alle jäävät maat pakkolunastetaan yksityiseen liiketoimintaan käytännössä korvauksetta. Viitasaaren kaupunki päätöksillään- ja vuokrasopimuksen tehneet maanomistajat aiheuttavat suuret taloudelliset menetykset sadoille maanomistajille Viitasaarella ja naapurikunnissa.

11. Maanomistajat mahdollistavat tuulifirman tavoitteet sopimuksen tekemisellä ja Viitasaaren kaupunki hyväksymällä kaavoituksen. Suuret kansainväliset yhtiöt ja pääomasijoittajat maksattavat yksittäisellä kuntalaisella, sähkön kuluttajilla ja veronmaksajilla merkittävän osan investointikustannuksistaan. Suorista ja epäsuorista tuista huolimatta, tuotot ovat verotuksen ulottumattomissa, sillä suuri osa pääomasijoittajien rahoista on veroparatiisi Luxemburgiin rekisteröidyillä rahastoilla. Tuulivoimateollisuusalueen ympäristön kaikkien kiinteistöjen arvo laskee 20 km säteellä tuuliteollisuusalueesta

22. Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu tuulivoimapuistoalueen sähkönsiirtolinjan suhteen

Onko merkitystä?

Suomessa omaisuus on perustuslailla turvattu. Pakkolunastusta ei saa laittaa toimeen jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollakin muulla tavalla, taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle koitua haitta on suurempi kuin siitä yleiselle edulle saatava hyöty. Se, että tuulivoimayhtiö vetoaa siihen ettei muita keinoja ole kuin pakkolunastaa, ei pidä paikkaansa. Johdot on mahdollista tietyissä tapauksissa sijoittaa olemassa oleviin johtokäytäviin siten, että linjoja voi olla useampia/pylväs. Siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa, ilman sitä se on hyödytön. myös ELY-keskus on näin linjannut ja ympäristövaikutukset tulee selvittää kaavaa laadittaessa.

Maakaapeli vaihtoehto on mahdollinen, yhtiön mukaan se kuitenkin liian kallista. Alun perin se ei ollut yhtiön mielestä mahdollista, mutta jostakin syystä se vaihto ehto olikin myöhemmässä vaiheessa mahdollista kun kyseessä oli Natura-alue ja sen kiertäminen. ELY ei suostunut perustellussa päätelmässään ottamaan mitään kantaa asiaan Taikkonevan hankkeen yhteydessä vaikka sitä vaadimme.

Tällä hetkellä tuulivoimalalle vuokraava maanomistaja saa myllyn paikasta 10 000-20 000 euroa vuokraa/mylly, joissakin tapauksissa jopa enemmän. Lisäksi tuulenottoalueelle joka on noin 100 ha /voimala maksetaan 150-250e /ha/vuosi/ha. Se, jolta tuulivoimapuiston vaatima linjanpaikka otetaan pakkolunastamalla, saa kertakorvauksena maapohjasta 300-500e/ha + mahdollinen odotusarvo/taimikonarvo mikäli puusto on hakattu keskenkasvuisena. Jo yksistään edellä mainitun perusteella maakuntakaavaan merkityt siirtoilinjat paikat ovat täysin epäoikeudenmukaisia. Tuulivoimalat, tieverkosto, sähköasemat, siirtolinjat sekä kantaverkon vahvistaminen vievät kymmeniä tuhansia hehtaareita metsämaata.

Kuvassa on neuvottelukunta johon kuuluu silloinen P.P.liiton maakuntainsinööri joka siirtyi P.P. liitosta VSB:lle projekti-päälliköksi Leuvanvevan (tv-1) alueelle, joka siis ehdolla vireillä olevaan kaavaan tuulivoima-alueeksi. Kuvassa ei jostakin ihmeen syystä näy yhtäkään suunnitteilla olevan Leuvanvevan siirtolinjan maanomistajaa vaikka asia oli jo silloin tiedossa. Olisihan meidätkin voitu kutsua paikalle.

[Neuvotellen paremmat sopimusehdot Leuvanvevan tuulivoimapuiston maapohjille – euroja tasaisemmin kaikille maata vuokraaville | Siikajokilaakso](#)

23. Kaveria ei jätetä. Pidetään jokaisesta huolta. Yhdessä tehdään ja kyynärpäät pois.

Tätä mieltä Fingridin ex pomo

[Suomen uusi kukoistus on tuulivoimassa, sanoo Fingridin Jukka Ruusunen | HS.fi](#)

Suomesta tuli puolivahingossa halvan ja puhtaan sähkön maa, jonne sijoittajat jonottavat.Siitä voi seurata talouden uusi kultakausi Fingridn toimitusjohtaja ennustaa.

Ruusunen kertoo ostaneensa Hyvän historian- kirjan koko Fingridin johroryhmälle. Kirjan linjaukset sopivat yhteen Fingridn yrityskulttuurin kanssa, hän sanoo.

Kaveria ei jätetä. Pidetään jokaisesta huolta. Yhdessä tehdään ja kyynärpäät pois.

(Toimitusjohtajan haastattelu HS 5.6.2023)

Fingridin näkemys yleisesti omasta toiminnastaan

”Julkisen tehtävämme vuoksi emme voi tulla julistamaan maanomistajille suurien taloudellisten hyötyjen ilosanomaa. Joudumme sen sijaan kertomaan, että suuremman edun vuoksi juuri sinun metsääsi joudutaan kaatamaan tai rakennuksesi purkamaan. Tämän vuoksi yhteistyön luominen ei useinkaan ole suoraviivaista. Arvostamalla maanomistajan tilanetta, henkilökohtaisella kuulemisella ja aidoilla vaikutusmahdollisuuksilla asiaan voidaan kuitenkin vaikuttaa. Rohkenen myös väittää, että muutos, jossa maanomistaja hyväksyy hankkeen sen vastustamisen sijaan, vaikuttaa ihmiseen absoluuttisesti positiivisemmin kuin hankkeen kannattaminen vai sen hyväksymisen sijaan”

”Palkitsevinta yhteistyössä on kun maanomistaja, joka on kauhuissaan hankkeesta ja hänelle tulevista tappioista tulee kuulluksi, saa oikeaa tietoa ja on lopulta rauhallisin mielin siitä, että hänen omaisuutensa arvo on turvattu. Tähän lopputulokseen pääseminen ei aina ole helppoa monien väitteiden levitessä mediassa ja maanomistajien keskuudessa.”

”Haluan muistuttaa, että tappiolle maanomistaja ei jää. Tästä pitää huolen lunastuslaki ja täyden korvauksen periaate sekä Fingridin erinäiset korvauskorotukset.”

<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/1e9fb8af-2b9b-4dad-a567-4c59eae91e6>

24.Sähköyhtiöiden johto kääri sievoiset summat energiakriisin keskellä

<https://www.verkkouutiset.fi/a/is-nain-ansaitsevat-valtionyhtioiden-johtajat/#249679cc>

Valtionyhtiöiden Top 15 (toimitusjohtaja, yhtiö, tulot 2018 euroa)

Heikki Malinen Posti 987 764

Rolf Jansson VR 748 917

Johanna Lamminen Gasum 581 171
 Olli Isotalo Patria 535 173
 Antti Mäkinen Solidium 510 573
 Jukka Ruusunen Fingrid 452 000
 Olli Sarekoski Veikkaus 436 918
 Pauli Heikkilä Finnvera 399 000
 Leena Laitinen Alko 350 984
 Kimmo Mäki Finavia 315 140
 Jan Sasse Teollisuussijoitus 294 000
 Antti Vasara VTT 273 901
 Tuomas Timonen Kemijoki 255 094
 Tero Vauraste Arctia 252 600
 Mats Rosin Lauttaliikenne 248 594

25. Muita ongelmia

Onko merkitystä?

Lisäksi voisi mainita, että tuulivoima rakentaminen edellyttää mm. raskasta maanmuokkausta, joka voi vaikuttaa esimerkiksi pohjavesiin, sekä valtavia määriä mursketta (jostakin sekoin on louhittava sekä huomattava määrä betonia ja rautaa. Mikä on voimalan hiilijalanjälki ja vaikutus vaikkapa luonnon monimuotoisuuteen?

Eduskuntavaalien edellä Suomessa on käynnissä kiivas keskustelu metsien hakkuutasoista, lisäsuojelusta, hiilinieluista, luonnon monimuotoisuudesta ja EU:n ennallistamisasetuksesta. Keskustelun seuraaminen on haastavaa, ja monet tavoitteet vaikuttavat olevan keskenään ristiriitaisia. Kun keskusteluun tuodaan mukaan energiapolitiikka, huoli metsäkadosta, hiilinieluista ja luonnon monimuotoisuudesta väistyy taka-alalle. Tässä kirjoituksessa pyritään tuomaan laskelmin esille tuulivoimarakentamisen sen merkittävimmät vaikutukset metsiin. Metsät ovat tärkeässä roolissa – myös Suomen energiapolitiikassa Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035. EU-tason tavoitteeksi Suomelle on esitetty -17.8 miljoonan tonnin hiilidioksidiekvivalentti (CO₂-ekv) tavoitetta vuoteen 2030 mennessä. Maankäyttösektoriin (metsä- ja viljelysmaa, ruohikkoalueet, kosteikot, rakennettu ja muu maa) kohdistettavat toimenpiteet ovat tärkeä osa hallituksen asettamaa hiilineutraaliustavoitetta ja ilmastosuunnitelmaa. Odotuksien vastaisesti, Suomen maankäyttösektori muuttui hiilinielusta nettopäästölähteeksi vuonna 2021. Metsä on edelleen hiilinielu, mutta Luonnonvarakeskus (Luke) arvioi, että metsien hiilinielu on pienentynyt tavanomaista suurempien hakkuiden sekä kuivuuden ja puuston ikärakenteesta johtuvan kasvun heikkenemisen johdosta. Myös laskentamenetelmät ovat muuttuneet. Korjaustoimenpiteitä on lukuisia, mutta Suomen Ilmastopaneeli on esittänyt korjaustoimiksi metsäkadon ja suometsien kunnostusojitusten lopettamista ja maankäytön muutosmaksua. Energiassektori on kuitenkin Suomen suurin päästölähde, aiheuttaen 72 % päästöistä vuonna 2021. Energiassektorin toimilla on siten merkittävä vaikutus kokonaispäästöihin ja hiilineutraaliuden saavuttamiseen. Suomessa uusiutuvan energian osuus kokonaisenergian kulutuksesta oli 42.1 % vuonna 2021. Tästä pienpuun ja metsäteollisuuden sivuvirtojen osuus oli tavanomaista korkeampi, 70 %. Vähäpäästöiseksi määritelty tuulivoima on tällä hetkellä Suomen nopeimmin kasvava energian investointikohde. IPCC:n teettämän teknologiavertailun perusteella ydinvoiman elinkaari- ja sähköntuotannon yksikkökustannukset ovat kuitenkin alemmat kuin

tuulivoiman. Koska Suomessa tuuli voimalat rakennetaan pääsääntöisesti metsiin, rakentamisella on vaikutusta mm. metsäkatoon, hiili nieluihin, luonnon monimuotoisuuteen ja metsätalouden harjoittamiseen. Jokainen tuulivoimala aiheuttaa vähintään 8 hehtaaria pysyvää metsäkatoa Suomen tuulivoimarakentaminen on kovassa kasvussa. Vuoden 2022 lopussa Suomessa oli 1393 voimalaa, ja arvioiden mukaan jo 10 000 maatuulivoimalaa vuoteen 2030 mennessä.

Fingridille on tehty kuitenkin liityntäkyselyjä jo 20–30 000 voimalasta. Voimalan perustukset huoltoalueineen vievät noin 1–1.5 ha (taulukko 1). Voimalat tarvitsevat lisäksi uutta metsätaloustietä leveämmän huoltotien, mutkien- ja huoltolevennyksien ohella. Voimalan perustusten alta pintamaa poistetaan ja usein peruskallio räjäytetään ja käytetään huolto-tenneiden pohjana. Voimala-alueen kytkemiseksi kantaverkkoon, tarvitsee voimala uutta sähkön siirtolinjaa noin 25 km. Jos kaikki 10 000 tuulivoimalaa olisivat maavoimaloita, veisivät ne noin 80 000 ha pääasiassa metsää. Myös Fingridin ylläpitämät kantaverkot rakennetaan pääsääntöisesti metsiin. Lähivuosina Suomessa rakennetaan 3500 km uutta kantaverkkoa (nykyisen 14 300 km lisäksi), sillä tuulivoimalat sijaitsevat kaukana sähkön kulutuksesta (Etelä-Suomessa 80 %). Uuden kantaverkon aiheuttama metsäkato vastaa noin 17 500–35 000 ha. Siirtolinjat rakennetaan yleensä ilmalinjoina, sillä 110 kV:n maakaapeliyhityksen hinnan on arvioitu olevan 3–10-kertainen (keskimäärin 55 000 €/km) verrattuna vastaavaan ilmalinjaan. Koska laki sallii siirto- ja voimalinjojen alle jäävän maan lunastamisen kertakorvauksella (noin 230–400 €/ha), metsäkatoa vähentävät vaihtoehdot, kuten maakaapelointi ja kantaverkon ylöspäin rakentaminen (kuten Tannenbaum-pylväät Saksassa), eivät etene. Kun huomioidaan kantaverkon viemä ala, voimalat aiheuttaisivat noin 95 500–113 000 ha metsäkadon. Tuhansia kilometriä pitkien huoltoteiden ja siirto- ja voimalinjojen ylläpitäminen (kasvuston poisto) altistaa metsän reuna-alueen puut myös voimakkaalle auringon paisteelle, kuivuudelle ja myrskytuhoille, lisäten kirjanpainajatuhojen riskiä. Toiminta lisää mahdollisesti myös havupuiden sienitauteja ja lahovikaisuutta, ja ylipäättään epäsuorasti metsäkatoa ja -tuhoa, joita ei ole huomioitu taulukon 1 laskelmissa.

Taulukko 1. Yksittäisen ja 10 000 maatuulivoimalan viemä pinta-ala Suomessa. Pituus (km) per voimala Leveys (m) Laskelman perusteet Perustus - Pinta-ala (ha) per voimala - 1.0–1.5 Pinta-ala (ha) per 10 000 maavoimalaa 10 000–15 000 Huoltotie Sisältää perustukset, nosto-, varasto ja huoltoalueen 1. 12–152 1.2–1.5 12 000–15 000 Soinin Penkkisuon ja Kimpilamminkankaan tiet ovat 1 km/voimala. Ei sisällä voimalan alueita, huoltokenttiä, ja mutkien levennyksiä. Ei huomioi, että osa on vahvistettuja metsäautoteitä. Sähkön siirtolinja 2 26–30 5.6 56 000 Pituus 25 km (vaihteluväli 10–55 km) laskettu 7 hankkeen keskiarvona 3. Leveys 19–35 m, yleensä 26 30 m. Ei huomioitu 10 m reunavyöhykkeitä. Kantaverkko 3 5004 50–100 -- 17 500–35 000 Ei huomioitu 10 m leveitä reunavyöhykkeitä, eikä sitä, että osa johtokäytävistä sijoittuu nykyisten rinnalle tai paikalle. Yhteensä 7.8–8.6 95 500–113 000 1 - Voimaloiden perustusten, nosto- ja huolto-alueiden esitetään vievän 0.5–0.6 ha/voimala. Rakentamisen aikaisista ja jälkeisistä ilmakuviista, komponenttien koosta, YVA selvityksien ja voimalavierailuiden perusteella, alueiden koko on noin 1–1.5, jopa 2 ha. Hankkeet: Soinin Konttisuo, Saarijärven Soidinmäki, Lestijärvi, Puhoksen Tolpanvaara, Kalajoen Mutkalamppi, Orimattilan Kuivanto ja li:n Yli-Olhava. 2 – Kasvusto poistetaan 12–15 m, jopa 20 m leveydeltä. Lähde: Uttermon, li Yli-Olhavan ja Orimattilan Kuivannon voimaloiden YVA selostukset. Levennykset ovat jopa 40 m leveitä. 3 - Hankkeet (kaikki eivät ole toteutuneet): Multia Nikara ja Joensuonkangas, Kajaani Kivikangas ja Sivakkalehto, Kyyjärvi Kirvesvuori, Soini Kimpilamminkangas ja Pesola Korkeamaa. 4 – Fingrid rakentaa yhteensä 5200 km uutta kantaverkkoa, josta 3200 km on 400 kV voimajohtoa ja 2000 km 110 kV voimajohtoa. Pysyvän metsäkadon ja hiilinielujen määrä on merkittävä Suomessa metsät peittävät yli 75 % Suomen maapinta-alasta, josta puuntuotantoon soveltuvaa metsämaata on 20.3 miljoonaa ha ja kitumaata 2.5 miljoonaa ha. Metsäkatoala on 2010-luvulla ollut vuosittain keskimäärin noin 14 000 ha, josta noin puolet liittyy rakentamiseen ja kolmannes

maatalouteen. Metsäkadosta on aiheutunut vuosina 2013–2019 vuosittain noin 3.7 miljoonan tonnin CO₂-ekv. päästöt, joka on noin 6 % Suomen kokonaispäästöistä. Tuulivoimarakentamisen aiheuttama jopa 113 000 ha metsäkato vastaa noin 0.55 % Suomen kaikesta puuntuotantoon soveltuvasta metsäalasta. Hehtaari suomalaista metsää sitoo vuodessa keskimäärin tonnin hiiltä, joka on noin 3.7 tonnia CO₂. Karkeasti laskettuna, tuulivoimaloiden viemä maa-ala vas taisi vuosittain lähes 0.5 miljoonan tonnin CO₂-ekv. menetystä. MMM:n laskelmien mukaan, 0.5 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. edestä päästöjä säästettäisiin, jos vuosittain estettäisiin 1700–1900 ha metsäalan muuttuminen pelloksi. Ne EU maat, jotka eivät saavuta hiilinielutavoitteitaan, joutuvat joko vähentämään päästöjään taakanjakosektorilla (päästökaupan ulkopuoliset sektorit) tai ostamaan nieluoukeuksia maista, joilla on ylimääräistä hiilinielua. Taakanjakosektorin lisätöimien hintojen on arvioitu nousevan jopa 120–150 €/CO₂-ekv. tonni.

EU:n päästökaupassa hinta on ollut noin 88.2 €/CO₂-ekv. tonni mutta on juuri ylit tänyt 100 €/CO₂-ekv. tonni. Metsäkadon ja hiilinielun aiheuttama hintalappu on siis merkittävä. Yksi tuulivoimala tarvitsee noin 137 ha pinta-alaa Miten tuulivoima vertautuu metsätalouden toimiiin? Suomessa tehdään uudistus/avohakkuuta vuosittain yhteensä 100 000–150 000 ha verran. Metsäkeskuksen mukaan Etelä-Suomessa avohakkuun koko on keskimäärin alle 1.5 ha – vastaten noin yhden tuulivoimalan perustuksien ja huoltoalueiden viemää pinta-alaa. Suomessa on metsän uudistamisvelvoite eli metsänomistajan on huolehdittava siitä, että paikalle syntyy uusi metsä riittävän nopeasti hakkuiden jälkeen. Tuulivoimayhtiöitä tämä uudistamisvelvoite ei koske. Yleinen käsitys on, että avohakkuuaukot olisivat merkittäviä hiilipäästöjen lähteitä vähintään 10–20 vuoden ajan hakkuun jälkeen. Vuoden 2022 lopulla julkaistusta Ruotsin maatalousyliopiston tutkimuksesta kuitenkin selviää, että pohjoismainen havumetsä muuttuu jälleen hiilinieluksi 5–10 vuotta avohakkuun jälkeen. Kaikilla energiamuodoilla on ympäristövaikutuksia ja ne vievät maa-alaa. Vertailevan tutkimuksen mukaan ydinvoima vie energiamuodoista kuitenkin vähiten pinta-alaa, n. 0.3 m² per tuotettu MWh. Maatuulivoima sen sijaan vie kohteesta riippuen hyvin paljon pinta-alaa, 8.4-247 m² per tuotettu MWh. Tuulivoimahankkeet ovat vaikutuksiltaan laajalle levittäytyviä teollisuusalueita. Laskelmien mukaan (taulukko 2), yksi tuulivoimala vaatii noin 137 ha tilaa. Helsingin Yliopiston (HY) habitaattitutkimuksen mukaan tilan tarve on jopa tätä suurempi (34 ha/MW), jolloin 6 MW:n voimala vaikuttaisi jo 204 hehtaariin. Lumen ja jään irtoamisen riskin vähentämiseksi voimaloille määritellään myös turva-ala, noin 63.5 ha per voimala, jolla on merkitystä mm. jokamiehen oikeuksille ja metsästykselle. Täten 10 000 maatuulivoimalaa muuttaisi noin 1.37 miljoonaa ha metsää teollisuusalueiksi ja tuottaisi noin 21 000 MW sähköä (oletus: voimala 6 MW, kapasiteettikerroin 35 %). HY:n arvioiden perusteella voimalat vaikuttaisivat jo noin 2 miljoonaa ha. Sen sijaan Olkiluodon ydinvoimalat (ml. Olkiluoto 3) ja loppusijoitusta varten rakennettu alue vievät noin 170 ha, ja kattaisivat noin 30 % Suomen sähköstä.

Taulukko 2. Tuulivoimalan ja hankealueiden viemä pinta-ala verrattuna avohakkuuun ja metsien suojele- ja luonnon-suojelualueisiin. Termi Ha/ voimala Ha/10 000 voimalaa Perustelut Ilmatila 3.14 31 415 % per Suomen metsäpinta-ala1 0.14 Turva-ala2 Lavan pituus 100 m, voimalan korkeus 300 m 63.5 635 000 2.8 Turva-ala 1.5 x voimalan kokonaiskorkeus 300 m Hankealue 137 1 370 000 6.0 Ydinvoimala 170 -- -- 13 hankkeen3 keskiarvo (5–68 voimalaa/hanke), kattaen 46 655 ha ja 341 voimalaa Kaikki Olkiluodon voimalat, ml loppusijoitus Koko (ha) Yhteispinta-ala (ha) % per Suomen metsäpinta-ala Avohakkuu 1.5–3.0 100 000–150 000 0.49–0.73 METSO-ohjelma -- 84 147 0.41 Avohakkuuun vuosittain. Etelä-Suomessa 1.5 ha, Pohjoisessa alle 3 ha Kansallispuistot Ohjelman tavoite vuosille 2014–2025 on 96 000 ha 24 670 -- 1 011 500 -- 41 kansallispuiston koko 7–2 858 km² Natura 2000 5 000 000 -- Natura-alueet ovat nykyisiä luonnonsojele- ja erämaa alueita ja suojeleohjelmien kohteita 1 - Puuntuotantoon soveltuvaa metsämaata on 20.3miljoonaa ha ja

kitumaata 2.5 miljoonaa ha. 2 - Lumen ja jään irtoamisen riskin vähentämiseksi voidaan määrittää etäisyysvaatimuksen olevan 1.5 x voimalan kokonaiskorkeus, jos käytössä ei ole erityisiä jään estämiseen olevia laitteita. Turva-alalla on merkitystä mm. jokamiehen oikeuksille. 3 - Isot hankkeet (54–68 voimalaa) noin 7000–11 000 ha; keskikokoiset (15–29 voimalaa) noin 1700–3500 ha; ja pienehköt (5–9 voimalaa) noin 800–1245 ha. Hankkeet (osa ei toteutunut): Multia Nikara (20) ja Joensuu Kangas (6), Kajaani Kivikangas (68) ja Sivakkalehto (54), Kyyjärvi Kirvesvuori (18), Soini Kimpilamminkangas (29) ja Pesola Korkeamaa (26), Luhanka Latamäki (6), Pihtipudas Ilosjoki (5), Äänekoski Liimattala (9), Lestijärven tuulivoimapuisto (68), Keuruu Lehmikorpi (15), Kivijärvi Volkkilankangas (17). METSO-metsien suojeluohjelma ja Kansallispuistojen pinta-ala kalpenevat voimaloiden rinnalla Voimaloiden aiheuttama 113 000 ha metsäkato on vähäinen verrattuna Suomen 41 kansallispuiston kattamaan pinta-alaan (taulukko 2) ja Natura 2000-alueisiin. Natura 2000-verkosto, joka kattaa 13 % Suomen pinta-alasta, pyrkii luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Sen sijaan tämä metsäkato on jopa 50 % suurempi kuin koko Etelä-Suomen metsien suojeluohjelma METSO, joka pyrkii yhdistämään metsien suojelun ja talouskäytön. Myös hallituksen ilmoittama 30 000 ha metsien suo-jelu vaikuttaa pieneltä tuulivoiman aiheuttaman metsäkaton rinnalla. Tuulivoimahankkeiden viemä pinta-ala vastaisi jo 6 % puuntuotantoon soveltuvasta metsäalasta, ja olisi noin 35 % suurempi kuin Kansallispuistojen kattama pinta-ala.

Metsien pirstoutumisella on monimuotoisuutta heikentävä vaikutus Metsät ovat paljon muutakin kuin pinta-alaa, puuta, ja hiilinielua. Tuulivoimaloita rakennetaan usein luonnonmukaisille seuduille, josta syntyy kaavoituskonflikteja luonnon-suojelun, asukkaiden ja energiantuotannon välille. Tuulivoiman tulo alueelle leveine huoltoteineen ja siirtolinjoinen johtaa mm. ekologisten käytävien rikkoontumiseen. Ekologiset käytävät ovat kulkureittejä, joiden kautta eläimet voivat siirtyä alueelta toiselle niille muutoin epäsuotuisien alueiden läpi. Tiet ja rakennetut alueet ovat monille lajeille kulkues-teitä, jotka katkaisevat tai heikentävät ekologisen yhteyden toimivuutta. Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL) on todennut, että elinympäristöjen pirstoutumista pidetään yhtenä vakavimmista uhista luonnon monimuotoisuudelle. Uhanalaisuusarviointiin osallistunut Luken tutkija toteaa, että elinympäristöt ovat saattaneet aikanaan supistua metsänkäsittelyn seurauksena pieniksi laikuiksi, joissa luonnonmetsädynamiikka ei toimi. Tuulivoimalat huoltoteineen aiheuttavat häiriötä useille lajeille, myös muille kuin suojelluille lajeille. Keski-Suomen Liiton selvityksen perusteella voimaloista lähtevä ääni ja rikutut ekologiset käytävät aiheuttavat merkittäviä häiriöitä mm. Suomenselän alueen metsäpeuralle (*Rangifer tarandus fennicus*) ja sen vasomiselle. Alueen pirstoutuminen edesauttaa myös petojen helpompaa pääsyä vasomisalu eille. Leveät huoltotiet muodostavat esteen mm. suojeltujen liito-oravien (*Pteromys volans*) ja vii tasammakkojen (*Rana arvalis*) kulkemiselle. Turun ja Helsingin yliopistojen tutkimus osoitti, että tietyt lepakkolajit (*Chiroptera*) välttelevät tuulivoimaloitaja aukeita alueita. Tutkijat ovat huolissaan, että noin seitsemän % Suomen pinta-alasta muuttuu lepakoille epä-suotuisaksi. Suomessa kaikki lepakkolajit ovat rauhoitettuja ja niiden levähtämis- lisääntymis- ja ruokailualueet ovat suo-jeltuja. Birdlife puolestaan esittää, että voimaloiden linnustovaikutuksista merkittävimpiä ovat häirintä- eli pelotusvaiku-tukset, joiden vuoksi linnut välttävät voimaloita ja niiden läheisyyttä erityisesti ruokailualueina. Törmäyksiä tapahtuu vuosittain muutamista muutamiin kymmeniin voimalaa kohden. Törmäykset tuulivoimaloihin ovat ongelma silloin, kun niihin törmää vähälukuisia, vähentyneitä ja hitaasti lisääntyviä lajeja. Metsäalueilla myös huoltotie- ja voimalinjaverkos-tot pirstovat metsäalueita, millä voi olla itse voimaloiden suorina vaikutuksia suurempi vaikutus joidenkin lajien, kuten metson, elinmahdollisuuksiin.

Tuulivoima aiheuttaa myös riskin kanalintujen, kuten metsojen ja teerien, soidinalueiden säilymiselle ja soidinmenojen häiriintymiselle. Jyväskylän Yliopiston mukaan tuulivoima on nykyään maakotkan (*Aquila chrysaetos*) suurin vihollinen

törmäyskuolleisuuden, hitaan lisääntymisen, reviirin pienentymisen ja pesimäpaikkojen siirtymisen vuoksi. Maakotka on erityisesti suojeltava ja vaarantunut petolintulaji (uhanalaisuusluokka VU). Lajia pidetään hyvänä luonnonmukaisen ekosysteemin indikaattorina, koska se vaatii laajan ja moni muotoisen reviirin. Suomen maakotkakannasta suurin osa (noin 80 %) keskittyy Pohjois-Suomeen. Keski-Suomen maakotkareviirit sijoittuvat lajin yhtenäisen ja tiheän pesimäalueen reunalla sijaitsevalle harvan maakotkakannan alueelle. Keski-Suomen maakotkilla on tästä syystä keskeinen merkitys lajin suotuisan suojelutason ja leviämisen kannalta. Keskustelu ekologisista käytävistä ja yhtenäisistä metsäalueista jää energiapolitiikan varjoon Suomessa keskustelu ekologisten käytävien ja yhtenäisten metsäalueiden merkityksestä vaikuttaa hiljentyneen. Esimerkiksi vuonna 2004, Keski-Suomen SLL:n metsäohjelmassa korostettiin yhtenäisten metsäalueiden merkitystä ja uusien metsäautoteiden rakentamisen lopettamista. Vuonna 2008 Metsähallitukselle asetettiin velvoite laatia suunnitelma luonnonsuojelualueiden yhtenäisyyden ja kytkeytyneisyyden parantamiseksi.

Keski-Suomen maakuntakaavan palautteessaan Metsähallitus koostaa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilyttämistä. Näiden tavoitteiden toteutuminen on haastavaa erityisesti Pohjanmaalla, joka on Suomen tuulivoimakeskittymä, ja Kainuussa, jonne rakennetaan runsaasti tuulivoimaa myös Metsähallituksen maille, jossa on jopa 10 000 ha (Helsingin pinta-ala on 21 400 ha) tuulivoimahankkeita. Vuoden 2013 raportissaan Päijät-Hämeen Liitto korosti, että ilman erityisiä perusteita laajoja metsätalousalueita ei saa pirstoa muulla maankäytöllä, mutta valmisteilla olevassa tuulivoimapainotteisessa maakuntakaava vassa yhtenäisiä metsäalueita ei enää juuri käsitellä. Helsingin Yliopiston mukaan jopa 25 % voimahankkeista olisi kannattamattomia, jos ne joutuisivat korvaamaan aiheuttamansa luontohaitat. Tämä osuus olisi todennäköisesti korkeampi, jos kustannuslaskelmissa olisi huomioitu voimaloiden purkamisen todelliset kulut (500-700 000 €/voimala) ja markkinahinta siirtolinjojen alle jäävän maan suhteen. Laskelmassa on käytetty Suomen Tuulivoimayhdistyksen 60–120 000 € arviota, joka ei sisällä mm. perustusten purkamista.

Tulevaisuudessa Suomen metsissä on tuhansia betoni-teräsperustuksia Toisin kuin Suomessa, Saksassa alle 10 % tuulivoimaloista oli rakennettu metsään vuoteen 2020 mennessä. Saksan pinta-alasta noin 32 % on metsää. Kahdeksassa osavaltiossa ei ole saanut rakentaa tuulivoimaa metsään, mutta suurten kirjanpainajatuhojen vuoksi eräät osavaltiot, kuten Thüringen, ovat sallineet tuulivoimaloiden sijoittamisen lähes puuttomille metsäalueille. Saksalla on vaikeuksia saavuttaa tavoite, jonka mukaan maatuulivoimalat kattavat 2 % pinta-alasta vuoteen 2032 mennessä (0.81–0.91 % v. 2021). Siksi Saksan valtio pitkälti pakottaa osavaltiot kaavoittamaan maatuulivoimaa. Ympäristönsuojelulain mukaan pohjavesien (YSL, 527/2014–17 §) ja maaperän pilaamiskielto (YSL 16 §) on ehdoton. Suomen pohjavesimuodostumat ovat herkkiä pilaantumaa, sillä muodostumat ovat pieniä ja niitä suojaava maakerros on yleensä ohut ja hyvin vettä johtava. Suomen nykykäytännön mukaan tuulivoimaloiden perustukset jätetään maahan ja maisemoidaan. Perustuksissa oleva suuri harjateräksen määrä (noin 200 tonnia) ja ajan kuluessa edistynyt korroosio voi kuitenkin aiheuttaa riskin pohjavesien pilaantumiselle. Toisin kuin Suomessa, Saksassa, Ranskassa, Tanskassa, Italiassa ja erinäisissä määrin myös UK:ssa, Alankomaissa ja Espanjassa tuulivoimaloiden perustukset tulee purkaa. Saksaa odottaa lähivuosina 12 000 voimalan purkamisen, eivätkä yhtiöt ja kunnat ole varautuneet purkamisen kustannuksiin (6.5 % rakennuskustannuksista). Saksassa ei ole toimivaa järjestelmää purkamiseen ja kierrätykseen.

Tuulivoimaloiden maanvuokraussopimusten perusteella Suomi on varautunut Saksakin heikommin voimaloiden purkamiseen ja kierrätykseen. Viime aikoina laaditut tuulivoimaa koskevat maanvuokrasopimukset ovat hyvin pitkiä, yleensä 50–70 vuotta. Pitkät sopimukset mahdollistavat, että yhtiöt rakentavat halutessaan kahdet tuulivoimalat samalle

alueelle. Tuulivoimalaa ei voi rakentaa vanhoihin perustuksiin, sillä uudet voimalat vaativat omien mittojensa mukaisesti rakennetut perustukset ja lujuuslaskelmat on mitoitettu tietyille elinkaareille ja rasitukselle. Uusimpien perustusten on esitetty kestävän noin 50 vuotta¹. Jos perustuksia ei pureta, Suomessa on tulevaisuudessa tuhansia betoni-teräskerustuksia ympäri metsiä. Tuulivoimaloiden rakentaminen ja huoltotiet vaativat huomattavasti tavanomaista metsäautotietä paksunnan ja leveämmän murskekerroksen riittävän kantavuuden saavuttamiseksi. Raskas liikenne ja paksu murskekerros voivat heikentää maan vesitaloutta ja estää puiden terveen kasvun.

Suomen on tärkeä arvioida energiapolitiikkansa kokonaisvaikutukset Tuulivoimarakentaminen ja sen aiheuttama metsäkato ja hiilinielujen pysyvä häviäminen aiheuttavat erittäin merkittäviä suoraa kustannuksia yhteiskunnalle ja maanomistajille. Rakentamisen ja luonnon pirstaloitumisen suorat ja epäsuorat luontovaikutukset ovat mittaamattomat. Lainsäädännön ja tuulivoimarakentamista ohjaavan ohjeistuksen ajantasaistamisen ohella Suomen onkin tärkeää arvioida kokonaisvaltaisesti tuulivoimarakentamisen sijoittamista ja valtakunnallista mittaluokkaa. 1YVA-selostus - Puutionsaaren ja Orimattilan Kuivannon hankkeet Myös maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman mukaan Ympäristöministeriöllä on velvoite vähentää metsänraivausta rakennetuksi maaksi. Mittava metsään rakentaminen ei ole kestävä. Riikka Rajalahti, MMT, Multia-Jyväskylä 21.2.2023 (päivitetty 17.3.2023)

26. Hyvä että edes joku viranomais on herännyt

[Tuoko tuuli erämaasta huudon vaienneen? – Aluehallintovirasto](#)

Tuoko tuuli erämaasta huudon vaienneen?

Tuulivoima puhututtaa kansaa sekä päättäjiä, kun uusiutuvan energian ja vihreän siirtymän markkinat avautuivat globaalien tapahtumien, energian saatavuudessa syntyneiden haasteiden sekä kohonneiden markkinahintojen myötä. Osittain hinnan nousuun vaikutti myös aiemmin tehdyt valinnat, joilla on vaikutettu omavaraisuusasteeseen sekä huoltovarmuuteenkin. Itä-Suomen aluehallintovirastossa tuulivoimabuumi on näkynyt lisääntyneinä lausuntopyyntöinä, jotka koskevat tuulivoimahankkeita. Lausuntomateriaaleihin tutustumisen ja lausuntojen valmistelun myötä olemme pohtineet etenkin ihmisiin kohdistuvien vaikutusten kokonaisarvioinnin merkitystä sekä eri hankkeiden yhteisvaikutuksia. Katsoimme, että alueellisena toimijana tehtävämme on herättää keskustelua tästä aiheesta. Olemmekin valmistelleet sidosryhmäkeskusteluja tuulivoimahankkeisiin liittyen, mutta päätimme kirjoittaa aiheesta myös blogikirjoituksen.

Tuulelle valjaat

Sähkön hintojen noustua vuoden 2022 loppupuoliskolla liki pilviin moni lienee kuiskannut hiljaa mielessään Vartiaisen Jennin tavoin ”kävisipä pian tuulemaan”. Se kun lisäisi sitä uusiutuvaa, halpaa, vihreää ja muutoinkin terveellistä sekä turvallista sähköntuotantoa ja himmentimellä varustetuista valaisimista uskaltaisi väentää tupaan valkeaa astetta enemmän.

Uusiutuvat energiamuodot, tuulivoima, aurinkoenergia sekä pienydinvoimalat ovat tulleet kahvipöytäkeskusteluihin sekä median uutisvirtaan aiempaa voimakkaammin. Valtakunnan hallitus on tehnyt kirjauksen hallitusohjelmaan vihreästä siirtymästä. Lisämäärärahaa on ohjattu lupaviranomaisille prosessien jouduttamiseksi ja vihreän siirtymän

vauhdittamiseksi. Aina siinä määrin, ettei muu yhteiskunta meinaa kehityksen kärryillä pysyä. Sen kaltaista kehitystä ja panostusta esimerkiksi suomalaisiin tuulivoimahankkeisiin vaikuttaa liittyvän, että vauhtisokeus ei liene kovin kaukana. Joku viisas on joskus sanonut, ettei se vauhti tapa. Se on se äkkipysähdys. No, ehkä tässä ei ole hengen menettämisen pelkoa. Ainakaan välittömästi, mutta miten on elämisen laadun laita? Ja ihan ihmisten oikeasti sillai kokonaisvaltaisesti arvioiden.

Tuulellakin on jälkensä

Tässä kaikessa huumassa ja kiireessä olisi kuitenkin muistettava myös se kenelle näitä hankkeita tehdään. No, ihmisille. Toki myös teollisuudelle, kaupalle ja palveluille, jotka nekin ovat valjastettu tuottamaan ihmisille erilaisia hyödykkeitä. Eli ihmisen tarpeestahan nämä hankkeet kumpuavat. On ilmiselvää, että kaikilla vähänkään laajamittaisemmilla hankkeilla on vaikutuksia ympäristöönsä. Etenkin luonnonympäristöön. Ja varsin kattavia selvityksiä ja mallinnuksia ollaan valmiita tekemään. Raportit, ohjelmat ja selostukset ovat useiden satojen sivujen mittaisia. Niissä käsitellään varsin havainnollisesti ja monipuolisesti erilaisia vaikutuksia muun muassa kulttuuriympäristöön, pinta- ja pohjavesiin, lepakoihin, petolintuihin, kasveihin sekä liikenteeseen ja elinkeinoihin.

Mutta miten on ihmisen, kuntalaisen, mökkiläisen, pendelöivän työntekijän tai luontoharrastajan laita? Millaisia vaikutuksia erilaisilla hankkeilla on metsätöllin Marjatan ja hänen naapureidensa elämään, elinympäristön viihtyisyyteen ja terveellisyteen? Millaisia sosiaalisia vaikutuksia hankkeilla on kuntalaisten elämään? Onko hanke itsessään tai useiden erillisten hankkeiden yhteenliittymänä sosiaalisesti hyväksyttävä?

Perspektiivi pääkirkolta on riittävän etäinen, jotta uskaltaudutaan vaatimaan kansan valitsemana edustajanakin tuulivoiman lisäämistä kaikin keinoin. Omavaraisuus on saatava energiantuotannossakin Ukrainan tapahtumien, Venäjän kaasuhanojen sulkeutumisen, pakotteiden sekä Nord Stream -putken ”epäonnisen tapaturman” herättäminä siihen ortninkiin, joka olisi pitänyt olla jo kaiken varautumisen lähtökohtana viimeistään edellisten sotien jälkeen. Nyt on hupellettu kansallista omaisuutta myymällä yhtiöitä ja uskomalla sinisilmäisesti siihen, ettei tässä mikään hukka peri. Vääriin meni. Nyt käytetään painavia puheenvuoroja ja vetoavaa argumentaatiota. ”Itä-Suomi on energiamurroksen etulinjassa”. ”Perustetaan kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus”. ”Ehkäistään yhteiskunnan jakautumista eli polarisaatiota”. Ja kyllä argumentoinnissa on päädytty huomioimaan myös naisoletetuista tyhjentyvien maaseututaajamien ahdinko, kun tuulivoiman ja sen ympärille rakentuvien investointien tarpeellisuutta on perusteltu sillä, ”...etteivät nuoret miehet syrjäytyisi”.

Nähdäänkö metsää tuulivoimaloilta?

Ei virheitä pidä korjata harkitsemattomilla korjausliikkeillä, jotka uhkaavat synnyttää uusia virheitä. Argumentaation tulee olla läpinäkyvää, mutta ennen kaikkea uskottavaa. Kun valtakunnan tasolla on keskusteltu investoinneista, on korostettu miten tärkeää olisi alueellisen kehityksen kannalta satsata Itä-Suomeen. Saataisiin sitä pitovoimaa. Kun keskustelu on käänntynyt aluetukeen, on se sitten rata- tai maantieliikenne tai syrjäisten maaseutualueiden kehittäminen, niin ei ole ihan yhtä hanakasti enää puhuttu Itä-Suomen edusta. Katse on helposti käänntynyt vitostieltä länteen, nelostien suuntaan. No mutta, siellähän on jo ymmärretty tuulivoiman päälle. Ei siellä tarvita valistusta.

Mutta totuus tuntuu unohtuvan varsin helposti. Ehkä se unohtuu sen vuoksi, ettei kenelläkään ole tällä hetkellä sitä totuutta. Tuulivoimayhdistyksen tilastojen mukaan Suomessa on ollut vuonna 2021 yhteensä 962 tuulivoimalaa. Siis koko Suomessa. Toki painottuen Pohjois-Pohjanmaalle sekä Kainuun ja Lapin korpiin. Yli puolen Suomen alueelle siis. Tuulivoimaa ei voida sijoittaa minne tahansa. Suunnittelualat sijaitsevat merialueilla tai reilusti kehä III:sen ulkopuolella. Siellä missä on tilaa hengittää ja sudet juoksevat vapaina. Siellähän sitä on metsää ja kairaa myllyjen jauhaa energiaa eteläisenkin Suomen tarpeisiin. Mutta ne metsät ja kairat, joissa on tilaa hengittää ja luonnon rauhaa ihmisen asua sekä kuljeskella ovat vähenemässä nykyisten suunnitelmien myötä. Hiljaisia saloseutuja ei kohta enää ole. Metsä- ja harjumaisemia täplittävät kohta satojen ja tuhansien tuulivoimaloiden puistot. Kaukonäkymä on taattu, koska voimalat pyritään sijoittamaan korkeammille maaston kohdille napakorkeuden viistäessä 3:ttä sataa metriä.

Ihan vertailun vuoksi mainittakoon, että Puijon torni on 75 metriä korkea. Vaikka Puijon Torni jää korkeudessa kakkosijalle verrattuna Suomen korkeimpaan rakennukseen Näsinneulaan, nousee tunnettu maamerkki Puijon mäen ansiosta huikeat 224 metriä ympäröivän Kallaveden yläpuolelle ja 306 metriä meren pinnan yläpuolella. Kaukonäkymä ulottuu hyvällä kelillä noin 20 km:n etäisyydelle.

Tuulivoiman keskittäminen edellyttää myös vastuullista kokonaisarviointia

Sinivalkoinen ääni tulkitsi armon vuonna 1964, että ”tuulella on potti, tuuli kaiken otti, tuuli anna ei”. Olisiko syytä pysähtyä edes hetkeksi pohtimaan nykytilanteessa mihin olemme menossa ja millaisin edellytyksin voimme matkaamme jatkaa? Kyllä tässä tuulivoima-asiassakin tarvittaisiin kokonaisvaltaista arviointia ja harkintaa. Hankkeita käynnistetään kiihtyvällä tahdilla eri konsultti- ja hankeyhtiöiden toimesta. Niiden suunnittelu- ja käyttöönotto kulkee pääosin ihan normaalissa järjestyksessä. Tilanne on siten ajassa muuttuva. Se aikajänne on viime kuukausina ja vuosina ollut sellainen, ettei siinä pysy mukana sen paremmin maakuntakaavoittaja, kunta, viranomaiset kuin kuntalaisetkaan. Ja tästä kehityksestä on olemassa jo varsin selkeitä merkkejä. Maakuntakaavoja revitään auki, jotta saadaan uusia tuulivoima-alueita kaavoitettua. Puolustusvoimilta haetaan lausuntoja, minne alueille tuulivoimapuistoja olisi mahdollista sijoittaa ilman tutkahaittoja. Fingridillä mietitään, miten kaikki tuulivoimaenergia saadaan syrjäisiltä ja hiljaisilta seuduilta johdettua valtakunnan runkoverkkoon. Ei ole kapasiteettia.

Hankkeita kaavoitetaan ja suunnitellaan vieriviereen. Hankkeiden vaikutukset arvioidaan ja hankkeet jopa kaavoitetaan sekä luvitetaan hankekohtaisesti. Siis yksittäisinä. Tavoitteena näyttäisi kuitenkin olevan erillisten hankkeiden suunnittelu, kaavoittaminen, luvittaminen ja lopuksi rakentaminen varsin tiiviisti keskittyen tietyille alueille. Ei pelkästään Itä-Suomessa, vaan osansa tästä buumista ovat saamassa muun muassa naapurimaakunnat Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu. Kysymys kuuluu, että kenen vastuulla on näiden useiden hankkeiden yhteenliittymien mahdollisesti aiheuttamien vaikutusten kokonaisarviointi? Kaavoitusta yritetään nyt ajantasaistaa ja mahdollistaa hankkeiden edistämisen, kun osa hankesuunnitelmista ei tällä hetkellä noudata maakuntakaavoitusta. Tilanne on ajassa muuttuva ja hankkeita suunnitellaan sekä toteutetaan eri aikoina ja toisistaan tyystin irrallaan.

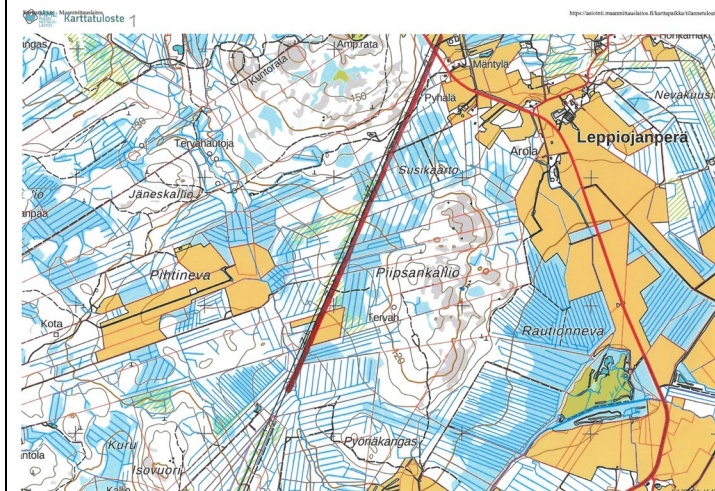
Nyt maalle ollaan neuvottelemassa uutta hallitusta ja kirjaamassa uusia tavoitteita ja agendoja. Edellisen hallituksen kaikkia kirjauksia tuskin tullaan romukoppaan heittämään. Mutta vallalla on ollut vähän sellainen toimintakulttuuri, että uudet haluavat aloittaa puhtaalta pöydältä ja vanhoihin suunnitelmiin tai lupauksiin on vaikea sitoutua. Ja tässä kohtaa,

jos tai kun, oppositiosta loikataan hallitusvastuuseen laajemminkin rintamassa, niin voihan se olla toki perusteltuakin. Etenkin, jos vihreän siirtymän aktiivinen edistäminen ei osu omaan visioon. Olemme mielenkiintoisessa tilanteessa. Uusi hallitus ja uudet tavoitteet. Joudumme jälleen arvovalintojen eteen. Toivottavasti siinä väänössä ei mene lapsi pesuveden mukana. Itä-Suomen alueen kansanedustajilta toivomme viisautta ja kaukonäköisyyttä, jossa Itä-Suomen alueen edunvalvonta, investointien ja hankkeiden edistäminen sekä talouden elvyttäminen eivät tallo allensa ihmistä eivätkä terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä.

Tuuleen kuiskattu toive

Blogimme lopuksi haluamme korostaa sitä tosiasiaa, ettei Itä-Suomen aluehallintovirastolla ole tuulivoima-asiaan liittyen kantaa puolesta tai vastaan. Virastona ja alueellisena toimijana, jonka tavoitteisiin on kirjattu muun muassa taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille, ihmisarvoinen työ ja talouskasvu, rakentaa kestävästä infrastruktuurista sekä edistää kestävästä teollisuudesta ja innovaatioista, toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan sekä tukea vahvemmin kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta, haluamme kuitenkin olla mukana aiheeseen liittyvässä keskustelussa ja tarpeen mukaan tuomassa tähän ajankohtaiseen keskusteluun virastomme toiminnan luonteen mukaisesti omaa laaja-alaista näkökulmaamme. Peräänkuulutamme ihmisten elinympäristöön liittyvien vaikutusten kokonaisarviointia ja sen merkitystä. Nyt siitä ei tunnu olevan vastuussa oikein kukaan. Tilannekuvakin päivittyy, jos nyt ei päivittäin, niin viikoittain.

Nimi poistettu ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja,
Itä-Suomen aluehallintovirasto ja kuusi muuta allekirjoittajaa
+172 kpl valtakirjalla, lista toimitettu teille syksyllä 2022
kaavaluonnosta koskevan mielipiteen yhteydessä
LIITTEET: Liite 1 ja liite 2.

<p>Muistutus 50 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Asia: Muistutus Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavaesitykseen</p> <p>Koskien Pikku-Joutensuon tv-1,516, Kaskensuo tv-1 ja Mustakorven/Tynnyrisuon vaihemaakuntakaava tulee hylätä.</p> <p>Tuulivoimaloita ei tule kaavoittaa Vähävuoton, Ylivuoton, Jokikokon ja Nuorittan kylien välittömään tuntumaan. Ei sallita kaavoittaa teollisuusalueiksi.</p> <p>Tuulivoimaloiden hyväksyttävyyys Oletteko päättäjät ja virkahenkilöt sitä mieltä, että Pohjois-Pohjanmaalla on luonnontaloudellisesti ja paikalliselle asu- tukselle kestävä kaavoittaa ja luvittaa tuulivoimapuistoja syrjäseuduille viimeisiin luonnontilaisiin alueisiin, joissa sähkökulutus on vähäistä. Rakennettakoon noita härveleitä sinne, missä todellisuudessa sähköä kuluu paljon ja joista petoja ja muut eläinpopulaatiot on häädetty? Pitääkö viimeiset maakuntamme rauhan sijat kaavoittaa teollisuusalueiksi? Eikö luontomatkailu olekaan enää huomioonotettava toimiala? Onko paikallisille maanoimistajille, jotka vuokraavat maitaan, kerrottu selvästi mitä tapahtuu kaavanmikkeelle voimalan lakkauttamisen jälkeen? Tai mitä tapahtuu pahimmassa tapauksessa kansainvälisen sijoittajan käsiin päätyneelle maa-alalle kun voimat poistetaan käytöstä, säilykö teollisuus-aluekaava ja voiko kunta muuttaa kaavoitusta muuksi arpeen mukaan millään pakkolalla.</p> <p>Meidän metsät varastetaan, luonnonvarainen monimuotoinen kaikkien eliölajien koti ja lisääntymisalueet varastetaan ja tuulipuistojen lähivesistöt, naturavesistötkin ja sitä kautta Perämerta pilataan entistä enemmän.</p> <p>Koska Eu on liittynyt TTIP ja CETA sopimukseen, pystyy jokin kansainvälinen välittäjätuomioistuin haastamaan paikalliset (kunnat, valtion tai muun tahon) oikeuteen, jos tuo taho niin haluaa tai katsoo ansaintaansa häiritsevän. Onko tuulipuiston rakentajalla korvausvelvollisuutta yhteiskunnalle tai korjaamaan aiheuttamansa vahingot. On nyt käynyt päinvastoin esimerkiksi Carunan kohdalla valtion asettaessa hintakaton siirtohinnoille. Sijoittajayhtiöt ovat nyt haastaneet Suomen valtion välimiesoikeuteen Kanadassa, koska pörssisijoittajien ansainta saattaisi heiketä.</p> <p>Suomen kehittymätön, löysä ja tätänykyä luonnolle vahingollien lainsäädäntö tuulivoima- ja kaivosteollisuudessa johtaa tulevaisuudessa katastrofeihin. On suuri pelko mm. Mustakorven ja Kaskisuo 1 tuulivoimapuistojen kohdalla, että pohjavesivaratkin joutuvat uhan alle tai myytäväksi ulkomaiseen omistukseen.</p> <p>Tunnistatteko seuraavia ongelmia?</p> <p>Vesistövaikutukset 50-100 tuulivoimalaa sisältäviin puistoihin rakennettaisiin 100 -250 km 20 m leveitä teitä, siitä seuraa 200-500 km oja (teiden molemmin puolin), joista vedet ohjautuvat lähivesistöihin, täällä Kiiminkijokeen ja lopulta Perämereen. Muutkin pienvedet ovat vaarassa. Oletteko paikanpäällä käyneet tutustumassa maastoihin ja luonnonolosuhteisiin, asutukseen ym. joka olisi teidän velvollisuutenne ennen lopullisen päätöksen tekoa eli kaavoitusta? Laskekaa tiestöjen rakenteineen</p>	<p>Vastine:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on arvioitu vaikutuksia ilmastoon ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden ja sähkönsiirron hiilijalanjälkeä. Arviointi perustuu Pohjois-Pohjanmaan liiton EMMI-hankkeeseen.</p> <p>Pikku Joutensuon tuulivoimaloiden aluetta (tv-1 516) on pienennetty toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen rajaamalla tv-alue Vuotonojan eteläpuolelle.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet Kaskensuo L (tv-1 545) ja Kaskensuo I (tv-1 544) säilyvät kaavakartalla.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	---

ja voimalinjojen yhteispinta-ala, joka on hiilinieluista pois. Laskekaa kaivannaistuotteiden aiheuttama kaaos väestöissä ja luonnontuhot muualla. Mitä lukuja saatte vaakakuppiin vihreään siirtymään vedoten.

Pohjois-Pohjanmaalla on mm. sulfaattipitoisia alueita Joutensuon, Kaskisuon ja Mustakorven/Tynnyrisuon vyöhykkeillä, joista maaston kaivamisen seurauksena ja happeen yhdistyessä muodostuu eliöstöä tuhoavaa alunaa tai muita vahingollisia mineeraleja vesistöihin. Suojeluvesistö Naturaan kuuluvalle ja vapaana virtaavan Kiiminkijoen valuma-alueelle, jossa juurikin on sulfaattipitoisia ja muita vaarallisiksi mineraaleiksi luokiteltuja alueita, on hakuprosessissa isoja voimala-alueita, jopa satoja voimalayksikköjä. Näiden kaavailtujen teollisuusalueiden satoja kilometrejä sisältävien oja-verkostojen kautta vahingolliset mineraalit päätyvät muihin vesistöihin. Jo nyt ymmärretään mitä tuhoja turvemaiden metsäojitukset ovat saaneet aikaan. Viimeiset vapaat vaelluskalajokemme ovat olleet uhan alla jo 70 vuotta. Nyt asioita pyritään muuttamaan palauttamalla suo- ja korpimaastoja sille kuuluvaan luonnon tasapainoa ylläpitävään vedenpidätystehtävään.

Onko järkevää nyt alkaa kaivamaan, ankkuroimaan ja murskaamaan korpimaastoihin satoja 50 metriä halkaisijaltaan olevia betonimöhkäleitä 300 m korkeita myllyjä varten, myllyjä joiden materiaali on kierrätyskelvotonta, myrkyllistä ja toiminnassa ollessaan kaikkea eliöstöä häätävää, ihmisasutusta häiritsevää. Huomioidaanko missään luvituksen ja kaavoituksen vaiheessa eri voimala-alueita yhtenä kokonaisuutena yhteisvaikutuksiltaan ja mikä viranomaisen on yhteisarvioinnin tekijä? Esimerkkinä 5 eri tuulipuistohakijaa/toimijaa kolmen kunnan alueella. Mitkä yhteisvaikutukset petokannoille, linnustoille, uhan alla olevan Kiiminkijoen eliöstölle ja sitä kautta vaelluskaloille? Kiiminkijoen valuma-alue itsessään on iso pinta-alaltaan Puolangalta Perämerelle noin 200 km pituudeltaan ja 10-40 km leveydeltään. Yhteisvaikutuksen seuranta ja muu yhteistyö tyystin puuttuu!

Katsotaanko että tuulivoimalabusiness kuuluu kestäväan kehitykseen, maakuntasuunnitelmassa tavoiteltu kestävästi kasvava ja vihreään siirtymään?

Minkä tahon kannalta kestävästi kasvava?

Käytetäänkö vihreä siirtymä-termiä tässä tapauksessa kaikki muu ympäristölle aiheutettu vahinko huomioonottamatta? Mielestämme tätä termiä käyttämällä tuhotaan arvokasta luontoamme käytännön tasolla.

- rakenteessa oleva materiaali, jota ei pystytä vielä edes kierrättämään. Niistä irtoaa koko käytön ajan haitallisia mikrohiukkasia puhtaaseen luontoomme. Suomi katsotaan niin takapajuiseksi maaksi, että tännehan saa tuoda mitä tahansa siihen viranomaisenkaan puuttumatta. Vai onko meillä kohta enää valvovaa ja rehellisesti toimivaa viranomaistahoa?

- Vähintään 50 metriä halkaisijaltaan oleva BETONPerustus jää maanomistajan kontolle tuulivoimalan lopetettua toimintansa. Haluan laskelmat myös betonimöhkälään hiiljalanjäljestä jos vedotaan vihreään siirtymään.

- korpiin, erämaihin ja syrjäseudulle KOHDISTUVA villieläinten ja luonnontilaisten eliöstöjen häätö ja elintilan kaventaminen. Esimerkkinä "susiviha" vedoten ihmiselintilan valtaamisen "lemmikkien" joutuminen pedoille alttiiksi. Lakkauteaanko tuulivoimarakentamisella petoeläintenkin elintila (susi, karhu), että sitten saadaan kasvattaa petovihaa väestön

keskuudessa niiden ennestään jo kutistuneen elintilan kavennuttua. Itärajallammehan suunnitellaan jopa aitaa josta seuraava populaatioiden perimän kutistuminen.

- Voi aikoja, voi tapoja. Niin alas on suomalaiset mielipiteet saatu ajettua.

- Miksi samaan aikaan luonnontalouden heikennyksen kanssa sallitaan ”vihreän siirtymän” negatiiviset seuraukset sen kaikkine haittoineen syrjässä vakituisesti asuvien ja vapaa-ajan asujien niskaan? Tullaanko muun asumisen kaavoitusta heikentämään. Ajaako Suomen valtio enemmän kansainvälisten sijoittajien etuja, kuten Tornadon etuja (pääosakkeenomistajana BlackRock).

- Oletko sitä mieltä, että syrjäisille seuduille rakennettavat isot tuulivoimalat oikeuttavat valtavasti metsäpinta-alaa syövät SUURVOIMALINJAT. Onko ”vihreään siirtymään” kuuluvaa varastaa nuo hiilinielut. Yhteiskunta pakottaa rakentamaan tarpeettomasti voimalinjoja johtuen syrjäseuduille kaavailuista voimaloista. Säättövoimaakin vielä puuttuu syrjäkylistä ja korvista. Suomen valtionjohto on jopa luvannut Ruotsin valtiolle rakentaa/kustantaa osan sen puolelle rakennettavista voimalinjoista. Onko Suomi niin rikas. Epäily lehmänkaupoista tämän hetken valtionjohdon saadessa Ruotsista eteentyönnetyt Natojoukot? Oletteko päättäjät hereillä?

Paikallisille mm. kyläyhdistyksille suoraan tiedottaminen on ollut olematonta ja esimerkiksi paikallisradiossa kaava ja suunnitelmat eivät ole saaneet huomiota.

Muistutus 51

Yhteystiedot poistettu

Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta

Uusi kaavaehdotus huomioi aiempaa paremmin luonnonsuojelualueet, puistojen yhteisvaikutukset, asumisviihtyvyyden ja matkailualueet.

Nyt esillä olevan kaavan sitovuutta kuntakaavoituksessa tulee tiukentaa. Ei ole hyväksyttävää, että yli puolet tuulivoimaloista sijoitetaan lainmukaisen kaavan ulkopuolelle. esim. Vaalassa Turkkiselän kaavassa myllyjä on sijoitettu hyväksytyssä ratkaisussa kaava-alueen ulkopuolelle yli puolet. Kansalaisilla täytyy olla luottamusta siihen miten asuinalueen ulkopuolista aluetta rakennetaan kaavoituksen mukaisesti.

Kunnassa tapahtuva kaavoittajan valinta on kuntalain ja kilpailulainsäädännön vastainen (puhelintieto Kilpailuvirastosta). Hanketoimija valitsee kaavoitussuunnittelijan ja ilmoittaa kuntaa ketä esittää valittavaksi. Kunta hyväksyy sellaisenaan esityksen. Kunnalla on monopoliasema kaavoituksessa, jonka se em tapauksessa luovuttaa hanketoimijalle. Vallittu kaavan suunnittelija laatii kaavoituksen tilanneen toimijan tavoitteiden mukaisena. Vaikka kunta hyväksyy lopullisen kaavan, ei se oikeuta toimimaan kilpailulainsäädännön vastaisesti.

Alueelle on valmistelussa tuulivoimapuistokaavoja runsaasti eri puolille maakuntaa. Kaavaratkaisut perustuvat kaupallisten toimijoiden tarpeiden mukaan taloudelliset tarpeet ohjaavina tekijöinä. Kunnat ovat olleet hyvin aktiivisia ja sallivia kaavojen suunnitteluun. Kilpailu kiinteistövero- ja tuloista. Kaavoituksessa ei ole riittävästi huomioitu kunnan asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden toiveita. Samoin on unohdettu tuulivoimaloiden vaikutukset suojeltujen alueitten säilyttämisessä sekä riittävän etäisyyden turvaaminen. Voimaloitten koon kasvaessa n. sata (100) metriä korkeammaksi tulee myös huomioida tuulivoimaloitten etäisyyden vaikutus asutukseen ja loma-asutukseen tuulivoimakaavoissa.

Tuulivoimaloitten määrän nostaminen minimissään kymmeneen, voi johtaa pienten tuulivoimapuistojen perustamiseen, jotka eivät ole linjassa uuden maakunnallisen kaavan periaatteiden kanssa. Toivon, ettei myllymäärän alarajaa nosteta. Useamman pienen alueen läheisyydestä on kirjaus luonnokseen, joka ehkäisee keinottelua alle kymmenen myllyn puistoilla alueille, joille ei ole maakuntakaavaluonnoksessa vahvistettu puistoja.

Esim. Vaalan kunnan alueelle on suunnitteilla / rakennettu runsaasti tuulivoimapuistoja. Lisäksi Puolangan ja Utajärven kuntien alueille suunniteltavien ja rakennettavien puistojen yhteisvaikutusta tulee tarkastella kokonaisuutena yli kunnan ja maakuntarajojen. Suunnitteilla olevan Susisuon vaikutusalueella on asutusta ja runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Runsaas tuulivoimarakentaminen heikentää alueen viihtyisyyttä ja matkailun vetovoimaisuutta. Kunnassa

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kaavaselostuksessa on monipuolisesti otettu huomioon alueidenkäyttölain (1.1.2025 alkaen, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) sekä luonnonsuojelulain mukaiset tekijät ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden vaikutuksia.

on pidetty tärkeänä matkailun ja vapaa-ajan asumisen kehittämistä. Suunnitelma on laadittu liian taloudellis- tekni-
sestä tarkastelukulmasta.

Susisuon olisi voinut jättää kokonaan pois, eikä liittää osittain Haarasuonkangas P:hen Painopistettä tulee siirtää enem-
män huomioimaan ihmisten asuinviihtyvyyden turvaamiseen. Kaavaluonnoksessa on osittain em. seikka huomioitu.
Susisuon yhdistäminen Haarasuonkangas P:n ei minulle auennut täysin. Toivon, että myllyjen etäisyydelle asutuksesta
(vakinaiset ja vapaa-ajan asunnot) määritellään minimietäisyydeksi 3 km. Kannatan Oulujärven ja myllyjen minimietäi-
syydeksi viitta (5) kilometriä. Samaa etäisyyssäntöä tulisi käyttää kaikilla isoilla järvilla esim Otermanjärvi.

Sähkön siirto

Sähkökäytävät tulee toteuttaa pääsääntöisesti maakaapeloinnilla. Maakaapelointi tuottaa vähemmän metsän tuhoa-
mista, kuin ilmalinja. Maanomistajille, joilla ei ole vuokratuloja puistosta on sähkökäytävistä saatava korvaus minimaali-
nen. Sähkökäytävän korvaus tulee olla yhteismitallinen maanomistajille puistosta saatavan vuokran kanssa.

Käytöstä poisto

Kaavaratkaisussa olisi hyvä olla ohjeistusta purkurahastosta. Purkurahastot tulee sopia riittävän suuriksi, jolla on realis-
tiset mahdollisuudet hoitaa purkutyö ongelmitta. Korkeiden myllyjen purkukustannukset ovat huomattavasti korkeam-
mat, mitä purkurahastoihin on yleensä mitoitettu. Korkeiden myllyjen purussa käytettävät erikoislaitteet ja koneet ovat
huomattavasti kalliimpia käyttää, kuin matalissa myllyissä. Riittävän suurella purkurahastolla turvataan kunnan ja kun-
talaisten varoin tehtävä purku- ja loppusiivouksen kustannukset. Voimayhtiön ajaessa toimintansa alas ja varattomaksi,
maanomistaja ja kunta ovat viimekädessä vastuullisia ympäristön kuntoon saattamisesta. Tuulivoimaloitten purun yh-
teydessä on varauduttava myös purkamaan voimaloitten jalustat, ei hautaamaan maaperään.

Vaikutukset tv- ja radiolähetyksiin

TV- ja radiolähetyksen sekä puhelin- ja tietoliikenneyhteyksien turvaaminen puiston rakentamisen jälkeen on selvitet-
tävä ja varauduttava puiston toimijan toimesta ja kustannuksella saattamaan lähetyksen toimivuus ennen rakentami-
sen aloittamista olevalle tasolle. Ennen rakentamisen aloittamista on tehtävä asiaa vaativat mittaukset ulkopuolisen
toimijan toimesta ja puiston käyttöönoton jälkeen samoista paikoista eri puolilta puistoa.

Arvioitavat vaikutukset ja arvioinnin kohdistaminen

Yhteisvaikutukset eri suunnitteilla olevien tuulivoimapuistojen osalta tarkasteltava kokonaisuutena. Terveys, melu-
haitta, välke, lentoestovalojen häirintä huomioitava selvityksessä ja pyrittävä suunnittelussa minimoimaan haittoja. Ei
ole hyväksyttävää, että asutuksen joka puolelle rakennetaan massiivisia tuulivoimaloita. Kannatan Honkalankankaan
puiston poistamista kaavasta kokonaan. Huomioitava, että tuulivoimapuistot laskevat lähetyksillä olevien kiinteistöjen

Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia puhelin- ja tietoliiken-
neyhteyksiin tarkastellaan yleiskaavatasolla maakuntakaa-
van tuulivoimarakentamisen yleismääräykseen perustuen.

käyttöä ja niiden taloudellinen arvo laskee. Voiko jollain tapaa varautua kiinteistöjen arvon laskun korvaamiseen, niiden osalta, jotka eivät saa voimaloista vuokratuloja.

Olisi hyvä selvittää, mikä on rakentamisajan vaikutus hiilijalanjälkeen. Nyt korostetaan vain vihreää energiaa. Unoh- taen, mitä vaikutuksia on luontoon ja ympäristöön metsien hakkuilla, maan kaivamisella ja kallioperän louhimisella. Olisi hyvä olla näkyvissä lyhyen ja pidemmän ajan osalta. Millaiset ovat välittömät vaikutukset rakentamisen aikaan ja toimivissa puistoissa. Puistoissa käytetty 35 vuoden käyttöikä lienee reilusti ylimitoitettu. Nyt on jo nähtävissä myllyjen tuhoutumisia alle kymmenessä vuodessa.

Ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta

Melu ja välkevaikutukset tulee tarkastella vähintään viiden kilometrin etäisyydeltä tuulivoima-alueesta. Huomioiden aiempien voimaloitten koon kasvu n 200-230 metristä jopa 330 metriin sekä suunniteltujen voimaloitten yhteisvaiku- tukset yli kuntarajojen.

Tuulivoimaloitten kasvaessa, tulee minimietäisyydeksi rajata vähintään kolme (3) kilometriä maalla ja järven selkien osalta viisi (5) kilometriä.

Luonnonsuojelu

Luonnonsuojelun alueen ja tuulivoimapuiston väliin täytyy jättää riittävän leveä kaista vapaaksi myllyistä esim. vähintään kolme (3) kilometriä.

Toiminnan lopettamisen aikaiset vaikutukset

Käytön jälkeen tuulivoimalat perustuksineen sekä niihin liittyvät kaapelit ovat poistettavissa.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA on arvioitu vaiku- tuksia ilmastoon ja arvioitu maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden ja sähkönsiirron hiilijalanjälkeä.

Arviointi perustuu Pohjois-Pohjanmaan liiton EMMI-hank- keeseen.

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024,

PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 52 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.</p> <p>1. Kierikin kivikauden kylän eteläpuolelle noin 5 km etäisyydeltä alkavat tuulovoimateollisuusalueet kauas näkyvine noin 300 m korkeuteen ulottuvine tuulivoimaloineen pilaavat kerta kaikkiaan joen takaa kivikauden kylästä katsottuina kivikauden kylän maiseman ja etenkin tunnelman peruuttamattomasti.</p> <p>Kierikin kivikauden kylä on kansainvälisesti, valtakunnallisesti ja arkeologisesti ainutlaatuinen autenttisella paikalla oleva ennallistus ja opetuskohde.</p> <p>Esitän että maakuntakaavasta poistetaan Kierikin kaakkois- ja eteläpuolelle suunnitellut tuulivoimala-alueet tv- 1 (390, lin enklaavissa) ja tv-1 (513) erittäin palkjon kivikauden maisemaa haittaavina maisemahäiriköinä. Millään sijoittelukeinoilla ei voimaloita pysty piilottamaan eik maisemahaittaa poistamaan joen yli katsottaessa.</p> <p>2. Kokonaisuutena ajatellen tuulivoimateollisuuden alueiden ripottaminen laajalti ympäri maakuntaa erämaamaisille hiljaisille alueille on järjetöntä, koska kauas teistä ripottelu vaatii pitkiä teiden ja sähkölinjojen rakentamisia, ja kokonaisuutena hiilijalanjälki ei pienene.</p> <p>Tuuliatlaksen kuva 10, jossa on leikkauksena kuvattu tuulen nopeuden jakautuminen ramnnikolla osoittaa, miten paljon tehokkaampaa sähkön tuotanto on merellä kuin sisämaassa.</p> <p>Sama tuulen nopeus 10,5 m/sek saavutetaan merellä jo 100 m napakorkeudella merenpinnasta kun sisämaassa 300 m siivenkärkikorkeudella maanpinnasta. Merituulivoima on isoina yksiköinä muutenkin paljon edullisempaa tuottaa kuin ripottelemalla pitkin eräkaita pieniä "tippavoimaloita", siis sisämaan "henkäyvoimaloita".</p> <p>3 Kaikissa maakunnissa nyt tehdään kiivaasti tuulivoima-maakuntakaavoja, joiden yhteenlaskettu tuotanto ylittää moninkertaisesti Suomen sähköntarpeen myös tulevaisuudessa.</p> <p>Lopputuloksena on sarja pieniä tuulivoimala-alueita, jotka menevät tytäryhtiötettyinä aikanaan konkurssiin ja voimaloiden raadot jäävät maanomistajien ja kuntien riesaksi, kun tuulella tuotettu sähkön hinta laskee alle nollan.</p> <p>4 Jatkoa ajatellen seuraavissa maakuntakaavavaiheissa uudet tuulivoimalat kannattaa ympäristö- maisema- ja melusyistä sijoittaa valtateiden varsille metsäisille "korpivaellusjaksoille" kauas vesistöistä, kylistä ja maisemallisesti arvokkaista peltolakeuksista. Hämeen hiljaiset alueet. tutkimuksen mukaan valtateiden melu kantautuu noin 4 km päähän valtateista Silloin tuulivoimaloiden melu hukkuu liikenteen kohinaan. Toki turvallisuussyistä tuulivoimalat tulee sijoittaa kaatumisriskin vuoksi noin 400 m päähän valtateista ja maanteista. Sijoittamalla tuulivoimalat lähelle isoja teitä niiden rakentaminen ja aikanaan katkeavien siipien uusiminen on huomattavasti helpompaa.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisessa julkisessa ehdotuksessa poistetaan tuulivoimaloiden alue tv-1 513 (Kotaselkä).</p> <p>Tuulivoimaloiden alue tv-1 390 (Pahkakoski) säilyy maakuntakaavassa.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p> <p>Maakuntakaava osoittaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen mahdollisen sijainnin, ei tuulivoimaloiden sijainteja. Voimalakohtaiset ratkaisut tehdään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)).</p>
---	---

5. Maisemallisesti ajatellen suurimittakaavainen valtatie- ja maantieympäristö sopii paremmin isoille tuulivoimaloille kuin kylien läheisyys. Tämän huomaa ii-Kuivaniemi- Simo linjalla, jossa liikkuvasta autosta katsellen tuulivoimalat eivät häiritse lainkaan. Omasta ikkunasta katsoen kilometrin päässä oleva yksikin Vihreäsaaren koevoimala on jatkuvasti nähtynä maisemahäirikkö. 15 km päässä olevat Oulunsalon lauttarannan tuulivoimalat eivät niinkään häiritse, paitsi yöllä vilkkuvat punaiset valot. 19 km päässä hailuodossa lauttasatamassa olevaa tuulivoimalaa on vaikea nähdä paljain silmin edes. Tästä käytännön osviittaa tuulivoimaloiden kokemusperäisestä ihmisvaikutuksista, jotka selostuksessa jäivät neljään sivuun,

6. Lentoestevalojen suunta tulee rajata niin, että ne eivät yöllä näy maanpinnalle lainkaan. Sopiva minimikulma olisi vähintään 5 astetta horisontista ylöspäin
Lentokoneiden minimilentokorkeus on 400 metriä.
Eivät lentokoneet tule puiden latvoja hipoen, paitsi tuhoa tuottavat droonit.
Tämä on oleellinen keino vähentää ösittä maisemahaittaa. Maakuntakaavamääräys ohjaa tarkempaa kaavoitusta tässäkin asiassa.

Pyydän kirjallisen vastineen muistutukseeni.

Lisäys 28.10.2024:

Tässä oikoluettu ja kirjoitusvirheiden ja asiavirheiden osalta korjattu muistutus

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavasta korvaamaan aiempi kirjoitusvirheitä virheitä sisältävä teksti.

Oikoluku jäi ajan loppumisen vuoksi kesken.

Alkuperäinen kirjoitusvirheitä sisältävä teksti on lähetetty kiireessä ajoissa torstaina 24.10.2024 ennen klo 16.

Pyydän vaihtamaan muistutustekstini tähän korjattuun tekstiin.

Ystävällisin terveisin
Yhteystiedot poistettu

Muistutus 53

Yhteystiedot poistettu

Kolkonjärven tuulipuisto

Kolkonjärven tuuli puiston hanke sijoittuu erämaa alueeseen joka on talous metsää ja vaarasoita on näin siis monimuotoinen ja alueella esiintyy kohtalaisen hyvä kanalintu kanta. aluetta käyttää kohtalainen joukko ihmisiä virkistytymiseen no siis suosittu metsästys ja marjastus alue. alueen läheisyydessä on myös suurehkoja järviä joilta tuo luolavaara ja Kaliovaara näkyy ja idässä on hossan kansallispuisto jonne varmaan myös nuo myllyt tulee näkymään. vastustan tuota hanketta. kylmäluoman alueella on suuri myrsky tuho alue jossa liikkuminen on täysin mahdotonta koska sieltä on puut korjaamatta. näin pieneen kuntaan on jo tulossa toinen alue jota ei voi käyttää ihmiset eikä eläimet ei oo hyvä asia. katelkaa jokin muu alue tälle tuulipuistolle me halutaan että tämä seutu tulee pysymään luonnon kauniina.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kolkonjärven tuulivoima-alue osoitetaan energia- ja ilmasto- vaihemaakuntakaavassa. Aluerajausta on pienennetty pohjoisesta kohdekuvauksessa osoitetulla tavalla (kaavaselvityksen LIITE 2).

Katso yleisvastineet:

1 / TALOUSVAIKUTUKSET

2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000

3 / TUULIVOIMA

4 / MAISEMAVAIKUTUKSET

5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS

6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT

7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT

8 / LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN

LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

<p>Muistutus 54 <i>Yhteystiedot poistettu</i></p> <p>Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta</p> <p>Kaava on syytä palauttaa uudestaan valmisteluun, sillä siitä nyt esitetyssä muodossa on aiheutumassa merkittävät aluetaloudelliset negatiiviset/haitalliset vaikutukset ja suoranaiset menetykset yhteiskunnalle.</p> <p>Aluetaloudelliset negatiiviset /haitalliset vaikutukset ovat seurausta yli 600 tuulivoimalapaikan karsimisesta ja yli 5000 MW:n sähköntuotannon menetyksestä. Haitalliset taloudelliset vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea Pohjois-Pohjanmaan oman alueen yrityksiin, kuntiin, maanomistajiin ja asukkaisiin, mutta huomattavia kärsijöitä olisivat esim. myös tuulivoimaloiden kuljetuksiin suuntautuneet yritykset Lapista, Pohjanmaalta ja Keski-Suomesta. Kaavan hyväksyminen esitetyssä muodossa johtaisi Suomen maatuulivoiman potentiaalini liialliseen menettämiseen.</p> <p>Kaavaehdotus esitetyssä muodossa nojaa selvitysten vääristyneeseen käyttöön.</p> <p>Kyse on siitä, että lähdeaineisto, johon kaavaehdotus pohjaa, on osittain keskeneräistä ja siten hyvin kiistanalaista.</p> <p>Vaihemaakuntakaavalla on tärkeä rooli ja ymmärrettävä huoli sinänsä on kokonaiskuvan puute.</p> <p>Maakuntatason työ ei voi, eikä sen tulekaan mennä yksityiskohtaiselle tasolle vaan sen tarkoitus on ohjata yleisellä tasolla soveltuvia alueita. Hankekohtainen tarkastelu tuo tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa, jonka huomioimista suunnittelussa ELYkeskus valvoo ja kunta huomioi päätöstä tehdessään. Nyt sitten prosessi on kääntynyt pääläelleen: liitto tulkitsee tiukasti yleistasolle tehtyä ohjeistusta ja sivuuttaa yksityiskohtaisen tarkastelun sekä maakotkan osalta soveltaa selvitysluonnosta, jonka ministeriö on vetänyt takaisin ja ohjeistanut siitä myös liittoja. Tämä on ehdottomasti väärä lähtökohta tällaisen kaavan laadinnalle !</p> <p>Kaava on syytä palauttaa valmisteluun.</p>	<p>Vastine: Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.</p> <p><i>Katso yleisvastineet:</i> 1 / TALOUSVAIKUTUKSET 2 / LUONNON MONIMUOTOISUUS, EKOLOGINEN VERKOSTO, NATURA 2000 3 / TUULIVOIMA 4 / MAISEMAVAIKUTUKSET 5 / VETYTALOUS, AURINKOENERGIA, ENERGIAMURROS 6 / ENERGIANSIIRTO, VOIMALINJAT 7 / KULTTUURIYMPÄRISTÖ, VAMA 2021, VARK 2024, PERINNEBIOTOOPIT 8 / LIIKENNÄJÄRJESTELMÄ 9 / YLEISTÄ ALUEIDENKÄYTÖN SUUNNITTELUN LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ</p>
---	---

